

Spotkanie ze Słowem

**PORADNIK METODYCZNY
DO NAUCZANIA RELIGII
DLA KLASY I GIMNAZJUM**

**pod redakcją
ks. Stanisława Łabendowicza**

RADOM 2013

Przewodniczący redakcji: ks. Stanisław Łabendowicz
Zespół redakcji: Elżbieta Bieniek, Anna Kogut, Grzegorz Księżak,
Lidia Mergalska, Aneta Wawer

Redakcja techniczna: Damian Chrzanowski, Anna Grzywacz
Skład i łamanie: Damian Chrzanowski

**DECYZJA O ZATWIERDZENIU PODRĘCZNIKA DO NAUCZANIA RELIGII
DLA CAŁEJ POLSKI**

Poradnik metodyczny do nauczania religii rzymskokatolickiej według podręcznika nr AZ-31-01/10-RA-6/13, zgodnego z programem nauczania nr AZ-3-01/10.

Przewodniczący Komisji Wychowania Katolickiego
Konferencji Episkopatu Polski
Bp Marek Mendyk

Warszawa, 24 czerwca 2013 r.

Recenzenci: s. prof. dr hab. Halina Wrońska, dr hab. Beata Bilicka

Imprimatur: Kuria Diecezji Radomskiej w Radomiu
Bp Henryk Tomasik, Biskup Radomski
Ks. dr Zbigniew Niemirski, Cenzor
Ks. prof. KUL dr hab. Sławomir Fundowicz, Kanclerz Kurii
L.dz. 846/11, Radom, 5 lipca 2011 r.

ISBN 978-83-257-0470-4

© Copyright by ks. Stanisław Łabendowicz, Radom 2013

Wydanie II

Informacja: Wydział Katechetyczny Kurii Diecezji Radomskiej
26-600 Radom, ul. Malczewskiego 1;
tel./fax 48 340 62 38

Kolportaż: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu
27-600 Sandomierz, ul. Żeromskiego 4;
tel.: 15 644 04 00; fax: 15 832 77 87

Druk i oprawa: Wydawnictwo Diecezjalne i Drukarnia w Sandomierzu
27-600 Sandomierz, ul. Żeromskiego 4,
tel. (15) 644 04 00, fax (15) 832 77 87,
e-mail: marketing@wds.pl, http://www.wds.pl

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	7
I. Bóg na ludzkich drogach	9
1. Kim jestem?	9
2. Dokąd zmierzam?	17
3. Bóg w życiu człowieka	25
4. Człowiek poznaje Boga	31
II. Słowo Boga do człowieka	37
5. Świat mówi o Bogu	37
6. Chrześcijaństwo religią objawioną	45
7. Bóg przez swoje słowo przemawia do człowieka	51
8. Chcę zrozumieć Biblię	58
9. Rola człowieka w powstawaniu Pisma Świętego	66
10. Jak należy czytać Pismo Święte?	72
11. Bóg poucza o początku – stworzenie świata i człowieka	81
12. Człowiek przez grzech oddala się od Stwórcy	88
13. Poznaję Ziemię Ojców wiary Izraela	96
14. Ojcowie Wiary – Patriarchowie	102
III. Słowo Boga prowadzi Lud Boży	109
15. Mojżesz prowadzi do życia w wolności	109
16. Przymierze na Synaju wyrazem ojcowskiej miłości Boga do człowieka	118
17. Jozue wzywa do służby Bogu	125
18. Sędziowie kierują Narodem Wybranym	132

19. Dawid królem Narodu Wybranego	139
20. Król Salomon obdarzony Bożą mądrością	147
21. Rozłam w Narodzie Wybranym	153
22. Prorocy w zbawczym planie Boga	159
23. Bóg przez Jeremiasza wzywa do nawrócenia	169
24. Naród Wybrany w niewoli babilońskiej	175
25. Sens cierpienia – Hiob	181
26. Machabeusze – ludzie wierni Bogu	190
27. Bóg Panem czasu i historii	197

IV. Słowo stało się Ciałem **205**

28. Oczekiwany Mesjasz	205
29. Tajemnica Wcielenia	212
30. Jezus Chrystus Bóg-Człowiek	218
31. Jezus objawia nam prawdę o Sobie – poznaję księgi Nowego Testamentu	224
32. Jezus Chrystus postacią historyczną	231
33. Zbawcza działalność Pana Jezusa	239
34. Błogosławieństwa prawem Królestwa Bożego	247
35. Moja postawa wobec bliźnich	255
36. Sprawiedliwość w życiu codziennym	263
37. Czyste spojrzenie na świat	274
38. Ludzie poszukują pokoju	282
39. Życ słowem Bożym na co dzień	289
40. Jezus Chrystus – Odkupiciel człowieka	298
41. Znaczenie wiary w moim życiu	304
42. Maryja Matką wierzących	310

V. Słowo Boże rozszerzało się **319**

43. Zesłanie Ducha Świętego – narodziny Kościoła	319
44. Kościół przestrzenią spotkania z Chrystusem	326
45. Życ jak pierwsi chrześcijanie	332
46. Św. Piotr głową Kościoła	338
47. Świadectwo wiary – prześladowanie pierwszych chrześcijan ..	347
48. Św. Paweł – niestrudzony Apostoł	356
49. Spotkanie chrześcijaństwa z kulturą antyczną	363

50. Idea benedyktyńska i jej aktualność.....	371
51. Chrześcijaństwo podstawą rozwoju kultury i jedności Europy – Kościół w średniowieczu.....	380
52. Św. Franciszek z Asyżu – ewangeliczne ubóstwo.....	389
53. Św. Tomasz z Akwinu – wiara i rozum.....	398
54. Rany zadane jedności Kościoła.....	405
55. Początki chrześcijaństwa w Polsce.....	412

VI. Twoje Słowo na ścieżkach mego życia 423

56. Św. Stanisław Kostka – patron młodzieży 423

57. Modlitwa różańcowa w naszym życiu	431
58. Przygotowanie na przyjście Chrystusa – Adwent	439
59. Uroczystość Bożego Narodzenia wezwaniem do miłości ...	450
60. Wielki Post – 40-dniowe przygotowanie do Wielkanocy ...	458
61. Przygotowanie do rekolekcji wielkopostnych	466
62. Triduum Paschalne upamiętnieniem tajemnic naszej wiary ..	472
63. Zmartwychwstały Chrystus Zbawicielem wierzących	480
64. Duch Święty umacnia Kościół	487
65. Uwielbienie Pana Jezusa Eucharystycznego – Boże Ciało ...	497

Ścieżki Internetowe 505

Pomoce 509

WPROWADZENIE

Drodzy Katecheci!

Przekazujemy Wam z radością podręcznik metodyczny pt. *Spotkanie ze Słowem*. Został on przygotowany razem z katechizmem dla ucznia, w zgodności z *Podstawą programową katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* z 2010 r. i *Programem nauczania religii* z 2010 r. Program nauki religii dla gimnazjum wprowadza uczniów w tajemnicę wiary i ukazuje im prawdę o Bogu, który jest Stwórcą świata i jednocześnie kochającym Ojcem. Program ma na celu kształtowanie dojrzałej wiary i świadome jej wyznawanie. Głównym założeniem nauczania w klasie pierwszej gimnazjum jest uświadomienie katechizowanemu prawdy, że to Bóg powołuje człowieka, a człowiek odpowiada postawą wiary na to wezwanie.

Celem programu jest ukazanie młodemu człowiekowi prawdy, że Bóg przemawia do nas przez otaczający nas świat, dzieje Izraela, swojego Syna, i Kościół. Bóg przemawiający do człowieka oczekuje od niego odpowiedzi; człowiek odpowiada Bogu wiarą, która zakorzeniona jest w Chrystusie. To w Nim i przez Niego człowiek staje się dzieckiem Bożym. Chrystus obdarza łaską życia i przywraca do jedności z Bogiem poprzez sakramenty, a szczególnie przez chrzest, pokutę i Eucharystię. Człowiek, jako istota wolna, ma prawo do odrzucenia Bożego wezwania. Odchodząc od Boga, traci szczęście, wolność i właściwą sobie godność dziecka Bożego. Bóg, który jest miłującym Ojcem przez Kościół i sakramenty w nim będące przywraca człowiekowi dziecięstwo Boże.

Myślą wiodącą nauczania religii w klasie I gimnazjum jest ukazanie prawdy, iż Bóg zwraca się do człowieka z miłością (dział 1), przez swoje słowo zapisane na kartach Pisma Świętego, ukazując mu piękno i dobro w stworzonym przez Niego świecie (dział 2), Jego ingerencje w dzieje ludzkości w czasach Starego Testamentu (dział 3),

przez życie i zbawcze dzieła Jezusa Chrystusa (dział 4) oraz przez Kościół (dział 5). Odpowiedzią człowieka na to objawienie się Boga jest wiara (dział 6).

Młodzież w wieku gimnazjalnym nierzadko kontestuje nauczanie rodziców, wychowawców i Kościoła. Jest to czas burzliwego rozwoju, naznaczony zrywami buntu i niepokodzenia, które nauczyciel religii winien cierpliwie znosić, przybliżając uczniom treści zgodne z programem nauczania. Zamierzone cele osiągnąć są poprzez wprowadzanie metod aktywizujących, pobudzających do samodzielnego myślenia, wyciągania wniosków, które ukierunkowują młodzież na odpowiedzialne podejmowanie decyzji. Odpowiedzialne decyzje mają szczególne znaczenie przy kształtowaniu u katechizowanych dojrzałej wiary. Po zakończeniu nauki w klasie pierwszej gimnazjum katechizowany powinien umieć rozmawiać na tematy wiary, odczytywać przesłanie Dekalogu, interpretować wydarzenia życia, nauczania i zbawczego charakteru dzieł Jezusa Chrystusa.

Podkreślić należy, że podręcznik metodyczny spełnia wymogi edukacyjne na etapie szkolnictwa gimnazjalnego. Autorzy uwzględnili integrację treści katechez z innymi przedmiotami oraz ścieżkami edukacyjnymi. Każda jednostka katechetyczna zawiera cel ogólny wyznaczający wartości, ku którym ma zmierzać realizacja danego tematu oraz cele szczegółowe. Zaproponowane zostały metody i środki dydaktyczne potrzebne do przeprowadzenia katechezy. Całość jednostki katechetycznej porządkuje schemat: modlitwa, wprowadzenie, rozwinięcie, zakończenie, modlitwa.

Autorzy wyrażają nadzieję, że materiały, które przygotowali okażą się przydatne do przygotowania interesujących katechez, będących wypełnieniem misji nauczycielskiej Kościoła i powodem do zadowolenia dla uczniów i nauczycieli.

Radom, 30 maja 2012 r.

Ks. Stanisław Łabendowicz

I. BÓG NA LUDZKICH DROGACH

I. KIM JESTEM?

Cel ogólny

Ukazanie człowieka jako istoty rozumnej, wolnej, ukierunkowanej na Boga.

Pogłębienie treści na temat powołania człowieka.

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za swój rozwój.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wylicza cechy charakteryzujące człowieka,
- objaśnia, co mówi o człowieku nauka i Objawienie Boże,
- streszcza wybrane teksty Katechizmu Kościoła Katolickiego na temat człowieka,
- określa zadania, do których powołany jest człowiek,
- wskazuje na związek godności człowieka z dziełem stworzenia,
- stwierdza, że pełnię człowieczeństwa możemy zobaczyć tylko w Chrystusie,
- planuje pracę nad sobą, zmierzającą ku pełnemu rozwojowi swego człowieczeństwa,
- przyjmuje odpowiedzialność za swój rozwój.

Metody

Pogadanka, analiza tekstu, ekspozycja, metoda kart dialogowych, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego lub opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowanego pytaniem), praca w grupach (w parach), analiza tekstów z nauczania Kościoła, metoda zdań niedokończonych, rozmowa kierowana, autorefleksja, modlitwa spontaniczna.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, świeca, Katechizm Kościoła Katolickiego, kartki z określeniami: kim jest człowiek, plansza z tekstem biblijnym.

✠ MODLITWA

„Modlitwa do Ducha Świętego przed nauką”.

☰ WPROWADZENIE

Na przestrzeni wieków człowiek poszukiwał odpowiedzi na pytania dotyczące jego istnienia, miejsca i roli we wszechświecie. Pojawiały się często pytania dotyczące istoty człowieczeństwa, np.: Kim jestem?, Jak postrzegam siebie?, Jak postrzegają mnie inni?, Co to znaczy mieć poczucie własnej wartości?, Jaki jest sens i cel ludzkiego życia?, Gdzie zatem szukać odpowiedzi na te ważne, ale i bardzo trudne pytania?, Z pewnością wielu odpowiedzi udzieli nam nauka, ale czy one wystarczą?

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Oto kim jestem... Pewnego dnia otrzymałam wspaniały prezent – życie. Chyba nie ma na świecie nic cenniejszego, a jednocześnie bardziej skomplikowanego. Bo to, co otrzymałam, związane jest z cierpieniem, radością, smutkiem, z walką o niezależność, samodzielność, przetrwanie. Czasem zastanawiając się nad sobą myślę z lękiem, jak wiele jeszcze mam do zrobienia, czy podołam? Ogarnia mnie przerażenie, że zbyt wiele chwil zmarnowałam. Ale zaraz mówię sobie: Warto żyć, bo czeka mnie jeszcze wiele pięknych rzeczy. I z ufnością ku temu, który wszystko może, udaje się w dalszą podróż pełną niewygód, ale i wspaniałych niespodzianek” (Ania).

📖 ROZWINIĘCIE

Wiemy, że nauka opiera się na tym, co realne i empirycznie poznawalne, ale przecież pozostaje jeszcze sfera duchowa. W związku z tym, rozważając istotę człowieczeństwa, musimy także oprzeć się

na Objawieniu Bożym i nauce Kościoła, która postrzega człowieka jako jedność duszy i ciała, co potwierdza tekst biblijny.

Ekspozycja planszy z tekstem – Rdz 2,7.

„Pan Bóg ulepił człowieka z prochu ziemi i tchnął w jego nozdrza tchnienie życia. Wskutek czego stał się człowiek istotą żywą”
(Rdz 2,7).

– Co mówi o człowieku tekst biblijny?

Człowiek jest istotą wyjątkową, bo powołał go do istnienia Bóg, który obdarzył go ciałem i nieśmiertelną duszą.

Katecheta wyjaśnia, jakie dziedziny nauki zajmują się człowiekiem i co jest przedmiotem ich badań (m.in.: psychologia, etyka, medycyna, biologia, filozofia).

Katecheta podaje określenia, kim jest człowiek w świetle nauki i objawienia Bożego. Uczniowie po dyskusji zapisują je na tablicy – w tabeli, we właściwej kolumnie.

Nauka	Objawienie Boże

Człowiek:

- jest istotą rozumną,
- jest istotą wolną,
- jest istotą zdolną do miłości,
- jest istotą myślącą,
- jest istotą płciową,
- jest istotą społeczną,
- jest istotą religijną,
- jest osobą,
- jest istotą zdolną do poznania Boga,
- jest stworzony przez Boga,
- jest powołany do zrealizowania w swoim życiu wyznaczonych przez Boga zadań,
- jest powołany do życia z Bogiem.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Człowiek został stworzony na obraz Boga, który jest Miłością. Został powołany do życia jako osoba rozumna, wolna i zdolna do miłości. Św. Augustyn napisał: „Stworzyłeś nas bowiem jako skierowanych ku Tobie. I niespokojne jest serce nasze, dopóki nie spocznie w Tobie” (*Wyznania* I,1).

Uroczyste odczytanie fragmentu tekstu z Pisma Świętego.

„Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz,
na obraz Boży go stworzył:
stworzył mężczyznę i niewiastę.

Po czym Bóg im błogosławił, mówiąc do nich: «Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną (...). A Bóg widział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre” (Rdz 1,27-28a.31).

„Gdy patrzę na Twe niebo, dzieło Twych palców,
księżyc i gwiazdy, któreś Ty utwierdził:
czym jest człowiek, że o nim pamiętasz,
i czym – syn człowieczy, że się nim zajmujesz?
Uczyniłeś go niewiele mniejszym od istot niebieskich,
chwałą i czią go uwieńczyłeś.
Obdarowałaś go władzą nad dziełami rąk Twoich;
Złożyłeś wszystko pod jego stopy” (Ps 8,4-7).

Analiza tekstu biblijnego:

Propozycja 1

Zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Propozycja 2

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowanego pytaniem.

Uczniowie w parach zastanawiają się, co charakteryzuje człowieka, co odróżnia go od innych stworzeń; zapisują wnioski. Czas pracy: 5 minut.

Prezentacja wyników pracy w parach.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Bóg stworzył człowieka na swój obraz i podobieństwo. Otrzymał on od Stwórcy rozum i wolną wolę, które odróżniają go od pozostałych istot. Wyróżnienie to stanowi dla niego jednocześnie dar i zadanie.

Katecheta odczytuje fragment z Katechizmu Kościoła Katolickiego: KKK 357.

„Człowiek, ponieważ został stworzony na obraz Boży, posiada godność osoby: nie jest tylko czymś, ale kimś. Jest zdolny poznać siebie, panować nad sobą, w sposób dobrowolny dawać siebie oraz tworzyć wspólnotę z innymi osobami; przez łaskę jest powołany do przy mierza ze swoim Stwórcą, do dania Mu odpowiedzi wiary i miłości, jakiej nikt inny nie może za niego dać” (KKK 357).

- Do czego Bóg powołuje człowieka?
- Co to znaczy, że człowiek posiada godność osoby?

Odczytanie i analiza fragmentów z Katechizmu Kościoła Katolickiego: KKK 1705 i KKK 1711.

„Człowiek, dzięki duszy oraz duchowym władzom rozumu i woli jest obdarzony wolnością, «szczególnym znakiem obrazu Boga»” (KKK 1705).

- Jakie przymioty człowieka czynią go doskonałym i podobnym do Boga?

„Osoba ludzka, obdarzona duszą duchową, rozumem i wolą, od chwili swego poczęcia jest zwrócona do Boga i przeznaczona do szczęścia wiecznego. Swą doskonałość osiąga w «poszukiwaniu i umiłowaniu tego, co prawdziwe i dobre»” (KKK 1711).

- Do czego przeznaczony jest człowiek?
- W czym człowiek osiąga swą doskonałość?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy:

„Bóg, nieskończenie doskonały i szczęśliwy zamysłem czystej dobroci, w sposób całkowicie wolny, stworzył człowieka, by uczynić go uczestnikiem swego szczęśliwego życia. Dlatego w każdym czasie i w każdym miejscu jest On bliski człowiekowi. Powołuje go i pomaga mu szukać, poznawać i miłować siebie ze wszystkich sił” (KKK 1).

Bóg pragnie uczynić człowieka uczestnikiem swojego szczęścia. Stworzył go z miłości i jednocześnie powołał go do niej. Każdy człowiek jest zaproszony do współpracy z Bogiem w dziele umacniania cnoty miłości.

Odczytanie i analiza tekstu nauczania Ojca Świętego Benedykta XVI z podręcznika ucznia.

Papież Benedykt XVI podczas spotkania z młodzieżą, w Genui, 18 maja 2008 r., mówił:

„Bez Chrystusa człowiek pozostaje głęboką tajemnicą. Jednakże tajemnica człowieka wyjaśnia się zupełnie w tajemnicy Chrystusa, człowieka doskonałego, który przez swoje zjednoczenie ze Słowem Bożym staje się Synem jednorodzonem Ojca, wyniesionym ponad wszystkie stworzenia. To właśnie Chrystus odsłania ludziom tajemnicę Ojca i Jego ogromnej miłości; to On odsłania człowieka człowiekowi” (Benedykt XVI, Genua, 18 maja 2008 r.).

– O czym poucza Benedykt XVI?

Odpowiedzi na pytania, kim jest człowiek i do czego jest powołany udziela nam również papież Jan Paweł II w encyklice „Evangelium Vitae”.

Odczytanie i analiza tekstu nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II z podręcznika ucznia.

„Człowiek jest powołany do pełni życia, która przekracza znacznie wymiary jego ziemskiego bytowania, ponieważ polega na uczestnictwie w życiu samego Boga. Wzniosłość tego nadprzyrodzonego powołania ukazuje wielkość i wartość ludzkiego życia

także w jego fazie doczesnej. Życie w czasie jest bowiem podstawowym warunkiem, początkowym etapem i integralną częścią całego i niepodzielnego procesu ludzkiej egzystencji. Proces ten – nieoczekiwanie i bez żadnej zasługi człowieka – zostaje opromieniony obietnicą i odnowiony przez dar życia Bożego, które urzeczywistni się w pełni w wieczności (...)" (Jan Paweł II, *Evangelium Vitae*, 2).

- W czym przejawia się pełnia życia człowieka?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

☺ ZAKOŃCZENIE

- Co charakteryzuje człowieka?

Wszyscy jesteśmy dziećmi Boga. Bóg stworzył nas na swój obraz i podobieństwo. Jest to dla nas dar, ale i zadanie. Jako istoty posiadające rozum i wolną wolę mamy być ukierunkowani na Boga.

Metoda zdań niedokończonych.

Uczniowie kończą zdania:

JA CZŁOWIEK

Pragnę iść za ...

Chcę czynić ...

Chcę dostrzegać ...

Pragnę wybierać ...

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

- Jakie cechy cenimy najbardziej w drugim człowieku?
- Jakimi wartościami powinniśmy kierować się w swoim życiu?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 6)

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak dziękuję Bogu za dar życia?
- W jaki sposób mogę stawać się w pełni człowiekiem?

Modlitwa spontaniczna.

Podziękujmy Bogu za dar stworzenia człowieka, za możliwość uszczęśliwiania innych przez świadczenie im dobra.

PRACA DOMOWA

Uzasadnij, dlaczego człowieka nazywamy najdoskonalszym z dzieł Stwórcy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 6)

MODLITWA

Prośmy Boga, abyśmy każdego dnia odkrywali tajemnicę człowieka i troszczyli się o swój rozwój.

„Ojcze nasz”.

2. DOKĄD ZMIERZAM?

Cel ogólny

Ukazanie sensu i celu ludzkiego życia.

Wskazanie, że przez rozwój religijny i społeczny zmierzamy do osiągnięcia celu ostatecznego – zbawienia.

Zachęcenie do pogłębiania wiary, dzięki której życie człowieka nabiera sensu.

Kształtowanie postawy ukierunkowanej na życie wieczne.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia główne cele w życiu każdego chrześcijanina,
- wyjaśnia, co pomaga człowiekowi osiągnąć szczęście wieczne,
- stwierdza, że rozwój człowieka ma znaczenie prywatne, społeczne i religijne,
- uzasadnia, że Bóg pragnie szczęścia człowieka,
- przewiduje konsekwencje dokonywanych wyborów,
- przyjmuje odpowiedzialność za własny rozwój.

Metody

Ekspozycja, analiza tekstu, pogadanka, praca w grupach, metoda identyfikacji z postacią biblijną, analiza tekstów z nauczania Kościoła, medytacja, memoryzacja tekstu, rozmowa kierowana, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, tekst przemówień Jana Pawła II, tekst przemówienia Benedykta XVI, zdjęcia przedstawiające ludzi sławnych, wykonujących różne zawody oraz piękne krajobrazy, plansza z tekstem modlitwy, tekst modlitwy.

✠ MODLITWA

Katechezę rozpoczynamy modlitwą, wyeksponowaną na planszy.

„O Duchu Święty, Duszo mej duszy, uwielbiam Cię.
Oświecaj, kieruj, wzmacniaj i pocieszaj mnie.
Powiedz mi co mam robić i rozkaż mi to wykonać.
Obiecuję Ci uległość we wszystkim, co z woli Twojej
mnie spotka, tylko okaż mi Twoją wolę. Amen”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

Posłuchajmy wypowiedzi znanego podróżnika, zdobywcy obydwu biegunów – Marka Kamińskiego: „Ważniejszy jest cel i droga do celu (...). Podróże można potraktować jako metaforę życia. Dla mnie zdobycie biegunów nie było czymś wielkim. Osiągnąłem cel: zdobyłem bieguny dla Polski (...). Tak naprawdę człowiek sam nie wie, ile może wytrzymać. Pokonywanie własnych słabości daje niesamowitą satysfakcję (...). W moim życiu ogromną rolę odgrywa religia, w dzieciństwie byłem ministrantem, potem lektorem, czytałem Pismo Święte. Zostałem ukształtowany przez kulturę, poezję, literaturę, teatr, film, muzykę. Stąd płynęło przesłanie, że z życiem trzeba coś zrobić. Każdy człowiek ma swój biegun. Nie trzeba iść na koniec świata, by go zdobyć. Można być po prostu dobrym człowiekiem i przez to żyć w harmonii ze światem (...). Podczas wypraw pomaga mi modlitwa, Hymn o Miłości świętego Pawła, poezje Gałczyńskiego, a zwłaszcza ten fragment: «Ile razem dróg przebytych? Ile ścieżek przeddeptanych?... I znów upór, żeby powstać i znów iść, i dojść do celu...»” (Jolanta Tęcza-Ćwierz, *Marek Kamiński – człowiek lodu. Podczas wypraw pomaga mi modlitwa*, „Nasza droga” 1 [569], 11-24 I 2009, s. 15-17).

Rozwój człowieka jest sprawą bardzo ważną. Zdobywa się go przez wysiłek osobisty i społeczny. Rozwój osobowości dojrzałej staje się widoczny szczególnie w okresie dorastania. Młodzież zaczyna dostrzegać swoją rolę w społeczeństwie, otrzymuje pewne funkcje do wypełnienia, staje przed wieloma problemami związanymi

z życiem rodzinnym, szkolnym czy religijnym. Wysiłek, który podejmuje w celu własnego rozwoju ma znaczenie dla rodziny, w której się wychowuje, dla Ojczyzny, a przede wszystkim jest to przyczynianie się do rozwoju Królestwa Bożego tu na ziemi.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na grupy: 3-5 osób. Każda grupa otrzymuje zdjęcia przedstawiające ludzi sławnych, wykonujących różne zawody oraz piękne krajobrazy. Uczniowie wybierają zdjęcia, związane z ich marzeniami, pragnieniami. Przedstawiciel grupy wypisuje na kartce motywy wyboru zdjęć. Czas pracy: 7 minut.

Prezentacja prac.

- Jakie cele w życiu udało się wam do tej pory osiągnąć?
- Co uważacie za swój sukces?
- W czym współcześni ludzie upatrują szczęścia?
- Co powinno być głównym celem w życiu każdego chrześcijanina?

Bóg pragnie szczęścia i zbawienia każdego człowieka. Przeszkodą w realizacji tego Bożego zamiaru są złe wybory, dokonywane przez człowieka.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie i analiza tekstu biblijnego.

„A oto podszedł do Niego pewien człowiek i zapytał: «Nauczycielu, co dobrego mam czynić, aby otrzymać życie wieczne?» Odpowiedział mu: «Dlaczego mnie pytasz o dobro? Jeden tylko jest Dobry. A jeśli chcesz, zachowuj przykazania». Zapytał Go: «Które?» Jezus odpowiedział: «Oto te: *Nie zabijaj, nie cudzołóż, nie kradnij, nie zeznawaj fałszywie, czcij ojca i matkę oraz miłuj swego bliźniego jak siebie samego*». Odrzekł Mu młodzieniec: «Przestrzegałem tego wszystkiego, czego mi jeszcze brakuje?» Jezus mu odpowiedział: «Jeśli chcesz być doskonały, idź, sprzedaj

co posiadasz, i daj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie. Potem przyjdź i chodź za Mną!» Gdy młodzieniec usłyszał te słowa, odszedł zasmucony, miał bowiem wiele posiadłości” (Mt 19,16-22).

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na cztery grupy. Uczniowie pracują metodą identyfikacji z postacią biblijną. Czas pracy: 5 minut.

Prezentacja pracy w grupach.

- Co znaczą słowa Chrystusa, skierowane do młodzieńca: „Jeśli chcesz być doskonały (...) przyjdź i chodź za Mną!” (Mt 19,21-22).

Pytania, jakie postawił młodzieniec z Ewangelii, są aktualne i dziś. Młody człowiek pyta o sens życia, o właściwą drogę wiodącą do celu, o prawdziwe wartości. Jest otwarty na prawdę, dobro i piękno. Młodzieniec, gdy usłyszał słowa Chrystusa, odszedł zasmucony. Nie przyjął wezwania Chrystusa, nie potrafił zrozumieć Jego słów i zrezygnować z posiadania dóbr materialnych.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

O szczęściu wiecznym obiecany przez Jezusa poucza Katechizm Kościoła Katolickiego.

Odczytanie i analiza tekstu Katechizmu Kościoła Katolickiego, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Obiecane szczęście stawia nas wobec decydujących wyborów moralnych. Zaprasza nas do oczyszczenia naszego serca ze złych skłonności i do poszukiwania nade wszystko miłości Bożej. Uczy nas, że prawdziwe szczęście nie polega na bogactwie czy dobrobycie na ludzkiej sławie czy władzy ani na żadnym ludzkim dziele, choćby było tak użyteczne jak nauka, technika czy sztuka, ani nie tkwi w żadnym stworzeniu, ale znajduje się w samym Bogu, który jest źródłem wszelkiego dobra i wszelkiej miłości” (KKK 1723).

- Co o szczęściu mówi Katechizm Kościoła Katolickiego?

Papież Jan Paweł II, spotykając się z młodzieżą, wskazywał na Chrystusa rozmawiającego z ludźmi, poszukującymi sensu życia, właściwej drogi do zdobycia szczęścia wiecznego.

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

Ojciec Święty Jan Paweł II mówił:

„Młodzi ludzie zadają dziś wszędzie – pytania o sens życia, o właściwą drogę życia, o prawdziwą skalę wartości: «Co mam zrobić?... Co mam czynić, aby osiągnąć życie wieczne? (...)» Te pytania kryją w sobie świadectwo waszych myśli, waszych sumień, waszych serc, pragnień. Te pytania mówią światu, że wy młodzi ludzie, jesteście w sposób szczególny otwarci na wszystko, co jest dobrem i prawdą. Ta «otwartość» jest w pewnym sensie «objawieniem ludzkiego ducha». W tej otwartości na prawdę, dobro i piękno każdy z was może doświadczyć tego, co doświadczył ów młodzieniec z Ewangelii: «Jezus spojrział z miłością na niego» (Boston, 1 października 1979 r.).

– Na co wskazuje Ojciec Święty Jan Paweł II?

Papież Benedykt XVI w czasie spotkania z młodzieżą w Lorenzago powiedział:

„Pierwszym podstawowym wyborem musi być Bóg – Bóg, który się objawił w swoim Synu Jezusie Chrystusie, a w świetle tego wyboru, który jednocześnie zapewnia nam towarzystwo w drodze, towarzystwo niezawodne, które nigdy nas nie opuszcza, w świetle tego wyboru stają się widoczne kryteria umożliwiające kolejne konieczne wybory. Zakłada się, że człowiek młody jest dobry i wielkoduszny. I znowu, uosobieniem dobroci jest Jezus Chrystus. Jezus, którego znacie lub którego szuka wasze serce. On jest Przyjacielem, który nigdy nie zdradza, wiernym aż po dar życia na krzyżu. Pozwólcie się zdobywać Jego miłości! «Rozpłynij się jak lód», stając przed Jezusem, bo tylko On może uwolnić was od lęku i obaw oraz spełnić wasze oczekiwania. On oddał za nas życie, za każdego z nas. Czyż mógłby zawieść wasze zaufanie? Czyż mógłby prowadzić was złymi drogami? Jego drogi są drogami życia, wiedą duszę na pastwiska, choć są strome i wymagają odwagi. Drodzy przyjaciele, zachęcam was

do pielęgnowania życia duchowego. Jezus powiedział: «Ja jestem (...) krzewem winnym, wy – latoroślami. Kto trwa we Mnie, a Ja w nim, ten przynosi owoc obfity, ponieważ beze Mnie nic nie możecie uczynić» (J 15,5). Jezus nie ucieka się do aluzji, mówi jasno i wprost. Wszyscy Go rozumieją i zajmują stanowisko. Życiem duszy jest spotkanie z Nim, konkretnym obliczem Boga; jest cichą i wytrwałą modlitwą, jest życiem sakramentalnym, jest rozważaniem Ewangelii, jest towarzyszeniem duchowym, jest podyktowaną sercem przynależnością do Kościoła, do waszych wspólnot kościelnych” (Benedykt XVI, XXIII Światowy Dzień Młodzieży, Lorenzago, 20 lipca 2007 r.).

- Do czego zachęca młodych ludzi Ojciec Święty Benedykt XVI?
- Co pomaga młodemu człowiekowi w osiągnięciu celów życiowych?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

ZAKOŃCZENIE

Każdy z nas stawia sobie cel w życiu, zadanie, które chce osiągnąć. Dążąc do jego realizacji, rozwijamy w sobie posiadane talenty i nabywamy umiejętności. W ten sposób służymy sobie nawzajem oraz przyczyniamy się do odpowiedzialności za siebie, rodzinę, Ojczyznę i Kościół. Dialog, jaki prowadzimy z Bogiem na modlitwie, stawia nas w sytuacji owego młodzieńca z Ewangelii. Słowa Jezusa skierowane do niego są słowami skierowanymi i do nas. Poszukując Chrystusa, spotykamy Go patrzącego na nas z miłością, ufnością, i sympatią, taką samą, z jaką patrzył w oczy młodzieńcowi z kart Ewangelii.

Dokąd zmierzamy? Odpowiedzi na to pytanie udziela nam sam Jezus Chrystus, który pragnie szczęścia człowieka i ukierunkowuje go na Królestwo Niebieskie. Ewangelie przekazują informacje, że do Jezusa przychodziło wielu ludzi, którzy próbowali odnaleźć sens swego życia.

„Czego szukacie? – pytał Jezus dwóch młodzieńców” (por. J 1,36-39), którzy zostali uczniami Jana Chrzciciela, gdy ten wskazał im przechodzącego Jezusa słowami: „Oto Baranek Boży”. Poszli za Nim, choć nie byli świadomi, że osiągnęli cel swych

poszukiwań. Rozmiłowani w życiu, jeszcze nie ugruntowani w wierze, szukają Mesjasza – Tego, który jedynie jest w stanie umocnić ich nadzieję. Podobnie jak każdy z nas pragną życia pełnego, niemającego żadnych ograniczeń. Człowiek nie szuka bowiem jakiejś prawdy, lecz Kogoś, kto uczyni go zdolnym do zrozumienia sensu życia. Jezus mówi do każdego z nas: „Ja jestem drogą i prawdą, i życiem” (por. J 14,6).

- Co pomaga człowiekowi znaleźć właściwą drogę życiową?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak często proszę Boga o pomoc w realizacji swoich planów?
- W jaki sposób troszczę się o rozwój swoich talentów, umiejętności?

Memoryzacja tekstu.

Nauka na pamięć, zamieszczonych w podręczniku, słów św. Teresy z Avila:

„Bóg nie tyle patrzy na wielkość naszych dzieł, ile na miłość, z jaką tych dzieł dokonujemy”.

Bóg stworzył nas, abyśmy Go poznawali, służyli Mu, miłowali Go i w ten sposób doszli do życia wiecznego, osiągając sens i cel naszego życia.

PRACA DOMOWA

Wyszukaj w Piśmie Świętym i zapisz dwa fragmenty, które utwierdzają Cię w przekonaniu, że jedynie wiara w Boga nadaje sens życiu.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Odczytanie tekstu przez katechetę.

O Panie,
Powierzam się cały Twoim rękóm.
Czyń ze mną, co chcesz.
Stworzyłeś mnie dla siebie.
Nie chcę więcej myśleć o sobie samym.
Chcę iść za Tobą.

Cóż chcesz, bym uczynił?
Prowadź mnie Twoją drogą.
Czy spotka mnie na niej radość, czy ból:
chcę nią iść.
Składam Ci w ofierze te życzenia, przyjemności,
Słabości, plany i sądy, które trzymają mnie z dala
Od Ciebie i zostawiają mnie samemu sobie;

Czyń ze mną, co chcesz!
Nie targuję się o nic.
Nie próbuję poznać naprzód,
Co ze mną zamierzasz.
Chcę być tym, czym Ty chcesz mnie uczynić.
Nie mówię: pójdę za Tobą – bo jestem słaby.
Ale oddaję siebie – Tobie, byś Ty mnie prowadził,
gdzie zachcesz.
Chcę iść za Tobą nawet w ciemności i proszę
Tylko o siłę na mój dzień.

(ks. John Henry Newman, w: *Podnoszę z ziemi mój głos*,
ks. W.A. Niewęglowski, Paryż 1993, s. 67)

3. BÓG W ŻYCIU CZŁOWIEKA

Cel ogólny

Ukazanie modlitwy jako wartości budującej przyjaźń człowieka z Bogiem.

Uświadomienie, że człowiek jest istotą, która pragnie Boga.

Kształtowanie postawy zaufania wobec Boga.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza fragmenty biblijne, mówiące o potrzebie obecności Boga w życiu człowieka,
- wyjaśnia, w czym przejawia się przyjaźń człowieka z Bogiem,
- wnioskuje, że poznanie Boga pozwala człowiekowi dotrzeć do prawdy o sobie,
- dowodzi, że człowiek nosi w sercu pragnienie Boga,
- ocenia swoją postawę względem Boga.

Metody

Pogadanka, analiza tekstu, rozmowa kierowana, analiza tekstów z nauczania Kościoła, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami), medytacja lub memoryzacja tekstu biblijnego, praca z tekstem – wypełnianie luk w tekście, praca grupach (w parach), piramida priorytetów, techniki multimedialne, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, kartki (format A4), małe, samoprzylepne kartki, nagranie z nauczaniem Ojca Świętego Jana Pawła II.

✠ MODLITWA

„Ojczy nasz”.

WPROWADZENIE

Człowiek został stworzony na obraz i podobieństwo Boga. Charakteryzuje go posiadanie rozumu i wolnej woli, którymi powinien kierować się przy realizacji swoich pragnień i marzeń. Zastanówmy się przez chwilę: Jakie są nasze marzenia?, Kto może nam pomóc przy ich realizacji?, Kto nas rozumie bez słów?

Odczytanie świadectwa z podręcznika ucznia i omówienie jego treści.

Piotr Kuryło – pierwszy człowiek, który obiegił świat dookoła w imię pokoju stwierdził:

„Złamany byłem wtedy, gdy przez dłuższy czas byłem sam, np. na pustyniach w Arizonie czy południowej Kalifornii. Kilka dni zupełnie nikogo nie widziałem. Ludzie jechali autostradami, omijali drogi, którymi biegłem. Wtedy zostawała już tylko modlitwa – łączność z Bogiem. (...) Nie chcę robić z siebie bohatera – były chwile, kiedy się bałem, np. w tajdze, o której krąży dużo opowieści o niedźwiedziach. Wtedy pomagała modlitwa”.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie i analiza fragmentu z Pisma Świętego:

„On z jednego [człowieka] wyprowadził cały rodzaj ludzki, aby zamieszkiwał całą powierzchnię ziemi. Określił właściwe czasy i granice ich zamieszkania, aby szukali Boga, czy nie znajdą go niejako po omacku. Bo w rzeczywistości jest On niedaleko od każdego z nas. Bo w Nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy, jak też powiedzieli niektórzy z waszych poetów: «Jesteśmy bowiem z Jego rodu»” (Dz 17,26-28).

- W jaki sposób możemy odnaleźć Boga?
- Co sprawia Bóg?

Człowiek jest istotą skierowaną ku Bogu. Tylko od nas zależy, czy odpowiemy na Jego wezwanie.

Praca z tekstem biblijnym:

Propozycja 1

Odczytanie i medytacja tekstów z Księgi Psalmów.

Propozycja 2

Memoryzacja tekstu biblijnego.

„Jak łania pragnie
wody ze strumieni,
tak dusza moja pragnie
Ciebie, Boże.
Dusza moja Boga pragnie,
Boga żywego,
kiedyż więc przyjdę i ujrzę
oblicze Boże?” (Ps 42,2-3).

„Boże, Ty Boże mój, Ciebie szukam;
Ciebie pragnie moja dusza,
za Tobą tęskni moje ciało,
jak ziemia zeschła,
spragniona, bez wody.
W świątyni tak się wpatruję w Ciebie,
bym ujrzał Twoją potęgę i chwałę” (Ps 63,2-3).

*Praca z tekstem biblijnym, zamieszczonym w zeszycie ćwiczeń
– wypełnianie luk w tekście.*

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Człowiek jest istotą skierowaną ku Bogu, tęskni za Nim.

- Dlaczego w sercu człowieka istnieje pragnienie Boga?
- Co dla nas jest szczególnym miejscem spotkania z Bogiem?

Katechizm Kościoła Katolickiego naucza:

„Pragnienie Boga jest wpisane w serce człowieka, ponieważ został on stworzony przez Boga i dla Boga. Bóg nie przestaje przyciągać

człowieka do siebie i tylko w Bogu człowiek znajdzie prawdę i szczęście, których nieustannie szuka” (KKK 27).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

- Co może dać człowiekowi prawdziwe szczęście?

Papież Benedykt w encyklice „*Spe Salvi*” naucza:

„Kiedy ktoś doświadcza w swoim życiu wielkiej miłości, jest to moment «odkupienia», który nadaje nowy sens jego życiu. Szybko jednak zda sobie również sprawę z tego, że miłość, która została mu dana, sama nie rozwiązuje problemu jego życia. Jest to krucha miłość. Może zostać zniszczona przez śmierć. Istota ludzka potrzebuje miłości bezwarunkowej. (...) Jeżeli istnieje ta absolutna miłość, z jej absolutną pewnością, wówczas – i tylko wówczas – człowiek jest «odkupiony» niezależnie od tego, co wydarzyłoby się w jego szczególnym przypadku. (...) Prawdziwą, wielką nadzieją człowieka, która przetrwa wszelkie zawody, może być tylko Bóg – Bóg, który nas umiłował i wciąż nas miłuje «aż do końca», do ostatecznego «wykonało się!» (por. J 13, 1; 19, 30). (...) Życie w swojej pełni jest relacją z Tym, który jest źródłem życia. Jeśli pozostajemy w relacji z Tym, który nie umiera, który sam jest Życiem i Miłością, wówczas mamy życie. Wówczas «żyjemy»” (Benedykt XVI, *Spe Salvi*, nr 26, 27).

- Kto jest prawdziwą i wielką nadzieją człowieka?
- O jakiej miłości mówi Ojciec Święty Benedykt XVI?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

☺ ZAKOŃCZENIE

Praca w parach.

Uczniowie zastanawiają się nad odpowiedzią na pytanie: Co w życiu człowieka jest najważniejsze? Na małych, samoprzylepnych kartkach wypisują wartości, którymi powinien kierować się człowiek

w swoim życiu i umieszczają je we właściwej kolejności na białej kartce (format A4), tworząc piramidę priorytetów. Następnie prezentują wyniki swojej pracy i uzasadniają, dlaczego dokonali takiego wyboru. Czas pracy: 7 minut.

Ważne są pragnienia związane z życiem na ziemi. Musimy jednak pamiętać, że najważniejsze jest pragnienie Boga, zaszczerpione przez Niego w naszym sercu. Zaproszenie Boga do swojego życia pomaga nam je uporządkować i znaleźć prawdziwe szczęście.

Wyrazem naszej miłości do Boga jest modlitwa. Dzięki niej umacniamy przyjaźń z Bogiem i ściślej jednoczymy się z Nim.

Odtworzenie nagrania nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II lub odczytanie tekstu z podręcznika przez katechetę:

„Tak więc w modlitwie najważniejszy jest Bóg, Najważniejszy jest Chrystus, który stale wyzwala stworzenie z niewoli zepsucia i prowadzi ku wolności, ku chwale dzieci Bożych. Najważniejszy jest Duch Święty, który «przychodzi z pomocą naszej słabości». Modlitwę zawsze zaczynamy z myślą, że jest to nasza inicjatywa. Tymczasem jest to zawsze Boża inicjatywa w nas” (Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, Lublin 1994, s. 34).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Autorefleksja.

Człowiek w swoim pragnieniu Boga kieruje ku Niemu swoje modlitwy.

Pomyślmy:

- Jak wygląda moja codzienna modlitwa?
- Ile czasu poświęcam dla Boga?

PRACA DOMOWA

Naucz się na pamięć tekstu Psalmu 42,2-3.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

✠ MODLITWA

„Akt wiary”.

4. CZŁOWIEK POZNAJE BOGA

Cel ogólny

Zapoznanie z nauką Kościoła o poznaniu Boga.

Uświadomienie potrzeby poznawania i poszukiwania Boga.

Zachęcenie do modlitwy o przymnożenie łaski wiary w poznawaniu Boga.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje sposoby obecności Boga we wszechświecie,
- rozróżnia drogi prowadzące do Boga,
- wskazuje na Pismo Święte jako źródło poznania Boga,
- stwierdza, że poznanie Boga jest warunkiem koniecznym do odkrycia sensu istnienia,
- redaguje modlitwę o przymnożenie łaski wiary w poznawaniu Boga,
- dowodzi nieustannego pogłębiania wiedzy o Bogu,
- planuje troskę o rozwój swojej wiary i mądrości.

Metody

Rozmowa kierowana, ekspozycja, skojarzenia, analiza tekstów z nauczania Kościoła, dialog z tekstem biblijnym, praca z podręcznikiem, medytacja, metoda zdań niedokończonych, praca z tekstem – wypełnianie luk w tekście, dyskusja, krzyżówka, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, zdjęcia, kartki przedstawiające piękno przyrody, dzieci, osoby starsze, chore itp., plansza z tekstem modlitwy.

✠ MODLITWA

„Akt wiary”.

WPROWADZENIE

Katecheta, nawiązując do poprzednich katechez, stawia pytanie:

- Jaki jest cel każdego człowieka?

Każdy człowiek, kierując się rozumem, sam może dojść do odkrycia prawdy o istnieniu Boga. Jednakże sam rozum nie wystarczy. Potrzebna jest także wiara.

Propozycja 1

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Na spotkaniach zobaczyłam ludzi, którzy prostymi słowami mówili do Boga i wydawało się, że On stoi obok każdego z nich i słucha uważnie. Zobaczyłam wtedy, że Pana Boga interesują wszystkie nawet najbardziej błahe sprawy człowieka, że można Mu o wszystkim powiedzieć i nawet nie trzeba specjalnie dobierać słów. To mnie zafascynowało – ten wielki potężny Bóg jest tak pokorny, że stoi i słucha i jest w stanie wysłuchać każdej, nawet najbardziej nieporadnej modlitwy, ale wypowiedzianej w szczerości serca. Spotkałam Boga, który jest miłością. Ta bezpośrednia, spontaniczna forma modlitwy bardzo mi pomogła otworzyć serce na Pana Boga i z radością, świadomie oddałam swoje życie Jezusowi. A On zaczął powoli, bardzo delikatnie zmieniać moje życie, uzdrawiać moje serce” (Basia).

Propozycja 2

Praca w grupach.

*Katecheta dzieli uczniów na 4 grupy. Każda z grup otrzymuje kilka kartek lub zdjęć przedstawiających: krajobrazy, osoby cierpiące i chore, dzieci, osoby starsze, rodzinę itp. Uczniowie, patrząc na karty, zastanawiają się, w jaki sposób mogą dojść do poznania Boga. Następnie kończą rozpoczęte zdanie: Obecność Boga dostrzegam w: ...
Czas pracy: 5 minut.*

Prezentacja pracy w grupach.

Boga odnajdziemy w pięknie stworzeń, w drugim człowieku, we wnętrzu sumienia, we wszystkim, co nas otacza.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

O poznaniu Boga czytamy w Księdze Mądrości.

Odczytanie tekstu – Mdr 13,1-5.

Uczniowie w ciszy ponownie odczytują tekst biblijny, a następnie prowadzą dialog z tekstem, czyli przedstawiają własne wyjaśnienie przeczytanego tekstu (forma pisemna, ustna, indywidualna lub w grupach).

„Głupi [już] z natury są wszyscy ludzie,
którzy nie poznali Boga:
z dóbr widzialnych nie zdołali poznać Tego, który jest,
patrząc na dzieła nie poznali Twórcy,
lecz ogień, wiatr, powietrze chyże,
gwiazdy dokoła, wodę burzliwą
lub światła niebieskie uznali za bóstwa, które rządzą światem.
Jeśli urzeczeni ich pięknem wzięli je za bóstwa –
winni byli poznać, o ile wspanialszy jest ich Władca,
stworzył je bowiem Twórca piękności;
a jeśli ich moc i działanie wprawiły ich w podziw –
winni byli z nich poznać, o ile jest potężniejszy Ten, kto je uczynił.
Bo z wielkości i piękna stworzeń
poznaje się przez podobieństwo ich Stwórcę” (Mdr 13,1-5).

Podsumowanie katechety.

Bóg przemawiał do człowieka na różne sposoby, objawiając mu swoją wolę, lecz najpełniej objawił mu się w Osobie Jezusa Chrystusa. To objawienie się Boga człowiekowi dokonało się w tajemnicy Wcielenia. Prawdę tę przedstawia święty Paweł w Liście do Hebrajczyków:

„Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna. Jego to ustanowił dziedzicem wszystkich

rzeczy, przez Niego też stworzył wszechświat. Ten [Syn], który jest odblaskiem Jego chwały i odbiciem Jego istoty, podtrzymuje wszystko słowem swej potęgi, a dokonawszy oczyszczenia z grzechów, zasiadł po prawicy Majestatu na wysokościach. On o tyle stał się wyższym od aniołów, o ile odziedziczył wyższe od nich imię” (Hbr 1,1-3).

- Kto najpełniej objawił człowiekowi Boga?

Praca z tekstem – wypełnianie luk w tekście.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Praca indywidualna z podręcznikiem.

Uczniowie czytają z podręcznika fragmenty z Katechizmu Kościoła Katolickiego:

„Pragnienie Boga jest wpisane w serce człowieka, ponieważ został on stworzony przez Boga i dla Boga. Bóg nie przestaje przyciągać człowieka do siebie i tylko w Bogu człowiek znajdzie prawdę i szczęście, których nieustannie szuka” (KKK 27);

„Władze człowieka uzdalniają go do poznania istnienia osobowego Boga. (...) Dowody na istnienie Boga mogą jednak przygotować człowieka do wiary i pomóc mu stwierdzić, że wiara nie sprzeciwia się rozumowi ludzkiemu” (KKK 35);

„Człowiek stworzony na obraz Boga, powołany, by Go poznawać i miłować, szukając Boga, odkrywa pewne «drogi» wiodące do jego poznania. Nazywa się je także «dowodami na istnienie Boga»; nie chodzi tu jednak o dowody, jakich poszukują nauki przyrodnicze, ale o «spójne i przekonujące argumenty», które pozwalają osiągnąć prawdziwą pewność. Punktem wyjścia tych «dróg» prowadzących do Boga jest stworzenie: świat materialny i osoba ludzka” (KKK 31).

Po przeczytaniu wskazanych fragmentów uczniowie odpowiadają na pytanie:

- W jaki sposób możemy poznać Boga?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Człowiek został obdarowany przez Boga – Stwórcę naturalnymi zdolnościami, które pozwalają mu poszukiwać, odkrywać i poznawać Go.

☺ ZAKOŃCZENIE

Wiara jest odpowiedzią człowieka daną Bogu na Jego miłość i jednocześnie światłem dla poszukujących sensu życia. Wiara przybliża nas do Boga.

Ojciec Święty Jan Paweł II naucza:

(odczytanie tekstu z podręcznika ucznia)

„Świat może być niekiedy groźnym żywiołem – to prawda – ale człowiek żyjący wiarą i nadzieją ma w sobie siłę Ducha, aby stanąć czoło zagrożeniom tego świata. Piotr szedł po falach jeziora, choć to było przeciwko prawu ciężenia, szedł, bo patrzył w oczy Chrystusa. Gdy zwątpił, gdy stracił z Mistrzem osobisty kontakt, zaczął tonąć i spotkał go wyrzut: «Czemu zwątpiłeś małej wiary?» Na przykładzie Piotra widzimy, jak ważna jest w życiu duchowym osobista łączność z Chrystusem, którą trzeba ciągle odnawiać i pogłębiać. W jaki sposób? Przede wszystkim przez modlitwę. Moi drodzy, módlcie się i uczcie się modlitwy, czytajcie i rozważajcie słowa Boże, umacniajcie więź z Chrystusem w sakramencie pokuty i Eucharystii, zgłębiajcie problemy życia wewnętrznego i apostołstwa w młodzieżowych wspólnotach, organizacjach kościelnych, ruchach, których jest teraz wiele w naszym kraju” (Poznań, 3 czerwca 1997 r.).

- Do czego zachęca nas Ojciec Święty Jan Paweł II?

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- W jaki sposób szukam Boga?
- Jak odkrywam obecność Boga w swoim życiu?
- Jak rozwijam swoją wiarę?

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę o przymnożenie łaski wiary w poznawaniu Boga.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Katecheta umieszcza na tablicy planszę z tekstem modlitwy, którą wszyscy wspólnie odmawiają. Tekst modlitwy jest zamieszczony w podręczniku ucznia.

Daj mi serce czyste
– bym Ciebie mógł widzieć
serce pokorne
– bym Ciebie mógł słuchać
serce miłujące
– bym Tobie mógł służyć
serce wierzące
– bym w Tobie mógł przebywać
(Dag Hammarskjöld).

II. SŁOWO BOGA DO CZŁOWIEKA

5. ŚWIAT MÓWI O BOGU

Cel ogólny

Ukazanie obrazu Boga jako Stwórcy i Pana wszechświata.
Kształtowanie postawy wdzięczności wobec Boga za stworzenie świata.
Wzbudzenie postawy troski i szacunku wobec stworzonego świata.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje definicję Objawienia Bożego,
- przytacza tekst biblijny związany ze stworzeniem człowieka,
- wymienia czynniki, które pomagają odkryć obecność Boga w świecie,
- streszcza perykopę o stworzeniu świata (Rdz 1,1-26),
- wskazuje na czyny, które można podjąć, by świat był obrazem działania Boga Stwórcy,
- redaguje modlitwę, będącą uwielbieniem Boga za dar stworzenia,
- redaguje odezwę do swoich rówieśników, w której zwraca się o poszanowanie naturalnego środowiska,
- przyjmuje odpowiedzialność za świat, który Bóg dał w posiadanie człowiekowi.

Metody

Praca z podręcznikiem, zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego, rozmowa kierowana, ekspozycja, dyskusja, metaplan, dialog z tekstem biblijnym, opowiadanie, medytacja, analiza tekstów z nauczania Kościoła, auto-refleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, encyklika Jana Pawła II *Fides et ratio*, tekst modlitwy św. Grzegorza z Nazjansu z książki pt. *I rozbito namiot wśród nas*, zdjęcia ukazujące przyrodę, *Słownik teologiczny*, red. A. Zuberbier, tekst opowiadania z książki: Brian Cavanaugh, *Sto opowiadań rodzinnych*, Wydawnictwo Księży Marianów, 2007.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„W moim sercu zagościła MIŁOŚĆ, która przemieniła świat – najbliższego otoczenia, w którym żyłam, pracowałam, przebywałam..., a także cały świat, który Pan Bóg stworzył dla dobra i szczęścia każdego człowieka. Wszystko nabierało barw. Odkrywałam piękno przyrody – z zachwytem patrzyłam na wschodzące i zachodzące słońce, na rosnący w polu chleb w kłosach pełnych ziarna – pojęłam, że jest to cudowne rozmnożenie chleba, które dokonuje się na naszych oczach. W kwiatach ujrzałam uśmiech Boga. Każdego dnia odkrywałam coraz większe bogactwo Bożych darów. Zrozumiałam, że nie może ich zobaczyć człowiek skoncentrowany na sobie – zajęty kontemplowaniem krzywd i zranień” (Maria).

Katecheta rozmawia z uczniami, nawiązując do wycieczek, wędrówek i spacerów.

- Co najbardziej zachwyca was podczas wycieczek, wędrówek i spacerów?

Katecheta prezentuje uczniom zdjęcia przyrody.

Człowiek wymyślił okręt podwodny, skonstruował pojazdy kosmiczne i do tego stopnia rozwinął medycynę, że może wykonywać przeszczepy organów ludzkich. Zaabsorbowany pracą zawodową,

obowiązkami, nauką, ma jednak coraz mniej czasu na refleksję i modlitwę. W rezultacie pojawia się poczucie samowystarczalności człowieka jako twórcy współczesnego postępu i rozwoju.

- W jaki sposób odkrywamy obecność Boga w świecie?

Katecheta odczytuje poniższą definicję objawienia Bożego.

„Objawienie Boże – ujawnianie się Boga ludziom w ciągu dziejów jako Pana i Zbawcy.

Treścią Objawienia jest Boży plan zbawienia ludzkości, pochodząca z nieskrępowanej miłości inicjatywa Boża, aby doprowadzić ludzi do przyjaznego obcowania z Osobami Bożymi i dać im udział w wiekuistym, pełnym szczęścia życiu Bożym. Celem Objawienia jest doprowadzenie człowieka do wszechstronnej współpracy w jego realizacji. Objawiając swą miłość i wolę zbawienia człowieka, objawia też Bóg samego siebie” (A. Zuberbier [red.], *Słownik teologiczny*, 1988, t. II, s. 11).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego.

„Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię. Ziemia zaś była bezładem i pustkowiem: ciemność była nad powierzchnią bezmiaru wód, a Duch Boży unosił się nad wodami.

Wtedy Bóg rzekł: «Niechaj się stanie światłość!» I stała się światłość. Bóg widząc, że światłość jest dobra, oddzielił ją od ciemności. I nazwał Bóg światłość dniem, a ciemność nazwał nocą.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień pierwszy.

A potem Bóg rzekł: «Niechaj powstanie sklepienie w środku wód i niechaj ono oddzieli jedne wody od drugich!» Uczyniwszy to sklepienie, Bóg oddzielił wody pod sklepieniem od wód ponad sklepieniem; a gdy tak się stało, Bóg nazwał to sklepienie niebem.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień drugi.

A potem Bóg rzekł: «Niechaj zbiorą się wody spod nieba w jedno miejsce i niech się ukáže powierzchnia sucha!» A gdy tak się stało,

Bóg nazwał tę suchą powierzchnię ziemią, a zbiorowisko wód nazwał morzem. Bóg widząc, że były dobre, rzekł: «Niechaj ziemia wyda rośliny zielone: trawy dające nasiona, drzewa owocowe rodzące na ziemi według swego gatunku owoce, w których są nasiona». I stało się tak. Ziemia wydała rośliny zielone: trawę dającą nasienie według swego gatunku i drzewa rodzące owoce, w których było nasienie według ich gatunków. A Bóg widział, że były dobre.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień trzeci.

A potem Bóg rzekł: «Niechaj powstaną ciała niebieskie, świecące na sklepieniu nieba, aby oddzielały dzień od nocy, aby wyznaczały pory roku, dni i lata; aby były ciałami jaśniejącymi na sklepieniu nieba i aby świeciły nad ziemią». I stało się tak. Bóg uczynił dwa duże ciała jaśniejące: większe, aby rządziło dniem, i mniejsze, aby rządziło nocą, oraz gwiazdy. I umieścił je Bóg na sklepieniu nieba, aby świeciły nad ziemią; aby rządziły dniem i nocą i oddzielały światłość od ciemności. A widział Bóg, że były dobre.

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień czwarty.

Potem Bóg rzekł: «Niechaj się zaroją wody od roju istot żywych, a ptactwo niechaj lata nad ziemią, pod sklepieniem nieba!» Tak stworzył Bóg wielkie potwory morskie i wszelkiego rodzaju pływające istoty żywe, którymi zaroily się wody, oraz wszelkie ptactwo skrzydlate różnego rodzaju. Bóg widząc, że były dobre, pobłogosławił je tymi słowami: «Bądźcie płodne i mnożcie się, abyście zapełniały wody morskie, a ptactwo niechaj się rozmnaża na ziemi».

I tak upłynął wieczór i poranek – dzień piąty.

Potem Bóg rzekł: «Niechaj ziemia wyda istoty żywe różnego rodzaju: bydło, zwierzęta pełzające i dzikie zwierzęta według ich rodzajów!» I stało się tak. Bóg uczynił różne rodzaje dzikich zwierząt, bydła i wszelkich zwierząt pełzających po ziemi. I widział Bóg, że były dobre. A wreszcie rzekł Bóg: «Uczyńmy człowieka na Nasz obraz, podobnego Nam. Niech panuje nad rybami morskimi, nad ptactwem powietrznym, nad bydłem, nad ziemią i nad wszystkimi zwierzętami pełzającymi po ziemi!»” (Rdz 1,1-26).

Praca z tekstem biblijnym – zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

- 1. Przedstawienie przez uczniów odczuć, jakie ten tekst wywołał;*
- 2. Zajęcie stanowiska wobec całego tekstu.*

Podsumowanie katechety.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Metaplan.

Metodą metaplanu odpowiadamy na pytanie: Co należy uczynić, by świat był obrazem Boga? Na tablicy w tabeli zapisujemy pytania.

1. Jaka jest postawa człowieka wobec otaczającego go świata?	2. Jaka powinna być postawa człowieka wobec otaczającego go świata?
3. Jakie są przyczyny rozbieżności między tymi postawami?	4. Co zrobić, by świat był obrazem obecności Boga Stwórcy?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Jezus Chrystus jest jedynym Pośrednikiem, który przywraca ład i harmonię w stworzonym świecie.

Dialog z tekstem biblijnym.

1. Uczeń głośno odczytuje z Pisma Świętego fragment Listu do Kolosan.

2. Analiza tekstu.

„On jest obrazem Boga niewidzialnego –
Pierworodnym wobec każdego stworzenia,
bo w Nim zostało wszystko stworzone:
i to, co w niebiosach, i to, co na ziemi,
byty widzialne i niewidzialne,
czy Trony, czy Panowania, czy Zwierzchności, czy Władze.
Wszystko przez Niego i dla Niego zostało stworzone.
On jest przed wszystkim i wszystko w Nim ma istnienie.
I On jest Głową Ciała – Kościoła.
On jest Początkiem,
Pierworodnym spośród umarłych,
aby sam zyskał pierwszeństwo we wszystkim.
Zechciał bowiem [Bóg], aby w Nim zamieszkała cała Pełnia,

i aby przez Niego znów pojednać wszystko z sobą:
przez Niego – i to, co na ziemi, i to, co w niebiosach,
wprowadziwszy pokój przez krew Jego krzyża” (Kol 1,15-20).

Podsumowanie katechety.

Stworzony przez Boga świat jest wielkim darem dla człowieka, dzięki któremu może poznać Stwórcę. W encyklice „Fides et ratio” Ojciec Święty Jan Paweł II naucza:

Odczytanie tekstu przez ucznia z podręcznika.

„Bóg jest źródłem miłości i dlatego pragnie być poznany, zaś poznanie Boga przez człowieka nadaje pełny kształt wszelkiemu innemu prawdziwemu poznaniu sensu własnego istnienia, które ludzki umysł jest w stanie osiągnąć. (...) Wiara, która opiera się na świadectwie Boga i korzysta z nadprzyrodzonej pomocy łaski, (...) prowadzona przez Ducha, dostrzega w orędziu zbawienia ową «pełnię łaski i prawdy», którą Bóg zechciał objawić w dziejach, a w sposób ostateczny przez swego Syna Jezusa Chrystusa” (Jan Paweł II, *Fides et ratio*, 7, 9).

- Jaka jest rola wiary i różnych dyscyplin naukowych w odkrywaniu prawdy o Stwórcy?

Człowiek, używając daru wiary i rozumu, potrafi dostrzec dzieło Boga. Naucza o tym Katechizm Kościoła Katolickiego:

Odczytanie tekstu z podręcznika.

„Z pewnością rozum ludzki jest zdolny do znalezienia odpowiedzi na pytanie o początki świata. Istnienie Boga Stwórcy można bowiem poznać w sposób pewny z Jego dzieł, dzięki światłu rozumu ludzkiego, chociaż to poznanie często jest zaciemnione i zniekształcone przez błąd. Dlatego wiara przychodzi, by umocnić i świecić rozum w poprawnym poznaniu tej prawdy:

«Przez wiarę poznajemy, że słowem Boga światy zostały tak stworzone, iż to, co widzimy, powstało nie z rzeczy widzialnych» (Hbr 11,3)” (KKK 286).

- Jaka jest rola wiary w poznawaniu prawdy o stworzeniu świata i obecności Boga w nim?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

☺ ZAKOŃCZENIE

Obecność Boga odkrywamy w pięknie stworzonego świata i w relacjach międzyludzkich.

Odczytanie opowiadania przez katechetę lub przez jednego z uczniów.

„Pewien pastor opowiadał o doświadczeniu młodej kobiety w lokalnym szpitalu dziecięcym. Poproszono ją, by udzieliła lekcji przebywającemu tam chłopcu. Dopiero będąc na miejscu kobieta zorientowała się, że chłopiec leży na oddziale poparzeń, bardzo cierpi i ledwie może odpowiadać. Próbowała przebrnąć z nim przez lekcję angielskiego, zawstydzona, że zmusza go do tak bezsensownego wysiłku.

Następnego dnia, gdy znów przyszła do szpitala, pielęgniarka spytała:

- Co pani zrobiła z tym chłopcem?

Zanim udało jej się wyjąkać przeprosiny, pielęgniarka przerwała jej:

- Pani nie rozumie. Jego nastawienie całkiem się zmieniło. Chyba postanowił żyć!

Parę tygodni później chłopiec wyjaśnił, że stracił już całkiem nadzieję, aż do momentu, gdy przyszła do niego młoda kobieta. Ze łzami radości powiedział:

- Nie posyłałoby przecież kogoś na lekcję o rzeczownikach i czasownikach do umierającego, prawda?

Czasem jesteśmy zaproszeni, by wkroczyć w życie innych ludzi, w miejsca i wydarzenia, które na pierwszy rzut oka wydają się nam bezsensowne lub bezcelowe. Zapytajmy sami siebie: Co ja tu robię? Jaki mam w tym cel? Często określamy nasze życie

jedynie przez to, co widzimy czy rozumiemy, zapominając, że jesteśmy częścią czegoś większego niż my sami. Gdy o tym zapominamy, tracimy kolejne okazje, owe chwile łaski, by zmienić świat na lepsze” (Brian Cavanaugh, *Sto opowiadań rodzinnych*, Wydawnictwo Księży Marianów, 2007, s. 13).

- Jak możemy podjąć działania, które będą wskazywały, że świat jest obrazem Boga Stwórcy?

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- W jaki sposób wyrażam Bogu wdzięczność za dzieło stworzenia?
- Co czynię, by świat był obrazem Boga?
- Jak odnoszę się do świata przyrody?

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę uwielbienia i dziękczynienia Bogu za stworzony świat.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Odczytanie tekstu z podręcznika przez katechetę.

O, Ty, nad wszystko Najwyższy!
(...) W Tobie wszystko istnieje,
Ty wszystko razem przebóstwiasz,
Ty celem jesteś wszystkiego.

(św. Grzegorz z Nazjanzu, w: *Rozbito namiot wśród nas*, Roman E. Rogowski, Warszawa 1996, s. 45).

„Chwała Ojcu...”.

6. CHRZEŚCJAŃSTWO RELIGIĄ OBJAWIONĄ

Cel główny

Ukazanie prawdy, że chrześcijaństwo jest religią pochodzącą od Boga.
Podkreślenie znaczenia Objawienia Bożego.
Uświadomienie potrzeby poznawania prawd wiary.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowo „religia”,
- objaśnia wybrane teksty na temat Objawienia Bożego,
- wyjaśnia, czym jest Objawienie Boże,
- używa poprawnie pojęć: chrześcijaństwo, Objawienie Boże,
- uzasadnia potrzebę rozwoju swojej wiary,
- określa postawę świadka Chrystusa,
- dowodzi, że chrześcijaństwo jest religią objawioną.

Metody

Praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, pogadanka, rozmowa kierowana, analiza tekstu, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, karty pracy, Katechizm Kościoła Katolickiego, Encyklopedia dla młodzieży pt. *Bóg Człowiek Świat*.

✠ MODLITWA

Modlitwa do Ducha Świętego lub jedna tajemnica różańca
(jeśli katecheza wypada w październiku).

WPROWADZENIE

Człowiek wierzący poszukuje Boga w otaczającym świecie i odnajduje znaki Jego obecności w pięknie przyrody, potężde gór czy morza. Odnajduje również Boga w drugim człowieku, w jego dobroci, miłości i trosce. Bóg jako dobry Ojciec nie pozostawia człowieka samego w tych poszukiwaniach. Wychodzi mu naprzeciw, objawia się, aby człowiek mógł Go poznać i do Niego przyłgnąć. Dzisiaj wyjaśnimy, czym jest religia i co charakteryzuje chrześcijaństwo.

ROZWINIĘCIE

Praca w grupach.

Katecheta dzieli uczniów na 5 grup. Uczniowie otrzymują karty pracy: teksty biblijne i teksty z Katechizmu Kościoła Katolickiego, na podstawie których odpowiadają na pytanie: W jaki sposób Bóg objawia się człowiekowi? Czas pracy: 5 minut.

Grupa I

„«Bóg, przez Słowo stwarzając wszystko i zachowując, daje ludziom poprzez rzeczy stworzone trwałe świadectwo o sobie; a chcąc otworzyć drogę do zbawienia nadziemskiego, objawił ponadto siebie samemu pierwszym rodzicom zaraz na początku». Wezwał ich do wewnętrznej komunii z sobą, przyoblekając ich blaskiem łaski i sprawiedliwości” (KKK 54).

„Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię” (Rdz 1,1).

– W jaki sposób Bóg objawia się człowiekowi?

Grupa II

„Gdy przez grzech została rozbita jedność rodzaju ludzkiego, Bóg dąży do ocalenia ludzkości, (...). Przymierze z Noem po potopie wyraża zasadę ekonomii Bożej wobec «narodów», czyli ludzi zgromadzonych, «według swych krajów i swego języka, według szczepów i według narodów» (Rdz 10,5)” (KKK 56).

„Noe zbudował ołtarz dla Pana i wzięwszy ze wszystkich zwierząt czystych i z ptaków czystych złożył je w ofierze całopalnej na tym

ołtarzu. (...) Potem Bóg tak rzekł do Noego i do jego synów: «Ja, Ja zawieram przymierze z wami i z wszystkim potomstwem, które po was będzie (...)» (Rdz 8,20; 9,8).

- W jaki sposób Bóg objawia się człowiekowi?

Grupa III

„Aby zgromadzić w jedno rozproszoną ludzkość, Bóg wybiera Abrama, wzywając go do wyjścia «z ziemi rodzinnej i z domu... ojca» (Rdz 12,1), aby uczynić go Abrahamem, to znaczy «ojcem mnóstwa narodów» (Rdz 17,5): «W tobie będą błogosławione wszystkie narody ziemi» (Rdz 12,3)” (KKK 59).

„Pan rzekł do Abrama: «Wyjdź z twojej ziemi rodzinnej i z domu twego ojca do kraju, który ci ukażę. Uczynię bowiem z ciebie wielki naród, będę ci błogosławił i twoje imię rozślą: staniesz się błogosławieństwem»” (Rdz 12,1-2).

- W jaki sposób Bóg objawia się człowiekowi?

Grupa IV

„Bóg ukształtował Izrael jako swój lud, ocalając go z niewoli egipskiej. Zawiera z nim przymierze na Synaju i przez Mojżesza daje mu swoje Prawo, by uznał Go i służył Mu jako jednemu prawdziwemu i żywemu Bogu, opatrnościowemu Ojcu i sprawiedliwemu Sędziemu, oraz by oczekiwał obiecanego Zbawiciela” (KKK 62).

„Wtedy [tamten] go zapytał: «Jakie masz imię?». On zaś rzekł: «Jakub». Powiedział: «Odtąd nie będziesz się zwał Jakub, lecz Izrael, bo walczyłeś z Bogiem (...)»” (Rdz 32,28-29).

- W jaki sposób Bóg objawia się człowiekowi?

Grupa V

„«Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna» (Hbr 1,1-2). Chrystus, Syn Boży, który stał się człowiekiem, jest jedynym, doskonałym i ostatecznym Słowem Ojca. W Nim powiedział On wszystko i nie będzie już innego słowa oprócz Niego” (KKK 65).

– W jaki sposób Bóg objawia się człowiekowi?

Prezentacja prac.

Wiara chrześcijańska ma mocne podstawy, pochodzące od samego Boga, potwierdzone przez Chrystusa i przekazywane przez Kościół.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1, 2 i 3)

Bóg objawiał się człowiekowi na różne sposoby w historii zbawienia. Najpełniejsze objawienie dokonało się w osobie Jezusa Chrystusa. Chrystus założył swój Kościół, który pomaga ludziom ochrzczonej poznawać i rozumieć Boże Objawienie, wyjaśnia Pismo Święte, udziela sakramentów, jednoczy na wspólnej modlitwie.

Krótką pogadankę na temat: Co charakteryzuje chrześcijaństwo?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Ojciec Święty Benedykt XVI poucza, czym jest chrześcijaństwo:

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Bóg jest miłością: kto trwa w miłości, trwa w Bogu, a Bóg trwa w nim» (1J 4,16). Słowa z Pierwszego Listu św. Jana wyrażają ze szczególną jasnością istotę wiary chrześcijańskiej: chrześcijański obraz Boga i także wynikający z niego obraz człowieka i jego drogi. Oprócz tego, w tym samym wierszu, św. Jan daje nam jakby zwięzłą zasadę chrześcijańskiego życia: «Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam».

Uwierzyliśmy miłości Boga – tak chrześcijanin może wyrazić podstawową opcję swego życia. U początku bycia chrześcijaninem nie ma decyzji etycznej czy jakiejś wielkiej idei, jest natomiast spotkanie z wydarzeniem, z Osobą, która nadaje życiu nową perspektywę, a tym samym decydujące ukierunkowanie. Św. Jan przedstawił w swojej Ewangelii to wydarzenie w następujących słowach: «Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w niego wierzy... miał życie wieczne» (3,16). Wiara chrześcijańska, uznając miłość jako swoją główną zasadę, przyjęła to co stanowiło istotę wiary Izraela, a równocześnie nadała temu nową głębię

i zasięg. (...) Ponieważ Bóg pierwszy nas umiłował (por. 1J 4,10), miłość nie jest już przykazaniem, ale odpowiedzią na dar miłości, z jaką Bóg do nas przychodzi” (Benedykt XVI, *Deus Caritas est*, nr 1).

– Co Ojciec Święty Benedykt XVI mówi o wierze chrześcijańskiej?

Istotą chrześcijaństwa jest zatem miłość Boga i bliźniego. Potwierdza to jednocześnie Chrystus, który złożył samego Siebie w Ofierze, aby pojednać ludzi z Bogiem i dać im zbawienie.

ZAKOŃCZENIE

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Specyficzną cechą chrześcijaństwa, tzn. tym, co różni je od pozostałych religii, jest głęboka świadomość, że jest ono darem, że jest łaską Boga. To On «przyciąga» mnie do siebie (...) i stąd moja wiara nie jest jedynie efektem intelektualnych poszukiwań, realizacją egzystencjalnych pragnień, ale światłem otrzymanym od Boga (...), który pozwala mi poznać siebie i pokochać. Jest ona propozycją ze strony Boga, który zaprasza mnie do wstąpienia na drogę pełną przygód, której zwieńczeniem jest On – Wieczne Szczęście” (o. Zdzisław Józef Kijas, *Wierzę*, „List”, 1 [1998], s. 16-17).

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jaka jest moja postawa względem Objawienia Bożego?
- Co robię, aby być gorliwym chrześcijaninem?
- Jak troszczę się o potrzeby wspólnoty Kościoła?

PRACA DOMOWA

Na podstawie nauczania Ojca Świętego Benedykta XVI, zamieszczono w podręczniku, napisz, co jest istotą chrześcijaństwa.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

✠ MODLITWA

Podziękujmy Bogu za Jego Objawienie się człowiekowi, za Jego Syna Jezusa Chrystusa, który najdoskonalej objawił nam Ojca.

Po chwili ciszy modlitwa spontaniczna.

7. BÓG PRZEZ SWOJE SŁOWO PRZEMAWIA DO CZŁOWIEKA

Cel ogólny

Ukazanie prawdy, że poprzez Objawienie Boże poznajemy Boga.
Kształtowanie postawy przyjęcia słowa Bożego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- identyfikuje siebie jako adresata Objawienia Bożego,
- objaśnia przesłanie i cel Objawienia Bożego,
- wyjaśnia, czym jest Objawienie Boże,
- wskazuje w Piśmie Świętym fragmenty mówiące o objawieniu się Boga,
- analizuje przesłanie papieża Jana Pawła II i papieża Benedykta XVI dotyczące Objawienia Bożego,
- planuje podjęcie działań w celu pogłębienia osobistej więzi z Bogiem,
- przyjmuje odpowiedzialność za właściwe przyjmowanie słowa Bożego.

Metody

Pogadanka, analiza tekstu, ekspozycja, rozmowa kierowana, metoda „słoneczko”, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, świeca, plansza z tekstem: Objawienie Boże.

✠ MODLITWA

„Skład Apostolski”.

WPROWADZENIE

Propozycja 1

Rozpoczynamy katechezę pogadanką na temat wiary, stawiając uczniom następujące pytania:

- Dlaczego wierzymy?
- Czym jest wiara dla człowieka?
- Skąd pochodzą prawdy wiary?
- W jaki sposób wyrażamy swój stosunek do wiary?
- Na czym oparta jest wiara chrześcijańska?

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Rzadko się poddaję i odpuszczam. Tak było i tym razem. Moja przemiana dokonała się poprzez modlitwę. Po pewnym czasie odczułem wewnętrzny pokój i prawdziwą radość, której dawno nie miałem. Zaczynam rozważanie słowa Bożego. Czytam raz, nic mi do głowy nie wchodzi. Drugi, jest to samo, w końcu po raz trzeci, załapało, Słowo Boże w końcu trafiło do mnie, na własnej skórze przeżyłem narodziny na nowo, teraz jestem innym człowiekiem, potrafię się naprawdę cieszyć się każdym drobiazgiem, wiem, że to jest od Pana” (Rafał).

Wiara jest odpowiedzią człowieka na wezwanie Boga objawione w Piśmie Świętym. Bóg poza świadectwem, jakie daje o Sobie w rzeczach stworzonych, objawił się także w historii ludzkości. Zawarł przymierze z Noem, Abrahamem i jego potomstwem, wybrał naród i objawił mu Prawo za pośrednictwem Mojżesza. Przez proroków przygotowywał na przyjście Zbawiciela. W pełni zaś objawił Siebie w Osobie swego Syna – Jezusa Chrystusa.

Umieszczamy na tablicy planszę z tekstem: Objawienie Boże.

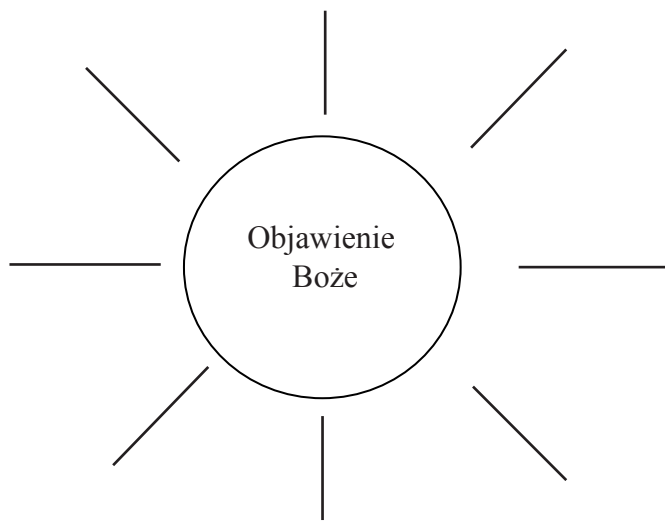
Prowadzimy rozmowę na temat Objawienia Bożego, korzystając z poniższych pytań:

- Dlaczego Bóg się objawia?
- W jaki sposób Bóg objawia się człowiekowi?

- Dlaczego ludzie odpowiadają na wezwanie Boże?
- Czego Bóg oczekuje od ludzi, objawiając się?

Metoda „słoneczko”.

Wokół planszy z tekstem: Objawienie Boże uczniowie piszą promienie swoje skojarzenia z tym określeniem.

Bóg objawia się z miłości. Przyjęcie lub odrzucenie zbawienia to wolna decyzja człowieka. Przyjmując ją, wkracamy na ścieżkę wiary, prowadzącą do ostatecznego zjednoczenia z Bogiem.

Katecheta wyjaśnia pojęcia: objawienie naturalne i nadprzyrodzone.

Objawienie naturalne – poznanie Boga w świetle rozumu z istnienia otaczającego nas świata, czyli stworzenia i głosu sumienia.

Objawienie nadprzyrodzone – łaska dana przez Boga umożliwiająca poznanie Go w sposób przekraczający naturalne możliwości.

ROZWINIĘCIE

Chrystus założył Kościół, który ma realizować objawienie, zgłębiać jego treść, głosić i strzec go przed wypaczeniami.

Uroczyste odczytanie tekstów z Pisma Świętego: Rz 1,20a; Rz 2,14-15; Hbr 1,1-2; 1Kor 13,12.

„Albowiem od stworzenia świata niewidzialne Jego przymioty – wiekiusta Jego potęga oraz bóstwo – stają się widzialne dla umysłu przez Jego dzieła” (Rz 1,20a).

„Bo gdy poganie, którzy Prawa nie mają, idąc za naturą, czynią to, co Prawo nakazuje, chociaż Prawa nie mają, sami dla siebie są Prawem. Wykazują oni, że treść Prawa wypisana jest w ich sercach, gdy jednocześnie ich sumienie staje jako świadek, a mianowicie ich myśli na przemian ich oskarżające lub uniewinniające” (Rz 2,14-15).

„Wielokrotnie i na różne sposoby przemawiał niegdyś Bóg do ojców przez proroków, a w tych ostatecznych dniach przemówił do nas przez Syna” (Hbr 1,1-2).

„Teraz widzimy jakby w zwierciadle, niejasno;
wtedy zaś [zobaczymy] twarzą w twarz.
Teraz poznaję po części,
wtedy zaś poznam tak, jak i zostałem poznany” (1Kor 13,12).

Na podstawie powyższych fragmentów uczniowie mają odpowiedzieć na pytanie:

- W jaki sposób człowiek może dojść do poznania Boga?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Objawienie Boże jest przejawem miłości Boga do człowieka, o czym mówi nam także Katechizm Kościoła Katolickiego:

„Bóg z miłości objawił się i udzielił człowiekowi. Przynosi w ten sposób ostateczną i przeobfitą odpowiedź na pytania, jakie stawia sobie człowiek o sens i cel swego życia” (KKK 68).

- Dlaczego Bóg objawił się człowiekowi?
- W jakim celu Bóg objawił się człowiekowi?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Treścią objawienia jest także prawda o człowieku. Mówi o tym Ojciec Święty Jan Paweł II w encyklice „Redemptor hominis”.

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Człowiek, który chce zrozumieć siebie do końca – (...) musi ze swoim niepokojem, niepewnością, a także słabością i grzesznością, ze swoim życiem i śmiercią, przybliżyć się do Chrystusa. Musi niejako w Niego wejść z sobą samym, musi sobie «przyswoić», zasymilować całą rzeczywistość Wcielenia i Odkupienia, aby siebie odnaleźć. Jeśli dokona się w człowieku ów dogłębny proces, wówczas owocuje on nie tylko uwielbieniem Boga, ale także głębokim zdumieniem nad sobą samym. Jakąż wartość musi mieć w oczach Stwórcy człowiek, skoro zasłużył na takiego i tak potężnego Odkupiciela, skoro Bóg «Syna Jednorodzonego» dał, ażeby on, człowiek, «nie zginął, ale miał życie wieczne»” (Jan Paweł II, *Redemptor hominis*, 10).

– Co powinien uczynić człowiek, aby zrozumieć siebie?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Człowiek ma w oczach Boga wielką wartość. Mówi o tym Ojciec Święty Benedykt XVI:

„Jesteście «zakorzenieni i zbudowani na Chrystusie, mocni w wierze» (por. Kol 2,7). List, z którego pochodzi ten fragment, napisany został przez świętego Pawła, aby odpowiedzieć na potrzeby chrześcijan z Kolosów, którzy znaleźli się w szczególnej sytuacji. Ich wspólnota znalazła się w obliczu zagrożenia wpływem pewnych kulturowych tendencji, które odwoływały wiernych od Ewangelii. Nasz własny kontekst kulturowy, nie jest bardzo odległy od sytuacji starożytnych Kolosan. W istocie obecny jest bardzo silny prąd oparty na zlaicyzowanej myśli, która dąży do zmarginalizowania Boga w życiu ludzi i społeczeństwa, proponując i próbując stworzyć «raj» bez Niego. Jednak doświadczenie mówi nam, że świat bez Boga staje się «piekłem»: jest przepelniony egoizmem, rozbitymi rodzinami, nienawiścią między jednostkami i nacjami, wielkim niedostatkiem miłości, radości

i nadziei. Z drugiej strony, gdy tylko jednostki i nacje przyjmują Bożą obecność, otaczają Go prawdziwą czcią i słuchają Jego głosu, budowana zostaje cywilizacja miłości, gdzie szanowana jest godność wszystkich i gdzie wzrasta poczucie wspólnoty wraz z wszystkimi jej korzyściami” (Orędzie na XXVI Światowy Dzień Młodzieży – Madryt 2011 r.).

- Co to znaczy być „zakorzenionym” w Chrystusie?
- Co to znaczy, że świat bez Boga staje się „piekłem”?
- Co otrzymuje człowiek przyjmujący Bożą obecność w swoim życiu?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Depozyt Objawienia, czyli jego treść jest przechowywany w Piśmie Świętym i Tradycji Kościoła. Stąd mamy czerpać wskazówki do dojrzałego życia chrześcijańskiego. Dlatego Kościół, a zwłaszcza biskupi – jako następcy Apostołów mają obowiązek strzec tego depozytu i bezbłędnie go przekazywać wiernym – aż do czasów ostatecznych. My zaś mamy zgłębiać treść Objawienia Bożego i żyć według jego zasad, czyli tym samym przekazywać Objawienie Boże.

☺ ZAKOŃCZENIE

Planując swoje życie w przyjaźni z Bogiem, sięgajmy po Pismo Święte i nauczanie Kościoła, wczytujmy się w słowo Boże i żyjmy według niego na co dzień.

Autorefleksja.

Odkryć w pełni tajemnicę Boga – to otworzyć się na Jego słowo, pozwolić, by było ono obecne w naszym życiu na co dzień.

Pomyślmy:

- W jaki sposób odczytuję Objawienie Boże?
- Jakie podejmuję działania, by pogłębić więź z Bogiem?

Odczytanie przez katechetę wiersza ks. Jana Twardowskiego, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Dziękuję Ci po prostu za to, że jesteś”.

Dziękuję Ci po prostu za to, że jesteś
za to, że nie mieścisz się w naszej głowie, która jest za logiczna
za to, że nie sposób Cię ogarnąć sercem, które jest za nerwowe
za to, że jesteś tak bliski i daleki, że we wszystkim inny
za to, że jesteś odnaleziony i nie odnaleziony jeszcze
że uciekamy od Ciebie do Ciebie
za to, że nie czynimy niczego dla Ciebie, ale wszystko dzięki Tobie
Za to, że to, czego pojąć nie mogę, nie jest nigdy złudzeniem
za to, że milczysz. Tylko my – ocytani analfabeci chlapiemy języ-
kiem.

(Ks. Jan Twardowski)

PRACA DOMOWA

Odszukaj w Piśmie Świętym Nowego Testamentu dowolny fragment, w którym Jezus Chrystus objawia nam Ojca, zapisz go i podkreśl istotne słowa, przez które Bóg mówi do nas o Sobie.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

„Chwała Ojcu...”

8. CHCĘ ZROZUMIEĆ BIBLIĘ

Cel ogólny

Zapoznanie z autorstwem, gatunkiem literackim i kanonem Pisma Świętego.

Kształtowanie postawy umiłowania Biblii i jej systematycznej lektury.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje, czym jest Pismo Święte,
- wylicza święte księgi wielkich religii,
- wyjaśnia, czym jest kanon biblijny,
- rozróżnia gatunki literackie w tekście biblijnym,
- uzasadnia, że czytanie Pisma Świętego pogłębia więź z Bogiem i z człowiekiem,
- charakteryzuje prawdy zawarte we wskazanym słowie Bożym,
- opisuje proces formowania się ksiąg biblijnych,
- analizuje teksty z Pisma Świętego,
- ocenia swoją postawę w odniesieniu do słowa Bożego zawartego w Biblii;
- przyjmuje odpowiedzialność za systematyczną i uważną lekturę Biblii.

Metody

Rozmowa kierowana, pogadanka, analiza tekstów źródłowych, medytacja, memoryzacja tekstu biblijnego, czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem, praca w grupach, wykład, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym „Dei verbum”, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy.

MODLITWA

Prośmy Ducha Świętego, aby pomógł nam zrozumieć, czym jest Biblia i jakie ma znaczenie dla naszego życia.

„Duchu Święty...”.

WPROWADZENIE

Propozycja 1

Rozmowa kierowana na temat księgi Pisma Świętego.

Wśród książek, które znacie jest taka, która może zewnętrznie niewiele różni się od pozostałych, bo posiada podobny format i szatę graficzną. Odmienna jest jednak co do treści i roli, jaką spełnia w życiu człowieka. Z pewnością domyślacie się, iż mówię o Piśmie Świętym – Starym i Nowym Testamencie, czyli o Biblii.

- Co to jest Pismo Święte?
- Jak dzieli się Pismo Święte?
- Jaki okres dziejów z historii zbawienia opisany jest w Starym Testamencie, a jaki w Nowym?
- Kto jest autorem Pisma Świętego?
- Jak należy czytać Pismo Święte?

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Biblia. Co więc dzięki niej odkryłem? (...) Pierwsza podstawowa sprawa to odkrycie, że Księga ta jest prawdziwie «Księgą życia» (...), bo w niej odkrywamy nasze życie, dzieje całego świata, ludzkości. Ona odsłania nam Prawdę i Życie, jest żywa – trzeba tylko w nią się zanurzyć i wsłuchać. (...) Wiem, że ja dotąd jej nie znałem i wiem, że potrzeba doświadczyć prawdy (...) Trzeba jednak czytać, rozważać, słuchać, co mówi Pismo Święte (Andrzej)” (Pisma Alumnów WSD w Toruniu – „Sługa”, nr 26).

Chcąc lepiej zrozumieć Biblię, należy zgłębiać wiedzę na jej temat.

ROZWINIĘCIE

*Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Ps 119,105.
Krótka medytacja i memoryzacja tekstu biblijnego.*

„Twoje Słowo jest lampą dla moich stóp
i światłem na mojej ścieżce” (Ps 119,105).

*Uczniowie pracują nad tekstami metodą czytania tekstu biblijnego
ze zrozumieniem. Są to następujące teksty: 2Tm 3,14-15; 2Tm 3,16.*

„znasz Pisma święte, które mogą cię nauczyć mądrości wiodącej
ku zbawieniu przez wiarę w Chrystusie Jezusie” (2Tm 3,14-15).

„Wszelkie Pismo od Boga natchnione [jest] i pożyteczne
do nauczania, do przekonywania, do poprawiania, do kształcenia
w sprawiedliwości” (2Tm 3,16).

Prezentacja wyników pracy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Praca w grupach.

*Dzielimy uczniów na pięć grup. Uczniowie otrzymują karty pracy.
Analizują teksty i odpowiadają na pytanie. Czas pracy: 5 minut.*

Grupa I

„Dlatego nieustannie dziękujemy Bogu, bo gdy przyjęliście sło-
wo Boże, usłyszane od nas, przyjęliście je nie jako słowo ludzkie,
ale – jak jest naprawdę – jako słowo Boga, który działa w was wierzą-
cych” (1Tes 2, 13).

– Dlaczego powinniśmy dziękować Bogu?

Grupa II

„Do sporządzania Ksiąg świętych wybrał Bóg ludzi, którymi
posługiwał się jako używającymi własnych zdolności i sił, aby przez
Jego działanie w nich i przez nich, jako prawdziwi autorzy przekazali
na piśmie to wszystko i tylko to, co On chciał” (Sobór Watykański II,
Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym „*Dei verbum*”, 11).

- Kim posłużył się Bóg do napisania Pisma Świętego?

Grupa III

„Tradycja apostolska pozwoliła Kościołowi rozpoznać, jakie pisma powinny być zaliczone do ksiąg świętych. Pełna ich lista została nazwana «kanonem» Pisma Świętego” (KKK 120).

- Co nazywamy kanonem Pisma Świętego?

Grupa IV

„W Piśmie Świętym Bóg mówi do człowieka w sposób ludzki. Aby dobrze interpretować Pismo Święte, trzeba więc zwracać uwagę na to, co autorzy ludzcy rzeczywiście zamierzali powiedzieć i co Bóg chciał nam ukazać przez ich słowa” (KKK 109).

- Na co należy zwracać uwagę, by dobrze interpretować Pismo Święte?

Grupa V

„W celu zrozumienia intencji autorów świętych trzeba uwzględnić okoliczności ich czasu i kultury, «rodzaje literackie» używane w danej epoce, a także przyjęte sposoby myślenia, mówienia i opowiadania. Inaczej bowiem ujmuje się i wyraża prawdę w różnego rodzaju tekstach historycznych, prorockich, poetyckich czy w innych rodzajach literackich” (KKK 110).

- Co należy uwzględnić przy interpretacji Pisma Świętego?

Prezentacja pracy w grupach.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Podsumowanie katechety.

Księgi Pisma Świętego, jako dzieło Boga i człowieka, tworzone były pod natchnieniem Ducha Świętego przez wielu ludzi wybranych przez Boga na przestrzeni 1000 lat, w różnych językach i rodzajach literackich. Znajomość tych rodzajów jest bardzo istotna, by zrozumieć właściwie Prawdę, jaką pragnie nam przekazać Bóg.

Autorem Pisma Świętego jest Bóg i człowiek. Kościół przyjmuje i czci jako natchnione 46 ksiąg Starego Testamentu i 27 ksiąg Nowego Testamentu.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Słowo pisane może mieć różnorodny charakter. Dlatego należy je odpowiednio interpretować.

- Jakie znacie rodzaje literackie?
- Jakie znacie gatunki literackie?

W Biblii możemy znaleźć wszystkie rodzaje literackie: epikę, lirykę i dramat oraz takie gatunki literackie, jak: przypowieść, list, opis historyczny, poemat, psalm, pieśń, hymn, opowiadanie.

Katecheta podaje przykłady gatunków, a uczniowie odszukują je w Piśmie Świętym (np. hymn – 1Kor 13, 1-13; psalm – Ps 23; przypowieść – Łk 15,8-10; list – Flp 1,1-2).

Biblia jest prawdziwym słowem Boga. Działanie Boże, nazywane natchnieniem, rozciąga się więc tak na przekazywane treści, jak i na sposób wyrażania i ujęcia prawdy. Słowo Boże ma nas nie tylko pouczać, ale także jednoczyć z Bogiem, by Jego słowem żyć na co dzień.

Katecheta odczytuje fragment Orędzia na XXVI Światowy Dzień Młodzieży. Tekst jest zamieszczony w podręczniku ucznia.

Papież Benedykt XVI poucza:

„Drodzy Przyjaciele, budujcie swój dom na skale, jak ten człowiek, który «wkopał się głęboko». Próbujcie każdego dnia podążać za słowem Pana. Słuchajcie Go jak dobrego Przyjaciela, z którym możecie dzielić drogę Waszego życia. U Jego boku odnajdziecie odwagę, by stawić czoła trudnościom i problemom, a nawet by przezwyciężyć rozczarowania i niepowodzenia. Nieustannie proponowane są Wam łatwiejsze wybory, które ostatecznie, jak sami wiecie, okazują się zwodnicze i nie przynoszą wewnętrznego spokoju i radości.

Tylko Słowo Boga może wskazać nam właściwą drogę i tylko wiara, którą przyjęliśmy, może być światłem na naszej ścieżce” (Orędzie na XXVI Światowy Dzień Młodzieży – Madryt 2011 r.).

Podążanie za słowem Bożym to odkrywanie samego Boga, który wskazuje, jak mamy żyć.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

☺ ZAKOŃCZENIE

„Święte księgi” – to pisma uznawane za źródła prawd religijnych przez pewne religie. Również wyznawcy wielkich religii pozachrześcijańskich: judaizmu, islamu, hinduizmu i buddyzmu mają swoje „święte księgi”.

(Poniższy tekst opracowano na podstawie: <http://pl.wikipedia.org>, z dn. 14.07.2011)

Judaizm i chrześcijaństwo uznają świętość Biblii. Judaizm jednak uznaje świętość tylko Starego Testamentu, którego kanon ustalono pod koniec I w. po Chr., odrzucając młodsze księgi napisane lub zachowane w języku greckim, a przyjmując tylko napisane w języku hebrajskim (i częściowo w aramejskim). Na hebrajski kanon Biblii składają się:

– Tora (Prawo) zwana też Pięcioksięgiem Mojżeszowym (gr. *Pentateuch*) ukształtowała się pod koniec V w. przed Chr.

– Nebiim (Prorocy) dzielona na „Proroków starszych” (Księgi: Jozuego, Sędziów, Samuela i Królewskie) i „Proroków młodszych”, a wśród nich (ze względu na objętość ksiąg) trzech Proroków „większych” (Izajasz, Jeremiasz, Ezechiel) i Dwunastu „mniejszych”.

– Ostatnia część to Ketubim (Pisma), a wśród nich trzy pisma poetyckie (Psalmy, Księga Hioba i Księga Przysłów), pięć zwojów (Księgi: Rut, Pieśń nad pieśniami, Koheleta, Lamentacje i Estery) oraz pozostałe (Księgi: Daniela, Kronik, Ezdrasza i Nehemiasza). W III w. przed Chr. zaczęło powstawać greckie tłumaczenie Biblii (Septuaginta), w skład której weszły młodsze księgi oraz dodatki

do niektórych ksiąg, odrzucone następnie przy ustalaniu kanonu w I w. po Chr.

Stary Testament powstał w wyniku wielokrotnych redakcji starszych tradycji, których początków literackich należy szukać w X w. przed Chr. (w oparciu o jeszcze starsze tradycje ustne). Najmłodsze księgi ukształtowały się na przestrzeni od IV do II w. przed Chr.

Świętą księgą islamu jest Koran, zawierający – według muzułmanów – objawienie przekazane Mahometowi przez Boga bezpośrednio lub za pośrednictwem anioła Gabriela. Muzułmanie wierzą, że Bóg objawił treść świętej Księgi Mahometowi między 610 a 632 rokiem po Chr. Treść Koranu jest przedstawiona w formie poetyckich obrazów porywających wyobraźnię, licznych apostrof, ale i rzeczowych poleceń i nakazów.

Święte księgi hinduizmu to Wedy, wyróżnia się cztery zbiory wedyjskie: Rigweda – hymny do bogów; Samaweda – pieśni liturgiczne; Jadżuraweda – formuły przy składaniu ofiar; Atharwaweda – pieśni czarodziejskie. Uzupełnieniem Wed są Upaniszady, czyli traktaty filozoficzne. Do każdego zbioru należą brahmany czyli obszernie traktaty rytualno-teologiczne. Wedy – święte księgi hinduizmu powstały w latach 1500-500 przed Chr.

Buddyzm nie jest religią „księgi” – przez długi czas nauki buddyzmu były przekazywane ustnie. Dopiero po jakimś czasie je spisano, ale księgi te nie są przedmiotem takiego kultu jak to znamy w judaizmie, chrześcijaństwie czy też islamie. Częściej traktuje się je jako „instrukcje” do praktyki. Jako, że buddyzm nie jest jednolitą religią – ma wiele szkół i tradycji, tak też posiada wiele różnych „świętych ksiąg”. Niektóre teksty w buddyjskich świętych księgach są wspólne dla wszystkich lub poszczególnych tradycji. Jednak w większości różnią się one bardzo od siebie treścią, językiem i organizacją.

– Jakie znamy święte księgi wielkich religii świata?

Każda ze świętych ksiąg wielkich religii świata zawiera prawdy religijne i moralne oraz wzywa człowieka do ich poznawania i wypełniania w życiu.

Autorefleksja.

Pismo Święte – święta księga chrześcijan jest fundamentem życia. Dlatego powinniśmy znaleźć czas na jej systematyczną i uważną lekturę, a później wcielać ją w życie.

Pomyślmy:

- Jak często czytam Pismo Święte?
- Jak staram się realizować w swoim życiu słowo Boże skierowane do mnie?

W chwili ciszy podziękujmy Panu Bogu za dar Biblii.

Pismo Święte to księga dana nam przez Boga. Mamy po nią często sięgać i przy jej pomocy kształtować swoje życie.

PRACA DOMOWA

Określ gatunek literacki następujących fragmentów Pisma Świętego: 2Tm 4,13-17; Mt 13,1-9; Łk 23,33-34; Prz 12,1.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Prośmy Boga, by pomógł nam zrozumieć Jego słowa zawarte w Piśmie Świętym i nauczył nas według nich kształtować swoje życie.

Odczytanie modlitwy zamieszczonej w podręczniku ucznia.

Boże nasz, niewyczerpane źródło wszelkiego dobra,
Dziękujemy Ci za dary Twojej miłości.
Spraw, abyśmy słuchali Twego Słowa
z uwagą i szacunkiem. Amen.

9. ROLA CZŁOWIEKA W POWSTAWANIU PISMA ŚWIĘTEGO

Cel ogólny

Ukazanie roli człowieka w powstawaniu Biblii.
Kształtowanie postawy wdzięczności za dar słowa Bożego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- nazywa Boga pierwszorzędnym Autorem Pisma Świętego,
- wymienia ludzkich autorów Pisma Świętego,
- definiuje, czym jest natchnienie biblijne,
- wyjaśnia, jaką rolę spełniał człowiek w powstawaniu Pisma Świętego,
- wskazuje, gdzie szukać informacji o autorach biblijnych,
- przyjmuje postawę wdzięczności za dar słowa Bożego.

Metody

Praca w grupach, rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami, czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem), autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

☰ WPROWADZENIE

Każda książka ma swego autora. Są też książki, które zostały zredagowane przez zespół autorów. Na dzisiejszej katechezie pogłębimy

naszą wiedzę o Biblii i odpowiemy na pytanie: Co wiemy o roli człowieka w powstawaniu Pisma Świętego?

Nawiązujemy do definicji Pisma Świętego.

Pismo Święte jest zbiorem ksiąg Starego i Nowego Testamentu, napisanych pod natchnieniem Ducha Świętego.

Zapoznajemy uczniów z pojęciem: „natchnienie biblijne”.

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Bóg obdarzał pewnych wybranych ludzi z ludu Bożego charyzmatem do pisania; charyzmat ten nazywa się natchnieniem i ma swoje źródło w Duchu Świętym. Ludzie natchnieni utrwalali na piśmie wielkie dzieła Boże w historii zbawienia. Im zawdzięczamy Biblię” (ks. J. Kudasiewicz, „Modlitwa Biblią”, Kielce 2000).

Natchnienie biblijne – to charyzmatyczny i bezpośredni wpływ Boga na autorów Pisma Świętego, dzięki któremu, pomimo że zachowują oni własną indywidualność pisarską i autorstwo napisanych przez siebie ksiąg, Bóg staje się ich głównym Autorem.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Księgi Pisma Świętego, jako dzieło Boga i człowieka, tworzone były pod natchnieniem Ducha Świętego przez wielu ludzi, wybranych przez Boga na przestrzeni wieków.

Bóg jest pierwszorzędnym Autorem Pisma Świętego, człowiek zaś spisywał Jego słowo, stając się narzędziem w Jego ręku.

ROZWINIĘCIE

Opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami: 2Tm 3,16 i 2P 1,20-21.

Odczytanie tekstów biblijnych na głos. Następnie odczytanie po cichu, zadawanie pytań i dawanie odpowiedzi.

„Wszelkie Pismo od Boga natchnione [jest] i pożyteczne do nauczania, do przekonywania, do poprawiania, do kształcenia w sprawiedliwości” (2Tm 3,16).

„To przede wszystkim miejcie na uwadze, że żadne proroctwo Pisma nie jest do prywatnego wyjaśniania. Nie z woli bowiem ludzkiej zostało kiedyś przyniesione proroctwo, ale kierowani Duchem Świętym mówili «od» Boga święci i ludzie” (2P 1,20-21).

- Przez kogo natchnione jest Pismo Święte?
- W jakim celu Bóg kieruje do nas swoje słowo?
- Kto w imieniu Boga spisał proroctwa?

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy:

„Bóg natchnął ludzkich autorów ksiąg świętych. «Do sporządzenia ksiąg świętych Bóg wybrał ludzi, którymi posłużył się jako używającymi swoich zdolności i sił, by dzięki Jego działaniu w nich i przez nich oni sami jako prawdziwi autorzy przekazali na piśmie to wszystko, i tylko to, czego On chciał»” (KKK 106).

- Kto został natchniony do spisania ksiąg świętych?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Bóg wybrał ludzi, których obdarzył szczególnym charyzmatem do spisania Jego słowa.

„Bóg jest Autorem Pisma Świętego, ponieważ natchnął jego ludzkich autorów; On działa w nich i przez nich. W ten sposób zapewnia nas, że ich pisma bezbłędnie nauczają prawdy zbawczej” (KKK 136).

- Kto jest autorem Pisma Świętego?

Już Ojcowie Kościoła stwierdzili, że Bóg posłużył się człowiekiem jako narzędziem w swoim ręku. Autorzy Pisma Świętego, z uwzględnieniem ich pełnej wolności i właściwych im cech, wobec darmowego działania Boga, zostają uznani za prawdziwych autorów Biblii.

- Kto jest ludzkim autorem wybranych ksiąg Pisma Świętego.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na grupy 3-4 osobowe, polecamy przeczytać wstępy do wybranych ksiąg biblijnych. Każda grupa otrzymuje kartę pracy. Uczniowie odpowiadają na załączone pytania na temat autora i powstania księgi. Czas pracy: 15 minut.

Przykładowe propozycje:

Grupa I

Wstęp do Księgi „Pieśń nad Pieśniami”.

- Kto jest przypuszczalnym autorem księgi?
- Kiedy powstała ta księga i co ją charakteryzuje?

Grupa II

Wstęp do Księgi Izajasza.

- Kim jest autor tej księgi?
- Czym zajmował się autor tej księgi?
- Kiedy powstała ta księga i co ją charakteryzuje?

Grupa III

Wstęp do Ewangelii według św. Mateusza.

- Kim jest autor tej księgi?
- Czym zajmował się autor tej księgi?
- Kiedy powstała ta księga i co ją charakteryzuje?

Grupa IV

Wstęp do Dziejów Apostolskich.

- Kim jest autor tej księgi?
- Czym zajmował się autor tej księgi?
- Kiedy powstała ta księga i co ją charakteryzuje?

Grupa V

Wstęp do Apokalipsy Świętego Jana.

- Kim jest autor tej księgi?
- Czym zajmował się autor tej księgi?
- Kiedy powstała ta księga i co ją charakteryzuje?

Prezentacja pracy w grupach.

- Jak jest rola człowieka w powstawaniu Pisma Świętego?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Księga Pisma Świętego powinna towarzyszyć człowiekowi przez całe życie. Jako chrześcijanie powinniśmy zgłębiać naukę Boga, zawartą w Biblii. Zachęca nas do tego papież Benedykt XVI:

„Bierzcie udział w liturgii w swoich parafiach i posilajcie się obficie Słowem Bożym” (Orędzie na XXIV Światowy Dzień Młodzieży, Watykan, 22 lutego 2009 r.).

Podziękujmy teraz Bogu za dar Jego słowa, które kieruje do nas przez Pismo Święte.

Modlitwa osobista w ciszy.

Odczytanie przez katechetę lub jednego z uczniów Psalmu, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Dobrze jest dziękować Panu
i śpiewać imieniu Twemu, o Najwyższy;
głosić z rana Twoją łaskawość,
a wierność Twoją podczas nocy,
na harfie dziesięciostrunnej i lirze,
i pieśnią przy dźwiękach cytry.
Bo rozradowałaś mnie, Panie, Twoimi czynami,
cieszę się dziełami rąk Twoich” (Ps 92,2-5).

ZAKOŃCZENIE

Człowiek odegrał niebagatelną rolę w powstawaniu Pisma Świętego. To wielki zaszczyt i wyróżnienie – być narzędziem w ręku Boga. My także, jak współautorzy Pisma Świętego, mamy być takim narzędziem poprzez głoszenie słowa Bożego słowem i czynem.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- W jaki sposób okazuję szacunek Biblii?
- Jak wsłuchuję się w słowo Boże?
- W jaki sposób realizuję słowo Boże w swoim życiu?

PRACA DOMOWA

Napisz, kto jest autorem czytań i Ewangelii z najbliższej, niedzielnej liturgii słowa.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Uczeń odczytuje tekst modlitwy Ojca Świętego Jana Pawła II.

„«Panie zostań z nami!»

Spotkaliśmy Cię na długiej drodze naszych dziejów.

Spotykali Cię przodkowie nasi z pokolenia na pokolenie.

Umacniałeś ich Twoim słowem przez życie i posługę Kościoła.

Panie zostań z tymi, którzy po nas przyjdą!

Pragniemy tego, abyś był z nimi, tak jak z nami byłeś.

Pragniemy tego i o to Cię prosimy.

Zostań z nami, kiedy dzień się nachylił!”

(Jan Paweł II, Pelplin, 6 czerwca 1999 r.)

10. JAK NALEŻY CZYTAĆ PISMO ŚWIĘTE?

Cel ogólny

Zapoznanie z zasadami interpretacji Pisma Świętego.
Zachęcenie do częstego czytania Biblii.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia zasady interpretacji Biblii,
- objaśnia zasady interpretacji Pisma Świętego,
- opisuje proces redakcji ksiąg Pisma Świętego,
- charakteryzuje gatunki literackie występujące w Piśmie Świętym,
- określa zasady czytania Pisma Świętego,
- analizuje wybrane fragmenty Pisma Świętego, uwzględniając zasady interpretacji,
- ocenia swoją postawę wobec słowa Bożego.

Metody

Dyskusja, rozmowa kierowana, inscenizacja, analiza tekstu biblijnego (czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem), analiza tekstów z nauczania Kościoła, uzupełniania luk w tekście, medytacja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte – różne wydania, Katechizm Kościoła Katolickiego, nagranie z muzyką.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Biblia jest to książka jedyna w swoim rodzaju, książka nigdy niewyczerpana, w której powiedziano wszystko o Bogu i wszystko o człowieku. Bóg wszechmogący jawi się w niej w przeróżny sposób, pozwalając nam bodaj w oddali spojrzeć na swoją tajemnicę. Ukazuje się tu, mówi i działa. I człowiek poznaje w niej siebie: wszystkie swoje możliwości, swoją wielkość i swoją ułomność” (ks. H. Łuczak, *Od religii do wiary*, Lublin 1985, s. 58).

Biblia udziela odpowiedzi na nurtujące nas pytania, dotyczące Boga i człowieka. Aby dobrze zrozumieć słowo Boże musimy znać zasady interpretacji Biblii. Dlatego dziś poznamy bliżej zasady czytania i interpretacji Pisma Świętego.

ROZWINIĘCIE

Człowiek od zarania dziejów pragnie poznać Boga i znaleźć odpowiedzi na pytania z Nim związane. Zapoznamy się z tekstem Psalmu 63 i zastanowimy się nad zrozumieniem jego słów.

Katecheta wyjaśnia, na co uczniowie mają zwrócić uwagę, czytając tekst i analizując go.

Uczeń odczytuje głośno tekst psalmu.

„Boże, Ty Boże mój, Ciebie szukam;
Ciebie pragnie moja dusza,
za Tobą tęskni moje ciało,
jak ziemia zeschła, spragniona, bez wody.
W świątyni tak się wpatruję w Ciebie,
bym ujrział Twoją potęgę i chwałę.
Skoro łaska Twoja lepsza jest od życia,
moje wargi będą Cię sławić” (Ps 63,2-4).

Uczniowie samodzielnie czytają tekst: Ps 63,2-4.

– Czego pragnie autor Psalmu?

Uczniowie redagują odpowiedzi i odczytują je.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Aby zrozumieć, co Bóg chce nam przekazać przez Pismo Święte, powinniśmy uwzględnić dwie grupy zasad, obowiązujących czytelnika Biblii.

Zasady literackie	Zasady teologiczne
<ol style="list-style-type: none">1. Uwzględnienie tekstu oryginalnego.2. Odczytanie wybranego fragmentu Pisma Świętego w kontekście: gramatycznym, psychologicznym, historycznym, biblijnym – bliższym i dalszym.3. Uwzględnienie miejsc paralelnych.4. Określenie form literackich.5. Zapoznanie z historią redakcji.	<ol style="list-style-type: none">1. Zasada jedności obu Testamentów.2. Zasada analogii wiary.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Katecheta omawia poszczególne zasady literackie i teologiczne i wyjaśnia, dlaczego są one istotne przy czytaniu i interpretacji Biblii.

Pierwsza grupa zasad to zasady literackie. Stosowane są przy wyjaśnieniu każdego tekstu literackiego.

Zasada pierwsza: Uwzględnienie w miarę możliwości tekstu oryginalnego. Dokładne tłumaczenie pozwala zrozumieć właściwy i prawdziwy sens czytanego tekstu. Są słowa o wielorakim znaczeniu i można ich sens zrozumieć w kontekście całego zdania, zwrotu. Istotne jest sięganie i korzystanie z dobrych przekładów Biblii.

Zasada druga: Wybrany fragment Pisma Świętego odczytujemy w kontekście gramatycznym, psychologicznym, historycznym, biblijnym, bliższym i dalszym. Aby właściwie zrozumieć tekst, należy zwrócić uwagę na budowę zdania, formę gramatyczną wyrazów, przeżycia

osób, autora, a także kontekst historyczny danych wydarzeń, charakterystykę ówczasnie żyjących ludzi. Trzeba również zwrócić uwagę na kontekst bliższy i dalszy.

Uczeń odczytuje tekst: Łk 11,29-32.

„A gdy tłumy się gromadziły, zaczął mówić: «To plemię jest plemieniem przewrotnym. Żąda znaku, ale żaden znak nie będzie mu dany, prócz znaku Jonasza. Jak bowiem Jonasz był znakiem dla mieszkańców Niniwy, tak będzie Syn Człowieczy dla tego plemienia. Królowa z Południa powstanie na sądzie przeciw ludziom tego plemienia i potępi ich; ponieważ ona przybyła z krańców ziemi słuchać mądrości Salomona, a oto tu jest coś więcej niż Salomon. Ludzie z Niniwy powstaną na sądzie przeciw temu plemieniu i potępią je; ponieważ oni dzięki nawoływaniu Jonasza się nawrócili, a oto tu jest coś więcej niż Jonasz” (Łk 11,29-32).

Aby zrozumieć przeczytany tekst, trzeba poznać dalszy kontekst biblijny, sięgając do tekstów: 1Krl 5,14; 1Krl 10,1.6-9. (*Uczniowie odczytują ten tekst*). Bez zapoznania się z tymi tekstami przytoczona perykopa staje się niejasna.

„Przychodzili więc ze wszystkich narodów i spośród wszystkich królów ci, którzy dowiedzieli się o mądrości Salomona, aby przysłuchiwać się jego mądrości” (1Krl 5,14).

„Również i królowa Saby, usłyszawszy rozgłos [mądrości] Salomona, przybyła, aby osobiście się o niej przekonać. (...) Przemówiła do króla: «Prawdziwa była wieść, którą usłyszałam w moim kraju o twoich dziełach i o twej mądrości. Jednak nie dowierzałam tym wieściom, dopóki sama nie przyjechałam i nie zobaczyłam na własne oczy, że nawet połowy mi nie powiedziano. Przewyższyłeś mądrością i powodzeniem wszelkie pogłoski, które usłyszałam. Szczęśliwe twoje żony, szczęśliwi twoi słudzy! Oni stale znajdują się przed twoim obliczem i wsłuchują się w twoją mądrość! Niech będzie błogosławiony Pan, Bóg twój, za to, że ciebie upodobał sobie, aby cię osadzić na tronie Izraela; z miłości, jaką żywi Pan względem Izraela, ustanowił ciebie królem dla wykonywania prawa i sprawiedliwości»” (1Krl 10,1.6-9).

Uczniowie odczytują tekst: Łk 11,37-41.44.

„Gdy jeszcze mówił, zaprosił Go pewien faryzeusz do siebie na obiad. Poszedł więc i zajął miejsce za stołem. Lecz faryzeusz, widząc to, wyraził zdziwienie, że nie obmył wpierw rąk przed posiłkiem. Na to rzekł Pan do niego: «Właśnie wy, faryzeusze, dbacie o czystość zewnętrznej strony kielicha i misy, a wasze wnętrze pełne jest zdzierstwa i niegodziwości. Nierozumni! Czyż Stwórca zewnętrznej strony nie uczynił także wnętrza? Raczej dajcie to, co jest wewnątrz, na jałmużnę, a zaraz wszystko będzie dla was czyste.

Biada wam, bo jesteście jak groby niewidoczne, po których ludzie bezwiednie przechodzą»” (Łk 11,37-41.44).

– Co sądzicie o zachowaniu Jezusa po zapoznaniu się z tekstem: Łk 11,37-41.44?

By rozwiązać wątpliwości, poznajmy kontekst bliższy tej perykopy.

Katecheta odczytuje tekst: Łk 11,45-46.

„Wtedy odezwał się do Niego jeden z uczonych w Prawie: «Nauczycielu, tymi słowami nam też ubliżasz». On odparł: «I wam, uczonym w Prawie, biada! Bo wkładacie na ludzi ciężary nie do uniesienia, a sami jednym palcem ciężarów tych nie dotykacie” (Łk 11,45-46).

Zasada trzecia: Uwzględniamy miejsca paralelne, to znaczy miejsca pokrewne, podobne w innych tekstach biblijnych. To pozwoli nam na pełne zrozumienie tego wszystkiego, co mówi Pismo Święte na dany temat.

Odczytanie tekstów: Mt 1,19-21.24-25 i Łk 12,1.4-7.

„Mąż Jej, Józef, który był człowiekiem sprawiedliwym i nie chciał narazić Jej na zniesławienie, zamierzał oddalić. Ją potajemnie. Gdy powziął tę myśl, oto anioł Pański ukazał mu się we śnie i rzekł: «Józefie, synu Dawida, nie bój się wziąć do siebie Maryi, twej Małżonki; albowiem z Ducha Świętego jest to, co się w Niej poczęło. Porodzi Syna, któremu nadasz imię Jezus, On bowiem zbawi swój lud od jego grzechów». Zbudziwszy się ze snu, Józef uczynił tak,

jak mu polecił anioł Pański: wziął swoją Małżonkę do siebie, lecz nie zbliżał się do Niej, aż porodziła Syna, któremu nadał imię Jezus” (Mt 1,19-21.24-25).

„Kiedy wielotysięczne tłumy zebrały się koło Niego, tak że jedni cisnęli się na drugich, zaczął mówić najpierw do swoich uczniów: «Strzeżcie się kwasu, to znaczy obłudy faryzeuszów.

Lecz mówię wam, przyjacielom moim: Nie bójcie się tych, którzy zabijają ciało, a potem nic więcej uczynić nie mogą. Pokażę wam, kogo się macie obawiać: bójcie się Tego, który po zabiciu ma moc wtrącić do piekła. Tak, mówię wam: Tego się bójcie! Czyż nie sprzedają pięciu wróbli za dwa asy? A przecież żaden z nich nie jest zapomniany w oczach Bożych. U was zaś nawet włosy na głowie wszystkie są policzone. Nie bójcie się: jesteście ważniejsi niż wiele wróbli” (Łk 12,1.4-7).

Zasada czwarta: Czytając fragment Pisma Świętego, staramy się określić formę literacką. Bez uwzględnienia tego postulatu narażamy się na niewłaściwą interpretację fragmentu. Na przykład – poematu o stworzeniu świata z Księgi Rodzaju, nie można interpretować jako opisu historycznego. Opis historyczny w Starym Testamencie różni się też od analogicznej formy we współczesnej nam historii.

Zasada piąta: Poznajemy historię redakcji. Autor każdej Księgi spisywał ją w określonym środowisku. Często uwzględniał też bieżące problemy ściśle określonych adresatów np. św. Mateusz adresował swą Ewangelię zasadniczo do Żydów przyjmujących chrześcijaństwo. Św. Łukasz raczej skupił się na stworzeniu dzieła łatwo zrozumiałego dla chrześcijan nawróconych z pogaństwa. Wyjaśnia więc użyte zwroty, obce kulturze pozapalestyńskiej. Opuszcza to, co mogłoby być nieprzyjemne dla pogan.

Uczniowie zapoznają się z tekstami: Mt 5,22; 6,24; 15,2 i Łk 2,32; 9,55.

„A Ja wam powiadam: Każdy, kto się gniewa na swego brata, podlega sądowi. A kto by rzekł swemu bratu: Raka, podlega Wysokiej Radzie. A kto by mu rzekł: «Bezbożniku», podlega karze piekła ognistego” (Mt 5,22).

„Nikt nie może dwom panom służyć. Bo albo jednego będzie nienawidził, a drugiego będzie miłował; albo z jednym będzie trzymał, a drugim wzgardzi. Nie możecie służyć Bogu i Mamonie” (Mt 6,24).

„«Dlaczego Twoi uczniowie postępują wbrew tradycji starszych? Bo nie myją sobie rąk przed jedzeniem»” (Mt 15,2).

„Światło na oświecenie pogan
i chwałę ludu Twego, Izraela»” (Łk 2,32).

„Lecz On odwróciwszy się zabronił im” (Łk 9,55).

Wyjaśniamy wspólnie ich sens w oparciu o wyżej omówione zasady literackie.

Druga grupa zasad to zasady teologiczne.

Zasada pierwsza: Zasada jedności obu Testamentów. Stary Testament zapowiada wydarzenia Nowego Testament, a Nowy je wypełnia.

Uczniowie zapoznają się z tekstem Dz 2,29-36.

„Bracia, wolno powiedzieć do was otwarcie, że patriarcha Dawid umarł i został pochowany w grobie, który znajduje się u nas aż po dzień dzisiejszy. Więc jako prorok, który wiedział, że Bóg przysiągł mu uroczystie, iż jego Potomek zasiądzie na jego tronie, widział przyszłość i przepowiedział zmartwychwstanie Mesjasza, że ani nie pozostanie w Otchłani, ani ciało Jego nie ulegnie rozkładowi.

Tego właśnie Jezusa wskrzesił Bóg, a my wszyscy jesteśmy tego świadkami. Wyniesiony na prawicę Boga, otrzymał od Ojca obietnicę Ducha Świętego i zesłał Go, jak to sami widzicie i słyszycie. Bo Dawid nie wstąpił do nieba, a jednak powiada:

Rzekł Pan do Pana mego:
Siądź po prawicy mojej,
aż położę nieprzyjaciół Twoich
podnóżkiem stóp Twoich.

Niech więc cały dom Izraela wie z niewzruszoną pewnością, że tego Jezusa, którego wyście ukrzyżowali, uczynił Bóg i Panem, i Mesjaszem»” (Dz 2,29-36).

Zasada druga: Zasada analogii wiary. Kościół otrzymał dar, depozyt wiary. Wyjaśniając Pismo Święte, trzeba być zgodnym z prawdami podanymi uroczyście przez Kościół.

Katechizm Kościoła Katolickiego podaje:

(odczytanie tekstu z podręcznika ucznia)

„Bóg bowiem stworzył nas, byśmy Go poznawali, służyli Mu, miłowali Go, i w ten sposób doszli do raj. Szczęście czyni nas «uczestnikami Boskiej natury» (2P 1,4) i życia wiecznego. Wraz z nim człowiek wchodzi do chwały Chrystusa i do radości życia trynitarnego” (KKK 1721).

ZAKOŃCZENIE

Jan Paweł II zachęca nas do czytania Pisma Świętego, gdyż Bóg przez swoje słowa udziela się człowiekowi i nawiązuje z nim dialog.

(odczytanie tekstu z podręcznika ucznia)

„Od początku Bóg odznacza się tym, że pragnie się udzielać i porozumiewać. Dokonuje tego na różne sposoby. Wszystkie stworzenia ożywione i nieożywione obdarza istnieniem. Zwłaszcza z człowiekiem nawiązuje szczególnie bliskie relacje” (*Ecclesia in Africa*, 71).

Autorefleksja.

Chcąc właściwie zrozumieć Pismo Święte, trzeba dokonać dokładnej analizy tekstu, uwzględniając wiele zasad. Należy też otworzyć swoje serce i oczyma wiary odczytać słowo, które Bóg do nas kieruje.

Pomyślmy:

- Jak często czytam Pismo Święte?
- Jaką rolę odgrywa Słowo Boże w moim życiu?

PRACA DOMOWA

Napisz, dlaczego powinniśmy systematycznie i uważnie czytać Pismo Święte.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

✠ MODLITWA

Podziękujmy w ciszy Bogu za Jego słowa kierowane do nas na kartach Pisma Świętego.

Uczeń odczytuje fragment Psalmu 31. Recytacji może towarzyszyć muzyka relaksacyjna. Uczniowie w skupieniu wysłuchują treści psalmu i krótką medytują nad jego słowami.

„Panie, do Ciebie się uciekam,
niech nigdy nie doznam zawodu;
wybaw mnie w Twojej sprawiedliwości!
Skłoń ku mnie ucho,
pośpiesz, aby mnie ocalić.
Bądź dla mnie skałą mocną,
warownią, aby mnie ocalić” (Ps 31,2-3).

II. BÓG POUCZA O POCZĄTKU

• STWORZENIE ŚWIATA I CZŁOWIEKA

Cel ogólny

Ukazanie Boga jako Stwórcy świata i człowieka.

Wzbudzenie postawy troski i szacunku wobec stworzonego świata.

Kształtowanie postawy wdzięczności za stworzony świat.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- nazywa Boga Stwórcą świata i człowieka,
- identyfikuje otaczający świat z dziełem Boga – Stwórcy,
- wyjaśnia, jak należy rozumieć opis stworzenia świata,
- charakteryzuje rolę człowieka w świecie,
- opowiada teksty biblijne dotyczące opisu stworzenia,
- klasyfikuje kolejność stworzeń według tekstu biblijnego,
- przyjmuje odpowiedzialność za otaczający go świat,
- ocenia swoją postawę wobec Stwórcy.

Metody

Ekspozycja połączona z przeżyciem, analiza tekstu, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami lub zajęcie stanowiska wobec czytanego tekstu biblijnego), rozmowa kierowana, analiza tekstów źródłowych z nauczania Kościoła, modlitwa spontaniczna, praca w grupach, metoda hierarchizacji (priorytetów), dyskusja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, zdjęcia przedstawiające piękno przyrody, karty pracy, tekst *Hymnu do słońca* św. Franciszka.

✠ MODLITWA

Wyznajmy wiarę w Boga – Stwórcę wszechświata i człowieka.

„Wierzę w Boga”.

☰ WPROWADZENIE

Propozycja 1

Ekspozycja połączona z przeżyciem.

Prezentujemy zdjęcia przedstawiające piękno przyrody. Polecamy, by każdy uczeń wybrał jedno zdjęcie i po zastanowieniu się powiedział, co odczuwa, patrząc na piękno stworzonego świata. Czas pracy: 5 minut.

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

Kardynał Stefan Wyszyński wspomina: „Kiedyś widziałem, jak ojciec Kornilowicz klęczał pochylony przez pół godziny na łące. Z początku bałem się do niego podejść. Myślę sobie: «Może tam są osy? Może Ojciec ma do nich kazanie?». Ale w końcu podszedłem. Stałem tak może dwie minuty, a on nie zauważył. Pytam wreszcie: «Co Ojciec tu robi?». Był tam w trawie malutki niebieski kwiatusek. Ojciec powiada: «Czy ty pomyślałeś kiedyś, jaki on jest piękny?». Ja, wówczas świeżo upieczony doktor prawa kanonicznego, miałbym myśleć o czymś takim? Ile podeptałem takich kwiatków, mój Boże...! Ale on, biedaczek, klęczał, przyglądał się kwiatkowi i pytał: «czy ty pomyślałeś...?». Rzeczywiście nie pomyślałem” („Po górach dolinach...”, nr 31 [478] [2003], s. 4).

– Co znaczy stworzyć?

Stworzyć – powołać do życia coś z niczego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Wszystko, co istnieje, ma swój początek. Człowiek, jako istota rozumna, stawia pytania dotyczące stworzenia świata.

ROZWINIĘCIE

Autor Księgi Rodzaju, pouczając ludzi, że świat jest dziełem Bożym, posłużył się poematem złożonym z sześciu strof, w których wymienia wszystkie rzeczy stworzone.

Uczeń odczytuje teksty z Pisma Świętego: Rdz 1,1 i Rdz 1,27.

Propozycja 1

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

„Na początku Bóg stworzył niebo i ziemię” (Rdz 1,1).

– Kto jest Stwórcą wszechświata?

„Stworzył więc Bóg człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył: stworzył mężczyznę i niewiastę” (Rdz 1,27).

– Kto jest Stwórcą człowieka?

Propozycja 2

Zajęcie stanowiska wobec czytanego tekstu biblijnego.

Rozmowa kierowana katechety z uczniami na temat teorii stworzenia świata.

Wszystko, co nas otacza prowadzi do Boga, którego możemy odkryć, poznając tajemnicę stworzenia.

Księga Mądrości poucza nas, w jaki sposób możemy poznać Boga Stwórcę:

„Bo z wielkości i piękna stworzenia
poznaje się przez podobieństwo ich Stwórcę” (Mdr 13,5).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Psalmista zachwyca się pięknem świata i jednocześnie oddaje chwałę Jego Stwórcy – Bogu.

„Ty zdroje kierujesz do strumieni,
co pośród gór się sączą:
poją one wszelkie zwierzęta polne,
[tam] dzikie osły gaszą swe pragnienie;
nad nim mieszka ptactwo powietrzne,
spomiędzy gałęzi głos swój wydaje. (...)

Każesz rosnąć trawie dla bydła
i roślinom, by człowiekowi służyły,
aby z roli dobywał chleba
i wino, co rozwesela serce ludzkie,
by rozpogadzać twarze oliwą,
by serce ludzkie chleb krzepił” (Ps 104,10-12.14-15).

Katechizm Kościoła Katolickiego podaje:

„Porządek i harmonia świata stworzonego wynikają z różnorodności bytów oraz związków, jakie istnieją między nimi. Człowiek odkrywa je stopniowo jako prawo natury. Budzą one podziw uczonych. Piękno stworzenia jest odbiciem nieskończonego piękna Stwórcy. Powinno ono budzić szacunek i zachęcać do poddania Bogu rozumu i woli człowieka” (KKK 341).

– Co Katechizm Kościoła Katolickiego mówi na temat stworzonego świata?

Katechizm Kościoła Katolickiego naucza, że Bóg stwarzając świat, stworzył go pięknym i harmonijnym, tak by człowiek mógł dostrzec w nim swego Stwórcę, któremu winien okazać szacunek i posłuszeństwo.

Bóg stworzył nie tylko świat, ale i człowieka, o czym poucza nas papież Jan Paweł II:

„Oto człowiek, którego Bóg stworzył na swój obraz i podobieństwo, stworzył jako mężczyznę i kobietę, stworzył pośrodku widzialnego wszechświata (...). Bóg daje człowiekowi ziemię i zadaje mu ją. W ten sposób zaś zadaje mu pracę: pracę pod wszystkimi postaciami, jaką ona przybierze w dziejach rodzaju ludzkiego,

wraz z postępem i rozwojem ludzkiej wiedzy o świecie i o sobie. Słowa Księgi Rodzaju zawierają nie tylko pierwszy nakaz Boga. Noszą one na sobie równocześnie znamię Jego upodobania. Stwórczej radości: «a Bóg wiedział, że wszystko, co uczynił, było bardzo dobre» (Rdz 1,31). «Bardzo dobre» było dzieło stworzenia, cały ów widzialny Kosmos, ukoronowany zaistnieniem człowieka: żywego obrazu Stwórcy” (Gdańsk, 11 czerwca 1987 r.).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Bóg, w Księdze Rodzaju, objawił człowiekowi, że wszystko, co istnieje jest Jego dziełem. Bóg stworzył człowieka, obdarzając go rozumem, wolną wolą i duszą nieśmiertelną.

- W jaki sposób człowiek może być odpowiedzialny za dzieło stworzenia?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Modlitwa spontaniczna.

W ciszy podziękujmy Bogu za całe dzieło stworzenia i za to, że powołał nas do życia i szczęścia, którym będzie wieczne przebywanie z Nim.

Po chwili ciszy następuje modlitwa spontaniczna, w której wyrażamy wdzięczność Bogu za stworzony wszechświat i człowieka.

Uczeń odczytuje słowa Pisma Świętego o siódmym dniu stworzenia.

„A gdy Bóg ukończył w dniu szóstym swe dzieło, nad którym pracował, odpoczął dnia siódmego po całym trudzie, jaki podjął. Wtedy Bóg pobłogosławił ów siódmy dzień i uczynił go świętym; w tym bowiem dniu odpoczął po całej swej pracy, którą wykonał stwarzając” (Rdz 2,2-3).

- O czym poucza autor natchniony mówiąc, że Bóg „uświęcił dzień siódmy i odpoczął od wszelkiej pracy”?
- W jaki sposób możemy to uczynić?

Praca w grupach.

Uczniowie pracują w 4-5 grupach metodą hierarchizacji (priorytetów). Każda grupa otrzymuje kartę pracy z wypisanymi propozycjami świętowania Dnia Pańskiego, np.: zabawa, odpoczynek, Msza święta, spacer, obiad z rodziną, czytanie rodzinne Biblii, odwiedziny bliskich i znajomych, obejrzenie filmu o tematyce religijnej, dyskusja. Po zapoznaniu się z nimi uczniowie hierarchizują wskazane propozycje. Czas pracy: 5 minut.

Prezentacje pracy w grupach.

☺ ZAKOŃCZENIE

Autorefleksja.

Wszystko, co pochodzi od Boga jest dobre. Bóg stworzył wszystko mocą swojego słowa i swojej woli.

Pomyślmy:

- Jak dziękuję Bogu za dzieło stworzenia świata?
- Jak odnoszę się do świata, który mnie otacza?
- W jaki sposób przeżywam Dzień Pański?

PRACA DOMOWA

Podczas wieczornej modlitwy podziękuj Bogu za stworzony świat.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

✠ MODLITWA

Uwielbiamy Boga za całe dzieło stworzenia słowami modlitwy św. Franciszka z Asyżu.

Odczytanie przez ucznia fragmentu „Hymnu do słońca”.

„Pochwalony bądź Panie z wszystkimi
Twoimi stworzeniami,
a przede wszystkim z naszym bratem
słońcem, który dzień daje,

a ty przez nie świecisz...
Przez naszego brata księżyc i nasze siostry
gwiazdy, które stworzyłeś na niebie
jasne i ciemne, i piękne...
Pochwalony bądź przez wiatr... powietrze...
Obłoki... wodę... ogień... noc... ziemię...
Czyńcie chwałę i błogosławcie Panu
i składajcie Mu dzięki i służcie Mu
z wielką pokorą”.

(Św. Franciszek, fragment „Hymn do słońca”)

12. CZŁOWIEK PRZEZ GRZECH ODDAŁA SIĘ OD STWÓRCY

Cel ogólny

Ukazanie prawdy, że przez grzech człowiek oddala się od Boga.
Kształtowanie postawy odpowiedzialności za swoje życie i postępowanie.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje, czym jest grzech,
- wylicza przyczyny grzechu pierworodnego,
- wyjaśnia, na czym polegał grzech Kaina i ludzi budujących wieżę Babel,
- charakteryzuje postawę ludzi, którzy sprowadzili na siebie gniew Boży i potop,
- wskazuje na konsekwencje źle wykorzystanego daru wolności,
- analizuje dokumenty Kościoła ukazujące istotę grzechu,
- przyjmuje odpowiedzialność za właściwe korzystanie z daru wolności.

Metody

Praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów źródłowych z nauczania Kościoła, burza mózgów, rozmowa kierowana, praca indywidualna, ekspozycja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, tekst Orędzia Ojca Świętego Jana Pawła II na VI Światowy Dzień Młodzieży 1991 r., karty pracy, plansza z tekstem modlitwy.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty, który oświecasz...”

WPROWADZENIE

Bóg szanuje wolną wolę człowieka. Wolność jest darem Bożym. Dzięki niej człowiek może wybierać między dobrem a złem. Wolność także jest wielkim zadaniem realizowania dobra, ale może też stanowić zagrożenie, gdy jej nadużywamy, czyniąc zło.

Na tablicy zapisujemy słowo: WOLNOŚĆ. Zadaniem uczniów jest wypisanie wokół tego słowa określeń kojarzących się z nim. Następnie uczniowie tworzą definicję tego słowa.

Modlitwa dziękczynna (w ciszy) za dar wolności otrzymany od Boga.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Praca w grupach.

Opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami.

Dzielimy uczniów na 7 grup. Uczniowie otrzymują karty pracy. Odpowiadają na pytania na podstawie wskazanych tekstów. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Pan Bóg wziął zatem człowieka i umieścił go w ogrodzie Eden, aby uprawiał go i doglądał. A przy tym Pan Bóg dał człowiekowi taki rozkaz: «Z wszelkiego drzewa tego ogrodu możesz spożywać według upodobania; ale z drzewa poznania dobra i zła nie wolno ci jeść, bo gdy z niego spożyjesz, niechybnie umrzesz»” (Rdz 2,15-17).

„A wąż był bardziej przebiegły niż wszystkie zwierzęta lądowe, które Pan Bóg stworzył. On to rzekł do niewiasty: «Czy rzeczywiście Bóg powiedział: Nie jedzcie owoców ze wszystkich drzew tego ogrodu?» Niewiasta odpowiedziała wężowi: «Owoce z drzew tego ogrodu jeść możemy, tylko o owocach z drzewa, które jest w środku ogrodu, Bóg powiedział: Nie wolno wam jeść z niego, a nawet go dotykać, abyście nie pomarli». Wtedy rzekł wąż do niewiasty: «Na pewno nie umrzecie! Ale wie Bóg, że gdy spożyjecie owoc z tego drzewa, otworzą się wam oczy i tak jak Bóg będziecie znali dobro i zło».

(...) Zerwała zatem z niego owoc, skosztowała i dała swemu mężowi, który był z nią: a on zjadł. A wtedy otworzyły się im obojgu oczy i poznali, że są nady. (...) Pan Bóg zawołał na mężczyznę i zapytał go: «Gdzie jesteś?» On odpowiedział: «Usłyszałem Twój głos w ogrodzie, przestraszyłem się, bo jestem nagi, i ukryłem się». Rzekł Bóg: «Któż ci powiedział, że jesteś nagi? Czy może zjadłeś z drzewa, z którego ci zakazałem jeść?» Mężczyzna odpowiedział: «Niewiasta, którą postawiłeś przy mnie, dała mi owoc z tego drzewa i zjadłem». Wtedy Pan Bóg rzekł do niewiasty: «Dlaczego to uczyniłaś?» Niewiasta odpowiedziała: «Wąż mnie zwiódł i zjadłam» (Rdz 3,1-5.6b-7a.9-13).

- Na czym polega grzech Adama i Ewy?
- Dlaczego Adam i Ewa sprzeciwili się Bogu poprzez wybór zła?

Grupa II

„Pan zapytał Kaina: «Dlaczego jesteś smutny i dlaczego twarz twoja jest ponura? Przecież gdybyś postępował dobrze, miałbyś twarz pogodną; jeżeli zaś nie będziesz dobrze postępował, grzech leży u wrót i czyha na ciebie, a przecież ty masz nad nim panować».

Rzekł Kain do Abla, brata swego: «Chodźmy na pole». A gdy byli na polu, Kain rzucił się na swego brata Abla i zabił go. Wtedy Bóg zapytał Kaina: «Gdzie jest brat twój, Abel?» On odpowiedział: «Niewiem. Czyż jestem stróżem brata mego?» Rzekł Bóg: «Cóżżeś uczynił? Krew brata twego głośno woła ku mnie z ziemi! Bądź więc teraz przeklęty na tej roli, która rozwarła swą paszczę, aby wchłonąć krew brata twego, przelaną przez ciebie. Gdy rolę tę będziesz uprawiał, nie da ci już ona więcej plonu. Tułaczem i zbiegiem będziesz na ziemi!» Kain rzekł do Pana: «Zbyt wielka jest kara moja, abym mógł ją znieść. Skoro mnie teraz wypędzasz z tej roli, i mam się ukrywać przed tobą, i być tułaczem i zbiegiem na ziemi, każdy, kto mnie spotka, będzie mógł mnie zabić!» Ale Pan mu powiedział: «O, nie! Ktokolwiek by zabił Kaina, siedmiokrotną pomstę poniesie!» Dał też Pan znamię Kainowi, aby go nie zabił, ktokolwiek go spotka.

Po czym Kain odszedł od Pana i zamieszkał w kraju Nod, na wschód od Edenu” (Rdz 4,6-16).

- Na czym polega grzech Kaina?
- Jakie są konsekwencje grzechu Kaina?

Grupa III

„Kiedy zaś Pan widział, że wielka jest niegodziwość ludzi na ziemi i że usposobienie ich jest wciąż złe, żałował, że stworzył ludzi na ziemi, i zasmucił się. Wreszcie Pan rzekł: «Zgładzę ludzi, których stworzyłem, z powierzchni ziemi: ludzi, bydło, zwierzęta pełzające i ptaki powietrzne, bo żal mi, że ich stworzyłem». [Tylko] Noego Pan darzył życzliwością. (...) Noe, człowiek prawy, wyróżniał się nieskazitelnością wśród współczesnych sobie ludzi; w przyjaźni z Bogiem żył Noe. (...) A potem Pan rzekł do Noego: «Wejdz wraz z całą twą rodziną do arki, bo przekonałem się, że tylko ty jesteś wobec mnie prawy wśród tego pokolenia». (...) Noe miał sześćset lat, gdy nastał potop na ziemi” (Rdz 6,5-9;7,1.6).

- Dlaczego Bóg zesłał na ziemię potop?
- Dlaczego Bóg ocalił Noego?

Grupa IV

„I mówili jeden do drugiego: «Chodźcie, wyrabiamy cegłę i wypalmy ją w ogniu». A gdy już mieli cegłę zamiast kamieni i smołę zamiast zaprawy murarskiej, rzekli: «Chodźcie, zbudujemy sobie miasto i wieżę, której wierzchołek będzie sięgał nieba, i w ten sposób uczynimy sobie znak, abyśmy się nie rozproszyli po całej ziemi».

A Pan zstąpił z nieba, by zobaczyć to miasto i wieżę, które budowali ludzie, i rzekł: «Są oni jednym ludem i wszyscy mają jedną mowę, i to jest przyczyną, że zaczęli budować. A zatem w przyszłości nic nie będzie dla nich niemożliwe, cokolwiek zamierzają uczynić. Zejdźmy więc i pomieszajmy tam ich język, aby jeden nie rozumiał drugiego!»

W ten sposób Pan rozproszył ich stamtąd po całej powierzchni ziemi, i tak nie dokończyli budowy tego miasta. Dlatego to nazwano je Babel, tam bowiem Pan pomieształ mowę mieszkańców całej ziemi.” (Rdz 11,3-9a).

- Co chcieli osiągnąć ludzie budujący miasto i wieżę Babel?
- Dlaczego Bóg pomieształ języki budującym miasto i wieżę Babel?

Grupa V

„Wy zatem, bracia, powołani zostaliście do wolności. Tylko nie bierzcie tej wolności jako zachęty do hołdowania ciału, wręcz przeciwnie, miłością ożywieni służcie sobie wzajemnie! Bo całe Prawo wypełnia się w tym jednym nakazie: Będziesz miłował bliźniego swego jak siebie samego” (Ga 5,13-14).

„Wiedźcie, bracia moi umiłowani: każdy człowiek winien być chętny do słuchania, nieskory do gniewu. Gniew bowiem męża nie wykonuje sprawiedliwości Bożej. Odrzućcie przeto wszystko, co nieczyste, oraz cały bezmiar zła, a przyjmijcie w duchu łagodności zaszczerpione w was słowo, które ma moc zbawić dusze wasze. Wprowadzajcie zaś słowo w czyn, a nie bądźcie tylko słuchaczami oszukującymi samych siebie. (...) Kto zaś pilnie rozważa doskonałe Prawo, prawo wolności, i wytrwa w nim, ten nie jest słuchaczem skłonny do zapomnienia, ale wykonawcą dzieła; wypełniając je, otrzyma błogosławieństwo” (Jk 1,19-22.25).

- Przed czym przestrzega nas św. Paweł?
- Co sprawia, że człowiek staje się prawdziwie wolny?

Grupa VI

„Wolność jest zakorzenioną w rozumie i woli możliwością działania lub niedziałania, czynienia tego lub czegoś innego, a więc podejmowania przez siebie dobrowolnych działań. Dzięki wolnej woli każdy decyduje o sobie. Wolność jest w człowieku siłą wzrastania i dojrzewania w prawdzie i dobru; osiąga ona swoją doskonałość, gdy jest ukierunkowana na Boga, który jest naszym szczęściem” (KKK 1731).

- Czym jest dar wolności?
- Co daje człowiekowi umiejętne korzystanie z daru wolności?

Grupa VII

„Jesteście także mocni do walki: nie do walki przeciwko człowiekowi w imię jakiegokolwiek ideologii czy praktyki oderwanej od samych korzeni Ewangelii – ale mocni do walki ze złem, z prawdziwym złem: ze wszystkim, co obraża Boga, z wszelkim fałszem i zakłamaniem, ze wszystkim, co krzywdzi, poniża. Plugawi ludzkie współzycie i obcowanie, z każdą zbrodnią w stosunku do życia – z każdym

grzechem. (...) Trzeba sięgać stale do korzeni zła i grzechu w dziejach ludzkości i wszechświata – tak jak Chrystus sięgnął do tego korzenia w swej wielkanocnej tajemnicy krzyża i zmartwychwstania. Nie trzeba się lękać nazywać po imieniu pierwszego Sprawcę zła: Złego. (...) Apostoł mówi: «młodzi, jesteście mocni» – trzeba tylko, ażeby «nauka Boża trwała w was». Wtedy jesteście mocni: potraficie sięgać do ukrytych mechanizmów zła, do jego korzeni – zdołacie stopniowo przemienić świat, przeobrazić go, uczynić bardziej ludzkim, bardziej braterskim – i równocześnie: bardziej Bożym. Nie można bowiem odrywać świata od Boga i przeciwstawiać go Bogu w sercu człowieka” (Jan Paweł II, *Dilecti Amici. List do młodych całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży*, Rzym, 31 marca 1985, 15).

- Jakie zadania stawia młodzieży papież Jan Paweł II?
- Co zniewala człowieka?

Prezentacja wyników pracy w grupach.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2, 3)

☺ ZAKOŃCZENIE

Grzech wprowadza nieład w życie człowieka i czyni je nieuporządkowanym.

„Wolność człowieka jest ograniczona i omylna. Rzeczywiście, człowiek zbłądził. Zgrzeszył w sposób wolny. Odrzucając plan miłości Bożej, oszukał samego siebie; stał się niewolnikiem grzechu” (KKK 1739).

Powinniśmy zatem prosić Boga o pomoc w dokonywaniu mądrych wyborów oraz dokładać wszelkich starań, by nie dać zwyciężyć złu.

Propozycja 1

Prowadzimy rozmowę na temat zagrożeń wolności we współczesnym świecie. Możemy zgłębić ten problem stosując też metodę zwaną „burzą mózgów”.

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Pomimo tego, że pieśnią chwaliłam Pana, moje serce było smutne, puste i chłodne. Odnajdywałam radość, ale tylko na jakiś czas, bo ona szybko zniknęła, umierała. W sercu pozostawała pustka. Tak naprawdę byłam wypalonym paleniskiem, w którym jeszcze tlił się lekki żar. Wystarczyłby jeden podmuch, aby na nowo rozpałcić serce. Taki podmuch otrzymałam, gdy pojechałam na rekolekcje. Tam Bóg przemienił moje serce. Zaczęłam z przyjemnością uczestniczyć we wszelkich spotkaniach. Już nie z przymusu, ale z radości szłam na niedzielną Mszę świętą. Zaczęłam poszukiwać źródła radości, która we mnie zamieszkała. Odnalazłam je w Jezusie, który spowodował, że zakochałam się w Nim po uszy. Próbuję oddać moje życie w Jego opiekę. Ale jest jeszcze wiele spraw, które próbuję sama rozwiązać. Jeszcze nie do końca potrafię powiedzieć Jezusowi: Jestem cała Twoja. Jednak z każdym dniem walczę, aby nie upaść. A gdy to się stanie, staram się szybko podnieść.

Wiem na pewno, że bez Jezusa moje życie byłoby puste, szare, smutne. To On pobudza moje serce do okazywania miłości, radości, ciepła i miłosierdzia. Do tej pory prowadził mnie, abym mogła Go lepiej poznać. Jezus jest źródłem, z którego mogę czerpać wodę, aby ugasić pragnienie.

Kocham Ciebie, Boże,

Bo Ty dałeś mi Życie.

Kocham Życie,

Bo mogę Ciebie kochać i poznawać” (A.A., *Jezus jest źródłem*, „Espe”, nr 54, marzec-maj 1 [2001], s. 52).

Zło jest obecne w naszym życiu. Człowiek powinien podjąć starania, by walczyć z nim. Chrystus zachęca każdego, aby pielęgnował dobro, a zwalczał zło: „Nawracajcie się i wierzcie w Ewangelię” (por. Mk 1,15).

Autorefleksja.

Każdego dnia stajemy przed wyborem między dobrem i złem. Ten fakt sprawia, że musimy ciągle czuwać, by grzech nie zawładnął naszym życiem.

Pomyślmy:

- Co czynię, aby rozwijać w sobie dobro?
- Jak słucham słów Boga, które przestrzegają mnie przed złem?
- Co czynię, aby przez grzech nie oddalać się od Boga?
- Jaki jest mój stosunek do daru wolności?

Autorefleksję kończymy wspólnym odmówieniem „Aktu żalu”.

PRACA DOMOWA

Napisz, co zagraża wolności człowieka.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Planszę z tekstem modlitwy umieszczamy na tablicy. Uczeń odczytuje tekst.

Mistrzu i Panie mego życia,
oddal ode mnie ducha lenistwa,
rozproszenia, chęci górowania nad innymi
i próżnego gadania.

Udziel twojemu słudze
ducha wstrzemięźliwości i pokory,
ducha cierpliwości i miłości.

Panie mój i Królu,
daj mi zobaczyć własne błędy,
a nigdy nie sądzić mego brata.
Bądź błogosławiony, mój Panie.
Przez wszystkie wieki wieków. Amen

(Modlitwa św. Efrema)

13. POZNAJĘ ZIEMIĘ OJCÓW WIARY IZRAELA

Cel ogólny

Zapoznanie z prehistorią biblijną Ziemi Ojców wiary Izraela.
Kształtowanie postawy odpowiedzialności za własną Ojczyznę.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia krainy wchodzące w skład ziemi obiecanej,
- wyjaśnia, co nazywamy Ziemią Ojców wiary Izraela,
- streszcza historię Ziemi Ojców wiary Izraela,
- analizuje fragmenty Pisma Świętego mówiące o powołaniu i posłaniu Abrahama,
- uzasadnia potrzebę troski o własną Ojczyznę,
- ocenia rolę Ziemi Ojców wiary Izraela w wypełnianiu się historii zbawienia,
- przyjmuje odpowiedzialność za losy własnej Ojczyzny.

Metody

Analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstów Pisma Świętego ukierunkowane pytaniami lub czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem), ekspozycja, wykład, pogadanka, rozmowa kierowana, niedokończone zdania, uzupełnienie tekstu, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, mapa Palestyny.

✠ MODLITWA

Poprośmy Ducha Świętego, by pomógł nam poznać Ziemię Ojców wiary Izraela – Ojczyznę Jezusa Chrystusa.

„Duchu Święty, który oświecasz...”.

WPROWADZENIE

W ciągu wieków Bóg na różne sposoby objawiał się człowiekowi. Manifestował swoją obecność w stworzonym świecie, poprzez słowo skierowane do wybranych ludzi – naszych przodków w wierze. Począwszy od Abrahama, Izaaka, Jakuba, Mojżesza – Bóg wybiera lud, w którym narodzi się Zbawiciel i daje temu ludowi na własność ziemię.

Na dzisiejszym spotkaniu zapoznamy się bliżej z ziemią, którą zamieszkiwali: Abraham, Izaak, Józef i Jakub, nazywani ojcami wiary Izraela i po której przez całe swoje ziemskie życie chodził i nauczał nasz Pan – Jezus Chrystus. Ziemia ta rozciąga się wzdłuż Morza Śródziemnego, wzdłuż rzeki Jordan aż po Morze Martwe. W epoce grecko-rzymskiej zwana była Palestyną (nazwa pochodzi od Filistynów). W czasach biblijnych kraj ten nazywał się Kanaan, później „Ziemia Izraela” albo po prostu „Kraj”.

Nazwą „Ojcowie wiary Izraela” obejmuje się biblijnych praojców ludu Izraela, którymi są: Abraham, Izaak, Józef i Jakub. Czasami tą nazwą obejmuje się również synów Jakuba.

ROZWINIĘCIE

Sięgnijmy teraz do Biblii, aby z jej opisów poznać Ziemię Ojców.

Opracowanie tekstów Pisma Świętego, ukierunkowane pytaniami albo czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem, czyli uczniowie zapoznają się z tekstami Pisma Świętego: Rdz 12,1-2; Rdz 17,8; Pwt 8,7-10; Pwt 34,1-4a; Rdz 35,10-12 i odpowiadają na pytania.

„Pan rzekł do Abrama: Wyjdź z twojej ziemi rodzinnej i z domu twego ojca do kraju, który ci ukazę. Uczynię bowiem z ciebie wielki naród, będę ci błogosławił i twoje imię rozśląwię: staniesz się błogosławieństwem” (Rdz 12,1-2).

„I oddaję tobie i twym przyszłym potomkom kraj, w którym przebywasz, cały kraj Kanaan, jako własność na wieki, i będę ich Bogiem” (Rdz 17,8).

- Do czego Bóg powołał Abrahama?
- Jaki kraj dał Bóg na własność Abrahamowi i jego potomstwu?

„Albowiem Pan Bóg twój wprowadzi cię do ziemi pięknej, ziemi obfitującej w potoki, źródła i strumienie, które tryskają w dolinie oraz na górze – do ziemi pszenicy, jęczmienia, winorośli, drzewa figowego i granatowego – do ziemi oliwek, oliwy i miodu – do ziemi, gdzie nie odczuwając niedostatku, nasycisz się chlebem, gdzie ci niczego nie zabraknie – do ziemi, której kamienie zawierają żelazo, a z jej gór wydobywa się miedź: Najesz się, nasycisz i będziesz błogosławił Pana, Boga twego za piękną ziemię, którą ci dał” (Pwt 8,7-10).

- Czego dowiadujemy się z podanego fragmentu o Ziemi Ojców wiary?

„Mojżesz wstąpił ze stepów Moabu na górę Nebo, na szczyt Pisga, naprzeciw Jerycha. Pan zaś pokazał mu całą ziemię Gilead aż po Dan, całą – Neftalego, ziemię Efraima i Manasses, całą krainę Judy aż po Morze Zachodnie, Negeb, okręg doliny koło Jerycha, miasta palm, aż do Soaru. Rzekł Pan do niego: «Oto kraj, który poprzysiągłem Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi tymi słowami: Dam go twemu potomstwu»” (Pwt 34,1-4a).

- Komu dał Bóg na własność ziemię obiecaną?
- Jakie ziemie wchodziły w skład kraju ofiarowanego Izraelitom przez Pana?

„Powiedział do niego: Imię twe jest Jakub, ale odtąd nie będę cię zwać Jakubem, lecz będziesz miał imię Izrael. I tak otrzymał imię Izrael. Po czym Bóg rzekł do niego: Niechaj powstanie z ciebie naród i wiele narodów i niechaj królowie zrodzą się z ciebie. Kraj, dałem Abrahamowi i Izaakowi, daję tobie; i twemu przyszlętemu potomstwu dam ten kraj” (Rdz 35,10-12).

- Komu dał Bóg na własność ziemię obiecaną?
- Jakie nowe imię otrzymał Jakub?

Prezentacja pracy w grupach.

Ziemia Ojców, o której mówi Biblia, to kraj piękny i bogaty, można powiedzieć „mlekiem i miodem płynący”. Ziemię tę dał Bóg Abrahamowi, Izaakowi, Józefowi i Jakubowi oraz następnym pokoleniom, przygotowując w ten sposób naród i miejsce narodzenia swojego Syna.

Ekspozycja mapy Palestyny.

Spójrzcie na mapę Palestyny i powiedzcie: Co już wiecie o tym kraju?

Katecheta uzupełnia wiadomości uczniów następującym wykładem:

Palestyna to historyczna kraina na Bliskim Wschodzie, leżąca nad Morzem Śródziemnym. W starożytności Palestyna nosiła nazwę Kanaan. Kanaan został zasiedlony w paleolicie (ok. 2500 p.n.e.). Pod koniec XI wieku p.n.e. na terytorium Palestyny powstało królestwo żydowskie, które wkrótce uległo rozbiciu na królestwo: Izrael i Judę. W ciągu kolejnych wieków obszar ten był podbijany przez obce mocarstwa i przechodził pod ich panowanie. W epoce brązu Palestyna była zamieszkała przez ludność semicką zwaną Kananejczykami. Pod koniec III tysiąclecia pojawiły się na terenie Palestyny ludy różnego pochodzenia, nazywane w Biblii Amorytami. Około XV w. p.n.e. tereny Palestyny opanowali Egipcjanie. Od XIII w. p.n.e. zaczęły napływać do Palestyny koczownicze plemiona semickie, zwane Izraelitami. W XII w. p.n.e. napłynęli Filistyni, niesemicki lud pochodzący prawdopodobnie z Krety, od którego wywodzi się nazwa Palestyna. Współcześnie Palestyna to obszar w Izraelu, Autonomii Palestyńskiej i Jordanii, zamieszkały przez Żydów i Arabów.

A teraz posłuchajcie, co na temat Ziemi Ojców mówi Katechizm Kościoła Katolickiego:

„Aby zgromadzić w jedno rozproszoną ludzkość, Bóg wybiera Abrahama, wzywając go do wyjścia «z ziemi rodzinnej i z domu... ojca (Rdz 12,1), aby uczynić go Abrahamem, to znaczy, «ojcem mnóstwa narodów» (Rdz 17,5): «W tobie będą błogosławione wszystkie narody ziemi» (Rdz 12,3)” (KKK 59).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Papież Jan Paweł II odbył w 2000 roku Jubileuszową pielgrzymkę do Ziemi Świętej – Ziemi Ojców. Mówił tam:

„Wczoraj ze szczytów góry Nebo patrzyłem ponad doliną Jordanu na ten błogosławiony kraj. Dzisiaj z głębokim wzruszeniem stawiam stopy na ziemi, którą Bóg wybrał, aby «rozbić swój namiot» (J 1,14) i umożliwić człowiekowi bliższe z nim spotkanie” (Tel Awiw, 21 marca 2000 r.).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

☺ ZAKOŃCZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Potęgą ziemi, na której żył i nauczał Jezus, odmieniła mnie kompletnie. Wcześniej w takie rzeczy w ogóle nie wierzyłam, a do kościołów Ziemi Świętej próbowałam podchodzić jak do zwykłych zabytków historycznych (z wykształcenia jestem zresztą historykiem). Już wkrótce miało się jednak okazać, że Betlejem, świątynia na Górze Błogosławieństw, Nazaret, góra Tabor, no i Jerozolima ze wszystkimi swymi «cudownymi» miejscami (a w tym i z najcudowniejszym miejscem na ziemi, jakim jest dla mnie bazylika Grobu Chrystusa i Golgota, gdzie modliłam się długie godziny), to nie są «miejsca umowne». Są to prawdziwe ośrodki duchowej mocy, mocy źródeł chrześcijaństwa i duchowej przemiany, jakiej sama doświadczyłam. Jest we mnie ogromna wdzięczność dla Boga, że pomógł mi ją przejść” (Bożena).

Ziemia ojczysta odgrywa ogromną rolę w życiu pojedynczego człowieka i narodu. Przypisanie do określonego terytorium daje poczucie bezpieczeństwa. Izraelici otrzymali od Boga na własność ziemię Kanaan, do której Bóg ich prowadził od Abrahama, poprzez Izaaka, Mojżesza, by mogli zamieszkać w niej – według danej im obietnicy.

Ojcowie wiary bardzo miłowali swoją ziemię, którą Bóg im podarował. Bronili jej, oddawali za nią swoje życie, troszczyli się o jej rozwój. Z pokolenia na pokolenie przekazywali historię tej ziemi.

Psalmista mówi:

„Jeruzalem, jeśli zapomnę o tobie,
Niech uschnie moja prawica!
Niech język mi przyschnie do podniebienia,
jeśli nie będę pamiętał o tobie,
Jeśli nie postawię Jeruzalem
Ponad największą moją radość” (Ps 137,5-6).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Autorefleksja.

Od chwili chrztu świętego Bóg zaprosił nas do współpracy ze Sobą. Ta współpraca dotyczy wszystkich dziedzin życia. Szczególnym przejawem tej współpracy jest troska o naszą ziemską Ojczyznę.

Pomyślmy:

- Jaki jest mój stosunek do Ojczyzny, kraju moich przodków?
- W jaki sposób okazuję miłość do swojej Ojczyzny?

W chwili ciszy podziękujmy Bogu za naszą Ojczyznę.

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę w intencji Ojczyzny.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Ojcze nasz”.

14. OJCOWIE WIARY = PATRIARCHOWIE

Cel ogólny

Ukazanie patriarchów jako wzorów zawierzenia Bogu.
Zachęcenie do naśladowania wiary patriarchów.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- nazywa patriarchów ludźmi zawierzenia i oddania Bogu,
- wymienia Ojców wiary,
- podaje naukę Pisma Świętego na temat wiary,
- objaśnia, czym jest zawierzenie Bogu,
- charakteryzuje postawy Ojców wiary – patriarchów,
- określa rolę patriarchów w życiu współczesnego Kościoła,
- uzasadnia potrzebę konieczności zawierzenia Bogu,
- przyjmuje odpowiedzialność za rozwój swojej wiary.

Metody

Analiza tekstu, praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (dialog z tekstem biblijnym lub debata wokół tekstu biblijnego albo opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, wykład, autorefleksja, śpiew.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy.

✠ MODLITWA

„Akt wiary”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Przytoczę tu przykład młodej kobiety, lat 35, która dowiedziała się, że ma raka piersi. Dla większości kobiet to prawie wyrok śmierci, ale nie dla niej. Pamiętam jej uśmiech i optymizm w oczach. Pamiętam jak mówiła: «Siostrzo, Bóg bardzo mnie kocha, doświadczając właśnie taką chorobą». Nie zapomnę nigdy jej spokoju i wewnętrznej radości, jaka emanowała od niej w tych ciężkich dniach. W tamtej chwili nie rozumiałam, dlaczego ta młoda kobieta, mająca dobrego męża, dwoje dzieci i kochającą rodzinę, godzi się na taki los. (...) Właśnie jako osoba wierząca potrafiła z godnością walczyć i żyć z tą chorobą. Traktowała ją jak swoją bliźniaczą siostrę, z którą nie może się rozstać nawet na chwilę. Wiara tej kobiety potrafiła przenosić góry, nigdy nie zwątpiła i nigdy się nie załamała. (...) Ona każdy nowy dzień ofiarowała Bogu i dziękowała za poprzedni” (Ela).

Bóg jest zawsze obecny w życiu człowieka. Wystarczy spojrzeć na otaczający nas świat i wszystkie dziejące się wydarzenia – oczami wiary. Bóg w ogromie swej miłości objawia się człowiekowi i zaprasza go do wspólnoty życia z Sobą. Odpowiedzią człowieka na to zaproszenie ma być wiara. Tak uczynili niegdyś Ojcowie wiary – patriarchowie: Abraham, Izaak, Jakub i Józef i inni bohaterowie biblijni, by doświadczać Boga w swym życiu.

Nawiązujemy do pojęcia: „ojcowie wiary” – „patriarchowie”.

Ojcowie wiary (patriarchowie) – nazwą tą określa się biblijnych praojców ludu Izraela, którymi są: Abraham, Izaak, Józef i Jakub. Czasami tą nazwą obejmuje się również synów Jakuba i protoplastów rodzaju ludzkiego, żyjących przed potopem.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Pismo Święte wskazuje wiele wzorów posłuszeństwa w wierze. Zaliczają się do nich: Abraham – zwany ojcem zawierzenia, Izaak – ojciec obietnicy i wiary, Józef – ojciec przebaczenia oraz Jakub – ojciec doświadczenia Boga.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na grupy. Każda grupa otrzymuje kartę pracy. Uczniowie analizują teksty biblijne i odpowiadają na pytania albo prowadzą dialog z tekstem biblijnym, czyli poszczególne grupy na podstawie tekstu biblijnego charakteryzują daną postać, aby zrozumieć jej zachowanie, postępowanie, identyfikują się z nią i o niej opowiadają. Opisują uczucia, jakie budzą w nich te postacie. Można również zastosować debatę wokół wybranych tekstów biblijnych. Możemy także zastosować wszystkie trzy propozycje metod pracy z tekstem biblijnym. Czas pracy: 10 minut.

Propozycja 1

Dialog z tekstem biblijnym.

Propozycja 2

Debata wokół tekstu biblijnego.

Propozycja 3

Opracowanie tekstów biblijnych ukierunkowane pytaniami.

Grupa I

„Pan rzekł do Abrama: «Wyjdź z twojej ziemi rodzinnej i z domu twego ojca do kraju, który ci ukazę. Uczynię bowiem z ciebie wielki naród, będę ci błogosławił i twoje imię rozślą: staniesz się błogosławieństwem» (...) Abram udał się w drogę, jak mu Pan rozkazał, a z nim poszedł i Lot” (Rdz 12,1-2.4).

„Powiedział: «Weź twego syna jedyne, którego miłujesz, Izaaka, idź do kraju Moria i tam złóż go w ofierze na jednym z pagórków, jaki ci wskażę» (...) A gdy przyszli na to miejsce, które Bóg wskazał, Abraham zbudował tam ołtarz, ułożył na nim drwa i związawszy swego syna Izaaka położył go na tych drwach na ołtarzu. (...) Ale wtedy Anioł Pański zawołał na niego z nieba i rzekł: «Abrahamie, Abrahamie!» A on rzekł: «Oto jestem». Anioł powiedział mu: «Nie podnoś ręki na chłopca i nie czyn mu nic złego! Teraz poznałem, że boisz się Boga, bo nie odmówiłeś Mu nawet twego jedyne syna»” (Rdz 22,2.9.11-12).

– Dlaczego Abraham został nazwany ojcem zawierzenia?

Grupa II

„Wreszcie Pan okazał Sarze łaskawość, jak to obiecał, i uczynił jej to, co zapowiedział. Sara stała się brzemienną i urodziła sędziwemu Abrahamowi syna w tym właśnie czasie, jaki Bóg wyznaczył. Abraham dał swemu synowi, który mu się urodził, a którego mu zrodziła Sara, imię Izaak” (Rdz 21,1-3).

„Właśnie wy, bracia, jesteście jak Izaak dziećmi obietnicy” (Ga 4,28).

„Dzięki wierze ten, którego nazwano Abrahamem, usłuchał wezwania, by wyruszyć do ziemi, którą miał objąć w posiadanie. Dzięki wierze przywędrował do Ziemi Obiecanej, jako ziemi obcej, pod namiotami mieszkając z Izaakiem i Jakubem, współdziedzicami tej samej obietnicy” (Hbr 11,8-9).

- Dlaczego Izaak został nazwany ojcem obietnicy i wiary?

Grupa III

„Józef sprawował władzę w kraju i on to sprzedawał zboże wszystkim mieszkańcom tego kraju. Bracia Józefa, przybywszy do niego, oddali mu pokłon twarzą do ziemi. Gdy Józef ujrzał swoich braci, poznał ich, jednak udał, że jest im obcy i przemówił do nich surowo tymi słowami: «Skąd przyszliście?» Odpowiedzieli: «Z Kanaanu, aby kupić żywność»” (Rdz 42,6-7).

„On zaś rzekł do nich: «Zbliźcie się do mnie!» A gdy oni się zbliżyli, powtórzył: «Ja jestem Józef, brat wasz, to ja jestem tym, którego sprzedaliście do Egiptu. Ale teraz nie smućcie się i nie wyrzucajcie sobie, żeście mnie sprzedali. Bo dla waszego ocalenia od śmierci Bóg wysłał mnie tu przed wami» (...) I płakał Józef, ściskając i całując swych braci. A potem bracia jego z nim rozmawiali” (Rdz 45,4-5.15).

- Dlaczego Józefa możemy nazwać ojcem przebaczenia?

Grupa IV

Jakub „We śnie ujrzał drabinę opartą na ziemi, sięgającą swym wierzchołkiem nieba, oraz aniołów Bożych, którzy wchodzili w górę i schodzili na dół. A oto Pan stał na jej szczycie i mówił: «Ja jestem Pan, Bóg Abrahama i Bóg Izaaka. Ziemię, na której leżysz, oddaję tobie i twemu potomstwu. (...) Ja jestem z tobą i będę cię strzegł, gdziekolwiek się udasz; a potem sprowadzę cię do kraju. Bo nie opuszczę cię, dopóki nie spełnię tego, co ci obiecuję»” (Rdz 28,12-13.15).

„Wtedy [tamten] go zapytał: «Jakie masz imię.» On zaś rzekł: «Jakub». Powiedział: «Odtąd nie będziesz się zwał Jakub, lecz Izrael, bo walczyłeś z Bogiem i z ludźmi, i zwyciężyłeś». Potem Jakub rzekł: «Powiedz mi, proszę, jakie jest Twe imię?» Ale on odpowiedział: «Czemu pytasz mnie o imię?» – i pobłogosławił go na owym miejscu” (Rdz 32,28-30).

– Dlaczego Jakuba możemy nazwać ojcem doświadczenia Boga?

Prezentacja pracy w grupach i podsumowanie katechety.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Być posłusznym usłyszananemu słowu Bożemu nie było rzeczą łatwą. Zawierzenie Bogu wymaga od człowieka przełamania siebie i umiejętności przebaczenia krzywd wyrządzonych przez innych. Wspianą nagrodą za całkowite zawierzenie Bogu może stać się radość doświadczenia Boga.

Posłuchajcie, co na ten temat mówi Katechizm Kościoła Katolickiego:

„Stary Testament jest bogaty w świadectwa takiej wiary! List do Hebrajczyków głosi pochwałę przykładu wiary przodków, którzy «dzięki niej... otrzymali świadectwo» (Hbr 11,2). Jednak «Bóg ... nam lepszy los zgotował», dał nam łaskę wiary w Jego Syna Jezusa, «który nam w wierze przewodzi i ją wydoskonala» (Hbr 11,40; 12,2)” (KKK 147).

Papież Jan Paweł II w czasie pielgrzymki do Ojczyzny w 1999 roku powiedział:

„Wzrok nasz kierujemy ku Tej, «która uwierzyła», Maryja uwierzyła, iż stanie się to, co Jej było powiedziane od Pana. Jako Dziewica zawierzyła Bogu, że pocznie i porodzi [Syna Bożego]. Akt wiary Maryi przypomina wiarę Abrahama, który u zarania Starego Przymierza uwierzył w Boga” (Jan Paweł II, Licheń, 6 czerwca 1999 r.).

Postawa wiary Maryi przypomina nam wiarę Abrahama, który także całkowicie zaufał Bogu. Maryja, odpowiadając na Boże wezwanie, okazuje posłuszeństwo wiary.

ZAKOŃCZENIE

Poprzez wiarę człowiek poddaje Bogu całkowicie swój rozum i swoją wolę. Być posłusznym w wierze oznacza zawierzyć Bogu i pozwolić, aby kierował naszym życiem. Wzorem posłuszeństwa i oddania się Bogu są Ojcowie wiary – patriarchowie.

- Czego uczą nas Ojcowie wiary?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Autorefleksja.

Każdy z nas otrzymał dar wiary w sakramencie chrztu świętego.

Pomyślmy:

- Jak dbam o rozwój swojej wiary?
- Jak odpowiadam na Boże wezwanie?
- W jaki sposób mogę naśladować poznanych patriarchów w swojej drodze do Boga?

PRACA DOMOWA

Podaj przykłady zawierzenia Bogu (z życia, filmu, literatury) i krótko opisz jeden z nich.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

✠ MODLITWA

Śpiew: „Ja wiem, w Kogo ja wierzę”.

III. SŁOWO BOGA PROWADZI LUD BOŻY

15. MOJŻESZ PROWADZI DO ŻYCIA W WOLNOŚCI

Cel ogólny

Zapoznanie z wydarzeniami towarzyszącymi Izraelitom w czasie wędrówki do Ziemi Obiecanej.

Ukazanie istoty prawdziwej wolności.

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za swoje czyny.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia poszczególne etapy wędrówki Izraelitów do Ziemi Obiecanej,
- podaje przykłady odpowiedzialnego korzystania z wolności,
- streszcza fragmenty Pisma Świętego odnoszące się do wędrówki Izraelitów,
- używa poprawnie pojęcia: „wolność”,
- charakteryzuje wędrówkę Izraelitów przez pustynię,
- określa rolę i zadania Mojżesza,
- ocenia swoją postawę na rzecz rozwoju wolności chrześcijańskiej.

Metody

Analiza tekstu, rozmowa kierowana, pogadanka, analiza tekstu biblijnego (czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem, opracowanie tekstu biblijnego), praca w grupach, ekspozycja, metoda skojarzeń, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, teksty przemówień Ojca Świętego Benedykta XVI (Kraków, 28 maja 2006 r.; Góra Nebo, 9 maja 2009 r.), plansze z tekstem.

MODLITWA

„Akt nadziei”.

WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Francuski zakonnik i podróżnik o. Daniel Ange, kiedy pierwszy raz przybył do Polski w 1981 r., a było to tuż przed wprowadzeniem stanu wojennego 13 grudnia, zapytał pewną piętnastoletnią dziewczynę z oazy: «Jakie posłanie chciałabyś, abym przekazał od was dla młodych ludzi we Francji?». Powiedziała: «Powiedz im w imieniu wszystkich młodych ludzi z Polski: nie sprzedawajcie nigdy swojej wolności za kawałek chleba!». Kilka lat później to samo powiedział nasz drogi brat ks. Jerzy Popiełuszko: «Jedyna rzecz, jakiej należy się obawiać, to zdrada Jezusa za kilka srebrników spokoju!». Dzisiaj również ta walka o wolność staje się walką o życie” (Konferencja o. Daniela Ange’a, *Duch Święty w Kościele*, „List”, 8 [1998], s. 22-25).

Często słyszymy słowo „wolność”. Zazwyczaj kojarzy się ono ze swobodą, nieskrępowaniem, autonomią. Analizując wybrane wydarzenia z historii powszechnej, dostrzegamy, że na przestrzeni wieków wiele narodów zniewolonych, poddanych innym mocarstwom, dążyło do wyzwolenia, wyrwania się z ucisku. Również i w dzieje naszego narodu wpisują się momenty wielkich narodowych zrywów i wystąpień, mających na celu uzyskanie upragnionej wolności. Doskonale wiemy, że nasza droga do odzyskania niepodległości nie była łatwa. Również Izraelici w czasie wędrówki do Ziemi Obiecanej, do życia w wolności, musieli pokonać wiele przeciwności.

ROZWINIĘCIE

Mojżesz podjął misję, którą zlecił mu Pan Bóg. Wymusił na faraonie zgodę na wyjście Izraelitów z ziemi egipskiej. Prześledzimy teraz, jak wyglądała wędrówka Narodu Wybranego do swojej Ojczyzny.

Umieszczamy na tablicy planszę z następującym tekstem:

„Mojżesz powiedział do ludu:
«Pamiętajcie o dniu tym, gdyście wyszli z Egiptu, z domu niewoli,
gdyż potężną ręką wywiódł was Pan stamtąd»” (Wj 13,3a).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Analizując teksty Pisma Świętego, wskażemy najważniejsze etapy drogi Izraelitów.

Propozycja 1

Czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem.

Propozycja 2

Opracowanie tekstu biblijnego.

Uczniowie w parach zapoznają się z tekstami Pisma Świętego: Wj 14,21-22; Wj 16,13-15; Wj 17,6. Następnie nadają tytuł poszczególnym etapom wędrówki i własnymi słowami streszczają wydarzenia, zapisując je w tabeli na kartach pracy. Czas pracy: 10 minut.

„Mojżesz wyciągnął rękę nad morze, a Pan cofnął wody gwałtownym wiatrem wschodnim, który wiał przez całą noc, i uczynił morze suchą ziemią. Wody się rozstały, a Izraelici szli przez środek morza po suchej ziemi, mając mur z wód po prawej i po lewej stronie” (Wj 14,21-22).

„Rzeczywiście wieczorem przyleciały przepiórki i pokryły obóz, a nazajutrz rano warstwa rosy leżała dokoła obozu. Gdy się warstwa rosy uniosła ku górze, wówczas na pustyni leżało coś drobnego, ziarnistego, niby szron na ziemi. Na widok tego Izraelici pytali się wzajemnie: «Co to jest?» – gdyż nie wiedzieli, co to było. Wtedy powiedział do nich Mojżesz: «To jest chleb, który daje wam Pan na pokarm” (Wj 16,13-15).

„Oto Ja stanę przed tobą na skale, na Horebie. Uderzysz w skałę, a wypłynie z niej woda, i lud zaspokoi swe pragnienie». Mojżesz uczynił tak na oczach starszyzny izraelskiej” (Wj 17,6).

Etapy wędrówki Izraelitów	Streszczenie wydarzenia
I
.....
.....
II
.....
.....
III
.....
.....

Prezentacja prac.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Bóg towarzyszył Izraelitom w czasie wędrówki i troszczył się o nich.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Wj 13,21-22.

„A Pan szedł przed nimi podczas dnia jako słup obłoku, by ich prowadzić drogą, podczas nocy zaś jako słup ognia, aby im świecić, żeby mogli iść we dnie i w nocy. Nie ustępował sprzed ludu słup obłoku we dnie ani słup ognia w nocy” (Wj 13,21-22).

- Jakie znaki wskazują na obecność Boga podczas wędrówki Izraelitów do Ziemi Obiecanej?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Izraelici, wędrując przez pustynię, nie zawsze doceniali dar wolności, który ofiarował im Bóg. W trudnych chwilach wędrówki niejednokrotnie okazywali niezadowolenie, a nawet swoistego rodzaju bunt i zwątpienie co do celowości dalszej wędrówki. W czasie wędrówki zaczęli narzekać i wspominać pobyt w Egipcie. Zapominali, że byli tam niewolnikami i nie mogli o sobie decydować.

Odczytanie i analiza tekstów z Pisma Świętego: Wj 16,2-3; Wj 32,7-8.

„I zaczęło szemrać na pustyni całe zgromadzenie Izraelitów przeciw Mojżeszowi i przeciw Aaronowi. Izraelici mówili im: Obyśmy pomarli z ręki Pana w ziemi egipskiej, gdzieśmy zasiadali przed garnkami mięsa i jadali chleb do sytości!” (Wj 16,2-3).

- Jak zachowywali się Izraelici w drodze przez pustynię?

„Pan rzekł wówczas do Mojżesza: «Zstąp na dół, bo sprzeniewierzył się lud twój, który wyprowadziłeś z ziemi egipskiej. Bardzo szybko odwrócili się od drogi, którą im nakazałem, i utworzyli sobie posąg cielca z metalu i oddali mu pokłon, i złożyli mu ofiary, mówiąc: «Izraelu, oto twój bóg, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej»” (Wj 32,7-8).

- Co zrobili Izraelici, gdy Mojżesz przebywał na górze?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Człowiek stworzony przez Boga został obdarowany wolnością. Bóg uznaje wolne działanie człowieka, a podstawą ludzkiej wolności jest Jego wolność. Przeanalizowaliśmy dzieje wędrówki Izraelitów do Ziemi Obiecanej. Teraz określimy, co jest istotą prawdziwej wolności; co jej zagraża, a co umożliwia wzrastanie w niej.

Praca w grupach.

Uczniów dzielimy na cztery grupy. Każda grupa otrzymuje kartę pracy. Uczniowie na podstawie wskazanych tekstów odpowiadają na pytania. Czas pracy: 5 minut.

Grupa I

„Im więcej człowiek czyni dobra, tym bardziej staje się wolnym. Prawdziwą wolnością jest tylko wolność w służbie dobra i sprawiedliwości. Wybór nieposłuszeństwa i zła jest nadużyciem wolności i prowadzi do «niewoli grzechu»” (KKK 1733).

- Kiedy człowiek staje się prawdziwie wolnym?
- Co jest nadużyciem wolności i do czego ono prowadzi?

Grupa II

„Wolność człowieka jest ograniczona i omylna. Rzeczywiście, człowiek zbłądził. Zgrzeszył w sposób wolny. Odrzucając plan miłości Bożej, oszukał samego siebie; stał się niewolnikiem grzechu. Ta pierwsza alienacja pociągnęła za sobą wiele innych. Od początku historia ludzkości świadczy o nieszczęściach i uciskach, które zrodziły się w sercu człowieka w następstwie złego używania wolności” (KKK 1739).

- Czym charakteryzuje się wolność człowieka?
- Do czego prowadzi złe używanie wolności?

Grupa III

„Łaska Chrystusa w żadnym wypadku nie narusza naszej wolności, gdy odpowiada ona zmysłowi prawdy i dobra, jaki Bóg złożył w sercu człowieka. Przeciwnie, doświadczenie chrześcijańskie, zwłaszcza doświadczenie modlitwy, świadczy o tym, że im bardziej jesteśmy ulegli wobec poruszeń łaski, tym bardziej wzrasta nasza wewnętrzna wolność (...). Przez działanie łaski Duch Święty wychowuje nas do wolności duchowej, by uczynić nas wolnymi współpracownikami swego dzieła w Kościele i w świecie” (KKK 1742).

- Kiedy wzrasta nasza wewnętrzna wolność?
- Czym jest wolność duchowa?

Grupa IV

„Osoba ludzka, stworzona na obraz i podobieństwo Boże nie może stać się niewolnikiem rzeczy, systemów ekonomicznych, cywilizacji technicznej, konsumizmu, łatwego sukcesu. Człowiek nie może stać się niewolnikiem swoich różnych skłonności i namiętności, niekiedy celowo podsycanych. Przed tym niebezpieczeństwem trzeba się bronić. Trzeba umieć używać swojej wolności, wybierając to, co jest prawdziwym dobrem.

Nie dajcie się zniewolić. Nie dajcie się skusić pseudowartościami, półprawdami, urokiem miraży, od których później będziecie się odwracać z rozczarowaniem, poranieni, a może nawet ze złamanym życiem” (Jan Paweł II, Poznań, 3 czerwca 1997 r.).

- O jakich zagrożeniach wolności mówi Jan Paweł II?
- Jak należy używać wolności?

Prezentacja pracy i podsumowanie.

Papież Benedykt XVI, będąc w naszej Ojczyźnie, powiedział:

„Wiemy jednak, że człowiek zagubił się, nadużył daru wolności i powiedział Bogu «nie», skazując się tym samym na egzystencję, w której pojawiło się zło, grzech, cierpienie i śmierć. Ale wiemy też, że sam Bóg nie pogodził się z tą sytuacją i wszedł bezpośrednio w dzieje człowieka, i stały się one dziełami zbawienia” (Benedykt XVI, Kraków, 28 maja 2006 r.).

- Do czego może doprowadzić nadużywanie daru wolności?

Ojciec Święty Benedykt XVI poucza:

„Tutaj, na górze Nebo, pamięć o Mojżeszu skłania nas do podniesienia oczu ku górze, by nie tylko rozpamiętywać z wdzięcznością wspaniałe dzieła Boga z przeszłości, ale także z wiarą i nadzieją patrzeć w przyszłość, którą On przygotował dla nas i dla całego świata. Podobnie jak Mojżesz, my również zostaliśmy wezwani po imieniu, wezwani do tego, by każdego dnia wychodzić z grzechu i zniewolenia ku życiu i wolności, i dana nam jest niezłomna obietnica, która będzie naszym przewodnikiem w drodze” (Benedykt XVI, Góra Nebo, 9 maja 2009 r.).

- Do czego zachęca nas papież Benedykt XVI?

Podsumowując, możemy wyeksponować na planszy i omówić następujące słowa papieża Benedykta XVI:

<p>„Mojżesz patrzył na Ziemię Obiecaną z daleka, będąc u kresu swojej ziemskiej pielgrzymki. Jego przykład przypomina nam, że i my jesteśmy uczestnikami niekończącej się pielgrzymki ludu Bożego przez dzieje” (Benedykt XVI, Góra Nebo, 9 maja 2009 r.).</p>

☺ ZAKOŃCZENIE

Wolność jest darem, który człowiek otrzymał od Boga w momencie stworzenia. Wiąże się ona z odpowiedzialnością za własne czyny. Do prawdziwej wolności trzeba ciągle dorastać przez pracę nad sobą, nad formowaniem swojego charakteru, nad kształtowaniem sumienia.

- Co to znaczy być wolnym?

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak korzystam z daru wolności?
- Jak często dziękuję Bogu za dar wolności?

Odczytanie fragmentu z Pisma Świętego – Ps 106,1-5.

„Alleluja.

Chwalcie Pana, bo dobry,

bo na wieki Jego łaskawość.

Któż opowie dzieła potęgi Pana,

ogłosi wszystkie Jego pochwały?

Szczęśliwi, którzy strzegą przykazań,

w każdym czasie czynią to, co sprawiedliwe.

Pamiętaj o nas, Panie, gdyż masz upodobanie w swym ludzie.

Przyjdź nam z pomocą,

abyśmy ujrzeli szczęście Twych wybranych,

radowali się radością Twojego ludu,

chlubili się razem z Twoim dziedzictwem” (Ps 106,1-5).

Życie w wolności wymaga ciągłej czujności, wewnętrznej dyscypliny i trudu. Ceną wolności było dla Izraelitów czterdzieści lat wędrówki przez pustynię, wędrówki okupionej ogromnymi ofiarami, ale jednocześnie wspaniałej, bo pokazującej potęgę, miłość i nieustanną troskę Boga o swój lud. Bóg wtedy objawił, że On jest źródłem prawdziwej wolności.

PRACA DOMOWA

Napisz, na czym polega prawdziwa wolność człowieka.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Prośmy Boga, aby prowadził nas do prawdziwej wolności dzieci Bożych. W ciszy powtarzajmy słowa modlitwy.

Panie Boże,
Ojcze chwały,
błagamy Cię,
abyś z miłosierdzia swego
pokazał nam,
co mamy robić.

(Anonim z Perugii)

lub

Dziękujmy Bogu za dany nam dar wolności, za to, że ciągle wyprowadza nas z niewoli. Prośmy Boga, by prowadził nas ku prawdziwej wolności dzieci Bożych.

(odczytanie przez katechetę lub jednego z uczniów tekstu z podręcznika ucznia)

Dzięki Ci składam, Ojcze, za to, co uczynisz dziś w moim życiu.

Składam Ci dzięki z całego serca, ponieważ Ty mnie uzdrawiasz, Ty mnie uwalniasz, to Ty rozrywasz moje kajdany i dajesz mi wolność.

Dzięki Ci, Panie Jezu, ponieważ jestem świątynią Twojego Ducha, a ta świątynia nie może zostać zniszczona, ponieważ jest domem Bożym.

Dzięki Ci składam, Duchu Święty za wiarę.

Dzięki Ci za miłość, którą włożyłeś w moje serce.

Jak wielki jesteś Panie, Boże Trójjedyny

Bądź błogostawiony i uwielbiony, o Panie!

(o. Emilien Tardif)

16. PRZYMIERZE NA SYNAJU WYRAZEM OJCOWSKIEJ MIŁOŚCI BOGA DO CZŁOWIEKA

Cel ogólny

Zapoznanie z biblijnym opisem zawarcia przymierza na Synaju.
Zachęcenie do wypełniania Bożych przykazań.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowo „przymierze”,
- identyfikuje przymierze na Synaju z przykazaniami Bożymi,
- objaśnia znaczenie przykazań Bożych dla człowieka,
- wskazuje, że Jezus swoim życiem i przepowiadaniem zaświadczył o ważności Dekalogu,
- opowiada o zawarciu przymierza na górze Synaj,
- uzasadnia potrzebę wypełniania przykazań Bożych,
- przyjmuje odpowiedzialność za realizację wskazań Dekalogu w swoim życiu.

Metody

Rozmowa kierowana, metoda zdań niedokończonych, pogadanka, analiza tekstu biblijnego (zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego, opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowanego pytaniami), wykład, analiza tekstów źródłowych z nauczania Kościoła, ekspozycja, metoda skojarzeń, techniki plastyczne – graficzna interpretacja przykazań, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, tekst przemówień papieża Jana Pawła II i papieża Benedykta XVI, plansze z tekstem, kartki (format A4).

MODLITWA

Modlitwa do Ducha Świętego.

WPROWADZENIE

Od zarania dziejów ludzie zawierali między sobą różnorakie umowy. Miały one zarówno wymiar indywidualny – pomiędzy poszczególnymi osobami, jak również szeroko pojęty wymiar społeczny – między państwami. Obecnie również jesteśmy świadkami zawierania różnych umów międzypaństwowych. Takie umowy zawierają szereg zobowiązań. Obie strony danej umowy są zobowiązane do przestrzegania określonych zasad i zobowiązań. Każde państwo posiada kodeks prawny, do przestrzegania którego jest zobowiązany każdy obywatel. Z pewnością i wy zawieraliście między sobą koleżeńskie umowy, zobowiązując się do ich wypełniania. My, chrześcijanie, także mamy kodeks postępowania. Jest nim Dekalog, czyli dziesięć Bożych przykazań, które Bóg dał nam na górze Synaj za pośrednictwem Mojżesza. Przykazania są szczególnymi wskazaniem do osiągnięcia życia wiecznego. Dekalog zatem zobowiązuje wszystkich ludzi wierzących – zawsze i wszędzie – do przestrzegania jego nakazów i zakazów.

– Co rozumiemy przez słowo „przymierze”?

Zadaniem uczniów jest dokończenie zdania: Przymierze to... .

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Odczytanie tekstu biblijnego.

„Pan zstąpił na górę Synaj, na jej szczyt. I wezwał Mojżesza na szczyt góry, a Mojżesz wstąpił. (...) Wtedy mówił Bóg wszystkie te słowa: «Ja jestem Pan, twój Bóg, który cię wywiódł z ziemi egipskiej z domu niewoli.

Nie będziesz miał cudzych bogów obok Mnie! Nie będziesz czynił żadnej rzeźby ani żadnego obrazu tego, co jest na niebie wysoko, ani tego, co jest na ziemi nisko, ani tego, co jest w wodach pod ziemią!

Nie będziesz oddawał im pokłonu i nie będziesz im służył, ponieważ Ja Pan, twój Bóg, jestem Bogiem zazdrosnym (...).

Nie będziesz wzywał imienia Pana, Boga twego, do czcnych rzeczy, gdyż Pan nie pozostawi bezkarnie tego, który wzywa Jego imienia do czcnych rzeczy.

Pamiętaj o dniu szabat, aby go uświęcić. Sześć dni będziesz pracować i wykonywać wszystkie twe zajęcia. Dzień zaś siódmy jest szabatem ku czci Pana, Boga twego. (...)

Czcij ojca twego i matkę swoją, abyś długo żył na ziemi, którą Pan, Bóg twój, da tobie.

Nie będziesz zabijał.

Nie będziesz cudzołożył.

Nie będziesz kradł.

Nie będziesz mówił przeciw bliźniemu twemu kłamstwa jako świadek.

Nie będziesz pożądał domu bliźniego twego. Nie będziesz pożądał żony bliźniego twego (...) ani żadnej rzeczy, która należy do bliźniego twego».

(...). Pan rzekł do Mojżesza: «Zapisz sobie te słowa, gdyż na podstawie tych słów zawarłem przymierze z tobą i z Izraelem». (...) I napisał na tablicach słowa przymierza – Dziesięć Słów” (Wj 19,20; 20,1-5a.7-10a.12-17; 34,27-28).

Po odczytaniu tekstu uczniowie pracują metodą: zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Bóg z ojcowskiej miłości zawarł ze swym ludem przymierze na Synaju, dając mu swoje przykazania, aby wskazywały mu właściwą drogę życia i prowadziły ku wolności. Wolą Boga było, aby Naród Wybrany był narodem świętym. Oznacza to, że i my mamy stawać się co dzień lepsi, byśmy mogli osiągnąć świętość.

Teraz zapoznamy się z nauczaniem Kościoła na temat Dekalogu.

Odczytanie tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego.

„Dziesięć przykazań wyraża wymagania miłości Boga i bliźniego. Trzy pierwsze odnoszą się bardziej do miłości Boga, a siedem pozostałych do miłości bliźniego” (KKK 2067).

- Które przykazania odnoszą się do Boga?
- Które przykazania odnoszą się do człowieka?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Przykazania zostały spisane na dwóch kamiennych tablicach. Przykazania z pierwszej tablicy dotyczą naszego postępowania względem Boga. Pozostałe przykazania zapisane na drugiej tablicy dotyczą naszego postępowania względem drugiego człowieka. Zatem przykazania Boże zostały dane dla dobra każdego człowieka.

„Dekalog stanowi organiczną całość. Każde jego «słowo» odsyła do każdego z pozostałych i do wszystkich razem; wszystkie wzajemnie się warunkują. Dwie tablice Dekalogu wyjaśniają się nawzajem; stanowią one organiczną jedność. Przekroczenie jednego przykazania jest naruszeniem wszystkich pozostałych. Nie można okazywać czci drugiemu człowiekowi i zarazem nie czcić Boga, jego Stwórcy. Nie da się wielbić Boga, nie miłując wszystkich ludzi, Jego stworzeń. Dekalog łączy życie teologalne i społeczne człowieka” (KKK 2069).

- Co mówi Katechizm Kościoła Katolickiego na temat Dekalogu?

Jesteśmy zobowiązani do przestrzegania w swoim życiu wszystkich przykazań Bożych, bez wyjątku, gdyż stanowią one organiczną całość i są wyrazem naszej miłości względem Boga i bliźniego.

Umieszczamy na tablicy planszę z tekstem.

<p>„Jezus swoim życiem i przepowiadaniem zaświadczył o wiecznej ważności Dekalogu” (KKK 2076).</p>
--

- O czym zaświadczył Pan Jezus?

Następuje odczytanie fragmentu Pisma Świętego – Mt 19,16-17.

„A oto podszedł do Niego pewien człowiek i zapytał: «Nauczycielu, co dobrego mam czynić, aby otrzymać życie wieczne?» Odpowiedział mu: «Dlaczego Mnie pytasz o dobro? Jeden tylko jest Dobry. A jeśli chcesz osiągnąć życie, zachowaj przykazania»” (Mt 19,16-17).

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami:

- O co zapytał pewien człowiek Jezusa?
- Jaką odpowiedź usłyszał on od Jezusa?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Zapoznajemy uczniów z nauczaniem papieża Benedykta XVI i dokonujemy analizy tekstów.

„Przeżywać własną wiarę jako relację miłości do Chrystusa, znaczy również być gotowym do rezygnacji ze wszystkiego, co stanowi zaprzeczenie Jego miłości. Oto dlaczego Jezus powiedział do Apostołów: «Jeśli mnie miłujecie, będziecie zachowywać moje przykazania». A jakie są przykazania Chrystusa? Kiedy Jezus nauczał tłumy, nie omieszkał potwierdzić prawa, które Stwórca wpisał w serce człowieka, a później zapisał na tablicach Dekalogu. (...) Jezus jednak dał Prawu nową motywację: należy zachowywać dziesięć przykazań z miłości do Boga i do bliźniego: «Miłować Boga całym sercem, całym umysłem i całą mocą i miłować bliźniego jak siebie samego znaczy daleko więcej niż wszystkie całopalenia i ofiary» (Mk 12,33)” (Warszawa, 26 maja 2006 r.).

- Jakie przesłanie na temat Dekalogu kieruje do nas papież Benedykt XVI?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Papież Benedykt XVI przypomina nam, iż Dekalog został wpisany w nasze serca.

Podsumowując, możemy wyeksponować planszę z tekstem Katechizmu Kościoła Katolickiego.

„Dziesięć przykazań wyrył Bóg w sercu człowieka” (KKK 2072).

☺ ZAKOŃCZENIE

Papież Jan Paweł II, będąc w naszej Ojczyźnie w 1999 roku, przypomniał nam o potrzebie życia według zasad Dekalogu.

„Wolą Bożą jest, abyśmy zachowywali przykazania, czyli prawo Boże dane Izraelowi za pośrednictwem Mojżesza na górze Synaj. Dane wszystkim ludziom. Znamy te przykazania. Wielu z was powtarza je codziennie w modlitwie. Jest to bardzo piękny i pobożny zwyczaj” (Jan Paweł II, Elbląg, 6 czerwca 1999 r.).

Przykazania Boże są szczególnymi drogowskazami, postawionymi na drodze naszego życia. Życie ziemskie to wędrówka ku wieczności. Powinniśmy zatem przestrzegać praw, jakie wpisał Bóg w nasze serca, bo to jest gwarancją naszego szczęścia.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na grupy. Rozdajemy kartki (format A4). Uczniowie przedstawiają graficznie poszczególne przykazania Boże. Czas pracy 5 minut.

Po wykonaniu prac eksponujemy je i krótko omawiamy.

Autorefleksja.

Propozycja 1

Odczytanie tekstu z planszy – KKK 2072.

„Dziesięć przykazań wrył Bóg w sercu człowieka” (KKK 2072).

Propozycja 2

Odczytanie tekstu świadectwa z podręcznika ucznia.

„Kilka lat ogromnego bólu i nieustannej udręki psychicznej. Nie znajdowałam sensu życia. Po kilku latach takiego życia, gdy sumienie ciążyło mi coraz bardziej, zachwyciłam się mądrością Boga, który mnie nigdy nie opuścił. Zrozumiałam, że gdybym tylko zachowywała przykazania, nie byłoby tych wszystkich bolesnych i niszczących problemów. To był jeszcze tylko taki moment zatrzymania, pierwszy przystanek, po którym rozpoczął się kilkuletni proces mojego

nawracania się. (...) Zaczęłam się modlić i nagle zrozumiałam cały sens naszej wiary i to, że Jezus mnie kocha i dla mnie umierał na krzyżu (...). Boża miłość jest wymagająca, ale owe wymagania przychodzą z czasem, najpierw trzeba poznać bezinteresowną Miłość Boga. Jestem dziś szczęśliwym człowiekiem. Wiem, że człowiek jest naprawdę wolny, gdy zachowuje przykazania” (Zofia).

Pomyślmy:

- Jak często wypowiadam przykazania Boże?
- Czym są dla mnie przykazania Boże?
- Jak w codziennym życiu realizuję przykazania Boże?
- Co czynię, aby wzmacniać swoją miłość wobec Boga i bliźniego?

Po chwili refleksji, w postawie stojącej recytujemy słowa Dekalogu.

PRACA DOMOWA

Napisz, dlaczego dla chrześcijanina ważne jest przestrzeganie Bożych przykazań.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 6)

MODLITWA

Prowadź nas Panie ścieżką swoich przykazań, szlakiem swoich praw.

„Chwała Ojcu...”.

17. JOZUE WZYWA DO SŁUŻBY BOGU

Cel ogólny

Ukazanie postaci Jozuego i jego misji wśród Izraelitów.
Kształtowanie postawy służby wobec Boga i bliźniego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- identyfikuje Jozuego z nowym wodzem Narodu Wybranego,
- wyjaśnia, na czym polegało przymierze w Sychem,
- streszcza tekst Pisma Świętego mówiący o Jozuem (Joz 1,6-7),
- porównuje losy Izraela pod wodzą Mojżesza i Jozuego,
- uzasadnia, że wierność Jedynemu Bogu jest warunkiem zbawienia,
- wskazuje, w jaki sposób można służyć Bogu,
- analizuje teksty źródłowe,
- dowodzi, że służba jest wyrazem miłości,
- przyjmuje odpowiedzialność za rozwój swojej wiary i miłości.

Metody

Rozmowa kierowana, pogadanka, ekspozycja, metoda zdań niedokończonych, autorefleksja, śpiew, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowanego pytaniami, streszczenie tekstu, notatka prasowa, ponowne opracowanie tekstu biblijnego), praca w grupach, analiza tekstów z nauczania Kościoła.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, tekst przemówienia Ojca Świętego Benedykta XVI, plansze z tekstem.

✠ MODLITWA

„Akt wiary”.

WPROWADZENIE

Propozycja 1

Odczytanie i omówienie świadectwa z podręcznika ucznia.

„Jestem osobą bardzo mocno związaną z Bogiem. (...) W maju miałam egzamin i bardzo szybkimi krokami zbliżał się czas, kiedy trzeba będzie zdecydować się, co chce się dalej robić w swoim życiu. Jakiś czas temu rozpałił się we mnie żar miłości ku Chrystusowi, zaczęłam pragnąć głęboko z całego serca właśnie Jemu służyć. Poszłam na wieczór uwielbienia, na który czekałam od dłuższego czasu. Modliłam się z całego serca powtarzając imię Jezus. Zaczęto śpiewać: «Powstań przyjaciółko ma, powstań piękna ma i pójdź. Oto Oblubieniec Twój, oto On, oto nadchodzi». W tym momencie wiedziałam już wszystko, wiedziałam, że Pan pragnie bym mu służyła całą sobą, tak jak umiem” (Magdalena).

Propozycja 2

Metoda „łańcuch skojarzeń”.

Uczniowie spontanicznie podają i zapisują na tablicy różnorodne pojęcia kojarzące się z hasłem: służyć i służba.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Bóg wzywa nas do służby w różnych okolicznościach i w różnym czasie. Po śmierci Mojżesza, spadkobiercą jego misji został Jozue. Realizując Boże wezwanie do przewodniczenia swemu ludowi, okazał się on znakomitym wodzem.

Imię Jozue oznacza „Jahwe jest zbawieniem”. Bóg przyrzekł, że będzie wspierał on nowego wodza Izraela, polecając mu, by kontynuował wędrówkę w celu zdobywania i zasiedlania dalszych terenów ziemi Kanaan. Na dzisiejszej katechezie prześledzimy dzieje Narodu Wybranego pod wodzą Jozuego.

ROZWINIĘCIE

Uczniowie indywidualnie czytają tekst Pisma Świętego: Joz 1,6-7 i odpowiadają na pytania.

„Bądź mężny i mocny, ponieważ ty rozdasz temu ludowi w posiadanie ziemię, którą poprzysiągłem dać ich przodkom. Tylko bądź mężny i mocny, przestrzegając wypełniania całego Prawa, które nakazał ci Mojżesz, sługa mój. Nie odstępуй od niego ani w prawo, ani w lewo, aby się okazała twoja roztropność we wszystkich przedsięwzięciach” (Joz 1,6-7).

- Do czego zachęca Bóg Jozuego?
- Czego dokona Jozue?
- Czego powinien przestrzegać Jozue?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Propozycja 1

Analiza tekstu Pisma Świętego – Joz: 6,1-2.12-14.16.20.

„Jerycho było silnie umocnione i zamknięte przed Izraelitami. Nikt nie wychodził ani nie wchodził. I rzekł Pan do Jozuego: «Spójrz, Ja daję w twoje ręce Jerycho wraz z jego królem i dzielnymi wojownikami. (...)

Jozue wstał wcześniej rano, kapłani wzięli Arkę Pańską, a siedmiu kapłanów niosących siedem trąb z rogów baranich szło przed Arką Pańską, grając bez przerwy na trąbach w czasie marszu. Zbrojni wojownicy szli przed nimi, a tylna straż szła za Arką Pańską i posuwano się przy dźwięku trąb. I tak okrążyli miasto drugiego dnia jeden raz, po czym wrócili do obozu. Przez sześć dni codziennie tak czynili. (...) Gdy kapłani za siódmym razem zagrali na trąbach, Jozue zawołał do ludu: «Wznieście okrzyk wojenny, albowiem Pan daje miasto w moc waszą!» (...) Lud wzniósł okrzyk wojenny i zagrano na trąbach. Skoro tylko usłyszał lud dźwięk trąb, wzniósł gromki okrzyk wojenny i mury rozpadły się na miejscu. A lud wpadł do miasta, każdy wprost przed siebie, i tak zajęli miasto” (Joz 6,1-2.12-14.16.20).

- W jakich okolicznościach zostało zdobyte Jerycho?

Propozycja2

Praca w grupach.

Uczniowie w 3-4 osobowych grupach czytają tekst Pisma Świętego – Joz: 6,1-2.12-14.16.20, streszczają tekst lub przygotowują notatkę prasową o zdobyciu Jerycha (w dwóch zdaniach). Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja prac.

Jozue został wybrany na wodza, aby wprowadzić Izraelitów do Kanaanu. Analizując losy Narodu Wybranego za czasów Jozuego, dostrzegamy wiele podobieństw między Mojżeszem a jego następcą. Odczytamy zatem fragment tekstu z Księgi Jozuego i wykażemy jego podobieństwo do wydarzenia, jakie miało miejsce za czasów Mojżesza.

Odczytanie fragmentu Pisma Świętego.

„Gdy więc lud wyruszył ze swoich namiotów, by przepłynąć się przez Jordan, kapłani niosący Arkę Przymierza szli na czele ludu. Zaledwie niosący arkę przyszedli nad Jordan, a nogi kapłanów niosących arkę zanurzyły się w wodzie przybrzeżnej – Jordan bowiem wezbrał aż po brzegi przez cały czas żniwa – zatrzymały się wody płynące z góry i utworzyły jakby jeden wał na znacznej przestrzeni (...). Kapłani niosący Arkę Przymierza Pańskiego stali mocno na suchym łożysku w środku Jordanu, a tymczasem cały Izrael szedł po suchej ziemi, aż wreszcie cały naród skończył przeprawę przez Jordan” (Joz 3,14-17).

- Jakie wydarzenie opisuje odczytany fragment Pisma Świętego?
- Do jakiego wydarzenia możemy porównać cudowne przejście przez Jordan?

Możemy w tabeli przygotować następujące zestawienie wydarzeń:

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

MOJŻESZ	JOZUE
PRZEJŚCIE PRZEZ MORZE CZERWONE Wj 14,21-22	PRZEJŚCIE PRZEZ RZEKĘ JORDAN Joz 3,14-17
„Izraelici zaś szli po suchym dnie morskim”.	„Izrael szedł po suchej ziemi”.

Bóg towarzyszył Narodowi Wybranemu w jego wędrówce do ziemi Kanaan. Jednak Izraelici nie zawsze byli posłuszni Bogu. Istnieje wiele podobieństw dotyczących losów Izraela pod wodzą Mojżesza i jego następcy – Jozuego. Jozue zgromadził w Sychem wszystkie pokolenia Izraela, by odnowić przymierze z Bogiem.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego.

„«Usuńcie więc bogów obcych spośród was i zwróćcie serca wasze ku Panu, Bogu Izraela». I odrzekł lud Jozuemu: «Panu, Bogu naszemu, chcemy służyć i głosu Jego chcemy słuchać». Zawarł więc Jozue w tym dniu przymierze z ludem i nadał mu ustawę i nakaz w Sychem” (Joz 24,23-25).

- Do czego zobowiązywało Izraelitów przymierze z Bogiem, zawarte w Sychem?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Odczytanie i analiza tekstów z nauczania Kościoła.

Umieszczenie na tablicy planszy z tekstem KKK 2084.

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy:

„Pierwszym wezwaniem i słusznym żądaniem Boga jest to, by człowiek przyjął Go i adorował” (KKK 2084).

Ludzie często zapominają o dobroci, jaką Bóg kieruje do nich. Niejednokrotnie służą bożkom współczesności, zatracając wiarę w Jedyne Boga. Zamykają się na Jego słowo, są przeciwni i odrzucają Jego miłość.

Katechizm Kościoła Katolickiego uczy:

„Przeciw miłości Bożej można grzeszyć w różny sposób. Obojętność zaniedbuje lub odrzuca miłość Bożą; nie uznaje jej inicjatywy i neguje jej moc. Niewdzięczność pomija lub odrzuca uznanie miłości Bożej, jak również odwzajemnienie się miłością za miłość. Oziębłość jest zwlekaniem lub niedbałością w odwzajemnieniu się za miłość Bożą; może zakładać odmowę poddania się poruszeniu miłości. Znużenie lub lenistwo duchowe posuwa się do odrzucenia radości pochodzącej od Boga i do odrazy wobec dobra Bożego. Nienawiść do Boga rodzi się z pychy. Sprzeciwia się ona miłości Boga, zaprzecza Jego dobroci i usiłuje Mu złorzeczyć jako Temu, który potępia grzech i wymierza kary” (KKK 2094).

– Co nas oddala od miłości Boga?

Wszystko to, co oddala nas od miłości Boga, powoduje, że tracimy wiarę. Ojciec Święty Benedykt XVI kieruje do nas ważne słowa.

„Kochać to służyć, służba zaś zwiększa miłość. (...) Teraz, gdy powracacie do swego zwykłego życia, zachęcam was do zachowania w swych sercach tego radosnego doświadczenia i do wzrastania z każdym dniem coraz bardziej w darze z samych siebie dla Boga i ludzi. Być może w wielu z was pojawia się proste pytanie: Czego Bóg chce ode mnie? Jaki jest jego plan wobec mojego życia? Czy Chrystus wzywa mnie do bliższego naśladowania Go? (...) Jeśli pojawił się taki niepokój, pozwólcie prowadzić się Panu i oddajcie się chętnie na służbę Temu, który «nie przyszedł, aby Mu służono, lecz żeby służyć i dać swoje życie na okup za wielu.» (Mk 10,45). Wasze życie osiągnie nieoczekiwaną pełnię” (XXVI Światowy Dzień Młodzieży, Madryt 2011 r.).

– Do czego zachęca nas papież Benedykt XVI?

Okazywanie miłości poprzez służbę innym jest niekiedy bardzo trudne, ale na pewno możliwe do osiągnięcia. Jeśli szczerze kochamy, na pewno będziemy umieli służyć. Służba jest wyrazem szlachetnej miłości i zaufania.

ZAKOŃCZENIE

Izraelici mimo ciągłej pomocy Boga, często odwracali się od Niego. My również, niejednokrotnie zachowujemy się tak jak oni.

- W jaki sposób możemy służyć Bogu na co dzień?

Autorefleksja.

Postawa Jozuego jest dla nas wzorem oddanej służby Bogu. Dlatego powinniśmy naśladować go w swoim życiu.

Pomyślmy:

- Jaka jest moja wiara?
- Co oddala mnie od Boga?
- W jaki sposób służę Bogu?

PRACA DOMOWA

Napisz, jaką wartość dla człowieka ma służba Bogu i bliźnim.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Śpiew: „Dzięki, o Panie...”.

18. SĘDZIOWIE KIERUJĄ NARODEM WYBRANYM

Cel ogólny

Zapoznanie z historią panowania sędziów w Narodzie Wybranym.

Ukazanie Bożej opieki nad Narodem Wybranym w powoływaniu sędziów.

Kształtowanie postawy posłuszeństwa wobec Boga.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia najważniejszych sędziów Narodu Wybranego,
- wyjaśnia, kim są sędziowie w Narodzie Wybranym,
- opowiada o działalności sędziów w Narodzie Wybranym,
- określa, na czym polegała działalność sędziów w Narodzie Wybranym,
- charakteryzuje działalność Samuela,
- uzasadnia potrzebę wsłuchiwania się w głos Boga,
- przyjmuje odpowiedzialność za swoje posłuszeństwo wobec Boga.

Metody

Rozmowa kierowana, pogadanka, analiza tekstu biblijnego, czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem, analiza tekstów z nauczania Kościoła, ekspozycja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, tekst przemówień Ojca Świętego Benedykta XVI i Ojca Świętego Jana Pawła II, plansze z tekstami.

✠ MODLITWA

„Akt miłości”.

WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Wyrzekam się wielu dóbr, aby osiągnąć coś wspanialszego: szczególną jedność z Bogiem. (...) Poprzez posłuszeństwo mogę osiągnąć pewność, że zawsze czynię to, co Mu jest miłe. Codziennie w wolności decyduję się iść za Nim. (...) Przestając myśleć o sobie, aby oddać się całkowicie miłości do Boga i do innych, odkryłam najgłębsze szczęście” (Magdalena).

Bóg powołuje ludzi w różny sposób i w różnych okolicznościach. Tak też było w przypadku przywódców Narodu Wybranego. Po śmierci Jozuego Izraelitami rządili sędziowie. Na dzisiejszej katechezie prześledzimy najważniejsze wydarzenia z działalności ostatniego sędziego, którym był Samuel.

Wyjaśniamy, kim byli sędziowie.

Sędziowie – stali na czele pokoleń, sprawując indywidualnie rządy nad pokoleniem, z którego się wywodzili lub także nad innymi, gdy wymagał tego czas wspólnych wojen przeciwko nieprzyjaciołom.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Narody, które zamieszkiwały Kanaan nie były skłonne dobrowolnie oddać ziemi Izraelitom. Dlatego Izraelici podejmowali walkę. Przewodzili im sędziowie. Sprawowali oni władzę administracyjną, sądowniczą oraz wojskową. Wielu z sędziów wstawiło się nieprzeciętnymi czynami, na przykład: Debora, Samson, Samuel.

Odczytujemy fragment Pisma Świętego – Sdz 2,16.

Umieszczamy na tablicy planszę z tekstem.

„Wówczas Pan wzbudził sędziów, by wybawili ich z ręki tych, którzy ich uciskali” (Sdz 2,16).
--

- W jakim celu Bóg powołał sędziów?

Krótko opowiadamy o Deborze i Samsonie.

Debora była prorokinią i jednocześnie wspaniałym wodzem. Dzięki jej odwadze, mądrości i zapałowi do walki Izraelici zwyciężyli w wielkiej bitwie w dolinie Kison.

Odcytujemy fragment Pisma Świętego – Sdz 5,7.

Umieszczamy na tablicy planszę z tekstem.

„Zanikło życie w osiedlach, zanikło w Izraelu, aż powstała Debora, powstała jako matka w Izraelu” (Sdz 5,7).

- Kim była Debora?

Samson był jednym z sędziów. Od urodzenia jego rodzice poświęcili go na służbę Bogu. Na znak przynależności do Boga nie mógł on nigdy ścinać włosów. Samson prowadził walkę z Filistynami. Nieprzyjaciele, chcąc go pokonać, uciekli się do podstępów. Wysłali do Samsona Dalilę, która obcięła mu włosy. Gdy stracił siły, Filistyni pojмали go i trzymali w więzieniu. Sprowadzili go do pałacu, aby z niego szydzić. Samson dzięki Bożej pomocy, odzyskawszy siły, chwycił jedną z kolumn sali i za jednym zamachem zwałił ją. Niestety, zginął pod gruzami owego budynku, pogrzebany wraz ze swoimi prześladowcami.

Odcytujemy fragment Pisma Świętego – Sdz 15,18.

„To Ty dokonałeś wielkiego ocalenia ręką swego sługi” (Sdz 15,18).

- Czego Bóg dokonał za pośrednictwem Samsona?

Ostatnim z powołanych przez Boga sędziów był Samuel. Podobnie jak Samson został przez rodziców poświęcony Panu Bogu. Ze względu na swoją pobożność i mądrość został wybrany na wodza. Rządy Samuela przypadały na dosyć trudny czas. Izraelici lekceważyli

przykazania Boże i wiedli złe życie. Jednak Samuel opanował sytuację. Doprowadził on swój naród do posłuszeństwa Bogu. Samuel uczy nas, jak powinniśmy słuchać Boga i odpowiadać na Jego słowo.

Odczytanie tekstu Pisma Świętego – 1Sm 3,1-19.

„Młody Samuel usługiwał Panu pod okiem Helego. (...) Pewnego dnia Heli spał w zwykłym miejscu. Oczy jego zaczęły już słabnąć i nie mógł widzieć. (...) Samuel zaś spał w przybytku Pańskim, gdzie znajdowała się Arka Przymierza. Wtedy Pan zawołał Samuela, a ten odpowiedział: «Oto jestem». Potem pobiegł do Helego mówiąc mu: «Oto jestem: przecież mię wołałeś». Heli odrzekł: «Nie wołałem cię, wróć i połóż się spać». Położył się zatem spać. Lecz Pan powtórzył wołanie: «Samuelu!» Wstał Samuel i poszedł do Helego mówiąc: «Oto jestem: przecież mię wołałeś». Odrzekł mu: «Nie wołałem cię, synu. Wróć i połóż się spać» (...) I znów Pan powtórzył po raz trzeci swe wołanie: «Samuelu!» (...). Heli spostrzegł się, że to Pan woła chłopca. Rzekł więc Heli do Samuela: «Idź spać! Gdyby jednak kto cię wołał, odpowiedz: Mów, Panie, bo sługa Twój słucha». Odszedł Samuel, położył się spać na swoim miejscu. Przybył Pan i stanąwszy zawołał jak poprzednim razem: «Samuelu, Samuelu!» Samuel odpowiedział: «Mów, bo sługa Twój słucha». Powiedział Pan do Samuela: «(...) Dałem mu poznać, że ukarzę dom jego na wieki za grzech, o którym wiedział: synowie jego bowiem ściągają na siebie przekleństwo, a on ich nie skarcił (...)». Samuel leżał do rana, potem otworzył bramę przybytku Pańskiego. Obawiał się jednak Samuel oznajmić Helemu o widzeniu. Lecz Heli zawołał Samuela i rzekł: «Samuelu, synu mój!» On odpowiedział i rzekł: «Oto jestem». [Heli] zagadnął: «Co to za słowa, które [Bóg] wyrzekł do ciebie? Niczego przede mną nie ukrywaj! (...)». Samuel opowiedział więc wszystkie te słowa i nic przed nim nie zamilczał. A [Heli] rzekł: «On jest Panem! Niech czyni, co uznaje za dobre». Samuel dorastał, a Pan był z nim” (1Sm 3,1-6.8-11.13.15-19).

- Co wydarzyło się podczas snu Samuela?
- Co Bóg przepowiedział Samuelowi?

Odczytanie kolejnego fragmentu Pisma Świętego.

„Samuel sprawował sądy nad Izraelem przez cały ciąg swego życia. Corocznie odbywał podróże do Betel, Gilgal i Mispa, sprawując sądy nad Izraelem we wszystkich tych miejscowościach. Potem wracał do Rama, tam bowiem był jego dom, tam także sądził Izraela, tam również zbudował ołtarz Panu” (1Sm 7,15-17).

- Jak długo sprawował władzę Samuel?
- Co czynił w poszczególnych częściach kraju?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Bóg także dziś przemawia do człowieka. Każdego wzywa po imieniu i powołuje do wypełnienia określonego zadania w świecie. Czyni to w różny sposób. Doświadczamy zatem różnorodności powołań w świecie. Nie możemy jednak zapominać, że bez pomocy Boga nic nie osiągniemy. Samuel, sprawując rządy, nie zapominał o Bogu. Świadczy o tym fakt zbudowania przez niego w swojej miejscowości ołtarza dla Pana.

Posłuchajmy słów z Katechizmu Kościoła Katolickiego:

„Bóg bowiem stworzył nas, byśmy Go poznawali, służyli Mu, miłowali Go, i w ten sposób doszli do raj” (KKK 1721).

- Do czego powołał nas Bóg?

Papież Benedykt XVI poucza:

„Nie może zabraknąć uważnego wsłuchiwanie się w natchnienia, które On przekazuje nam przez swoje Słowo, przez osoby, które spotykamy, przez sytuacje z codziennego życia. Miłować Go, znać, prowadzić z Nim nieustanny dialog, aby poznać Jego wolę i gorliwie ją pełnić” (Benedykt XVI, Warszawa, 26 maja 2006 r.).

- Czego uczy nas papież Benedykt VI?

☺ ZAKOŃCZENIE

Autorefleksja.

Bóg każdego dnia wzywa nas do rzetelnego wypełniania swoich zadań. Posłuszeństwo Bogu jest naszym zadaniem i jednocześnie odpowiedzią na Jego wezwanie.

Pomyślmy:

- Jak wsłuchuję się w głos Boga?
- Jak odpowiadam na głos Boga?
- Jak często czytam i rozważam słowo Boże?

Wspólnie uzupełniamy tabelę.

„Mów, bo sługa Twój słucha” (Sdz 3,10).	
W jaki sposób Bóg mówi do mnie?	Jak odpowiadam Bogu?
.....
.....
.....
.....

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Uważne słuchanie słowa Bożego i wypełnianie go w życiu jest trudnym zadaniem. Papież Jan Paweł II wskazuje nam Maryję jako wzór wiernego przyjmowania słowa Bożego.

„Ona, Matka Syna Bożego, związała całkowicie swoje życie z wiernością słowu Bożemu. Ona nieustannie wsłuchiwała się w głos Boży, medytowała nad słowami i wydarzeniami, przyjmując to Objawienie całym swoim istnieniem w posłuszeństwie wiary (...). Odtąd nieustannie wpatrujemy się w Jej wzór, prosząc, aby Ona – Przewodniczka wiary – uczyła nas słuchać i zachowywać każde słowo, jakie Bóg do nas kieruje” (Jan Paweł II, Pelplin, 6 czerwca 1999 r.).

PRACA DOMOWA

Napisz, jak powinniśmy przyjmować słowo Boże.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Ojcze nasz”.

19. DAWID KRÓLEM NARODU WYBRANEGO

Cel ogólny

Zapoznanie z historią i działalnością króla Dawida.
Zachęcenie do modlitwy psalmami.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje ramy czasowe panowania króla Dawida,
- objaśnia, w jakich okolicznościach Dawid został namaszczony na króla,
- opowiada o działalności króla Dawida,
- wskazuje, że Jezus jest potomkiem Dawida,
- określa cel modlitwy psalmami,
- analizuje teksty źródłowe, mówiące o królu Dawidzie,
- planuje modlitwę psalmami.

Metody

Analiza tekstu lub dialog z tekstem, pogadanka, analiza tekstu biblijnego (czytanie tekstów biblijnych ze zrozumieniem lub opracowanie tekstów ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, ekspozycja, praca w grupach, autorefleksja, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, plansza z tekstem, teksty do pracy w grupach, karty pracy, duży arkusz papieru, paski papieru, świeca.

✠ MODLITWA

Katecheta odczytuje tekst psalmu:

„Alleluja
Chwalcie Pana, wszystkie narody,
wysławiajcie Go, wszystkie ludy,
albowiem łaska Jego jest można nad nami,
a wierność Jego trwa na wieki!” (Ps 117).

lub

„Akt nadziei”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

Ks. kardynał Léon-Joseph Suenens w swoich osobistych wspomnieniach z lat 1960-1993 pisał:

„Nazajutrz po śmierci króla uderzyły mnie swą trafnością dwa świadectwa, które usłyszałem w telewizji: poety Julesa Beaucarne, który stwierdził: «Świat uczcił w osobie króla człowieka miłości». Drugie natomiast wypowiedziane zostało przez dziennikarza, Philippe’a Drueta: «Być królem, tak jak nim był Baudouin, to również kapłaństwo». Słowa te w zadziwiający sposób współbrzmiały z zawartymi w homilii słowami kard. Danneelsa: «Był pośród nas obecny ktoś, kto był więcej niż królem: był pasterzem swego ludu»”.

Propozycja 1

Analiza tekstu.

Propozycja 2

Dialog z tekstem.

Pogadanka dotycząca roli przywództwa, ze zwróceniem uwagi na funkcję królewską.

Król powinien służyć swoim poddanym i troszczyć się o ich dobro.

Pan Bóg nieustannie otaczał opieką Naród Wybrany. W chwilach zagrożeń i ucisku powoływał wodzów, aby ci, mądrze rządząc, chronili kraj, nawoływali do przestrzegania Prawa.

Pierwszym królem Izraela był Saul. Walczył z Filistynami. Jednak jego potęga przyćmiła mu umysł i przestał zważać na Boskie polecenia, dlatego też Bóg posłał do niego Samuela, żeby oznajmił mu, iż wybrał innego człowieka na króla. Pycha przesłoniła mu wszystko i próbował zabić swego następcę wybranego przez Boga. Wkrótce sam poniósł śmierć podczas bitwy z armią filistyńską. Po niezbyt udanym panowaniu pierwszego króla, Bóg do królewskiej godności powołał Dawida.

ROZWINIĘCIE

Zapoznamy się teraz z biblijnym opisem namaszczenia Dawida na króla i jego działalnością.

Propozycja 1

Czytanie tekstów biblijnych ze zrozumieniem.

Propozycja 2

Opracowanie tekstów ukierunkowane pytaniami.

Odczytanie tekstu Pisma Świętego.

„Wtedy zgromadzili się wszyscy Izraelici przy Dawidzie w Hebronie i rzekli: «Oto myśmy kości twoje i ciało. Nawet już przedtem, gdy Saul był królem, tyś wyprowadzał i przyprowadzał Izraela, bo Pan, Bóg twój, rzekł do ciebie: Ty będziesz pasł mój lud – Izraela, i ty będziesz wodzem mojego ludu – Izraela». Wszyscy więc starsi Izraela przybyli do króla do Hebronu. I Dawid zawarł z nimi w Hebronie przymierze wobec Pana. Namaścili więc Dawida na króla nad Izraelem, zgodnie z nakazem Pańskim, przekazany przez Samuela” (1Krn 11,1-3).

- Gdzie zgromadzili się wszyscy Izraelici?
- W jakim celu zgromadzili się Izraelici w Hebronie?

Umieszczamy na tablicy planszę z tekstem lub zapisujemy na tablicy słowa – 1Krn 11,2.

„Ty będziesz paść mój lud – Izraela,
i ty będziesz wodzem mojego ludu – Izraela” (1Krn 11,2).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Odczytanie kolejnego tekstu biblijnego.

„W chwili objęcia rządów Dawid miał lat trzydzieści, a rządził lat czterdzieści. Judą rządził w Hebronie lat siedem i sześć miesięcy, w Jerozolimie zaś całym Izraelem i Judą rządził lat trzydzieści trzy” (2Sm 5,4-5).

- Ile lat miał Dawid, gdy został wybrany na króla?
- Jak długo panował król Dawid według Biblii?

Odczytanie tekstu biblijnego.

„I wyruszył Dawid z całym Izraelem na Jerozolimę, zwaną Jebus; mieszkańcami tamtejszego kraju byli Jebusyci. I rzekli mieszkańcy Jebus do Dawida: «Nie wejdiesz tutaj». Dawid jednak zdobył twierdzę Syjon, to jest Miasto Dawidowe. I powiedział Dawid: «Ktokolwiek pierwszy pokona Jebusytów, będzie wodzem i księciem». Joab, syn Serui, pierwszy wszedł do góry i został wodzem. Dawid zamieszkał w twierdzy, dlatego nazwano ją Miastem Dawidowym. Zbudował potem miasto dokoła, tak Millo, jak i otoczenie, Joab zaś odnowił resztę miasta. Dawid stawał się coraz potężniejszy, bo Pan Zastępów był z nim” (1Krn 11,4-9).

- Jak nazywała się Jerozolima?
- Co uczynił Dawid w Jebus?
- Gdzie zamieszkał Dawid?

Podsumowanie wypowiedzi uczniów.

Jednym z wydarzeń w okresie panowania Dawida było zdobycie miasta Jebus i utworzenie w nim stolicy, którą nazwał Jerozolima.

„Jeruzalem” – znaczy przybytek pokoju. Miasto stało się nie tylko stolicą polityczną królestwa, lecz miastem świętym, w którym bardziej niż gdzie indziej czczony był Bóg.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Bóg przygotowywał Izraelitów na przyjście Zbawiciela. W licznych prorocत्वach zapowiadano Mesjasza, który będzie pochodził z rodu Dawida. Zatem Dawid stał się uczestnikiem zbawczego planu Boga.

Przytaczamy jedno z prorocत्व Izajasza.

„Wielkie będzie Jego panowanie
w pokoju bez granic
na tronie Dawida” (Iz 9,6).

Analiza tekstu.

W Nowym Testamencie znajdujemy wiele fragmentów, które mówią, że Jezus pochodzi z rodu Dawida.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na 6 grup. Przygotowujemy duży arkusz papieru, rozdajemy uczniom przygotowane paski papieru, polecamy odszukać podane fragmenty Pisma Świętego. Wyszukany tekst uczniowie zapisują na paskach papieru i umieszczają na przygotowanym kartonie. W ten sposób powstanie plansza z tekstami Pisma Świętego, które potwierdzają, że Jezus pochodzi z rodu Dawida. Czas pracy: 5 minut.

Grupa I

Łk 1,32

„Pan Bóg da Mu tron Jego praojca Dawida” (Łk 1,32).

Grupa II

Mt 9,27

„Ulituj się nad nami, Synu Dawida!” (Mt 9,27).

Grupa III
Mt 21,9

„Hosanna Synowi Dawida!” (Mt 21,9).

Grupa IV
Rz 1,3

„[Jest to Ewangelia] o Jego Synu – pochodzącym według ciała z rodu Dawida” (Rz 1,3).

Grupa V
2Tm 2,8

„Pamiętaj na Jezusa Chrystusa, potomka Dawida!” (2Tm 2,8).

Grupa VI
Ap 22,16

„Jam jest Odrośl i Potomstwo Dawida” (Ap 22,16).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Podsumowujemy pracę uczniów.

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy następujące słowa, które odnoszą się do Dawida:

„Dawid jest w pełni królem «według Bożego serca», pasterzem, który modli się za swój lud i w jego imieniu” (KKK 2579).

– Jakim królem jest Dawid?

O odpowiedzialności, jaka spoczywa na sprawujących władzę naucza papież Benedykt XVI:

„W dzisiejszym świecie osoby, na których spoczywa odpowiedzialność za naród, mają do spełnienia ważne zadanie, i to nie tylko we własnych krajach, lecz także na arenie międzynarodowej: jest nim zapewnienie każdemu człowiekowi godziwych warunków do życia, tam gdzie mieszka. Głównym sposobem działania,

aby to osiągnąć, jest w sferze polityki dążenie do sprawiedliwości, aby prawa i godność każdej istoty ludzkiej zawsze były szanowane i by wszyscy mieszkańcy kraju mogli korzystać z narodowego bogactwa. Podobnie jest na płaszczyźnie międzynarodowej” (Benedykt XVI, Watykan, 29 maja 2008 r.).

- Jakie zadania do spełnienia, według papieża Benedykta XVI, mają sprawujący władzę?

Sprawowanie władzy nad powierzonym sobie ludem jest trudnym zadaniem. Dawid zwracał się o pomoc do Boga, od którego tę władzę otrzymał. Jemu powierzał siebie i swój lud. Od najwyższego Stwórcy czerpał siłę i moc do wypełniania misji.

☺ ZAKOŃCZENIE

Dawid był wybitnym władcą, ale i muzykiem i poetą. To właśnie jemu przypisuje się autorstwo niektórych psalmów. Psalmami wyrażał on swoją pobożność i uwielbiał Boga.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- W jaki sposób oddaję cześć Bogu?
- Jak uwielbiam Boga?

Uroczyste odczytanie psalmu.

„Ciebie należy wielbić,
Boże, na Syjonie.
Tobie ślubów dopełniać,
co próśb wysłuchujesz.
Do Ciebie przychodzi wszelki śmiertelnik,
wyznając nieprawości.
Przygniatają nas nasze przewiny:
Ty je odpuszczasz.
Szczęśliwy, kogo wybierasz i przygarniasz:
mieszka on w Twoich pałacach.
Niech nas nasycą dobra Twego domu,
świętości Twojego przybytku!” (Ps 65,2-5).

PRACA DOMOWA

Przeczytaj Psalm 23 i napisz, o czym mówią jego słowa. W wieczornej modlitwie pomódl się słowami Psalmu 23.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Chwała Ojcu...”

20. KRÓL SALOMON OBDARZONY BOŻĄ MĄDROŚCIĄ

Cel ogólny

Zapoznanie z historią panowania króla Salomona.

Ukazanie znaczenia daru mądrości.

Zachęcenie do właściwego wykorzystywania daru mądrości w życiu codziennym.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wylicza wartości, o które Salomon prosił Boga,
- przytacza treści opowiadania biblijnego mówiącego o Salomonie,
- objaśnia, w czym wyraża się mądrość,
- charakteryzuje rządy króla Salomona,
- wskazuje na potrzebę rozwoju daru mądrości,
- ocenia swoje zaangażowanie w rozwój daru mądrości.

Metody

Metoda skojarzeń, rozmowa kierowana, pogadanka, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu ukierunkowane pytaniami lub zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego; dialog z tekstem biblijnym,) wykład, ekspozycja, dyskusja, analiza tekstów z nauczania Kościoła, autorefleksja, analiza tekstu lub dialog z tekstem.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, plansza z tekstem.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

WPROWADZENIE

Metoda skojarzeń.

Zapisujemy na tablicy słowo „mądrość” lub umieszczamy na tablicy przygotowaną planszę z zapisanym słowem. Katecheta kieruje do uczniów pytanie:

- Jakie określenia kojarzą się nam ze słowem „mądrość”?

Uczniowie zapisują skojarzenia (określenia) odnoszące się do słowa „mądrość”.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Każdego dnia stajemy przed jakimś wyborem. Czasami dotyczy rzeczy banalnych, nieraz bardzo trudnych spraw, których nie można zrozumieć. Bóg przychodzi nam z pomocą, obdarzając licznymi łaskami. Mądrość jest jednym z darów, jaki otrzymujemy od Pana Boga. Mądrość to Boży dar, który trzeba stale rozwijać i dzielić się nim z innymi.

ROZWINIĘCIE

Trzecim z królów Izraela został syn Dawida i Batszeby – Salomon. Jego panowanie to czasy wielkiego dobrobytu, bogactwa i pokoju. Bóg obdarzył Salomona nadzwyczajną mądrością.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – 1Krl 3,7-13.

Propozycja 1

Opracowanie tekstu ukierunkowane pytaniami.

Propozycja 2

Zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

„Teraz więc, o Panie, Boże mój, Tyś ustanowił królem Twego sługę w miejsce Dawida, mego ojca, a ja jestem bardzo młody. Brak mi doświadczenia! Ponadto Twój sługa jest pośród Twego ludu, któryś wybrał, ludu mnogiego, którego nie da się zliczyć ani też spisać, z powodu jego mnóstwa. Racz więc dać Twemu słudze serce pełne

rozsądku do sądzenia Twego ludu i rozróżniania dobra od zła, bo któż zdoła sądzić ten lud twój tak liczny? Spodobało się Panu, że właśnie o to Salomon poprosił. Bóg więc mu powiedział: «Ponieważ poprosiłeś o to, a nie poprosiłeś dla siebie o długie życie ani też o bogactwa, i nie poprosiłeś o zgubę twoich nieprzyjaciół, ale prosiłeś dla siebie o umiejętność rozstrzygania spraw sądowych, więc spełniam twoje pragnienie i daję ci serce mądre i rozsądne, takie że podobnego tobie przed tobą nie było i po tobie nie będzie. I choć nie prosiłeś, daję ci ponadto bogactwo i sławę, tak iż «za twoich dni» podobnego tobie nie będzie wśród królów» (1Krl 3,7-13).

- O co prosił Salomon Pana Boga?
- Czym został obdarowany młody król Salomon?
- Dlaczego Bóg obdarował Salomona tym, o co nie prosił?

Odczytanie kolejnego tekstu z Pisma Świętego – 1Krl 5,9-14.

Propozycja 1

Opracowanie tekstu ukierunkowane pytaniami.

Propozycja 2

Dialog z tekstem biblijnym (np. wywiad na temat tekstu biblijnego).

„Bóg dał Salomonowi mądrość i rozsądek nadzwyczajny oraz rozum nieogarniony jak piasek na brzegu morza. Toteż mądrość Salomona przewyższała mądrość wszystkich ludzi Wschodu i mądrość Egipcjan. Górował on mądrością nad wszystkimi ludźmi, nawet nad Etanem Ezechitą i Hemanem, jak też Kalkolem i Dardą, synami Machola. A imię jego stało się sławne wśród wszystkich okolicznych narodów. Wypowiedział bowiem trzy tysiące przysłów, a pieśni jego było tysiąc pięć. (...) Przychodzili więc ze wszystkich narodów i spośród wszystkich królów ci, którzy dowiedzieli się o mądrości Salomona, aby przysłuchiwać się jego mądrości” (1Krl 5,9-12.14).

- Co Bóg dał Salomonowi?
- W czym przejawiała się mądrość Salomona?
- Dlaczego Salomon stał się sławny pośród innych ludów?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2, 3)

Wykład katechety:

Bóg dotrzymał słowa i obdarzył Salomona darem szczególnej mądrości, która przewyższała mądrość innych ludzi. Na drodze dyplomatycznej potrafił uporządkować wszystkie sporne sprawy. Również i druga część obietnicy została wypełniona. Salomon zdobył ogromne bogactwo. Znaczną część bogactwa przeznaczył na budowę świątyni. Za czasów panowania Salomona zbudowano pałac z licznymi salami, magazynami, kolumnami, kanalizacją wodną, który spełniał rolę fortecy. Nie sposób jest wymienić wszystkich budowli i przedsięwzięć, jakie powstały w okresie panowania Salomona. Sława tego króla przetrwała długie wieki i utrzymuje się aż do naszych czasów.

Posłuchajmy, co na temat mądrości mówi Katechizm Kościoła Katolickiego:

„Prawda Boga jest Jego mądrością, która kieruje całym porządkiem stworzenia i rządzenia światem. Tylko Bóg, który stworzył niebo i ziemię, może sam dać prawdziwe poznanie każdej rzeczy stworzonej w jej relacji do Niego” (KKK 216).

- Kto posiada mądrość doskonałą?
- Od kogo otrzymujemy dar mądrości?
- W jakim celu otrzymujemy dar mądrości?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Benedykt XVI naucza:

„Mądrość streszcza w sobie błogosławione owoce soli i światła: uczniowie Pana są bowiem powołani do nadawania nowego «smaku» światu i do zachowania go od zepsucia dzięki mądrości Bożej, która jaśnieje w pełni na obliczu Syna, gdyż to On jest «światłością prawdziwą, która oświeca każdego człowieka» (J 1,9). Zjednoczeni z Nim chrześcijanie mogą szerzyć w ciemnościach obojętności i egoizmu światło miłości Bożej – prawdziwą mądrość, która nadaje sens istnieniu i działaniom ludzi” (Benedykt XVI, Watykan, 5 lutego 2011 r.).

Bóg, dając człowiekowi rozum, wyposażył go także w dar mądrości, zwany cnotą roztropności. Dlatego człowiek powinien przewidywać skutki swoich wyborów i uzależniać od nich swoje decyzje. Mądrość pozwala człowiekowi ocenić właściwie daną sytuację i podjąć odpowiednie działanie.

☺ ZAKOŃCZENIE

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Proces podejmowania decyzji uległ w moim życiu radykalnej zmianie po chrzcie Duchem Świętym. Wszystko stało się łatwiejsze. (...) Prosiłem Boga o radę i dana mi była jasność działania. Czasami słowo bezpośrednio od Boga pochodzące; innym razem poprzez poczucie pokoju wewnętrznego względem pewnych spraw, a także poprzez otwarcie Pisma Świętego we fragmencie będącym wskazówką do dalszego działania. W efekcie unikałem wiele trosk i zaoszczędziłem wiele czasu, a także decyzje moje okazały się o wiele mądrzejsze niż poprzednio” (Ks. Kazimierz Fąfara).

Propozycja 1

Analiza tekstu.

Propozycja 2

Dialog z tekstem.

Wszyscy jesteście wezwani do realizacji mądrych działań w swoim życiu i środowisku. Król Salomon jest dla nas przykładem, jak mamy korzystać z tego daru.

– Co przeszkadza nam w dokonywaniu mądrych wyborów?

Autorefleksja.

Mądrość uczy człowieka odróżniać dobro od zła, a wartości prawdziwe od pozornych. Każdy człowiek, tak jak Salomon, powinien prosić Boga o ten dar.

Pomyślmy:

- W jaki sposób troszczę się o zdobywanie prawdziwej mądrości?
- Jakim wartościom powinienem służyć jako uczeń Chrystusa?
- Jak staram się o to, by umiejętnie odróżniać dobro od zła?

PRACA DOMOWA

Sformułuj i zapisz trzy maksymy na temat mądrości.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Prośmy Boga, by nauczył nas właściwych wyborów i podejmowania mądrych decyzji.

„Chwała Ojcu...”

21. ROZŁAM W NARODZIE WYBRANYM

Cel ogólny

Zapoznanie z tłem historycznym i wydarzeniami związanymi z podziałem królestwa Salomona.

Zachęcenie do troski o własną Ojczyznę.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje, czym jest podział i rozłam,
- wymienia przyczyny, które doprowadziły do podziału królestwa Salomona,
- wyjaśnia, dlaczego wszelkie rozłamy są niekorzystne dla człowieka i społeczeństwa,
- objaśnia, dlaczego ważne jest prawowite sprawowanie władzy,
- opisuje tło wydarzeń, które przyczyniły się do podziału królestwa Salomona,
- przyjmuje odpowiedzialność za troskę o własną Ojczyznę,
- proponuje sposoby troski o własną Ojczyznę.

Metody

Metoda skojarzeń lub analiza tekstu albo dialog z tekstem, analiza tekstu biblijnego (debata wokół tekstu biblijnego lub opracowanie tekstu ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, ekspozycja, dyskusja, memoryzacja tekstu, autorefleksja, pogadanka.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, mapa, plansza z tekstem, tekst modlitwy.

✠ MODLITWA

„Pod Twoją obronę”.

WPROWADZENIE

Propozycja 1 Metoda skojarzeń.

Z pewnością niejednokrotnie słyszeliście słowa: „podział” i „rozłam”. Z czym kojarzą się wam to określenia?

Po ustaleniu znaczenia słów, podsumowujemy wypowiedzi uczniów.

Rozłam – podział w wyniku jakichś poglądów; niezgoda.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Propozycja 2 Odczytanie i analiza tekstu świadectwa z podręcznika ucznia.

Propozycja 3 Dialog z tekstem świadectwa z podręcznika ucznia.

„Naród powinien być świadomy, nie dawać się wodzić za nos. W razie niecodziennych lub tragicznych wydarzeń, tylko zjednoczeni jesteśmy w stanie dać sobie radę. (...) Przecież coś nas łączy – historia, tradycja i właśnie więzi narodowe. Problem polega na tym, że ludzie będą prawdziwie wolni, gdy będą silnymi jednostkami, ale stanowiącymi jedność w narodzie” (Karol Nowakowski).

Człowiek wewnętrznie rozdarty i skłócony nie potrafi zjednoczyć innych. Życie w zgodzie i miłości łączy i umacnia każdą wspólnotę. Wzajemna troska o siebie i wspólne dobro przyczyniają się do pomyślności wspólnoty.

Po śmierci króla Salomona bogate i silne królestwo rozpadło się na dwie części. Jego syn, Roboam, nie potrafił w jedność i pokoju panować w Izraelu. Był nierozważnym władcą, ludzie buntowali się przeciwko niemu. Wywołałszy przez swą niezręczność bunt wśród dziesięciu pokoleń Izraela na północy, nie potrafił ich uspokoić. Pokolenia te nie chciały uznać Roboama jako prawowitego króla i opowiedziały się za Jeroboamem, pochodzącym z pokolenia Efraima. Głosiły, że pod jego przywództwem utworzą odrębne królestwo

i nie będą poddane królowi. W Jeruzalem król miał sprawować władzę jedynie nad dwoma pokoleniami Judy i Beniamina, które zajmowały kraj Judy, czyli Judeę. Wobec tego królestwo podzieliło się: na Królestwo Judzkie ze stolicą w Jerozolimie, gdzie znajdowała się Świątynia, i Królestwo Izraelskie ze stolicą w Sychem, a później w Samarii.

Pokazujemy na mapie, jak wyglądało królestwo po dokonaniu podziału.

ROZWINIĘCIE

*Odczytanie tekstu z Pisma Świętego –
1Krl 11,43; 12,1-8a.14.16-17.20.*

*Propozycja 1
Debata wokół tekstu biblijnego.*

*Propozycja 2
Opracowanie tekstu ukierunkowane pytaniami.*

„Spoczął Salomon przy swoich przodkach i został pochowany w Mieście Dawida, swego ojca. A jego syn Roboam został w jego miejsce królem. (...) Roboam udał się do Sychem, bo w Sychem zebrał się cały Izrael, aby go ustanowić królem” (1Krl 11,43; 12,1).

- Dokąd udał się Roboam?
- W jakim celu udał się Roboam do Sychem?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Na przestrzeni trzech wieków, po śmierci króla Salomona, sytuacja Izraela stale pogarszała się. Królestwa północne, zwane Izraelem na czele z Jeroboamem i południowe, czyli Juda pod wodzą Roboama, prowadziły ze sobą spory i wojny, atakowane były przez sąsiednie ludy. Dochodziło w nich do wewnętrznych kłótni. Mieszając się z sąsiednimi narodami, przejmowali kult ich bożków. Szerzyło się bałwochwalstwo.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – 2Krn 12,1.

„Gdy się utwierdziło i umocniło panowanie Roboama, porzucił on Prawo Pańskie, a z nim cały Izrael” (2Krn 12,1).

- Co uczynił Roboam i cały Izrael?

Bożkom stawiano posągi, złote cielce, które były czczone w wielu miejscach Ziemi Obiecanej. Wierni wyznawcy Boga Jahwe odwracali się od takich praktyk, potępiając je, co wywoływało spory i wzajemne nienawiści.

Analizując czasy rządów króla Roboama, możemy dojść do przekonania, że był to okres nieumiejętnego kierowania powierzonym państwem.

- Co charakteryzowało czasy panowania Roboama?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Zapoznamy się teraz z nauczaniem Kościoła na temat sprawowania władzy.

Katechizm Kościoła Katolickiego podaje:

„Każda wspólnota ludzka potrzebuje władzy, która by nią rządziła. Ma ona swoją podstawę w naturze ludzkiej. Jest konieczna do jedności państwa. Jej rola polega na zapewnieniu, na ile to możliwe, dobra wspólnego społeczności” (KKK 1898).

- Czy potrzebuje każda wspólnota ludzka?
- Jakie są zadania władzy?

„Władza jest sprawowana w sposób prawowity tylko wtedy, gdy troszczy się o dobro wspólne danej społeczności i jeśli do jego osiągnięcia używa środków moralnie dozwolonych. Jeśli sprawujący władzę ustanawiają niesprawiedliwe prawa lub podejmują działania sprzeczne z porządkiem moralnym, to rozporządzenia te nie obowiązują w sumieniu. «Wtedy władza przestaje być władzą, a zaczyna się bezprawie»” (KKK 1903).

- Kiedy władza jest sprawowana uczciwie?
- W jakich sytuacjach rodzi się bezprawie?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Ojciec Święty Jan Paweł II, zatroskany o losy Ojczyzny, wzywał nas do brania odpowiedzialności za życie społeczne w naszym kraju i do wzajemnego poszanowania.

„Nie lękajcie się zatem brać odpowiedzialności za życie społeczne w naszej Ojczyźnie. To jest wielkie zadanie, jakie stoi przed człowiekiem: pójść odważnie do świata; kłaść podwaliny pod przyszłość, by była ona czasem poszanowania człowieka; by była otwarta na Dobrą Nowinę! Czyńcie to w jednomyślności, która wyrasta z miłości do człowieka i umiłowania Ojczyzny” (Legnica, 2 czerwca 1997 r.).

Troska o wspólne dobro przyczynia się do jednomyślności w narodzie. Każdy z nas powinien troszczyć się o pomyślność naszej Ojczyzny. Ta troska – to wielkie i szlachetne zadanie.

☺ ZAKOŃCZENIE

Umieszczenie na tablicy planszę z tekstem – KKK 2235.

„Ci, którzy sprawują władzę, powinni traktować ją jako służbę”
(KKK 2235).

Odczytanie tekstu z planszy.

Memoryzacja tekstu.

Dyskusja na temat: W jaki sposób można służyć Ojczyźnie?

Autorefleksja.

Służyć Ojczyźnie to rzetelnie wypełniać obowiązki i troszczyć się o jej dobro.

Pomyślmy:

- Co czynię, aby panowała jedność w moim środowisku?
- Jak troszczę się o moją Ojczyznę?

PRACA DOMOWA

Napisz, w jaki sposób możemy troszczyć się o jedność w naszym narodzie.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Odczytanie tekstu modlitwy przez katechetę lub jednego z uczniów.

Módlmy się za wszystkich rządzących państwami: Niech nasz Bóg i Pan kieruje ich umysłami i sercami według swojej woli, abyśmy wszyscy żyli w prawdziwej wolności i pokoju.

Wszechmogący wieczny Boże, w Twoim ręku są ludzkie serca i od Ciebie pochodzą prawa wszystkich ludów; wejrzyj łaskawie na tych, którzy nami rządzą, aby na całym świecie panował trwały pokój i pomyślność narodów, a religia cieszyła się wolnością. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

(z liturgii Wielkiego Piątku)

22. PROROCY W ZBAWCZYM PLANIE BOGA

Cel ogólny

Zapoznanie z zadaniami i misją wybranych proroków w zbawczym planie Pana Boga.

Zachęcenie do dawania świadectwa o Bogu w swoim środowisku.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza treści Pisma Świętego mówiące o Eliaszu, Izajaszu i Jeremiaszu,
- podaje znaczenie słowa „prorok”,
- rozróżnia postępowanie wybranych proroków,
- określa rolę i zadanie proroków w zbawczym planie Boga,
- stwierdza, iż Bóg przez proroków przygotowywał ludzi na przyjście Zbawiciela,
- sugeruje, w jaki sposób możemy świadczyć o Bogu w swoim środowisku,
- ocenia swoją postawę jako świadka Chrystusa.

Metody

Analiza tekstu, praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami lub przyporządkowanie tekstu biblijnego do problemu życiowego albo identyfikacja z postacią biblijną), praca indywidualna, krzyżówka, ekspozycja, praca w grupach, autorefleksja, śpiew, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, plansza z tekstem, nagranie z pieśnią.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty...”.

WPROWADZENIE

Śledząc historię Narodu Wybranego, dostrzegamy, że Bóg nigdy go nie opuszczał. W trudnych chwilach Bóg posyłał proroków, którzy przemawiali w Jego imieniu.

Polecamy rozwiązanie krzyżówki, zamieszczonej w zeszyt ćwiczeń, która stanowi jednocześnie powtórzenie wiadomości z ostatnich katechez.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

1.	P	R	Z	E	P	I	Ó	R	K	I		
					R	D	A	N				
					O	M	O	N				
4.	P	R	Z	Y	M	I	E	R	Z	E		
								O	W	I	E	
								K	A	L	O	G

1. Oprócz manny na pustyni.
2. Rzeka, przez którą Jozue przeprowadził Izraelitów.
3. Bóg obdarzył go mądrością.
4. Bóg zawarł je z Mojżeszem.
5. Kierowali Narodem Wybranym.
6. Spisany na dwóch kamiennych tablicach.

Hasło: PROROK

Przypominamy znaczenie słowa „prorok”.

Prorok – wysłannik Boga, zabierał głos w Jego mieniu.

Na dzisiejszej katechezie poznamy naukę i działalność trzech proroków: Eliasza, Jeremiasza i Izajasza.

Zapisujemy na tablicy w tabeli imiona omawianych proroków:

Eliasz	Jeremiasz	Izajasz

ROZWINIĘCIE

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na trzy grupy. Rozdajemy karty pracy – teksty do analizy, mówiące o Eliaszu (1Krl 18,21-24c.26b-28.31-32a.36-39.), Jeremiaszu (Jr 1,5-8) i Izajaszu (Iz 6,6-8; Iz 35,4-6.10). Zastanawiamy się, jaką rolę odgrywali oni w zbawczym planie Boga. Po każdym odczytany tekście wybrane odpowiedzi zapisujemy na tablicy, odpowiednio pod imieniem danego proroka. W ten sposób tworzymy zarys podstawowych informacji o omawianych prorokach. Czas pracy: 5 minut.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Odczytanie i analiza tekstu biblijnego.

Propozycja 1

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Propozycja 2

Przyporządkowanie tekstu biblijnego do problemu życiowego.

Uczniowie odtwarzają sytuację, czyli tekstami biblijnymi przyporządkowują problemy lub zdarzenia z życia.

Propozycja 3

Metoda identyfikacji z postacią biblijną.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – 1Krl 18,21-24c.26b-28.31-32a.36-39.

„Wówczas Eliasz zbliżył się do całego ludu i rzekł: «Dopókiż będziecie chwiać się na obie strony? Jeżeli Jahwe jest [prawdziwym] Bogiem, to Jemu służcie, a jeżeli Baal, to służcie jemu!» Na to nie odpowiedzieli mu ani słowa. Wtedy Eliasz przemówił do ludu: «Tylko ja sam ocalałem jako prorok Pański, proroków zaś

Baala jest czterystu pięćdziesięciu. Wobec tego niech nam dadzą dwa młode cielce. Oni niech wybiorą sobie jednego cielca i porąbią go oraz niech go umieszczą na drwach, ale ognia niech nie podkładają! Ja zaś oprawię drugiego cielca oraz umieszczę na drwach i też ognia nie podłożę. Potem wy będziecie wzywać imienia waszego boga, a następnie ja będę wzywać imienia Pana, aby okazało się, że ten Bóg, który odpowie ogniem, jest [naprawdę] Bogiem». (...) Zaczęli więc tańczyć, przyklękając przy ołtarzu, który przygotowali. Kiedy zaś nastąpiło południe, Eliaszy szydził z nich, mówiąc: «Wołajcie głośniej, bo to bóg! Więć może zamyślony albo jest zajęty, albo udaje się w drogę. Może on śpi, więc niech się obudzi!» Potem wołali głośniej i kaleczyli się według swojego zwyczaju mieczami oraz oszczepami, aż się pokrwawili. (...) Potem Eliaszy wziął dwanaście kamieni według liczby pokoleń potomków Jakuba, któremu Pan powiedział: «Imię twoje będzie Izrael. Następnie ułożył kamienie na kształt ołtarza ku czci Pana (...). Następnie w porze składania ofiary z pokarmów prorok Eliaszy wystąpił i rzekł: «O Panie, Boże Abrahama, Izaaka oraz Izraela! Niech dziś będzie wiadomo, że Ty jesteś Bogiem w Izraelu, a ja Twój sługa na Twój rozkaz to wszystko uczyniłem. Wysłuchaj mnie, o Panie! Wysłuchaj, aby ten lud zrozumiał, że Ty, o Panie, jesteś Bogiem i Ty nawróciłeś ich serce». A wówczas spadł ogień od Pana «z nieba» i strawił żertwę i drwa oraz kamienie i muł, jako też pochłoniął wodę z rowu. Cały lud to ujrzał i upadł na twarz, a potem rzekł: «Naprawdę Jahwe jest Bogiem! Naprawdę Pan jest Bogiem!» (1Krl 18,21-24c.26b-28.31-32a.36-39).

- Do czego wzywał Izraelitów prorok Eliaszy?
- Jakie ofiary składali Izraelici?

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Jr 1,5-8.

„Pan skierował do mnie następujące słowo:
«Zanim ukształtowałem cię w łonie matki, znałem cię,
nim przyszedłeś na świat, poświęciłem cię,
prorokiem dla narodów ustanowiłem cię».

I rzekłem: «Ach, Panie Boże, przecież nie umiem mówić, bo jestem młodzieńcem!»

Pan zaś odpowiedział mi:

«Nie mów: <Jestem młodzieńcem>, gdyż pójdziesz, do kogokolwiek cię pošlę, i będziesz mówił, cokolwiek tobie polecę. Nie lękaj się ich, bo jestem z tobą, by cię chronić» – wyroczenia Pana” (Jr 1,4-8).

- Kiedy Pan Bóg powołał Jeremiasza?
- Jak zareagował Jeremiasz na wezwanie Pana Boga?
- Do czego wezwał Bóg Jeremiasza?

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Iz 6,6-8.

„Wówczas przyleciał do mnie jeden z serafinów, trzymając w ręce węgiel, który kleszczami wziął z ołtarza. Dotknął nim ust moich i rzekł: «Oto dotknęło to twoich warg: twoja wina jest zmazana, zgładzony twój grzech». I usłyszałem głos Pana mówiącego: «Kogo mam pošłać? Kto by Nam poszedł?» Odpowiedziałem: «Oto ja, pošlij mnie!»” (Iz 6,6-8).

- Kogo ujrzał Izajasz podczas modlitwy?
- Jak odpowiedział Izajasz na wezwanie Boże?

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Iz 35,4-6.10.

„Powiedzcie małoduszny: «Odwagi! Nie bójcie się! Oto wasz Bóg, oto – pomsta; przychodzi Boża odpłata; On sam przychodzi, by zbawić was». Wtedy przejrzą oczy niewidomych i uszy głuchych się otworzą. Wtedy chromy wyskoczy jak jeleń i język niemych wesoło krzyknie. (...) Odkupieni przez Pana powrócą, przybędą na Syjon z radosnym śpiewem, ze szczęściem wiecznym na twarzach: osiągną radość i szczęście, ustąpi smutek i wzdychanie” (Iz 35,4-6.10).

– Co zapowiada Izajasz?

Podsumowujemy pracę uczniów.

Prorok Eliasz potępił bałwochwalstwo Izraelitów i zapowiedział karę. Kraj nawiedziła susza. Na prośbę proroka przygotowano dwa ołtarze. Kapłani Baala na próżno błagali swojego bożka o cud. Natomiast, gdy Eliasz zwrócił się do Boga, uderzył z jasnego nieba grom, zapalając drewno i ofiarę. W ten sposób Eliasz udowodnił, że Jahwe jest Bogiem jedynym.

Po śmierci Eliasza Bóg powołał Izajasza, któremu objawił się podczas modlitwy w świątyni. W wizji proroczej zobaczył on najazd na ziemię Kanaan, zniszczenie, rozproszenie mieszkańców, upadek całego narodu. Niektórzy Izraelici, budzili w sobie żal za grzechy, inni natomiast nie przyjmowali jego słów, wzywających do poprawy życia. W końcu, kiedy katastrofa była bliska, zabrzmiał jeszcze jeden potężny głos w Izraelu. Był to głos Jeremiasza, który został także zlekceważony.

Prorocy przypominali ludziom, że nieszczęścia, które się zbliżają są skutkiem ich grzechów, ale Bóg może okazać miłosierdzie, jeśli się nawrócą.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Posłuchajmy, co papież Benedykt XVI mówi na temat prorockiego powołania.

Odczytanie tekstu:

„Już w Starym Testamencie prorocy byli świadomi, że są powołani, by własnym życiem świadczyć o tym, co głosili, i gotowi stać czoło także niezrozumieniu, odrzuceniu czy prześladowaniu. Zadanie, które otrzymali od Boga, pochłaniało ich całkowicie, jak «płonący ogień» w sercu, którego nie da się stłumić (por. Jr 20,9), i dlatego byli gotowi oddać Panu nie tylko swój głos, ale całe swoje życie. W pełni czasów Jezus, który został posłany przez Ojca (por. J 5,36), zaświadczy swoim posłannictwem o miłości Boga do wszystkich ludzi bez wyjątku, a szczególnie do ostatnich, grzeszników, odrzuconych, ubogich. Jezus jest najwyższym Świadkiem Boga

i Jego gorącego pragnienia, by wszyscy ludzie zostali zbawieni” (Benedykt XVI, Orędzie na 47. Światowy Dzień Modlitw o Powołania, Watykan, 13 listopada 2009 r.).

- W jakim celu byli powoływani prorocy w Starym Testamencie?
- Kto i dlaczego jest najwyższym Świadkiem Boga?

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy, że poprzez przepowiadanie i działalność proroków Bóg przygotowywał swój naród na przyjście Zbawiciela.

Odczytanie tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego:

„Przyjście Syna Bożego na ziemię jest tak wielkim wydarzeniem, że Bóg zechciał przygotowywać je w ciągu wieków. Wszystkie obrzędy i ofiary, figury i symbole «Pierwszego Przymierza» Bóg ukierunkował ku Chrystusowi; zapowiada Go przez usta proroków, których posyła kolejno do Izraela. Budzi także w sercu pogan niejasne oczekiwanie tego przyjścia” (KKK 522).

- Do jakiego wydarzenia przygotowywał Bóg ludzkość przez szereg wieków?
- W jaki sposób Bóg przygotowywał ludzi na spotkanie ze swoim Synem – Jezusem Chrystusem?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

W trudnych chwilach Bóg nigdy nie zostawiał swego ludu. Posyłał proroków, którzy przemawiali w Jego imieniu.

ZAKOŃCZENIE

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Prorok to ktoś powołany i posłany, by głosił ludowi słowa Boga. Jan Paweł II był prorokiem. Powołany, jak sam powiedział, z dalekiego kraju, ludziom na wszystkich kontynentach głosił Ewangelię, niósł nadzieję, ogłaszał wyzwolenie, ale też przestrzegał i nie wahał się

podnieść głosu przeciw ciemnościom i oszczercom. (...) Chciał, by Chrystusowi otworzono drzwi na oścież, nie bał się być znakiem sprzeciwu, bo wiedział, że służy Bogu. Jak wielcy prorocy przewidywał przyszłość: dobrą dla ludzi i ludów szanujących prawa Boga i złowrogą dla tych, którzy świadomie je odrzucają. Bezkompromisowo bronił człowieczeństwa, zwłaszcza najsłabszych: nienarodzonych, zniedołężniałych, chorych, niepotrzebnych, biednych, bezrobotnych, wykorzystywanych, wzgardzonych. Przestrzegał przed uwodzicielskimi wizjami budowania raju na ziemi, bo z autopsji znał koszmar totalitaryzmów, ale rozmawiał i szukał osób dobrej woli także wśród ludzi odległych mu przekonaniami i religią. Był człowiekiem głębokiej modlitwy, w której potrafił zatopić się także pośrodku milionowych tłumów, wśród zgiełku, szumu kamer i fleszy aparatów fotograficznych” (ks. Andrzej Godyń SDB, *Gdzieś blisko. Żyliśmy za Jana Pawła II*, „Don BOSCO” [2011] nr 5, s. 13).

Umieszczenie na tablicy planszy z tekstem Pisma Świętego – Łk 4,24.

„Jezus powiedział: «Zaprawdę, powiadam wam: żaden prorok nie jest mile widziany w swojej ojczyźnie»” (Łk 4,24).

- Dlaczego prorokom jest trudno działać w swojej Ojczyźnie?
- Czego doświadczają prorocy?

Praca w grupach.

Uczniowie w grupach 3-4 osobowych przygotowują krótkie wypowiedzi na powyższe pytania, a następnie układają hasło zachęcające do bycia świadkiem Chrystusa. Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja prac.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

Autorefleksja.

Bóg wzywa każdego z nas, aby nasze życie było świadectwem dla innych. Wymaga od nas odpowiedzi na swoje wezwanie.

Pomyślmy:

- Jak mogę świadczyć o Bogu w swoim środowisku?
- Jak często proszę Boga o właściwe odczytanie swego powołania?

PRACA DOMOWA

Pomódl się o to, aby być prawdziwym świadkiem Chrystusa.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 6)

MODLITWA

Podziękujmy Bogu za dar powołania, śpiewając pieśń: „Szedłem kiedyś inną drogą”.

(można odtworzyć nagranie z pieśnią)

„Szedłem kiedyś inną drogą”

1. Szedłem kiedyś inną drogą,
czas powoli mijał mi.
Lecz spotkałem na niej kogoś,
kto zachwyił sobą mnie.

Ref. Pan powiedział: Ty pójdz za mną
przez zwyczajne szare dni,
nie bój się, Ja będę z tobą,
niech nie będzie smutno ci.

2. Powołałeś mnie jak Piotra,
od zwyczajnych szarych spraw.
Prostą będzie każda droga,
bo nie będę na niej sam.

Ref. Pan powiedział:...

3. Chcę więc wszystko pozostawić,
Twoim wiernym sługą być.
Wszystkich kochać Twą miłością.
Panie proszę – dodaj sił.

Ref. Pan powiedział:...

23. BÓG PRZEZ JEREMIASZA WZYWA DO NAWRÓCENIA

Cel ogólny

Ukazanie proroka Jeremiasza wzywającego do nawrócenia.
Zachęcanie do podejmowania pracy nad sobą w dziele nawrócenia.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wylicza sposoby okazania wdzięczności Bogu za dar nawrócenia,
- wyjaśnia, na czym polega prawdziwe i owocne nawrócenie,
- wskazuje wartości prowadzące do wewnętrznego nawrócenia,
- analizuje fragment Księgi Jeremiasza dotyczący nawrócenia,
- dowodzi konieczności pracy nad sobą,
- przyjmuje odpowiedzialność za swoje nawrócenie.

Metody

Śpiew, analiza tekstu, pogadanka, analiza tekstu biblijnego (czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem lub opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami albo rozmowa pisemna na temat tekstu biblijnego), praca w grupach, analiza tekstów z nauczania Kościoła, autorefleksja, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, nagranie z pieśnią.

✠ MODLITWA

Śpiew: „Ciągłe zaczynam od nowa”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Powiem wprost: nawróciłem się, ale był czas, w którym, odwróciłem się od Boga. (...) W pewnym momencie dotkliwie poczułem brak wiary – poczułem pustkę. Jestem na etapie, gdy odzyskuję siebie dla Boga. To wspaniałe. Mój przewodnik duchowy pomaga mi w tym procesie. (...) Już wiem, że trzeba powalczyć o Boga, powalczyć oto, aby zmienić swoje życie. Jeśli wierzysz to pamiętaj, że jesteś zobowiązany bronić swojej wiary” (Karol Nowakowski).

Każdy z nas w swoim życiu podejmuje jakieś decyzje, rozwiązuje problemy, pokonuje trudności. Nasze rozwiązania nie zawsze są słuszne. Zdarza się, że nie wypełniamy przykazań Bożych, czyli grzeszymy, ale Bóg zawsze okazuje nam swoją miłość i czeka na nasz powrót.

Na dzisiejszej katechezie będziemy mówić o proroku Jeremiaszu, który nawoływał do nawrócenia.

ROZWINIĘCIE

Analizujemy teksty biblijne: Jr 4,14a; Jr 31,31.33b-34.

Propozycja 1

Czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem.

Propozycja 2

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Propozycja 3

Rozmowa pisemna na temat tekstu biblijnego.

Uczniowie pracują w grupach 4-6 osobowych, na arkuszu papieru, który jest podzielony na trzy równe szpalty. Uczniowie wpisują (w ciągu 5 minut) swoje odczucia i wrażenia odnośnie tegoż tekstu biblijnego. Dołączają także odpowiednie hasło podsumowujące ich wypowiedź. Następnie przekazują ten arkusz sąsiadowi do uzupełnienia i zajęcia stanowiska, po czym stawia się pytania, które umożliwiają odkrycie kontekstu historycznego i religijnego omawianego tekstu biblijnego oraz porównanie go z innymi podobnymi tekstami. Następnie zostają ułożone pytania do tego tekstu, na które trzeba dać odpowiedź.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Jr 4,14a.

„Oczyść swe serce z nieprawości, Jerozolimo,
abyś została ocalona!” (Jr 4,14a).

– Do czego nawołuje prorok Jeremiasz?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Jr 31,31.33b-34.

„Oto nadchodzą dni, – wyrocznia Pana –
kiedy zawrę z domem Izraela «i z domem judzkim»
nowe przymierze.

(...) Umieszczę swe prawo w głębi ich jestestwa
i wypiszę na ich sercu.

Będę im Bogiem,
oni zaś będą Mi narodem.

I nie będą się musieli wzajemnie pouczać
jeden mówiąc do drugiego:

«Poznajcie Pana!»

Wszyscy bowiem od najmniejszego do największego
poznają Mnie – wyrocznia Pana,
ponieważ odpuszczę im występki,
a o grzechach ich nie będę już wspominał” (Jr 31,31.33b-34).

– Co zapowiadał prorok Jeremiasz?

– Na czym będzie polegać „nowe przymierze”?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Jeremiasz, zwracając się do każdego, w swoich rozważaniach mówił o miłości Boga. Zachęcał do przemiany życia – nawrócenia. Naród Wybrany przez grzech uparcie oddalał się od Boga. Mimo to Bóg zaplanował zawarcie z nim nowego przymierza i wzywał go do prawdziwego nawrócenia.

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy:

„Podobnie jak u Proroków, wezwanie Jezusa do nawrócenia i pokuty nie ma na celu najpierw czynów zewnętrznych, (...) lecz nawrócenie serca, pokutę wewnętrzną” (KKK 1430);

„Pokuta wewnętrzna jest radykalną przemianą całego życia, powrotem, nawróceniem się do Boga całym sercem, zerwaniem z grzechem, odwróceniem się od zła z odrazą do popełnionych przez nas złych czynów. Pokuta wewnętrzna zawiera równocześnie pragnienie i postanowienie zmiany życia oraz nadzieję na miłosierdzie Boże i ufność w pomoc Jego łaski” (KKK 1431).

- Co jest celem nawrócenia?
- Na czym polega pokuta wewnętrzna?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3 i 4)

Celem i skutkiem nawrócenia serca – pokuty wewnętrznej jest pojednanie z Bogiem. Każdy, kto przyjmuje sakrament pokuty ze skruszonym sercem, doświadcza odrodzenia duchowego i pokoju sumienia.

☺ ZAKOŃCZENIE

O potrzebie autentycznego nawrócenia i o tym, jakie ono powinno być, naucza papież Benedykt XVI:

„Na tym polega (...) nasze nawrócenie: na uwierzeniu w Jezusa umarłego i zmartwychwstałego i na otwarciu się na oświecenie przez Jego Bożą łaskę (...). Nawrócenie oznacza wiarę, że Jezus, «samego siebie wydał za mnie», umierając na krzyżu, a zmartwychwstawszy żyje ze mną i we mnie. Zawierając się potędze Jego przebaczenia, pozwalając Mu wziąć się za rękę, mogę wyjść z ruchomych piasków pychy i grzechu, kłamstwa i smutku, egoizmu i wszelkiego fałszywego poczucia bezpieczeństwa, ażeby poznać bogactwo Jego miłości i żyć nim...” (Watykan, 25 stycznia 2009 r.).

Autorefleksja.

Świadomi swoich grzechów, w chwili ciszy, przepróśmy Boga za wszystko, w czym nie byliśmy Mu posłuszni i za to, że zrywaliśmy z Nim przyjaźń.

*Wspólnie śpiewamy pieśń: „Panie, przebacz nam”.
(można odtworzyć nagranie z pieśnią)*

lub

Pomyślmy:

- Jak wygląda moje nawrócenie?
- Jak często dziękuję Bogu za dar nawrócenia?
- Jak często spotykam się z przebacającym Bogiem w sakramencie pokuty?

Każdy z nas potrzebuje oczyszczenia, nawrócenia, jak również pokuty. Dlatego powinniśmy często zastanawiać się nad swoim postępowaniem i korzystać ze spowiedzi świętej.

PRACA DOMOWA

W modlitwie wieczornej zastanów się nad warunkami sakramentu pokuty.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Prośmy Boga, aby umacniał nas na drodze przemiany własnego życia.

(odczytanie tekstu z podręcznika przez ucznia)

„Panie, nawróć mnie”

Panie, nawróć mnie i przebacz mi.

Prowadź mnie ku Tobie i rozjaśnij moje ciemności.

Jestem pełen niezliczonych win

i schronienia szukam tylko u Ciebie.

(...)

O światłości prawdziwa,
która oświecasz każdego człowieka,
oświeć i mnie!
Otwórz oczy mego serca
i utwierdź je w miłości Twoich
przykazań Panie!
Niech kocham tylko Ciebie
całym mym sercem,
całą moją duszą.

(św. Efrem)

24. PARÓD WYBRANY W NIEWOLI BABILOŃSKIEJ

Cel ogólny

Zapoznanie z sytuacją Izraelitów w niewoli babilońskiej.
Zachęcenie do podejmowania walki ze zniewoleniem.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza prorocтва Jeremiasza dotyczące niewoli babilońskiej,
- wymienia przyczyny niewoli babilońskiej,
- definiuje słowo „niewola”,
- wyjaśnia, co zniewala człowieka,
- opowiada o sytuacji Izraelitów w niewoli babilońskiej,
- wskazuje na grzech jako zniewolenie człowieka,
- określa formy przeciwdziałania zniewoleniu,
- ocenia swoją postawę w walce z czynnikami zniewalającymi człowieka.

Metody

Dyskusja, metoda skojarzeń, praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami lub zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego), analiza tekstów z nauczania Kościoła, analiza tekstu, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego.

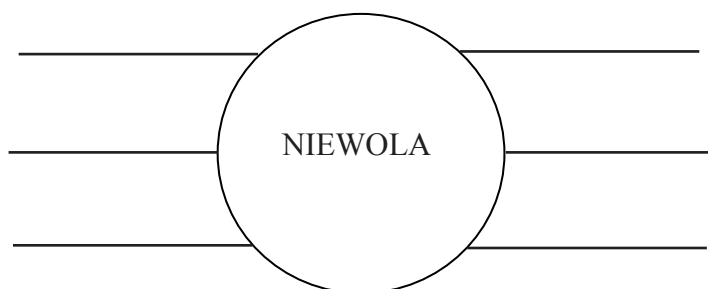
✠ MODLITWA

„Skład Apostolski”.

☰ WPROWADZENIE

Dyskusja na temat: Co rozumiemy przez słowo „niewola”?

Zapisujemy słowo: NIEWOLA na tablicy. Wokół niego uczniowie zapisują skojarzenia.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Człowiek, odwracając się od Bożych przykazań, popada w swoistego rodzaju niewolę – niewolę grzechu. Pomimo wielokrotnego nawoływania proroków do nawrócenia, Naród Wybrany pogrążył się w grzechu, zapominając o przymierzu z Bogiem. Nie słuchał próśb, jakie Bóg kierował do Niego. Tak było między innymi w czasach proroka Jeremiasza. Konsekwencją nieposłuszeństwa Narodu Wybranego była utrata wolności – niewola babilońska.

ROZWINIĘCIE

Zapoznajemy uczniów z prorocstwem Jeremiasza, zapowiadającym dramat Jerozolimy.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Jr 9,10.

„Zamienię Jerozolimę w stos gruzu,
siedlisko szakali,
miasta zaś judzkie w pustkowie
pozbawione mieszkańców” (Jr 9,10).

– Co zapowiadał prorok Jeremiasz?

Przepowiednia proroka Jeremiasza sprawdziła się. Jerozolima została zniszczona. Dokonali tego Chaldejczycy – lud semicki,

który zamieszkiwał tereny Babilonii. Posłuchajmy, co o tym wydarzeniu mówi Pismo Święte.

Propozycja 1

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – 2Krn 36,15-21.

„Pan, Bóg ich ojców, bez wytchnienia wysłał do nich swoich posłańców, albowiem litował się nad swym ludem i nad swym mieszkaniem. Oni jednak szydzili z Bożych wysłanników, lekceważyli ich słowa i wyśmiewali się z Jego proroków, aż wzmógł się gniew Pana na swój naród do tego stopnia, iż nie było już ocalenia.

Sprowadził wtedy przeciw nim króla chaldejskiego (...). [Bóg] wszystko oddał w jego ręce. Wszystkie naczynia świątyni Bożej, tak wielkie, jak i małe, wraz ze skarbami domu Pańskiego i ze skarbami króla, i jego książąt, wywiózł do Babilonu. Spalili też [Chaldejczycy] świątynię Bożą i zburzyli mury Jerozolimy, wszystkie jej pałace spalili ogniem i wzięli się do niszczenia wszystkich kosztownych sprzętów. Ocalałą spod miecza resztę [król] uprowadził na wygnanie do Babilonu i stali się niewolnikami jego i jego synów, aż do nadejścia panowania perskiego. I tak się spełniło słowo Pańskie, wypowiedziane przez usta Jeremiasza: «Dokąd kraj nie wywiąże się ze swych szabatów, będzie leżał odłogiem przez cały czas swego zniszczenia, to jest przez siedemdziesiąt lat» (2Krn 36,15-21).

- Co uczynili Chaldejczycy ze świątynią i całą Jerozolimą?
- Jak postąpili najeźdźcy z ludnością?

Propozycja 2

Zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Uczniowie w grupach 4-osobowych zapoznają się z tekstem – 2Krn 36,15-21. Wyobrażają sobie, że są dziennikarzami. Następnie przygotowują informację do gazety, w której zrelacjonują przebieg wydarzeń. Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja prac.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Podsumowanie katechety.

Proroctwa Jeremiasza spełniły się dokładnie. Król Nabuchodonozor II oblegał Jerozolimę dwukrotnie. Najpierw zajął ją i posłał na wygnanie wielu jej mieszkańców. Następnie dowiedziawszy się, że nie ustają bunty przeciwko jego panowaniu, wrócił raz jeszcze, by dokończyć dzieła spustoszenia. Babilończycy zrabowali i spalili miasto, wymordowali znaczną część ludności. Piękna świątynia Salomona została spalona, a Arka Przymierza została zniszczona. Było to w roku 587 przed Chrystusem. Król Nabuchodonozor II zarządził wygnanie i przesiedlenie Żydów do Babilonu. Izraelici w niewoli odczuwali tęsknotę za Ojczyzną. Około 539 roku zostali uwolnieni przez Cyrusa II Starszego zwanego Wielkim i powrócili do Judy.

We współczesnym świecie, człowiek mimo wolności w sensie autonomii państwa żyje zniewolony grzechem, niejednokrotnie uzależniony od dóbr nowoczesnego świata. Staje się niewolnikiem dóbr doczesnych.

Uczeń odczytuje z podręcznika fragment Orędzia papieża Benedykta XVI na Światowy Dzień Misyjny.

Papież Benedykt XVI naucza:

„Ludzkość potrzebuje wyzwolenia i odkupienia. Stworzenie – mówi św. Paweł – cierpi i żywi nadzieję, że będzie uczestniczyć w wolności dzieci Bożych (por. Rz 8,19-22). Te słowa są prawdziwe również w dzisiejszym świecie. Stworzenie cierpi. Ludzkość cierpi i wyczekuje prawdziwej wolności; wyczekuje innego, lepszego świata; wyczekuje «odkupienia». I w gruncie rzeczy wie, że ten nowy wyczekiwany świat potrzebuje nowego człowieka, potrzebuje «dzieci Bożych»” (Benedykt XVI, Orędzie na Światowy Dzień Misyjny, Watykan, 11 maja 2008 r.).

– Czego potrzebuje ludzkość?

Papież Benedykt XVI w swym nauczaniu podkreśla, że ludzkość potrzebuje wyzwolenia i odkupienia.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Katechizm Kościoła Katolickiego naucza:

„Wolność jest możliwością działania lub niedziałania, a więc podejmowania przez siebie dobrowolnych działań. Osiąga ona doskonałość swojego działania, gdy jest ukierunkowana na Boga, który jest naszym najwyższym Dobrem” (KKK 1744).

– Czym jest wolność według nauczania Katechizmu Kościoła Katolickiego?

Każdy z nas jest powołany do wolności ukierunkowanej na Boga. Tylko takie czyny są w pełni dobre i wolne zarazem, jeśli zgadzają się z prawem ustanowionym przez Boga.

☺ ZAKOŃCZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Zrozumiałam, że Bóg nie chce, abym wypełniała Jego prawo niczym niewolnik lub jedynie jako nawyk przyzwyczajenia. On pragnie, aby to płynęło z miłości, która jest wyborem dokonany w wolności serca. Choć może Ci się wydawać to wytartym sloganem, to ja chcę powtarzać nieustannie, że Pan daje wzór takiej miłości. Dziś wiem, że Jezus nie likwiduje problemów tym, którzy Mu uwierzą, lecz daje im właściwe spojrzenie na problemy. Tak stało się w moim przypadku. (...) On nam cały czas daje możliwość wyboru: możesz zrezygnować i pójść inną drogą, ale i tak na końcu twego życia spotkasz się z Nim twarzą w twarz! Tymczasem na każdym spotkaniu z Nim odkrywam możliwość spotkania Go już teraz i nawet, choć czuję się niegodna tej łaski ona pozwala mi zbliżyć się do źródła Jego miłosierdzia” (Zakochana w miłości nieskończonej!!!).

Zastanowimy się teraz, w jaki sposób człowiek traci prawdziwą wolność, co jest przyczyną zniewolenia i jak mamy reagować na czyhające zagrożenia wolności.

Uczniowie podają przykłady zagrożeń, które prowadzą do zniewolenia człowieka oraz sposoby przeciwstawiania się tym zagrożeniom.

Co zniewala człowieka?	Jak przeciwdziałać zniewoleniu?
.....
.....

Podsumowanie katechety.

Prawdziwa wolność jest ukierunkowana na Boga. Prawdziwie wolnym jest ten, kto przestrzega Prawa Bożego. Współczesny człowiek, odwracając się od Bożych przykazań, staje się niewolnikiem zła. Każdego dnia powinniśmy stawiać czoła czyhającym zagrożeniom, które w konsekwencji prowadzą do zniewolenia.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Autorefleksja.

Bóg obdarzył człowieka wolnością.

Pomyślmy:

- Jak korzystam z daru wolności?
- Jak często dziękuję Bogu za dar wolności?
- Jak dążę do osiągnięcia prawdziwej wolności?

Refleksję kończymy „Aktem nadziei”.

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę o uwolnienie z różnych form zniewolenia.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

„Chwała Ojcu...”.

25. SENS CIERPIENIA = HIOB

Cel ogólny

Ukazanie biblijnej postaci Hioba.

Kształtowanie chrześcijańskiej postawy wobec cierpienia.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia cechy, jakimi wyróżniał się Hiob,
- streszcza biblijne opowiadanie o Hiobie,
- wyjaśnia, czym jest cierpienie,
- rozróżnia cierpienie fizyczne i duchowe,
- charakteryzuje postawę chrześcijanina przeżywającego cierpienie, niepowodzenie,
- stwierdza, w jaki sposób może naśladować postawę Hioba w cierpieniu,
- ocenia swoją postawę wobec cierpienia.

Metody

Pogadanka, dyskusja, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami, metoda identyfikacji z postacią biblijną), analiza tekstów z nauczania Kościoła, ekspozycja, metoda skojarzeń, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, teksty nauczania papieża Benedykta XVI i papieża Jana Pawła II, tekst modlitwy.

✠ MODLITWA

„Pod Twoją obronę”.

WPROWADZENIE

Człowiek niejednokrotnie doświadcza cierpienia, choroby, różnorodnych przykrości.

- Czym jest cierpienie?
- Dlaczego ludzie cierpią?
- Jakie są rodzaje cierpienia?
- W czym wyraża się cierpienie fizyczne i psychiczne (duchowe)?

Odpowiedzi na pytanie uczniowie zapisują na tablicy.

CIERPIENIE	
FIZYCZNE	PSYCHICZNE (DUCHOWE)
.....
.....

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Cierpienie jest to odczuwanie bólu zarówno fizycznego, jak i psychicznego (duchowego). Może mieć postać zarówno pewnego rodzaju lęku, żalu, swoistej krzywdy, czy też smutku, a także bólu fizycznego spowodowanego chorobą, urazem czy kontuzją. Przyczyny cierpienia mogą być różne i dlatego zajmuje się nim zarówno medycyna, psychologia, filozofia jak i etyka.

Cierpienie psychiczne (duchowe) zazwyczaj przyjmuje postać pewnego rodzaju depresji i załamania nerwowego. Apatia i zmęczenie jest najczęstszą fizyczną oznaką odczuwania cierpienia.

Ból ma niekiedy pozytywne znaczenie i jest to najczęściej związane z chorobami i urazami. Ból jest naturalną obroną organizmu oraz sygnałem, że z ciałem dzieje się coś złego, czemu należy zapobiec.

Cierpienie jest doświadczeniem bólu dotyczącego zarówno ciała, jak i duszy. Wzorem przeżywania cierpienia jest Hiob, którego historię poznamy.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie i analiza tekstu z Pisma Świętego.

„Żył w ziemi Us człowiek imieniem Hiob. Był to mąż sprawiedliwy, prawy, bogobojny i unikający zła. Miał siedmiu synów i trzy córki. Majętność jego stanowiło siedem tysięcy owiec, trzy tysiące wielbłądów, pięćset jarzm wołów, pięćset oślic oraz wielka liczba służby. Był najwybitniejszym człowiekiem spośród wszystkich ludzi Wschodu. (...) Pewnego dnia, gdy synowie i córki jedli i pili w domu najstarszego brata, przyszedł posłaniec do Hioba i rzekł: «Woły orały, a oślice pasły się tuż obok. Wtem napadli Sabejczycy, porwali je, a sługi mieczem pozabijali, ja sam uszedłem, by ci o tym donieść». Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: «Ogień Boży spadł z nieba, zapłonął wśród owiec oraz sług i pochłonął ich. Ja sam uszedłem, by ci o tym donieść». Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: «Chaldejczycy zstąpili z trzema oddziałami, napadli na wielbłądy, a sługi ostrzem miecza zabili. Ja sam uszedłem, by ci o tym donieść». Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: «Twoi synowie i córki jedli i pili wino w domu najstarszego brata. Wtem powiał szalony wicher z pustyni, poruszył czterema węglami domu, zawalił go na dzieci, tak iż poumierali. Ja sam uszedłem, by ci o tym donieść».

Hiob wstał, rozdarł swe szaty, ogolił głowę, upadł na ziemię, oddał pokłon i rzekł:

«Nagi wyszedłem z łona matki

i nagi tam wrócę.

Dał Pan i zabrał Pan.

Niech będzie imię Pańskie błogosławione!»

W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył i nie przypisał Bogu nieprawości” (Hi 1,1-3.13-22).

Szatan „obsypał Hioba trądem złośliwym, od palca stopy aż do wierzchu głowy. (...) Rzekła mu żona: «Jeszcze trwasz mocno w swej prawości? Złorzecz Bogu i umieraj!». Hiob jej odpowiedział: «Mówisz jak kobieta szalona. Dobro przyjęliśmy z ręki Boga. Czemu zła przyjąć nie możemy?» W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył swymi ustami.

Usłyszeli trzej przyjaciele Hioba o wszystkim, co na niego spadło, i przyszli, każdy z nich z miejscowości swojej: Elifaz z Temanu, Bildad

z Szuach i Sofar z Naamy. Porozumieli się, by przyjść, boleć nad nim i pocieszać go. Skoro jednak spojrzeli z daleka, nie mogli go poznać. Podnieśli swój głos i zapłakali. Każdy z nich rozdarł swe szaty i rzucał proch w górę na głowę” (Hi 2,7.9-12).

„Wołaj! Czy ktoś ci odpowie? (...)
Lecz ja bym się zwrócił do Boga,
Bogu przedstawiłbym sprawę.
On czyni niezmiernie dziwy,
a cudów jego bez liku. (...)
Szczęśliwy, kogo Bóg karci,
więc nie odrzucaj nagan Wszechmocnego.
On zrani, On także uleczy,
skaleczy – i ręką swą własną uzdrowi” (Hi 5,1.8-9.17-18).

„Hiob na to odpowiedział Panu, i rzekł: (...)
Dotąd Cię znałem ze słyszenia,
obecnie ujrzałem Cię wzrokiem,
stąd odwołuję, co powiedziałem,
kajam się w prochu i w popiele. (...)
I Pan przywrócił Hioba do dawnego stanu, gdyż modlił się
on za swych przyjaciół. Pan oddał mu całą majątność w dwójnasób”
(Hi 42,1.5-6.10).

- Jakie nieszczęścia nawiedziły Hioba?
- Jaka była postawa Hioba wobec cierpienia?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Praca w grupach.

Identyfikacja z postacią biblijną.

Dzielimy uczniów na grupy. Uczniowie, na podstawie tekstów biblijnych, charakteryzują postawę Hioba wobec cierpienia i opisują swoje odczucia. Czas pracy: 15 minut.

Prezentacja prac.

- Czego uczy nas postawa Hioba?

Historia Hioba jest pełna ludzkiego dramatu. Nieszczęścia, jakie doświadczył Hiob nie powodowały w nim buntu przeciw Bogu. Hiob w swym doświadczeniu cierpienia okazał całkowite poddanie się woli Bożej.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Hiob został doświadczony ciężką chorobą i cierpieniem. My również możemy doświadczyć bądź już doświadczyliśmy cierpienia i choroby własnej lub kogoś bliskiego.

Odczytanie i analiza tekstów z Katechizm Kościoła Katolickiego.

„Choroba i cierpienie zawsze należały do najpoważniejszych problemów, poddających próbie życie ludzkie. Człowiek doświadcza w chorobie swojej niemocy, ograniczeń i skończoności. Każda choroba może łączyć się z przewidywaniem śmierci” (KKK 1500).

– Czego doświadcza człowiek w chorobie?

„Choroba może prowadzić do niepokoju, do zamknięcia się w sobie, czasem nawet do rozpacz i buntu przeciw Bogu, ale może także być drogą do większej dojrzałości, może pomóc lepiej rozeznaczyć w swoim życiu to, co nieistotne, aby zwrócić się ku temu, co istotne. Bardzo często choroba pobudza do szukania Boga i powrotu do Niego” (KKK 1501).

- Do czego może prowadzić choroba?
- Do czego może pobudzić choroba?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

„Współczucie Chrystusa dla chorych i liczne uzdrowienia z różnego rodzaju chorób są wymownym znakiem, że «Bóg łaskawie nawiedził lud swój» (Łk 7,16) i że Królestwo Boże jest bliskie. Jezus ma nie tylko moc uzdrawiania, lecz także moc przebaczenia grzechów. Przyszedł, by uleczyć całego człowieka, duszę i ciało; jest lekarzem, którego potrzebują chorzy” (KKK 1503).

– Czym Chrystus obdarza człowieka cierpiącego?

Podsumowujemy wypowiedzi uczniów.

Odczytanie fragmentu Orędzia papieża Benedykt XVI na Światowy Dzień Chorego.

Papież Benedykt XVI na temat ludzkiego cierpienia naucza:

„Za przykładem Miłosiernego Samarytanina potrzebni są ci, którzy pochylają się nad osobami tak ciężko doświadczanymi i potrzebne jest wspieranie ich konkretną solidarnością. (...) Wszystko to zakłada miłość bezinteresowną i hojną, odzwierciedlenie i znak miłosiernej miłości Boga, który nigdy nie porzuca swoich dzieci w godzinie próby, lecz nieustannie dostarcza im niezwykłej mocy serca i umysłu, by mogły odpowiednio stawić czoła trudnościom życia” (Orędzie na Światowy Dzień Chorego, Watykan, 2 lutego 2009 r.).

- Kogo papież Benedykt XVI stawia nam za wzór do naśladowania?
- Do czego zachęca nas Ojciec Święty?

Ludzie chorzy, cierpiący potrzebują wsparcia, aby wytrwać w tym doświadczeniu. Na sens cierpienia wskazuje Ojciec Święty Jan Paweł II.

Uczniowie czytają indywidualnie tekst z podręcznika.

„Odpowiedzi na pytanie o sens cierpienia «udzielił Bóg człowiekowi w Krzyżu Jezusa Chrystusa» (...). Przez swoje cierpienie na krzyżu Chrystus zwyciężył zło i nas też uzdolnił do pokonania go. Nasze cierpienia nabierają znaczenia i wartości, gdy są zjednoczone z Jego cierpieniem” (Jan Paweł II, „*Aby mieli życie i mieli je w obfitości*”. Orędzie na X Światowy Dzień Chorego 2002 roku, Castel Gandolfo, 6 sierpnia 2001 r.).

- Jaki jest sens cierpienia?

Każdy z nas powinien starać się cierpliwie znosić życiowe doświadczenia i łączyć je z cierpieniem Jezusa Chrystusa. Poprzez chorobę i cierpienie człowiek doświadcza kruchości swej ludzkiej egzystencji. Jednocześnie znajduje w Osobie Jezusa Chrystusa

oparcie i wyzwolenie z lęku przed przemijaniem. Misterium Jego męki nadaje sens każdemu cierpieniu, które jest życiową próbą, ale rozjaśnioną nadzieją zmartwychwstania.

☺ ZAKOŃCZENIE

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Mój brat ma 22 lata i jest nieuleczalnie chory. Od wielu już lat leży w łóżku, każdy jego dzień to cierpienie, od wielu lat nigdzie nie był (poza wizytami w szpitalu), nie spotkał się z kolegą czy koleżanką. W moim domu jest taki jeden pokój, ten, w którym mieszka mój brat, to bardziej sala na intensywnej terapii (wypełniona różnymi sprzętami medycznymi typu respirator) albo sala hospicyjna niż pokój. (...) Wierzę, że cierpienie mojego brata ma sens, który tylko Bóg zna. Na tej drodze krzyżowej prowadzi go Chrystus, prowadzi go do chwały zmartwychwstania. W tej trudnej sytuacji Bóg ukazał mi moje powołanie do służby chorym i cierpiącym – pragnę być lekarzem. Na razie jestem studentką, ale kiedyś chciałabym być «lekarzem według serca Jezusowego». To Jezus mnie uzdrowił, nadał sens mojemu życiu i chorobie mojego brata” (Kasia).

Życie ludzkie jest kruche i ułomne, ale nabiera sensu w perspektywie krzyża Chrystusa.

Błogosławiona Matka Teresa z Kalkuty, poproszona przez jedną z siostr o radę, jak należy przeżywać cierpienie, wypowiedziała do niej słowa otuchy, które również i my powinniśmy przyjąć tak – jakby były skierowane do nas samych.

„Cierpienie, ból, porażka – to nic innego jak pocałunek Jezusa, znak, że tak bardzo się zbliżyłaś do Jezusa na Krzyżu, że może Cię pocałować. Więc, moje dziecko, ciesz się (...) Nie zniechęcaj się (...) więc uśmiechnij się znowu. (...) Jest to dla Ciebie najpiękniejszą szansą, byś stała się w pełni i całkowicie cała dla Jezusa” (Matka Teresa, *Pójdź, bądź moim światłem. Prywatne pisma „Świętej z Kalkuty”*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2008).

Każdy z nas w chorobie, cierpieniu powinien starać się bezgranicznie – tak jak Hiob – zaufać Bogu. Powinniśmy często zwracać się do Boga z prośbą o potrzebne łaski, a szczególnie o łaskę cierpliwości i wytrwałości w przeżywaniu cierpienia.

Przeprowadzamy z uczniami krótką rozmowę na temat cnoty cierpliwości.

Autorefleksja.

Cierpliwość jest cnotą, dzięki której ze spokojem przyjmuje się to, co jest trudne, bolesne. Ożywia ją i umacnia miłość.

Pomyślmy:

- Jaka jest moja postawa wobec cierpienia?
- Co czynię, by doskonalić w sobie cnotę cierpliwości?

Odmawiamy w postawie stojącej następującą modlitwę:

„Modlitwa w każdej potrzebie”

Do Ciebie wszechmogący, wieczny Boże, którego miłosierdzie i dobroć są nieograniczone, ja, grzeszny, przychodzę ze skruszonym sercem i dziecięcym zaufaniem i błagam Cię w pokorze: nie odrzucaj mnie od oblicza Twego. Ty mnie z niczego stworzyłeś, z miłości ku mnie swym dzieckiem uczyniłeś, odkupiłeś i uświęciłeś. Ty każdego grzesznika pokutującego przyjmujesz i grzechy mu odpuszczasz, ulituj się przeto, Ojczy miłosierny, i nade mną otwórz skarby Twej niewysłowionej dobroci i udziel mi Twej szczodropliwości... (wymieniamy prośbę). O Panie, obróć Twe miłosierne oczy na mnie, Twoje niegodne stworzenie, i bądź miłościw mej prośbie! Jeszcze raz błagam, o Panie, przez wszystko to, co Ci jest miłe w niebie i na ziemi, wysłuchaj mej prośby! Amen.

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę za ludzi cierpiących.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

✠ MODLITWA

Boże, który wieloma sposobami doświadczyłeś Hioba, a na końcu wspaniale nagrodziłeś, zmiłuj się nad chorymi i cierpiącymi.

„Chwała Ojcu...”

26. MACHABEUSZE = LUDZIE WIERNI BOGU

Cel ogólny

Zapoznanie z heroicznymi postawami wierności Bogu na przykładzie matki machabejskiej i jej siedmiu synów oraz Judy Machabeusza.

Zachęcenie do umacniania swojej wiary i dawania świadectwa wierności Bogu.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza teksty biblijne mówiące o matce machabejskiej i jej siedmiu synach oraz o Judzie Machabeuszu,
- wymienia męczenników za wiarę,
- wyjaśnia, czego uczy heroiczna postawa braci machabejskich i ich matki,
- charakteryzuje postawę Machabeuszy,
- opowiada o Judzie Machabeuszu,
- wybiera sposoby umacniania własnej wiary,
- dowodzi konieczności dawania świadectwa wierności Bogu.
- przyjmuje odpowiedzialność za rozwój swojej wiary.

Metody

Analiza tekstu, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami lub zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego), praca w parach, analiza tekstów z nauczania Kościoła, dyskusja, pogadanka, praca indywidualna, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego.

✠ MODLITWA

Modlitwa do Ducha Świętego przed nauką.

WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„W 1920 r. odbywał się w Nowym Jorku głośny proces spadkowy. Chodziło o spadek po multimilionerze Mennforcie. Jediną spadkobierczynią była jego córka Gracja. W obecności świadków sędzia otworzył kopertę z testamentem i przeczytał następujący tekst: «Majątek mój przeznaczam jedynej mojej córce, Gracji. Zanim jednak stanie się jego prawną właścicielką, żądam od niej wyrzeczenia się wiary katolickiej». Wówczas sędzia zwrócił się z zapytaniem do Gracji, czy wyrzeka się wiary. W sali zapanowała cisza. Po chwili Gracja zdecydowanym głosem powiedziała: «Wiary się nie wyrzekam». «Wobec tego – powiedział sędzia – majątek przechodzi na skarb państwa» (K. Pietrzyk, *Trzy minuty dla Boga*, Warszawa 2005, s. 76).

Naród izraelski często był poddawany próbie wiary. Po powrocie z niewoli babilońskiej nie cieszył się długo swoją wolnością, został znów napadnięty. Tym razem przez Syryjczyków. Chcieli oni, aby Izraelici wyrzekli się wiary w Jedyne Boga, odstąpili od Bożych przykazań. Po raz kolejny Izraelici doświadczali licznych prześladowań, lecz dzielnie stawiali czoła prześladowcom.

ROZWINIĘCIE

Pismo Święte, w Księgach Machabejskich, ukazuje, w jaki sposób Naród Wybrany był prześladowany i zmuszany do wyrzeczenia się wiary w Boga. Zdarzało się, że ludzie wierni Jedyne Bogu, opuszczali swoje domy, majątki i uciekali na pustynię, by nie stać się bałwochwalcami. Aby podtrzymać się na duchu, opowiadali sobie o męczenniku, starcu Eleazarze, którego poganie siłą chcieli zmusić do zdrady Boga, przez spożycie zakazanego prawem mięsa. Sławiono również heroizm pewnej matki, której siedmiu synów było straszliwie torturowanych i która potrafiła dodawać im ducha odwagi, by raczej ponieśli męczeńską śmierć, niż zaparli się Boga. Nadaje się im przydomek Machabeusze ze względu na epokę, w której żyli.

Uczniowie w ciszy zapoznają się z tekstem Pisma Świętego.

„Siedmiu braci razem z matką również, zostało schwytanych. (...) Jeden z nich, przemawiając w imieniu wszystkich, tak powiedział: «O co pragniesz zapytać i czego dowiedzieć się od nas? Jesteśmy bowiem gotowi raczej zginąć, aniżeli przekroczyć ojczyście prawa.» Rozgniewał się na to król (...) rozkazał temu, który przemawiał w imieniu wszystkich, obciąć język (...) [pozostali bracia] wzajemnie razem z matką napominali się, aby mężnie złożyć życie. Mówili w ten sposób: «Pan Bóg widzi i naprawdę ma litość nad nami, zgodnie z tym, co Mojżesz przepowiedział w pieśni, która wyraźnie o tym świadczy w tych słowach: Będzie miał litość nad swymi sługami». Kiedy pierwszy w ten sposób zakończył życie, przyprowadzono drugiego na miejsce kaźni (...) on także z kolei został poddany katoszom, jak pierwszy. (...) Przede wszystkim zaś godna podziwu i trwałej pamięci była matka. Przyglądała się ona w ciągu jednego dnia śmierci siedmiu synów i zniosła to mężnie. Nadzieję bowiem pokładała w Panu (...). Mówiła do nich: «(...) nie ja wam dałam tchnienie i życie (...). Stwórca świata bowiem, który ukształtował człowieka (...) w swojej litości ponownie odda wam tchnienie i życie (...). Król przywołał matkę i namawiał ją, aby chłopcu udzieliła zbawiennej rady. (...) tak powiedziała w języku ojczystym: «(...) Nie obawiaj się tego oprawcy, ale bądź godny braci swoich i przyjmij śmierć, abym w czasie zmiłowania odnalazła cię razem z braćmi». Zaledwie ona skończyła mówić, młodzieniec powiedział: «Na co czekacie? Jestem posłuszny nie nakazowi króla, ale słucham nakazu Prawa, które przez Mojżesza było dane naszym ojcom (...). Ja, tak samo jak moi bracia, i ciało, i duszę oddaję za ojczyście prawa. Proszę przy tym Boga, aby wnet zmiłował się nad narodem, a ciebie doświadczeniami i karami zmusił do wyznania, że On jest jedynym Bogiem. (...) Wtedy król rozgniewał się i kazał go poddać straszniejszym męczarniom niż innych (...). Tak więc i ten zakończył życie czysty i pełen ufności w Panu. Ostatnia po swoich synach zmarła matka” (2Mch 7,1-8.20-23c.25b.27a.29-30.37.39-41).

Propozycja 1

Omówienie tekstu biblijnego z ukierunkowane pytaniami.

- Jaka była postawa braci wobec cierpienia?
- Jak możemy scharakteryzować postawę matki?

Propozycja 2

Zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Uczniowie w parach odpowiadają na powyższe pytania oraz krótko charakteryzują postawę matki i jej synów.

Prezentacja prac.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Mimo ogromu prześladowań i cierpienia, Izraelici nie poddawali się. Wielkim bohaterem narodu był Juda Machabeusz, o którym mówi tekst biblijny, że w czasie bitwy był „straszny jak lew” (por. 1Mch 3,4). Juda był synem Nataniasza, po śmierci którego stał się dowódcą wojsk izraelskich.

Propozycja 1

Odczytanie tekstów biblijnych i analiza ukierunkowana pytaniami.

„Miejsce jego zajął tymczasem jego syn, Juda, który miał przydomek Machabeusz. Wsparli go wszyscy jego bracia i wszyscy, którzy przedtem przyłączyli się do jego ojca. Z radością prowadzili wojnę w obronie Izraela.

On rozprzestrzenił chwałę swego ludu.

Przywdział bowiem na siebie pancerz jak olbrzym,

przepasał się wojennym orężem

i rozpoczął wojnę, ochraniając wojsko swym mieczem.

W czynach swoich był podobny do lwa,

do lwiatka, które ryczy [rzucając się] na zdobycz.

Ścigał bezbożnych i tropił ich,

a na pastwę płomieni oddał tych, którzy niepokoili jego naród. (...) Przeszedł przez judzkie miasta i wygubił w nich ludzi bezbożnych, i odwrócił gniew [Boży] od Izraela” (1Mch 3,1-5.8).

– Czego dokonał Juda?

„Juda Machabeusz i jego ludzie potajemnie przychodzili do wiosek i przywoływali do siebie, i zabierali ze sobą krewnych oraz tych, którzy trwali w judaizmie. (...) Błagali przy tym Pana, aby wejrzał na deptany przez wszystkich naród i okazał litość świątyni bezczeszczonej przez ludzi bezbożnych, aby też zmiłował się nad rujnowanym miastem, (...) aby wspomniał na przeciwne wszelkiej sprawiedliwości mordowanie niewinnych dzieci, wreszcie na bluźnierstwa, wypowiedziane przeciwko Jego imieniu, i okazał, że nienawidzi zła. Kiedy Machabeusz stanął na czele oddziału, już był dla pogan niezwykły – gniew bowiem Boży w litość się przemienił. Na miasta i wsie niespodziewanie napadał i palił je, a zajmując dogodne stanowiska, zmuszał do ucieczki niemałą liczbę nieprzyjaciół” (2Mch 8,1-3a.4-6).

– Co czynił Juda i jego ludzie?

Propozycja 2

Odczytanie wyżej wymienionych tekstów biblijnych i zajęcie stanowiska wobec tekstów biblijnych.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Bohaterstwo braci machabejskich i ich matki, jak również odwaga i czyny Judy Machabeusza świadczą o ich bezgranicznej wierze w Boga i miłości do Ojczyzny.

Wiara jest fundamentem naszego życia i prowadzi nas do Boga. Poucza nas o tym także Katechizm Kościoła Katolickiego:

„Wiara w Boga prowadzi nas do zwrócenia się do Niego samego jako naszego pierwszego początku i ostatecznego celu oraz do nieprzedkładania niczego ponad Boga i do niezastępowania Go niczym” (KKK 229).

Papież Benedykt XVI naucza:

„Wiara mocna musi przejść przez próby. Wiara żywa musi ciągle wzrastać. Nasza wiara w Jezusa musi często się konfrontować z niewiarą innych, by pozostać naszą wiarą na zawsze” (Benedykt XVI, Kraków, 27 maja 2006 r.).

– Co na temat wiary mówi Benedykt XVI?

Papież Benedykt XVI podkreśla, że prawdziwa wiara musi przejść przez próby. Papież poucza także:

„Jak ważne jest, byśmy uwierzyli w moc wiary, w możliwość nawiązania dzięki niej bezpośredniej więzi z żywym Bogiem! I byśmy w sposób świadomy zadbali o rozwój naszej wiary, aby ona rzeczywiście przenikała wszystkie nasze postawy, myśli, działania i zamierzenia. Wiara jest obecna nie tylko w nastrojach i przeżyciach religijnych, ale przede wszystkim w myśleniu i w działaniu, w codziennej pracy, w zmaganiu się ze sobą, w życiu wspólnotowym i w apostołstwie, ponieważ sprawia ona, że nasze życie jest przeniknięte mocą samego Boga. Wiara może zawsze doprowadzić nas na nowo do Boga, nawet, gdy wyrządza nam krzywdę nasz własny grzech” (Benedykt XVI, Częstochowa, 26 maja 2006 r.).

- Do czego zachęca Ojciec Święty Benedykt XI?
- O jakich przejawach wiary mówi papież?
- W jaki sposób możemy rozwijać naszą wiarę?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

☺ ZAKOŃCZENIE

Bierzmowanie jest sakramentem umocnienia w wierze. Zastanowimy się teraz nad słowami, które wypowiedzie, przystępując do sakramentu bierzmowania:

„Pragniemy, aby Duch Święty, którego otrzymamy, umocnił nas do mężnego wyznawania wiary i do postępowania według jej zasad” (z liturgii sakramentu bierzmowania).

- O co będziecie prosić Ducha Świętego w sakramencie bierzmowania?
- Co trzeba czynić, aby wytrwać w wierze?
- Jak należy wyznawać wiarę?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Naród Wybrany przez wieki przeżywał próbę wiary. Kościół również był prześladowany i jest nadal doświadczany ogromem przeciwności. Modlitwa i ufność Bogu pomagają wytrwać w wierze, a nawet cierpieć i oddać życie za wiarę.

- Jak nazywamy tych, którzy oddali życie w obronie wiary?
- Jakich znacie męczenników za wiarę?

Autorefleksja.

Juda Machabeusz, bracia machabejscy i ich matka, pomimo zagrożenia życia, mężnie wyznawali swoją wiarę. Żadne przeciwności nie były w stanie oddalić ich od Boga.

Pomyślmy:

- Czym jest dla mnie wiara?
- Jak wyznaję swoją wiarę?
- Co czynię, by moja wiara była mocna?
- Jaka często proszę Boga o umocnienie swojej wiary?

PRACA DOMOWA

Napisz krótką informację o męczenniku, który poniósł śmierć za głoszenie prawdy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

„Akt wiary”.

27. BÓG PANEM CZASU I HISTORII

Cel ogólny

Ukazanie prawdy, że Bóg jest Panem czasu i historii.

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za właściwe dysponowanie czasem.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje pojęcie „czas”,
- identyfikuje Boga z Panem czasu;
- streszcza tekst źródłowy – Koh 3,1-2.11.14,
- wyjaśnia, dlaczego Bóg jest Panem czasu i historii,
- wskazuje, komu zawdzięczamy istnienie,
- ocenia, jak przeżywa czas wolny,
- przyjmuje odpowiedzialność za dobre gospodarowanie czasem.

Metody

Pogadanka, rozmowa kierowana, dyskusja, metoda skojarzeń, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami lub dialog z tekstem biblijnym), analiza tekstów z nauczania Kościoła, praca indywidualna z tekstem, ekspozycja, tekst luk, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, plansza z tekstem.

✠ MODLITWA

„Akt wiary”.

☰ WPROWADZENIE

Czas jest nam dany od Boga. Życie każdego człowieka na ziemi jest ujęte w ramy czasowe, które są określone datą jego narodzin

i odliczane kolejnymi etapami rozwoju. W tym celu używamy zegarów, kalendarzy. Niejednokrotnie zapisujemy ważne daty i godziny wydarzeń. Świętujemy rocznice, planujemy i podsumowujemy różne wydarzenia. Zwieńczeniem ziemskiego trudu jest przejście do życia wiecznego z Bogiem.

Na dzisiejszej katechezie dowiemy się o tym, że Bóg w swojej mądrości jest Panem czasu i historii.

Propozycja 1

Metoda skojarzeń.

Uczniowie podają skojarzenia z pojęciem czasu. Zapisują je na tablicy.

CZAS

.....
.....
.....

Następnie omawiamy propozycje skojarzeń, doprowadzając do ustalenia definicji „czasu”.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika.

„Gdy patrzę na moją historię życia, widzę moje zwątpienia, kryzysy, zniechęcenie, słabości, upadki. Czasem pojawia się myśl, że może ta droga to nie dla mnie, bo za trudna, zbyt wymagająca. Ale gdy patrzę na tę moją historię, widzę też Boga, który ciągle ze mną jest. On patrzy na mnie z miłością i wyciąga do mnie Swą rękę. Działa w moim życiu. Walczy o mnie. Kiedy ja już nie mam sił, On chce być moją siłą. Kiedy moja wiara słabnie, On pokazuje mi, że wciąż we mnie wierzy. Kiedy ja tracę nadzieję, On mówi mi, że mnie samej z tym ciężarem nie zostawi. Potrzebuję nawrócenia, wciąż potrzebuję tej przemiany, bo daleko mi do wiary prawdziwych, świętych chrześcijan. Wiem jednak, że Bóg jest i że moje życie to historia Jego miłości i wierności względem słabego i grzesznego człowieka, jakim jestem.

Bóg spełnił wszystkie moje pragnienia, nawet te niewypowiedziane. «zaplanował dla mnie więcej niż ja sama». Moje życie to Jego dar. On ciągle pisze tę moją historię i pisze ją przepięknie. Jest moim Bogiem, Panem i Zbawicielem. To mój najlepszy i najwierniejszy Przyjaciel” (Paulina).

ROZWINIĘCIE

Odczytanie i analiza fragmentu z Pisma Świętego – Koh 3,1-2.11.14.

Propozycja 1

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Propozycja 2

Dialog z tekstem biblijnym.

„Wszystko ma swój czas,
i jest wyznaczona godzina
na wszystkie sprawy pod niebem:
Jest czas rodzenia i czas umierania,
Czas sadzenia i czas wyrywania tego, co zasadzono. (...)
Uczył wszystko pięknie w swoim czasie,
dał im nawet wyobrażenie o dziejach świata,
tak jednak, że nie pojmie człowiek dzieł,
jakich Bóg dokonuje od początku aż do końca. (...)
Poznałem, że wszystko, co czyni Bóg,
na wieki będzie trwało,
do tego nic dodać nie można
ani od tego coś odjąć” (Koh 3,1-2.11.14).

- Kto wyznacza czas wszystkim sprawom na ziemi?
- Jak długo będzie trwało to, co Bóg czyni?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Bóg jest dawcą i Panem czasu. W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy:

„Nie istnieje nic, co nie zawdzięczałoby swego istnienia Bogu Stwórcy. Świat zaczął się wtedy, gdy został wydobyty z nicości słowem Boga; wszystkie istniejące byty, cała natura, cała historia ludzka zakorzeniają się w tym pierwotnym wydarzeniu; ono jest początkiem, który tworzy świat i zapoczątkowuje czas” (KKK 338).

- Komu zawdzięczamy nasze istnienie?
- Jakie wydarzenie daje początek wszystkiemu na ziemi?

Po zakończeniu ziemskiego czasu, Bóg przygotowuje dla nas nowe mieszkanie i nową ziemię.

Odczytanie tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego:

„Nie znamy czasu, kiedy ma zakończyć się ziemia i ludzkość, ani nie wiemy, w jaki sposób wszechświat ma zostać zmieniony. Przemija wprawdzie postać tego świata zniekształcona grzechem, ale pouczeni jesteśmy, że Bóg gotuje nowe mieszkanie i nową ziemię, gdzie mieszka sprawiedliwość, a szczęśliwość zaspokoi i przewyższy wszelkie pragnienie pokoju, jakie żywią serca ludzkie” (KKK 1048).

- Jakiego wydarzenia człowiek nie może umiejscowić w czasie?
- Co Bóg przygotował dla nas, kiedy ustanie życie na ziemi?

Człowiek potrafi przewidywać pogodę, czyli określać czas powstawania różnych zjawisk atmosferycznych. Jednak koniec świata jest tajemnicą zakrytą przed człowiekiem. Tylko Bóg, który zapoczątkował istnienie na ziemi, zna czas jego końca. Jednak koniec ziemskiego życia jest dla nas zarazem początkiem nowego, niekończącego się istnienia w bliskości z Bogiem.

Uczniowie w ciszy czytają tekst nauczania papieża Benedykta XVI, zamieszczony w podręczniku ucznia.

„Aby odkryć plan życia, który może was w pełni uszczęśliwić, wsłuchajcie się w Boga, który ma własny plan miłości wobec każdego z was. Z ufnością pytajcie Go: «Panie, jaki jest Twój plan Stwórcy

i Ojca co do mojego życia? Jaka jest Twoja wola? Pragnę ją wypełnić». Bądźcie pewni, że wam odpowie. Nie bójcie się Jego odpowiedzi! «Bóg jest większy niż nasze serca i zna wszystko» (1J 3,20)!” (Benedykt XVI, Orędzie na XXV Światowy Dzień Młodzieży, Watykan, 22 lutego 2010 r.).

- Do czego zachęca młodzież papież Benedykt XVI?

Autorefleksja.

Bóg ofiarował nam czas ziemskiego życia.

Pomyślmy:

- Jak dysponuję czasem danym mi przez Boga?
- Jak często dziękuję Bogu za dar życia?
- Ile czasu poświęcam na modlitwę – rozmowę z Bogiem?

Katecheta odczytuje tekst biblijny Ps 9,2-3, a uczniowie w ciszy powtarzają poszczególne wersety.

Planszę z tekstem można wyeksponować na tablicy.

„Chwałę Cię, Panie, całym sercem
opowiadam wszystkie cudowne Twe dzieła.
Cieszyć się będę i radować Tobą,
psalm będę śpiewać na cześć Twego imienia, o Najwyższy”
(Ps 9,2-3).

☺ ZAKOŃCZENIE

Na życie człowieka składają się różne elementy: praca, odpoczynek, modlitwa, spotkania z rodziną, przyjaciółmi, itp.

Dyskusja na temat właściwego przeżywania życia i tego, jak możemy dobrze zagospodarować czas dany nam przez Boga.

- Co pomaga, a co przeszkadza w dobrym przeżyciu czasu danego nam przez Boga?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Nasze życie to czas dany nam od Boga. Każdy z nas tworzy swoją własną, małą historię, określoną ramami czasu i wydarzeń.

Uczniowie uzupełniają tabelę w zeszycie ćwiczeń.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

„PODRÓŻ MOJEGO ŻYCIA”		
..... (imię i nazwisko)		
(data urodzenia)	(miejsce urodzenia)	Moi rodzice to: Moje rodzeństwo to:
(data chrztu świętego)	(miejsce chrztu świętego)	Otrzymałem/-am łaskę bycia dzieckiem Bożym. Wiara pomaga mi w: Nadzieja daje mi: Miłość to:
(data I spowiedzi świętej)	(miejsce I spowiedzi świętej)	Sakrament pokuty i pojednania pomaga mi:
(data I Komunii świętej)	(miejsce I Komunii świętej)	Częsta Komunia święta sprawia, że:
(inne ważne wydarzenia w moim życiu)	(miejsce wydarzenia)	(Jakie znaczenie mają dla mnie te wydarzenia)?

PRACA DOMOWA

Napisz, co to znaczy, że Bóg jest Panem czasu i historii.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

„Akt nadziei”.

IV. SŁOWO STAŁO SIĘ CIAŁEM

28. OCZEKIWANY MESJASZ

Cel ogólny

Ukazanie Chrystusa jako oczekiwanego Mesjasza.

Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za posłanie na ziemię Mesjasza.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowo „Mesjasz”,
- identyfikuje Chrystusa z oczekiwanym Mesjaszem,
- wyjaśnia niektóre proroctwa mesjańskie o Chrystusie,
- określa rolę i zadania Mesjasza,
- analizuje wybrane teksty źródłowe o Mesjaszu,
- ocenia swoją postawę wobec Jezusa – Mesjasza,
- wybiera sposób świadczenia o Chrystusie w codziennym życiu.

Metody

Dyskusja, analiza tekstu biblijnego (analiza tekstu ukierunkowana pytaniami lub czytanie tekstu ze zrozumieniem), analiza tekstów z nauczania Kościoła, rozmowa kierowana, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, krzyżówka, ekspozycja, praca w grupach, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, świeca, plansza z napisem, karty pracy.

✠ MODLITWA

„Wierzę w Boga...”

WPROWADZENIE

Człowiek został stworzony na obraz i podobieństwo Boga. Jest istotą rozumną i wolną. Za namową szatana, człowiek uległ słabości i popełnił grzech. Bóg jednak obiecał zesać na ziemię Mesjasza. Na dzisiejszej katechezie będziemy rozważać mesjańskie posłannictwo Chrystusa.

Proponujemy rozwiązanie krzyżówki w zeszycie ćwiczeń, której hasłem będzie słowo MESJASZ.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

1.	H	O	M	I	L	I	A						
2.	N	I	E	P	O	K	A	L	A	N	A		
3.	P	S	A	L	M	Y							
4.		J	A	N									
5.	I	Z	A	J	A	S	Z						
6.	P	A	S	C	H	A	Ł						
7.	I	Z	A	A	K								

- 1. Po wysłuchaniu Ewangelii w czasie Mszy świętej.*
- 2. Maryja otrzymała ten tytuł ze względu na szczególny dar, którym obdarzył ją Bóg.*
- 3. Utwory, których autorem jest Dawid.*
- 4. Jeden z ewangelistów.*
- 5. Prorok żyjący w VIII w. p.n.Ch.; Bóg objawił mu się podczas modlitwy w świątyni.*
- 6. Świeca poświęcona w Wigilię Paschalną.*
- 7. Syn Abrahama.*

Słowo „Mesjasz” pochodzi z języka hebrajskiego i znaczy to samo, co pochodzące z języka greckiego słowo „Chrystus”, czyli „Pomazaniec”. Tytuł ten wiąże się z obrzędem namaszczenia, któremu poddawani byli królowie Izraela, kapłani i prorocy, których uważano

za wysłanników Boga. Zapowiadany Mesjasz jest oczekiwany jako wysłannik i przedstawiciel Boga. Jezus jest Mesjaszem, zapowiadany przez proroków Starego Testamentu i oczekiwany przez naród izraelski. Tytuł „Mesjasz” oznacza też, że Jezus jest najwyższym Kapłanem, Prorokiem i Królem.

Ludzie współcześni Jezusowi spodziewali się przyjscia przywódcy politycznego, który wyzwoli naród Izraela spod panowania Rzymu. Jezus zaś jest Mesjaszem, który odkupi ludzi z niewoli grzechu dla ich zbawienia.

ROZWINIĘCIE

Przez śmierć Jezusa i Jego zmartwychwstanie Apostołowie dostrzegli jasno, jaką rolę miał według zamiarów Bożych spełnić Mesjasz.

Pismo Święte podaje: „Czyż Mesjasz nie miał tego cierpieć, aby wejść do swojej chwały?” (Łk 24,26).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

W Piśmie Świętym czytamy:

„Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie a niewiastę,
pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej:
ono zmiążdży ci głowę,
a ty zmiążdżysz mu piętę” (Rdz 3,15).

– Kogo zapowiada tekst biblijny?

Na kartach Starego Testame tu odnajdujemy zbawczy plan Boga, a jego realizację w księgach Nowego Testamentu.

Starotestamentalny tekst, zwany „protoewangelią” (por. Rdz 3,15) zapowiada przyjscie Mesjasza, który odkupi ludzkość z niewoli grzechu, śmierci i szatana.

Święty Jan Chrzciciel przygotowywał ludzi na przyjscie Zbawiciela. W Ewangelii według św. Łukasza znajdujemy świadectwo Jana Chrzciciela o Mesjaszu.

Oczytanie tekstów z Pisma Świętego przez uczniów.

„Obchodził więc całą okolicę nad Jordanem i głosił chrzest nawrócenia dla odpuszczenia grzechów, jak jest napisane w księdze mów proroka Izajasza:

*Głos wołającego na pustyni:
Przygotujcie drogę Panu,
prostujcie ścieżki dla Niego!”* (Łk 3,3-4).

- Do czego nawoływał Jan Chrzciciel?

Czytanie tekstu biblijnego ze zrozumieniem.

„Gdy więc lud oczekiwał z napięciem i wszyscy snuli domysły w swych sercach co do Jana, czy nie jest on Mesjaszem, on tak przemówił do wszystkich: «Ja was chrzczę wodą; lecz idzie mocniejszy ode mnie, któremu nie jestem godzien rozwiązać rzemyka u sandałów. On chrzcić was będzie Duchem Świętym i ogniem. Ma On wiejadło w rękę dla oczyszczenia swego omłotu: pszenicę zbierze do spichlerza, a plewy spali w ogniu nieugaszonym»” (Łk 3,15-17).

- Jakie świadectwo daje Jan Chrzciciel o Mesjaszu?

Uroczyste odczytanie tekstu Ewangelii.

„Gdy Jezus przyszedł w okolice Cezarei Filipowej, pytał swych uczniów: «Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?» A oni odpowiedzieli: «Jedni za Jana Chrzciciela, inni za Eliasza, jeszcze inni za Jeremiasza albo za jednego z proroków». Jezus zapytał ich: «A wy za kogo Mnie uważacie?» Odpowiedział Szymon Piotr: «Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego»” (Mt 16,13-16).

- Za kogo ludzie uważali Jezusa?
- Co powiedział Piotr o Jezusie?

Eksponujemy na tablicy planszę z tekstem: Mt 16,16.

„Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego” (Mt 16,16).
--

Propozycja 1

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na 3-4 osobowe zespoły. Uczniowie otrzymują karty pracy i zapoznają się z fragmentami nauczania Kościoła: fragment encykliki Jana Pawła II „*Dominum et vivificantem*” nr 16 i 18; fragmenty z Katechizmu Kościoła Katolickiego – nr 437 i 440, a następnie odpowiadają na pytania. Czas pracy: 10 minut.

„«Mesjasz» jest właśnie tą drogą. Zewnętrznym symbolem udzielania Ducha stało się w Starym Przymierzu namaszczenie. Mesjasz, ponad wszystkimi innymi, którzy bywali namaszczeni w Starym Przymierzu, jest tym jedynym wielkim Namaszczonym przez Boga samego. Jest Pomazańcem w znaczeniu posiadania pełni Ducha Bożego. On też ma pośredniczyć w udzielaniu tego Ducha całemu ludowi. Oto słowa Proroka:

«Duch Pana Boga nade mną,
bo Pan mnie namaścił.

Posłał mnie, by głosić dobrą nowinę ubogim,
by opatrywać rany serc złamanych,
by zapowiadać wyzwolenie jeńcom
i więźniom swobodę;
aby obwieszczać rok łaski Pańskiej...» (Iz 61,1n).

(...) Jezus Chrystus odwoła się do tej zapowiedzi, zawartej w słowach Izajasza, u początku swej działalności mesjańskiej. Stanie się to w tym samym Nazarecie, w którym spędził trzydzieści lat życia w domu Józefa, cieśli, przy boku Maryi, swej dziewiczej Matki. W dniu, w którym mógł już przemawiać, w synagodze rozwinął księgę Izajasza, natrafił na miejsce, gdzie było napisane: «Duch Pański spoczywa na mnie, ponieważ mnie namaścił», i – odczytawszy ten fragment – powiedział do zebranych: «Dziś spełniły się te słowa Pisma, któreście słyszeli». W ten sposób wyznał i zarazem obwieścił, że On jest tym «Namaszczonym» przez Ojca, że jest Mesjaszem, czyli Chrystusem, w którym mieszka Duch Święty, jako dar Boga samego, i który posiada pełnię tego Ducha” (Jan Paweł II, encyklika *Dominum et vivificantem*, nr 16 i 18).

- Przez kogo został namaszczony i posłany Jezus?
- Na kim spełniły się mesjańskie proroctwa Izajasza?

„Anioł ogłosił pasterzom narodzenie Jezusa jako narodziny obiecanego Izraelowi Mesjasza: «Dziś w mieście Dawida narodził się Wam Zbawiciel, którym jest Mesjasz, Pan» (Łk 2,11). Od początku jest On Tym, «którego Ojciec poświęcił i posłał na świat» (J 10,36)” (KKK 437).

„Jezus przyjął wyznanie wiary Piotra, który uznał w Nim Mesjasza, zapowiadając bliską mękę Syna Człowieczego. Odsłonił autentyczną treść swojego mesjańskiego królowania, zarówno w transcendentnej tożsamości Syna Człowieczego, «który z nieba zstąpił» (J 3,13). (...) Dlatego prawdziwe znaczenie Jego królowania ukazało się dopiero z wysokości krzyża. Po Jego zmartwychwstaniu natomiast Jego królowanie mesjańskie będzie już mogło być ogłoszone przez Piotra wobec ludu Bożego: «Niech cały dom Izraela wie z niewzruszoną pewnością, że tego Jezusa, którego wyście ukrzyżowali, uczynił Bóg i Panem, i Mesjaszem» (Dz 2,36)” (KKK 440).

- Kto posłał Chrystusa na świat z misją zbawienia człowieka?
- Kto uznał w Jezusie Chrystusie Mesjasza?
- Co było treścią mesjańskiego posłannictwa Chrystusa?

Prezentacja prac.

Propozycja 2

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na 3-4 osobowe zespoły. Uczniowie otrzymują karty pracy z powyższymi tekstami i zapoznają się z nimi, a następnie układają notatkę wyjaśniającą, co było treścią mesjańskiego posłannictwa Chrystusa. Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja prac.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

☺ ZAKOŃCZENIE

Odczytanie świadectwa Icchaka – Żyda z Polski, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Ja tu przyjechałem z łaski Pańskiej. Modlę się, aby wszyscy Polacy rozpoznali w Jezui ha-Masziach (Jezusie Chrystusie) prawdziwego Mesjasza, który przebacza wszystkie grzechy i daje zwycięstwo w życiu osobistym, rodzinnym i społecznym. On niesie razem z nami krzyż cierpienia i pomaga przyjąć wszelkie braki i niepowodzenia” (*Icchak – Żyd z Polski, Świadek Zmartwychwstałego*, „Miłujcie się” nr 2 – 2007).

W Adwencie przygotowujemy się na pierwsze przyjście Zbawiciela na ziemię, które wspominamy w Uroczystość Bożego Narodzenia oraz powtórne – na końcu świata.

Autorefleksja.

Powinniśmy jak najlepiej wykorzystać czas Adwentu na osobiste spotkanie z Jezusem.

Pomyślmy:

- Kim jest dla mnie Jezus Chrystus?
- Jak wyznaję wiarę w Jezusa – Mesjasza?
- Jak często okazuję wdzięczność Chrystusowi za Jego dzieło zbawcze?

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę, w której podziękujesz Jezusowi za Jego mesjańskie posłannictwo.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Wyznajmy wiarę w Jezusa Chrystusa – Mesjasza, który przyszedł odkupić człowieka dla jego zbawienia.

„Akt wiary”.

29. TAJEMNICA WCIELENIA

Cel ogólny

Ukazanie prawdy, że Chrystus – Syn Boży przyjął ludzką naturę.

Pogłębienie prawdy o Tajemnicy Wcielenia.

Kształtowanie postawy wdzięczności Bogu za miłość, którą objawił w swoim Synu – Jezusie Chrystusie.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje, czym jest Tajemnica Wcielenia,
- przytacza treść Prologu z Ewangelii według św. Jana,
- wymienia wydarzenia, które doprowadziły do zerwania przyjaźni człowieka z Bogiem,
- nazywa Chrystusa wiecznym Słowem Wcielonym,
- objaśnia znaczenie „Światła” w Prologu św. Jana,
- wyjaśnia, czego dotyczy Tajemnica Wcielenia,
- wskazuje na wartość Tajemnicy Wcielenia,
- redaguje wnioski wypływające z Prologu Ewangelii według św. Jana,
- analizuje teksty mówiące o przyjściu Chrystusa na ziemię,
- przyjmuje odpowiedzialność za miłość i wolność otrzymaną od Boga.

Metody

Rozmowa kierowana, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami lub dialog z tekstem biblijnym), analiza tekstów z nauczania Kościoła, kolaż, praca indywidualna, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, świeca, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, Katechizm Kościoła Katolickiego, materiały do wykonania kolażu.

MODLITWA

„Anioł Pański”.

WPROWADZENIE

Na poprzedniej katechezie mówiliśmy o prorocत्वach ze Starego Testamentu, które zapowiadały przyjście Mesjasza.

- Co znaczy słowo „Mesjasz”?

Jezus Chrystus jest zapowiadanym Mesjaszem, a prorocтва dotyczące Jego mesjańskiego posłannictwa, wypełniły się w Nowym Testamencie. Człowiek przez swoje nieposłuszeństwo i grzech zerwał przyjaźń z Bogiem. Jednak Bóg nie odwrócił się od człowieka, lecz zesłał na ziemię swego Syna Jednorodzonego, aby go odkupił.

- Jak nazywa się czas, w którym wspominamy to wydarzenie?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Święta Bożego Narodzenia wprowadzają nas w Tajemnicę Wcielenia. Sposób, w jaki przygotowujemy się do przeżycia tych świąt, świadczy o tym, jaką wartość ma dla nas Tajemnica Wcielenia.

ROZWINIĘCIE

Uroczyste odczytanie z Pisma Świętego Prologu z Ewangelii według św. Jana – 1,1-7.14.

„Na początku było Słowo,
a Słowo było u Boga,
i Bogiem było Słowo.
Ono było na początku u Boga.
Wszystko przez Nie się stało,
a bez Niego nic się nie stało,
co się stało.
W Nim było życie,
a życie było światłością ludzi,

a światłość w ciemności świeci
i ciemność jej nie ogarnęła.
Pojawił się człowiek posłany przez Boga –
Jan mu było na imię.
Przyszedł on na świadectwo,
aby zaświadczyć o światłości,
by wszyscy uwierzyli przez niego.

(...)

A Słowo stało się ciałem
i zamieszkało wśród nas.
I oglądaliśmy Jego chwałę,
chwałę, jaką Jednorodzony otrzymuje od Ojca,
pełen łaski i prawdy” (J 1,1-7.14).

Propozycja 1

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Uczniowie po zapoznaniu się z tekstem odpowiadają na poniższe pytania.

- Do czego porównuje św. Jan życie Boże?
- Kto jest posłańcem poprzedzającym misję Chrystusa?
- Kto jest nazwany „Słowem” i „Światłością”?
- Co jest cechą dzieci Bożych?
- Co oznaczają słowa: „A Słowo stało się Ciałem i zamieszkało wśród nas”?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Prezentacja prac.

W Prologu św. Jana zawarte są następujące myśli:

1. Jezus jest Synem Boga Stworzyciela.
2. Życie Boże jest porównane do światłości, która oświeca drogę do zbawienia.
3. Misję Chrystusa poprzedzał Jan Chrzciciel.
4. „Słowem” i „Światłością” jest nazwany Chrystus, czyli Mesjasz.
5. Dzieci Boże wyróżniają się wiarą w Chrystusa Zbawiciela.
6. Syn Boży przyjmuje ludzką naturę.

Propozycja 2
Dialog z tekstem biblijnym.

Wybrana przez katechetę grupa uczniów przyjmuje rolę, która polega na udzielaniu odpowiedzi na stawiane pytania. Pozostali uczniowie kierują do nich swoje pytania. W ten sposób powstaje dialog między uczniami a tekstem biblijnym.

Bóg, posyłając ludziom swego Syna Jednorodzonego, objawił im wielką miłość. Św. Jan zaświadcza o Boskim pochodzeniu Jezusa.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na 6 grup. Każda z grup ma graficznie przedstawić jedną z myśli zawartych w Prologu (można posłużyć się techniką kolażu). Czas pracy: 10-15 minut.

Prezentacja prac.

Wszystkie wydarzenia wyznaczają nowy etap w dziejach ludzkości, o czym poucza Katechizm Kościoła Katolickiego:

„W czasie ustalonym przez Boga wcielił się Jedyny Syn Ojca, wieczne Słowo, (...) nie tracąc natury Boskiej, przyjął naturę ludzką” (KKK 479);

„Wcielenie stanowi więc tajemnicę przedziwnego zjednoczenia natury Boskiej i natury ludzkiej w jedynej Osobie Słowa” (KKK 483).

– Czym jest Wcielenie Syna Bożego?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Sobór Watykański II w Konstytucji „Gaudium et spes” podaje:

„Albowiem On, Syn Boży, przez wcielenie swoje zjednoczył się jakoś z każdym człowiekiem. Ludzkimi rękoma pracował, ludzkim umysłem myślał, ludzką działał wolą, ludzkim sercem kochał, urodzony z Maryi Dziewicy, stał się prawdziwie jednym z nas, we wszystkim do nas podobny oprócz grzechu” (*Gaudium et spes*, 22).

- Co dało człowiekowi Wcielenie Syna Bożego?

Wcielenie Jezusa Chrystusa przywraca ład stworzenia i jednocześnie odradza wolność, jaką człowiek otrzymał na początku.

Papież Jan Paweł II poucza, że Chrystus stał się człowiekiem, aby ukazać ludziom ich wielką godność w oczach Stwórcy.

„Przypominając, że «Słowo stało się Ciałem», że Syn Boży stał się człowiekiem, musimy sobie zarazem uświadomić, jak wielkim przez tę tajemnicę: przez Wcielenie Syna Bożego – stał się każdy człowiek. Bo przecież dla objawienia przedwiecznej miłości Stwórcy i Ojca, a zarazem dla ukazania godności każdego z nas Chrystus począł się w łonie Maryi i stał się człowiekiem” (Jan Paweł II, Jasna Góra 1979 r.).

- Co nam objawił Bóg przez Wcielenie Swego Syna?

Papież Benedykt XVI naucza:

„«Przebudź się, człowiecze: dla ciebie Bóg stał się człowiekiem» (św. Augustyn, Kazanie 185). Zbudź się, człowieku trzeciego tysiąclecia! W Boże Narodzenie Wszechmocny staje się dzieckiem i prosi o pomoc i opiekę. Jego sposób bycia Bogiem poddaje krytyce nasz sposób bycia człowiekiem; Jego pukanie do naszych drzwi domaga się odpowiedzi na pytanie o naszą wolność i zrewidowania naszego stosunku do życia i jego pojmowania. (...) «W istocie misterium człowieka wyjaśnia się prawdziwie jedynie w misterium Słowa Wcielonego» (*Gaudium et spes*, 22)” (Benedykt XVI, *Dla ciebie, człowieku, Bóg stał się człowiekiem*, 25XII 2005 – Bożonarodzeniowe orędzie «Urbi et Orbi»).

☺ ZAKOŃCZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Przyjęcie Zbawiciela to dla mnie nie tylko chwile wzruszenia w kościele w czasie uroczystego nabożeństwa. To codzienne zmagania – czasem chwile radosne, czasem trudne, ale zawsze z Nim.

To szukanie, odnajdywanie i pełnienie woli Bożej każdego dnia. A co w zamian? Gdy przychodzę do Boga z wiarą i ufnością, otrzymuję zawsze więcej niż się spodziewam, czasem nawet więcej niż potrzebuję...” (Agnieszka).

Autorefleksja.

Miłość Boga objawiła się Tajemnicy Wcielenia.

Pomyślmy:

- Jak okazuję Bogu wdzięczność za Tajemnicę Wcielenia?
- Jak często dziękuję Bogu za Jego wielką miłość?
- Jak dziękuję Bogu za wolność, którą ofiarował mi Chrystus, zstępując na ziemię?

PRACA DOMOWA

Podczas wieczornej modlitwy odmów „Akt wiary”.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Zdrowaś Maryjo”.

30. JEZUS CHRYSZTUS BÓG=CZŁOWIEK

Cel ogólny

Ukazanie prawdy, że Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem i prawdziwym Człowiekiem.

Kształtowanie postawy wdzięczności wobec Boga za przyjęcie przez Chrystusa ludzkiej natury.

Motywowanie do stałej więzi z Jezusem Chrystusem.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- nazywa przyjście na świat Jezusa Chrystusa Bożym Narodzeniem,
- przytacza treści Pisma Świętego ukazujące, że Jezus Chrystus jest Bogiem i człowiekiem,
- wyjaśnia sposoby obecności Chrystusa w Kościele,
- stwierdza, że zmartwychwstanie jest dowodem na Bóstwo Jezusa Chrystusa,
- wskazuje na Chrystusa jako prawdziwego Boga i prawdziwego Człowieka,
- wnioskuje, że Jezus Chrystus jest sensem ludzkiego życia,
- uzasadnia, że życie sakramentalne pogłębia więź z Jezusem Chrystusem,
- analizuje teksty Pisma Świętego ukazujące Jezusa Chrystusa Boga-Człowieka.

Metody

Analiza tekstu, praca w grupach, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, dyskusja, rozmowa kierowana, krzyżówka, autorefleksja, śpiew.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, świeca.

✠ MODLITWA

„Skład Apostolski”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie przez ucznia i analiza świadectwa z podręcznika.

„Gdyby ktoś zapytał mnie: «Czy wiem jak wygląda Bóg?» odpowiedziałbym: «Nie wiem, ponieważ nigdy go nie widziałem». Gdyby ktoś zapytał mnie: «Kim jest Bóg?» opowiedziałbym: «Jest wszystkim, drogą, prawdą, życiem». Gdyby ktoś zapytał mnie: «Czy w swoim życiu doświadczyłem Bożej opieki?» Chętnie podzieliłbym się osobistym przeżyciem związanym z Jego opieką. Wszystko zaczęło się w momencie, gdy moje dotychczasowe życie legło w gruzach. (...) Poszedłem na spotkanie do wspólnoty Odnowy w Duchu Świętym. Podczas spotkania w przerwie między pieśniami jeden z członków wspólnoty (...), powiedział słowa, które pochodziły od Pana: «Nie oceniam Cię tak, jak ty siebie oceniasz, nie obwiniam Cię tak, jak ty siebie obwiniasz, nie potępiam Cię tak, jak ty siebie potępiasz, Ja jestem miłością, nikt nie żałował, kto mi zaufał, zaufaj mi». Uczucie, jakie ogarnęło mnie po usłyszanych słowach było niesamowite, poczułem jakby jakaś błyskawica miłości uderzyła w moje serce i skruszyła nękające mnie troski. Z moich oczu wypłynęły łzy, płakałem jak małe dziecko. Poczulem Jego ogromną miłość do mnie, poczułem jak bardzo mnie kocha!” (Rafał).

- Co pomaga odkryć Boga w życiu i w świecie?
- Kim jest Jezus Chrystus?

Praca w parach.

Uczniowie układają krzyżówkę z hasłem: Jezus. Każda litera imienia może być jedną z liter (pierwszą lub kolejną) określenia, przymiotnika pisanego pionowo, charakteryzującego osobę Jezusa. Pod krzyżówką uczniowie zapisują również hasła wyjaśniające określenia. Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja prac.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Uroczyste odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Łk 2,1-7.

„W owym czasie wyszło rozporządzenie Cezara Augusta, żeby przeprowadzić spis ludności w całym państwie. Pierwszy ten spis odbył się wówczas, gdy wielkorządcą Syrii był Kwiryniusz. Wybierali się więc wszyscy, aby się dać zapisać, każdy do swego miasta. Udał się też Józef z Galilei, z miasta Nazaret, do Judei, do miasta Dawidowego, zwanego Betlejem, ponieważ pochodził z domu i rodu Dawida, żeby się dać zapisać z poślubioną sobie Maryją, która była brzemienna. Kiedy tam przebywali, nadszedł dla Maryi czas rozwiązania. Porodziła swego pierwородnego Syna, owinęła Go w pieluszki i położyła w żłobie, gdyż nie było dla nich miejsca w gospodzie” (Łk 2,1-7).

– Co rozumiemy przez „Tajemnicę Wcielenia”?

Jezus narodził się w Betlejem, przyjął ludzką naturę, stając się podobnym do nas. Tę tajemnicę naszej wiary nazywamy Wcieleniem, a przyjście na świat Syna Bożego – Bożym Narodzeniem.

Praca w grupach.

*Dzielimy uczniów na 5 grup. Uczniowie otrzymują karty pracy.
Czas pracy: około 10 minut.*

Grupa I

„Cóż bowiem jest łatwiej powiedzieć: «Odpuszczają ci się twoje grzechy», czy też powiedzieć: «Wstań i chodź!». Otóż żebyście wiedzieli, iż Syn Człowieczy ma na ziemi władzę odpuszczania grzechów – rzekł do paralityka: «Wstań, weź swoje łożo i idź do domu!» On wstał i poszedł do domu” (Mt 9,5-7).

– Co Jezus uczynił paralitykowi?

Grupa II

„Otóż i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr [czyli Skąła], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą” (Mt 16,18).

- Co Jezus powiedział Piotrowi?

Grupa III

„Lecz Jezus milczał. A najwyższy kapłan rzekł do Niego: «Poprzysięgam Cię na Boga żywego, powiedz nam: Czy Ty jesteś Mesjasz, Syn Boży?». Jezus Mu odpowiedział: «Tak, Ja Nim jestem (...)»” (Mt 26,63-64).

- Jaką prawdę o sobie wypowiedział Jezus?

Grupa IV

„To powiedziawszy zawołał donośnym głosem: «Łazarzu, wyjdź na zewnątrz!» I wyszedł zmarły, mając nogi i ręce powiązane opaskami, a twarz jego była zawinięta chustą. Rzekł do nich Jezus: «Rozwiążcie go i pozwólcie mu chodzić!»” (J 11,43-44).

- O czym świadczy wskrzeszenie Łazarza?

Grupa V

„Anioł zaś przemówił do niewiast: «Wy się nie bójcie! Gdyż wiem, że szukacie Jezusa Ukrzyżowanego. Nie ma Go tu, bo zmartwychwstał, jak powiedział. Chodźcie, zobaczcie miejsce, gdzie leżał. A idźcie szybko i powiedzcie Jego uczniom: powstał z martwych i oto udaje się przed wami do Galilei. Tam Go ujrzycie»” (Mt 28,5-7).

- Jakie wydarzenie wskazuje na to, że Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem?

Prezentacja pracy w grupach.

Cuda, zmartwychwstanie Jezusa, Jego słowa potwierdzają, że jest On prawdziwym Bogiem.

Chrystus jest obecny wśród nas, w sposób szczególny kiedy gromadzimy się na Eucharystii, o czym poucza Katechizm Kościoła Katolickiego.

Jeden z uczniów odczytuje artykuł 1373 z Katechizmu Kościoła Katolickiego:

„«Chrystus Jezus, który poniósł za nas śmierć, co więcej – zmarłych wstał, siedzi po prawicy Boga i przyczynia się za nami» (Rz 8,34), jest obecny na wiele sposobów w swoim Kościele: w swoim słowie, w modlitwie Kościoła, tam «gdzie są dwaj albo trzej zebrani w imię moje» (Mt 18,20), w ubogich, chorych, więźniach, w sakramentach, których jest sprawcą, w ofierze Mszy świętej i w osobie szafarza, ale «zwłaszcza (jest obecny) pod postaciami eucharystycznymi» (KKK 1373).

– W jaki sposób Chrystus jest obecny w Kościele?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Jezus Chrystus mówił, że jest Synem Boga i podkreślał, że On i Ojciec stanowią Jedno. Wskazywał także na swą ludzką naturę, nazywając się „Synem Człowieczym”.

Ojciec Święty Jan Paweł II naucza, że w Chrystusie Bóg najbardziej przybliżył się do człowieka i nadał sens Jego życiu.

Uczniowie odczytują tekst z podręcznika.

„W Chrystusie i przez Chrystusa najpełniej objawił się ludzkości Bóg, najbardziej się do niej przybliżył i równocześnie w Chrystusie i przez Chrystusa człowiek zdobył pełną świadomość swojej godności, swojego wyniesienia, transcendentnej wartości samego człowieczeństwa, sensu swojego bytowania” (Jan Paweł II, *Encyklika „Redemptor hominis”*, 11).

– Co zmienił Chrystus przychodząc na ziemię?

Przyjęcie przez Jezusa ludzkiej natury przybliżyło nas do Niego, pozwala nam jednoczyć się z Nim. To zobowiązuje nas do życia w duchu miłości i prawdy.

ZAKOŃCZENIE

Jezus jest pośród nas, zwłaszcza w Eucharystii, podczas której uobecnia się Jego ofiara na krzyżu i dokonuje dzieło zbawienia.

Proponujemy dyskusję, która ma doprowadzić do odpowiedzi na pytania:

- Dlaczego powinniśmy kształtować naszą wiarę w Jezusa Chrystusa?
- Co pomaga nam w pogłębianiu więzi z Chrystusem?

Jezus przyszedł na ziemię, aby odkupić nasze winy. Przyjmując ciało człowieka, upodobił się do nas i dał nam możliwość udziału w swoim Bóstwie. Jest to wyrazem największej miłości Boga do człowieka. Dzięki Niemu cierpienie, ofiara i miłość nabierają sensu.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Kim jest dla mnie Jezus Chrystus?
- Jak odpowiadam na Jego miłość?
- Jak często spotykam się z Jezusem w Eucharystii?

PRACA DOMOWA

Napisz, jakie fakty wskazują, że Jezus Chrystus jest prawdziwym Bogiem i prawdziwym Człowiekiem.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

MODLITWA

Śpiew: „Bóg kiedyś stał się jednym z nas”.

31. JEZUS OBJAWIA NAM PRAWDĘ O SOBIE = POZNAJĘ KSIĘGI NOWEGO TESTAMENTU

Cel ogólny

Zapoznanie z historią powstania Nowego Testamentu.

Zachęcenie do częstego czytania Pisma Świętego i kierowania się Nim w życiu.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia księgi Nowego Testamentu,
- przytacza etapy powstawania Nowego Testamentu,
- używa poprawnie nazw poszczególnych ksiąg Nowego Testamentu,
- rozróżnia autorstwo Boga i człowieka w powstawaniu Pisma Świętego,
- uzasadnia potrzebę częstego czytania i rozważania Pisma Świętego,
- przyjmuje odpowiedzialność za kierowanie się w życiu słowami Jezusa.

Metody

Analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, praca w grupach, pogadanka, rozmowa kierowana, ekspozycja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, Konstytucja dogmatyczna o Objawieniu Bożym *Dei verbum*, prasa katolicka, obrazy przedstawiające Ewangelistów z symbolami.

✠ MODLITWA

Prośmy Boga, byśmy w codzienne życie umieli wprowadzać słowa Jezusa, które kieruje do nas poprzez Pismo Święte.

„Ojcze nasz”.

WPROWADZENIE

Podczas Mszy świętej słyszymy fragmenty Ewangelii według: św. Marka, św. Mateusza, św. Łukasza lub św. Jana, fragmenty Dziejów Apostolskich lub Listów Apostolskich i Apokalipsy. Teksty Nowego Testamentu czytamy w różnych okolicznościach (katecheza, wigilia, wizyta duszpasterska, lektura osobista) i analizujemy słowa w nim zawarte.

- Dlaczego tak ważna jest dla człowieka księga Nowego Testamentu?
- Dlaczego księga Nowego Testamentu jest inna niż wszystkie pozostałe książki?
- Dlaczego księga Nowego Testamentu jest nazwana „księgą życia”?

Jezus objawił ludziom prawdę o sobie. Nauczając ich, odwoływał się do sytuacji z życia codziennego. Czasem dla uwiarygodnienia misji potwierdzał swe słowa cudami. Niemniej, wielu z oporami przyjmowało Jego naukę. Jezus ubolewał nad zatwardziałością serca mieszkańców Kafarnaum, Korozain i Betsaidy. Gromadził wokół siebie uczniów, którzy byli świadkami tego, co mówił i czynił. Dzięki temu mogli wiarygodnie świadczyć o Jego nauce i życiu.

- O czym nauczał Jezus Chrystus?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Apostołowie otrzymali misję głoszenia nauki Jezusa. Poucza nas o tym Pismo Święte:

Odczytanie tekstów z Pisma Świętego – Dz 1,8; Dz 4,33; J 14,26.

„gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami w Jerozolimie i w całej Judei, i w Samarii, i aż po krańce ziemi” (Dz 1,8).

„Apostołowie z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa, a wszyscy oni mieli wielką łaskę” (Dz 4,33).

„A Poczyszyciel, Duch Święty, którego Ojciec pošle w moim imieniu, On was wszystkiego nauczy i przypomni wam wszystko, co Ja wam powiedziałem” (J 14,26).

- Jaką obietnicę otrzymali Apostołowie?
- Co czynili Apostołowie po zmartwychwstaniu Jezusa?
- Jakie zadanie otrzymali Apostołowie?

Na podstawie dotychczasowych rozważań poznaliśmy dwa pierwsze etapy powstania ksiąg Nowego Testamentu. Pierwszy z nich to nauczanie Jezusa, następnie nauczanie z Jego mocą oraz mocą Ducha Świętego przez Apostołów. Ostatni etap to spisanie nauki Jezusa przez Ewangelistów, o czym mówi Katechizm Kościoła Katolickiego.

Odczytanie fragmentu z Katechizmu Kościoła Katolickiego.

„Święci autorzy napisali cztery Ewangelie, wybierając niektóre z wielu wiadomości przekazanych ustnie” (KKK 126).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Kim byli autorzy Ewangelii i w jakich warunkach historycznych, religijnych i kulturowych opisywali życie i działalność Chrystusa, dowiemy się pracując w grupach z tekstami źródłowymi.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na pięć grup. Każda grupa czyta jeden ze wstępów do poszczególnych Ewangelii według św. Marka, Mateusza, Łukasza, Jana i jednego z listów, np.: Pierwszy List do Tesaloniczan św. Pawła. Uczniowie wypisują najważniejsze informacje o autorze i powstaniu tej księgi. Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja pracy w grupach.

Katecheta podsumowuje pracę uczniów.

Naukę Jezusa spisali:

– św. Mateusz – celnik. Napisał Ewangelię po aramejsku około połowy I w. Przedstawił Jezusa jako obiecanego Mesjasza, w życiu którego ujawniły się mesjańskie proroctwa Starego Testamentu;

– św. Marek – uczeń św. Piotra. Słowa Ewangelii kierował do nawróconych pogan, szczegółowo opisuje czyny Jezusa;

– św. Łukasz – lekarz, doradca i towarzysz Pawła Apostoła. Nie znał Jezusa osobiście. Pisał przede wszystkim z myślą o poganach nawróconych na chrześcijaństwo (75-80 r.). Napisał również Dzieje Apostolskie – historię początków głoszenia Dobrej Nowiny przez Apostołów po Wniebowstąpieniu i Zesłaniu Ducha Świętego;

– św. Jan – jeden z najwcześniej powołanych uczniów Jezusa. Jako jedyny wytrwał pod krzyżem i jemu Jezus powierzył swoją Matkę. Jest on również autorem Apokalipsy, księgi mówiącej w sposób symboliczny o Kościele jego czasów i przyszłości chrześcijaństwa.

W Apokalipsie ukazana jest wizja Pana Jezusa – Baranka z czterema żywymi istotami. Symbolizuje ona czterech ewangelistów:

– symbolem św. Mateusza jest człowiek, gdyż ukazał on genealogię Jezusa, czyli Jego ludzkie pochodzenie;

– symbolem św. Marka jest lew, zwierzę zamieszkujące pustynię, gdyż Ewangelia ta zaczyna się słowami Jana Chrzciciela: „Głos wołającego na pustyni”;

– symbolem św. Łukasza jest wół – zwierzę ofiarne, gdyż Ewangelia według św. Łukasza zaczyna się od opisu ofiary składanej w świątyni przez Zachariasza;

– symbolem św. Jana jest orzeł, mogący patrzeć wprost w słońce, wyraża kontemplację, wniknięcie w tajemnicę Syna Bożego.

Po omówieniu tej symboliki, umieszczamy na tablicy obrazy ukazujące Ewangelistów z ich atrybutami (symbolami).

W Nowym Testamencie znajdziemy również listy. Autorstwo siedmiu z nich przypisuje się św. Pawłowi: Pierwszy List do Tesaloniczan, Pierwszy i Drugi List do Koryntian, List do Galatów, List do Filipian, List do Filemona oraz List do Rzymian. Trzy inne: Drugi List do Tesaloniczan, List do Kolosan i List do Efezjan pochodzą zapewne od uczniów św. Pawła. Listy Pasterskie: Pierwszy i Drugi List do Tymoteusza

i List do Tytusa są autorstwa drugiego pokolenia uczniów Pawła Apostoła, wędrownych kaznodziejów. Mimo, iż od początku List do Hebrajczyków znajduje się w kanonie Nowego Testamentu, i że właściwie nigdy nie poddawano w wątpliwość Bożego natchnienia tej księgi, nie znamy autora tego Listu.

Oprócz św. Pawła również inni Apostołowie pisali listy. Są to: św. Jan, św. Piotr, św. Jakub i św. Juda. Nowy Testament zawiera także Dzieje Apostolskie, autorstwa św. Łukasza i Apokalipsę św. Jana.

Księgi te Kościół połączył w jednym zbiorze i uznał za święte, bo napisane są pod natchnieniem Ducha Świętego i uważa je za źródło swojego nauczania. Dla Kościoła Pismo Święte jest „księgą życia”, która powinna być często czytana przez Jego członków „albowiem gdy w Kościele czyta się Pismo Święte, wówczas sam Chrystus mówi” (Sobór Watykański II, *Konstytucja o liturgii świętej „Sacrosanctum Concilium”*, 7).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

☺ ZAKOŃCZENIE

Katechizm Kościoła Katolickiego mówi:

„*Ewangelie* są sercem całego Pisma Świętego, «są bowiem głównym świadectwem życia i nauki Słowa Wcielonego, naszego Zbawiciela»” (KKK 125).

Ewangelia, czyli Dobra Nowina o zbawieniu, ma być głoszona wszystkim narodom.

O znaczeniu słów Bożych w naszym życiu naucza Ojciec Święty Jan Paweł II.

Uczniowie odczytują tekst z podręcznika.

„W świetle i mocy słowa Bożego można bowiem odkryć, zrozumieć i pokochać własne powołanie, pójść za nim i wypełnić swoją misję, dzięki czemu cała egzystencja odnajduje swój jedyny i radykalny sens w tym, że właśnie do niej skierowane jest Słowo Boga powołu-

jące człowieka, a zarazem z niej biorą początek słowa człowieka, który odpowiada Bogu” (Jan Paweł II, *Posynodalna adhortacja apostołska „Pastores dabo vobis”*, 47).

- Jakie znaczenie i wartość ma dla człowieka czytanie Pisma Świętego?
- W jaki sposób można zachęcić innych do czytania Pisma Świętego?

Bóg objawia swego Syna w Nowym Testamencie i pragnie, abyśmy poprzez karty Ewangelii poznali życie i działalność Jezusa. Przyjmując Jego naukę, czyli poprzez miłość, wkraczamy na drogę zbawienia.

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika.

„Pamiętam, jak strasznie przygniatała mnie świadomość «przegranego życia». I pamiętam, że kiedy zaprosiłam do swojego życia Jezusa, te wszystkie negatywne uczucia, jakie miałam w sercu, zamilkły. «Przyjdźcie do Mnie wszyscy, którzy utrudzeni i umęczeni jesteście, a Ja was pokrzepię» (Mt 11,28)... Poczułam niemal fizycznie głęboką prawdę tych słów. Zrozumiałam, że każde wypowiedziane przez Jezusa słowo jest Prawdą – Życiem i Drogą. Jeżeli chcemy, by Jego słowo odmieniało nasze życie, to musimy je traktować jak instrukcję, którą należy dokładnie wykonać, zastosować. Tak jak apostołowie, którzy łowili całą noc i nie złowili nic, a kiedy zarzucili sieć dokładnie w tym miejscu i tak jak polecił im Jezus – sieć aż się rwała od nadmiaru ryb. Drugiego człowieka, choćby był nie wiem jak podły, zły, zepsuty..., możemy zdobyć, zmienić tylko miłością. Jezus właśnie tego mnie uczył i tego ode mnie oczekiwał. Zrobiłam coś, do czego nie byłabym zdolna, gdyby nie Jego moc. Im bardziej poznawałam Jezusa, tym bardziej byłam Nim zauroczona, zachwycona. Tak bardzo chciałam iść Jego śladami i być chociaż odrobinę do Niego podobna. W zachwycie jest zawsze chęć naśladowania. (Kasia)” („Miłujcie się” nr 1 – 2010).

Autorefleksja.

Otrzymaliśmy „list od Boga” – Pismo Święte, w którym sam Chrystus do nas przemawia, dowodząc, że nas kocha i jest gotów nam przebaczyć. Jezus zaprasza nas też do realizacji swego Słowa w codziennym życiu.

Pomyślmy:

- Jak często czytam Ewangelię?
- Jak często rozważam Słowo Boże?
- W jaki sposób słowa Chrystusa wprowadzam w życie?

PRACA DOMOWA

Wymień księgi Nowego Testamentu.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Akt wiary”.

32. JEZUS CHRYSZTUS POSTACIĄ HISTORYCZNA

Cel ogólny

Zapoznanie z historycznymi faktami z życia i działalności Jezusa z Nazaretu.

Wychowanie do realizacji nauki Jezusa Chrystusa w swoim życiu.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza świadectwa na temat życia i działalności Jezusa z Nazaretu,
- wymienia wydarzenia z życia Jezusa,
- identyfikuje osobę Jezusa z Nazaretu z postacią Zbawiciela,
- wyjaśnia, na czym polegała misja Jezusa jako Zbawiciela,
- streszcza świadectwa na temat historyczności Jezusa,
- uzasadnia historyczność Jezusa z Nazaretu,
- opisuje ziemskie życie Jezusa,
- analizuje dokumenty źródłowe, świadczące o historyczności Jezusa Chrystusa,
- przyjmuje odpowiedzialność za realizację słów Jezusa w swoim życiu.

Metody

Praca w grupach, wykład, dyskusja, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła i tekstów historycznych, praca z tekstem, rozmowa kierowana, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, świeca.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

WPROWADZENIE

Katechezę rozpoczynamy od wypisania na tablicy słów wyznania wiary: „Wierzę w Jezusa Chrystusa”.

- Co oznacza treść tego wyznania wiary?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Jezus Chrystus jest postacią, wobec której nie przechodzi się obojętnie. Dla jednych był On Zbawicielem, dla innych tylko uczciwym człowiekiem. Jeszcze inni widzieli w Nim wyłącznie Boga, który jedynie pozornie przyjął ludzkie ciało. Wielu uczonych na przestrzeni wieków zastanawiało się, czy Jezus Chrystus faktycznie istniał oraz zajmowało się badaniem Jego życia i działalności.

Nawet Apostołowie zastanawiali się nad tym, kim jest naprawdę ich Mistrz. Filip poprosił, by Jezus pokazał im Ojca, na co otrzymał odpowiedź:

„Filipie, tak długo jestem z wami, a jeszcze Mnie nie poznałeś? Kto Mnie zobaczył, zobaczył także i Ojca. Dlaczego więc mówisz: «Pokaż nam Ojca?» Czy nie wierzysz, że Ja jestem w Ojcu, a Ojciec we Mnie?» (J 14,9b-10a).

Chrystus objawił nam Ojca. Kto zatem poznał Chrystusa, poznał też Boga.

ROZWINIĘCIE

Uroczyste odczytanie fragmentu Pisma Świętego.

„W owym czasie wyszło rozporządzenie Cezara Augusta, żeby przeprowadzić spis ludności w całym państwie. Pierwszy ten spis odbył się wówczas, gdy wielkorządcą Syrii był Kwiryniusz. Wybierali się więc wszyscy, aby się dać zapisać, każdy do swego miasta. Udał się także Józef z Galilei, z miasta Nazaret, do Judei, do miasta Dawidowego, zwanego Betlejem, ponieważ pochodził z domu i rodu Dawida, żeby się dać zapisać z poślubioną sobie Maryją, która była brzemienna. Kiedy tam przebywali, nadszedł dla Maryi czas

rozwiązania. Porodziła swego pierworodnego Syna, owinęła Go w pieluszki i położyła w żłobie, gdyż nie było dla nich miejsca w gospodzie.

W tej samej okolicy przebywali w polu pasterze i trzymali straż nocną nad swoją trzodą. Naraz stanął przy nich anioł Pański i chwala Pańska zewsząd ich oświeciła, tak że bardzo się przestraszyli. Lecz anioł rzekł do nich: «Nie bójcie się! Oto zwiastuję wam radość wielką, która będzie udziałem całego narodu: dziś w mieście Dawida narodził się wam Zbawiciel, którym jest Mesjasz, Pan. A to będzie znakiem dla was: znajdziecie Niemowlę, owinięte w pieluszki i leżące w żłobie». I nagle przyłączyło się do anioła mnóstwo zastępów niebieskich, które wielbiły Boga słowami:

«Chwała Bogu na wysokościach,
a na ziemi pokój
ludziom Jego upodobania».

Gdy aniołowie odeszli od nich do nieba, pasterze mówili nawzajem do siebie: «Pójdźmy do Betlejem i zobaczymy, co się tam zdarzyło i o czym nam Pan oznajmił». Udali się też z pośpiechem i znaleźli Maryję, Józefa i Niemowlę, leżące w żłobie. Gdy je ujrzeli, opowiedzieli o tym, co im zostało objawione o tym Dziecięciu. A wszyscy, którzy to słyszeli, dziwili się temu, co im pasterze opowiadali. Lecz Maryja zachowywała wszystkie te sprawy i rozważała je w swoim sercu. A pasterze wrócili, wielbiąc i wysławiając Boga za wszystko, co słyszeli i widzieli, jak im to było powiedziane” (Łk 2,1-20).

- Kiedy i w jakich okolicznościach narodził się Jezus Chrystus?
- Kto panował nad Palestyną i w Syrii?
- Gdzie narodził się Jezus Chrystus?

Chociaż nie można dokładnie wskazać czasu i miejsca poszczególnych wydarzeń z życia Jezusa, to jednak są jasno określone ich ramy historyczne, tzn.:

- narodziny Chrystusa przypadają na ostatnie lata życia króla Heroda,
- śmierć Chrystusa na krzyżu podczas panowania prokuratora rzymskiego Poncjusza Piłata.

Rozpoczynając refleksje teologiczne na temat Bóstwa Jezusa Chrystusa, musimy pamiętać, że stoimy wobec rzeczywistości ponadmysłowej, do której mamy dostęp jedynie przez wiarę.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Prawdziwe Bóstwo i Człowieczeństwo Chrystusa potwierdza także Katechizm Kościoła Katolickiego:

„Całe życie Jezusa jest *Objawieniem* Ojca: Jego słowa i czyny, milczenie i cierpienia, sposób bycia i mówienia. Jezus może powiedzieć: «Kto Mnie zobaczył, zobaczył także i Ojca» (J 14,9), a Ojciec oznajmia: «To jest Syn mój, Wybrany, Jego słuchajcie!» (Łk 9,35). Ponieważ nasz Pan stał się człowiekiem, by wypełnić wolę Ojca, dlatego nawet najmniejsze szczegóły Jego misterium ukazują «miłość Boga ku nam» (1J 4,9)” (KKK 516).

Czytając Nowy Testament, nie znajdujemy w nim tekstu, w którym Jezus mówił wprost, że jest Bogiem. Często zaś Jezus odwoływał się do swego Człowieczeństwa, mówiąc o sobie: „Syn Człowieczy”.

– Kto zaświadczył o Chrystusie jako postaci historycznej?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3, 4)

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na cztery grupy, które będą poszukiwały informacji na temat Jezusa w źródłach historycznych. Uczniowie wypisują informacje. Czas pracy: ok. 10 minut.

Grupa I

Świadectwo Józefa Flawiusza

Józef Flawiusz żył w latach 37-103. Urodził się w Jerozolimie, był historykiem żydowskim. Jako członek żydowskiej arystokracji kapłańskiej był krytycznie ustosunkowany do chrześcijan. W dziele „Dawne dzieje Izraela” powstałym ok. 93 roku zamieścił:

„Otóż Ananos (Annasz) będąc człowiekiem takiego charakteru i sądząc, że nadarzyła się dogodna sposobność, ponieważ zmarł Testus, a Albinus był jeszcze w drodze, zwołał Sanhedryn i stawił przed sądem Jakuba, brata Jezusa zwanego Chrystusem oraz kilku innych. Oskarżył ich o naruszenie Prawa i skazał na ukamienowanie” (XX, IX,1);

„W tym czasie żył Jezus, człowiek mądry (jeżeli w ogóle można nazwać go człowiekiem). Czynił bowiem rzeczy niezwykle (był nauczycielem ludzi, którzy z radością przyjmowali prawdę). Poszło za nim wielu Żydów, jako też pogan (on to był Chrystusem). A gdy wskutek doniesienia najznakomitszych u nas mężów, Piłat zasądził go na śmierć krzyżową, jego dawni wyznawcy nie przestali go miłować (albowiem trzeciego dnia ukazał się znów jako żywy, jak to o nim oraz wiele innych zdumiewających rzeczy przepowiedali boscy prorocy). I odtąd, aż po dzień dzisiejszy, istnieje społeczność chrześcijan, którzy od niego otrzymali tę nazwę” (XVIII, III,3).

Grupa II

Świadectwo Talmudu

Talmud – zbiór tradycji żydowskich. Dla Żydów był nie tylko zbiorem praw, ale i księgą życia. Powstał od II do VI wieku po Chr. Formę pisaną poprzedził ustny przekaz w szkołach rabinackich. Talmudyści byli bardzo nieprzyjaźnie ustosunkowani do chrześcijan. Żydzi skrupulatnie strzegli Talmudu. Stąd i świadectwo jego jest tak ważne:

„W wigilię Paschy został zabity Jezus. Herod ogłosił: On zostanie wyprowadzony za mury na ukamienowanie, ponieważ zajmował się magią i zwiódł Izraela, czyniąc go apostatą. Jeżeli kto ma coś na jego obronę, niech wystąpi. Ponieważ nikt nie powiedział nic na jego obronę, dlatego zabito go w wigilię Paschy” (Sanh 43a).

Grupa III

Świadectwo Pliniusza Młodsze

Pliniusz Młodszy żył w latach 62-113. Był namiestnikiem Bitynii, gdzie zetknął się z chrześcijaństwem. W liście skierowanym do cesarza Trajana w 112 roku prosił o radę, jak ma postępować z chrześcijanami:

„Nigdy nie brałem udziału w procesie przeciwko chrześcijanom, dlatego nie wiem, co i jak należy karać i jak prowadzić śledztwo... Zapewniali zaś, że cała ich wina czy błąd polega na tym, że zwykli byli wznaczonym dniu zgromadzać się przed świtem i modlitwę do Chrystusa, jakby do Boga, wspólnie odmawiać” (List do cesarza Trajana).

Grupa IV

Świadectwo Gajusa Swetoniusza Trankwillusa

Gajus Swetoniusz Trankwillus żył w latach 75-150. Historyk rzymski, sekretarz cesarza Trajana i Hadriana. Pozostawił po sobie biografię pierwszych dwunastu cesarzy rzymskich. W życiorysie cesarza Klaudiusza zamieścił następującą wzmiankę:

„Żydów wypędził z Rzymu za to, że bezustannie wicherzyli, podżegani przez jakiegoś Chrestosak”.

Świadectwo Tacyty

Publiusz Korneliusz Tacyt żył w latach 55-120. Jako historyk rzymski w swoich „Rocznikach” z roku 116 opisał wydarzenia z lat 14-68, wykorzystując m.in. historię Pliniusza Starszego, naocznego świadka zdobycia Jerozolimy. Relacjonując pożar Rzymu w roku 64 napisał:

„Atoli ani pod wpływem zabiegów ludzkich, ani darowizn cesarza i ofiar błagalnych na rzecz bogów nie ustępowała hańbiąca pogłoska i nadal wierzono, że pożar był nakazany. Aby więc ją usunąć, podstawił Neron winowajców i dotknął najbardziej wyszukаныmi kaźniami tych, których gminami chrześcijańskimi nazywał. Początek tej nazwie dał Chrystus, który za panowania Tyberiusza skazany został na śmierć przez prokuratora Poncjusza Piłata” („Roczniki”).

Uczniowie prezentują swoją pracę. Na tablicy zapisujemy:

Świadectwa pozachrześcijańskie mówiące o historyczności Jezusa:

- Jezus żył w Palestynie (Józef Flawiusz, Tacyt).
- Jezus został skazany na śmierć za panowania Tyberiusza (Tacyt) przez Poncjusza Piłata (Józef Flawiusz, Tacyt).
- Jezus został skazany na śmierć (Tacyt), była to śmierć krzyżowa (Józef Flawiusz).
- nazwa „chrześcijanie” wywodzi się od Jezusa Chrystusa (Józef Flawiusz, Pliniusz Młodszy, Tacyt, Swetoniusz).

Chrystus różni się od założycieli wszystkich innych religii, ponieważ jest Boskim Założycielem, a Jego ziemskie życie zapowiadane

było już w Starym Testamencie. Łączy On w sobie dwie natury: Boską i ludzką, a każda z nich jest prawdziwa.

Papież Benedykt XVI, 15 kwietnia 2009 r., podczas audiencji na placu św. Piotra, przypomniał, że prawdę o zmartwychwstaniu Jezusa wielu ludzi wciąż próbuje zanegować, uczynić z niej legendę czy mit. Wciąż też próbuje się podważać historyczność tego zasadniczego dla naszej wiary wydarzenia:

„Fundamentalne dla naszej wiary i chrześcijańskiego świadectwa jest głoszenie zmartwychwstania Jezusa z Nazaretu jako rzeczywistego, historycznego wydarzenia, o którym zaświadczyło wielu autorytatywnych świadków. Stwierdzamy to z całą mocą, ponieważ także w naszych czasach nie brak tych, którzy próbują podważyć historyczność tego wydarzenia, sprowadzając opowieść ewangeliczną do mitu czy do wizji apostołów. Podejmują tym samym i przedstawiają dawne, zdezaktualizowane już teorie jako nowe i naukowe”.

☺ ZAKOŃCZENIE

Największą tajemnicą, jaką Bóg nam objawił, jest prawda o tym, że Bóg jest jeden w Trzech Osobach. Szczególnym wymiarem tej tajemnicy jest wzajemna miłość Boga Ojca i Syna Bożego, i Ducha Świętego.

Papież Jan Paweł II wzywa ludzi młodych, aby otworzyli swoje serca Chrystusowi:

„Specjalnie zwracam się do was młodzi, którzy jesteście nadzieją jutra Kościoła i społeczeństwa: nie zamykajcie waszych serc przed Chrystusem! U innych nie znajdziecie odpowiedzi, której wciąż, być może, jeszcze poszukujecie. (...) Nie dajcie się oczarować, nie dajcie się oszołomić. Zdobądźcie dla siebie obszary ciszy, w których będziecie mogli powrócić do siebie samych i nasłuchiwać. Chrystus chce wam coś powiedzieć, słowo osobiste bezpośrednie, w którym zawarty jest sekret waszej teraźniejszości i waszej przyszłości. Jeżeli potraficie przyjąć je, będziecie mogli, pewni i radości, iść na spotkanie jutra” (*Wy jesteście moją nadzieją*, Warszawa 1987).

- Co człowiek może zrobić, aby realizować słowa Jezusa w swoim życiu?

Autorefleksja.

Poznanie Jezusa historycznego doprowadza nas do pełniejszego zrozumienia Jego misji zbawczej. Powinno także pogłębiać naszą wiarę, by móc opierać się wszelkim teoriom negującym prawdziwe człowieczeństwo Jezusa z Nazaretu.

Pomyślmy:

- Co czynię, by poznać Jezusa – mojego Zbawiciela?
- W jaki sposób dziękuję Jezusowi za Jego miłość do mnie?
- Jak świadczę w swoim życiu o człowieczeństwie Jezusa?

Dziękujemy Ci, Panie:

- Za to, że wkroczyłeś w nasze życie w sakramencie chrztu świętego.
- Za to, że przebywałeś w tyłu świątyniach świata.
- Za to, że przez swą obecność w Eucharystii jesteś znakiem miłości Ojca do każdego człowieka.
- Za to, że ubogacasz nasz życie Twoją obecnością.

PRACA DOMOWA

Przeczytaj fragment nauczania Jana Pawła II, zamieszczony w podręczniku i napisz, do czego papież wzywa młodych ludzi.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Podziękujmy Jezusowi za Jego obecność i światło prawdy, które przenika do naszego życia.

Modlitwa po nauce

„Dzięki Ci, Boże, za światło tej nauki. Pragniemy, nią oświeceni zawsze Cię wielbić i wolę Twoją wypełniać na wieki. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen”.

33. ZBAWCZA DZIAŁALNOŚĆ PANA JEZUSA

Cel ogólny

Ukazanie prawdy o zbawczej misji Jezusa.

Kształtowanie postawy wdzięczności za zbawczą działalność Jezusa.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje okoliczności spotkań Jezusa z: Zacheuszem, Samarytanką, Samarytanami i grzesznikami,
- przytacza powody spotkań Jezusa z ludźmi,
- wyjaśnia, w czym, przejawia się zbawcza działalność Jezusa,
- stwierdza, że Jezus daje ludziom łaskę przemiany swojego życia,
- uzasadnia potrzebę zaproszenia Chrystusa do swego życia,
- ocenia swoje spotkania z Jezusem Chrystusem.

Metody

Rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami lub dialog z tekstem biblijnym), analiza tekstów z nauczania Kościoła, wypowiedź indywidualna, praca w grupach, autorefleksja, śpiew, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, nagranie z pieśnią.

MODLITWA

„Ojcze nasz”.

WPROWADZENIE

Odczytanie świadectwa z podręcznika ucznia.

„Cztery miesiące temu stwierdzili u mnie stwardnienie rozsiane (sm). Diagnoza była szokiem dla wszystkich. Dla mnie wszystko straciło sens. Zaczęły się codzienne pretensje do Boga. Codziennie, gdy wstawałam, zamiast modlitwy, mówiłam: «Dlaczego? Jesteś niesprawiedliwy! Nie kochasz mnie!». Trzeciego dnia rekolekcji doznałam wspaniałej i niezwykłej łaski Pana. On uzdrowił moją duszę. Sprawił, że narodziłam się na nowo. Przyjęłam Jezusa jako jedynego Pana i Zbawiciela. (...) Powiedziałam Mu: «Kocham Cię Jezu! Pragnę, abyś stał się moim jedynym Panem i Zbawicielem. Bez Ciebie jestem słaba. Oddaję się Tobie w całości, oddaję Ci moje życie, moją chorobę. Niech się dzieje wola Twoja. Ufam Ci mój Panie i Zbawicielu». Od tego momentu wszystko się zmieniło, stało się łatwiejsze, czułam taki niezwykły pokój w sercu” (Marta).

- Co dokonało się w życiu Marty po spotkaniu z Jezusem?

Jezus kieruje do każdego swoją miłość i przebaczenie. Jeśli chcemy się z Nim spotkać, powinniśmy otworzyć swoje serce i dostrzec Go w swoim życiu.

- Z kim Jezus się spotykał?
- Dlaczego Jezus spotykał się z ludźmi?
- O czym Jezus rozmawiał z ludźmi?

Jezus pragnie spotkać się z każdym człowiekiem. Jego obecność możemy dostrzec w sakramentach świętych i we wspólnotcie Kościoła, do której należymy. To od każdego z nas zależy, czy zaprosimy Go do siebie. Jezus przyszedł w konkretnym celu – odkupić, tzn. wyzwolić ludzi z grzechów i pomóc osiągnąć zbawienie.

Wszystkie działania, jakie podejmował Jezus, miały na celu zbawienie człowieka. Mówi o tym Pismo Święte, a zwłaszcza Ewangelia.

ROZWINIĘCIE

Jezus rozpoczął publiczną działalność, gdy miał około 30 lat, kiedy przyjmuje chrzest nad rzeką Jordan. Wtedy to Jan potwierdził

publicznie, że Jezus jest Mesjaszem, oczekiwanym przez Żydów, a także Synem Bożym. Po tym wydarzeniu rozpoczynają się trzy lata publicznej działalności Pana Jezusa.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na siedem grup. Ich zadaniem jest analiza tekstów biblijnych. Czas pracy: 5 minut.

Propozycja 1

Opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Propozycja 2

Dialog z tekstem biblijnym.

Grupa I

„Rzekł do niej Jezus: «Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem. Kto we Mnie wierzy, choćby i umarł, żyć będzie. Każdy, kto żyje i wierzy we Mnie, nie umrze na wieki. Wierzysz w to?». Odpowiedziała Mu: «Tak, Panie! Ja mocno wierzę, żeś Ty jest Mesjasz, Syn Boży, który miał przyjść na świat»” (J 11,25-27).

„Ja przyszedłem na świat jako światło, aby każdy, kto we mnie wierzy, nie pozostawał w ciemności” (J 12,46).

– Kim jest Jezus i w jakim celu przyszedł na ziemię?

Grupa II

„Potem powrócił Jezus w mocy Ducha do Galilei, a wieść o Nim rozeszła się po całej okolicy. On zaś nauczał w ich synagogach, wysławiany przez wszystkich” (Łk 4,14-15).

„Wszystko więc, co byście chcieli, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie! Albowiem na tym polega Prawo i Prorocy” (Mt 7,12).

„A Król im odpowie: «Zaprawdę powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili»” (Mt 25,40).

„To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak ja was umiowałem” (J 15,12).

- O czym Pan Jezus nauczał?

Grupa III

„On zaś rzekł do niej: «Córko, twoja wiara cię ocaliła, idź w pokoju i bądź uzdrowiona ze swej dolegliwości!»” (Mk 5,34).

„Przyprowadzili Mu głuchoniemego i prosili Go, żeby położył na niego rękę. On wziął go na bok, osobno od tłumu, włożył palce w jego uszy i śliną dotknął mu języka; a spojrzawszy w niebo, westchnął i rzekł do niego: «Effatha», to znaczy: Otwórz się! Zaraz otworzyły się jego uszy, więzy języka się rozwiązały i mógł prawidłowo mówić” (Mk 7,32-35).

- Co uczynił Pan Jezus?

Grupa IV

„Piłat odparł: «Cóż więc złego uczynił?» Lecz oni jeszcze głośniej krzyczeli: «Ukrzyżuj Go!». Wtedy Piłat, chcąc zadowolić tłum, uwolnił im Barabasa, Jezusa zaś kazał ubiczować i wydał na ukrzyżowanie (...). Następnie wyprowadzili Go, aby Go ukrzyżować. I przymusili niejakiego Szymona z Cyreny, ojca Aleksandra i Rufusa, który wracając z pola właśnie przechodził, żeby niósł krzyż Jego. Przyprowadzili Go na miejsce Golgota, to znaczy miejsce Czaszki” (Mk 15,14-15.20b-22).

- Jakie wydarzenie opisuje powyższy tekst Ewangelii według św. Marka?

Grupa V

„Gdy przyszedli na miejsce, zwane «Czaszką», ukrzyżowali tam Jego i złoczyńców, jednego po prawej, drugiego po lewej Jego stronie. Lecz Jezus mówił: «Ojcze, przebacz im, bo nie wiedzą, co czynią» (...) Było już około godziny szóstej i mrok ogarnął całą ziemię aż do godziny dziewiątej. Słońce się zaćmiło i zasłona przybytku rozdarła się przez środek. Wtedy Jezus zawołał donośnym głosem: Ojcze, w Twoje ręce powierzam ducha mego. Po tych słowach wyzionął ducha” (Łk 23,33-34.44-46).

- W jakim celu Pan Jezus przyszedł na ziemię?

Grupa VI

„Po upływie szabat, o świcie pierwszego dnia tygodnia przyszła Maria Magdalena i druga Maria obejrzeć grób. A oto powstało wielkie trzęsienie ziemi. Albowiem anioł Pański zstąpił z nieba, podszedł, odsunął kamień i usiadł na nim. (...) Anioł zaś przemówił do niewiast: «Wy się nie bójcie! Gdyż wiem, że szukacie Jezusa Ukrzyżowanego. Nie ma Go tu, bo zmartwychwstał, jak powiedział. Chodźcie, zobaczcie miejsce, gdzie leżał». (...) A oto Jezus stanął przed nimi i rzekł: «Witajcie». One zbliżyły się do Niego, objęły Go za nogi i oddały Mu pokłon” (Mt 28,1-2.4-6.9).

- Co stało się z Jezusem po śmierci?

Grupa VII

„Potem wyprowadził ich ku Betanii i podniósłszy ręce błogosławił ich. A kiedy ich błogosławił, rozstał się z nimi i został uniesiony do nieba” (Łk 24,50-51).

- Co wydarzyło się w Betanii?

Prezentacja pracy w grupach.

Pan Jezus przyszedł na świat, aby odkupić, tzn. wyzwolić z grzechów każdego człowieka i pomóc mu osiągnąć zbawienie, a więc życie wieczne. W Jego zbawczej działalności należy wymienić:

1. nauczanie;
2. cuda;
3. mękę;
4. śmierć na krzyżu;
5. zmartwychwstanie;
6. wniebowstąpienie.

Katecheta podsumowuje wypowiedzi uczniów.

Pan Jezus wskazywał drogę postępowania. Jednocześnie ukazywał zbawczy plan Ojca wobec człowieka. Swoje nauczanie potwierdzał cudami. W ten sposób pokazał, że Bóg troszczy się o każdego człowieka. Nauczanie Jezusa i cuda wskazywały na fakt, że jest On Bogiem.

Jednak dopiero męka, śmierć, zmartwychwstanie i wniebowstąpienie Jezusa utwierdziły wiarę Apostołów, a potem innych Jego wyznawców.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1 i 2)

Kulminacyjnym punktem działalności Jezusa była Jego męka, śmierć i zmartwychwstanie, co potwierdza także Katechizm Kościoła Katolickiego.

Odczytanie tekstu nauczania Kościoła z podręcznika.

„«Głosimy wam Dobrą Nowinę o obietnicy danej ojcom: że Bóg spełnił ją wobec nas jako ich dzieci, wskrzesiwszy Jezusa» (Dz 13,32-33). Zmartwychwstanie Chrystusa jest kulminacyjną prawdą naszej wiary w Chrystusa. Pierwsza wspólnota chrześcijańska wierzyła w nią i przeżywała ją jako prawdę centralną, przekazaną przez Tradycję, jako prawdę fundamentalną, potwierdzoną przez pisma Nowego Testamentu, przepowiadaną jako część istotna Misterium Paschalnego tak samo jak Krzyż:

Chrystus zmartwychwstał,
Przez śmierć swoją zwyciężył śmierć,
Dał życie zmarłym” (KKK 638).

- Dlaczego zmartwychwstanie Chrystusa jest kulminacyjną prawdą naszej wiary?
- Co człowiek otrzymał dzięki zbawczej misji Chrystusa?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Nowy Testament, a szczególnie Ewangelia, opisuje zbawczą działalność Jezusa, Jego nauczanie, cuda, mękę, śmierć krzyżową, zmartwychwstanie i wniebowstąpienie. Listy Apostolskie wyjaśniają zbawcze znaczenie tych wydarzeń. Dzieje Apostolskie przedstawiają kolejny etap historii zbawienia, tj. działalność zmartwychwstałego Chrystusa przez swego Ducha w Kościele.

Orędzie zbawczej działalności Chrystusa skierowane jest do każdego z nas. Uobecnia się ono szczególnie w sakramentach świętych. Wiara w Chrystusa pomaga człowiekowi zwyciężyć zło i grzech. Dlatego powinniśmy być otwarci na działanie Boga.

☺ ZAKOŃCZENIE

Podczas pielgrzymki do Polski w 1997 roku Ojciec Święty Jan Paweł II zachęcał ludzi wierzących do tego, aby odrzucali zło i wybrali wiarę w Jezusa Chrystusa.

„Wiara w Chrystusa i nadzieja, której On jest mistrzem i nauczycielem, pozwalają człowiekowi odnieść zwycięstwo nad samym sobą, nad tym wszystkim, co w nim jest słabe i grzeszne, a zarazem ta wiara i nadzieja prowadzą do zwycięstwa nad złem i skutkami grzechu w świecie nas otaczającym. (...) «Odwagi! Ja jestem, nie bójcie się!» (Mt 14,27). Mocna wiara, z której rodzi się nadzieja, cnota tak bardzo dziś potrzebna, uwalnia człowieka od lęku i daje mu siłę duchową do przetrwania wszystkich burz życiowych. Nie lękajcie się Chrystusa! Zaufajcie Mu do końca! On jedyny «ma słowa życia wiecznego» (por. J 6,68). Chrystus nie zawodzi!” (Jan Paweł II, Poznań, 3 czerwca 1997 r.).

Autorefleksja.

Wszystko, co Jezus czynił dla człowieka, czynił z miłości do niego i dla jego zbawienia.

Pomyślmy:

- Jak odpowiadam Jezusowi na Jego miłość?
- Jak często korzystam z sakramentów świętych?
- Jak troszczę się o rozwój swojej wiary?

Następuje chwila refleksji i cichej modlitwy, w której dziękujemy Jezusowi za to, że przychodzi do nas i daje nam zbawienie.

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę, w której podziękujesz Panu Jezusowi za Jego zbawczą działalność.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

✠ MODLITWA

Śpiew: „Wy jesteście na ziemi światłem moim”.
(można odtworzyć nagranie z pieśnią)

34. BŁOGOSŁAWIEŃSTWA PRAWEM KRÓLESTWA BOŻEGO

Cel ogólny

Ukazanie prawdy, że Chrystus przynosi Nowe Prawo – prawo ewangeliczne.

Przedstawienie Dekalogu i Ośmiu Błogosławieństw jako prawa Królestwa Bożego.

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za życie według Dekalogu i Ośmiu Błogosławieństw.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza Ośmiu Błogosławieństw,
- objaśnia treść Ośmiu Błogosławieństw,
- stwierdza, że prawo ewangeliczne jest wypełnieniem i uzupełnieniem prawa Dekalogu,
- uzasadnia potrzebę życia prawami Dekalogu i Błogosławieństw,
- wskazuje na Dekalog i Ośmiu Błogosławieństw jako prawo Królestwa Bożego,
- analizuje swoje czyny w oparciu o Dekalog i Błogosławieństwa,
- przyjmuje odpowiedzialność za swoje postępowanie.

Metody

Pogadanka, praca w grupach, rozmowa kierowana, dyskusja, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego lub debata wokół tekstu biblijnego; opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstu źródłowego, autorefleksja, niedokończone zdania.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, świeca.

MODLITWA

Prośmy Boga, by nauczył nas być odpowiedzialnymi, byśmy umieli dostrzegać w swoim życiu drogowskazy prowadzące nas do Chrystusa.

„Ojciec nasz”.

WPROWADZENIE

- Co to jest prawo?
- Jakie są rodzaje prawa?
- Po co jest potrzebne prawo?

Każdy kraj ma swoje własne prawo, które ustala porządek danej społeczności. Jest jednak prawo, które obowiązuje wszystkich ludzi, niezależnie od tego, kim są, gdzie mieszkają i co robią. Dawcą tego prawa jest Bóg, który ogłosił je na górze Synaj przez Mojżesza. Jezus Chrystus, przychodząc na ziemię, nie znosi Dekalogu, ale go udoskonalą, dając ludziom błogosławieństwa.

- Jakie jest znaczenie prawa w życiu człowieka?

(Dyskusja)

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Przypomnienie treści Dekalogu. Uczniowie wymieniają przykazania.

W życiu Narodu Wybranego Dekalog odgrywał wielką rolę. Jezus Chrystus przyniósł ze sobą Nowe Prawo. Zawarł je w Kazaniu na Górze w postaci Ośmiu Błogosławieństw.

Uroczyste odczytanie tekstu z Pisma Świętego.

„Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni.

Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadą ziemię.

Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni.

Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią.

Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą.

Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój, albowiem oni będą nazwani synami Bożymi.

Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie.

Błogosławieni jesteście, gdy [ludzie] wam urągają i prześladują was, i gdy z mego powodu mówią kłamliwie wszystko złe na was. Cieszcie się i radujcie, albowiem wasza nagroda wielka jest w niebie” (Mt 5,3-12a).

Analiza tekstu biblijnego.

Propozycja 1

Zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Propozycja 2

Debata wokół tekstu biblijnego.

Chrystus przyszedł wypełnić Prawo Starego Przymierza. Osiem Błogosławieństw stanowi podstawę zasad moralnych i wytycza normy postępowania.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Praca w grupach.

Uczniowie otrzymują karty pracy z tekstami Pisma Świętego i Katechizmu Kościoła Katolickiego, na podstawie których odpowiadają na pytania. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Bóg, nasz Stwórca i Odkupiciel, wybrał Izrael na swój lud i objawił mu swoje Prawo, przygotowując w ten sposób przyjście

Chrystusa. Prawo Mojżeszowe jest wyrazem wielu prawd w sposób naturalny dostępnych rozumowi. Są one ogłoszone i autentycznie poświadczane w ramach przymierza zbawienia” (KKK 1961).

„Stare Prawo stanowi pierwszy etap prawa objawionego. Jego przepisy moralne streszczają się w dziesięciu przykazaniach. Przykazania Dekalogu ustalają podstawy powołania człowieka, stworzonego na obraz Boży; zakazują tego, co sprzeciwia się miłości Boga i bliźniego, a nakazują to, co jest dla niej istotne. Dekalog jest światłem danym sumieniu każdego człowieka, by objawić mu powołanie i drogi Boże oraz chronić go przed złem:

Bóg zapisał na tablicach Prawa to, czego ludzie w swych sercach nie odczytali” (KKK 1962).

- W jakim celu Bóg objawił Izraelowi prawo Dekalogu?

Grupa II

„Nie sądzicie, że przyszedłem znieść Prawo albo Proroków. Nie przyszedłem znieść, ale wypełnić. Zaprawdę bowiem powiadam wam: Dopóki niebo i ziemia nie przeminają, ani jedna jota, ani jedna kreska nie zmieni się w Prawie, aż się wszystko spełni. Ktokolwiek więc zniósłby jedno z tych przykazań, choćby najmniejszych, i uczyłby tak ludzi, ten będzie najmniejszy w królestwie niebieskim. A kto je wypełnia i uczy wypełniać, ten będzie wielki w królestwie niebieskim” (Mt 5,17-19).

- W jaki sposób Jezus odnosił się do prawa Starego Przymierza?

Grupa III

„Błogosławieństwa znajdują się w centrum przepowiadania Jezusa. Ich ogłoszenie podejmuje obietnice dane narodowi wybranemu od czasów Abrahama. Wypełnia je, wskazując za ich pośrednictwem nie tylko na korzystanie z dóbr ziemskich, ale na królestwo niebieskie” (KKK 1716).

„Błogosławieństwa odzwierciedlają oblicze Jezusa Chrystusa i opisują Jego miłość; wyrażają powołanie wiernych włączonych w chwałę Jego Męki i Zmartwychwstanie; wyjaśniają charakterystyczne działania i postawy życia chrześcijańskiego; są paradoksalnymi obietnica-

mi, które podtrzymują nadzieję w trudnościach; zapowiadają dobrodziejstwa i nagrodę, które w sposób ukryty są już udzielane uczniom; zostały zapoczątkowane w życiu Najświętszej Maryi Dziewicy i wszystkich świętych” (KKK 1717).

- Jaką rolę w nauczaniu Jezusa spełniają błogosławieństwa?

Grupa IV

„Nowe Prawo, czyli prawo ewangeliczne, jest na ziemi doskonałą formą prawa Bożego, naturalnego i objawionego. Jest ono dziełem Chrystusa i zostało wyrażone w sposób szczególny w Kazaniu na Górze. Jest ono także dziełem Ducha Świętego i przez Niego staje się wewnętrznym prawem miłości” (KKK 1965).

- Jakim prawem jest Prawo ewangeliczne?

Grupa V

„Prawo ewangeliczne «wypełnia», oczyszcza, przekracza i udoskonala Stare Prawo. W błogosławieństwach wypełnia ono obietnice Boże, podnosząc je i kierując do «Królestwa niebieskiego». Zwraca się do tych, którzy są gotowi przyjąć z wiarą tę nową nadzieję: do ubogich, pokornych, zasmuconych, czystego serca, prześladowanych z powodu Chrystusa, wytyczając w ten sposób zdumiewające drogi Królestwa Bożego” (KKK 1967).

- Jaki związek zachodzi pomiędzy Prawem ewangelicznym a Starym Prawem?

Prezentacja pracy w grupach.

Ojciec Święty Jan Paweł II, zwracając się do młodzieży, mówił:

„Drodzy przyjaciele, na to wasze pragnienie szczęścia, typowe dla ludzi młodych, stary Papież odpowiada słowem, które nie pochodzi od niego. Jest to słowo, które zostało wypowiedziane przed dwoma tysiącami lat. Tego wieczoru usłyszeliśmy je na nowo: «Błogosławieni...» Kluczowym słowem nauczania Jezusa jest zapowiedź radości: «Błogosławieni...» (...). Kazanie na Górze wytycza mapę tej drogi. Osiem Błogosławieństw to drogowskazy ukazujące kierunek, w jakim należy iść. Jest to droga pod górę, a Jezus przeszedł

ją pierwszy. I jest On gotowy przejść ją z wami jeszcze raz. (...) Idąc z Chrystusem, można osiągnąć radość, prawdziwą radość! Właśnie dlatego dziś ponownie wzywa On was do radości: «Błogosławieni...» (XVII Światowy Dzień Młodzieży, Toronto, 25 lipca 2002 r.).

– Do czego wzywa Ojciec Święty Jana Paweł II?

Natomiast Papież Benedykt XVI naucza:

„dzisiaj nas powinno ożywiać jedno serce i jeden duch, powinniśmy pogłębiać naszą komunie z Panem i ze sobą nawzajem i dawać o Nim świadectwo wobec świata. (...) Jesteśmy wezwani, by wyciągać pomocną dłoń do ludzi, którzy są w potrzebie” (Nikozja, 6 czerwca 2010 r.).

– Do czego jesteśmy wezwani według papieża Benedykta XI?

Papież Benedykt XVI wzywa nas do dawania świadectwa o Chrystusie poprzez czyny miłosierdzia komunie z Bogiem.

☺ ZAKOŃCZENIE

Słowa Jezusa mogą przeniknąć człowieka w najmniej oczekiwanym momencie i sprawić, że Bóg znajdzie się na pierwszym miejscu.

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„W Moskiewskim Teatrze Narodowym odbywała się premiera od dawna przygotowywanej sztuki «Chrystus we fraku». Główną rolę grał znany artysta moskiewski Aleksander Rostowcew. (...) Na początku drugiego aktu wszedł na scenę Rostowcew. W ręku trzymał księgę Pisma Świętego. Miał przeczytać dwa pierwsze wiersze z «Kazania na górze». Zgodnie z reżyserią powinien równocześnie pobudzić widownię do śmiechu różnego rodzaju wygłupami, jak robią to w cyrku klauni. Po przeczytaniu dwóch pierwszych błogosławieństw powinien krzyknąć: «A mnie wystarcza frak i cylinder!». Rostowcew zaczął czytać słowa Ewangelii św. Mateusza (5,3): «Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie... Błogosławieni cisi, albowiem oni na własność posiadają ziemię...».

Reżyser za kulisami, uśmiechając się szelmowsko, czekał na salwy śmiechu. (...) Ale nic z tych rzeczy się nie stało. Rostowcew czytał dalej... (...) Publiczność zamarła w ciszy oczekiwania. Zdano sobie sprawę, że Rostowcew coś przeżywa, coś się z nim dzieje. Wszyscy w napięciu słuchali jakby sam Jezus do nich przemawiał.. «Bądźcie więc doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski» – przeczytał półgłosem Rostowcew. Schylił głowę, zamknął książkę. Wszyscy zrozumieli, że stało się coś decydującego w jego życiu” (Admin).

Pragnienie szczęścia jest wpisane w naturę człowieka. Błogosławieństwa są drogowskazem do upragnionej pełni szczęścia.

Pogadanka na temat:

- Jaką rolę spełniają Dekalog i błogosławieństwa w życiu chrześcijan?
- W jaki sposób Dekalog i Błogosławieństwa wpływają na nasze życie?

Nowe prawo objawione przez Chrystusa w niezwykły sposób wypełniali w swoim życiu święci, np. Pier Gorgio Frassati (Piotr Jerzy Frassati), nazywany „człowiekiem błogosławieństw” i patronem młodzieży.

Pier Gorgio Frassati urodził się w Turynie, 6 kwietnia 1901 r. Żył 24 lata (zmarł 1 lipca 1925 r.), ale jego życie było pełne harmonii i miłości. Realizował swoje powołanie do świętości z radością i młodzieńczym entuzjazmem. Jego postawę rozbudzało pragnienie życia błogosławieństwami, zgodnie z pragnieniem ideałów, jakich szukają młodzi ludzie.

- Czego uczy nas postawa Pier Gorgio Frassati?

Pier Giorgio Frassati właściwie odczytał pojęcie wolności, opierając je na zasadach Dekalogu i nadziei płynącej z błogosławieństw.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Autorefleksja.

Jezus każdego z nas zaprasza do świętości życia.

Pomyślmy:

- Co jest dla mnie źródłem szczęścia?
- Jakie przesłanie odczytuję, kiedy wsłuchuję się w słowa Ośmiu Błogosławieństw?

PRACA DOMOWA

Napisz, które z Ośmiu Błogosławieństw najbardziej do Ciebie przemawia i w jaki sposób możesz je realizować.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Podziękujemy Jezusowi za błogosławieństwa, które nam zostawił w swoim Kazaniu na Górze.

„Chwała Ojcu...”.

35. MOJA POSTAWA WOBEC BLIŹNICH

Cel ogólny

- Ukazanie postawy Jezusa wobec bliźnich.
- Kształtowanie postawy troski o bliźniego.
- Zachęcenie do naśladowania postawy Jezusa wobec bliźnich.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia uczynki miłosierdzia co do duszy i co do ciała,
- wyjaśnia na podstawie tekstu źródłowego, kim są ubodzy w duchu, cisi i pokorni, miłosierni, smutni,
- wskazuje na potrzebę hojności i otwartości wobec bliźnich,
- wnioskuje, że Jezus jest wzorem postępowania wobec bliźniego,
- sugeruje sposoby pomocy bliźnim,
- analizuje teksty źródłowe mówiące o postawie wobec bliźnich,
- ocenia swoją postawę wobec bliźnich.

Metody

Praca w grupach, rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), ekspozycja, panel, autorefleksja, niedokończone zdania.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, karty pracy, teksty przemówień papieży: Jana Pawła II i Benedykta XVI, plansze z tekstem błogosławieństw.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

WPROWADZENIE

Na ostatniej katechezie mówiliśmy o błogosławieństwach, wypowiedzianych przez Pana Jezusa w Kazaniu na Górze.

- Jak inaczej określamy błogosławieństwa?

Realizacja błogosławieństw w życiu wymaga od nas odpowiedniej postawy.

- Co rozumiemy pod pojęciem „postawa”?

Wyjaśnienie pojęcia „postawa”.

Postawa – akt woli przejawiający się w czynach, podejmowanie określonych działań w odpowiedzi na oczekiwania społeczne.

ROZWINIĘCIE

Analiza tekstów biblijnych.

Jeden z uczniów umieszcza na tablicy planszę z tekstem – Mt 7,12.

„Wszystko więc, co będziecie chcieli, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie! Albowiem na tym polega Prawo i Prorocy” (Mt 7,12).

- O czym poucza nas Pan Jezus?

Jeden z uczniów umieszcza na tablicy planszę z tekstem – Mt 25,40.

„«Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili»” (Mt 25,40).

- O czym poucza nas Pan Jezus?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Praca w parach.

Uczniowie otrzymują karty pracy z poniższymi tekstami, na podstawie których mają dokończyć zdania. Czas pracy: 10 minut.

I

„Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (Mt 5,3).

„Ten jest ubogi duchem, kto gotów ze swego bogactwa szczerze świadczyć potrzebującym. (...) Dobra materialne są bowiem po to, ażeby służyć drugim, zwłaszcza będącym w potrzebie. (...)

«Błogosławieni ubodzy w duchu». Jest to wołanie Chrystusa, które dzisiaj winien usłyszeć każdy chrześcijanin, każdy człowiek wierzący. Bardzo potrzeba ludzi ubogich duchem, czyli otwartych na przyjęcie prawdy i łaski, na wielkie sprawy Boże; ludzi o wielkim sercu, którzy nie zachwycili się blaskami bogactw tego świata i nie pozwalają, aby one zawładnęły ich sercami. Oni są prawdziwie mocni, bo napełnieni bogactwem łaski Bożej. Żyją w świadomości, że są obdarowywani przez Boga nieustannie i bez końca” (Jan Paweł II, Ełk, 8 czerwca 1999 r.).

- Błogosławiony ubogi w duchu to ...

II

„Błogosławieni, którzy się smucą, albowiem oni będą pocieszeni” (Mt 5,4).

„Jest to błogosławieństwo nie tylko tych, którzy cierpią z powodu licznych dolegliwości wpisanych w śmiertelną naturę człowieka, ale także tych, którzy odważnie przyjmują cierpienie, gdy wymaga tego szczerze wyznawanie zasad ewangelicznej moralności” (Jan Paweł II, Rzym, 1 listopada 2000 r.).

„Nawet wtedy, kiedy możecie być «zasmuceni», kiedy wasze życie przeniknięte będzie zmęczeniem, cierpieniem i złudzeniami, nie przedstawajcie mieć nadziei w Bogu. On ma siłę, aby odwrócić te sytuacje, które z ludzkiego punktu widzenia są beznadziejne. On zdolny jest do stworzenia czegoś nowego tam, gdzie my nie mamy nawet odwagi tego oczekiwać” (Jan Paweł II, Weronia, 17 kwietnia 1988 r.).

- Błogosławiony smutny to ...

III

„Błogosławieni cisi, albowiem oni posiadą ziemię” (Mt 5,5).

„Błogosławieni cisi (Mt 5,5) – mówi Nauczyciel dobry. Ten, który, głosząc Królestwo Boże, powiedział do swoich uczniów: «uczcie się ode Mnie, bo jestem cichy i pokorny sercem» (Mt 11,29). Człowiek cichy, to ten, który żyje w Bogu. Nie chodzi o tchórzostwo, ale o autentyczną wartość duchową tego, kto potrafi stanąć wobec pełnego wrogości świata” (Jan Paweł II, Lima [Peru], 2 lutego 1985 r.).

– Błogosławiony cichy i pokorny to ...

IV

„Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią” (Mt 5,7).

„Jeśli wszystkie błogosławieństwa z kazania na górze wskazują drogę nawrócenia, przemiany życia, to błogosławieństwo miłosiernych jest pod tym względem szczególnie wymowne. Człowiek dociera do miłosiernej miłości Boga, do Jego miłosierdzia o tyle, o ile sam przemienia się wewnątrznie w duchu podobnej miłości w stosunkach z bliźnimi (...). Miłość miłosiernaw w wzajemnych stosunkach ludzi nigdy nie pozostaje aktem czy też procesem jednostronnym. Nawet w wypadku, w którym wszystko zdawałoby się wskazywać na to, że jedna strona tylko obdarowuje, daje – a druga tylko otrzymuje, bierze (np. lekarz, który leczy; nauczyciel, który uczy) w istocie rzeczy zawsze również i ta pierwsza strona jest obdarowywana (...). Miłosierdzie staje się nieodzownym czynnikiem kształtującym stosunki wzajemne pomiędzy ludźmi w duchu najgłębszego poszanowania wszystkiego, co ludzkie, oraz wzajemnego braterstwa” (Jan Paweł II, *Encyklika „Dives in misericordia”*, nr 14).

– Błogosławiony miłosierny to...

Prezentacja pracy w grupach.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Podsumowanie pracy w grupach.

1. W pojęciu „ubogi w duchu” zawarte są dwa ważne elementy: z jednej strony jest to człowiek otwarty na Boga i Jego dary, z drugiej zaś otwarty na bliźnich i ich potrzeby.

2. W doświadczeniu cierpienia trzeba mieć nadzieję w Bogu.

3. Wzorem postawy cichości jest dla nas sam Pan Jezus.

4. Dokonanie konkretnego czynu miłosierdzia wyraża się w umiejętności dawania i przyjmowania daru, który nieodłącznie związany jest z podmiotowym traktowaniem osób przez siebie nawzajem, czyli z zachowaniem i poszanowaniem godności osoby ludzkiej.

Jezus Chrystus poucza o postawie miłości, roztropności i rozważde w ocenianiu bliźniego i relacji wobec niego. Postawa, jaką wskazuje wymaga panowania nad sobą, a więc panowania nad wypowiedzianymi słowami i spełnianymi czynami. Chrystus określa, jak postępować wobec innych i troszczyć się o bliźniego.

Praca w grupach.

Katecheta dzieli uczniów na 5 grup. Uczniowie na podstawie tekstów mają zastanowić się, jaka powinna być postawa człowieka wobec bliźnich i w czym powinna się wyrażać. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Miłość Kościoła do ubogich... należy do jego stałej tradycji. Czerpie ona natchnienie z Ewangelii błogosławieństw, z ubóstwa Jezusa i Jego uwagi poświęconej ubogim. Miłość do ubogich jest nawet jednym z motywów obowiązku pracy, by było «z czego udzielać potrzebującym» (Ef 4,28). Obejmuje ona nie tylko ubóstwo materialne, lecz również liczne formy ubóstwa kulturowego i religijnego” (KKK 2444).

Grupa II

„Wzruszony tyłu cierpieniami, Chrystus nie tylko pozwala dotykać się chorym, lecz także bierze na siebie ich nędzę: «On wziął na siebie nasze słabości i nosił nasze choroby» (Mt 8,17). (...) Przez swoją mękę i śmierć na krzyżu Chrystus nadał cierpieniu nowe znaczenie; teraz może on upodabniać nas do Niego i jednoczyć nas z Jego zbawczą męką” (KKK 1505).

„W celu uniknięcia wydawania pochopnego sądu każdy powinien zatroszczyć się, by – w takiej mierze, w jakiej to możliwe – interpretować w pozytywnym sensie myśli, słowa i czyny swego bliźniego” (KKK 2478).

Grupa III

„Nie będziesz zabijał” (Wj 20,13).

„Ci, którzy wyrzekają się przemocy oraz krwawych działań i w celu ochrony praw człowieka odwołują się do środków obronnych, jakie dostępne są najłagodniejszym, dają świadectwo miłości ewangelicznej, pod warunkiem że nie przynosi to szkody prawom ani obowiązkom innych ludzi i społeczeństw” (KKK 2306).

Grupa IV

„Nie będziesz mówił przeciw bliźniemu twemu kłamstwa jako świadek” (Wj 20,16).

„Obowiązek uczestniczenia w życiu Kościoła przynagla chrześcijan do postępowania jako *świadkowie Ewangelii* i do zobowiązań, które z niej wypływają. Świadectwo to polega na przekazywaniu wiary w słowach i czynach. Jest ono aktem sprawiedliwości, który potwierdza albo daje poznać prawdę:

Wszyscy... wyznawcy Chrystusa, gdziekolwiek żyją, są zobowiązani... ukazywać świadectwem słowa i przykładem życia nowego człowieka, przyobleczonego przez chrzest i działanie Ducha Świętego, który umocnił ich w sakramencie bierzmowania” (KKK 2472).

Grupa V

„Dla uczniów, którzy chcą iść za Chrystusem i Go naśladować, służba braciom nie jest po prostu kwestią wyboru, lecz zasadniczą częścią ich istoty. Służba – nie ta oceniana według kryteriów świata, jak wszystko, co daje natychmiastowy efekt, jest konkretne i widoczne, ale taka, która uobecnia miłość Boga do wszystkich ludzi, we wszystkich jej wymiarach, i daje świadectwo o Nim, nawet przez najprostsze gesty. (...) Chciałbym, żeby to przesłanie dotarło przede wszystkim do ludzi młodych – właśnie wam ta istotna treść Ewangelii wskazuje drogę, która poprowadzi was do wyrzeczenia się egoistycznego

i krótkowzrocznego sposobu myślenia, jaki często jest wam proponowany, i do przyjęcia sposobu myślenia Jezusa, byście mogli w pełni się zrealizować i stali się ziarnem nadziei” (Benedykt XVI, Compostela, 6 listopada 2010 r.).

Prezentacja pracy poszczególnych grup.

Nasza postawa wobec bliźnich powinna kierować się miłością, otwartością na ich potrzeby, gotowością służenia im. Powinna być połączeniem pracy i poświęcenia dla ich dobra. Jest to postawa zaangażowania, która obejmuje te wszystkie konkretne miejsca, w których potrzebuje nas bliźni. Wyrazem takiej postawy są uczynki miłosierne co do ciała i co do duszy.

Odczytanie przez ucznia tekstu KKK 2447, zamieszczonego w podręczniku.

„Uczynkami miłosierdzia są dzieła miłości, przez które przychodzimy z pomocą naszemu bliźniemu w potrzebach jego ciała i duszy. Pouczać, radzić, pocieszać, umacniać, jak również przebaczać i krzywdy cierpliwie znosić – uczynki miłosierdzia co do duszy. Uczynki miłosierdzia co do ciała polegają zwłaszcza na tym, by głodnych nakarmić, bezdomnym dać dach nad głową, nagich przyodziać, chorych i więźniów nawiedzać, umarłych grzebać. Spośród tych czynów jałmużna dana ubogim jest jednym z podstawowych świadectw miłości braterskiej; jest ona także praktykowaniem sprawiedliwości, która podoba się Bogu” (KKK 2447).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

☺ ZAKOŃCZENIE

Propozycja 1

Dyskusja panelowa:

– Jak możemy naśladować postawę Pana Jezusa wobec bliźniego?

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

Bł. Matka Teresa z Kalkuty napisała: „Jesteśmy tacy mali i wszystko wydaje się nam małe. Lecz Bóg, który jest wszechmocny, wszystko widzi wielkie. Nawet jeśli tylko napiszesz list ślepcowi, albo chociażby siądziesz i wysłuchasz go, albo przyniesiesz mu pocztę, bądź kogoś odwiedzisz lub przyniesiesz komuś kwiaty – drobne rzeczy – zrobisz komuś pranie czy posprzątasz w mieszkaniu. Bardzo skromne dzieło, oto gdzie muszę być ja i musisz być ty. Gdyż wielu jest ludzi, którzy potrafią czynić wielkie rzeczy. Ale jest tak niewielu, którzy zrobią małe” (Matka Teresa, *Wszystko zaczyna się od modlitwy. Rozważania Matki Teresy o życiu duchowym dla wyznawców wszystkich wiar*, Warszawa 1998).

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Do jakich zadań wzywa mnie Pan Jezus?
- Jak mogę okazać swoją troskę bliźniemu?

PRACA DOMOWA

Napisz, jakimi cechami powinien odznaczać się chrześcijanin, który chce naśladować postawę Jezusa wobec bliźnich.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Powierzmy Panu Jezusowi potrzebujących:

Serce Jezusa, gorejące Ognisko miłości – zmiłuj się nad nami.

Serce Jezusa, hojne dla wszystkich, którzy Cię wzywają – zmiłuj się nad nami.

Serce Jezusa, Źródło wszelkiej pociechy – zmiłuj się nad nami.

36. SPRAWIEDLIWOŚĆ W ŻYCIU CODZIENNYM

Cel ogólny

Wskazanie na konieczność realizacji Chrystusowego prawa sprawiedliwości w życiu codziennym.

Kształtowanie postawy sprawiedliwości w życiu codziennym.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza naukę Pisma Świętego i Kościoła o sprawiedliwości,
- wyjaśnia prawo, które jest podstawą sprawiedliwości,
- objaśnia, czym jest sprawiedliwość,
- charakteryzuje człowieka sprawiedliwego,
- określa, czym jest cierpienie dla sprawiedliwości,
- wskazuje drogi wprowadzania sprawiedliwości w życie codziennym,
- uzasadnia konieczność realizacji Chrystusowego prawa sprawiedliwości w życiu codziennym,
- przyjmuje odpowiedzialność za pełnienie czynów sprawiedliwości wobec innych.

Metody

Metoda skojarzeń, praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (debata wokół tekstu biblijnego lub dialog z tekstem biblijnym; opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), ekspozycja, analiza tekstów źródłowych, rozmowa kierowana, pogadanka, techniki multimedialne, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, nagranie lub tekst homilii Ojca Świętego Jana Pawła II (Bydgoszcz, 7 czerwca 1999 r.), plansza z tekstem, nagranie z pieśnią.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

WPROWADZENIE

Omawiając Chrystusowe błogosławieństwa, mówiliśmy, że błogosławionymi są ludzie cisi, ubodzy, miłosierni, ci którzy się smucą. Są nimi również szukający i wprowadzający sprawiedliwość.

Kazanie na Górze zawiera wymagania trudne, ale możliwe do wypełnienia. Sprawiedliwość charakteryzuje uczniów Chrystusa. Jej realizacja otwiera im drogę do Królestwa Bożego, które wymaga odrzucenia grzechu, dotarcia do ludzkiego sumienia i serca. Wzywa ona także do szczerości i prawdomówności wobec bliźniego oraz do unikania odwetu.

Na dzisiejszej katechezie zastanowimy się, czym jest sprawiedliwość w życiu codziennym.

Na tablicy zapisujemy słowo: SPRAWIEDLIWOŚĆ.

Uczniowie podają i zapisują na tablicy skojarzenia ze słowem „sprawiedliwość”.

Katecheta podsumowuje, czym jest sprawiedliwość.

Katechizm Kościoła Katolickiego podaje definicję sprawiedliwości ze wskazaniem na postawy, jakie człowiek powinien wykazywać wobec Boga i bliźniego.

Odczytanie tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego.

„Sprawiedliwość jest cnotą moralną, która polega na stałej i trwałej woli oddawania Bogu i bliźniemu tego, co im się należy. Sprawiedliwość w stosunku do Boga nazywana jest «cnotą religijności». W stosunku do ludzi uzdalnia ona do poszanowania praw każdego i do wprowadzania w stosunkach ludzkich harmonii, która sprzyja bezstronności względem osób i dobra wspólnego. Człowiek sprawiedliwy, często wspomniany w Piśmie Świętym, wyróżnia się stałą uczciwością swoich myśli i prawością swojego postępowania w stosunku do bliźniego” (KKK 1807).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

- Czym charakteryzuje się człowiek sprawiedliwy?

ROZWINIĘCIE

Chrystus wskazuje drogi realizacji sprawiedliwości.

Odczytanie fragmentu Ewangelii – Mt 5,6.10 i umieszczenie planszy z tekstem na tablicy lub zapisanie tekstu na tablicy.

Analiza tekstu biblijnego.

Propozycja 1

Debata wokół tekstu biblijnego.

Propozycja 2

Dialog z tekstem biblijnym.

„Błogosławieni, którzy łakną i pragną sprawiedliwości, albowiem oni będą nasyceni” (Mt 5,6).

„Błogosławieni, którzy cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (Mt 5,10).

- Do kogo odnoszą się słowa, które wypowiedział Jezus w Kazaniu na Górze?

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na 11 grup. Każda grupa otrzymuje tekst z fragmentem Pisma Świętego i pytaniem do przemyślenia, a następnie udziela na nie pisemnej odpowiedzi. Czas pracy: 5 minut.

Grupa I

„Nie sądzcie, że przyszedłem znieść Prawo albo Proroków. Nie przyszedłem znieść, ale wypełnić. Zaprawdę bowiem powiadam wam: Dopóki niebo i ziemia nie przeminą, ani jedna jota, ani jedna kreska nie zmieni się w Prawie, aż się wszystko spełni. Ktokolwiek więc zniósłby jedno z tych przykazań, choćby najmniejszych, i uczyłby tak ludzi, ten będzie najmniejszy w królestwie niebieskim. A kto je wypełnia i uczy wypełniać, ten będzie wielki w królestwie niebieskim. Bo powiadam wam: Jeśli wasza

sprawiedliwość nie będzie większa niż uczonych w Piśmie i faryzeuszów, nie wejdziecie do królestwa niebieskiego” (Mt 5,17-20).

- Do czego wzywa i przed czym przestrzega Chrystus?

Grupa II

„Słyszeliście, że powiedziano przodkom: *Nie zabijaj!* a kto by się dopuścił zabójstwa, podlega sądowi. A Ja wam powiadam: Każdy, kto się gniewa na swego brata, podlega sądowi. A kto by rzekł swemu bratu *Raka*, podlega Wysokiej Radzie. A kto by mu rzekł: «Bezbożniku», podlega karze piekła ognistego. Jeśli więc przyniesiesz dar swój przed ołtarz i tam wspomnisz, że brat twój ma coś przeciw tobie, zostaw tam dar swój przed ołtarzem, a najpierw idź i pojednaj się z bratem swoim! Potem przyjdź i dar swój ofiaruj! Pogódź się ze swoim przeciwnikiem szybko, dopóki jesteś z nim w drodze, by cię przeciwnik nie podał sędziemu, a sędzia dozorczy, i aby nie wtrącono cię do więzienia. Zaprawdę powiadam ci: nie wyjdiesz stamtąd, aż zwrócisz ostatni grosz” (Mt 5,21-26).

- Które przykazanie Chrystus rozszerza i jaką postawę powinni przyjąć jego uczniowie?

Grupa III

„Słyszeliście również, że powiedziano przodkom: *Nie będziesz fałszywie przysięgał, lecz dotrzymasz Panu swej przysięgi.* A Ja wam powiadam: Wcale nie przysięgajcie – ani na niebo, bo jest tronem Bożym; ani na ziemię, bo jest podnóżkiem stóp Jego; ani na Jerozolimę, bo jest miastem wielkiego Króla. Ani na swoją głowę nie przysięgaj, bo nie możesz nawet jednego włosa uczynić białym albo czarnym. Niech wasza mowa będzie: Tak, tak; nie, nie. A co nadto jest, od Złego pochodzi” (Mt 5,33-37).

- Do czego wzywa Chrystus?

Grupa IV

„Słyszeliście, że powiedziano: *Oko za oko i ząb za ząb!* A Ja wam powiadam: Nie stawiajcie oporu złemu: lecz jeśli cię kto uderzy w prawy policzek, nadstaw mu i drugi! Temu, kto chce prawować się z tobą i wziąć twoją szatę, odstąp i płaszcz! Zmusza cię kto, żeby iść z nim

tysiąc kroków, idź dwa tysiące! Daj temu, kto cię prosi, i nie odwracaj się od tego, kto chce pożyczyć od ciebie” (Mt 5,38-42).

- Jakiej postawy wymaga Chrystus od uczniów?

Grupa V

„Nie sądzicie, abyście nie byli sądzeni. Bo takim sądem, jakim sądzicie, i was osądzą; i taką miarą, jaką wy mierzycie, wam odmierzą. Czemu to widzisz drzazgę w oku swego brata, a belki we własnym oku nie dostrzegasz? Albo jak możesz mówić swemu bratu: Pozwól, że usunę drzazgę z twego oka, gdy belka [tkwi] w twoim oku? Obłudniku, wyrzuć najpierw belkę ze swego oka, a wtedy przejrzysz, ażeby usunąć drzazgę z oka twego brata. Nie dawajcie psom tego, co święte, i nie rzucajcie swych pereł przed świnie, aby ich nie podeptały nogami, i obróciwszy się, was nie poszarpały” (Mt 7,1-6).

- Jakiej postawy wymaga Chrystus od uczniów?

Grupa VI

„Wszystko więc, co byście chcieli, żeby wam ludzie czynili, i wy im czyńcie! Albowiem na tym polega Prawo i Prorocy” (Mt 7,12).

- Jakiej postawy wymaga Chrystus od uczniów?

Grupa VII

„Kiedy więc dajesz jałmużnę, nie trąb przed sobą, jak obłudnicy czynią w synagogach i na ulicach, aby ich ludzie chwalili. Zaprawdę powiadam wam: ci otrzymali już swoją nagrodę. Kiedy zaś ty dajesz jałmużnę, niech nie wie lewa twoja ręka, co czyni prawa, aby twoja jałmużna pozostała w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie” (Mt 6,2-4).

- W jaki sposób i dlaczego powinniśmy dawać jałmużnę?

Grupa VIII

„Słyszeliście, że powiedziano: *Będziesz miłował swego bliźniego*, a nieprzyjaciela swego będziesz nienawidził. A Ja wam powiadam: Miłujcie waszych nieprzyjaciół i módlcie się za tych, którzy was prześladują; tak będziecie synami Ojca waszego, który jest w niebie; ponieważ On sprawia, że słońce Jego wschodzi nad złymi i nad dobrymi,

i On zsyła deszcz na sprawiedliwych i niesprawiedliwych. Jeśli bowiem miłujecie tych, którzy was miłują, cóż za nagrodę mieć będziecie? Czyż i celnicy tego nie czynią? I jeśli pozdrawiacie tylko swych braci, cóż szczególnego czynicie? (...) Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5,43-48).

- Do czego wzywa Pan Jezus?

Grupa IX

„Gdy faryzeusze dowiedzieli się, że zamknął usta saduceuszom, zebrali się razem, a jeden z nich, uczoney w Prawie, zapytał, wystawiając Go na próbę: «Nauczycielu, które przykazanie w Prawie jest największe?» On mu odpowiedział: «*Będziesz miłował Pana Boga swego całym swoim sercem, całą swoją duszą i całym swoim umysłem (...). Drugie podobne jest do niego: Będziesz miłował swego bliźniego jak siebie samego*»” (Mt 22,34-39).

- Jakie wskazówki daje Chrystus?

Grupa X

„Nie będziesz zabijał” (Wj 20,13).

„Życie i zdrowie fizyczne są cennymi dobrami powierzonymi nam przez Boga. Mamy się o nie rozsądnie troszczyć, uwzględniając potrzeby drugiego człowieka i dobra wspólnego” (KKK 2288).

„*Życie ludzkie jest święte*, ponieważ od samego początku domaga się «stworczego działania Boga» i pozostaje na zawsze w specjalnym odniesieniu do Stwórcy, jedynego swego celu. Sam Bóg jest Panem życia, od jego początku aż do końca. Nikt, w żadnej sytuacji, nie może rościć sobie prawa do bezpośredniego niszczenia niewinnej istoty ludzkiej” (KKK 2258).

- Na jakie wartości wskazuje V przykazanie Boże?

Grupa XI

„Nie będziesz mówił przeciw bliźniemu twemu kłamstwa jako świadek” (Wj 20,16).

„Obmowa i oszczerstwo niszczą *dobre imię i cześć bliźniego*. Cześć jest świadectwem społecznym składanym godności człowieka i każdy ma naturalne prawo do czci, do dobrego imienia i do szacunku. Tak więc obmowa i oszczerstwo naruszają cnoty sprawiedliwości i miłości” (KKK 2479).

- Na jakie wartości wskazuje VIII przykazanie Boże?

Prezentacja pracy w grupach.

Uczniowie na tablicy zapisują wskazówki, które pomagają wprowadzić sprawiedliwość.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Błogosławieni łaknący sprawiedliwości to ludzie dostrzegający jej naruszenie w świecie, np. w relacjach w rodzinie, w szkole wśród rówieśników. Odrzucają oni grzech i pragną przemiany swojego serca i serc innych. Chrześcijanin zobowiązany jest do wypełniania Prawa Dekalogu. Chrystus zwraca uwagę na to, iż gniew poniża człowieka. Wzywa nas do okazywania szacunku, do pojednania się z bliźnim.

Uczniowie w ciszy czytają tekst KKK 2487 z podręcznika.

„Wszelkie wykroczenie przeciw sprawiedliwości i prawdzie nakłada *obowiązek naprawienia krzywd*, nawet jeśli jego sprawca otrzymał przebaczenie. Jeśli jest rzeczą niemożliwą naprawienie szkody publicznie, należy to zrobić w sposób ukryty; jeśli ten, kto doznał krzywdy, nie może zostać wynagrodzony bezpośrednio, powinien otrzymać zadośćuczynienie moralne w imię miłości. Obowiązek naprawienia krzywd dotyczy również przewinień popełnionych wobec dobrego imienia drugiego człowieka. Naprawienie krzywd – moralne, a niekiedy materialne – powinno być ocenione na miarę wyrządzonej szkody. Jest ono obowiązkiem sumienia” (KKK 2487).

- Co jest wykroczeniem przeciw prawdzie i sprawiedliwości?

Człowiek powinien dążyć do pojednania i do unikania osądzania innych. Zadośćuczynienie za popełnione błędy to naprawienie wyrządzonych krzywd.

- Które przykazania stoją na straży sprawiedliwości?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Wprowadzanie sprawiedliwości w życie to czynienie bliźnim tego, co byśmy chcieli by i nam czyniono. Ważna jest wewnętrzna postawa i czyste intencje człowieka. Chrystus wzywa nas do doskonałości. Mamy realizować świętość przez pełnienie woli Ojca. Najważniejszą kwestią jest realizacja przykazania miłości Boga i bliźniego.

Chrystus jest: ubogi duchem, cichy, pokój czyniący, miłosierny, łaknący sprawiedliwości. Jest także Tym, który cierpi prześladowanie dla sprawiedliwości. Z Niego powinniśmy czerpać wzór do naśladowania.

W Piśmie Świętym znajdziemy wiele fragmentów ukazujących Chrystusa, poniżanego, znieważanego. On zawsze przyjmował cierpienie z niewyobrażalną pokorą i nigdy nikomu nie zlorzeczył.

- Z jakich powodów i w jakich sytuacjach Chrystus był prześladowany?

Odczytanie przez ucznia fragmentu z Pisma Świętego – Mt 5,11-12.

„Błogosławieni jesteście, gdy [ludzie] wam urągają i prześladowają was, i gdy z mego powodu mówią kłamliwie wszystko złe na was. Cieszcie się i radujcie, albowiem wasza nagroda wielka jest w niebie. Tak bowiem prześladowali proroków, którzy byli przed wami” (Mt 5,11-12).

- Co Jezus obiecuje tym, którzy będą prześladowani dla Jego imienia?

Słowa Chrystusa odnoszą się do wielu ludzi, którzy byli prześladowani dla sprawiedliwości.

Odczytanie przez ucznia fragmentu z Pisma Świętego – Mt 10,17.

„Mieście się na bacności przed ludźmi! Będą was wydawać sądom i w swych synagogach będą was biczować” (Mt 10,17).

- Kogo możemy nazwać świadkiem wiary, gdyż oddał życie w obronie sprawiedliwości i prawdy?

☺ ZAKOŃCZENIE

Każdy z nas przez łaskę chrztu świętego stał się członkiem Kościoła. Jesteśmy więc zobowiązani do wyznawania przed ludźmi wiary, którą otrzymaliśmy od Boga za pośrednictwem Kościoła.

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Zachować godność, by móc powiększać dobro i zwyciężać zło, to kierować się w życiu sprawiedliwością. Sprawiedliwość wypływa z prawdy i miłości. (...) Ważną sprawą dla chrześcijanina jest uświadomienie sobie, że źródłem sprawiedliwości jest sam Bóg. Trudno więc mówić o sprawiedliwości tam, gdzie nie ma miejsca dla Boga i Jego przykazań, gdzie słowo Bóg urzędowo jest eliminowane z życia narodu. Należy więc zdać sobie sprawę z nieprawidłowości i krzywdy, jaką czyni się naszemu narodowi w zdecydowanej większości chrześcijańskiemu, gdy urzędowo ateizuje się go za pieniądze wypracowane również i przez chrześcijan: gdy niszczy się w duszach dzieci i młodzieży te wartości chrześcijańskie, które wszczepiali im od kolebki rodzice, wartości, które zdawały wielokrotnie egzamin w tysiącletnich dziejach naszej historii. Sprawiedliwość czynić i o sprawiedliwość wołać mają obowiązek wszyscy bez wyjątku. Bo jak powiedział już starożytny myśliciel, «złe to czasy, gdy sprawiedliwość nabiera wody w usta». *Módlmy się, byśmy w życiu naszym na co dzień kierowali się sprawiedliwością*” (bł. ks. Jerzy Popiełuszko, 19 października 1984 r.).

Pogadanka na temat trudności w wyznawaniu wiary.

- Co oznacza dzisiaj „cierpieć dla sprawiedliwości”?

Wysłuchanie nagrania lub odczytanie fragmentu homilii Ojca Świętego Jana Pawła II z podręcznika ucznia:

„Człowiek wierzący «cierpi dla sprawiedliwości», gdy w zamian za swoją wierność Bogu doświadcza upokorzeń, obrzucany jest obelgami, wyśmiewany w swoim środowisku, doznaje niezrozumienia nieraz nawet od najbliższych. Gdy naraża się na sprzeciw, niepopularność i inne przykre konsekwencje. Zawsze jednak gotowy do złożenia każdej ofiary, bo «trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi» (Dz 5,29)” (Bydgoszcz, 7 czerwca 1999 r.).

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Kto jest dla mnie wzorem sprawiedliwości?
- Jak odpowiadam na Chrystusowe wezwanie do czynienia sprawiedliwości w świecie?
- Jak często proszę Chrystusa o umocnienie cnoty sprawiedliwości?

Jezus wspiera cierpiących i prześladowanych cnotą męstwa (por. J 16,33) i obiecuje im nagrodę w niebie (por. Mt 5,12). Podczas sprawowania Eucharystii, będącej Pamiątką Ofiary Jezusa na krzyżu, Kościół poleca Bogu tych, którzy tak jak On cierpią prześladowanie dla sprawiedliwości.

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę o właściwe realizowanie sprawiedliwości w życiu codziennym.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Śpiew: „Miłością żyć”.

(można odtworzyć nagranie z pieśnią)

1. Tak wielu ludzi spotykasz co dzień,
Że w nich jest Chrystus,
Czy o tym pamiętasz?
Człowiek w człowieku winien brata mieć,
Każdego z nich przyjacielem być.

Ref. Miłością żyć w zwykły, szary dzień,
Ocierać łzy ludzkiej niedoli,
Miłością żyć w zwykły szary dzień,
Pocieszać tam, gdzie serce boli.

2. Chrystus Pan przyszedł, by pokój nam dać,
Przypomnieć Ci, że miłość zwycięża,
Że wszyscy ludzie winni braćmi być,
Czy o tym wiesz, czy miłować chcesz?

Ref. Miłością żyć w zwykły...

37. CZYSTE SPOJRZENIE NA ŚWIAT

Cel ogólny

Ukazanie znaczenia i wartości cnoty czystości w życiu chrześcijanina.
Wychowanie do życia w czystości serca.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza fragmenty Pisma Świętego na temat powołania do życia w czystości serca,
- identyfikuje sakrament chrztu z momentem powołania człowieka do życia w czystości serca,
- objaśnia, co pomaga we wzrastaniu do życia w czystości serca,
- wyjaśnia, czym jest powołanie do życia w czystości serca,
- uzasadnia potrzebę modlitwy o czystość serca,
- określa, co nazywamy „czystością serca”,
- wskazuje znaczenie cnoty czystości w życiu chrześcijanina,
- przyjmuje odpowiedzialność za rozwój cnoty czystości w życiu.

Metody

Pogadanka, analiza tekstu źródłowego, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), rozmowa kierowana, praca w grupach, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, tekst z nauczaniem Ojca Świętego Jana Pawła II i Benedykta XVI.

✠ MODLITWA

„Zdrowaś Maryjo”.

WPROWADZENIE

Propozycja 1

Pogadanka na temat:

- Co jest wyznacznikiem szczęścia dla współczesnego człowieka?
- W jaki sposób współczesny człowiek poszukuje szczęścia?

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika.

„Czystość to najpiękniejsza cnota, zrodzona w sercu człowieka i tamże dojrzewająca. (...) Jeśli mam słabą duszę, pokusa wygrywa i popełniam grzech. Mocna zaś i nieskażona grzechem dusza odpięra kuszenie i potrafi wytrwać w cnocie (...). Pewnego dnia stało się coś niezwykłego (...) Była to jednocześnie wielka przemiana w moim sercu. Jakby Pan już łzami oczyścił choć trochę me serce. Bałam się spowiedzi. Była dla mnie ogromną ulgą, ale jeszcze tuż przed konfesjonalem szatan kusił moje myśli. «Nie idź tam» krążyło mi po głowie. Bałam się (...). Zapamiętałam to jedno zdanie: «Nie rób śmietnika z własnego życia». Stało się ono moją przepowiednią. Wszystkie wydarzenia z przeszłości kumulowały się w mojej pamięci, walczyłam. (...) Nastąpił krótki, jednodniowy kryzys. (...) Wróciłam do walki jeszcze mocniejsza. (...) Pamiętajcie o przestroгах Pana, a w modlitwie do naszego Ojca z czystego serca wypowiadajcie słowa «i nie wódź nas na pokuszenie». Jeśli wierzycie, że ochroni was, to tak będzie. Wierzę w to i z całego serca wiary takiej wam życzę jak ziarno gorczycy” (Anka).

Każdy człowiek pragnie być szczęśliwy. To pragnienie wynika z jego natury – jest stworzeniem Bożym, powołanym do miłości i wiecznej radości. Dlatego człowiek najpełniej szczęście realizuje właśnie przez miłość do Boga i drugiego człowieka.

ROZWINIĘCIE

Jezus Chrystus poucza nas, co może uczynić człowieka w pełni szczęśliwym.

Odczytanie przez ucznia fragmentu z Pisma Świętego – Mt 5,8.

„Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą” (Mt 5,8).

– Jakiego człowieka możemy nazwać człowiekiem „czystego serca”?

„Czystość serca” jest postawą prawości, szczerości, bezinteresowności. Jest to przede wszystkim zgodność postępowania z prawdą i własnym sumieniem. Człowiek „czystego serca” – to człowiek błogosławiony, czyli szczęśliwy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Odczytanie przez ucznia fragmentu z Pisma Świętego – Wj 20,14.

„Nie będziesz cudzołożył” (Wj 20,14).

VI przykazanie Boże stoi nie tylko na straży czystości i nierozewalności małżeństwa, ale również całego życia seksualnego człowieka. Dotyczy również jego: myśli, pragnień, uczuć, woli, czynów.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Wypełnienie VI przykazania, zgodnie z nauką Chrystusa, wymaga takiego poszanowania godności drugiego człowieka, żeby nie traktować go nigdy jako przedmiotu swoich egoistycznych pragnień. Miłość dwojga ludzi, jak każda prawdziwa miłość, ma za podstawę pragnienie dobra drugiej osoby i odpowiedzialność za siebie nawzajem oraz odpowiedzialność za posiadaną zdolność do poczęcia człowieka. W zrozumieniu istoty tego przykazania pomoże nam Katechizm Kościoła Katolickiego.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na 5 grup. Grupy otrzymują karty pracy. Uczniowie odpowiadają na pytania zamieszczone pod tekstami. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Czystość jest zadaniem wyjątkowo osobistym; zakłada również wysiłek kulturowy, gdyż istnieje «wzajemna zależność między postępek osoby ludzkiej i rozwojem społeczeństwa». Czystość zakłada poszanowanie praw osoby, szczególnie prawa do otrzymywania informacji i wychowania, które szanują moralne i duchowe wymiary życia ludzkiego” (KKK 2344).

„Czystość jest cnotą moralną. Jest ona również darem Bożym, łaską, owocem działania Ducha: Duch Święty uzdalnia odnowionego wodą chrztu do naśladowania czystości Chrystusa” (KKK 2345).

- Czym jest cnota czystości według Katechizmu Kościoła Katolickiego?

Grupa II

„«Wszyscy ludzie powinni odznaczać się cnotą czystości stosownie do różnych stanów swego życia; jedni, przyrzekając Bogu dziewictwo lub święty celibat, w ten sposób mogą łatwiej poświęcić się niepodzielnemu sercem Bogu; inni natomiast prowadząc życie w taki sposób, jaki prawo moralne określa dla wszystkich, niezależnie od tego, czy są związani małżeństwem, czy nie». Osoby związane małżeństwem są wezwane do życia w czystości małżeńskiej; pozostali praktykują czystość we wstrzemięźliwości: Istnieją trzy formy cnoty czystości: jedna dotyczy stanu małżeńskiego, druga – wdowieństwa, trzecia – dziewictwa” (KKK 2349).

- Na jakie formy czystości zwraca uwagę Katechizm Kościoła Katolickiego?

Grupa III

„*Rozwiązłość* jest nieuporządkowanym pożądaniem lub nieumiarkowanym korzystaniem z przyjemności cielesnych. Przyjemność

seksualna jest moralnie nieuporządkowana, gdy szuka się jej dla niej samej w oderwaniu od nastawienia na prokreację i zjednoczenie” (KKK 2351).

„Przez *masturbację* należy rozumieć dobrowolne pobudzanie narządów płciowych w celu uzyskania przyjemności cielesnej. «Zarówno Urząd Nauczycielski Kościoła wraz z niezmienną tradycją, jak i zmysł moralny chrześcijan stanowczo stwierdzają, że masturbacja jest aktem wewnątrznie i poważnie nieuporządkowanym»” (KKK 2352).

„*Nierząd* jest zjednoczeniem cielesnym między wolnym mężczyzną i wolną kobietą poza małżeństwem. Jest on w poważnej sprzeczności z godnością osoby ludzkiej i jej płciowości w sposób naturalny podporządkowanej dobru małżonków, jak również przekazywaniu życia i wychowaniu dzieci. Poza tym nierząd jest poważnym wykroczeniem, gdy powoduje deprawację młodzieży” (KKK 2353).

- Na jakie wykroczenia przeciw czystości zwraca uwagę Katechizm Kościoła Katolickiego?

Grupa IV

Pornografia „znieważa (...) czystość, ponieważ stanowi wynaturzenie aktu małżeńskiego, wzajemnego intymnego daru małżonków. Narusza poważnie godność tych, którzy jej się oddają (aktorzy, sprzedawcy, publiczność), ponieważ jedni stają się dla drugich przedmiotem prymitywnej przyjemności i niedozwolonego zarobku. Przenosi ona ich wszystkich w świat iluzoryczny. Pornografia jest ciężką winą” (KKK 2354).

„*Prostytucja* narusza godność osoby, która oddaje się prostytucji, stając się przedmiotem przyjemności cielesnej kogoś drugiego. Ten, kto płaci, grzeszy ciężko przeciw sobie samemu; niszczy czystość, do której zobowiązuje go chrzest, i znieważa swoje ciało, świątynię Ducha Świętego” (KKK 2355).

„*Gwałt* oznacza wtargnięcie przemocą w intymność płciową osoby. (...) Rani on głęboko prawo każdego człowieka do szacunku, wolności oraz integralności fizycznej i moralnej. Wyrządza poważną krzywdę

ofierze i może wyrzucić piętno na całym jej życiu. Jest zawsze czynem wewnętrznie złym” (KKK 2356).

- Na jakie wykroczenia przeciw czystości zwraca uwagę Katechizm Kościoła Katolickiego?

Po zakończeniu pracy następuje jej prezentacja.

Odczytanie i analiza tekstu biblijnego.

„i nie dopuść, abyśmy ulegli pokusie, ale nas zachowaj od złego!” (Mt 6,13).

„Czuwajcie i módlcie się, abyście nie ulegli pokusie; duch wprowadzie ochoczy, ale ciało słabe” (Mt 26,41).

- Do czego wzywa nas Pan Jezus?
- Co pomaga w umacnianiu czystości serca?

Czystość serca jest darem łaski, który otrzymaliśmy na chrzcie świętym. Ten dar mamy nieustannie pogłębiać, aby być błogosławnym, czyli szczęśliwym człowiekiem. Umacniając nasze życie modlitwą, słowem Bożym i sakramentami świętymi, zbliżamy się do naszego Ojca, którego będziemy mogli kiedyś oglądać „twarzą w twarz”.

ZAKOŃCZENIE

Drogą wiodącą do pełni szczęścia są błogosławieństwa, wygłoszone przez Chrystusa w Kazaniu na Górze, co potwierdza Katechizm Kościoła Katolickiego.

Odczytanie tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego – KKK 1718.

„Błogosławieństwa są odpowiedzią na naturalne pragnienie szczęścia. Pragnienie to ma Boskie pochodzenie; Bóg wszczepił je w serce człowieka, by przyciągnąć je do siebie, ponieważ tylko On może je zaspokoić” (KKK 1718).

Serce wyraża wszelkie wartości, jakie w sobie nosimy. Trwając w Chrystusie, a więc karmiąc się Jego słowem oraz przyjmując

sakramenty święte, oczyszczamy nasze serce. Wtedy też nasze myśli, pragnienia, spojrzenie na świat i drugiego człowieka są czyste, pełne szacunku i życzliwości. Upodabniamy się wówczas do samego Chrystusa.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Ojciec Święty Jan Paweł II naucza o potrzebie troski o czyste serce, by móc kiedyś oglądać Boga „twarzą w twarz”:

„Błogosławieni czystego serca. Jezus zapewnia wszystkich, którzy praktykują to błogosławieństwo, że będą oglądać Boga. Ludzie o czystej i kryształowej duszy już w tym życiu «widzą w Bogu» sprawy, które domagają się szczególnej czystości: np. miłość – małżeństwo. Kościół mówi o tym zawsze, a szczególnie w naszych czasach, dobitnie i jasno, oświecając swoją nauką świat, przede wszystkim zaś środowisko młodzieży” (Jan Paweł II, Lima, 2 lutego 1985 r.).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Papież Benedykt XVI zachęca do szukania prawdziwej i odpowiedzialnej miłości. To poszukiwanie powinniśmy wesprzeć modlitwą.

„Proszę was, byście codziennie patrzyli w głąb swoich serc i szukali w nich źródła wszelkiej prawdziwej miłości. Jezus zawsze tam jest, spokojnie czeka, byśmy do Niego dołączyli i Go słuchali. W głębi waszych serc zachęca was, byście spotykali się z Nim na modlitwie” (Benedykt XVI, Londyn, 18 września 2010 r.).

– W jaki sposób możemy umacniać swoją czystość?

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak odpowiadam na Chrystusowe wezwanie do życia w czystości serca?
- W jaki sposób troszczę się o czystość serca?
- Co pomaga mi w umacnianiu cnoty czystości?

Po chwili ciszy wspólna modlitwa: „Akt wiary”.

lub

O Jezu, cichy i pokorny,
uczyn serce moje według serca Twego.

PRACA DOMOWA

Napisz, czym powinien kierować się człowiek, aby dobrze wypełnić szóste błogosławieństwo: „Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą” (Mt 5,8).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Prośmy Maryję, aby była dla nas przewodniczką życia i wspierała nas w codziennych wyborach.

„Pod Twoją obronę”.

38. LUDZIE POSZUKUJĄ POKOJU

Cel ogólny

Ukazanie aktualności orędzia pokoju w świecie współczesnym.

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za wprowadzanie pokoju w swoim środowisku.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza teksty biblijne mówiące o pokoju,
- wymienia rady Jezusa, które daje On swoim uczniom wysyłanym z misją pokoju,
- wyjaśnia warunki wprowadzenia pokoju na przykładzie wybranych tekstów z nauczania Kościoła,
- stwierdza, że każdy człowiek ma prawo do życia w pokoju,
- uzasadnia rolę i wartość pokoju w świecie współczesnym,
- przyjmuje odpowiedzialność za wprowadzanie i szerzenie pokoju w swoim środowisku.

Metody

Krzyżówka, burza mózgów, rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, wykład, ekspozycja, praca w parach, autorefleksja, śpiew.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, teksty z dokumentów Kościoła i nauczania papieża Jana Pawła II oraz papieża Benedykta XVI, tekst pieśni pt. „Jezus najwyższe imię”, plansza z tekstami z Pisma Świętego – Mt 5,9; Wj 20,13.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

WPROWADZENIE

Wprowadzeniem do tematu jest krzyżówka:

1.	E	G	I	P	T				
		2.	J	O	R	D	A	N	
3.	Ł	A	S	K	A				
		4.	B	Ó	G				
5.	M	O	J	Ż	E	S	Z		

1. Bóg wyprowadził z niego Izraelitów.
2. Miejsce chrztu Chrystusa.
3. Potrzebna do zbawienia.
4. Stworzyciel.
5. Bóg objawił mu swoje imię.

Hasło: POKÓJ

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Propozycja 1

– Z czym kojarzy się Wam słowo „pokój”?

Uczniowie na zasadzie burzy mózgów podają skojarzenia związane ze słowem „pokój” i zapisują je na tablicy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika.

„Jezus obiecał wszystkim: «Daję wam pokój mój, zostawiam wam pokój» – mówi Ewangelia św. Jana. Są oczywiście osobiste historie i różne temperamenty: osoby bardziej spokojne i inne – niespokojne. To jasne, że przyjęcie pokoju wewnętrznego będzie bardziej przyciągające dla jednych, a mniej – dla innych. Wysiłek wyzdrowienia psychologicznego może być konieczny. Problem głębi jednak nie jest

kwestią psychologii, ale postawą duchową, postawą wiary i nadziei. Pokój nie jest nigdy przyjęty w sposób ostateczny i będziemy zawsze przedmiotem wzlotów i upadków, jest to nieuniknione. Trzeba spokojnie akceptować, że nie jesteśmy zawsze w pokoju! Twierdzą jednak, że jeśli uzbroimy się w dobrej walce, modlitwie, zaufaniu, pokorze, Bóg powoli udzieli nam więcej stabilności wewnętrznej i większą łatwość odnalezienia pokoju, który gubimy. Ktoś, kto jest wypełniony wiarą i ufnością, kto nie szuka swego osobistego interesu, ale chce podobać się Bogu, nie ma przesłanek, aby stracić pokój. Jeśli byłaby jedna rada, jak żyć pokojowo, byłoby to: módlcie się dużo, akceptujcie swoje ubóstwo i miejcie ufność bez granic w miłosierdziu Boga” (o. Jacques Philippe).

– Czym jest pokój?

ROZWINIĘCIE

W języku biblijnym słowo „pokój” (hebr. „szalom”) oznacza życie i zdrowie, dobrobyt i harmonię, powodzenie i szczęście, ale również dobre stosunki między osobami, rodzinami, narodami, także między człowiekiem a Bogiem. Przeciwnością pokoju jest nie tylko wojna, ale wszystko, co szkodzi dobru człowieka i relacjom międzyludzkim. Pokój między człowiekiem a Bogiem zostaje zniweczony przez grzechy. Bóg w swoim wielkim miłosierdziu obdarza nas łaską pokoju przez Osobę i dzieło swego Syna. Jezus Chrystus przynosi nam Boży pokój i zobowiązuje swych uczniów, aby go nieśli ludziom i światu.

Odczytanie przez ucznia tekstu z Pisma Świętego – J 14,27.

„Pokój zostawiam wam, pokój mój daję wam. Nie tak jak daje świat, Ja wam daję. Niech się nie trwoży serce wasze ani się lęka!” (J 14,27).

Pokój jest tym, co buduje wspólnotę. Ludzie nieustannie pragną pokoju, a Jezus wszystkich, którzy wprowadzają pokój nazywa „błogosławionymi” oraz „synami Bożymi”.

Jeden z uczniów umieszcza na tablicy planszę z tekstem – Mt 5,9.

„Błogosławieni, którzy wprowadzają pokój,
albowiem oni będą nazwani synami Bożymi” (Mt 5,9).

– Kogo Pan Jezus nazywa błogosławionymi?

Jezus ogłasza błogosławionymi tych wszystkich, których pragnieniem jest szerzyć pokój Boży na świecie. Są błogosławieni, gdyż noszą miano synów Boga. Błogosławieństwo to jest owocem wierności człowieka przymierzu zawartemu z Bogiem. To On daje nam serce, które pragnie pokoju. Jako synowie Boga mamy nieść światu pokój. Święty Paweł, mówiąc o zasadach życia chrześcijan, w Pierwszym Liście do Tesaloniczan daje nam konkretne wskazówki, jak to czynić.

Odczytanie przez ucznia fragmentu z Pisma Świętego – 1Tes 5,13-15.

„Ze względu na ich pracę otaczajcie ich szczególną miłością! Między sobą zachowujcie pokój! Prosimy was, bracia, upominajcie niekarnych, pocieszajcie małodusznych, przygarniajcie słabych, a dla wszystkich bądźcie cierpliwi! Uważajcie, aby nikt nie odpłacał złem za złe, zawsze usiłujcie czynić dobrze sobie nawzajem i wobec wszystkich!” (1Tes 5,13-15).

– W jaki sposób mamy nieść światu pokój Chrystusa?

Na straży pokoju i porządku w świecie stoi także V przykazanie: „Nie będziesz zabijał” (Wj 20,13).

Jeden z uczniów umieszcza na tablicy planszę z tekstem – Wj 20,13.

Życie jest dobrem, którego nie wolno nigdy niszczyć. Pochodzi ono od Boga, jest Jego darem. Człowiek nie może dysponować nim w dowolny sposób. Jedynym Panem życia jest Bóg. Przykazanie „nie zabijaj” zawiera w sobie nie tylko zakaz. Wzywa ono do określonych postaw i zachowań pozytywnych w obronie życia. W związku z tym staje przed nami obowiązek odpowiedzialności za życie. Tymczasem człowiek w wieloraki sposób, niszcząc zdrowie lub życie swoje i drugiego człowieka, niszczy również pokój. Obserwując dzisiejszy świat, zauważamy przerażającą siłę zła,

zwróconą przeciwko życiu ludzi i narodów, a zwłaszcza życiu słabemu i bezbronemu. I tak pojawia się przerażające zjawisko aborcji, eutanazji i wszelkich eksperymentów medycznych, typu zapłodnienie in vitro, klonowanie. Człowiek pokoju ma obowiązek opierać się temu, co niszczy życie i zdrowie jednostki.

Uczniowie w ciszy czytają z podręcznika teksty nauczania Jana Pawła II i Benedykta XVI. Następnie w parach zastanawiają się i piszą krótką informację na temat: Co należy czynić, aby utrzymać pokój w swoim sercu i między ludźmi? Czas pracy: 10 minut.

„Bez wewnętrznej odnowy i bez pokonania zła i grzechu w sercu, a zwłaszcza bez miłości człowiek nie zdobędzie wewnętrznego pokoju. Pokój może przetrwać tylko wówczas, gdy jest zakorzeniony w wyższych wartościach, oparty na normach moralnych i otwarty na Boga. (...) rodzi się on w sercu ludzkim i w życiu społeczeństwa z ładu moralnego, porządku etycznego, zachowania Bożych przykazań” (Jan Paweł II, Toruń, 7 czerwca 1999 r.).

„Wzywam wszystkich do modlitwy o to, aby doprowadziły do pomyślnych rezultatów wysiłki podejmowane przez rozmaite strony w zakresie promowania i zaprowadzania pokoju w świecie. Do realizacji tego trudnego zadania nie wystarczają słowa, potrzebne jest konkretne i stałe zaangażowanie rządzących państwami, a przede wszystkim konieczne jest, aby każdy człowiek kierował się prawdziwym duchem pokoju, o którego trzeba wciąż na nowo prosić w modlitwie i którym trzeba żyć w codziennych relacjach, w każdym środowisku” (Benedykt XVI, Orędzie na Światowy Dzień Pokoju, 2011 r.).

Prezentacja prac.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Spółeczeństwa i narody potrzebują zgody i pokoju. Dlatego Kościół nieustannie troszczy się o pokój w świecie. W tym celu ustanowił dzień modlitw w intencji pokoju.

– Kiedy w sposób szczególny Kościół modli się w intencji pokoju?

1 stycznia Ojciec Święty wygłasza Orędzie na Światowy Dzień Pokoju.

☺ ZAKOŃCZENIE

Kościół nieustannie żyje Ewangelią pokoju. Głosi ją wszystkim ludziom i narodom i wzywa ich do działania na rzecz pokoju w świecie. Katechizm Kościoła Katolickiego naucza:

„Poszanowanie i rozwój życia ludzkiego domagają się pokoju. Pokój nie polega jedynie na braku wojny i nie ogranicza się do zapewnienia równowagi sił. Nie da się osiągnąć pokoju na ziemi bez obrony dóbr osoby ludzkiej, swobodnej wymiany myśli między ludźmi, poszanowania godności osób i narodów, wytrwałego dążenia do braterstwa. Jest on «spokojem porządku». Jest dziełem sprawiedliwości i owocem miłości” (KKK 2304).

„Pokój ziemski jest obrazem i owocem pokoju Chrystusa (...). Przez krew przelaną na krzyżu, (...) pojednał On ludzi z Bogiem, a swój Kościół ustanowił sakramentem jedności rodzaju ludzkiego i jego zjednoczenia z Bogiem” (KKK 2305).

- W jaki sposób Kościół wprowadza pokój, burząc mury uprzedzeń i wrogości?

Sakrament pojednania i pokuty niesie łaskę Bożego miłosierdzia i przebaczenia, leczy zranione grzechem ludzkie serca. Szczytem pokoju jest Eucharystia. W Niej dokonuje się Ofiara pojednania człowieka z Bogiem i braćmi. Rozbrzmiewa w Niej słowo, zwiastujące pokój. Naszym zadaniem – jako chrześcijan – jest dzielić się tym pokojem z innymi. Jako uczniowie Jezusa Chrystusa jesteśmy wezwani do niesienia pokoju.

- Co możemy uczynić, aby wprowadzać pokój w swoim środowisku?

Największym szczęściem człowieka jest zjednoczenie z Bogiem, które czyni go synem Bożym. Nieśmy orędzie pokoju w naszych

środkach i prowadźmy innych do Boga, czyniąc pokój. Ludzie pokoju są godni, aby nadać im imię „synów Bożych”.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Na jakich wartościach buduję swoje życie?
- Co robię, aby w moim środowisku panowały zgoda i pokój?
- Jak wypełniam misję pokoju, którą powierzył mi Jezus Chrystus?

Refleksję możemy zakończyć śpiewem pieśni: „Jezus, najwyższe imię”.

Jezus, najwyższe imię,
Nasz Zbawiciel, Księżę Pokoju.
Emanuel, Bóg jest z nami,
Odkupiciel, słowo żywota.
Zgładził grzech, Baranek na wieki,
Królów Król i Panów Pan.

PRACA DOMOWA

Napisz, dlaczego pokój jest tak bardzo potrzebny światu.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Módlmy się o pokój w świecie.

Uczniowie w ciszy powtarzają słowa modlitwy wypowiedzianej przez katechetę.

Modlitwa o pokój

„Boże, od którego pochodzą święte pragnienia, prawe zamiary i cnotliwe czyny, użyż swoim sługom pokoju, jakiego świat dać nie może; niech serca nasze będą poddane Twojej woli, a czasy, w których żyjemy, niech łaską Twoją będą spokojne i wolne od grozy nieprzyjaciół. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen”.

39. ŻYĆ SŁOWEM BOŻYM NA CO DZIEŃ

Cel ogólny

Ukazanie znaczenia słowa Bożego w życiu poszczególnych wiernych i całego Kościoła.

Kształtowanie postawy słuchania słowa Bożego.

Zachęcenie do kierowania się słowem Bożym w życiu.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje, czym jest słowo Boże,
- streszcza teksty biblijne ukazujące moc słowa Bożego,
- używa poprawnie terminu „słowo Boże”,
- stwierdza, że Chrystus mocą swojego słowa dał początek Kościołowi,
- wskazuje na potrzebę kultury słowa,
- określa rolę słowa w życiu człowieka,
- uzasadnia potrzebę wypełniania słowa Bożego w życiu,
- przyjmuje odpowiedzialność za zgłębianie słowa Bożego i dawanie świadectwa o Bogu.

Metody

Pogadanka, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami; metoda identyfikacji z postacią biblijną lub ponowne opracowanie tekstu, opowiadanie, burza mózgów), dyskusja, praca w grupach, autorefleksja, niedokończone zdania, analiza tekstu ukierunkowana pytaniami.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karton, karty pracy.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

Pogadanka na temat roli słowa.

„Słowo” to elementarna część mowy. Jego pisany odpowiednikiem jest wyraz. Za pomocą słów określamy wszelkie pojęcia rzeczywiste i abstrakcyjne.

Propozycja 1

Uczniowie zapisują na tablicy w jednej kolumnie cechy słowa ludzkiego, w drugiej kolumnie cechy, jakie można przypisać słowu Bożemu. Następnie porównują słowo Boże ze słowem ludzkim.

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika.

„Przeczytanie słowa Bożego skłania do wielu refleksji i przemyśleń nad swoim postępowaniem, współżyciem ze swoimi rodzinami i bliskimi. Utwierdziło mnie w przekonaniu, że Bóg jest miłością, a my dziećmi Bożymi. Pan Jezus stał się dla mnie tak bliski, kochający, przebaczący, miłosierny. (...) Ale aby dojść do tego trzeba najpierw poznać Pana Jezusa, a potem Go pokochać i żyć według Jego przykazań. Czytając Pismo Święte zaczęłam powoli szukać powiązań biblijnych z naszym życiem codziennym. Doszłam do wniosku, że można nie tylko czytać i rozważać, ale zastosować w życiu. Dzisiaj Pismo Święte jest dla mnie światłem, które rozjaśnia największe ciemności, pomocą w każdej sytuacji życiowej. Uspakaja jak najlepsze lekarstwo, jest prawdziwą drogą prowadzącą do ostatecznego celu. (Barbara)” („Wiecznik” nr 132, wrzesień-październik – 2004).

Bóg kieruje do każdego człowieka słowa miłości. Całe Pismo Święte, zarówno Stary, jak i Nowy Testament to nic innego, jak dzieje przywierza Boga z człowiekiem.

Punktem szczytowym objawienia się Boga człowiekowi jest przyjście na ziemię Jego Syna. Jezus w czasie swojego ziemskiego życia nauczał poprzez słowa, świadectwa i czyny. Wielu ludzi kieruje się słowem Bożym i według niego żyje, choć wymaga to wysiłku i trudu.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie fragmentu z Pisma Świętego.

„błogosławieni ci, którzy słuchają słowa Bożego i zachowują je”
(Łk 11,28).

- Co Chrystus mówi o tych, którzy słuchają Jego słowa i zachowują je w życiu?

Błogosławieni, tzn. szczęśliwi i rozradowani Bogiem są ci, do których Jezus wygłosił błogosławieństwa na górze. Uczniowie Jezusa są błogosławieni, bo słyszą i widzą to, co Bóg przekazuje przez swego Syna. Oni nie tylko słuchają, lecz także głoszą i wypełniają Jego słowo w życiu.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Jaką rolę pełni słowo Chrystusa? Odpowiedź na to pytanie znajdziemy w Piśmie Świętym.

Trzech wybranych uczniów odczytuje fragmenty Pisma Świętego. Pozostali uczniowie zapisują na kartkach odpowiedzi na pytanie w postaci haseł, a następnie na tablicy.

1. „Przywołali ich potem i zakazali im w ogóle przemawiać i nauczać w imię Jezusa. Lecz Piotr i Jan odpowiedzieli: «Rozsądźcie, czy słuszne jest w oczach Bożych bardziej słuchać was niż Boga? Bo my nie możemy nie mówić tego, cośmy widzieli i słyszeli»” (Dz 4,18-20).

2. „Apostołowie z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa, a wszyscy oni mieli łaskę” (Dz 4,33).

3. „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28,19-20).

Bóg kieruje do nas swoje słowo w czasie każdej Mszy Świętej, zapraszając nas do stołu słowa Bożego i do stołu Eucharystii. Mamy zatem czerpać z obydwu stołów, by być blisko Boga. W słowie Bóg tkwi siła, która może przemieniać ludzkie serca.

Katechizm Kościoła Katolickiego wskazuje na fundamentalną wartość słowa Bożego w naszym życiu.

„W Piśmie Świętym Kościół nieustannie znajduje swój pokarm i swoją moc, ponieważ przyjmuje w nim nie tylko słowo ludzkie, ale to, czym jest ono rzeczywiście: Słowo Boże. «W księgach świętych Ojciec, który jest w niebie, spotyka się miłościwie ze swymi dziećmi i prowadzi z nimi rozmowę»” (KKK 104).

- Co Kościół odnajduje w Piśmie Świętym?
- Czym jest słowo Boże?

Wśród tych, którzy kierowali się słowem Bożym można wymienić: św. Franciszka z Asyżu, św. Szczepana i św. Piotra.

- Dlaczego ci święci zasłużyli na miano wiernych słuchaczy słowa Bożego?

Analiza tekstów źródłowych.

Propozycja 1

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na pięć grup. Uczniowie otrzymują karty pracy. Dokonują analizy tekstów i wskazują, dlaczego świętych określa się wiernymi słuchaczami słowa Bożego. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Mężowie izraelscy, słuchajcie tego, co mówię: Jezusa Nazarejczyka, Męża, którego posłannictwo Bóg potwierdził wam niezwykłymi czynami, cudami i znakami, jakich Bóg przez Niego dokonał wśród was, o czym sami wiecie, tego Męża, który z woli postanowienia i przewidzenia Bożego został wydany, przybiliście rękami bezbożnych do krzyża i zabiliście. (...) Tego właśnie Jezusa wskrzesił Bóg, a my wszyscy jesteśmy tego świadkami. Wyniesiony na prawicę Boga, otrzymał od Ojca obietnicę Ducha Świętego i zesłał Go (...).

Gdy to usłyszeli, przejęli się do głębi serca: «Cóż mamy czynić, bracia?» – zapytali Piotra i pozostałych Apostołów. «Nawróćcie się – powiedział do nich Piotr – i niech każdy z was ochrzci się w imię Jezusa Chrystusa na odpuszczenie grzechów waszych, a weźmiecie w darze Ducha Świętego» (Dz 2,22-23.32-33.37-38).

Grupa II

„Postawili ich w środku i pytali: «Czyją mocą albo w czyim imieniu uczyniliście to?» Wtedy Piotr napełniony Duchem Świętym powiedział do nich: «Przełożeni ludu i starsi! Jeżeli przestłuchujecie nas dzisiaj w sprawie dobrodziejstwa, dzięki któremu chory człowiek uzyskał zdrowie, to niech będzie wiadomo wam wszystkim i całemu ludowi Izraela, że w imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka – którego ukrzyżowaliście, a którego Bóg wskrzesił z martwych – że przez Niego ten człowiek stanął przed wami zdrowy. (...) Widząc odwagę Piotra i Jana, a dowiedziawszy się, że są oni ludźmi nieuczonymi i prostymi, dziwili się. Rozpoznawali w nich też towarzyszy Jezusa. (...) Przywołali ich potem i zakazali im w ogóle przemawiać, i nauczać w imię Jezusa. Lecz Piotr i Jan odpowiedzieli: «Rozsądźcie, czy słuszne jest w oczach Bożych bardziej słuchać was niż Boga? Bo my nie możemy nie mówić tego, cośmy widzieli i słyszeli»” (Dz 4,7-10.13.18-20).

Grupa III

„Szczepan pełen łaski i mocy działał cuda i znaki wielkie wśród ludu. (...) Nie mogli jednak sprostać mądrości i Duchowi, z którego [natchnienia] przemawiał. Podstawili więc ludzi, którzy zeznali: «Słyszeliśmy, jak on mówił bluźnierstwa przeciwko Mojżeszowi i Bogu». W ten sposób podburzyli lud, starszych i uczonych w Piśmie. Przybiegli, porwali go i zaprowadzili przed Sanhedryn. Tam postawili fałszywych świadków, którzy zeznali: «Ten człowiek nie przestaje mówić przeciwko temu świętemu miejscu i przeciwko Prawu. Bo słyszeliśmy, jak mówił, że Jezus Nazarejczyk zburzy to miejsce i pozmienia zwyczaje, które nam Mojżesz przekazał». A wszyscy, którzy zasiadali w Sanhedrynie, przyglądali się mu uważnie i zobaczyli twarz jego podobną do oblicza anioła” (Dz 6,8.10-15).

Grupa IV

„Twardego karku i opornych serc i uszu! Wy zawsze sprzeciwialiście się Duchowi Świętemu. Jak ojcowie wasi, tak i wy. Któregoż z proroków nie prześladowali wasi ojcowie? Pozabijali nawet tych, którzy przepowiadali przyjście Sprawiedliwego. A wyście zdradzili Go teraz i zamordowali. Wy, którzy otrzymaliście Prawo za pośrednictwem aniołów, lecz nie przestrzegaliście go».

Gdy to usłyszeli, zawrzały gniewem ich serca i zgrzytali zębami na niego. A on pełen Ducha Świętego patrzył w niebo i ujrzał chwałę Bożą i Jezusa, stojącego po prawicy Boga. (...) A oni podnieśli wielki krzyk, zatkali sobie uszy i rzucili się na niego wszyscy razem. Wyrzucili go poza miasto i kamienowali, a świadkowie złożyli swe szaty u stóp młodzieńca, zwanego Szawłem. Tak kamienowali Szczepana, który modlił się: «Panie Jezu, przyjmij ducha mego!». A gdy osunął się na kolana, zawołał głośno: «Panie, nie poczytaj im tego grzechu!» Po tych słowach skonał” (Dz 7,51-55.57-60).

Grupa V

Św. Franciszek z Asyżu był synem zamożnego mieszczanina, który handlował sukniem. Gdy miał 20 lat wziął udział w wojnie Asyżu z Perugią. Przez rok przebywał w niewoli, gdzie nabawił się choroby. Różne przeżycia sprawiały, że Franciszek stawał się człowiekiem coraz bardziej zapatrzonym w Boga. Gdy modlił się w kościółku św. Damiana przed wizerunkiem Chrystusa na krzyżu wydawało mu się, że słyszy głos Pana, by odbudował dom Boży. Zrozumiał to dosłownie. Sprzedał sukno swego ojca i pieniądze przeznaczył na odbudowę zrujnowanych kościołów. Nie zrozumiał tego ojciec i wydziedziczył syna. Wówczas św. Franciszek zdecydował się na życie w całkowitym ubóstwie i pracy apostołskiej. Wiara w Jezusa umacniała go, gdy spotykał się z niezrozumieniem i trudnościami. Wkrótce znalazł towarzyszy, którzy tak jak on wszystko poświęcali realizowaniu chrześcijańskiego powołania do głoszenia Ewangelii i służenia ludziom. Gdy umierał, miał już wielu naśladowców i spisane regułę dla braci tworzących zgromadzenie. Chrystus, dostrzegając w ubogim Franciszku heroiczną służbę Ewangelii i ofiarną służbę Bogu, obdarzył go stygmatami.

Prezentacja prac.

Propozycja 2

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na pięć grup. Uczniowie otrzymują karty pracy i zapoznają się z tekstami, na podstawie których dokonują charakterystyki postaci. Starają się wczuć w jej sytuację, przeżycia. Następnie przygotowują notatkę, w której zwracają uwagę na uczucia, jakie budzą w nich te postaci i dlaczego ich określa się wiernymi słuchaczami słowa Bożego. Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja prac.

Propozycja 3

Wybrani uczniowie przygotowują wcześniej życiorysy powyższych świętych i prezentują je na katechezie. Następnie wszyscy na zasadzie burzy mózgów w oparciu o przekazane im treści, usłyszane opowiadania, podają, dlaczego świętych można określić mianem wiernych słuchaczy słowa Bożego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Zarówno św. Szczepan, św. Piotr jak i św. Franciszek z Asyżu kierowali się słowami Jezusa. Nie przerażały ich przeciwności, trudy, gotowi byli ponieść wszelkie ofiary, aby swoim życiem i postawą dać o Nim świadectwo.

ZAKOŃCZENIE

Zapoznajemy uczniów z nauczaniem papieża Jana Pawła II.

Odczytanie przez ucznia poniższego tekstu:

„Błogosławieni ci, którzy słuchają słowa Bożego i zachowują je. Te słowa Chrystusa (...) Kościół przechowuje jako najcenniejszy skarb. Zapisane na kartach Ewangelii przetrwały do naszych czasów. Dziś na nas spoczywa odpowiedzialność za to, aby zostały przekazane przyszłym pokoleniom nie jako martwa litera, ale jako żywe źródło poznania prawdy o Bogu i o człowieku – źródło prawdziwej mądrości. (...) Dlatego, kiedy podczas liturgii biorę do rąk księgę Ewangelii i na znak błogosławieństwa wznoszę ją nad zgromadzeniem

i nad całym Kościołem, czynię to z nadzieją, że nadal będzie ona Księgą życia każdego wierzącego, każdej rodziny i całych społeczeństw. Dziś z tą samą nadzieją proszę was: wchodźcie w nowe tysiąclecie z księgą Ewangelii! Niech nie zabraknie jej w żadnym polskim domu! Czytajcie i medytujcie! Pozwólcie, by Chrystus mówił! *Obyście usłyszeli dzisiaj głos Jego: «Nie zatwardzajcie serc waszych...» (Ps 95/94/,7-8)»* (Jan Paweł II, Pelplin 6 czerwca 1999 r.).

- Co mówi Ojciec Święty Jan Paweł II na temat słów Chrystusa: „Błogosławieni ci, którzy słuchają słowa Bożego i zachowują je”?
- Dlaczego Ewangelia jest „Księgą życia”?
- O co prosi Ojciec Święty Jan Paweł II wszystkich wierzących w Chrystusa?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Papież Jan Paweł II wskazał, że Pismo Święte ma być dla chrześcijanina Księgą życia, skarbem najcenniejszym, źródłem mądrości. Dlatego każdy z nas powinien jak najczęściej sięgać po Biblię, zgłębiać jej słowa i żyć według nich.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Czym jest dla mnie słowo Boże?
- Jak często czytam Pismo Święte?
- W jaki sposób wypełniam słowa Chrystusa w swoim codziennym życiu?

W chwili ciszy podziękujmy Jezusowi za Jego słowa kierowane do nas w Kościele i na katechezie.

PRACA DOMOWA

Napisz scenariusz wywiadu z osobą głoszącą słowo Boże.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

✠ MODLITWA

Poprośmy Boga o gorliwe głoszenie i wypełnianie słowa Bożego w swoim życiu.

„Ojcze nasz”.

40. JEZUS CHRYSZTUS = ODKUPICIEL CZŁOWIEKA

Cel ogólny

Ukazanie misji odkupieńczej Jezusa Chrystusa.

Kształtowanie postawy wdzięczności za dar odkupienia.

Zachęcenie do współpracy z Jezusem Chrystusem w dziele zbawienia.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowa: „odkupienie”,
- nazywa Jezusa Odkupicielem człowieka,
- przytacza teksty biblijne mówiące o odkupieńczej misji Jezusa Chrystusa,
- wymienia zadania chrześcijańskie wynikające z faktu odkupienia Chrystusa,
- wyjaśnia cel i sens działalności odkupieńczej i zbawczej Jezusa Chrystusa,
- określa, w jaki sposób Jezus Chrystus odkupił człowieka,
- analizuje teksty biblijne i z nauczania Kościoła dotyczące odkupienia Chrystusa,
- ocenia swoją postawę wobec Jezusa Chrystusa – Odkupiciela,
- przyjmuje odpowiedzialność za swoje zbawienie.

Metody

Rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami, zajęcie stanowiska wobec tekst biblijnego), plakat, analiza tekstów z nauczania Kościoła, praca indywidualna, praca w grupach, wykład, autorefleksja, tekst luk, niedokończone zdania.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, materiały do wykonania plakatu.

MODLITWA

„Akt wiary”.

WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Poczułam też wielką wdzięczność ku Jezusowi, za to że poddał się woli Ojca, umarł i zmartwychwstał, za to, że wstawia się za mną u swego Ojca. Jakże Jezus mnie kocha. Dzięki niech będą Jezusowi, że mnie obmywa, leczy zranienia. (...) Jezus umarł, by świat mógł się narodzić, by każdy człowiek mógł się narodzić. I tak oto nad każdym człowiekiem zapaliła się lampka światła, promyk nadziei na nowe poczęcie, a później nowe narodzenie. (...) Bóg przez swego Syna pozwolił mi się na nowo narodzić. Dał mi pokój serca i wymalował radość w moim sercu. Chwała Panu!” (Monika).

Jezus leczy zbolełe ciała i dusze. Przez swoją mękę i śmierć pojednał nas z Bogiem i umożliwił nam zbawienie. Odkupienie można rozumieć jako na nowe narodziny dla Boga, uzdrowienie ze wszelkich słabości. Jezus sprawia, że dzięki Niemu człowiek odzyskuje to, co utracił przez grzech. Przyszedł na ziemię, aby odkupić nasze winy i dać nam zbawienie.

ROZWINIĘCIE

Historia upadku – grzechu pierwszych ludzi ma swoje konsekwencje. Są nimi: utrata raju i bliskości Boga, cierpienie i śmierć. Bóg w swoim wielkim miłosierdziu nie pozostawia człowieka samemu sobie. Posyła swego Syna na ziemię, by odkupić człowieka z grzechów i dać mu życie wieczne.

Odczytanie fragmentu z Pisma Świętego.

„Tak bowiem Bóg umiłował świat, że Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w Niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (J 3,16).

– Co Bóg uczynił dla człowieka w ogromie swej miłości?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Boża miłość nie ma granic, jest bezwarunkowa i nieodwołalna. Odzwierciedla to przypowieść o zbłąkanej owcy.

Odczytanie fragmentu z Pisma Świętego.

„Jak wam się zdaje? Jeśli kto posiada sto owiec i zabłąka się jedna z nich: czy nie zostawi dziewięćdziesięciu dziewięciu na górach i nie pójdzie szukać tej, która się zabłąkała? A jeśli mu się ją odnalezć, zaprawdę, powiadam wam: cieszy się nią bardziej niż dziewięćdziesięciu dziewięciu tymi, które się nie zabłąkały. Tak też nie jest wolą Ojca waszego, który jest w niebie, żeby zginęło jedno z tych małych” (Mt 18,12-14).

Analiza tekstu biblijnego.

Propozycja 1

Zajęcie stanowiska wobec tekst biblijnego.

Po odczytaniu przypowieści uczniowie zajmują stanowisko wobec tekstu biblijnego. Przedstawiają swoje odczucia, jakie wywołała u nich treść przypowieści.

Propozycja 2

Plakat.

Dzielimy uczniów na grupy. Uczniowie w formie plakatu przedstawiają swoje odczucia, jakie wywołała u nich treść przypowieści. Czas pracy: 10 minut.

Podsumowanie katechety.

Katechizm Kościoła Katolickiego ukazuje nam niezwykle istotne elementy odkupieńczej misji Chrystusa.

Odczytanie przez ucznia fragmentu Katechizmu Kościoła Katolickiego:

„Podejmując w swoim ludzkim sercu miłość Ojca do ludzi, Jezus «do końca ich umiłował» (J 13,1), ponieważ «nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich» (J 15,13). W ten sposób w cierpieniu i śmierci człowieczeństwo Jezusa stało się wolnym i doskonałym narzędziem Jego Boskiej miłości, która pragnie zbawienia ludzi. Istotnie, przyjął On w sposób dobrowolny mękę i śmierć z miłości do Ojca i do ludzi, których Ojciec chce zbawić: «Nikt Mi (życia) nie zabiera, lecz Ja od siebie je oddaję» (J 10,18). Syn Boży wydaje się więc na śmierć aktem najwyższej wolności” (KKK 609).

- O jakich istotnych elementach odkupieńczej misji Chrystusa mówi Katechizm Kościoła Katolickiego?

Podsumowanie katechety.

Ojciec Święty Jan Paweł II w swoim nauczaniu zwraca uwagę na wartość człowieka w oczach samego Boga:

„Chrystus-Odkupiciel (...) «objawia w pełni człowieka samemu człowiekowi». (...) Człowiek odnajduje w nim swoją właściwą wielkość, godność i wartość swego człowieczeństwa. (...) Człowiek, który chce zrozumieć siebie do końca (...) musi ze swoim niepokojem, niepewnością, a także słabością i grzesznością, ze swoim życiem i śmiercią, przybliżyć się do Chrystusa. (...) Jakąż wartość musi mieć w oczach Stwórcy człowiek, skoro zasłużył na takiego i tak potężnego Odkupiciela (por. hymn Exsultet z Wigilii Wielkanocnej), skoro Bóg «Syna swego Jednorodzonego dał», ażeby on, człowiek «nie zginął, ale miał życie wieczne» (por. J 3,16)” (*Redemptor hominis*, 10).

- W kim człowiek odnajduje swoją godność i wartość swego człowieczeństwa?
- Dlaczego nie można zrozumieć człowieka bez Chrystusa?

- O czym świadczy fakt odkupienia, ofiarowany nam przez Chrystusa?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Biblijnym świadectwem zmartwychwstania Pana Jezusa jest fakt pustego grobu oraz późniejsze epifanie, tzn. Jego ukazywanie się po zmartwychwstaniu Apostołom i innym ludziom.

Miłość, jaką Bóg obdarzył człowieka, jest bezgraniczna i nieodwołalna. Człowiek odkupiony ma odpowiadać na Bożą miłość swoją miłością, bo ona jest gwarantem życia wiecznego.

☺ ZAKOŃCZENIE

Ojciec Święty Jan Paweł II naucza:

„Miłość jest potężniejsza niż śmierć. Świat potrzebuje świadectwa Chrystusa, aby otrząsnąć się z więzów cywilizacji śmierci” (Jan Paweł II, Niepokalanów, 18 czerwca 1983 r.).

Chrystus w swojej odkupieńczej misji ukazał bezgraniczną miłość Boga do człowieka. To ona zerwała więzy grzechu i śmierci oraz nadała sens ludzkiemu życiu. Dzisiejszy człowiek potrzebuje świadków Chrystusa, którzy wyjdą naprzeciw cywilizacji śmierci, niosąc ze sobą cywilizację miłości.

Autorefleksja.

Odkupienie ofiarowane nam przez Chrystusa zobowiązuje nas nieustannie do współpracy w dziele naszego zbawienia, a uczynimy to najlepiej przez dzieła miłosierdzia.

Pomyślmy:

- W jaki sposób dziękuję Chrystusowi za dar odkupienia?
- Co czynię, aby zbawienie stało się także moim udziałem?
- Co czynię, by być świadkiem Chrystusa?

Słowami „Aktu miłości”, podziękujmy Bogu za miłość, którą nas obdarza, a zwłaszcza za Jego Syna – Jezusa Chrystusa.

„Akt miłości”.

PRACA DOMOWA

Napisz, w jaki sposób Chrystus odkupił człowieka i co dzięki Jego ofierze otrzymał.

W modlitwie wieczornej podziękuj Chrystusowi za dzieło odkupienia.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3, 4)

MODLITWA

„Akt nadziei”.

41. ZNACZENIE WIARY W MOIM ŻYCIU

Cel ogólny

Ukazanie znaczenia wiary w życiu człowieka.
Kształtowanie postawy zawierzenia Bogu i odpowiedzialności za rozwój wiary.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza naukę Pisma Świętego na temat wiary,
- wyjaśnia, czym jest wiara,
- uzasadnia potrzebę wiary i jej znaczenie w życiu człowieka,
- wskazuje na potrzebę zawierzenia Bogu w każdej sytuacji swojego życia,
- ocenia swoje zaangażowanie w rozwój wiary,
- przyjmuje odpowiedzialność za rozwój wiary.

Metody

Pogadanka, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, rozmowa kierowana, praca w grupach, autorefleksja.

Środki dydaktyczne:

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, teksty przemówień papieża Jana Pawła II i papieża Benedykta XVI, plansza z hasłem: WIARA, kolorowe paski papieru.

✠ MODLITWA

„Wierzę w Boga”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„W znaczeniu potocznym słowo «wierzyć» oznacza «darzyć kogoś pełnym zaufaniem». Mówiąc komuś, że mu wierzę, chcę powiedzieć: «zdaję się na twoją wiedzę, twoje doświadczenie, na twoją prawdomówność», «wierzę w to, co mówisz», «ufam twoim słowom», «przyjmuję je za prawdę». (...) Wiara jest rodzajem przyłgnięcia, radykalnym opowiedzeniem się po stronie kogoś, komu zawierzyło się w mocny sposób. W tym kontekście można powiedzieć również, że wiara jest poznaniem. Pozwala mi zaufać w szczerłość uczuć i w prawdomówność drugiej osoby. Zaufanie z kolei jest korzeniem wspólnoty między ludźmi. (...) W wierze więc, w samym punkcie wyjścia, najważniejsza nie jest treść wiary – czy i na ile jest ona dla mnie wygodna, ale czy świadek, któremu zaufałem, jest prawdomówny. Poznanie przez wiarę jest zatem poznaniem, które opiera się na świadectwie innego człowieka. Obok świadectwa, poznanie jest drugim elementem wiary i polega na mądrym i roztroptym przyłgnięciu do przekazu świadka” (o. Zdzisław Józef Kijas, *Wierzę*, „List”, 1 [1998], s. 16-17).

Pogadanka na temat: Czym jest wiara?

Spotykamy ludzi, którzy pomimo różnych problemów są radośni i uśmiechnięci. Skąd czerpią siłę? Oparcie znajdują w wierze. Jest ona odpowiedzią człowieka na objawienie się Boga, powierzeniem się Jego nieskończonej mocy i bezgranicznej miłości. W obliczu ludzkiej słabości i bezradności, wiara staje się ciągłym uciekaniem się do miłosierdzia Bożego. Albowiem „wierzyć” oznacza widzieć samego siebie i otaczającą rzeczywistość „oczyma” Boga.

ROZWINIĘCIE

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu wielokrotnie ukazuje nam znaczenie wiary w życiu różnych ludzi. Mówi o ich zmaganiach w wierze i potrzebie zawierzenia Bogu. Wiara pewna i mocna potrafi „przenosić góry”.

Praca w grupach.

Katecheta dzieli uczniów na grupy dwu- trzyosobowe. Każda grupa otrzymuje kartę pracy ze wskazanym do analizy fragmentem Pisma Świętego. Uczniowie zapoznają się z jego treścią i odpowiadają

na następujące pytanie: Co Pismo Święte mówi o wierze? Odpowiedź uczniowie zapisują flamastrem na kolorowym pasku papieru. Czas pracy: 5 minut.

Teksty Pisma Świętego do analizy przez poszczególne grupy:

1. „I otrzymacie wszystko, o co na modlitwie z wiarą prosić będziecie” (Mt 21,22).

2. „Bo sercem przyjęta wiara prowadzi do usprawiedliwienia, a wyznawanie jej ustami – do zbawienia” (Rz 10,10).

3. „W Nim mamy śmiały przystęp [do Ojca] z ufnością dzięki wierze w Niego” (Ef 3,12).

4. „Sądzimy bowiem, że człowiek osiąga usprawiedliwienie przez wiarę, niezależnie od pełnienia nakazów Prawa” (Rz 3,28).

5. „Jezus obrócił się, i widząc ją, rzekł: «Ufaj, córko! Twoja wiara cię ocaliła». I od tej chwili kobieta była zdrowa” (Mt 9,22).

6. „Tak więc utwierdzały się Kościoły w wierze i z dnia na dzień rosły w liczbę” (Dz 16,5).

7. „W każdym położeniu bierzcie wiarę jako tarczę, dzięki której zdołacie zgasić wszystkie rozżarzone pociski Złego” (Ef 6,16).

8. „Jezus mu rzekł: «Idź, twoja wiara Cię uzdrowiła». Natychmiast przejrzał i szedł za Nim drogą” (Mk 10,52).

Katecheta umieszcza na tablicy planszę z hasłem: WIARA.

Uczniowie prezentują wyniki prac w grupach, a następnie umieszczają swoje odpowiedzi wokół hasła: WIARA.

Celem naszej wiary jest zbliżenie się do Boga.

Uczniowie zapoznają się z tekstami Katechizmu Kościoła Katolickiego:

„Wiara jest osobowym przyłgnięciem całego człowieka do Boga, który się objawia. Obejmuje ona przyłgnięcie rozumu i woli do tego, co Bóg objawił o sobie przez swoje czyny i słowa” (KKK 176).

„Wiara ma więc podwójne odniesienie: do osoby i do prawdy; akt wiary odnosi się do prawdy przez zaufanie osobie, która o niej świadczy” (KKK 177).

- Co na temat wiary mówi Katechizm Kościoła Katolickiego?

Wiara jest odpowiedzią człowieka na objawienie się Boga w Jezusie Chrystusie. Jest doświadczeniem życia Bożego w nas, pozwalającym nam widzieć siebie samych i otaczającą nas rzeczywistość oczyma Boga. Jest przyłgnięciem do osoby Jezusa, naszego Pana i Przyjaciela. Jest również powierzeniem się Jego nieskończonej mocy i bezgranicznej miłości.

Odczytanie i omówienie fragmentu homilii papieża Jana Pawła II, wygłoszonej do młodzieży 3 czerwca 1997 r. w Poznaniu.

„Wiara w Chrystusa i nadzieja, której On jest mistrzem i nauczycielem, pozwalają człowiekowi odnieść zwycięstwo nad samym sobą, nad tym wszystkim, co jest w nim słabe i grzeszne, a zarazem ta wiara i nadzieja prowadzą do zwycięstwa nad złem i skutkami grzechu w otaczającym nas świecie. (...) Chrystus i nam pozwala przetrwać najtrudniejsze chwile w życiu, jeżeli z wiarą i nadzieją zwracamy się do Niego o pomoc. «Odwagi! Ja jestem, nie bójcie się!» Mocna wiara, z której rodzi się nadzieja, cnota tak bardzo dziś potrzebna, uwalnia człowieka od lęku i daje mu siłę duchową do przetrwania wszystkich burz życiowych. Nie lękajcie się Chrystusa! Zaufajcie Mu do końca! On jedyny «ma słowa życia wiecznego». Chrystus nie zawodzi” (Jan Paweł II, Poznań, 3 czerwca 1997 r.).

- Co mówi papież Jan Paweł II na temat wiary?
- Do czego zachęca papież Jan Paweł II?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Wiara jest konieczna dla naszego zbawienia. Człowiek powinien ją rozwijać, odpowiadając na wezwanie Boga w swoim codziennym życiu. Wzrost w wierze osiągamy karmiąc się słowem Bożym, modląc się i korzystając z sakramentów świętych. Poucza nas o tym Katechizm Kościoła Katolickiego.

Odczytanie przez ucznia tekstu z podręcznika.

„Wiara jest darem danym człowiekowi przez Boga. Ten nieoceniony dar możemy utracić. (...) Aby żyć, wzrastać i wytrwać w wierze aż do końca, musimy karmić ją słowem Bożym oraz prosić Pana, aby przyniósł nam wiary; powinna ona działać «przez miłość» (Ga 5,6), być podtrzymywana przez nadzieję i zakorzeniona w wierze Kościoła” (KKK 162).

– Czym jest wiara?

Wiara, wzmacniana miłością i nadzieją, prowadzi do zwycięstwa nad złem, lękiem i słabościami. Powinniśmy prosić Boga o wytrwałość w wierze.

Papież Benedykt XVI wzywa nas do zawierzenia Chrystusowi:

(odczytanie i omówienie fragmentu homilii, zamieszczonego w podręczniku ucznia)

„Wiara – zawierzenie Chrystusowi, przyjęcie Go, pozwolenie, żeby nas przemieniał, pójdzie za Nim aż do końca – sprawia, że rzeczy po ludzku niemożliwe stają się możliwe, w każdej rzeczywistości” (Sycylia, 3 października 2010 r.).

Tylko Chrystus może pomóc przemieniać nasze życie. Wiara – mocna i pewna czyni możliwym to, co po ludzku jest niemożliwe.

☺ ZAKOŃCZENIE

Bóg jest obecny w naszym życiu niezależnie od tego, co robimy. Czas ziemskiego życia – to nasze spotkanie z Bogiem, z Jego miłością

i miłosierdziem. Powinniśmy być wdzięczni Chrystusowi za każdą chwilę życia i za wiarę.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak troszczyć się o rozwój swojej wiary?
- W jaki sposób staram się trwać przy Chrystusie?
- Jak często dziękuję Bogu za dar wiary?

Refleksję kończy modlitwa spontaniczna o umocnienie wiary.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę o przymnożenie łaski wiary.

W modlitwie powierz Bogu wszystkie swoje sprawy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4, 5)

MODLITWA

„Akt wiary”.

42. MARYJA MATKĄ WIERZĄCYCH

Cel ogólny

Ukazanie Maryi jako Matki wszystkich wierzących.
Kształtowanie postawy wdzięczności wobec Maryi za Jej opiekę.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje, kto i kiedy ogłosił Maryję Matką Kościoła,
- objaśnia, na czym polega obecność Maryi w życiu wierzących,
- wskazuje wśród święt Maryjnych święto Matki Kościoła,
- uzasadnia potrzebę wdzięczności i wierności wobec Maryi,
- analizuje teksty źródłowe mówiące o Maryi – Matce wierzących,
- określa sposoby wdzięczności Maryi za Jej opiekę,
- ocenia swoją postawę wobec Maryi – Matki wierzących.

Metody

Pogadanka, ekspozycja, kontemplacja, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, analiza tekstu źródłowego, rozmowa kierowana, śpiew, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, obraz Matki Bożej, świeca, tekst ogłaszający Maryję Matką Kościoła, plansza z tekstem biblijnym – J 19,25-27, tekst wiersza.

✠ MODLITWA

„Zdrowaś Maryjo”.

WPROWADZENIE

Człowiek często zwraca się do swojej matki i u niej szuka pomocy.

Pogadanka na temat: Jakie cechy powinny charakteryzować matkę?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Matka nie tylko daje życie, ale powinna być dla swojego dziecka wzorem postępowania.

Na tablicy umieszczamy obraz Matki Bożej.

W chwili ciszy kontemplujemy oblicze Matki Najświętszej.

ROZWINIĘCIE

Matka Boża, Matka Jezusa – są to określenia, których często używamy wobec Maryi. Mówimy także, że jest Ona naszą Matką.

Uroczyste odczytanie tekstu Pisma Świętego.

„A obok krzyża Jezusowego stały: Matka Jego i siostra Matki Jego, Maria, żona Kleofasa, i Maria Magdalena. Kiedy więc Jezus ujrzał Matkę i stojącego obok Niej ucznia, którego miłował, rzekł do Matki: «Niewiasto, oto syn Twój». Następnie rzekł do ucznia: «Oto Matka twoja». I od tej godziny uczeń wziął Ją do siebie” (J 19,25-27).

Planszę z tekstem – J 19,25-27 umieszczamy na tablicy.

Ponowne odczytanie tekstu przez uczniów (w ciszy).

- Jakie słowa Jezus skierował do Maryi?
- Jakie słowa Jezus skierował do Jana?
- Kim stała się Maryja dla wierzących?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Jezus oddał wszystkich ludzi pod opiekę swojej Matki. Maryja uznała nas za swoje dzieci. Ona otacza swoją matczyną miłością,

wyprasza potrzebne łaski, zawsze prowadzi do Syna i uczy wypełniać Jego wolę.

Jezus uczynił Maryję Matką całego Kościoła, wszystkich ludzi wierzących. Kościół podkreśla wyjątkową rolę Maryi.

Analiza tekstów Katechizmu Kościoła Katolickiego.

Propozycja 1

Uczniowie zapoznają się tekstami z Katechizmu Kościoła Katolickiego zamieszczonymi w podręczniku. Następnie zastanawiają się, jaką rolę odgrywa Maryja w Kościele.

„Rola Maryi wobec Kościoła jest nieodłączna od Jej zjednoczenia z Chrystusem i wprost z niego wynika. «Ta zaś łączność Matki z Synem w dziele zbawczym uwidacznia się od chwili dziewiczego poczęcia Chrystusa aż do Jego śmierci». W sposób szczególny ukazuje się w godzinie Jego męki: Błogosławiona Dziewica szła naprzód w pielgrzymce wiary i utrzymała wiernie swoje zjednoczenie z Synem, aż do krzyża, przy którym nie bez postanowienia Bożego stanęła, najgłębiej ze swoim Jednorodzoną współcierpiąca (...), a wreszcie przez tegoż Jezusa Chrystusa umierającego na krzyżu oddana została uczniowi jako matka tymi słowami: «Niewiasto, oto syn Twój»” (KKK 964).

Propozycja 2

Uczniowie w ciszy zapoznają się z powyższym tekstem i odpowiadają na pytania.

- Co to znaczy, że rola Maryi wobec Kościoła jest nieodłączna od Jej zjednoczenia z Chrystusem?
- Z czyjej woli Maryja jest Matką wierzących?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Świadomość, że Maryja jest Matką Kościoła, tzn. Matką wszystkich wierzących, powinna wzbudzać w nas większe zaufanie do Niej. Częściej zwracajmy się do Niej nie tylko w osobistych sprawach, ale przede wszystkim w sprawach całego Ludu Bożego. Od dawna wierzący uważali Najświętszą Maryję Pannę za swoją Matkę. Na prośbę

biskupów całego świata, a szczególnie biskupów polskich, papież Paweł VI, na zakończenie trzeciej Sesji Soboru Watykańskiego II, 21 listopada 1964 r. ogłosił Maryję Matką Kościoła, Matką całego Ludu Bożego:

„Na Jej chwałę i nasze pokrzepienie ogłaszamy Najświętszą Maryję Pannę Matką Kościoła, to znaczy Matką całego Ludu Bożego, zarówno wiernych, jak i pasterzy, którzy nazywają Ja najbardziej kochającą Matką. Pragniemy, by pod tym najmiłszym tytułem od tej chwili Dziewica Matka, była jeszcze bardziej czczona i wzywana przez lud chrześcijański (...). Twemu Niepokalanemu Sercu, Bogurodzico Dziewico, oddajemy w końcu cały rodzaj ludzki”.

Papież Paweł VI prosił Maryję:

(odczytanie tekstu przez katechetę)

„Pamiętaj o wszystkich Twoich dzieciach. Przedstawiaj Bogu ich modlitwy; strzeż ich mocnej wiary; umacniaj ich nadzieję; powiększaj ich miłość”.

– O co prosił Maryję papież Paweł VI?

Uroczystość Matki Kościoła obchodzimy w pierwszy dzień po Niedzieli Zesłania Ducha Świętego. Zesłanie Ducha Świętego było początkiem działalności Kościoła, a Maryja wspierała Go swoją modlitwą. Każdy z nas doświadcza pomocy Matki Najświętszej w swoim życiu. Jako Matka Kościoła, Maryja ukazuje nam, na czym polega prawdziwe zjednoczenie z Bogiem.

☺ ZAKOŃCZENIE

Wielu pielgrzymuje na Jasną Górę i do innych sanktuariów Maryjnych, aby dziękować Jej za otrzymane łaski. Wielu powierza Jej swoje życie. 4 czerwca 1979 roku, Ojciec Święty Jan Paweł II, w czasie pierwszej pielgrzymki do Polski zawierzył samego siebie Matce Najświętszej słowami oddania: „TOTUS TUUS – cały Twój jestem Maryjo, i wszystko, co moje, jest Twoim”.

Kardynał Stefan Wyszyński, w trudnych czasach dla Kościoła w Polsce, słowem i życiem wyznał: „Wszystko postawiłem na Maryję”.

- Dlaczego Maryję nazywamy Matką wierzących?
- W jaki sposób możemy okazać zaufanie Maryi?

Ojciec Święty Jan Paweł II i kardynał Stefan Wyszyński dali przykład zawierzenia Maryi. Każdy z nas powinien zawierzyć swoje życie Maryi, ufając, że jako Matka wszystkich wierzących będzie dla wsparciem i Orędowniczką u Boga.

Papież Benedykt XVI w swoim nauczaniu ukazuje nam wiarę Maryi i zachęca do Jej naśladowania.

Odczytanie przez ucznia tekstu nauczania papieża Benedykta XVI z podręcznika.

„Wiara zatem jest wielkością Maryi, jak radośnie obwieszcza Elżbieta: Maryja jest «błogosławiona między niewiastami», «błogosławiony jest owoc Jej łona», ponieważ jest «Matką Pana», ponieważ wierzy i żyje w wyjątkowy sposób «pierwszym» z błogosławieństw – błogosławieństwem wiary.(...) «Błogosławiona [jest], która uwierzyła, że spełnią się słowa powiedziane Jej od Pana»” (Benedykt XVI, Castel Gandolfo, 15 sierpnia 2010 r.).

- Czym odznaczała się wiara Maryi?
- Dlaczego Maryja jest dla nas wzorem wiary?

Maryję mamy nie tylko podziwiać, ale przede wszystkim naśladować w wierze.

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Nieważne, ile zmartwień mamy w sercu, oddajemy je wszystkie naszej Niebieskiej Mamie. A jak to zrobić? Trzeba otworzyć swoje serce, odmawiać «Zdrowaś Maryjo» tak, jakbyśmy NAPRAWDĘ zwracali się do Maryi (...). Otworzyć serce to znaczy, że mimo jakiegoś cierpienia (fizycznego, duchowego) my z ufnością zwracamy się do Matki Bożej i wiemy, że Ona rzeczywiście wysłuchuje naszych prośb – tych, które są zgodne z Wolą Boga. Do tego trzeba ŻYWEJ WIARY, bo podczas

naszej modlitwy Maryja jest naprawdę BLISKO i słucha, kiedy Jej dzieci z ufnością zwracają się do Niej we wszystkich trudnościach” (ar).

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak często dziękuję Jezusowi za Maryję – Jego i naszą Matkę?
- W jaki sposób okazuję wdzięczność Maryi za Jej opiekę?
- Jak często powierzam Matce Bożej swoje życie?

Po chwili ciszy śpiew pieśni: „Matko Boga, Królowo świata”:

Matko Boga, Królowo świata,
Matko ludzi – módl się za nami.
Matko Boga, Królowo świata,
Matko ludzi – prowadź nas!

O Maryjo, Ty w mój każdy dzień –
Prowadź mnie, kieruj mną, ze mną bądź!
Chciej, o Pani, dziś modlitwy przyjąć te:
Za siostrę, brata i za mnie też.

Pozwólmy, by Maryja nas prowadziła, by była dla nas Przewodniczką na drodze do zbawienia. Zastanówmy się nad słowami teologa kardynała Leona Josepha Suenensa, który w jednej ze swych książek daje odpowiedź na pytanie, kim jest Maryja.

Katecheta odczytuje wiersz na tle muzyki medytacyjnej.

Kim Maryja jest dla nas?
Jest tą,
której przeznaczeniem,
jest przyspieszenie przyjścia
Jezusa Chrystusa.
Jest Ona dla wszystkich ludzi
Matką Bożą oczekującą...
Jest tą,
która wzywa nas na służbę
swego duchowego macierzyństwa
wobec naszych współczesnych;

Tą, która upomina się
o nasze wargi, nasze ręce,
nasze ramiona,
aby służyły jej synowi,
aby razem z Nią zanosily
Chrystusa ludziom,
tym ludziom, którzy umierają,
gdyż Go nie znają.

Jest tą,
która pragnie gorąco,
dzięki naszej wiernej
i aktywnej współpracy
stawać się każdego dnia
bardziej Matką Bożą objawiającą się
światu, który nadchodzi..."

(Kardynał Leon-Joseph Suenes, „Kim jest Ona?”)

- Kim jest dla was Maryja i jaką rolę pełni w waszym życiu?
- W jaki sposób możemy okazać Maryi wdzięczność za Jej troskę i opiekę?
- Czego może oczekiwać od nas Matka Najświętsza?
- Dlaczego Maryja ma prawo oczekiwać czegokolwiek od nas?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Mamy obowiązek okazywać szacunek i posłuszeństwo swojej matce ziemskiej. Tym bardziej jesteśmy do tego zobowiązani wobec Matki Najświętszej, którą Jezus Chrystus uczynił Matką wszystkich wierzących.

PRACA DOMOWA

Wyjaśnij, co to znaczy, że Maryja jest Matką wierzących.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

✠ MODLITWA

„Pod Twoją obronę”.

V. SŁOWO BOŻE ROZSZERZAŁO SIĘ

43. ZEŚLANIE DUCHA ŚWIĘTEGO = NARODZINY KOŚCIOŁA

Cel ogólny

Ukazanie prawdy o Ześlaniu Ducha Świętego jako początku rozwoju i działalności Kościoła.

Kształtowanie postawy otwartości na działanie Ducha Świętego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje, że Duch Święty zstąpił na Apostołów zgromadzonych w Wieczerniku w Dniu Pięćdziesiątnicy,
- identyfikuje Ześlanie Ducha Świętego z początkiem Kościoła,
- wyjaśnia, na czym polegał „dar języków”,
- opisuje wydarzenie Ześlania Ducha Świętego,
- uzasadnia, że dary Ducha Świętego otrzymujemy nie tylko dla osobistego dobra, ale dla pożytku wspólnoty Kościoła,
- wybiera sposób zaangażowania się dla dobra Kościoła i swojego otoczenia,
- wskazuje na modlitwę jako sposób podziękowania Bogu za dar zesłania Ducha Świętego,
- redaguje modlitwę o godne przyjęcie darów Ducha Świętego,
- ocenia swoją postawę otwartości na działanie Ducha Świętego.

Metody

Pogadanka, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, rozmowa kierowana, ekspozycja, kontemplacja, autorefleksja, śpiew, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, ilustracja Zesłania Ducha Świętego, nagranie z Hymnem do Ducha Świętego.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Takiego powiewu Ducha Świętego się nie spodziewałam. (...) Na Mszy (...) autentycznie zstąpił Duch Święty na wiernych, czuło się namacalnie obecność Boga, który patrzył z miłością na swój lud. Czułam ogromny spokój i miłość do ludzi. (...) To było, jak przytulanie się Jana do piersi Jezusa podczas ostatniej wieczerzy albo obejmowanie stóp Mistrza i całowanie ich przez Magdalenę. To była obfita uczta, na którą zaprosił mnie Jezus. Nikt, kto przyjął zaproszenie, nie wyszedł z pustymi rękami. Jezus działa i żyje wśród nas – teraz w tym czasie, pokazuje swoją moc i przytula do swojego Serca. Otwiera ramiona, żeby przytulić zwłaszcza tych zagubionych i nieszczęśliwych, którzy utracili wiarę w Jego miłosierdzie, którzy w swoim udręczeniu mają tak ściśnięte serce, że już nie potrafią kochać” (Ola).

Jezus wiedział, że kontynuowanie Jego misji nie będzie możliwe bez pomocy Ducha Świętego. Dlatego po swoim Wniebowstąpieniu spełnia obietnicę i zsyła Go na Apostołów zgromadzonych w Wieczerniku razem z Matką Najświętszą.

- Kim jest Duch Święty?
- Kiedy Pan Jezus zesłał Ducha Świętego?

W roku liturgicznym uroczystość Zesłania Ducha Świętego, która jest pamiątką „narodzenia” Kościoła, kończy Okres Wielkanocny. O wydarzeniu Zesłania Ducha Świętego przeczytamy z Dziejów Apostolskich.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie fragmentu Pisma Świętego:

„Kiedy nadszedł wreszcie dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wichru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też języki jakby z ognia, które się rozdzieliły, i na każdym z nich spoczął jeden. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak, jak im Duch pozwalał mówić” (Dz 2,1-4).

- Kiedy Duch Święty zstąpił na Apostołów?
- Jakie znaki towarzyszyły temu wydarzeniu?
- Kto został napełniony Duchem Świętym?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Umieszczenie na tablicy obrazu przedstawiającego Zesłanie Ducha Świętego.

Kontemplacja obrazu.

Zesłanie Ducha Świętego nastąpiło w Dniu Pięćdziesiątnicy. Dzień ten stał się dla Kościoła dniem Jego „narodzin”. Apostołowie, umocnieni darami Ducha Świętego, rozeszli się na cały świat, by głosić prawdę o Zmartwychwstaniu.

Duch Święty działa w Kościele, udziela swoich darów i zstępuje na tych, którzy są otwarci na Jego działanie. 50 dni po Wielkanocy i 10 dni od Wniebowstąpienia Kościół obchodzi uroczystość Zesłania Ducha Świętego zwaną zwyczajowo Zielonymi Świątkami. Wierni gromadzą się w tym dniu w świątyniach, które są dzisiejszymi Wieczernikami. Duch Święty obecny tak jak w Dniu Pięćdziesiątnicy obdarza wszystkich swymi darami, umacnia i ożywia naszą wiarę. Uroczystość ta przypada zawsze w niedzielę. Msza święta sprawowana jest w szatach liturgicznych koloru czerwonego, który symbolizuje płomień ognia i miłość, jakiej udziela Duch Święty. Liturgia słowa zachęca nas do zaangażowania się w przekazywanie prawdy, wynikające z faktu przynależności do Kościoła. Tak jak Apostołowie,

mamy być wyraźnym znakiem, że Jezus działa w Kościele mocą Ducha Świętego.

Odczytanie fragmentu Pisma Świętego:

„Różne są dary łaski, lecz ten sam Duch; różne też są rodzaje posługiwania, ale jeden Pan: różne są wreszcie działania, lecz ten sam Bóg, sprawca wszystkiego we wszystkich. Wszystkim zaś objawia się Duch dla [wspólnego] dobra. Jednemu dany jest przez Ducha dar mądrości słowa, drugiemu umiejętność poznawania według tego samego Ducha, innemu jeszcze dar wiary w tymże Duchu, innemu łaska uzdrawiania w jednym Duchu, (...) innemu dar czynienia cudów, innemu prorocтва, innemu rozpoznawanie duchów, innemu dar języków i wreszcie innemu łaska tłumaczenia języków. Wszystko zaś sprawia jeden i ten sam Duch, udzielając każdemu tak jak chce” (1Kor 12,4-11).

Zastanówmy się, w jaki sposób Duch Święty działa we współczesnym Kościele.

- Jak Duch Święty działa w Kościele? *(pytanie zapisujemy na tablicy)*

Katechizm Kościoła Katolickiego poucza o działaniu Ducha Świętego we wspólnocie Kościoła, którą umacnia swymi darami.

Odczytanie tekstu przez ucznia:

„W dzień Pięćdziesiątnicy (po upływie siedmiu tygodni paschalnych) Pascha Chrystusa wypełnia się przez wylanie Ducha Świętego, który zostaje objawiony, dany i udzielony jako Osoba Boska: Chrystus, Pan, ze swojej Pełni wylewa obficie Ducha” (KKK 731).

- W jaki sposób Chrystus wypełnia obietnicę zesłania Ducha Świętego?

Odczytanie tekstu przez ucznia:

„Duch Święty, którego Chrystus – Głowa Ciała – wylewa na swoje członki, buduje, ożywia i uświęca Kościół, będący sakramentem komunii Trójcy Świętej i ludzi” (KKK 747).

- Czym Duch Święty obdarza członków Kościoła?

Wykorzystując wiadomości zdobyte na katechezie, uczniowie zastanawiają się nad rolą Ducha Świętego w rozwoju i działalności Kościoła.

- Kiedy Duch Święty zstępuje na nas?
- W jaki sposób Duch Święty działa w nas?

Duch Święty zstąpił na Apostołów w dniu Pięćdziesiątnicy. Działa w Kościele: uświęca go, prowadzi do prawdy, wyposaża w rozmaite dary. Jest dla Kościoła źródłem jedności i Bożego życia. Działa także w każdym z nas od chwili chrztu, a w sposób szczególny poprzez sakrament bierzmowania.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

☺ ZAKOŃCZENIE

Ojciec Święty Jan Paweł II podczas I pielgrzymki do Polski, 9 czerwca 1979 r., na Błoniach Krakowskich mówił:

(odczytanie fragmentu tekstu przemówienia)

„Pragnę wam dziś przekazać tego Ducha, ogarniając sercem z najgłębszą pokorą to wielkie «bierzmowanie dziejów», które przeżywacie.

Więc mówię za Chrystusem samym:

«Weźmijcie Ducha Świętego!».

I mówię za Apostołem:

«Ducha nie gaście!».

I mówię za Apostołem:

«Ducha Świętego nie zasmucajcie»”.

- O co prosił rodaków Ojciec Święty Jan Paweł II?
- W jaki sposób Duch Święty działa w nas?

Ojciec Święty Jan Paweł II zwrócił się do narodu, aby otworzył się na łaskę Ducha Świętego. Przeobrażenia współczesnego świata i naszego kraju są potwierdzeniem obecności i działania Ducha Świętego.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak często przyzywam pomocy Ducha Świętego?
- Jak otwieram się na działanie Ducha Świętego?

Spontaniczna modlitwa dziękczynna za działanie Ducha Świętego w Kościele.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę o dobre przygotowanie serca na przyjęcie Ducha Świętego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Śpiew: Hymnu do Ducha Świętego.

(odtworzenie nagrania z Hymnem do Ducha Świętego)

Przybądź, Duchu Święty,
Spuść z niebiosów wzięty
Światła Twego strumień.
Przyjdź, Ojczy ubogich,
Dawco darów mnogich,
Przyjdź Światłości sumień!

O najmiłszy z Gości,
Słodka serc radości,
Słodkie orzeźwienie.
W pracy Tyś ochłoda,
W skwarze żywą wodą,
W płaczu utulenie.

Światłości najświętsza!
Serc wierzących wnętrza
Podaj swej potędze!
Bez Twojego tchnienia
Cóż jest wśród stworzenia?
Jeno cierń i nędze!

Obmyj, co nie święte,
Oschłym wlej zachętę,
Ulecz serca ranę!
Nagnij, co jest harde,
Rozgrzej serca twarde,
Prowadź zabłąkane.

Daj Twoim wierzącym,
W Tobie ufającym,
Siedmiorakie dary!
Daj zasługę męstwa,
Daj wieniec zwycięstwa,
Daj szczęście bez miary!

44. KOŚCIÓŁ PRZESTRZENIĄ SPOTKANIA Z CHRYSYTEM

Cel ogólny

Ukazanie Kościoła jako wspólnoty jednoczącej Chrystusa i człowieka.
Kształtowanie postawy odpowiedzialności za wspólnotę Kościoła.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje cel, jaki ma do osiągnięcia Kościół,
- identyfikuje Chrystusa z założycielem Kościoła,
- definiuje słowo „Kościół”,
- określa Kościół jako przestrzeń spotkania z Chrystusem,
- wskazuje na Kościół jako znak zbawienia człowieka,
- ocenia swoją postawę wobec Chrystusa, z którym spotyka się w Kościele,
- przyjmuje odpowiedzialność za wspólnotę Kościoła.

Metody

Ekspozycja, rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, autorefleksja, śpiew, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, ilustracje przedstawiające kościół – świątynię i Kościół – wspólnotę wierzących, nagranie z pieśnią.

✠ MODLITWA

„Skład Apostolski”.

WPROWADZENIE

Propozycja 1

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy dwóch ilustracji przedstawiających kościół – budynek, świątynię i Kościół – wspólnotę wierzących.

- Jakie znaczenie ma słowo „kościół” na pierwszej i drugiej ilustracji?
- Kto jest budowniczym świątyni?
- Kto jest Budowniczym wspólnoty ludzi wierzących?

Propozycja 2

Odczytanie świadectwa z podręcznika ucznia.

„Dla Boga każdy z nas jest jedyny. W Kościele spotkałam Boga żywego. To On pokazał mi prawdziwe życie. Stało się zupełnie inne, nowe. Doświadczyłam, że Jezus zmartwychwstał, doświadczyłam bardzo mocno Jego bezwarunkowej miłości. Każdy człowiek, który przeżyje spotkanie twarzą w twarz z Tym, który idzie obok i miłuje, nie potrafi już nie odpowiedzieć miłością na Miłość. I to jest źródłem mojej radości, mego pokoju, poczucia bezpieczeństwa” (Anna).

Słowo „Kościół” pochodzi od greckiego słowa *ekklesia*, które oznacza „zwołanie”. W Starym Testamencie terminem tym określano zgromadzenie ludu o charakterze religijnym. Bóg przygotował wspólnotę ludu Starego Przymierza do przemiany w lud Nowego Przymierza, którym jest Kościół.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Kościół jako wspólnota Boga i ludzi opiera się na szczególnej, duchowej więzi – relacji osobowej Boga i człowieka. Mówi o tym św. Paweł w Pierwszym Liście do Koryntian, określając Kościół „Ciałem Chrystusa”.

Odczytanie i analiza tekstów Pisma Świętego.

„Podobnie jak jedno jest ciało, choć składa się z wielu członków, a wszystkie członki ciała, mimo iż są liczne, stanowią jedno ciało, tak też jest i z Chrystusem. Wszyscyśmy bowiem w jednym Duchu zostali ochrzczeni, [aby stanowić] jedno Ciało: czy to Żydzi, czy Grecy, czy to niewolnicy, czy wolni. Wszyscyśmy też zostali napojeni jednym Duchem. Ciało bowiem to nie jeden członek, lecz liczne [członki]. (...) Wy przeto jesteście Ciałem Chrystusa i poszczególnymi członkami. I tak ustanowił Bóg w Kościele najprzód apostołów, po wtóre proroków, po trzecie nauczycieli, a następnie tych, co mają dar czynienia cudów, wspierania pomocą, rządzenia oraz przemawiania rozmaitymi językami” (1Kor 12,12-14,27-28).

- Do czego św. Paweł porównuje Kościół?
- Jakie funkcje Bóg wyznacza ludziom w Kościele?

„I On jest Głową Ciała – Kościoła. On jest Początkiem, Pierworodnym spośród umarłych, aby sam zyskał pierwszeństwo we wszystkim” (Kol 1,18).

- Jaką rolę pełni Chrystus w Kościele?

„Otóż i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr [czyli Skala], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą” (Mt 16,18).

- Co Pan Jezus powiedział do Piotra?

„Uświęć ich w prawdzie. Słowo Twoje jest prawdą. Jak Ty Mnie posłałeś na świat, tak i Ja ich na świat posłałem. A za nich Ja poświęcam w ofierze samego siebie, aby i oni byli uświęceni w prawdzie.

Nie tylko za nimi proszę, ale i za tymi, którzy dzięki ich słowu będą wierzyć we Mnie; aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojczy we Mnie, a Ja w Tobie, (...) aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał” (J 17,17-21).

- O co modlił się Pan Jezus?

Przesłanie słów Chrystusa jest bardzo wyraźne – Kościół ma być wspólnotą – wierzących w Boga, która opiera się na komunii Boga z ludźmi.

W Piśmie Świętym jest wiele „obrazów” Kościoła, które mają na celu przybliżenie jego istoty. Katechizm Kościoła Katolickiego podaje:

(odczytanie przez ucznia tekstu zamieszczonego w podręczniku)

„Kościół jest owczarnią, której jedyną i konieczną bramą jest Chrystus. Jest trzodą, której sam Bóg zapowiedział, że będzie jej pasterzem i której owce, chociaż rządzone przez pasterzy – ludzi, są jednak nieustannie prowadzone i karmione przez samego Chrystusa, Dobrego Pasterza i Księcia pasterzy, który oddał swoje życie za owce” (KKK 754).

- Kim jest Chrystus dla Kościoła?
- Jak został nazwany Kościół?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2, 3)

Kościół to Lud Boży. Jest Winnicą, którą uprawia Chrystus, a także Oblubienicą, którą bezgranicznie umiłował.

- W jaki sposób Chrystus działa w Kościele?

Jezus Chrystus jest stale obecny w Kościele:

- w osobie kapłana sprawującego liturgię świętą,
- w słowie Bożym,
- we wspólnej modlitwie,
- w sakramentach świętych.

Obecności Chrystusa szczególnie doświadczamy w Kościele podczas sprawowania Mszy świętej. Uczestniczymy w niej w sposób pełny przyjmując Jezusa w Komunii świętej.

Odczytanie przez ucznia tekstu zamieszczonego w podręczniku.

„Eucharystia oznacza i urzeczywistnia komuniję życia z Bogiem i jedność Ludu Bożego, przez które Kościół jest sobą. Jest ona szczytem działania, przez które Bóg w Chrystusie uświęca świat, a równocześnie szczytem kultu, jaki ludzie w Duchu Świętym oddają Chrystusowi, a przez Niego Ojcu” (KKK 1325).

– Czym jest Eucharystia?

Nasz Dobry Pasterz – Jezus Chrystus oddał życie za swoje owce, czyli za każdego z nas, abyśmy byli odkupieni i dostąpili zbawienia. Pamiątką tej Ofiary jest Eucharystia, która jest także przestrzenią spotkania z Chrystusem.

☺ ZAKOŃCZENIE

Chrystus jest stale obecny w swoim Kościele i przez jego posługę prowadzi nas do zbawienia.

Papież Jan Paweł II, 6 czerwca 1979 r., w Częstochowie na Jasnej Górze, mówił:

„Celem Kościoła jest zbawienie, jest Ewangelia, jest porządek miłości, porządek nadprzyrodzony”.

– Co jest celem Kościoła według papieża Jana Pawła II?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

*Zapoznajemy uczniów z nauczaniem papieża Benedykta XVI.
(odczytanie tekstu zamieszczonego w podręczniku)*

„Jezus woła: «Uwierzyłeś dlatego, ponieważ Mnie ujrzałeś? Błogosławieni, którzy nie widzieli, a uwierzyli» (J 20,29). Odnosi się tutaj do drogi Kościoła, zbudowanego na wierze naocznych świadków: apostołów. Rozumiemy więc, że nasza osobista wiara w Chrystusa, zrodzona w dialogu z Nim, złączona jest z wiarą Kościoła – nie jesteśmy wierzącymi samotnie, lecz przez Chrzest jesteśmy członkami tej wielkiej rodziny, i to właśnie wiara wyznawana przez Kościół daje pewność naszej osobistej wierze. (...) Dziękujemy zawsze Bogu za dar Kościoła; on pozwala nam postępować w pewności wiary, która daje nam prawdziwe życie (por. J 20,31)” (Orędzie na XXVI Światowy Dzień Młodzieży, nr 5, Madryt, 2011 r.).

Kościół jest tajemnicą stałej obecności Chrystusa, daje wiele możliwości korzystania z mocy samego Boga, tak, aby dojść do niekończącego się szczęścia. Głosi Jego naukę i wskazuje, jak żyć.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak często dziękuję Chrystusowi za Jego obecność w Kościele?
- Jak często spotykam się z Chrystusem w sakramentach świętych?
- W jaki sposób troszczę się o Kościół?

PRACA DOMOWA

Napisz, co to znaczy, że Kościół jest przestrzenią spotkania z Chrystusem.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Śpiew: „Com przyrzekł Bogu”.
(odtworzenie nagrania z pieśnią)

1. Com przyrzekł Bogu przy chrzcie raz,
Dotrzymać pragnę szczerze,
Kościoła słuchać w każdy czas
I w świętej wytrwać wierze.
O, Panie Boże, dzięki Ci,
Żeś mi Kościoła otwarł drzwi.
W Nim żyć, umierać pragnę.

2. W Kościele tym jest z Ciałem, Krwią,
Bóg pod osłoną chleba,
Swym Ciałem karmi duszę mą,
By żyła w Nim dla nieba.
W to wierzyć zawsze mocno chcę,
Bo tego Kościół uczy mnie,
W Nim żyć, umierać pragnę.

45. ŻYĆ JAK PIERWSI CHRZEŚCIJANIE

Cel ogólny

Ukazanie prawdy o życiu pierwszych chrześcijan.
Kształtowanie postawy dawania świadectwa życia chrześcijańskiego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia cechy wspólnoty pierwszych chrześcijan,
- objaśnia, czym jest wspólnota,
- ilustruje fragmenty Pisma Świętego dotyczące życia pierwszych chrześcijan,
- opowiada o życiu pierwszych chrześcijan,
- charakteryzuje postawę pierwszych chrześcijan,
- wskazuje na potrzebę dawania świadectwa życia chrześcijańskiego,
- przyjmuje odpowiedzialność za zadania wynikające z przynależności do wspólnoty Kościoła,
- ocenia swój udział we wspólnocie Kościoła.

Metody

Pogadanka, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstu źródłowego, praca w grupach, techniki plastyczne – ilustracja, ekspozycja, autorefleksja, śpiew, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, świeca, tekst przemówienia Jana Pawła II wygłoszonego w czasie VII pielgrzymki do Ojczyzny, kartki formatu A3, mazaki, nagranie z pieśnią.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

WPROWADZENIE

- Do jakich wspólnot należycie?
- Co buduje wspólnotę?

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Jak mogło wyglądać życie pierwszej chrześcijańskiej wspólnoty w Jerozolimie?”

Wiemy na pewno, że pierwsi wyznawcy Chrystusa podobnie jak On sam byli Żydami. (...) Brali więc czynny udział w żydowskim życiu religijnym, modlili się w świątyni, składali ofiary i przestrzegali surowych nakazów Tory. Poza tym, jak podaje św. Łukasz, «trwali w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i w modlitwach». Z Dziejów wynika, że codziennie po dopełnieniu obrzędów w świątyni życie religijne gminy przenosiło się do prywatnych domów, gdzie wierni gromadzili się na wspólnym posiłku połączonym z Eucharystią i modlitwą. Przy okazji tych spotkań apostołowie prowadzili zapewne katechezę. Trzeba pamiętać, że co najmniej do połowy I wieku chrześcijanie nie dysponowali żadnymi pismami. Istniała tylko tradycja ustna, a apostołowie, relacjonując życie i posłannictwo Jezusa, opierali się wyłącznie na tym, co sami zdołali zapamiętać. Wiadomo też, że poza żydowskim szabatem pierwsi chrześcijanie obchodzili na pamiątkę Zmartwychwstania Chrystusa «Dzień Pana», czyli niedzielę.

Apostołowie trudzili się na co dzień głoszeniem Ewangelii i w związku z tym byli na utrzymaniu gminy. Św. Łukasz pisze, że «nikt z nich nie cierpiał niedostatku, bo właściciele pól albo domów sprzedawali je i przynosili pieniądze ze sprzedaży, i składali je u stóp Apostołów. Każdemu też rozdzielano według potrzeby»”

Pierwsi chrześcijanie gromadzili się we wspólnocie, dzielili się ze sobą tym, co mieli, wzajemnie wspierali się.

ROZWINIĘCIE

Uroczyste odczytanie fragmentu Pisma Świętego.

„Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i modlitwach. Bojaźń ogarniała każdego, gdyż Apostołowie czynili wiele znaków i cudów. Ci wszyscy, którzy uwierzyli, przebywali razem i wszystko mieli wspólne. Sprzedawali majątki i dobra i rozdzielali je każdemu według potrzeby. Codziennie trwali jednomyślnie w świątyni, a łamiąc chleb po domach, spożywali posiłek z radością i prostotą serca. Wielbili Boga, a cały lud odnosił się do nich życzliwie. Pan zaś przymnażał im codziennie tych, którzy dostępowali zbawienia. (...) Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących. Żaden nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne. Apostołowie z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa, a wszyscy mieli wielką łaskę. Nikt z nich nie cierpiał niedostatku, bo właściciele pól albo domów sprzedawali je i przynosili pieniądze [uzyskane] ze sprzedaży, i składali je u stóp Apostołów. Każdemu też rozdzielano według potrzeby” (Dz 2,42-47; 4,32-35).

– Co charakteryzowało postawę pierwszych chrześcijan?

Patrząc na życie pierwszych chrześcijan, zauważamy, że owocem ich modlitwy i uczestniczenia w Eucharystii były czyny miłości. Żyli oni we wspólnocie, którą jednoczył Duch Święty. Ich miłość do wszystkich zauważali także niechrześcijanie. Bezinteresowna miłość wyróżniała chrześcijan spośród innych ludzi. Modląc się, uczestnicząc w Eucharystii i czyniąc dobrze, wypełniali oni Chrystusowe Prawo miłości.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Pierwsi chrześcijanie głosili Chrystusa nie tylko słowem, ale również przykładem życia. Dzisiejszy Kościół pełni tę samą misję. Ojciec Święty Jan Paweł II wskazuje, jak mamy wypełniać zadania wynikające z przynależności do wspólnoty chrześcijańskiej – Kościoła.

Odczytanie przez ucznia tekstu z podręcznika.

Podczas VII Pielgrzymki do Polski, papież powiedział:

„Pierwsza chrześcijańska wspólnota (...) umacniała się Eucharystią. Jest ona, jak przypomina Sobór źródłem i szczytem chrześcijańskiego życia. (...) Ta więź miłości była od początku źródłem jedności wspólnoty uczniów Chrystusa. Z niej wypływała też troska o potrzebujących braci, tak że swoje dobra rozdzielali każdemu według potrzeby. Ona była źródłem radości, prostoty serca i wzajemnej życzliwości. Dzięki tej Eucharystycznej więzi miłości wspólnota chrześcijańska mogła trwać jednomyślnie w świątyni, jednym sercem szczerze wielbić Boga, a wszystko to było czytelnym świadectwem dla świata” (Jan Paweł II, Warszawa, 13 czerwca 1999 r.).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Poznając życie pierwszych chrześcijan, powinniśmy starać się naśladować ich w swoim życiu. Tak bardzo dziś potrzeba ludzi, którzy niosą radość i pomoc drugiemu człowiekowi. Łącząc się z Chrystusem w Eucharystii, uczymy się od Niego miłości i pokory oraz służby drugiemu człowiekowi.

Odczytanie i analiza tekstów Katechizmu Kościoła Katolickiego z podręcznika.

„Od początku Kościół był wierny poleceniu Pana. O Kościele jerozolimskim powiedziano: Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i w modlitwach... Codziennie trwali jednomyślnie w świątyni, a łamiąc chleb po domach, przyjmowali posiłek z radością i prostotą serca (Dz 2,42.46)” (KKK 1342).

„Chrześcijanie zbierali się «na łamanie chleba» (Dz 20,7) szczególnie «w pierwszym dniu tygodnia», to znaczy w niedzielę, w dniu zmartwychwstania Chrystusa. Od tamtych czasów aż do naszych dni celebrowane jest Eucharystię, tak że dzisiaj spotykamy ją wszędzie w Kościele, w takiej samej podstawowej strukturze. Stanowi ona centrum życia Kościoła” (KKK 1343).

- Jakie były najważniejsze cechy wspólnoty jerozolimskiej?
- Kiedy chrześcijanie spotykali się na „łamaniu chleba”?
- Co stanowi centrum życia Kościoła?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Wspólnotę pierwszych chrześcijan budowała wzajemna troska o siebie, jednoczyła modlitwa i Eucharystia. Trwanie we wspólnocie niesie zatem miłość i daje poczucie bezpieczeństwa.

☺ ZAKOŃCZENIE

Każdy z nas za przykładem pierwszych chrześcijan powinien wiernie żyć zgodnie z nauką Chrystusa, modlić się i uczestniczyć w Eucharystii oraz pamiętać o potrzebujących pomocy i wsparcia.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na cztery zespoły. Każdy zespół otrzymuje mazaki i kartkę formatu A3, na której ilustruje fragment zdania: Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i modlitwach. Czas pracy: 10 minut.

Zespół 1 – w nauce Apostołów,

Zespół 2 – we wspólnocie,

Zespół 3 – w łamaniu chleba,

Zespół 4 – w modlitwach.

Prezentacja prac.

Papież Benedykt XVI, w swoim nauczaniu, wskazuje na życie pierwszych chrześcijan jako wzór do naśladowania.

Odczytanie przez ucznia tekstu z podręcznika.

„«Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących» (Dz 4,32). W pierwszej wspólnocie chrześcijan, którzy karmili się u stołu Pańskiego, widzimy skutki jednoczącego działania Ducha Świętego. Dzielili się wszystkim, wyrzekając się przywiązania do rzeczy materialnych z miłości do braci. Umieli w sposób sprawiedliwy rozwiązywać nieporozumienia. (...) A przecież ich miłość

z pewnością nie ograniczała się tylko do braci w wierze. Nigdy nie uważali się za wyłącznych, uprzywilejowanych «odbiorców» Bożych łask, lecz raczej za posłańców, którzy mają nieść Dobrą Nowinę o zbawieniu w Chrystusie aż po krańce ziemi. I tak właśnie orędzie, powierzone Apostołom przez zmartwychwstałego Pana, rozprzestrzeniło się na całym Bliskim Wschodzie, a stamtąd na całym świecie. Drodzy bracia i siostry w Chrystusie, podobnie jak ich, dzisiaj nas powinno ożywiać jedno serce i jeden duch, powinniśmy pogłębiać naszą komunie z Panem i ze sobą nawzajem i dawać o Nim świadectwo wobec świata” (Nikozja, 6 czerwca 2010 r.).

- Co wyróżniało wspólnotę jerozolimską spośród innych wspólnot?
- Jakie zadania mają współcześni chrześcijanie?

Pierwsi chrześcijanie trwali w nauce Apostołów, żyli zgodnie z nauką Chrystusa, modlili się i uczestniczyli w Eucharystii. My także – jako chrześcijanie jesteśmy do tego zobowiązani.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Co czynię dla wspólnoty Kościoła, do której należę?
- Jak często uczestniczę w Eucharystii, by umacniać swoją miłość?

PRACA DOMOWA

Napisz, co możesz zrobić dla wspólnoty Kościoła, do której należysz.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Śpiew: „Gdzie miłość wzajemna i dobroć...”
(odtworzenie nagrania z pieśnią)

46. ŚW. PIOTR GŁOWĄ KOŚCIOŁA

Cel ogólny

Ukazanie zadań, jakie Jezus Chrystus powierzył św. Piotrowi w Kościele.
Kształtowanie postawy szacunku i posłuszeństwa wobec papieża.
Zachęcenie do modlitwy w intencji papieża.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje okoliczności, w których Jezus uczynił św. Piotra swoim zastępcą,
- przytacza słowa, jakimi Jezus nadał św. Piotrowi najwyższą władzę w Kościele,
- wylicza najważniejsze zadania papieża w Kościele,
- wyjaśnia, na czym polega posłuszeństwo i szacunek wobec papieża,
- określa przymioty władzy papieskiej,
- wybiera sposoby okazywania szacunku i posłuszeństwa wobec papieża,
- redaguje modlitwę w intencji papieża.

Metody

Pogadanka, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), identyfikacja z postacią biblijną, analiza tekstów z nauczania Kościoła, opowiadanie, ekspozycja, autorefleksja, praca w grupach (w parach).

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, plansze, karty pracy, ilustracja przedstawiająca spotkanie Jezusa ze swoimi uczniami lub ilustracja ze św. Piotrem, zdjęcie papieża, świeca, karty pracy.

✠ MODLITWA

„Ojciec nasz”.

WPROWADZENIE

Pogadanka na temat wspólnoty, grupy.

- W jakim celu każda grupa potrzebuje kogoś, kto będzie nią kierował?

Każda grupa potrzebuje kogoś, kto będzie nią kierował i o nią dbał. Jest to niezbędne do tego, by grupa zachowała jedność i mogła wypełniać swoje zadania.

Kościół posiada określoną strukturę, której istotnym elementem jest władza sprawowana przez biskupów w Kościołach lokalnych. Nad całym zaś Kościołem powszechnym sprawuje ją biskup Rzymu – papież.

Pan Jezus ustanowił w swoim Kościele potrójną władzę: nauczania, rządzenia i uświęcania ludzi. Z woli Chrystusa pierwszą, widzialną głową Jego Kościoła został Piotr Apostoł.

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy ilustracji przedstawiającą spotkanie Jezusa z uczniami nad Morzem Tyberiadzkim lub św. Piotra – pierwszego papieża.

ROZWINIĘCIE

W tradycji biblijnej zmiana imienia wiązała się z powierzeniem przez Boga wybranej osobie misji do spełnienia. Piotr miał pełnić fundamentalną rolę w kontynuacji dzieła Chrystusa. Chrystus powierzył Mu szczególne zadanie – kierowanie Kościołem.

Odczytanie i analiza tekstu z Pisma Świętego.

„Na to Jezus mu rzekł: «Błogosławiony jesteś, Szymonie, synu Jony. Albowiem nie objawiły ci tego ciało i krew, lecz Ojciec mój, który jest w niebie. Otóż i Ja tobie powiadam: Ty jesteś Piotr [czyli Skala], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą. I tobie dam klucze królestwa niebieskiego; cokolwiek zwiążesz na ziemi, będzie związane w niebie, a co rozwiążesz na ziemi, będzie rozwiązane w niebie»” (Mt 16,17-19).

- Co oznacza imię Piotr?
- Co Chrystus mówi o Kościele?
- Czego symbolem są: skała, klucze, wiązanie i rozwiązywanie?

Propozycja I

Praca w grupach – metoda identyfikacji z postacią biblijną.

Uczniowie na podstawie tekstu: J 21,15-17 mają za zadanie:

a) odegranie lub opisanie roli postaci biblijnych (wczucie się w ich sytuacje);

b) przygotowanie charakterystyki danej postaci biblijnej, uwzględniając zrozumienie jej zachowania i wczucia się w jej sytuację.

„A gdy spożyli śniadanie, rzekł Jezus do Szymona Piotra: «Szymonie, synu Jana, czy miłujesz Mnie więcej aniżeli ci?» Odpowiedział Mu: «Tak, Panie, Ty wiesz, że Cię kocham». Rzekł do niego: «Paś baranki moje!» I znowu, po raz drugi, powiedział do niego: «Szymonie, synu Jana, czy miłujesz Mnie?» Odparł Mu: «Tak, Panie, Ty wiesz, że Cię kocham». Rzekł do niego: «Paś owce moje!» Powiedział mu po raz trzeci: «Szymonie, synu Jana, czy kochasz Mnie?» Zasmucił się Piotr, że mu po raz trzeci powiedział: «Czy kochasz Mnie?» I rzekł do Niego: «Panie, Ty wszystko wiesz, Ty wiesz, że Cię kocham». Rzekł do niego Jezus: «Paś owce moje!» (J 21,15-17).

Propozycja II

Analiza tekstu biblijnego ukierunkowana pytaniami.

- O co Jezus pytał Piotra?
- Jak Piotr odpowiadał Jezusowi?
- Co znaczy „miłować”, a co znaczy „kochać”?
- Co Jezus powiedział Piotrowi?
- Co oznaczają słowa Jezusa: „Paś baranki moje!”, „Paś owce moje!”?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Na tablicy umieszczamy trzy plansze ze słowami Pana Jezusa i św. Piotra, które podsumowują analizę tekstów biblijnych.

„«SZYMONIE, SYNU JANA,
CZY MIŁUJESZ MNIE WIĘCEJ ANIŻELI CI?»” (J 21,15).

„«PANIE TY WSZYSTKO WIESZ, TY WIESZ, ŻE CIĘ KOCHAM»”
(J 21,17).

„«PAŚ OWCE MOJE!» (...) «PAŚ BARANKI MOJE»” (J 21,15-16).

Pan Jezus, wypowiadając słowa: „Paś owce moje!”, „Paś baranki moje!”, uczynił Piotra swoim zastępcą. Uczynił go pierwszym papieżem, który był odpowiedzialny za cały Kościół. Poucza nas o tym także Katechizm Kościoła Katolickiego.

(odczytanie tekstu z podręcznika ucznia)

„W kolegium Dwunastu pierwsze miejsce zajmuje Szymon Piotr. Jezus powierzył mu wyjątkową misję. Dzięki objawieniu otrzymanemu od Ojca Piotr wyznał: «Ty jesteś Mesjasz, Syn Boga żywego». Nasz Pan powiedział wtedy do niego: «Ty jesteś Piotr [czyli Skala], i na tej Skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemożą»” (KKK 552).

- Jaką rolę pełnił w Kościele św. Piotr?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Św. Piotr podejmował ważne decyzje, rozwiązywał problemy w Kościele, zatroszczył się o uzupełnienie kolegium Dwunastu. Zadecydował, aby na miejsce Judasza wybrać przez losowanie innego apostoła. Św. Piotr, ewangelizując wraz z innymi Apostołami ówczesny świat, dotarł w swoich podróżach misyjnych aż do Rzymu i założył w tym mieście wspólnotę chrześcijańską. Został pierwszym biskupem Rzymu. Tradycja głosi, że około 67 roku poniósł śmierć męczeńską podczas krwawego prześladowania chrześcijan.

Władzę nad całym Kościołem sprawował św. Piotr w jedności z Kolegium Apostołów.

Sobór Watykański I naucza na temat roli i władzy papieża w Kościele.

Odczytanie przez ucznia tekstu z podręcznika.

„W Kościele Chrystusowym Biskup Rzymu, jako następca Piotra, któremu Chrystus powierzył misję pasienia swych owiec i baranków, cieszy się z ustanowienia Bożego najwyższą, pełną, bezpośrednią i powszechną władzą dla opieki nad duszami. On też z tego względu, że jako pasterz wszystkich wiernych otrzymał posłannictwo, by dbać o dobro wspólne całego Kościoła i o dobro poszczególnych Kościołów, zajmuje naczelne stanowisko w zwyczajnej władzy nad wszystkimi Kościołami” (*Dekret o pasterskich zadaniach biskupów*, nr 2).

- Jakie zadania ma wypełniać papież?
- Jakie są przymioty władzy papieskiej i co one oznaczają?

Każdy papież przejmuje misję św. Piotra w Kościele.

Katecheta wyjaśnia pojęcia: „prymat” i „Kolegium Apostołów”.

Prymat – pierwszeństwo, wyższość; ogół władzy przysługujący papieżowi jako zwierzchnikowi Kościoła katolickiego.

Kolegium Apostołów – zespół Apostołów, na czele którego Chrystus postawił Piotra. Następcami Apostołów są Biskupi, którzy pozostają w stałej łączności z Biskupem Rzymu.

Praca w grupach – w parach.

Katecheta rozdaje uczniom karty pracy z tekstami Katechizmu Kościoła Katolickiego. Uczniowie w ciszy zapoznają się z nimi i w parach odpowiadają na pytania. Czas pracy 10 minut.

„Jedynie Szymona uczynił Pan Opoką swojego Kościoła, nadając mu imię Piotr. Powierzył mu klucze Kościoła; ustanowił go pastorem całej trzody. «Dar związywania i rozwiązywania, dany Piotrowi, został udzielony także Kolegium Apostołów pozostającemu w łączności z głową swoją». Ta pasterska misja Piotra i innych Apostołów stanowi jeden z fundamentów Kościoła. Jest ona kontynuowana przez biskupów pod prymatem Piotra” (KKK 881).

„Papież, Biskup Rzymu i następca św. Piotra, jest «trwałym i widzialnym źródłem i fundamentem jedności zarówno biskupów, jak rzeszy wiernych». «Biskup Rzymski z racji swego urzędu, mianowicie urzędu Zastępcy Chrystusa i Pasterza całego Kościoła, ma pełną, najwyższą i powszechną władzę nad Kościołem i władzę tę zawsze ma prawo wykonywać w sposób nieskrępowany»” (KKK 882).

- Co charakteryzuje władzę papieża?

Prezentacja pracy uczniów, którą podsumowuje katecheta.

Sobór Watykański I w konstytucji „Pastor aeternus” naucza: „Biskup Rzymski, gdy mówi *ex cathedra* – tzn. gdy sprawując urząd pasterza i nauczyciela wszystkich wiernych, swą najwyższą apostolską władzą określa zobowiązującą cały Kościół naukę w sprawach wiary i moralności – dzięki opiece Bożej przyrzeczonej mu w osobie św. Piotra Apostoła, posiada tę nieomyślność, jaką Boski Zbawiciel chciał wyposażyć swój Kościół w definiowaniu nauki wiary i moralności. Toteż takie definicje są niezmiennie same z siebie, a nie na mocy zgody Kościoła”.

- Na czym polega przywilej nieomyślności papieża?

Papież, jako zastępca Chrystusa, posiada władzę:

- najwyższą, co oznacza, że nie podlega on żadnej innej władzy w Kościele;
- pełną, ponieważ rozciąga się na wszystkie sprawy związane z życiem Kościoła;
- bezpośrednią, gdyż odnosi się wprost do spraw Kościoła;
- powszechną, ponieważ dotyczy wszystkich osób i przedmiotów działania.

Przywilej nieomyślności oznacza, że ilekroć papież przemawia jako najwyższy pasterz i nauczyciel wszystkich chrześcijan w sprawach wiary i moralności, jego orzeczenia są wolne od błędu, są nienaruszalne same z siebie, gdyż ogłoszone są z pomocą Ducha Świętego, który mylić się nie może. Nazywa się je orzeczeniami *ex cathedra*. Należy jednak podkreślić, że tego rodzaju orzeczenia

są bardzo rzadkie. W ten sposób papież ogłasza dogmaty, czyli prawdy obowiązujące w sumieniu wszystkich chrześcijan oraz akty kanonizacyjne.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Papież, będąc zastępcą Chrystusa na ziemi, ma obowiązek kierować Kościołem na całym świecie. Jego duchowej władzy podlegają nie tylko poszczególne wspólnoty chrześcijańskie i Kościoły partykularne, lecz także każdy ochrzczony, o ile trwa w jedności z Kościołem powszechnym.

☺ ZAKOŃCZENIE

Na papieżu spoczywa troska o zachowanie wiary i Tradycji w Kościele. Poucza o tym Jan Paweł II.

„Ja sam pragnę popierać wszelkie działania służące temu, aby świadectwo całej wspólnoty katolickiej mogło być postrzegane w swojej nienaruszonej czystości i spójności (...). Jest to właśnie zadanie Biskupa Rzymu jako następcy apostoła Piotra. Wypełniam je z głębokim przekonaniem, że dochowuję posłuszeństwa Panu, oraz z pełną świadomością mojej ludzkiej słabości. Chociaż bowiem sam Chrystus powierzył Piotrowi tę specjalną misję w Kościele i polecił mu umacniać braci, ukazał mu zarazem jego ludzką słabość i szczególną potrzebę nawrócenia: «Ty nawróciwszy się, utwierdzaj swoich braci» (por. Łk 22,32)” (Jan Paweł II, *Ut unum sint*, 3, 4).

– Kto jest obecnie następcą św. Piotra?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Papież jest odpowiedzialny za cały Kościół. Jako Najwyższy Pasterz, w imieniu Jezusa ma prowadzić nas wszystkich do zbawienia. W czasie każdej Mszy świętej i przy wielu innych okazjach modlimy się za papieża. Możemy także czynić to indywidualnie.

Odczytanie świadectwa z podręcznika ucznia.

„Jan Paweł II kochał młodych i prowadził z nimi niezwykły i szczerzy dialog dotyczący osoby Chrystusa. Papież Polak już od pierwszych dni swojej posługi piotrowej wiązał przyszłość świata i Kościoła z młodym pokoleniem. W dniu inauguracji swego pontyfikatu, zwracając się do młodych ludzi na placu św. Piotra, powiedział: «Wy jesteście nadzieją Kościoła i świata – wy jesteście moją nadzieją». Od początku otoczył szczególną troską i duchową bliskością ludzi młodych. Zależało Mu na nich szczególnie. Dlaczego? Być może dlatego, by młodzi doświadczyli obecności Kościoła w swoim życiu; być może dlatego, aby umieli dostrzec siebie nawzajem w różnorodności kultur. Ale przede wszystkim – jak stwierdza sam Ojciec Święty – po to, aby stworzyć przestrzeń mówienia młodym o Chrystusie. O Chrystusie żyjącym. O Chrystusie, który jest kluczem do zrozumienia dziejów i tajemnicy człowieka. (...) w ten dialog włączył się Papież Benedykt XVI, mówiąc, iż chce towarzyszyć młodym, rozmawiać z nimi, wsłuchiwać się w ich oczekiwania i pomagać spotykać Chrystusa” (Monika Sadowska – Krajowe Biuro Światowych Dni Młodzieży).

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak okazuję miłość i posłuszeństwo papieżowi?
- Jak słucham słów Papieża?
- Jak często modlę się za papieża?

Wspólna modlitwa za papieża słowami:

„Panie, wspieraj nieustanną opieką Sługę swego (...), którego ustanowiłeś Pasterzem Twojego Kościoła”.

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę w intencji obecnego papieża.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

✠ MODLITWA

Jeden z uczniów odczytuje poniższy tekst, pozostali zaś wsłuchują się w jego treść:

„Dziękujemy Ci, Boże, za dar osoby Papieża jako najwyższego Pasterza i Nauczyciela, za jego posługę Kościołowi i światu. Prosimy o potrzebne dla Niego łaski i dary, aby mógł dalej umacniać nas w wierze, nadziei, miłości i jedności”.

47. ŚWIADECTWO WIARY

• PRZEŚLADOWANIE PIERWSZYCH CHRZEŚCIJAN

Cel ogólny

Zapoznanie z prześladowaniami chrześcijan w pierwszych wiekach naszej ery.

Zachęcanie do naśladowania pierwszych chrześcijan w dawaniu świadectwa wiary.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowo „męczennik”,
- wyjaśnia, w jaki sposób prześladowano pierwszych chrześcijan,
- rozróżnia okresy prześladowań chrześcijan,
- określa, czym odznacza się męczennik,
- wskazuje, że w czasach współczesnych są prześladowania chrześcijan,
- analizuje teksty Pisma Świętego dotyczące prześladowań chrześcijan,
- proponuje, w czym możemy naśladować męczenników wiary,
- przyjmuje odpowiedzialność za dawanie świadectwa wiary.

Metody

Rozmowa kierowana, dyskusja, wykład, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami lub ponowne opracowanie tekstu), analiza tekstów z nauczania Kościoła, ekspozycja, projekcja filmu, opis, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, film i książka pt. „Quo vadis”, plansze z tekstem, teksty z nauczaniem papieża Jana Pawła II i papieża Benedykta XVI.

✠ MODLITWA

„Wyznanie wiary”.

WPROWADZENIE

Propozycja 1

- Jakie wydarzenie dało początek Kościołowi?
- Jak wyglądało życie pierwszych chrześcijan?

W dniu Pięćdziesiątnicy uformowała się pierwsza wspólnota chrześcijańska w Jerozolimie, której życie było przepełnione miłością do Boga i bliźniego. Rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa budziło wśród pogan szczególne zaniepokojenie, które doprowadziło do prześladowań wyznawców Pana Jezusa. Prześladowania początkowo miały charakter lokalny i były związane ze sporami chrześcijan z Żydami. Sytuacja zmieniła się, kiedy chrześcijaństwo rozpowszechniło się wśród pogan. Można wyróżnić dwa okresy prześladowania chrześcijan w pierwszych wiekach: czasy apostołskie i poapostołskie.

Umieszczenie na tablicy planszy z tekstem.

PRZEŚLADOWANIE PIERWSZYCH CHRZEŚCIJAN:

- CZASY APOSTOLSKIE
- CZASY POAPOSTOLSKIE

Propozycja 2

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Z tego samego powodu zmartwychwstania Chrystusa pierwsi chrześcijanie nie wahali się oddawać swego życia za wiarę. Sprzyjające ku temu warunki prześladowań w Cesarstwie Rzymskim, jakie panowały w trzech pierwszych wiekach, były okazją męczeństwa wielu chrześcijan. Męczenników tych oraz miejsca z nimi związane otaczano w pierwotnym chrześcijaństwie powszechnym kultem i szacunkiem, uważając zresztą męczeństwo za najlepszą formę świadectwa o Chrystusie zmartwychwstałym obecnym teraz w Jego Kościele. Nic dziwnego, że łacińskie słowo *martyr* (męczennik) oznaczało dokładnie świadka Chrystusa. Takimi świadkami byli umierający za Niego apostołowie; takimi świadkami byli męczennicy pierwotnego Kościoła; takimi świadkami od tamtej pory do dziś są wyznawcy Chrystusa umierający za swą wiarę na przestrzeni

całej historii Kościoła. (...) To poświęcenie życia dla Jezusa w Jego Kościele jest dziś wiarygodnym sprawdzianem wiary w zmartwychwstanie Chrystusa każdego chrześcijanina, bez względu na to czy jest on męczennikiem fizycznym, czy duchowym” (ks. Ryszard Groń, *Fakt, za który się umiera*).

Zapoznajemy uczniów ze znaczeniem słów: męczeństwo, męczennik.

Męczeństwo – cierpienie lub oddanie życia w obronie przekonań, wiary.

Męczennik – osoba, która poniosła śmierć w obronie wiary lub własnych przekonań.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Pan Jezus zapowiedział, że wiele udręk i upokorzeń będą musieli znieść Jego wyznawcy.

Umieszczenie na tablicy planszy z tekstem.

„Wtedy wydadzą was na udrękę i będą was zabijać,
i będziecie w nienawiści u wszystkich narodów
z powodu mego imienia” (Mt 24,9).

- Co zapowiadał Pan Jezus?
- W jaki sposób będą prześladowani wyznawcy Jezusa?

O prześladowaniach pierwszych chrześcijan czytamy w *Dziejach Apostolskich*.

Praca w grupach.

*Dzielimy uczniów na grupy. Każda z grup otrzymuje karty pracy z tekstami z *Dziejów Apostolskich*. Czas pracy: 10 minut.*

Propozycja 1

Analiza tekstów biblijnych ukierunkowana pytaniami.

Uczniowie zapoznają się z tekstami i dokonują ich analizy w oparciu o pytania.

1. „Gdy to usłyszeli, zawrzały gniewem ich serca i zgrzytali zębami na niego. A on, pełen Ducha Świętego, patrzył w niebo i ujrzał chwałę Bożą i Jezusa, stojącego po prawicy Boga. I rzekł: «Widzę niebo otwarte i Syna Człowieczego, stojącego po prawicy Boga». A oni podnieśli wielki krzyk, zatkali sobie uszy i rzucili się na niego wszyscy razem. Wyrzucili go poza miasto i kamienowali, a świadkowie złożyli swe szaty u stóp młodzieńca, zwanego Szawłem. Tak kamienowali Szczepana, który modlił się: «Panie Jezu, przyjmij ducha mego!». A gdy osunął się na kolana, zawołał głośno: «Panie, nie licz im tego grzechu!» Po tych słowach skonał. Szaweł zaś zgadzał się na zabicie go. Wybuchło wówczas wielkie prześladowanie w Kościele jerozolimskim. Wszyscy, z wyjątkiem Apostołów, rozproszyli się po okolicach Judei i Samarii. Szczepana zaś pochowali ludzie pobożni z wielkim żalem. A Szaweł niszczył Kościół, wchodząc do domów, porywał mężczyzn i kobiety i wtrącał do więzienia” (Dz 7,54-60.8,1-3).

- Kogo ukamienowali Żydzi?
- Jakie słowa wypowiedział Szczepan w czasie kamienowania?
- Kogo przypomina postawa Szczepana?
- Gdzie doszło do prześladowania chrześcijan po śmierci Szczepana?

2. „W tym także czasie Herod zaczął prześladować niektórych członków Kościoła. Ściął mieczem Jakuba, brata Jana, a gdy spostrzegł, że to spodobało się Żydom, uwięził nadto Piotra. A były to dni Przaśników. Kiedy go pojmał, osadził w więzieniu i oddał pod straż czterech oddziałów, po czterech żołnierzy każdy, zamierzając po Święcie Paschy wydać go ludowi” (Dz 12,1-4).

- Kto oprócz Szawła prześladował wyznawców Jezusa?
- Kogo Herod polecił ściąć mieczem?
- W jakim celu uwięziono Piotra?

3. „Słowo Pańskie rozszerzało się po całym kraju. Ale Żydzi podburzyli pobożne a wpływowe niewiasty i znaczniejszych obywateli, wzniecili prześladowanie Pawła i Barnaby i wyrzucili ich ze swoich granic. A oni, (...) przyszli do Ikonium, a uczniów napełniało wesele i Duch Święty. Gdy jednak dowiedzieli się, że poganie i Żydzi wraz ze swymi władzami zamierzają ich znieważyć i ukamienować, uciekli do miast Likaonii” (Dz 13,49-52; 14,5-6).

- Kogo podburzyli Żydzi niechętni chrześcijanom?
- Co uczynili Żydzi wobec Pawła i Barnaby?

Propozycja 2

Ponowne opracowanie tekstu biblijnego.

Uczniowie zapoznają się z tekstami, a następnie przygotowują informację o tym, co spotkało Szczepana, Piotra, Jakuba, Pawła i Barnabę.

Prezentacja pracy w grupach.

Podsumowujemy wypowiedzi uczniów, wskazując, że św. Szczepan jest pierwszym męczennikiem. Możemy podać datę jego liturgicznego wspomnienia (26 grudnia) oraz przypomnieć, iż Piotr został cudownie uwolniony z więzienia.

Prześladowania chrześcijan nasiliły się za panowania cesarza Nerona w 64 roku. Fałszywym oskarżeniem chrześcijan o pożar Rzymu rozpoczęło się ich masowe prześladowanie. Chrześcijanie byli więzieni i w wymyślny sposób mordowani na arenach amfiteatrów. Ginęli rozszarpywani przez zwierzęta, krzyżowani lub paleni jako żywe pochodnie. Kolejne prześladowania miały miejsce za panowania cesarza Domicjana (81-96 rok). Chrześcijanie byli wówczas skazywani za nieskładnie ofiar bóstwom. Kres prześladowań nastąpił dopiero w 313 r., kiedy cesarz Konstantyn Wielki ogłosił edykt mediolański, uznający chrześcijaństwo za religię państwową.

Zachęcamy uczniów do lektury książki Henryka Sienkiewicza pt. „Quo vadis”. Możemy zaprezentować fragment opisujący męczeństwo chrześcijan w Koloseum lub zaprezentować kilkuminutowy fragment filmu pt. „Quo vadis”.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Katechizm Kościoła Katolickiego podaje, że całe życie Jezusa będzie przepełnione prześladowaniem.

Umieszczenie na tablicy planszy z tekstem:

„Całe życie Chrystusa będzie przebiegało pod znakiem prześladowania” (KKK 530).
--

Pierwsi chrześcijanie byli świadomi, że będą prześladowani. Poucza ich o tym sam Jezus Chrystus.

W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy również:

„Uczeń Chrystusa powinien nie tylko zachowywać wiarę i żyć nią, ale także wyznawać ją, odważnie świadczyć o niej i szerzyć ją: «Wszyscy... winni być gotowi wyznawać Chrystusa wobec ludzi i iść za Nim drogą krzyża wśród prześladowań, których Kościołowi nigdy nie brakuje». Służba i świadectwo wiary są nieodzowne do zbawienia” (KKK 1816).

– Jakie zadania stoją przed uczniem Chrystusa?

Papież Benedykt XVI poucza:

„Duch Święty odnowił wewnętrznie apostołów, udzielając im mocy, która sprawiła, że odważnie głosili, że «Chrystus umarł i zmartwychwstał». Wolni od wszelkiej bojaźni, zaczęli mówić otwarcie (por. Dz 2,29; 4,13; 4,29.31). Z zastraszonych rybaków stali się śmiałymi zwiastunami Ewangelii. Nawet ich nieprzyjaciela nie mogli pojąć, jak «ludzie nieuczeni i prości» (por. Dz 4,13) potrafią zdobyć się na taką odwagę, z radością znosić przeciwności, cierpienia i prześladowania. Nic nie było w stanie ich powstrzymać. Tym, którzy próbowali zmusić ich do milczenia, odpowiadali: «Nie możemy nie mówić tego, cośmy widzieli i słyszeli» (Dz 4,20)” (Benedykt XVI, Orędzie na XXIII Światowy Dzień Młodzieży, Lorenzago, 20 lipca 2007 r.).

- Kto udzielił Apostołom mocy do odważnego głoszenia Ewangelii?
- Jak Apostołowie znosili prześladowania?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Papież Jan Paweł II pouczał:

„Bądźcie wiernymi świadkami Chrystusa zmartwychwstałego, nie cofajcie się nigdy przed przeszkodami, które piętrzą się na ścieżkach waszego życia. Liczę na was. Liczę na wasz młodzieńczy zapał i oddanie Chrystusowi. Znałem młodzież polską i nie zawiodłem się na niej. Świat was potrzebuje. Potrzebuje was Kościół. Przyszłość Polski od was zależy” (Poznań, 3 czerwca 1997 r.).

„Bracia i Siostry, w naszych czasach, gdy nie potrzeba już świadectwa krwi, tym bardziej czytelne musi być świadectwo codziennego życia” (Gorzów Wielkopolski, 2 czerwca 1997 r.).

- Do czego zachęcał Jan Paweł II?

Bycie świadkiem Chrystusa powinno być świadectwem codziennego życia.

☺ ZAKOŃCZENIE

Kościół doznawał i nadal doznaje wielu prześladowań. O męczennikach za wiarę należy pamiętać i przywoływać ich świadectwo jako wzory wiary dla następnych pokoleń.

Umieszczenie na tablicy planszy z tekstem.

„Świadkowie, szczególnie ci, którzy ponieśli męczeństwo, są wielkim, wymownym znakiem, który mamy podziwiać i naśladować”
(Jan Paweł II, *Ecclesia In Europa*, 13).

- Dlaczego powinniśmy naśladować męczenników wiary?

Dyskusja na temat męstwa, odwagi i zaufania Jezusowi. Możemy wypisać na tablicy, jakimi cechami odznacza się męczennik.

Np. Męczennik:
odważny,
mężny,
ufający Bogu,
wierny Ewangelii,
.....

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

- W czym możemy naśladować męczenników za wiarę?

Propozycja 1

Wymieniamy znanych męczenników, np.: św. Maksymilian Maria Kolbe, 108 męczenników II wojny światowej, bł. ks. Jerzy Popiełuszko.

Wyjaśniamy, iż obecne czasy również są przepełnione nienawiścią do wyznawców Chrystusa. Możemy podać konkretne przykłady prześladowań, jak również wskazać, że wielu misjonarzy ginie dziś także śmiercią męczeńską, głosząc Ewangelię.

Propozycja 2

Katecheta odczytuje tekst wypowiedzi Ojca Świętego Jana Pawła II.

„Starajcie się na co dzień podejmować krzyż i odpowiadać na miłość Chrystusa. Brońcie krzyża, nie pozwólcie, aby Imię Boże było obrażane w waszych sercach, w życiu rodzinnym czy społecznym” (Jan Paweł II, Zakopane, 6 czerwca 1997 r.).

- Do czego zobowiązany jest każdy chrześcijanin?

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak często proszę Boga o łaskę wiary i męstwa?
- Jak często modlę się za ludzi prześladowanych za wiarę w Chrystusa?
- Jak mogę przyczynić się do wzrostu wiary w swoim środowisku?

Autorefleksję kończymy odczytaniem tekstu zamieszczonego w podręczniku ucznia:

Boże!

Daj mi łaskę odwagi tych, którzy zdążyli w pośpiechu do nieba i nigdy nie szli na kompromis z własną słabością i lękiem.

Ty, Boże, żądasz, aby każdy z nas rozwijał do maksimum swoje możliwości na miarę Twoich oczekiwań.

Błogosław naszym wysiłkom, Panie!

Amen.

PRACA DOMOWA

Korzystając ze środków społecznego przekazu: prasa, Internet itp., napisz, w jaki sposób Kościół doznaje obecnie prześladowań.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

„Akt wiary”.

48. ŚW. PAWEŁ = NIESTRUDZONY APOSTOŁ

Cel ogólny

Ukazanie św. Pawła jako niestrudzonego głosiciela Ewangelii.
Wychowanie do dawania żywego świadectwa wiary.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje, jakie wydarzenie zmieniło życie św. Pawła,
- streszcza najważniejsze wydarzenia z życia św. Pawła,
- opowiada o podróżach św. Pawła,
- określa na mapie najważniejsze miejsca pobytu św. Pawła,
- charakteryzuje postać św. Pawła,
- wskazuje na podobieństwo podróży św. Pawła do papieskich pielgrzymek apostołskich,
- redaguje modlitwę w intencji papieża i wszystkich głoszących Ewangelię,
- przyjmuje odpowiedzialność za dawanie świadectwa wiary w swoim środowisku.

Metody

Rozmowa kierowana, wywiad, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, dyskusja, wykład, ekspozycja, opis, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, mapa przedstawiająca basen Morza Śródziemnego z czasów Chrystusa, mapa przedstawiająca podróże św. Pawła, plansze z tekstem.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

WPROWADZENIE

Przypominamy wiadomości z ostatniej katechezy.

- Kto prześladował pierwszych chrześcijan?
- Kto był świadkiem męczeństwa św. Szczepana?

Św. Paweł (właściwie Szaweł) urodził się na przełomie er (ok. 5-8 r. po Chrystusie) w żydowskiej rodzinie w Tarsie w Cylicji. Jego ojciec był obywatelem Rzymu, dlatego też po nim odziedziczył rzymskie prawa obywatelskie. Ponadto w domu rodzinnym poznał liczne tradycje żydowskie. Jako gorliwy zwolennik Prawa, prześladował społeczność pierwszych chrześcijan. Będąc w drodze do Damaszku, został powołany na apostoła Jezusa Chrystusa. W Szawle nastąpił wówczas akt wewnętrznej przemiany. Z prześladowcy wyznawców Chrystusa stał się Jego apostołem, wiernym głosicielem Ewangelii wśród narodów. Mówią o tym Dzieje Apostolskie.

ROZWINIĘCIE

Praca w grupach – wywiad.

Dzielimy uczniów na grupy. Każda grupa otrzymuje karty pracy – teksty biblijne, ukazujące Szawła pod Damaszkiem i jego wewnętrzną przemianę. Po zapoznaniu się z tekstami biblijnymi uczniowie konstruują wywiad z Szawłem (Pawłem). Czas pracy: 15 minut.

„Szaweł ciągle jeszcze siał grozę i dyszał żądzą zabijania uczniów Pańskich. Udał się do arcykapłana i poprosił go o listy do synagog w Damaszku, aby mógł uwięzić i przyprowadzić do Jerozolimy mężczyzn i kobiety, zwolenników tej drogi, jeśliby jakichś znalazł. Gdy zbliżał się już w swojej podróży do Damaszku, olśniła go nagle światłość z nieba. A gdy upadł na ziemię, usłyszał głos, który mówił: «Szawle, Szawle, dlaczego Mnie prześladasz?». «Kto jesteś, Panie?» – powiedział. A On: «Ja jestem Jezus, którego ty prześladasz. Wstań i wejdź do miasta, tam ci powiedzą, co masz czynić».

Ludzie, którzy mu towarzyszyli w drodze, oniemieli ze zdumienia, słyszeli bowiem głos, lecz nie widzieli nikogo. Szaweł podniósł się

z ziemi, a kiedy otworzył oczy, nic nie widział. Wprowadzili go więc do Damaszku, trzymając za ręce. Przez trzy dni nic nie widział i ani nie jadł, ani nie pił.

W Damaszku znajdował się pewien uczeń, imieniem Ananiasz. «Ananiaszu!» – przemówił do niego Pan w widzeniu. A on odrzekł: «Jestem, Panie!» A Pan do niego: «Idź na ulicę Proszą i zapytaj w domu Judy o Szawła z Tarsu, bo właśnie się modli». (...) Wtedy Ananiasz poszedł. Wszedł do domu, położył na nim ręce i powiedział: «Szawle, bracie, Pan Jezus, co ukazał ci się na drodze, którą szedłeś, przysłał mnie, abyś przejrzał i został napełniony Duchem Świętym». Natychmiast jakby łuski spadły z jego oczu i odzyskał wzrok, i został ochrzczony. A gdy go nakarmiono, odzyskał siły” (Dz 9,1-11.17-19).

„Jakiś czas spędził z uczniami w Damaszku i zaraz zaczął głosić w synagogach, że Jezus jest Synem Bożym. (...) Żydzi postanowili go zgładzić. (...) Uczniowie więc spuścili go nocą w koszu na sznurze przez mur i wyprawili. (...) Barnaba przygarnął go i zaprowadził do Apostołów, i opowiedział im, jak w drodze [Szawel] ujrzał Pana, który przemówił do niego, i z jaką siłą przekonania przemawiał w Damaszku w imię Jezusa. Dzięki temu przebywał z nimi w Jerozolimie. (...) A Kościół cieszył się pokojem w całej Judei, Galilei i Samarii. Rozwijał się i żył bogobojnie, i napełniał się pociechą Ducha Świętego” (Dz 9,20.23.25.27-28.31).

Prezentacja pracy w grupach i podsumowanie katechety.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Św. Paweł wielokrotnie podkreślał, do jakiego zadania został powołany i jaką misję ma wypełnić.

(odczytanie tekstu z Pisma Świętego)

„Paweł, sługa Chrystusa Jezusa, z powołania apostoła, przeznaczony do głoszenia Ewangelii Bożej, którą Bóg przedtem zapowiedział przez swoich proroków w Pismach świętych” (Rz 1,1-2).

- Co mówił o sobie św. Paweł?
- Do czego został powołany przez Chrystusa?

Po analizie tekstu biblijnego zaczynamy konstruować schemat „drogi wiary” św. Pawła (zapis na tablicy).

Szawel – Paweł → sługa Jezusa, apostoł, głosiciel Ewangelii

Umieszczamy na tablicy planszę ze słowami św. Pawła:

„Bo ja nie wstydzę się Ewangelii, jest bowiem ona mocą Bożą ku zbawieniu dla każdego wierzącego” (Rz 1,16).

– Czego nie wstydził się Paweł?

Paweł głosił Ewangelię wśród wielu narodów. W tym celu odbył trzy wielkie podróże misyjne, zakładając w miejscach pobytu wspólnoty chrześcijańskie.

Korzystając z mapy basenu Morza Śródziemnego lub mapy podróży misyjnych św. Pawła, analizujemy podróże misyjne św. Pawła.

MISYJNA DZIAŁALNOŚĆ ŚW. PAWŁA	
46-49 r. – pierwsza podróż misyjna	– Antiochia w Syrii, – Cypr, – Antiochia w Pizydii, – Listra i Derbe.
49-52 r. – druga podróż misyjna	– Triada – Filippi, – Tesaloniki, – Berea, – Ateny, – Korynt i powrót do Antiochii.
53 r. do ok. 58 r. – trzecia podróż misyjna	– Efez, – Macedonia, – Triada, – Filippi, – Korynt, – Milet, – powrót do Jerozolimy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Św. Paweł – niestrudzony głosiciel Ewangelii – poniósł śmierć męczeńską w Rzymie, ścięty mieczem. Jego męczeństwo według starożytnych przekazów przypada na czas panowania Nerona, czyli ok. 67 roku po Chrystusie.

Uczniowie uzupełniają „drogę wiary” św. Pawła o słowo „męczennik”.

Szaweł – Paweł → sługa Jezusa, apostoł, głosiciel Ewangelii, męczennik.

Posłuchajmy, co o św. Pawle mówi papież Benedykt XVI:

(odczytanie tekstu z podręcznika ucznia)

„Szaweł z Tarsu, zawzięty prześladowca chrześcijan, spotkał na drodze do Damaszku zmartwychwstałego Chrystusa i został przez Niego «zdobyty». Resztę znamy. Zaszło w Pawle to, co później on sam opíše w Liście do Koryntian: «Jeżeli (...) ktoś [pozostaje] w Chrystusie, jest nowym stworzeniem. To, co dawne, minęło, a oto wszystko stało się nowe» (2Kor 5,17). Wpatrujmy się w postać tego wielkiego ewangelizatora, który z odwagą i apostołskim entuzjazmem dotarł z Ewangelią do tyłu ludów ówczesnego świata. Jego nauczanie i przykład niech nas pobudzają do szukania Pana Jezusa. Niech nas zachęcają do pokładania w Nim ufności” (Orędzie Wielkanocne „Urbi et Orbi”, 12 kwietnia 2009 r.).

- Co papież Benedykt XVI mówi o św. Pawle?
- Do czego zachęca nas papież Benedykt XVI?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Umieszczamy na tablicy planszę ze słowami papieża Benedykta XVI.

<p>„Jego nauczanie i przykład niech nas pobudzają do szukania Pana Jezusa” (Benedykt XVI, „Urbi et Orbi”, 12 kwietnia 2009 r.).</p>

Św. Paweł odnalazł Jezusa i stał się niestrudzonym Apostołem narodów. Również i my powinniśmy być apostołami w swoim środowisku, aby zawsze i wszędzie dawać autentyczne świadectwo wiary.

☺ ZAKOŃCZENIE

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Nasza wiara jest budowana na fundamencie wiary apostołów. Nasz Kościół jest apostołski. Nasze powołanie chrześcijańskie jest apostołskie. Co to znaczy dla ciebie? To znaczy: «weź udział w trudach i przeciwnościach znoszonych dla Ewangelii mocą Bożą!». Pokaż swoim życiem, że postępujesz tak, jak nauczał Chrystus i Jego apostołowie. Uznaj wszystko za mniej ważne (to nie znaczy nieważne!) niż poznanie Chrystusa i życie w jedności z Nim. Nie oddzielaj wiary i modlitwy od codzienności, ale żyj tym, w co uwierzyłeś – to wskazuje na duchowe i psychiczne zdrowie. Prowadź się wreszcie tak, żebyś kiedyś zasiadł w niebiańskim towarzystwie jako umiłowane dziecko Boga i dziedzic rajskich bogactw. Nie trzeba być nie wiadomo kim. Trzeba natomiast wiedzieć, kim się jest. I kim ostatecznie chce się być. Paweł i Piotr wiedzieli. Dziś ich dwa olbrzymie posągi przed wejściem do watykańskiej bazyliki uświadamiają nam sens bycia uczniem Jezusa – bycia dla innych drogowskazem do nieba. To właśnie oznacza być apostołem” (Przemysław Solarski sdb, *Być apostołem*).

Ojciec Święty Jan Paweł II przemierzył świat w licznych podróżach apostołskich. Tak jak św. Paweł był niestrudzonym Apostołem swoich czasów. Papież Benedykt XVI kontynuuje misję pielgrzymowania, podjętą przez Jana Pawła II. Odwiedza różne narody, głosząc Ewangelię. Odbył również pielgrzymkę do Polski.

Każdy z nas powinien często modlić się w intencji papieża i całego Kościoła świętego.

Polecamy uczniom ułożyć modlitwę za wszystkich, którzy przyczyniają się do szerzenia Ewangelii w świecie.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- W jaki sposób daję świadectwo o Jezusie?
- Jak przyczyniam się do budowania wspólnoty Kościoła?

Autorefleksję katecheta kończy odczytaniem modlitwy św. Augustyna, zamieszczonej w podręczniku ucznia.

Duchu Święty,

Przyjdź, nie zwlekaj, bo „czas nadchodzi”.

Otwórz moje uszy, bym słyszał twój głos,

Otwórz moje serce, bym zrozumiał Twoje wołanie.

(Św. Augustyn)

PRACA DOMOWA

Napisz, jak kształtowała się „droga wiary” św. Pawła.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Modlitwa spontaniczna za wszystkich, którzy przyczyniają się do szerzenia Ewangelii w świecie.

49. SPOTKANIE CHRZEŚCJAŃSTWA Z KULTURĄ ANTYCZNĄ

Cel ogólny

Ukazanie wyjątkowości chrześcijaństwa w zetknięciu z kulturą antyczną.

Kształtowanie postawy szacunku wobec dziedzictwa chrześcijaństwa i kultury świata antycznego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje pojęcia: „monoteizm”, „politeizm”, „kultura antyczna”,
- podaje argumenty za wyjątkowością chrześcijaństwa w zetknięciu z kulturą antyczną,
- streszcza mowę św. Pawła wygłoszoną na Areopagu,
- wskazuje na związek chrześcijaństwa z dziedzictwem świata antycznego,
- określa, jakie znaczenie dla chrześcijaństwa ma kultura antyczna,
- przyjmuje odpowiedzialność za rozwój własnej wiary.

Metody

Ekspozycja, rozmowa kierowana, dyskusja, analiza tekstu biblijnego (stopniowe odczytywanie i analizowanie tekstu Pisma Świętego ukierunkowana pytaniami), analiza testów z nauczania Kościoła, metoda zdań niedokończonych, pogadanka, autorefleksja, wykład.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, tekst z wypowiedzią Jana Pawła II (Ateny, 5 maja 2001 r.), dokumenty Soboru Watykańskiego II („Gaudium et spes”), plansze z tekstem.

✠ MODLITWA

„Skład Apostolski”.

WPROWADZENIE

Przypominamy wiadomości o św. Pawle. Nawiązujemy do podróży misyjnych.

- Podczas której podróży misyjnej św. Paweł przebywał w Atenach?

Na mapie pokazujemy drogę podróży św. Pawła do Aten.

Św. Paweł podejmował liczne podróże, głosząc naukę Jezusa Chrystusa. Na terenach, które odwiedzał powstawały liczne gminy chrześcijańskie. Dla ówczesnych misjonarzy wyprawy misyjne i głoszenie Dobrej Nowiny stanowiły wyzwanie, gdyż wszędzie uznawano wielu bogów. Początkowo nikomu nie przeszkadzała nowa religia, jednak z czasem narastało wrogie nastawienie, gdyż przyjmujący chrześcijaństwo musieli zrezygnować z udziału we wszelkich pogańskich ceremoniach religijnych.

Wyjaśniamy pojęcia: politeizm, monoteizm, kultura antyczna.

Politeizm – wiara w wielu bogów.

Monoteizm – wiara w jednego Boga.

Kultura antyczna – termin ten odnosi się do kultury starożytnej Grecji i Rzymu; oznacza też dorobek ludów żyjących w basenie Morza Śródziemnego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Chrześcijaństwo od samego początku zetknęło się z kulturą grecko-rzymską i musiało się do niej ustosunkować.

Grecy wierzyli w wielu bogów. Twierdzili, że ich bogowie mają postać ludzką i obdarzeni są typowymi dla ludzi cechami. Jednak w przeciwieństwie do nich są nieśmiertelni. W przekonaniu Greków bogowie mieszkali wszędzie (las, góry, itp.). Zanoszono do nich błagania w różnych życiowych sytuacjach oraz oddawano im cześć. Rzymianie, podobnie jak Grecy, wierzyli także w wielu bogów, którym powszechnie oddawali cześć.

Św. Paweł przybył do Aten około 50 roku, podczas swej drugiej podróży misyjnej. Starał się dotrzeć do jak największej rzeszy Ateńczyków. Dlatego głosił naukę „na rynku”, czyli na agorze. Ateńczycy chętnie tam przychodzili, by prowadzić intelektualne rozważania. Paweł spotkał na rynku wymagających słuchaczy. Byli wśród nich przedstawiciele wielu szkół filozoficznych. Przemawianie więc nie było łatwym zadaniem.

ROZWINIĘCIE

Wyjaśniamy, czym był Areopag.

Areopag – najważniejsza rada w starożytnych Atenach. Nazwa jej pochodzi od miejsca obrad – wzgórza Aresa, które poświęcone było bogu wojny. Jego świątynia u stóp góry była azylem dla zabójców.

Stopniowe odczytywanie i analizowanie tekstu Pisma Świętego.

Odczytywany fragment z Dziejów Apostolskich, opisujący spotkanie św. Pawła z Ateńczykami (Dz 17,16.18-34) dzielimy na trzy części. Każdą część odczytuje głośno jeden uczeń, po czym następuje analiza tekstu biblijnego ukierunkowana pytaniami.

Zapoznajemy uczniów z tekstem – Dz 17,18-21.

„Niektórzy z filozofów epikurejskich i stoickich rozmawiali z nim: «Cóż chce powiedzieć ten nowinkarz» – mówili jedni, a drudzy: – «Zdaje się, że jest zwiastunem nowych bogów» – bo głosił Jezusa i zmartwychwstanie. Zabrali go i zaprowadzili na Areopag, i zapytali: «Czy moglibyśmy się dowiedzieć, jaką to nową naukę głosisz? Bo jakieś nowe rzeczy wkładasz nam do głowy. Chcielibyśmy więc dowiedzieć się, o co właściwie chodzi». A wszyscy Ateńczycy i mieszkający tam przybysze poświęcają czas jedynie albo mówieniu o czymś, albo wysłuchiowaniu czegoś nowego” (Dz 17,18-21).

– Jaka była reakcja Ateńczyków podczas spotkania ze św. Pawłem?

Zapoznajemy uczniów z tekstem – Dz 17,22-25.

„Mężowie ateńscy – przemówił Paweł, stanąwszy w środku Areopagu – widzę, że jesteście pod każdym względem bardzo religijni. Przechodząc bowiem i oglądając wasze świątynie jedna po drugiej, znalazłem też ołtarz z napisem: «Nieznanemu Bogu». Ja wam głoszę to, co czcicie, nie znając. Bóg, który stworzył świat i wszystko na nim, On, który jest Panem nieba i ziemi, nie mieszka w świątyniach zbudowanych ręką ludzką i nie odbiera posługi z rąk ludzkich, jak gdyby czegoś potrzebował, bo sam daje wszystkim życie i oddech, i wszystko” (Dz 17,22-25).

- Na co zwrócił uwagę św. Paweł mieszkańcom Aten?

Zapoznajemy uczniów z tekstem – Dz 17,26-34.

„On z jednego [człowieka] wyprowadził cały rodzaj ludzki, aby zamieszkiwał całą powierzchnię ziemi. Określił właściwe czasy i granice ich zamieszkania, aby szukali Boga, czy nie znajdą Go niejako po omacku. Bo w rzeczywistości jest On niedaleko od każdego z nas. Bo w Nim żyjemy, poruszamy się i jesteśmy, jak też powiedzieli niektórzy z waszych poetów: «Jesteśmy bowiem z Jego rodu». Będąc więc z rodu Bożego, nie powinniśmy sądzić, że Bóstwo jest podobne do złota albo do srebra, albo do kamienia, wytworu rąk i myśli człowieka. Nie zważając na czasy nieświadomości, wzywa Bóg teraz wszędzie i wszystkich ludzi do nawrócenia, dlatego że wyznaczył dzień, w którym sprawiedliwie będzie sądzić świat przez Człowieka, którego na to przeznaczył, po uwierzytelnieniu Go wobec wszystkich przez wskrzeszenie Go z martwych».

Gdy usłyszeli o zmartwychwstaniu, jedni się wyśmiewali, a inni powiedzieli: «Posłuchamy cię o tym innym razem». Tak Paweł ich opuścił. Niektórzy jednak przyłączyli się do niego i uwierzyli. Wśród nich Dionizy Areopagita i kobieta imieniem Damaris, a z nimi inni” (Dz 17,26-34).

- Co mówił św. Paweł Ateńczykom o Bogu?
- Jak zareagowali Ateńczycy na prawdę o zmartwychwstaniu Chrystusa?
- Kto uwierzył w Boga i przyłączył się do św. Pawła?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Mowa św. Pawła, wygłoszona na Areopagu, była dla słuchaczy trudna i niezrozumiała. Niektórzy wręcz wyśmiewali go, zwłaszcza gdy mówił o zmartwychwstaniu Chrystusa, ale byli i tacy, którzy jednak uwierzyli i przyłączyli się do niego, np. Dionizy Aeropogita i Damaris.

Propozycja 1

Dyskusja na temat: Dlaczego Ateńczykom trudno było uwierzyć w słowa św. Pawła?

Propozycja 2

Metoda zdań niedokończonych.

Uczniowie kończą zdanie: Ateńczykom trudno było uwierzyć w słowa św. Pawła, ponieważ: ...

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Chrześcijaństwo nie identyfikuje się z żadną kulturą, ale też nie zamyka się na nie. Sobór Watykański II naucza:

„Mianem «kultury» w sensie ogólnym oznacza się wszystko, czym człowiek doskonali i rozwija wielorakie uzdolnienia swego ducha i ciała; stara się drogą poznania i pracy poddać sam świat pod swoją władzę; czyni bardziej ludzkim życie społeczne tak w rodzinie, jak i w całej społeczności państwowej przez postęp obyczajów i instytucji; wreszcie w dziełach swoich w ciągu wieków wyraża, przekazuje i zachowuje wielkie doświadczenia duchowe i dążenia na to, aby służyły one postępowi wielu, a nawet całej ludzkości” (*Gaudium et spes*, 53).

- Jakie znaczenie ma kultura według nauki Soboru Watykańskiego II?

Wykład katechety na temat związku greckiej kultury antycznej z chrześcijaństwem.

Chrześcijaństwo powstało w centrum judaizmu, które należało do świata greckiego. Mimo wyjątkowości Jezusa, wskazywano na pewne zbieżności między Jego nauką i postawą a światem greckim. W starożytności porównywano Go z Sokratesem, nauczycielem

moralności, niesprawiedliwie skazanym na śmierć. Krąg uczniów Jezusa mógł przypominać grupy słuchaczy ówczesnych filozofów, szukających u swych mistrzów wiedzy i sztuki życia. Jezus zawsze odnosił się życzliwie do pogan, a swoje nauki nakazał głosić po całym świecie. Pojęcie „bliźni” (gr. *plemion*), którym posługiwał się Jezus, odnosi się do wszystkich ludzi i przypomina tezę filozofów o powszechnym braterstwie między ludźmi. Na początku kultura grecka i chrześcijaństwo stykały się głównie na poziomie języka. Jednakże przenikając świat grecki, chrześcijanie poznawali go coraz lepiej.

Od II wieku większość chrześcijan była pochodzenia pogańskiego, zakorzenionego w kulturze grecko-rzymskiej. Dlatego też coraz częściej pytano o znaczenie dziedzictwa greckiego. Chrześcijanie chętnie korzystali z argumentów filozofów krytykujących politeizm, zbyt obrzędową religijność, wady moralne. Posługiwano się filozoficznymi analizami zalet moralnych, czyli cnót, odwoływano się do ideału doskonałości i cierpliwego znoszenia przeciwności, czczono bohaterów wiary – świętych. Grecy teologowie i Ojcowie Kościoła najczęściej przyjmowali filozoficzne koncepcje Platona, który podkreślał, że mamy jeden najwyższy byt – Ideę Dobra oraz jednego stwórcę i ojca świata. Korzystano z greckiej humanistyki, wiedzy społecznej i rzymskiego prawa. Pisarstwo Ojców Kościoła przywołuje estetyczne wzorce literatury greckiej, tak samo jak sztuka.

Świat starożytny szukał religijnej realizacji godnej swych ambicji myślowych i artystycznych, i znalazł je w ideologii chrześcijańskiej. Natomiast chrześcijaństwo przesycone tradycją grecką, wchłonęło z niej wszystko, co mogło uznać za wartościowe.

Ojciec Święty Jan Paweł II podczas pielgrzymki do Aten powiedział:

„Słowa Pawła, wypowiedziane na ateńskim Areopagu i zapisane w Dziejach Apostolskich, są jednym z pierwszych świadectw głoszenia wiary chrześcijańskiej w Europie. Jeśli zważymy rolę, jaką odegrała Grecja w ukształtowaniu starożytnej kultury, zrozumiemy, dlaczego ta mowa Pawła może być w pewnej mierze uznawana za najważniejszy symbol spotkania Ewangelii z ludzką kulturą” (Jan Paweł II, Ateny, 5 maja 2001 r.).

– Co mówi Jan Paweł II na temat wypowiedzi św. Pawła na Areopagu?

☺ ZAKOŃCZENIE

Reakcje Ateńczyków na słowa św. Pawła były różne. Jedni zaczęli drwić, drudzy byli uprzejmi i wyrazili chęć słuchania innym razem. Z podobnymi reakcjami spotykamy się i dzisiaj. Jedni przyjmują słowo Boże, inni okazują obojętność.

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Chrześcijaństwo odrzuciło z cywilizacji klasycznej wszystko, co było sprzeczne z jej etyką, a ocaliło do naszych czasów pozostałe elementy: filozofię, naukę, literaturę, prawo itp. Przejęło od Rzymian trzy cechy: odrębność prawa publicznego od prywatnego, organizacji społecznej od państwowej i poczucie przynależności narodowej (ale ściśle w powiązaniu z religią)” (Danuta Duszeńczuk).

W naszych czasach wielu ludzi jest zaślepionych błędnymi wierzeniami. Dlatego powinniśmy pogłębiać naszą wiarę, by była pewna i silna.

Pogadanka w oparciu o pytania:

- Co powinniśmy czynić, by umacniać swoją wiarę?
- Jak powinniśmy wyznawać swoją wiarę w Boga?

Odpowiedzi na pytania zapisujemy na tablicy w tabeli:

Co powinniśmy czynić, by umacniać swoją wiarę?	Jak powinniśmy wyznawać swoją wiarę w Boga?
.....
.....
.....

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jaka jest moja wiara?
- Jakie miejsce w moim życiu zajmuje Bóg?
- Co czynię, by umacniać swoją wiarę?

Refleksję kończymy psalmem, odczytany przez katechetę.

„Wykrzykujcie na cześć Pana, wszystkie ziemie;
służcie Panu z weselem!

Wśród okrzyków radości stawajcie przed Nim!

Wiedźcie, że Pan jest Bogiem:

On sam nas stworzył, my Jego własnością,

jesteśmy Jego ludem, owcami Jego pastwiska.

Wstępujcie w Jego bramy wśród dziękczynienia,

wśród hymnów w Jego przedsionki;

chwalcie Go i błogosławcie Jego imię!

Albowiem dobry jest Pan,

łaskawość Jego trwa na wieki,

a wierność Jego przez pokolenia” (Ps 100,1-5).

PRACA DOMOWA

Napisz, jaki jest związek między chrześcijaństwem i dziedzictwem
świata antycznego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Akt wiary”.

50. IDEA BENEDYKTYŃSKA I JEJ AKTUALNOŚĆ

Cel ogólny

Ukazanie idei benedyktyńskiej i jej aktualności.

Zachęcenie do kierowania się w życiu ideą benedyktyńską.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza najważniejsze wydarzenia z życia św. Benedykta,
- streszcza nauczanie papieża Benedykta XVI o św. Benedykcie,
- charakteryzuje ideę benedyktyńską,
- uzasadnia aktualność słów: „Ora et labora!” – „Módl się i pracuj!”,
- wskazuje na kierowanie się w życiu ideą benedyktyńską,
- przyjmuje odpowiedzialność za jakość swojej modlitwy i pracy.

Metody

Pogadanka, metoda zdań niedokończonych, ekspozycja, rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, wykład, praca w grupach (w parach), autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, zdjęcie przedstawiające św. Benedykta z Nursji, zdjęcia przedstawiające opactwo benedyktyńskie na Monte Cassino i w Tyńcu, Katechizm Kościoła Katolickiego, plansze z tekstem; karty pracy – życiorys św. Benedykta dla każdego ucznia, tekst fragmentu katechezy papieża Benedykta XVI – 9 kwietnia 2008 r.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

WPROWADZENIE

Spotykamy ludzi, którzy przynależą do różnych grup społecznych lub religijnych. Przyjęli oni zasady, według których żyją i realizują swoje powołanie. Wśród nich są też zakonnicy.

Pogadanka na temat: Czym jest życie zakonne?

Metoda zdań niedokończonych.

Zadaniem uczniów jest dokończenie zdania: Życie zakonne to ...

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Ekspozycja, omówienie i umieszczenie na tablicy zdjęcia przedstawiającego św. Benedykta z Nursji oraz zdjęć przedstawiających opactwo benedyktyńskie na Monte Cassino i w Tyńcu.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego:

„Potem mówił do wszystkich: «Jeśli ktoś chce iść za Mną, niech się zaprze samego siebie, niech co dnia bierze krzyż swój i niech Mnie naśladuje. Bo kto chce zachować swoje życie, straci je, a kto straci swe życie z mego powodu, ten je zachowa»” (Łk 9,23-24).

– Co jest warunkiem naśladowania Pana Jezusa?

Słowa Pana Jezusa możemy odnieść do życia zakonnego. Jezus zachęca do pójścia za Nim. Święty Benedykt odczytał słowa Pana Jezusa dosłownie.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2, 3)

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego:

„Nad ranem, kiedy jeszcze było ciemno, wstał, wyszedł i udał się na miejsce pustynne, i tam się modlił” (Mk 1,35).

– W jakim celu Jezus udał się na miejsce pustynne?

Życie zakonne możemy porównać do swoistego rodzaju „wyjścia na pustynię”, aby w ciszy i samotności doświadczać bliskości Boga.

Zapoznajemy uczniów z życiorysem św. Benedykta.

(Każdy uczeń otrzymuje tekst z życiorysem św. Benedykta).

Święty Benedykt urodził się około 480 roku, w Nursji, położonej 170 km na północ od Rzymu. Miał siostrę – bliźniaczkę Scholastykę, z którą doskonale się rozumiał. Ich ojciec był właścicielem ziemskim. Pochodząc z zamożnej rodziny, Benedykt mógł kształcić się. Początkowo nauki pobierał zapewne w rodzinnym mieście. Później wyruszył na dalszą naukę do Rzymu. Jednak nie pozostał tam długo, gdyż odkrył powołanie do życia pustelniczego. Odszedł na pustkowie, w góry Prenestini. Kiedy sława jego świętości zaczęła przyciągać ludzi pobożnych, ale i także zwykłych, ciekawskich, udał się do Subiaco, gdzie zamieszkał w grocie i spędził trzy lata w całkowitej samotności, wiodąc surowe życie pokutnika. Właśnie tu odnaleźli go młodzi ludzie, którzy także pragnęli całkowicie oddać się Bogu. Wokół jego groty wybudowali oni dwanaście domów, w których się osiedlili.

Około roku 529 Benedykt udał się na południe i w dawnej fortecy rzymskiej i świątyni Jowisza na Monte Cassino założył nową wspólnotę. Zbudował klasztor, do którego tłumnie zaczęli napływać kandydaci. Nieopodal wspólnotę mniszek założyła także jego siostra – Scholastyka.

W klasztorze na Monte Cassino św. Benedykt napisał słynną „Regułę”. „Napisaliśmy tę regułę, abyśmy przestrzegając ją w klasztorach, wykazali godziwe obyczaje i początek życia monastycznego” – tłumaczy swoje intencje święty opat z Monte Cassino. Św. Benedykt wskazał w niej, jaki powinien być opat, jak mają modlić się zakonnicy i odprawiać oficja. Napisał także o posłuszeństwie, milczeniu, pokorze i chwaleniu Boga w modlitwie, a także o tym, jak mają sypiać mni-si oraz ile mają jeść i pić. Benedykt nakazuje braciom, by pracowali. „Lenistwo jest wrogiem duszy. Dlatego też bracia powinni w pewnych godzinach zajmować się pracą ręczną, a w innych Bożym czytaniem”.

Benedykt zmarł prawdopodobnie 21 marca 547 roku i zgodnie z życzeniem został pochowany w kaplicy św. Jana na Monte Cassino, obok ukochanej siostry – Scholastyki.

„Reguła” napisana przez św. Benedykta 1500 lat temu nadal jest aktualna i wytycza drogę nie tylko zakonnikom, ale także ludziom świeckim. Przez wiele stuleci była niedoścignionym wzorem w organizowaniu życia zakonnego na Zachodzie. Dopiero w średniowieczu powstały nowe reguły. Całą Europę zachodnią pokryła sieć klasztorów benedyktyńskich, a później cysterskich, opartych także na „Regule” świętego ojca Benedykta. „Ora et labora!” – „Módl się i pracuj!” – taka jest dewiza zakonu. Gdziekolwiek docierali benedyktyni, budowali tam klasztory i drogi, uprawiali ziemię i uczyli uprawy miejscową ludność. Zakon ten dał Kościołowi setki świętych i błogosławionych. Papież Paweł VI listem apostolskim *Pacis nuntius* z 24 października 1964 roku, ogłosił św. Benedykta patronem Europy.

Analiza tekstu w oparciu o pytania.

- Gdzie i kiedy urodził się św. Benedykt?
- Gdzie uczył się św. Benedykt?
- Z jakiego powodu św. Benedykt przerwał pobyt w Rzymie?
- Gdzie i kiedy św. Benedykt założył wspólnotę zakonną?
- Co św. Benedykt napisał w celu ustalenia zasad obowiązujących w klasztorze?
- Jak brzmi idea benedyktyńska?
- Kiedy zmarł św. Benedykt?
- Kto i kiedy ogłosił św. Benedykta patronem Europy?

Na podstawie przytoczonego życiorysu możemy przygotować z uczniami krótkie kalendarium życia św. Benedykta.

ŚWIĘTY BENEDYKT

- Urodził się około 480 roku w Nursji.
- Uczył się w rodzinnym mieście, następnie w Rzymie.
- Odkrywa powołanie do życia pustelniczego.
- Udaje się na pustkowie w góry Prenestini.
- Około 529 roku na Monte Cassino zakłada wspólnotę zakonną.
- W klasztorze na Monte Cassino pisze „Regułę”.
- „Ora et labora!” – „Módl się i pracuj!” – dewiza benedyktyńska.
- 21 marca 547 roku umiera.
- 24 października 1964 roku papież Paweł VI ogłasza św. Benedykta patronem Europy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Św. Benedykt prowadził życie pustelnicze. O tej formie poświęcenia się Bogu mówi Katechizm Kościoła Katolickiego.

Odczytanie przez uczniów tekstów z Katechizmu Kościoła Katolickiego, zamieszczonych w podręczniku ucznia.

„Pustelnicy (...) «przez surowe odsunięcie się od świata, milczenie, samotność, gorliwą modlitwę i pokutę poświęcają swoje życie na chwałę Boga i zbawienie świata»” (KKK 920).

„Ukazują oni każdemu wewnętrzny aspekt tajemnicy Kościoła, którym jest osobowa bliskość z Chrystusem. Ukryte przed światem życie pustelnika jest milczącym przepowiadaniem Chrystusa, któremu oddał swoje życie, ponieważ jest On dla niego wszystkim. Na tym polega to szczególne powołanie, by na pustyni, właśnie w walce wewnętrznej, znaleźć chwałę Ukrzyżowanego” (KKK 921).

- W czym wyraża się życie pustelnicze?
- Czym jest ukryte życie pustelnika?

Św. Benedykt dał początek życiu zakonnemu na zachodzie Europy. Katechizm Kościoła Katolickiego poucza, czym jest życie zakonne.

Odczytanie przez katechetę tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego.

„Życie zakonne wypływa z tajemnicy Kościoła. Jest ono darem, który Kościół otrzymuje od swojego Pana i który ofiaruje jako trwały stan życia osobie powołanej przez Boga w profesji rad ewangelicznych. W ten sposób Kościół może ukazywać równocześnie Chrystusa i rozpoznawać się jako Oblubienica Zbawiciela. Życie zakonne w swoich różnych formach zmierza do tego, by było znakiem miłości Bożej wyrażonej językiem naszych czasów” (KKK 926).

- Z czego wypływa życie zakonne?
- Do czego zmierza życie zakonne?

Papież Benedykt XVI wskazuje, że idea św. Benedykta jest wciąż aktualna.

Zapoznajemy uczniów z nauczaniem papieża Benedykta XVI o św. Benedykcie.

Praca w grupach (w parach).

Uczniowie odczytują tekst nauczania Benedykta XVI z podręcznika lub katecheta rozdaje uczniom karty pracy z tekstami nauczania papieża. Uczniowie analizują tekst i odpowiadają na pytania. Czas pracy: 5 minut.

- Czym charakteryzuje się idea benedyktyńska?
- Jakie znaczenie ma dzisiaj idea benedyktyńska?
- Co papież Benedykt XVI mówi o „Regule” św. Benedykta?
- Do czego zachęca nas papież Benedykt XVI?

„Dzisiaj chciałbym mówić o św. Benedykcie, twórcy zachodniego monastycyzmu, a także patronie mojego pontyfikatu. Zacznę od słów św. Grzegorza Wielkiego, który tak pisze o św. Benedykcie: «Boży człowiek, który zasłynął na ziemi tak licznymi cudami, w nie mniejszym stopniu był ceniony za elokwencję, z jaką wykladał swoją naukę» (Dialogi, II, 36). (...) Św. Benedykt z Nursji swoim życiem i dziełem wywarł zasadniczy wpływ na rozwój cywilizacji i kultury europejskiej. (...) Reguła, napisana niemal przed piętnastu wiekami, jest zadziwiająco nowoczesna! Człowiek piastujący funkcję publiczną, nawet o mniejszym znaczeniu, zawsze powinien umieć również słuchać i uczyć się na podstawie tego, co słyszy. Benedykt określa Regułę jako «minimum wyznaczone tylko na początek» (73,8). W rzeczywistości jednak zawiera ona pożyteczne wskazówki nie tylko dla mnichów, ale również dla wszystkich szukających przewodnika na drodze do Boga. Ze względu na swe umiarkowanie, humanizm i trzeźwe rozróżnianie rzeczy istotnych od drugorzędnych w życiu duchowym, zachowała ona swą oświecającą moc aż do naszych czasów. (...) Zabiegając o prawdziwy postęp, kierujemy się również dzisiaj Regułą św. Benedykta, widząc w niej światło na naszej drodze. Wielki mnich pozostaje prawdziwym mistrzem, a w jego szkole możemy nauczyć się sztuki życia prawdziwym humanizmem” (Benedykt XVI, Watykan, 9 kwietnia 2008 r.).

lub

„Imię Benedykt przywołuje (...) niezwykłą postać wielkiego «Patriarchy monastycyzmu zachodniego», świętego Benedykta z Nursji, współpatrona Europy wraz ze świętymi Cyrylem i Metodym. Postępująca ekspansja założonego przezeń zakonu benedyktyńskiego wywarła ogromny wpływ na szerzenie się chrześcijaństwa na całym kontynencie. Dlatego święty Benedykt czczony jest bardzo w Niemczech, a szczególnie w Bawarii, mojej ojczystej ziemi; stanowi podstawowy punkt odniesienia dla sprawy jedności Europy i przemożne przypomnienie o niezbywalnych korzeniach jej kultury i cywilizacji. Znamy zalecenie, jakie ten Ojciec monastycyzmu zachodniego pozostawił mnichom w swej Regule: «Niczego bezwzględnie nie stawiać nad Chrystusa» (Reguła 72,11; por. 4,21). Na początku mojej posługi Następcy Piotra proszę św. Benedykta, by pomógł nam zachować centralne miejsce Chrystusa w naszym życiu. Niech zawsze będzie On na pierwszym miejscu w naszych myślach i w każdym naszym działaniu!» (Benedykt XVI, Rzym, 27 kwietnia 2005 r.).

Prezentacja pracy uczniów.

Podsumowanie katechety.

Katecheta może umieścić na tablicy planszę z tekstem.

PAPIEŻ BENEDYKT XVI POUCZA:

1. Św. Benedykt z Nursji wywarł zasadniczy wpływ na rozwój cywilizacji i kultury europejskiej.
2. Reguła, napisana niemal przed piętnastu wiekami, jest zadziwiająco nowoczesna, zawiera wskazówki nie tylko dla mnichów, ale i dla wszystkich, którzy chcą żyć w jedności z Bogiem.
3. W jego szkole możemy nauczyć się sztuki życia odznaczającej się umiarkowaniem, humanizmem i zdrowym rozsądkiem.

☺ ZAKOŃCZENIE

Informujemy o działalności benedyktynów na terenie Polski.

Pierwsi benedyktyni pojawili się w Polsce tuż po chrzcie Mieszka i jego dworu, w roku 966. Chrystianizację prowadzili między innymi: św. Wojciech, Bruno z Kwerfurtu i eremici (pustelnicy) z okolic Międzyrzecza. W latach 1034-1038 założyli klasztory w Tyńcu, Mogilnie, Płocku, Lubiniu, na Łyścu – Święty Krzyż, w Sieciechowie. Odegrali ogromną rolę w działalności misyjnej, duszpasterskiej kulturalnej i szkolnictwie. Obecnie benedyktyni działają w Tyńcu oraz Lubiniu.

Propozycja 1

Umieszczamy na tablicy planszę z tekstem:

<p>„Ora et labora!” – „Módl się i pracuj!” – dewiza benedyktyńska</p>

Podajemy dyskusję na temat aktualności powyższych słów.

– Jak na co dzień możemy kierować się ideą benedyktyńską?

Propozycja 2

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Miejsce twojej pracy i rodzaj twojej pracy jest wezwaniem do świadectwa. Nie pracuj tylko po to, aby zarobić. Pieniądze nie mogą być twoją główną motywacją do pracy. Troskę o siebie i swoją rodzinę zostaw Panu. Ty pracuj, służąc Mu. Rób wszystko jak najlepiej potrafisz, wkładając w to cały wysiłek i wszystkie swoje zdolności. Pracujesz nie dla ludzi, ale dla Pana. Wszystko wykonuj z miłości dla Niego, wkładając w to całe swoje serce. W ten sposób będziesz błogosławiony przez Boga. W ten sposób również, praca stanie się twoją modlitwą” (Spotkanie 9: *Praca, Lectio divina, Zasady życia wspólnoty „Emmanuel”, VIII. Drogowskaz. Świadectwo, nr 75 – Praca*).

Autorefleksja.

Modlitwa i praca przybliżają nas do Boga.

Pomyślmy:

- Jaka jest moja modlitwa?
- Jak wykonuję powierzone mi obowiązki?

PRACA DOMOWA

Napisz list do kolegi lub koleżanki, w którym wyjaśnisz znaczenie i aktualność idei benedyktyńskiej: „Ora et labora!” – „Módl się i pracuj!”.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

„Chwała Ojcu...”

SI. CHRZEŚCJAŃSTWO PODSTAWĄ ROZWOJU KULTURY I JEDNOŚCI EUROPY = KOŚCIÓŁ W ŚREDNIOWIECZU

Cel ogólny

Ukazanie roli chrześcijaństwa i Kościoła w średniowieczu na rzecz rozwoju kultury i jedności Europy.

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za chrześcijańskie dziedzictwo Europy.

Zachęcenie do troski o jedność w otaczającym środowisku.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia cechy kultury chrześcijańskiej,
- wylicza, w jakich dziedzinach Kościół średniowiecza odniósł ogromne zasługi,
- wyjaśnia, na czym polega rola Kościoła w Europie,
- określa rolę chrześcijaństwa w rozwoju kultury i jedności Europy,
- wskazuje, w jaki sposób, należy dbać o chrześcijańskie dziedzictwo,
- uzasadnia potrzebę troski o jedność w swoim środowisku,
- przyjmuje odpowiedzialność za budowanie jedności w otaczającym środowisku,
- redaguje modlitwę o jedność narodów Europy.

Metody

Pogadanka, wykład, rozmowa kierowana, dyskusja, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), praca w grupach, analiza tekstów źródłowych (encyklopedycznych), ekspozycja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, plansza z tekstem.

MODLITWA

Modlitwa do Ducha Świętego.

WPROWADZENIE

Przypomnienie w formie pogadanki podstawowych wiadomości z ostatniej katechezy.

Benedyktyni odegrali znaczącą rolę w historii Europy, a „Reguła” św. Benedykta odcisnęła się w całej europejskiej cywilizacji.

Chrześcijaństwo wywarło niekwestionowany wpływ na Europę w średniowieczu. Ukształtowało ono kulturę i sztukę średniowiecza oraz życie społeczne i światopogląd ówczesnych ludzi.

Katecheta wyjaśnia, czym jest kultura chrześcijańska.

Kultura chrześcijańska – materialny i duchowy dorobek ludzkości; zespół idei i fundamentalnych zasad, opartych na Ewangelii, zrodzony z inspiracji wiary i wiedzy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Do XI w. wszystkie niemal kraje Europy, począwszy od Europy zachodniej, przez północną, a skończywszy na środkowej i wschodniej, otworzyły swe granice dla chrześcijaństwa i Kościoła. Kościół przyczynił się również do jedności ówczesnej Europy.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie przez ucznia tekstu z Pisma Świętego – Dz 4,32.

„Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich, którzy uwierzyli” (Dz 4,32).

– Co było charakterystyczną cechą tych, którzy uwierzyli w Chrystusa?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2, 3)

Wierzący w Chrystusa żyli w jedności.

Odczytanie przez ucznia tekstu z Pisma Świętego – Flp 1,27.

„Tylko sprawujcie się w sposób godny Ewangelii Chrystusowej, abym ja – czy to gdy przybędę i ujrzę was, czy też będąc z daleka – mógł usłyszeć o was, że trwacie mocno w jednym duchu, jednym sercem walcząc wspólnie o wiarę w Ewangelię” (Flp 1,27).

– Do czego zachęcał św. Paweł?

Kościół dbał niezmiennie o jedności i życie według Ewangelii.

Odczytanie i analiza tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego:

„Od początku ten jeden Kościół ukazuje się jednak w wielkiej różnorodności, która pochodzi zarówno z różnorodności darów Bożych, jak i wielości otrzymujących je osób. W jedności Ludu Bożego gromadzi się różnorodność narodów i kultur” (KKK 814).

Kościół przepelniony i bogaty w różne dary kształtował chrześcijańską kulturę ówczesnej Europy w okresie średniowiecza.

Korzystając z poniżej zamieszczonych tekstów, ukazujemy, jaką rolę odegrał Kościół w średniowieczu.

Praca w grupach.

*Dzielimy uczniów na sześć grup. Uczniowie otrzymują karty pracy.
Czas pracy: 7 minut.*

Grupa I

Kościół średniowieczny miał ogromne zasługi dla rozwoju szkolnictwa. Zakładano szkoły – głównie przy katedrach i klasztorach. Miały one na celu nauczanie kontemplacji i modlitwy oraz rozwijanie umiejętności interpretacji Pisma Świętego. Do podstawowych umiejętności nabywanych w szkołach należało także pisanie i czytanie pieśni religijnych i modlitw w języku łacińskim oraz posługiwanie się kalendarzem kościelnym. Zaczęły też powstawać świeckie szkoły, zakładane zwłaszcza przez kupców, a zorientowane na nauczanie rzeczy praktycznych (pisanie listów, języki narodowe, elementy

rachunkowości). Zmniejszyła się dzięki temu stopień analfabetyzmu. Najważniejsze ośrodki naukowe to: Paryż, Padwa, Bolonia, Oxford.

- W jakiej dziedzinie życia Kościół odniósł ogromne zasługi?
- Jakie ośrodki naukowe powstały w epoce średniowiecza?

Grupa II

Religii podporządkowana była średniowieczna architektura – zarówno styl romański, jak i gotycki. Potężne kościoły, pięknie zdobione witrażami, rzeźbami, freskami miały budzić zachwyt i respekt. Podobnie było z literaturą, w której dominowały tematy religijne. Główne gatunki to kazania, modlitwy, żywoty świętych, pieśni maryjne. Rozwijała się także poezja religijna o zabarwieniu dydaktycznym oraz dramaty liturgiczne. Miały one umacniać wiarę ludzi.

- Jakie style architektoniczne podporządkowane były religii?
- Co było myślą przewodnią literatury?
- Jakie zadania miała pełnić literatura?

Grupa III

Chrześcijaństwo było obecne i kształtowało niemal wszystkie dziedziny życia państw, społeczeństw i jednostek. Przesiąknięte nim były: polityka, kultura, szkolnictwo, życie codzienne, ideologia. W odniesieniu do średniowiecza używa się często terminu teocentryzm. Teocentryzm to światopogląd, według którego życie człowieka oraz wszelka jego aktywność winna skupiać się wokół Boga i wiary. Bóg winien być punktem odniesienia dla ludzkiej aktywności w sztuce, codziennym życiu, literaturze, nauce, sposobie myślenia itd. Rezultatem tego światopoglądu był ogromny wpływ religii na wszystkie dziedziny życia człowieka średniowiecza i przekonanie, że nad wszystkim czuwa i wszystkim kieruje Bóg.

- W jakich dziedzinach życia Kościół odgrywał znaczącą rolę?
- Czym jest teocentryzm?

Grupa IV

Wpływ Kościoła na światopogląd ludzi żyjących w średniowieczu był ogromny. Średniowiecze to okres krucjat, tzn. wypraw zbrojnych, podejmowanych przez państwa i rycerstwo głównie katolickiej

Europy przede wszystkim przeciw muzułmanom, ale także przeciw poganom, chrześcijańskim heretykom (wyznawcom poglądów religijnych sprzecznych z dogmatami wiary) oraz czas działalności inkwizycji – instytucji powołanej w celu wyszukiwania, nawracania i karania heretyków w oparciu o postanowienia ujęte w dokumentach soborowych, synodalnych oraz bullach papieskich.

Idea krucjat zrodziła się w XI w., kiedy papież Aleksander II wezwał państwa chrześcijańskiej Europy, aby wsparły Hiszpanów w wypieraniu Arabów z Półwyspu Iberyjskiego. Ten etap zapoczątkował ideę walki z niewiernymi i wpłynął na kształtowanie się kultury rycerskiej.

Początki inkwizycji sięgają czasów późnego Cesarstwa Rzymskiego (IV w.), kiedy chrześcijaństwo stało się religią oficjalnie obowiązującą w Imperium Rzymskim. Cesarze rzymscy zobowiązywali wszystkich poddanych chrześcijan do wyznawania nauki chrześcijańskiej. Te praktyki odżyły na nowo w epoce średniowiecza, kiedy heretyków uważano równocześnie za wrogów Kościoła i państwa. Inkwizycja miała na celu obronę czystości wiary, ale stosowane przez nią metody, niezgodne z duchem Ewangelii, przyczyniły się do powstania złej opinii na jej temat. Była ona z pewnością wyrazem kryzysu wartości ewangelicznych, związanych z dziejami średniowiecznego Kościoła.

- Czym jest inkwizycja i w jakim celu ją powołano?
- Czym jest krucjata?

Grupa V

W średniowiecznej Polsce dominował styl gotycki. Styl gotycki powiązany był z duchem scholastycznym i mistycznym dojrzałego średniowiecza. Gotyck stał się architekturą miasta, przede wszystkim wspaniałych katedr, ale także budowli świeckich. W Polsce z epoki średniowiecza pochodzi wiele zabytków o charakterze religijnym: katedra na Wawelu, kościół św. Andrzeja w Krakowie, katedra w Poznaniu, rzeźby portalu kościoła św. Wincentego we Wrocławiu i drzwi gnieźnieńskie – ilustrujące życie i śmierć św. Wojciecha oraz wiele zabytków gotyckich, które zaprojektowane są z dużym rozmachem: kościół Mariacki w Krakowie, ołtarz Mariacki, katedry w Gdańsku i Wrocławiu.

- Jaki styl w architekturze dominował w średniowiecznej Polsce?
- Jakie zabytki architektoniczne w Polsce pochodzą z epoki średniowiecza?

Grupa VI

Najstarszym i najcenniejszym zabytkiem polskiej literatury średniowiecznej jest hymn: „Bogurodzica”. Jest to hymn religijny, który był śpiewany przez rycerzy przed bitwą. Tytuł hymnu wywodzi się z języka starocerkiewno-słowiańskiego. „Bogurodzica” jest wyrazem ludzkich pragnień. W pierwszej zwrotce jej autor kieruje prośbę do Matki Boskiej, aby pozyskała łaski dla ludzi u swego Syna – Pana Jezusa. W drugiej, zwraca się do Chrystusa, prosząc Go, aby przez wzgląd na Jana Chrzciciela wysłuchał błagań o pobożne życie przebywanie w raju po śmierci. Pieśń zawiera pełnię uczuć religijnych. Wyraża szczerą i żarliwą pobożność, która stanowiła najważniejszą treść duchowych przeżyć człowieka.

„Bogurodzica”

Bogurodzica Dziewica, Bogiem sławiona Maryja,
 U twego Syna Gospodzina, Matko zwolena, Maryja!
 Zyszczy nam, spuści nam.
 Kyrie eleison.

Twego dzieła Krzciciela, Bożyszczce,
 Usłysz głosy, napełń myśli człowiecze.
 Słysz modlitwę, jaż nosimy,
 A dać raczy, Jegoż prosimy:
 A na świecie zbożny pobyt,
 Po żywocie rajski przebyt.
 Kyrie eleison.

- Co jest najstarszym i najcenniejszym zabytkiem polskiej literatury średniowiecznej?
- Czym charakteryzuje się hymn: „Bogurodzica”?

Prezentacja pracy w grupach.

Katecheta podsumowuje wypowiedzi uczniów i umieszcza na tablicy planszę z tekstem.

ROLA KOŚCIOŁA W ŚREDNIOWIECZU

1. Ogromne zasługi dla rozwoju szkolnictwa:
 - zakładano szkoły,
 - powstały uniwersytety.
2. Rozwój sztuki i architektury:
 - styl romański i gotycki,
 - W Polsce m.in. katedra na Wawelu, katedra w Poznaniu, kościół Mariacki w Krakowie i ołtarz Mariacki, katedry w Gdańsku i Wrocławiu.
3. Rozwój literatury:
 - „Bogurodzica” – najcenniejszy zabytek polskiej literatury średniowiecznej.
4. Udział w życiu państwa, społeczeństwa.
5. Rozwój kultury rycerskiej i obrona wiary.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Papież Jan Paweł II poucza o doniosłej roli Kościoła na kontynencie europejskim.

Odczytanie przez ucznia tekstu z podręcznika.

„Chrześcijaństwo szeroko i do głębi przeniknęło Europę. «Nie ulega wątpliwości, że w złożonej historii Europy chrześcijaństwo stanowi element kluczowy i decydujący, oparty na solidnym fundamencie tradycji klasycznej i ulegający w kolejnych wiekach wielorakim wpływom różnych nurtów etniczno-kulturowych. Wiara chrześcijańska ukształtowała kulturę kontynentu i splotła się nierozzerwalnie z jego dziejami, do tego stopnia, że nie sposób ich zrozumieć bez odniesienia do wydarzeń, jakie dokonały się najpierw w wielkiej epoce ewangelizacji, a następnie w kolejnych stuleciach, w których chrześcijaństwo, mimo bolesnego rozdziału między Wschodem a Zachodem, zyskało trwałą pozycję jako religia Europejczyków. (...)». Z biblijnej koncepcji człowieka Europa wzięła to, co najlepsze w jej humanistycznej kulturze – czerpała inspirację dla swej twórczości intelektualnej

i artystycznej, wypracowała normy prawne, ucząc zwłaszcza szacunku dla godności osoby ludzkiej, która jest źródłem niezbywalnych praw. W ten sposób Kościół, jako depozytariusz Ewangelii, przyczynił się do rozpowszechnienia i umocnienia tych wartości, które nadały europejskiej kulturze walor uniwersalny” (*Ecclesia in Europa*, 24, 25).

– Jaką rolę odegrało chrześcijaństwo w Europie?

Papież Jan Paweł II podkreślił rolę ludzi świeckich w budowaniu europejskiej cywilizacji. Dawali oni świadectwo o Chrystusie, pełniąc określone funkcje w życiu publicznym. Troszczyli się o dobro wspólne i jedność Europy, rozwój kultury i religii.

☺ ZAKOŃCZENIE

Kościół w dalszym ciągu odgrywa ważną rolę w kształtowaniu kultury oraz jednoczeniu się narodów.

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Europa zawdzięcza swoje korzenie, tożsamość, rozwój cywilizacyjny chrześcijaństwu. To właśnie posługa misjonarzy, obecność klasztorów, dorobek naukowy ludzi Kościoła sprawiły, że z różnorodnej mozaiki kultur, historii wyrosła europejska jedność. Oni swoją żmudną pracą, przypieczerowaną niejednokrotnie ofiarą życia, świadczą o tym, że u podłoża naszej samoświadomości leżą nie bliżej nieokreślone «wartości humanistyczne», ale Ewangelia. (...) Doświadczamy dziś sytuacji, że w kuriozalny, niczym nieuzasadniony sposób próbuje się eliminować z historii Starego Kontynentu wszelkie elementy, które mówią o jego chrześcijańskich korzeniach. Tymczasem, jak napisał Jan Paweł II, «stanowią one jeden z najmocniejszych punktów odniesienia, jakich nie może pominąć żaden poważny wysiłek zmierzający do zaprowadzenia nowej jedności kontynentu w naszych czasach» (SA, 25). (...) Nie da się rozumieć Kościoła, jeśli się go nie pokocha. Ma on ludzką, zniekształconą twarz, ale jego głową jest Chrystus. On jest jego nadzieją. Drugie istotne zadanie to przywrócenie należnej rangi chrześcijaństwu w kulturze europejskiej. Bez niego Europa coraz szybciej – i coraz dramatyczniej – dryfuje ku «cywilizacji śmierci». Pozbawiona własnych korzeni ztraca się

w egoizmie. Wyjście jest jedno: powrót do korzeni, odkrycie na nowo źródeł żywotności, jakie są ukryte u jej fundamentów. Tylko stamtąd może nadejść ratunek” (ks. Paweł Siedlanowski, *Święci w życiu Jana Pawła II: Święci Cyryl i Metody*).

- Jaką rolę odgrywa chrześcijaństwo w budowaniu jedności?
- Do czego prowadzi jedność wśród narodów?
- W czym powinna wyrażać się troska o chrześcijańskie dziedzictwo Europy?

Każdy z nas jest wezwany do budowania jedności.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Co czynię dla dobra wspólnoty Kościoła?
- Jak staram się o jedność w otaczającym środowisku?
- W jaki sposób troszczę się o chrześcijańskie dziedzictwo Europy?
- Jaki jest mój wkład w jedność Europy?

PRACA DOMOWA

Sformułuj modlitwę o jedność wszystkich narodów Europy.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

„Pod Twoją obronę”.

52. ŚW. FRANCISZEK Z ASYŻU

• EWANGELICZNE UBÓSTWO

Cel ogólny

Ukazanie znaczenia ewangelicznego ubóstwa na przykładzie życia św. Franciszka z Asyżu.

Zachęcenie do naśladowania postawy św. Franciszka.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia najważniejsze wydarzenia z życia św. Franciszka,
- objaśnia, czym jest ewangeliczne ubóstwo,
- wyjaśnia, w jaki sposób św. Franciszek realizował w swoim życiu ideę ewangelicznego ubóstwa,
- charakteryzuje duchowość św. Franciszka,
- określa znaczenia ewangelicznego ubóstwa na przykładzie życia św. Franciszka z Asyżu,
- uzasadnia, że podstawą świętości jest głęboka wiara i całkowite oddanie się Bogu,
- wybiera sposoby naśladowania postawy św. Franciszka,
- przyjmuje odpowiedzialność za swoje powołanie do świętości.

Metody

Wykład, rozmowa kierowana, praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów źródłowych, wywiad, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, tekst przemówienia Jana Pawła II, wygłoszonego na zakończenie Światowego Dnia Modlitwy o Pokój w Asyżu – 27.10.1986 r.

MODLITWA

„Akt wiary”.

WPROWADZENIE

Odczytanie przez ucznia świadectwa z podręcznika.

„Ubóstwo we współczesnym świecie nie jest czymś popularnym. Wręcz przeciwnie, łatwo obserwuje się postępującą materializację życia i konsumpcyjne nastawienie do niego. Nie jest wcale trudno popaść w błędne przekonanie, że ubóstwo to sprawa dotycząca wyłącznie osób konsekrowanych, ślubujących życie w ubóstwie, czystości i posłuszeństwie. A przecież życie tymi cnotami jest niezbędne do osiągnięcia świętości, a świętość jest celem, ku któremu zmierza każdy chrześcijanin, a przynajmniej każdy chrześcijanin świadomy treści, kryjącej się w tym określeniu” (A.W., *Właściwy stosunek do rzeczy materialnych*, „Espe”, nr 58, marzec-maj 1 [2002], s. 51).

– Jakie znaczenie ma ubóstwo we współczesnym świecie?

Życie zgodne z Ewangelią wymaga całkowitego zawierzenia Bogu. Kościół ukazuje nam wielu świętych, którzy przyjęli zaproszenie Chrystusa do współpracy.

ROZWINIĘCIE

Katecheta wyjaśnia, czym jest ewangeliczne ubóstwo.

Ewangeliczne ubóstwo – rezygnacja z wartości materialnych, zawierzenie się Opatrzności Bożej i realizowanie życiowego powołania w duchu Ewangelii na wzór Chrystusa.

Odczytanie przez katechetę tekstu z Pisma Świętego.

„Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (Mt 5,3).

- Co oznacza słowo błogosławiony?
- Kogo Pan Jezus nazywa błogosławionymi?

Odczytanie przez ucznia kolejnego tekstu z Pisma Świętego.

„Nie zdobywajcie złota ani srebra, ani miedzi do swych trzosów. Nie bierzcie na drogę torby ani dwóch sukien, ani sandałów, ani laski” (Mt 10,9-10a).

- Czego Jezus zakazuje swoim uczniom?
- Dlaczego Jezus kieruje do uczniów taki zakaz?

Naśladowcy Jezusa rozumieli, że aby być blisko Niego, należy pozostawić wszystko i z wiarą iść za Nim.

Odczytanie i analiza tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Wierność ochrzczonych jest podstawowym warunkiem głoszenia Ewangelii i misji Kościoła w świecie. Orędzie zbawienia powinno być potwierdzone świadectwem życia chrześcijan w celu ukazania ludziom mocy jego prawdy i oddziaływania. «Sam przykład chrześcijańskiego życia i dobre uczynki spełniane w duchu nadprzyrodzonym mają już siłę pociągania ludzi do wiary i do Boga»” (KKK 2044).

Św. Franciszek z Asyżu, gorliwy naśladowca Chrystusa, żyjący na przełomie XII i XIII wieku (1180-1226), zrezygnował ze wszystkiego, co posiadał. Panowała wówczas nędza społeczna, powodowana przez liczne wojny, epidemie i problemy materialne. Zależność jednych ludzi od drugich pogłębiała nierówność materialną w społeczeństwie i budziła niepokój.

Praca w grupach – wywiad.

Dzielimy uczniów na grupy. Uczniowie otrzymują karty pracy – życiorys św. Franciszka. Na podstawie tekstu konstruują wywiad ze św. Franciszkiem na temat jego życia i działalności. Czas pracy: 10 minut.

Św. Franciszek był synem zamożnego mieszczanina, który handlował sukniem. Na chrzcie dano mu imię Jan Chrzyciel,

ale ojciec nazywał go Franciszek. Był szczerym i wielkodusznym człowiekiem. Gdy miał 20 lat, wziął udział w wojnie Asyżu z Perugią. Przez rok przebywał w niewoli, gdzie nabawił się choroby, co z kolei zmieniło jego nastawienie do życia. Postanowił zostać rycerzem. Nie było to jednak wolą Boga. Franciszek stawał się człowiekiem coraz bardziej zapatrzonym w Boga, zatopionym w modlitwie. Gdy modlił się w kościele św. Damiana przed wizerunkiem Chrystusa na krzyżu, wydawało mu się, że słyszy głos, by odbudował dom Boży. Zrozumiał to dosłownie. Sprzedał sukno swego ojca i pieniądze przeznaczył na odbudowę zrujnowanych kościołów. Nie zrozumiał tego ojciec i wydziedziczył syna. Wówczas św. Franciszek zdecydował się na życie w całkowitym ubóstwie. Wiara w Jezusa umacniała go, gdy spotykał się z niezrozumieniem i trudnościami. Wkrótce wokół niego zgromadzili się inni bracia. Wszystko poświęcali realizowaniu chrześcijańskiego powołania do głoszenia Ewangelii i służenia ludziom. Franciszek spisał regułę i założył zgromadzenie.

Prezentacja pracy w grupach.

Podsumowanie katechety. Zwracamy uwagę na postawę św. Franciszka – całkowite zawierzenie Bogu i poddanie się Jego woli.

- Co sprawiło, że św. Franciszek porzucił swoje dotychczasowe życie i stał się głosicielem ewangelicznego ubóstwa?
- Czego Bóg dokonał przez św. Franciszka?
- Czego Bóg oczekuje od nas, ukazując nam św. Franciszka jako wzór do naśladowania?

W chwili ciszy podziękujemy Bogu za świętego Franciszka, który umiał usłyszeć głos Boga i pójść za Nim.

Chwila cichej modlitwy.

Katecheta omawia z uczniami charakterystyczne cechy duchowości franciszkańskiej. Można to uczynić w formie wspólnej analizy tekstów lub pracy w grupach.

Propozycja 1

Uczniowie otrzymują karty pracy z poniższymi tekstami. Indywidualnie zapoznają się z nimi i dokonują analizy. Następnie wypisują, co charakteryzuje duchowość św. Franciszka. Czas pracy: 7 minut.

Propozycja 2

Praca w grupach – opracowanie tekstu ukierunkowane pytaniami. Dzielimy uczniów na pięć grup. Każda z grup otrzymuje tekst i dokonuje jego analizy w oparciu o pytania. Czas pracy: 7 minut.

Grupa I

Fundamentalną ideą dla św. Franciszka jest prawda, że Bóg jest Najwyższym Dobrem, w Nim jest wszelkie dobro. Św. Franciszek pielęgnował specjalne nabożeństwo do Boga jako Ojca i Króla, jak również do Trójcy Przenajświętszej, którą nazywa doskonałą Trójcą i prostą jednością. Tak więc wizja Boga jako Najwyższego Dobra prowadzi do bezpośredniego synowskiego kontaktu z Nim. Wyraża się przede wszystkim w podkreśleniu Ojcostwa Bożego. Św. Franciszek napisał komentarz do modlitwy „Ojcze nasz”. Jest to jedno z najbardziej oryginalnych objaśnień Modlitwy Pańskiej. Również ze względu na Boga, Najwyższe Dobro, św. Franciszek uważa ducha modlitwy za najwyższą wartość życia chrześcijańskiego i zakonnego.

- Co charakteryzuje duchowość św. Franciszka?
- Kim jest Bóg według idei franciszkańskiej?

Grupa II

Modlitwa św. Franciszka ma charakter: uwielbienia, dziękczynienia i prośby. Wyraża w sposób bardzo naturalny, spontaniczny swoje uwielbienie Boga. Do takiej modlitwy św. Franciszek zachęcał braci. Jego „Hymn do słońca”, nazwany „Pochwałą stworzeń”, uważany jest przede wszystkim za uwielbienie Boga poprzez stworzenia, za pośrednictwem których Bóg udziela nam swoich dobrodziejstw i objawia swoją potęgę, dobroć, wielkość, i piękno.

- Jaki charakter ma modlitwa św. Franciszka?
- Jak nazywany jest „Hymn do słońca” i komu jest poświęcony?

Grupa III

Drugą fundamentalną ideą duchowości franciszkańskiej jest chrystocentryzm. Jezus Chrystus, Bóg Wcielony, jest dla Franciszka Panem i Królem, Mistrzem i Pośrednikiem. Pobożność św. Franciszka jest przede wszystkim chrystocentryczna oparta na Ewangelii, według której Franciszek żył i naśladował postawę Chrystusa. Dostrzega on Chrystusa nie tylko w Jego chwale, we wszechmocy i wiecznym triumfie, lecz również w Jego miłości ludzkiej, tak ujmującej w żłóbku i tak bolesnej na krzyżu. Chrystusa, który jest drogą, prawdą i życiem: drogą, która prowadzi do Ojca; prawdą, która zaspokaja w pełni umysł i serce; prawdziwym życiem w doczesności i wieczności.

- Jaka jest druga idea duchowości franciszkańskiej?
- Kim jest Jezus Chrystus według św. Franciszka?
- Co św. Franciszek mówi o naśladowaniu Chrystusa?

Grupa IV

Trzecią fundamentalną ideą jest pobożność eucharystyczna. Jedną z najbardziej uwydatniających się cech życia św. Franciszka jest cześć dla Eucharystii. Zostaje diakonem, ale z pokory nie przyjmuje kapłaństwa. Ulubionym tematem jego pism jest Eucharystia i godność kapłańska. W liście do kierujących narodami pisał, aby odsunęli na dalszy plan swoje troski i zabiegi i przyjmowali Najświętsze Ciało i Najświętszą Krew Pana naszego Jezusa Chrystusa w Jego świętej pamiętce. A w liście do Kapituły Generalnej błagał wszystkich bracia, aby – tak jak potrafią – okazywali wszelkie uszanowanie i cześć Najświętszemu Ciału i Krwi Pana naszego Jezusa Chrystusa. Prosił również braci, którzy są, będą lub pragną zostać kapłanami Najwyższego, aby chcąc odprawić Mszę świętą, byli czystymi i aby prawdziwą ofiarę składali ze czcią, w czystym usposobieniu, w świętej i czystej intencji.

- Jaka jest trzecia idea franciszkańska?
- Jaki był stosunek św. Franciszka do Eucharystii?

Grupa V

Czwartą fundamentalną ideą jest pobożność Maryjna. Obok Chrystusa św. Franciszek czcił bardzo Jego Matkę – Maryję, którą często i chętnie nazywał Panią. Św. Franciszek miłował Maryję niezrównaną miłością. Na cześć Matki Chrystusa wyśpiewał wspaniały hymn pochwalny, zanosił specjalne modlitwy. Jej wreszcie powierzył wszystkich braci. Myślał często o ubóstwie Maryi. Św. Franciszek wszedł na surową drogę ubóstwa, ponieważ był również pociągnięty Jej przykładem. Naśladowanie ubóstwa Chrystusa i Maryi polecił barciom, którzy na przestrzeni wieków nazywali siebie „rycerzami Niepokalanej”. Maryja, zajmuje w duchowości i teologii franciszkańskiej pozycję uprzywilejowaną; jest nieodłączną od Syna, jest pełna łaski, jest pośredniczką wszystkich łask, jest wreszcie Królową nieba i ziemi.

- Kim była Maryja w życiu św. Franciszka?
- Jak św. Franciszek nazywa Maryję?
- Jaką rolę pełni Maryja w duchowości franciszkańskiej?

Prezentacja wyników pracy i podsumowanie katechety.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

☺ ZAKOŃCZENIE

Św. Franciszek, realizując swoje powołanie, całkowicie zawierzył Bogu i oddał Mu swoje życie. O życiu św. Franciszka wypowiedział się Ojciec Święty Jan Paweł II podczas Światowego Dnia Modlitwy o Pokój, w Asyżu, 27 października 1986 r.

Odczytanie i analiza wypowiedzi Jana Pawła II, zamieszczonej w podręczniku.

„To jest trwała lekcja Asyżu: to jest lekcja św. Franciszka, który wcielił w życie ujmujący nas ideał; to jest lekcja św. Klary, która była jego pierwszą naśladowczynią. Jest to ideał złożony z łagodności, pokory, głębokiego poczucia Boga oraz oddania się na służbę wszystkim. Święty Franciszek był człowiekiem pokoju. Przypomnijmy, że porzucił służbę w wojsku, do którego na pewien czas wstąpił w swej młodości, że odkrył wartość ubóstwa, wartość prostego

i surowego życia w naśladowaniu Jezusa Chrystusa, któremu postanowił służyć. Święta Klara była – par excellence – kobietą modlitwy. Jej więź z Bogiem w modlitwie podtrzymywała Franciszka i jego towarzyszy, tak jak podtrzymuje nas dzisiaj. Franciszek i Klara dają przykład życia w pokoju z Bogiem, z samym sobą, ze wszystkimi mężczyznami i kobietami na tym świecie. Niech ten święty mąż i ta święta kobieta będą natchnieniem dla wszystkich ludzi dzisiaj, by mieli tę samą siłę charakteru i miłości Boga i bliźniego, by kroczyć nadal drogą, którą musimy iść razem” (Jan Paweł II, Światowe Dni Modlitwy o Pokój, Asyż, 27 października 1986 r.).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Jan Paweł II zachęca nas do naśladowania świętego Franciszka, nazywając jego życie swoistą i trwałą lekcją – lekcją modlitwy, miłości i pokoju.

Autorefleksja.

My także jesteśmy wezwani do życia Ewangelią. Aby usłyszeć głos Chrystusa, wzywający do naśladowania Go, trzeba uwierzyć i być gotowym do pójścia za Nim.

Pomyślmy:

- Jak realizuję w swoim życiu zaproszenie do ewangelicznego ubóstwa?
- Jak realizuję powołanie do świętości?

PRACA DOMOWA

Wyjaśnij zdanie z Pisma Świętego: „Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (Mt 5,3).

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

✠ MODLITWA

W chwili ciszy podziękujmy Jezusowi za Jego bezgraniczną miłość do człowieka.

Odmawiamy wspólnie dwa przykazania miłości.

„Chwała Ojcu...”.

53. ŚW. TOMASZ Z AKWINU = WIARA I ROZUM

Cel ogólny

Ukazanie wiary i rozumu jako drogi poznania prawdy w ujęciu myśli św. Tomasza z Akwinu.

Zachęcanie do poznawania siebie i świata za pomocą rozumu i wiary.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza najważniejsze wydarzenia z życia św. Tomasza z Akwinu,
- wyjaśnia, czym jest wiara i rozum,
- streszcza nauczanie Kościoła na temat wiary i rozumu,
- opisuje związek między wiarą a rozumem,
- analizuje tekst z Pisma Świętego – Hbr 11,1-3,
- dowodzi konieczności poznawania siebie i otaczającego świata,
- przyjmuje odpowiedzialność za rozwój swojej wiary oraz intelektu.

Metody

Wykład, rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego), analiza tekstów z nauczania Kościoła, praca w grupach, dyskusja, ekspozycja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, plansze z tekstem, karty pracy.

✠ MODLITWA

Modlitwa do Ducha Świętego.

WPROWADZENIE

Człowiek w swoich rozważaniach na temat życia napotyka na takie zagadnienia, których nie może zrozumieć i wyjaśnić. Dlatego musi spojrzeć na nie oczyma wiary, aby odkryć ich sens.

Katecheta prezentuje sylwetkę św. Tomasza z Akwinu.

Św. Tomasz z Akwinu urodził się około 1221 r. w Roccasecca, w Królestwie Neapolu, jako syn hrabiego Akwinu Landulfa i Teresy Caracciolo. Jego wuj Siibald był opatem benedyktyńskiego klasztoru na Monte Cassino, gdzie Tomasz od 5 do 14 roku życia pobierał nauki – rodzina oczekiwała, że Tomasz zostanie następcą wuja. Następnie studiował filozofię w Neapolu, gdzie wstąpił do zgromadzenia dominikanów, później zaś teologię w Paryżu. Stamtąd podążył do Kolonii. Był nauczycielem w Paryżu i Neapolu oraz rektorem Papieskiego Studium Teologicznego w Rzymie. Napisał wiele dzieł, m.in. komentarz do ksiąg Starego i Nowego Testamentu i teksty liturgiczne na uroczystość Bożego Ciała. Św. Tomasz uważał, że między poszukiwaniem dokonywanym przez rozum oraz wiarę nie ma konfliktu, ponieważ chodzi o dwa sposoby dochodzenia do prawdy, która w rzeczywistości jest tylko jedna.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Relację między wiarą i rozumem próbowano już ukazać w twórczości mądrościowej Izraela, a potem w pismach Ojców Kościoła. W średniowieczu starano się usystematyzować prawdy wiary i ułożyć je w racjonalny system. W refleksji XX wieku rozum i wiara jawią się jako akty wzajemnie powiązane.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie przez ucznia tekstu z Pisma Świętego.

„Wiara zaś jest poręką tych dóbr, których się spodziewamy, dowodem tych rzeczywistości, których nie widzimy. Dzięki niej to przodkowie otrzymali świadectwo. Przez wiarę poznajemy, że słowem Boga

światy zostały tak stworzone, iż to, co widzimy, powstało nie z rzeczy widzialnych” (Hbr 11,1-3).

Zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

- Czym jest wiara?
- Jakie poznanie umożliwia wiara?

Podsumowanie katechety.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Nawiązanie do koncepcji św. Tomasza – wyjaśnienie katechety.

Św. Tomasz uważał, że wiara i rozum stanowią dwa różne sposoby poznania, które w poszukiwaniach prawdy o świecie uzupełniają się wzajemnie. Rozum poznaje nie tylko rzeczy materialne, ale również Boga, Jego istnienie, Jego działanie. Istnieją jednak prawdy dla rozumu niepojęte: Trójca Święta, grzech pierworodny, Wcielenie, stworzenie świata w czasie. Przekraczają rozum, ale żadna mu się nie sprzeciwia. Nie może być sprzeczności między objawieniem a rozumem.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na cztery grupy. Każda grupa otrzymuje kartę pracy. Czas pracy: 5 minut.

Grupa I

„Racją wiary nie jest fakt, że prawdy objawione okazują się prawdziwe i zrozumiałe w świetle naszego rozumu naturalnego. Wierzymy z powodu «autorytetu samego objawiającego się Boga, który nie może ani sam się mylić, ani nas mylić». «Aby jednak posłuszeństwo naszej wiary było zgodne z rozumem, Bóg zechciał, by z wewnętrznymi pomocami Ducha Świętego były połączone także argumenty zewnętrzne Jego Objawienia»” (KKK 156).

- Dlaczego wierzymy?

Grupa II

„Wiara jest pewna, pewniejsza niż wszelkie ludzkie poznanie, ponieważ opiera się na samym słowie Boga, który nie może kłamać.

Oczywiście, prawdy objawione mogą wydawać się niejasne dla rozumu i doświadczenia ludzkiego, ale «pewność, jaką daje światło Boże, jest większa niż światło rozumu naturalnego» (KKK 157).

- Czym charakteryzuje się wiara?

Grupa III

„«Wiara szuka rozumienia»: jest charakterystyczne dla wiary, że wierzący pragnie lepszego poznania Tego, w którym złożył swoją wiarę, i lepszego zrozumienia tego, co On objawił; głębsze poznanie będzie domagać się z kolei większej wiary, coraz bardziej przenikniętej miłością» (KKK 158).

- Czego pragnie wierzący?

Grupa IV

„Wiara i rozum są jak dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy. Sam Bóg zaszczerpił w ludzkim sercu pragnienie poznania prawdy, którego ostatecznym celem jest poznanie Jego samego, aby człowiek – poznając Go i miłując – mógł dotrzeć także do pełnej prawdy o sobie” (Jan Paweł II, Encyklika „*Fides et ratio*”, Wstęp).

- Co jest ostatecznym celem pragnienia poznania prawdy?

Prezentacja pracy w grupach.

Podsumowujemy wypowiedzi uczniów. Wypracowane wnioski zapisujemy na tablicy pod hasłem: wiara i rozum.

WIARA I ROZUM

- Wierzymy z powodu autorytetu samego objawiającego się Boga (por. KKK 156).
- Wiara jest pewna, pewniejsza niż wszelkie ludzkie poznanie (por. KKK 157).
- Wiara szuka rozumienia (por. KKK 158).

Wnioski podsumowujemy nauczaniem papieża Benedykta XVI z katechezy wygłoszonej podczas audiencji ogólnej, 3 czerwca 2010 r.

Odczytanie nauczania papieża Benedykta XVI, zamieszczonego w podręczniku.

„Ostatecznie Tomasz z Akwinu wykazał, że istnieje naturalna zgodność między wiarą chrześcijańską a rozumem. To właśnie było wielkim dziełem Tomasza, że w owym okresie zderzenia dwóch kultur – wtedy, gdy zdawało się, że wiara powinna poddać się rozumowi – pokazał, że kroczą one wspólnie, że to, co jawiło się rozumowi jako nie do pogodzenia z wiarą, nie było rozumem, a to, co jawiło się wiarą, jeśli było sprzeczne z prawdziwą racjonalnością, nie było wiarą. Stworzył on w ten sposób nową syntezę, która ukształtowała kulturę następnych wieków” (Benedykt XVI, 2 czerwca 2010 r.).

- Na co zwrócił uwagę św. Tomasz z Akwinu?

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy planszy z tekstem.

„Chociaż wiara przewyższa rozum, to jednak nigdy nie może mieć miejsca rzeczywista niezgodność między wiarą i rozumem” (KKK 159).

- Co podkreśla Katechizm Kościoła Katolickiego?

☺ ZAKOŃCZENIE

Propozycja 1

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Co dziś (...) św. Tomasz ma nam do powiedzenia? Pytanie to jest o tyle ważne, że kwestia docierania do Prawdy w rzeczywistości dzisiejszego świata i naszej Ojczyzny jest nieustannie aktualna. «Święty Tomasz ukochał prawdę bezinteresowną miłością. Szukał jej wszędzie, gdziekolwiek się objawiała, starając się jak najmocniej wypuklić jej uniwersalność» (...). Nie jest to łatwe zadanie. Widzimy, jak wiele jest wokół nas atrakcyjnie opakowanych kłamstw, półprawd, ćwierćprawd. Jedynie odwaga myślenia po Bożemu, zakładająca współpracę wiary i rozumu w opisie i wyjaśnianiu świata, może doprowadzić do mądrości, poznania. Tylko wtedy (...) wiara

i rozum staną się dwoma skrzydłami, na których duch ludzki uniesie się ku kontemplacji prawdy.

Polem, na którym ludzie wierzący mają wiele do zrobienia, jest bez wątpienia katecheza, także ta dzięki środkom społecznego przekazu. Wiara pozbawiona intelektualnej podbudowy łatwo może przejść w gnostycyzm, ewentualnie zradykalizować się, zamieniając się w fanatyzm religijny. Wiara jest rozumna. Jak wielokrotnie podkreślał św. Tomasz, oświecona światłem Ducha Świętego jest w stanie objaśnić świat, zasady jego istnienia i funkcjonowania, pomóc odkryć prawdę o człowieku, jego pochodzeniu i przeznaczeniu, prowadzi do Boga. Warunek jest jeden: poznaniu musi towarzyszyć harmonia działania rozumu i łaski. Obyśmy w życiu osobistym i narodowym, wzorem św. Tomasza, stali się apostołami Prawdy” (ks. Paweł Siedlanowski, Święty Tomasz – mistrz sztuki myślenia, „Nasz Dziennik” 23 marca 2011, Nr 68).

Propozycja 2

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy planszy z tekstem:

„poznacie prawdę, a prawda was wyzwoli” (J 8,32).

Dyskusja na temat aktualności słów Pana Jezusa w naszym życiu.

– Czym są wiara i rozum?

WIARA – łaska, dar, cnota, uznanie prawdy objawionej.

ROZUM – zdolność myślenia, rozsądek.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Autorefleksja.

Poprzez wiarę i rozum dochodzimy do poznania pełnej prawdy.

Pomyślmy:

- W jaki sposób poznaję Boga?
- Jak troszczyć się o rozwój swojej wiary?
- Jak troszczyć się o rozwój swojego intelektu?

Refleksję kończymy odmówieniem „Aktu wiary”.

PRACA DOMOWA

Napisz, dlaczego wiara i rozum wzajemnie się dopełniają.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Chwała Ojcu...”

54. RANY ZADANE JEDNOŚCI KOŚCIOŁA

Cel ogólny

Ukazanie prawdy o wartości jedności Kościoła.

Poznanie historii podziałów w Kościele i idei ekumenizmu.

Kształtowanie postawy odpowiedzialności i troski o jedność chrześcijan.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowa: „schizma”, „ekumenizm”, „schizma wschodnia”, „interkomunia”,
- wymienia przyczyny schizmy wschodniej,
- wyjaśnia fragmenty Pisma Świętego mówiące o jedności chrześcijan,
- objaśnia różnice i podobieństwa pomiędzy katolicyzmem i prawosławiem,
- wskazuje na ekumenizm jako ruch działający na rzecz jedności chrześcijan,
- analizuje teksty źródłowe na temat udzielania sakramentów,
- ocenia swoją postawę wobec wyznawców prawosławia i protestantyzmu,
- przyjmuje odpowiedzialność za troskę o jedność chrześcijan.

Metody

Wykład, rozmowa kierowana, analiza tekstu biblijnego (zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego, debata wokół tekstu biblijnego), analiza tekstów z nauczania Kościoła, praca w grupach, autorefleksja, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, dokumenty Soboru Watykańskiego II, karty pracy, nagranie z pieśnią.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

☰ WPROWADZENIE

Wykład katechety.

W dziejach chrześcijaństwa miały miejsce liczne rozłamy wewnętrzne, prowadzące do powstania wspólnot kościelnych, które zerwały łączność z Kościołem katolickim.

Schizma – (od greckiego słowa *schisma* – rozłam) – formalny rozdział między wyznawcami jednej religii; rozłam wewnętrzny prowadzący do powstania wspólnot kościelnych, które zerwały łączność z Kościołem katolickim na tle doktrynalnym (herezje), na tle dyscypliny kościelnej i interpretacji władzy w kościele, zwłaszcza władzy papieża.

Jednym z rozłamów była schizma wschodnia w 1054 r., tzn. formalny rozdział między wyznawcami jednej religii, wskutek którego powstał Kościół prawosławny. Do schizmy wschodniej przyczyniły się m.in.: rywalizacja pomiędzy Kościołem Bizantyjskim a Rzymskim o strefy wpływów w Europie, różnice religijne (kwestia używania praśnego chleba w Eucharystii, celibatu księży), różnice organizacyjne (cesarz uznał się za zwierzchnika Kościoła), dążenie Rzymu od II połowy IX w. do podporządkowania sobie Wschodu, zamknięcie w stolicy Bizancjum kościołów obrządku łacińskiego, nałożenie ekskomuniki na patriarchę Konstantynopola przez papieża Leona IX.

Kolejny rozłam w Kościele był związany z początkami reformacji w Niemczech, kiedy to Marcin Luter w 1517 r. ogłosił 95 tez dotyczących wprowadzenia reformy w Kościele. Chociaż zamysłem Lutera była jedynie reforma, to jednak rezultatem jego wystąpienia stało się wyłonienie z Kościoła nowych wspólnot wyznaniowych, zwanych Kościołami protestanckimi.

Pierwotna jedność Kościoła została zburzona. Powodem tego były między innymi różnice społeczne i kulturowe pomiędzy zachodnią a wschodnią częścią Europy.

Kościół prawosławny to jedno z największych wyznań chrześcijańskich we współczesnym świecie, które wyrasta z pnia wczesnego chrześcijaństwa. Jest to ta część chrześcijaństwa Wschodu, która istnieje od XI stulecia obok Kościoła rzymskokatolickiego. Nazwa *prawosławie* wywodzi się z greckiego słowa *orthodoxia* – *prawowierność*. Dlatego Kościół prawosławny określa siebie mianem „ortodoksyjny, katolicki i apostołski Kościół Wschodu”.

Kościół prawosławny podstawowe prawdy wiary opiera na dekretach siedmiu pierwszych soborów powszechnych i przekazach Ojców Kościoła. Nie uznaje pochodzenia Ducha Świętego od Syna, lecz tylko od Ojca, odrzuca ideę odpustu, czyścica oraz celibat duchowieństwa. Nie uznaje prymatu papieża. Dla prawosławia prymat Rzymu ma wyłącznie charakter honorowy. Prawosławni oddają Maryi hołd jako Dziewicy i Matce Boga. W kulcie świętych szczególną czcią otoczona jest Bogurodzica i św. Jan Chrzciciel, potem aniołowie, a następnie pozostali święci.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1, 2, 3)

ROZWINIĘCIE

Wolał Chrystusa było, aby wszyscy wierzący stanowili jeden lud Boży, jeden Kościół. Pouczają o tym teksty Pisma Świętego.

Odczytanie fragmentów z Pisma Świętego.

„Ojczyce Święty, zachowaj ich w Twoim imieniu, które Mi dałeś, aby tak jak My stanowili jedno” (J 17,11b)

„Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba i w modlitwach” (Dz 2,42-47).

Debata wokół tekstu biblijnego.

Uczniowie podzieleni na małe grupy zestawiają argumenty za tekstem biblijnym i przeciw. Następnie odbywa się przedstawienie tych argumentów i obrona stanowisk przez przedstawicieli grupy. Cały tok postępowania kończymy dyskusją. Katecheta prowadzi do uwzględnienia i przyjęcia właściwego stanowiska.

Wyjaśnienie pojęcia: interkomunia.

Interkomunia – (od łacińskiego wyrażenia: *communicatio in sacris* – „uczestnictwo w sprawach świętych”) – udział chrześcijan, duchownych i świeckich różnych wyznań w Eucharystii.

Odczytanie i analiza tekstów z Katechizmu Kościoła Katolickiego.

„Kościoły wschodnie, które nie są w pełnej komunii z Kościołem katolickim, celebrują Eucharystię z wielką miłością. «Kościoły te mimo odłączenia posiadają prawdziwe sakramenty, szczególnie zaś, na mocy sukcesji apostoelskiej, kapłaństwo i Eucharystię, dzięki którym są dotąd z nami zjednoczone». Pewna jedność *in sacris*, a więc w Eucharystii, jest «w odpowiednich okolicznościach i za zgodą kościelnej władzy... nie tylko możliwa, ale i wskazana»” (KKK 1399).

- W którym sakramencie możliwa jest jedność między Kościołem katolickim a Kościołem prawosławnym?

„Jeśli według oceny ordynariusza zachodzi jakaś poważna konieczność, szafarze katoliccy mogą udzielić sakramentów (Eucharystii, pokuty i namaszczenia chorych) innym chrześcijanom, niebędącym w pełnej jedności z Kościołem katolickim, gdy dobrowolnie sami o nie proszą. Trzeba jednak wówczas, by wyznali oni wiarę katolicką w stosunku do tych sakramentów i byli odpowiednio przygotowani do ich przyjęcia” (KKK 1401).

- Jakich sakramentów mogą udzielić szafarze katoliccy innym chrześcijanom, niebędącym w pełnej jedności z Kościołem katolickim?
- Co muszą uczynić chrześcijanie, niebędący w pełnej jedności z Kościołem katolickim, by otrzymać sakramenty w Kościele katolickim?

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na grupy. Uczniowie otrzymują karty pracy. Analizują fragment tekstu z „Dekretu o ekumenizmie” Soboru Watykańskiego II i odpowiadają na pytanie: Czym jest ruch ekumeniczny? Czas pracy: 5 minut.

„Przez «ruch ekumeniczny» rozumie się działalność oraz przedsięwzięcia zmierzające do jedności chrześcijan, zależnie od różnych potrzeb Kościoła i warunków chwili, jak np.: najpierw wszelkie wysiłki celem usunięcia słów, opinii i czynów, które by w świetle sprawiedliwości i prawdy nie odpowiadały rzeczywistości stanowi braci odłączonych, a stąd utrudniały wzajemne stosunki z nimi; następnie «dialog» podjęty między odpowiednio wykształconymi rzeczoznawcami na zebraniach chrześcijan z różnych Kościołów czy Wspólnot, zorganizowanych w duchu religijnym, w czasie którego to dialogu każdy wyjaśnia głębiej naukę swej Wspólnoty i podaje przejrzyście jej znamienne rysy. Przez taki bowiem dialog uzyskują wszyscy bliższe prawdy poznanie doktryny oraz życia jednej i drugiej Wspólnoty i bardziej bezstronną ocenę; wtedy też te Wspólnoty osiągają pełniejszą współpracę we wszystkich zadaniach, które dla wspólnego dobra stawia przed nimi sumienie chrześcijańskie, i gromadzą się, gdzie tylko się godzi, na jednomyślną modlitwę. Wszyscy wreszcie usiłują sobie zdać sprawę z wierności wobec woli Chrystusa co do Kościoła i w razie potrzeby biorą się rzetelnie do dzieła odnowy i reformy” (Sobór Watykański II, *Dekret o ekumenizmie „Unitatis redintegratio”*, nr 4).

– Czym jest ruch ekumeniczny?

Prezentacja pracy w grupach.

Uczniowie zapisują na tablicy, czym jest ruch ekumeniczny.

Ekumenizm – ruch dążący do zrozumienia i ścisłej współpracy między poszczególnymi wspólnotami kościelnymi, a w dalszej perspektywie zmierzający do przywrócenia pełnej jedności (doktrynalnej, sakramentalnej i organizacyjnej) między wszystkimi chrześcijanami.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

☺ ZAKOŃCZENIE

Wiek XX i XXI to czasy szczególnego dążenia do pierwotnej jedności Kościoła.

Dyskusja na temat: Co powinniśmy czynić na rzecz jedności wszystkich chrześcijan?

Papież Benedykt XVI kieruje także do nas wezwanie do troski o jedność Kościoła.

(odczytanie tekstu zamieszczonego w podręczniku ucznia)

„Jedność wszystkich uczniów Chrystusa jest darem, o który trzeba błagać naszego Ojca, z nadzieją, że dar ten umocni świadectwo Ewangelii w dzisiejszym świecie. Pan Jezus modlił się o świętość i jedność swoich uczniów właśnie po to, aby świat uwierzył (por. J 17,21). Dokładnie sto lat temu, na Konferencji Misyjnej w Edynburgu, uświadomiono sobie jasno, że podziały wśród chrześcijan stoją na przeszkodzie szerzeniu Ewangelii, dało początek współczesnemu ruchowi ekumenicznemu. Dzisiaj możemy być wdzięczni Panu, że za sprawą swego Ducha doprowadził nas, zwłaszcza w ostatnich dziesięcioleciach, do odkrycia na nowo bogatego dziedzictwa apostołskiego, które łączy chrześcijaństwo Wschodu i Zachodu, a także do odnalezienia w cierpliwym i szczerym dialogu dróg prowadzących do wzajemnego zbliżenia, przewycięzania dawnych sporów i pozwalających patrzeć z nadzieją w przyszłość” (Benedykt XVI, *Pafos – spotkanie ekumeniczne przed kościołem Hagia Kiriaki Chrysopolitissa*, 4 czerwca 2010 r.).

- Co było źródłem powstania ruchu ekumenicznego?

Autorefleksja.

Każdy chrześcijanin ma obowiązek prosić Boga o dar jedności dla Kościoła i jednocześnie dawać świadectwo życia prawdziwie chrześcijańskiego.

Pomyślmy:

- Jak często modlę się o jedność chrześcijan?
- Co robię, aby chrześcijanie łączyli się ze sobą?

„Chwała Ojcu...”.

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę o jedność wszystkich chrześcijan i odmów ją podczas wieczornej modlitwy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Śpiew: „Jeden chleb” lub „Abyśmy byli jedno”.

(można odtworzyć nagranie z pieśnią)

55. POCZĄTKI CHRZEŚCIJAŃSTWA W POLSCE

Cel ogólny

Zapoznanie z sytuacją społeczno-polityczną prowadzącą do chrztu Polski.

Ukazanie znaczenia chrztu dla historii Polski.

Kształtowanie postawy odpowiedzialności za rozwój wiary.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wylicza obowiązki wypływające z faktu przyjęcia sakramentu chrztu świętego,
- podaje zarys sytuacji społeczno-politycznej prowadzącej do chrztu Polski,
- wymienia korzyści płynące z faktu przyjęcia chrztu przez Polskę,
- wyjaśnia kwestię tzw. sporu o św. Stanisława,
- wskazuje na zasługi św. Wojciecha i św. Stanisława dla rozwoju chrześcijaństwa w Polsce,
- określa, co dla niezależności Polski zrobił Bolesław Chrobry,
- uzasadnia znaczenie Zjazdu Gnieźnieńskiego dla Kościoła w Polsce i naszej państwowości,
- charakteryzuje relacje między społecznością świecką i kościelną w Polsce za panowania Bolesława Śmiałego,
- ocenia swoje starania na rzecz rozwoju wiary,
- planuje troskę o rozwój chrześcijańskich wartości dla dobra swojej Ojczyzny.

Metody

Ekspozycja, wykład, analiza tekstów źródłowych (opracowanie tekstu ukierunkowane pytaniami, metoda zdań niedokończonych, zajęcie stanowiska wobec tekstu źródłowego, opowiadanie), pogadanka, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), praca w grupach (w parach), autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy.

✠ MODLITWA

„Ojcze nasz”.

☰ WPROWADZENIE

W czasie dzisiejszej katechezy będziemy mówić o początkach chrześcijaństwa w Polsce. Odniesiemy się do przyjęcia chrztu przez Mieszka I i jego dwór, a ponadto do czasów Bolesława Chrobrego i Bolesława Śmiałego. Zwrócimy także uwagę na działalność św. Wojciecha i św. Stanisława ze Szczepanowa.

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy obrazów przedstawiających: Mieszka I, Bolesława Chrobrego, Bolesława Śmiałego, św. Wojciecha, św. Stanisława ze Szczepanowa.

Propozycja 1

Wykład – opracowanie tekstu ukierunkowane pytaniami.

Katecheta prezentuje wykład na temat początków chrześcijaństwa. Następnie uczniowie odpowiadają na pytania.

Chrześcijaństwo przenikało na polskie ziemie przed datą oficjalnego chrztu Polski. Mieszko I zaczął poważnie myśleć o przyjęciu chrześcijaństwa. Obok motywów osobistych (wpływ czeskiej żony Dobrawy) wchodziły w grę względy natury politycznej. Ostatecznie Mieszko I zdecydował się przyjąć chrześcijaństwo nie z rąk Niemców, ale poprzez sąsiednie Czechy. Chrzt Polski w 966 roku był świadomym krokiem księcia polskiego. Chrztu dokonał przybyły z Dobrawą mnich Jordan i powstało wówczas biskupstwo w Poznaniu, zależne bezpośrednio od Stolicy Apostolskiej.

Mieszko I po przyjęciu chrztu stał się równy władcom chrześcijańskim. Mógł zawierać przymierza i sojusze. Przyjęcie chrztu umocniło także jego znaczenie wobec poddanych. Do Polski zaczęli przybywać duchowni. Byli to ludzie wykształceni, umieli pisać i czytać, a poza tym znali łacinę – niezwykle ważną w kontaktach międzynarodowych. Duchowni zatem nie tylko uczyli zasad religii chrześcijańskiej, ale służyli także pomocą władcy. Oprócz tego znali oni tajniki uprawy roli, co przyczyniło się do rozwoju gospodarki rolnej państwa Polan.

Znali także nowe narzędzia rolne, zasady osuszania podmokłych terenów, system dwupolówki (przemiennej formy uprawy dwóch pól), aby zapobiec nadmiernemu wyjaławianiu gleby. Przywieźli oni ze sobą drogocenne, łacińskie księgi kościelne. Chrzest zatem stworzył dostęp do łacińskiej cywilizacji i kultury, którą duchowni przekazywali wraz z głoszeniem prawd wiary.

Następca Mieszka I, Bolesław Chrobry (992-1025), kontynuował politykę swojego ojca. Na czas jego rządów przypada misyjna działalność św. Wojciecha, który przybył do Polski 23 kwietnia 996 roku. Stąd św. Wojciech wyruszył jako misjonarz do Prus. Jego misja trwała krótko. 23 kwietnia 997 roku poniósł śmierć męczeńską z rąk pogańskich Prusaków. Bolesław Chrobry sprowadził jego ciało do Gniezna. U początku dziejów chrześcijaństwa polskiego pojawił się pierwszy męczennik. Ten fakt wraz ze Zjazdem Gnieźnieńskim w 1000 roku przyczynił się do utworzenia hierarchii kościelnej w Polsce. Powstało wówczas biskupstwo w Krakowie, Wrocławiu i Kołobrzegu oraz arcybiskupstwo w Gnieźnie. Miało to również wielkie znaczenie polityczne, ponieważ zapewniało Polsce pełną suwerenność i podstawę przyszłej koronacji królewskiej Bolesława Chrobrego.

Początki chrześcijaństwa w Polsce łączą się także z postacią św. Stanisława ze Szczepanowa – biskupa i męczennika, urodzonego pomiędzy 1030 a 1035 rokiem i zmarłego tragicznie w 1079 roku. Św. Stanisław słynął z dzieł miłosierdzia i obrony zasad moralnych. Łączyła go przyjaźń z królem Bolesławem Śmiałym. Czasy panowania Bolesława Śmiałego – to czas wojen i jego licznych nieobecności w kraju, co doprowadziło do bezprawia i niewierności. Król po powrocie do Ojczyzny okrutnie karał owe występki. Wywołało to powszechne oburzenie. Biskup upomniał króla, a kiedy ten nic sobie z tego nie robił, rzucił na niego klątwę, która wykluczała go z Kościoła i jednocześnie pozbawiała władzy. Reakcja ze strony Bolesława była natychmiastowa. W czasie Mszy świętej, sprawowanej przez biskupa Stanisława, wtargnął do świątyni ze swymi siepaczami i pozbawił go życia. Potem zaś kazał poćwiartować jego ciało. Po tym czynie – jak pisze Gall Anonim – cały naród go potępił i odwrócił się od niego, tak że król był zmuszony opuścić kraj.

- Co skłoniło Mieszka I do przyjęcia chrztu?
- Kto dokonał chrztu Mieszka I oraz jego dworu?

- Gdzie powstało biskupstwo misyjne?
- Jakie arcybiskupstwo i biskupstwa powstały na ziemiach polskich po Zjeździe Gnieźnieńskim?
- Jakie były skutki polityczne Zjazdu Gnieźnieńskiego?
- Co spowodowało przyjęcie chrztu przez Polskę?

Propozycja 2

Praca w grupach (w parach) – metoda zdań niedokończonych.

Uczniowie czytają indywidualnie z podręcznika tekst na temat początków chrześcijaństwa w Polsce. Następnie pracując w parach, mają dokończyć zdania. Czas pracy: 10 minut.

Chrztu Polski dokonał ...

Przyjęcie chrztu przez Polskę spowodowało ...

Pierwsze biskupstwo powstało ...

Po zjeździe gnieźnieńskim ...

Mieszko I przyjął chrzest, ponieważ ...

Propozycja 3

Praca w grupach (w parach) – zajęcie stanowiska wobec tekstu źródłowego (opowiadanie).

Dzielimy uczniów na trzy grupy. Uczniowie czytają indywidualnie z podręcznika tekst na temat początków chrześcijaństwa w Polsce. Następnie pracując w parach, mają napisać opowiadanie z perspektywy konkretnej postaci (I grupa – jako Mieszko I; II grupa – jako Bolesław Chrobry; III grupa – jako poddany Bolesława Śmiałego) ukazujące znaczenie chrztu dla Polski. Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja pracy uczniów.

- Jakie znaczenie miał chrzest dla Polski?

Odpowiedzi na pytanie możemy zapisać na tablicy.

Znaczenie chrztu dla Polski

- spojenie i wzmocnienie państwa,
- przejście z organizacji plemiennej do organizacji państwowej,
- umocnienie pozycji Polski poprzez stworzenie własnej hierarchii kościelnej,
- przyjęcie dziedzictwa kulturowego chrześcijaństwa,
- dostęp do łacińskiej cywilizacji i kultury,
- polepszenie stosunków z sąsiadami (Czechy),
- oddanie kraju (przez Mieszka I) pod opiekę Stolicy Apostolskiej,
- wzmocnienie autorytetu władcy,
- wzrost znaczenia państwa na arenie międzynarodowej,
- możliwość zawierania nowych sojuszy i przymierzy,
- edukacja duchowieństwa i ludności,
- wprowadzenie nowinek związanych z gospodarką rolną.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Wolą Boga jest, aby Jego słowo dotarło do wszystkich ludzi. Słowo Boże wcielane w życie ma moc uświęcającą człowieka.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego.

„Gdy to usłyszeli, przejęli się do głębi serca: «Cóż mamy czynić, bracia?» – zapytali Piotra i pozostałych Apostołów. «Nawróćcie się – powiedział do nich Piotr – i niech każdy z was ochrzci się w imię Jezusa Chrystusa na odpuszczenie grzechów waszych, a weźmiecie w darze Ducha Świętego. Bo dla was jest obietnica i dla dzieci waszych, i dla wszystkich, którzy są daleko, a których powoła Pan Bóg nasz»” (Dz 2,37-39).

- Co Piotr odpowiedział na pytanie zadane jemu i Apostołom?
- Do kogo Bóg kieruje swoją obietnicę?
- Z czym łączy się Boża obietnica?

Każdy z nas jest powołany do świętości, której perspektywę otwiera przed nami chrzest i zbawcza Ofiara Chrystusa. By to osiągnąć – powinniśmy iść drogą Ewangelii.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na grupy. Uczniowie otrzymują karty pracy, czytają teksty źródłowe i odpowiadają na pytania do tekstów. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Sam Pan potwierdza, że chrzest jest konieczny do zbawienia. Dlatego też polecił On swoim uczniom głosić Ewangelię i chrzcić wszystkie narody. Chrzest jest konieczny do zbawienia dla tych, którym była głoszona Ewangelia i którzy mieli możliwość proszenia o ten sakrament. Kościół nie zna oprócz chrztu innego środka, by zapewnić wejście do szczęścia wiecznego. Stara się więc nie zaniedbywać otrzymanego od Pana nakazu, by «odradzać z wody i Ducha Świętego» wszystkim, którzy mogą być ochrzczeni. *Bóg związał zbawienie z sakramentem chrztu, ale sam nie jest związany swoimi sakramentami*” (KKK 1257).

- Czym jest chrzest?
- Co Jezus nakazał czynić swoim uczniom?
- Jakich łask udziela człowiekowi chrzest?

Grupa II

„W postawie i działalności apostolskiej św. Wojciecha ujawnia się uniwersalizm misji Kościoła, uniwersalizm miłości i służby, których źródłem jest Duch Jezusa Chrystusa. Jubileusz tysiąclecia męczeńskiej śmierci św. Wojciecha, biskupa Pragi i zakonnika benedyktyńskiego, jest wezwaniem do refleksji nad mandatem Chrystusa: «Idźcie (...) i nauczajcie wszystkie narody» (Mt 28,19), i do podjęcia z odnowionym zapałem dzieła nowej ewangelizacji przez Kościół w Polsce w latach Wielkiego Jubileuszu Roku 2000” (Jan Paweł II, *Orędzie do osób konsekrowanych*, Częstochowa, 4 czerwca 1997 r.).

- Co przyświecało działalności misyjnej św. Wojciecha?
- Na czym polega świadectwo wiary św. Wojciecha?
- Do czego zobowiązuje nas męczeństwo św. Wojciecha?

Grupa III

Św. Stanisław ze Szczepanowa zasłynął z dzieł miłosierdzia. Początkowo istniała przyjaźń między biskupem a królem Bolesławem Śmiałym. Król często prowadził wojny i był nieobecny w kraju. Pod jego nieobecność szerzyło się bezprawie i niewierność. Po powrocie do Ojczyzny, Bolesław Śmiały okrutnie karał żołnierzy, którzy go opuścili oraz ich żony i rodziny. Wywołało to powszechne oburzenie. Wtedy to biskup wystąpił w ich obronie. Najpierw upomniął króla, a kiedy ten z upomnień nic sobie nie robił, rzucił na niego klątwę, która wykluczała go z Kościoła i jednocześnie pozbawiła władzy. Reakcja ze strony króla Bolesława była natychmiastowa. W czasie Mszy świętej, sprawowanej przez biskupa Stanisława, wtargnął do świątyni ze swymi siepaczami i pozbawił go życia. Potem zaś kazał poćwiartować jego ciało. Po tym czynie – jak pisze Gall Anonim – cały naród go potępił i odwrócił się od niego, tak że król był zmuszony opuścić kraj.

- Z czego słynął św. Stanisław ze Szczepanowa?
- Dlaczego św. Stanisław wszedł w konflikt z Bolesławem Śmiałym?
- Jak zakończył się konflikt św. Stanisława z Bolesławem Śmiałym?

Grupa IV

„Głębokie są korzenie czci, jaką odbiera na ziemi polskiej święty Stanisław od dziewięciu stuleci. Sięgają w całe prawie dzieje Kościoła w Polsce, odzwierciedlają się w życiu Narodu, towarzyszą jego losom. Świadczą o czci świętego Stanisława nie tylko doroczne uroczystości, ale też liczne wezwania diecezji w Polsce oraz kościołów i parafii w Polsce, a także i poza Polską. Przyczyniła się do tej czci kanonizacja, dokonana w dniu 8 września 1253 roku przez papieża Innocentego IV, mojego poprzednika, w Asyżu przy grobie świętego Franciszka. Od wielu stuleci był święty Stanisław głównym Patronem Pol-

ski. Przez całe już prawie tysiąclecie obok świętego Stanisława z Krakowa postępuje święty Wojciech, którego umęczone ciało spoczywa od czasów Bolesława Chrobrego w Gnieźnie. Obaj zaś święci: Stanisław i Wojciech patronują Ojczyźnie przy boku Maryi, Królowej Polski i Matki Kościoła” (Jan Paweł II, List *Rutilans Agmen* z 8 maja 1979 r., 4).

- Jakie są przejawy czci św. Stanisława w Polsce?
- Co przyczyniło się do rozwoju kultu św. Stanisława?

Grupa V

„Biorąc więc za podstawę tę szczególną żywotność postaci świętego Stanisława, patrona Polaków, wypada za świadectwo, jakie złożył przez swoje życie i śmierć, przedstawiać Bogu w Trójcy Przenajświętszej jedynemu za pośrednictwem Matki Chrystusa i Kościoła to wszystko, co stanowiło i nadal stanowi zapis szczególnie głęboki, jaki dzieje zbawienia na polskiej ziemi związały z datą 1079 roku. Jest to zapis wiary, nadziei i miłości, które nadają właściwy i pełny wymiar życiu człowieka i społeczeństwa. Jest to zapis męstwa i odwagi wyznania prawdy, która stanowi o szlachectwie ludzkiego ducha. Jest to zapis troski o zbawienie, o dobro duchowe i doczesne bliźnich, rodaków i wszystkich, któremu służyć należy z nieustającą wytrwałością. Jest to zarazem zapis wolności, która wyraża się w tej właśnie służbie i oddaniu z miłości. Jest to owa przedziwna tradycja zjednoczenia i jedności, do której – jak świadczy historia – przyczynił się w dziejach Narodu polskiego święty Stanisław. Jego śmierć, jego kult, w szczególności jego kanonizacja” (Jan Paweł II, List *Rutilans Agmen*, z 8 maja 1979 r., 5).

- Na czym polega świadectwo wiary św. Stanisława?
- Czym kierował się w życiu chrześcijańskim św. Stanisław?
- Do czego przyczyniła się chrześcijańska postawa św. Stanisława?

Uczniowie prezentują swoje odpowiedzi.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Dodatkowo możemy postawić następujące pytania:

- Kiedy w liturgii wspominamy świętych: Wojciecha i Stanisława?
- Co pomaga nam w osiągnięciu świętości?

Krótko podsumowujemy odpowiedzi (wyjaśniamy kwestię tzw. sporu o św. Stanisława).

☺ ZAKOŃCZENIE

Ojciec Święty Jan Paweł II, podczas pielgrzymki do Ojczyzny, mówił o znaczeniu wiary w kształtowaniu tożsamości narodowej.

Odczytanie przez ucznia wypowiedzi papieża Jana Pawła II, zamieszczonej w podręczniku.

„Papież Jan Paweł II – Słowianin, syn narodu polskiego, czuje, jak głęboko wrastają w glebę historii korzenie, z których on sam razem z wami wyrasta. (...) Ten papież-świadek Chrystusa, miłośnik Jego Krzyża i Zmartwychwstania, przychodzi dziś na to miejsce, aby dać świadectwo Chrystusowi żyjącemu w duszy jego własnego narodu. (...) Przychodzi ukazywać te drogi, które na różny sposób prowadzą z powrotem w stronę wiecznika Zielonych Świąt, w stronę Krzyża i Zmartwychwstania. Przychodzi wszystkie te narody i ludy – wraz ze swoim własnym – przygarnąć do serca Kościoła” (Gniezno, 3 czerwca 1979 r.).

Jezus Chrystus przyszedł, aby nam pokazać swoją miłość i tej miłości nas uczyć. Chcemy, aby wokół nas panowała miłość, prawda i dobro.

Pamiętajmy, że przyjęty przez nas sakrament chrztu nie tylko udziela nam łaski wiary, ale zobowiązuje nas także do jej rozwoju i dawania świadectwa, tak jak to czynili św. Wojciech i św. Stanisław.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- W jaki sposób okazuję Bogu wdzięczność za dar chrztu świętego?
- Jak troszczę się o rozwój swojej wiary?
- W jaki sposób zaświadczam, że jestem chrześcijaninem?

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę, w której podziękujesz Bogu za chrzest Polski i zawierzysz Mu swoją Ojczyznę.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Za pośrednictwem św. Wojciecha i Stanisława pomódlmy się, abyśmy wytrwali w drodze do świętości.

(modlitwa spontaniczna)

Święty Wojciechu – módl się za nami.

Święty Stanisławie – módl się za nami.

VI. TWOJE SŁOWO NA ŚCIEŻKACH MEGO ŻYCIA

56. ŚW. STANISŁAW KOSTKA – PATRON MŁODZIEŻY

Cel ogólny

Ukazanie św. Stanisława Kostki – patrona młodzieży jako wzoru miłości Boga.

Wychowanie do odpowiedzialności za realizację powołania do świętości.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowo „powołanie”,
- przytacza treść Ewangelii Mt 5,48,
- podaje datę i miejsce urodzin św. Stanisława Kostki,
- wymienia miejsca, w których przebywał św. Stanisław Kostka,
- objaśnia motto życiowe św. Stanisława Kostki: „Do wyższych rzeczy jestem stworzony i dla nich pragnę żyć”,
- używa poprawnie pojęć: powołanie, służba Bogu, świętość,
- opowiada o życiu św. Stanisława Kostki,
- wskazuje na mapie miejsca pobytu św. Stanisława Kostki,
- analizuje postępowanie św. Stanisława Kostki,
- przyjmuje odpowiedzialność za realizację swojego powołania do świętości.

Metody

Śpiew, ekspozycja, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), praca w grupach (w parach), techniki plastyczne – plakat, wywiad, dyskusja, analiza tekstów źródłowych, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, obraz świętego Stanisława Kostki, mapa Europy, plansza z tekstem Ewangelii, arkusze papieru, flamastry, karty pracy, świeca.

✠ MODLITWA

Śpiew pieśni: „Święty Stanisławie, patronie nasz”.

☰ WPROWADZENIE

Propozycja 1

Jesteście młodymi ludźmi. Przed wami perspektywa samodzielnego życia. Z pewnością snujecie plany na przyszłość – tę bliższą i tę dalszą. Prawdopodobnie stawiacie sobie różne pytania, np.: Kim chcę być w przyszłości?, Jaki zawód chcę wykonywać?, Co zrobić, by dobrze przeżyć swój ziemski czas?, A może chcę nadać swemu życiu jakiś szczególny wymiar?

– Jakie są wasze plany na przyszłość?

Uczniowie układają plany na swoje najbliższe 10 lat. Czas pracy: 5 minut.

Propozycja 2

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Będąc młodym nie przychodzi łatwo myśleć o śmierci, albo myśli się o niej źle. Nasze życie tu na ziemi nie jest wieczne. Ono się nie kończy, ale się zmienia i dla każdego z nas przyjdzie moment przejścia z tego świata w wieczność. Stanisław miał lat 18 gdy z uśmiechem na twarzy, spokojny, szedł na spotkanie z Chrystusem, na spotkanie z Maryją, którą tak kochał. Nie bał się, bo wiedział kogo spotyka – swego Przyjaciela, z którym był blisko całe życie, Boga który jest miłością! Boga Miłosiernego.

Kiedy dla ciebie przyjdzie ten dzień? Ty nie wiesz, ja nie wiem – Bóg to wie. Zawierz Jezusowi ten dzień, ten moment, w którym

narodzisz się dla nieba. Poproś Jezusa, byś był gotów na to najważniejsze spotkanie. (...)

Cyprian Kamil Norwid urzeczony postacią Stanisława Kostki napisał piękny wiersz zatytułowany: «A ty się odważ». (...)

A ty się odważ świętym stanąć Pana

A ty się odważ stanąć jeden sam

Być świętym – to nie złąkły powstać z wschodem

To ogromnym być, przytomnym być!

Kroczyć – jasny, uśmiechnięty,

Na twarzy ten Chrystusa rys

Miłość

Święty aż po krzyż – przez krzyż – na krzyż!

Ty się wahasz? Ty się cofasz?

Ty się odważ świętym być!” (s. Jana Zawieja CSFN, *Spotkanie ze św. Stanisławem Kostką [Triduum dla młodzieży przed 18 września]*, „Biblioteka Kaznodziejska” wrzesień/październik 2007).

Na dzisiejszej katechezie będziemy mówić o św. Stanisławie Kostce i zastanowimy się, dlaczego może być on dla nas wzorem do naśladowania.

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy obrazu św. Stanisława Kostki.

ROZWINIĘCIE

Uroczyste odczytanie tekstu Pisma Świętego.

Zapalamy świecę i w chwili ciszy zwracamy się do Ducha Świętego, byśmy z uwagą i szacunkiem wysłuchali słów Jezusa Chrystusa.

„Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5,48).

(Planszę z tekstem możemy umieścić na tablicy.)

- Do czego wzywa nas Pan Jezus?
- Co to znaczy być człowiekiem doskonałym?
- Jak nazywamy takich ludzi, którzy w czasie swojego ziemskiego życia w pełni odpowiedzieli na wezwanie Pana Jezusa?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Ludzie, którzy w pełni odpowiedzieli na wezwanie Chrystusa, by być doskonałym – są świętymi. Kościół stawia nam świętych jako wzory doskonałości. Szczególnie ludzie młodzi potrzebują takich wzorów do naśladowania.

Praca w grupach (w parach).

Uczniowie zapoznają się z życiorysem św. Stanisława Kostki zamieszczonym w podręczniku. Następnie wypisują wartości, które świadczą o tym, że był on człowiekiem doskonałym oraz wartości, które mogą przyjąć od św. Stanisława jako własne. Czas pracy: 10 minut.

Tekst do pracy.

Św. Stanisław Kostka urodził się w 1550 roku w Rostkowie koło Przasnysza. Był synem szlachcica. W 1564 roku z swoim bratem Pawłem wyjechał do Wiednia, aby studiować w Kolegium jezuickim. Należał do grupy studentów, wybijających się wiedzą. Był pracowity i sumienny, bo wiedział dobrze, że sukcesy same nie przyjdą. Trzeba na nie zapracować bez względu na zdolności, jakie się posiada. Stanisław w swoim życiu kierował się słowami: „Do wyższych rzeczy jestem stworzony i dla nich pragnę żyć”. Sposób, w jaki żył Stanisław, wyznaczało mu rodzące się w sercu pragnienie poświęcenia swego życia na służbę Bogu. W 1566 roku Stanisław ciężko zachorował, był bliski śmierci. W chorobie zwrócił się z prośbą do Matki Bożej o pomoc i został cudownie uzdrowiony. Wyjawiał spowiednikowi swój zamiar wstąpienia do zakonu ojców jezuitów. 28 października 1567 roku został przyjęty do Towarzystwa Jezusowego, czyli do zakonu jezuitów w Rzymie. Odbył trzydziestodniowe rekolekcje i rozpoczął nowicjat. W czasie nowicjatu Stanisław wyróżniał się z grona kandydatów. Przełożeni podkreślali jego niezwykle uduchowienie i szlachetność, promieniowanie na współbraci pokorą i nieubieganie się o zaszczyty. Był przejęty zleconymi mu pracami. Jednak wielkim problemem dla Stanisława był brak zgody rodziców na jego wstąpienie do jezuitów. Stanisław napisał list do rodziców, w którym zapewnił, że Bóg obdarzył go łaską powołania i wezwał do życia w czystości, ubóstwie i posłuszeństwie. Dlatego wolałby okrutną śmierć niż złamać śluby złożone Bogu.

Zmarł 15 sierpnia 1568 roku, w święto Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, którą tak bardzo kochał. Chwila śmierci była zarazem początkiem kultu Stanisława. Papież Klemens X w 1674 roku ogłosił Stanisława jednym z głównych patronów Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego. 13 listopada 1714 roku Klemens XI wydał dekret kanonizacyjny, lecz z racji śmierci papieża kanonizacja nastąpiła dopiero za Benedykta XIII – 31 grudnia 1726 roku. (oprac. na podstawie *Żywotów Świętych*)

Prezentacja pracy uczniów.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Sposób, w jaki żył św. Stanisław Kostka, wyznaczało mu rodzące się w sercu pragnienie poświęcenia swojego życia na służbę Bogu.

O powołaniu na wyłączną służbę Bogu i ludziom mówi Katechizm Kościoła Katolickiego:

(odczytanie tekstu zamieszczonego w podręczniku ucznia)

„Człowiek oddany umiłowanemu nade wszystko Bogu, ofiarowany Mu już przez chrzest, w stanie życia konsekrowanego bardziej wewnętrznie poświęca się służbie Bożej i oddaje się dla dobra całego Kościoła” (KKK 945).

– Czym charakteryzuje się życie osób konsekrowanych?

Miłość do Boga jest najwyższą wartością w życiu człowieka, gdyż ona prowadzi do zrozumienia samego siebie, a ostatecznie wiedzie do szczęścia.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na cztery grupy. Uczniowie otrzymują karty pracy z zapisanym zadaniem. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

Przeprowadźcie wywiad ze św. Stanisławem Kostką na temat życia młodzieży w jego czasach i poproście go o radę, jak odnaleźć się we współczesnym świecie.

Grupa II

Przedstawcie na plakacie motto życiowe św. Stanisława Kostki: „Do wyższych rzeczy jestem stworzony i dla nich pragnę żyć”.

Grupa III

Omówcie drogę św. Stanisława Kostki z domu rodzinnego do miejsca, w którym zrealizował swoje życiowe plany.

Grupa IV

W oparciu o życiorys św. Stanisława Kostki przygotujcie rozmowę pomiędzy braćmi: Stanisławem i Pawłem, jak również ich kolegami.

Prezentacja pracy w grupach i podsumowanie katechety.

Św. Stanisław każdą chwilę swojego życia tak spędzał, aby podołać Bogu. Ojciec Święty Jan Paweł II tak o nim mówił:

„Żyjąc krótko, przeżył czasów wiele». Wszyscy znamy te słowa, które stanowią syntezę życia naszego Świętego, postaci doprawdy niezwyklej: w tak niedługim czasie zdołał osiągnąć ogromną dojrzałość powołania chrześcijańskiego i zakonnego. Ten święty patron młodzieży polskiej towarzyszył mi od dawna, w czasach młodości i potem, stale. Towarzyszył mi w Rzymie, gdy byłem studentem w położonym niedaleko stąd Kolegium Belgijskim. Prawie każdego dnia przychodziłem szukać u niego duchowego światła i pomocy (...). Jego krótka droga życiowa z Rostkowa na Mazowszu przez Wiedeń do Rzymu była jak gdyby wielkim biegiem na przełaj do tego celu życia każdego chrześcijanina, jakim jest świętość. Kiedy znajdujemy się wobec tej niezwyklej postaci, myśli nasze podążają natychmiast do młodych całego świata (...). Tak, św. Stanisław miał trudną młodość, mimo że był z bardzo bogatego rodu, arystokratycznego, prawie królewskiego, miał trudną młodość. Młodzi dzisiaj mają w Polsce trudną młodość, czasem wydaje mi się, że nie potrafią sprostać wyzwaniom, czasem szukają wyjścia poza Ojczyznę. Dla wszystkich: i tych, co odchodzą z Ojczyzny, i tych, co zostają, niech św. Stanisław Kostka będzie patronem – patronem trudnych dróg życia polskiego, życia chrześcijańskiego. Szukajmy u niego stale wspomnienia dla całej młodzieży polskiej, dla całej młodej Polski” (Rzym, 13 listopada 1988 r.).

- Co Jan Paweł II mówił o św. Stanisławie Kostce?

Ojciec Święty Benedykt XVI, zwracając się do młodzieży, powiedział:

„Biorąc przykład z wielu uczniów Chrystusa, także i wy, drodzy przyjaciele, przyjmijcie z radością wezwanie do pójścia za Nim, by intensywnie i owocnie żyć na tym świecie” (Benedykt XVI, Orędzie na XXV Światowy Dzień Młodzieży, Watykan, 22 lutego 2010 r.).

- Do czego zachęca młodych papież Benedykt XVI?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Wszyscy jesteśmy powołani do świętości, które realizujemy poprzez spełnianie dobrych uczynków, modlitwę i życie sakramentalne. Powinniśmy też naśladować tych, którzy już osiągnęli świętość, jak na przykład św. Stanisław Kostka.

☺ ZAKOŃCZENIE

Polecamy, by uczniowie powrócili do swoich planów życiowych, które sporządzili na wstępie katechezy i dokonali ewentualnej korekty. Proponujemy, by chętni uczniowie odczytali swoje życiowe plany.

Powinniśmy być odpowiedzialni za siebie i innych, by w codziennym życiu kierować się najwyższymi wartościami.

Autorefleksja.

Św. Stanisław Kostka uczy nas, że należy zawsze żyć w przyjaźni z Bogiem, a drogą do świętości są dobre uczynki, modlitwa i częste spotykanie się z Chrystusem w sakramentach świętych.

Pomyślmy:

- Jak wypełniam swoje codzienne obowiązki?
- W jaki sposób realizuję swoje powołanie do świętości?

Autorefleksję katecheta kończy odczytaniem wybranych wersetów z Litanii do św. Stanisława Kostki.

Np.:

– Święty Stanisławie Kostko, radosny patronie polskiej młodzieży.

Módl się za nami!

– Święty Stanisławie Kostko, wierny przyjacielu Chrystusa ukrytego w Eucharystii. Módl się za nami!

Prosimy Cię, Boże, za wstawiennictwem świętego Stanisława Kostki, abys pomógł młodzieży, szukającej swojego miejsca w świecie wybrać najwłaściwszą drogę życia i zrealizować niezależnie od ludzkich zamysłów swoje powołanie.

PRACA DOMOWA

Wyjaśnij słowa św. Stanisława Kostki: „Do wyższych rzeczy jestem stworzony i dla nich pragnę żyć”.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Ojcze nasz”.

57. MODLITWA RÓŻAŃCOWA W NASZYM ŻYCIU

Cel ogólny

Ukazanie wartości modlitwy różańcowej.

Wychowanie do oddawania czci Jezusowi i Maryi poprzez odmawianie różańca.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wymienia tajemnice różańca świętego,
- streszcza wydarzenia z poszczególnych tajemnic różańca,
- wyjaśnia znaczenie modlitwy różańcowej dla życia chrześcijanina,
- wskazuje na różaniec jako źródło ratunku dla siebie i świata,
- analizuje teksty źródłowe na temat modlitwy różańcowej,
- redaguje rozważania do tajemnic różańcowych,
- planuje osobistą modlitwę różańcową.

Metody

Rozmowa kierowana, wykład, ekspozycja, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego ukierunkowana pytaniami, analiza tekstów z nauczania Kościoła, praca w grupach, przyporządkowanie tekstu biblijnego, autorefleksja, śpiew, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, plansze z wypisanymi tytułami poszczególnych tajemnic różańca, kartki z tekstami biblijnymi do opracowania, tekst homilii Jana Pawła II – Ludźmierz, 7 czerwca 1997 r., tekst Orędzia Benedykta XVI na XXIV Światowy Dzień Młodzieży – Watykan, 22 lutego 2009 r.; tekst Listu pasterskiego o codziennym odmawianiu Różańca Świętego ks. kard. Stefana Wyszyńskiego – 15 lipca 1947 r., różaniec, świeca, nagranie z pieśnią.

✠ MODLITWA

„Zdrowaś Maryjo”.

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„W szkole podstawowej zobowiązałem się modlić na różańcu w intencji misji. Było to dla mnie ważne – jako obowiązek i zobowiązanie. Pamiętam, że przed północą starałem się zawsze odmówić cały różaniec. Była to klasa piąta i szósta. Potem się z różańcem trochę rozstałem. A zaczął mi towarzyszyć na poważnie w chwili, kiedy doświadczyłem wielkiej bezradności wobec konkretnych zachowań bliskich mi osób. Wówczas jedyne, co byłem w stanie robić, to chwycić za różaniec i wypraszać. Wtedy bardzo ważna stała się dla mnie modlitwa różańcowa, poczucie, że modlitwą tą towarzyszę stale osobom, wobec których byłem bezradny. Jak obserwuję, różaniec staje się bliski ludziom doświadczającym jakiejś życiowej bezsilności. Stanowi drogę i pewną nadzieję. (...) Ostatnio odkryłem różaniec jako drogę czy też szkołę, w której Maryja doprowadza do Chrystusa. W czasie tej modlitwy jestem w orbicie Jej obecności. Odślania się przede mną Maryja, cicha, pokorna, zawsze obecna i zawsze wskazująca na Jezusa. (...) Spokój różańca to taki Nazaret, do którego mnie zaprasza Maryja. Gdzie Jezus! Jezus! Jezus! rzeczywiście jest w centrum. Różaniec stał się moją własną modlitwą” (Mateusz).

Jedną z form oddawania czci Matce Najświętszej i zwracania się do Niej o pomoc jest różaniec. Zwyczaj odmawiania różańca sięga XII wieku. Rozpowszechniali go dominikanie. Kiedy 7 października 1571 roku flota Antyturecka Ligii Świętej odniosła zwycięstwo nad Turkami pod Lepanto, papież Pius V ustanowił Święto Matki Bożej Zwycięskiej. Rok później Grzegorz XIII ustanowił dzień 7 października Świętem Matki Bożej Różańcowej, aby wyrazić wdzięczność za ocalenie chrześcijaństwa i zachęcić wiernych do gorliwości w tej modlitwie.

Różaniec jest modlitwą Kościoła od wielu wieków. Pomimo płynącego czasu, kolejne pokolenia wsłuchują się i wypełniają wezwanie Maryi, skierowane do dzieci w Fatimie: „Odmawiajcie różaniec!”. Zbliża się październik, miesiąc poświęcony tej pięknej modlitwie. Dziś będziemy wspólnie przygotowywać się do udziału w nabożeństwach różańcowych.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Wspólne przypomnienie tajemnic i sposobu modlitwy na różańcu.

- Ile jest części różańca?
- Ile jest tajemnic różańcowych?
- Co to są „tajemnice” różańca?

Omówienie jakie wydarzenia (tajemnice) streszczają się w poszczególnych częściach różańca świętego.

Ekspozycja i stopniowe umieszczanie na tablicy plansz różnego koloru (biała, niebieska, czerwona, żółta) z wypisanymi tytułami tajemnic radosnych.

- Jakie radosne wydarzenia miały miejsce w życiu Jezusa i Jego Matki?

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy planszy koloru białego z wypisanymi tytułami tajemnic radosnych.

- Jakie wydarzenia z życia Jezusa i Maryi streszczają się w tajemnicach światła?

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy planszy koloru niebieskiego z wypisanymi tytułami tajemnic światła.

- Jakie bolesne wydarzenia miały miejsce w życiu Jezusa i Maryi?

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy planszy koloru czerwonego z wypisanymi tytułami tajemnic bolesnych.

- Jakie chwalebne wydarzenia miały miejsce w życiu Jezusa i Maryi?

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy planszy koloru żółtego z wypisanymi tytułami tajemnic chwalebnych.

Katecheta poleca wybranym uczniom odczytanie z plansz: tajemnic radosnych, światła, bolesnych i chwalebnych.

ROZWINIĘCIE

Różaniec pomaga nam wnikać w tajemnice życia Jezusa Chrystusa i Jego Matki. Modląc się na różańcu, wypowiadamy słowa, które Bóg skierował do Maryi przez anioła Gabriela podczas Zwiastowania.

Uroczyste odczytanie tekstu biblijnego przez ucznia.

„Bądź pozdrowiona, pełna łaski, Pan z Tobą, «błogosławiona jesteś między niewiastami»” (Łk 1,28).

– Co oznaczają te słowa?

Odczytanie fragmentu Katechizmu Kościoła Katolickiego, zamieszczonego w podręczniku.

„Poza liturgią sakramentów i sakramentaliów katecheza powinna brać pod uwagę formy pobożności wiernych i religijności ludowej. Zmysł religijny ludu chrześcijańskiego zawsze znajdował wyraz w różnorodnych formach pobożności, które otaczały życie sakramentalne Kościoła. Są to: cześć oddawana relikwiom, nawiedzanie sanktuariów, pielgrzymki, procesje, droga krzyżowa, tańce religijne, różaniec, medaliki itp.” (KKK 1674).

– Jakie są formy pobożności wiernych i religijności ludowej?

O wartości modlitwy różańcowej mówił często Ojciec Święty Jan Paweł II.

Odczytanie wypowiedzi papieża, zamieszczonych w podręczniku ucznia.

„Ja sam nie pomijałem okazji, by zachęcać do częstego odmawiania różańca. Od mych lat młodzieńczych modlitwa ta miała ważne miejsce w moim życiu duchowym. (...) Różaniec towarzyszył mi w chwilach radości i doświadczenia. Zawierzyłem mu wiele trosk. Dzięki niemu zawsze doznawałem otuchy. Dwadzieścia cztery lata temu, 29 października 1978 roku, zaledwie w dwa tygodnie po wyborze na Stolicę Piotrową, tak mówiłem, niejako otwierając swe serce: różaniec «to modlitwa, którą bardzo ukochałem. Przedziwna

modlitwa! Przedziwna w swej prostocie i głębi zarazem (...). W same dziesiątki różańca serce nasze może wprowadzić wszystkie sprawy, które składają się na życie człowieka, rodziny, narodu, Kościoła, ludzkości. Sprawy osobiste, sprawy naszych bliźnich, zwłaszcza tych, którzy nam są najbliżsi, tych, o których najbardziej się troszczymy. W ten sposób ta prosta modlitwa różańcowa pulsuje niejako życiem ludzkim” (Jan Paweł II, List apostołski o różańcu świętym „Rosarium Virginis Mariae”, Watykan, 16 października 2002, nr 2, 3).

„Odmawiając różaniec, rozmawiamy z Maryją, powierzamy Jej ufnie wszystkie nasze troski i smutki, radości i nadzieje. Prosimy o to, by pomagała nam podejmować Boże plany i by wypraszała u Syna łaskę potrzebną do wiernego ich wypełniania. Ona radosna, bolejąca i chwalebna, zawsze u boku Syna – jest jednocześnie obecna pośród naszych codziennych spraw” (Jan Paweł II, Ludźmierz, 7 czerwca 1997 r.).

- Co na temat modlitwy różańcowej powiedział papież Jan Paweł II?
- Dlaczego modlitwa różańcowa ma ogromną wartość dla życia chrześcijanina?

Papież Benedykt XVI, w Orędziu na XXIV Światowy Dzień Młodzieży, prosił Maryję:

„Maryjo, Gwiazdo Morza, prowadź młodych całego świata na spotkanie ze swym Synem Bożym Jezusem i jako niebiańska opiekunka strzeż ich wierności Ewangelii oraz ich nadziei” (Benedykt XVI, Orędzie na XXIV Światowy Dzień Młodzieży, Watykan, 22 lutego 2009 r.).

Maryja jest naszą Pośredniczką i Orędowniczką u Boga. Dlatego powinniśmy często zwracać się do niej w modlitwie, a szczególnie w modlitwie różańcowej.

Praca oparta na tekstach biblijnych.

Uczniowie pracują parami lub indywidualnie w zależności od ilości uczniów w klasie. Otrzymują kartkę z nazwą jednej

tajemnicy i odpowiadającym jej tekstem biblijnym. Zadaniem uczniów jest udzielenie odpowiedzi na pytanie: Czego uczą nas Jezus i Jego Matka w poszczególnych tajemnicach? Czas pracy: 10 minut.

TAJEMNICE RADOSNE:

1. Zwiastowanie Najświętszej Maryi Pannie – Łk 1,26-38;
2. Nawiedzenie świętej Elżbiety – Łk 1,39-47.56;
3. Narodzenie Pana Jezusa – Łk 2,4-11;
4. Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni – Łk 2,22-35;
5. Odnalezienie dwunastoletniego Pana Jezusa w świątyni – Łk 2,41-49.

TAJEMNICE ŚWIATŁA:

1. Chrzczenie Pana Jezusa w Jordanie – Łk 3,21-22;
2. Objawienie siebie na weselu w Kanie Galilejskiej – J 2,1-11;
3. Głoszenie królestwa Bożego i wzywanie do nawrócenia – Mt 4,17.23;
4. Przemienienie na Górze Tabor – Łk 9,28-36;
5. Ustanowienie Eucharystii – Łk 22,14-20.

TAJEMNICE BOLESNE:

1. Modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu – Łk 22,39-46;
2. Biczowanie Pana Jezusa – Mt 27,22-26;
3. Cierniem ukoronowanie Pana Jezusa – Mt 27,27-31;
4. Droga krzyżowa Pana Jezusa – Łk 23,26-28;
5. Śmierć Pana Jezusa na krzyżu – Łk 23,44-46.

TAJEMNICE CHWALEBNE:

1. Zmartwychwstanie Pana Jezusa – Łk 24,1-5;
2. Wniebowstąpienie Pana Jezusa – Łk 24,50-51;
3. Zesłanie Ducha Świętego – Dz 2,1-11;
4. Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny – Łk 1,46-49.51-52;
5. Ukoronowanie Najświętszej Maryi Panny na Królową nieba i ziemi – Ap 12,1.

Po zakończeniu pracy w grupach uczniowie prezentują swoje odpowiedzi.

Przypominamy, jakie dni tygodnia poświęcone są poszczególnym tajemnicom.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

ZAKOŃCZENIE

Ks. kard. Stefan Wyszyński tak powiedział o modlitwie różańcowej:

„Im bardziej ludzie są zadufani w sobie, im bardziej grzeszą pychą wobec Boga, tym więcej potrzeba im dla równowagi pokornych środków działania. (...) Może dlatego różaniec święty jest tak skuteczny, że jest aktem głębokiej pokory i jednocześnie wyznaniem żywej wiary” (List pasterski do diecezjan lubelskich, 15 sierpnia 1947 r.).

- Dlaczego modlitwa różańcowa jest tak ważna dla życia wiary?
- W jaki sposób modlitwa różańcowa może kształtować nasze życie?

Autorefleksja.

Podczas osobistej modlitwy w ciszy, prośmy Jezusa i Jego Matkę, abyśmy potrafili naśladować Ich w codziennym życiu.

Pomyślmy:

- Jak staram się odpowiadać na słowa Matki Bożej: „Odmawiajcie różaniec!”?
- W jaki sposób modlitwa różańcowa kształtuje moje życie?

Katecheta przypomina uczniom, o której godzinie będzie sprawowane nabożeństwo różańcowe w kościele parafialnym i zachęca do udziału w nim.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

PRACA DOMOWA

Napisz rozważanie do jednej z tajemnic różańca.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

✠ MODLITWA

Śpiew: „Jak paciorki różańca”.
(można odtworzyć nagranie z pieśnią)

58. PRZYGOTOWANIE NA PRZYJŚCIE CHRYSZTUSA

• ADWENT

Cel główny

Ukazanie prawdy, że całe życie człowieka powinno być czujnym oczekiwaniem na przyjście Jezusa Chrystusa.

Kształtowanie postawy otwartości i czuwania na przyjście Jezusa Chrystusa.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowa: „adwent”, „paruzja”
- przytacza teksty biblijne mówiące o przygotowaniu na przyjście Jezusa Chrystusa,
- wymienia chrześcijańskie tradycje związane z Adwentem,
- objaśnia znaczenie Adwentu,
- wyjaśnia potrzebę pracy nad sobą,
- uzasadnia, że Adwent jest przygotowaniem do Bożego Narodzenia i radosnym oczekiwaniem na powtórne przyjście Jezusa Chrystusa,
- wskazuje na sposób właściwego przeżycia Adwentu,
- ocenia swoje adwentowe oczekiwanie na przyjście Jezusa Chrystusa,
- planuje podjęcie wysiłku na rzecz duchowego przeżycia Adwentu.

Metody

Śpiew, techniki multimedialne, ekspozycja, krzyżówka, praca w grupach, pogadanka, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), analiza tekstów z nauczania Kościoła, pogadanka, wykład, metoda zdań niedokończonych, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, nagranie z pieśnią, Katechizm Kościoła Katolickiego, teksty do pracy w grupach, plansze, plansza z krzyżówką, karty przedstawiające różne widoki, kolorowe kartki, pisaki, tekst modlitwy.

✠ MODLITWA

Śpiew: „Czekam na Ciebie, dobry Boże”.
(odtworzenie nagrania z pieśnią)

☰ WPROWADZENIE

Ekspozycja i umieszczenie na tablicy planszy z krzyżówką i jej rozwiązanie.

(po rozwiązaniu krzyżówki planszę należy zdjąć)

Propozycja krzyżówki:

1.	M	A	R	Y	J	A				
2.	M	Ę	D	R	C	Y				
3.	N	A	W	R	Ó	C	E	N	I	E
4.	S	Y	M	E	O	N				
5.	E	M	M	A	N	U	E	L		
6.	B	E	T	L	E	J	E	M		

1. *Wyśpiewała Bogu radosny Magnificat.*
2. *Pokłonili się nowonarodzonemu Jezusowi.*
3. *Do tego wzywał Jan Chrzciciel.*
4. *Bóg obiecał mu, że nie umrze dopóki nie ujrzy Zbawiciela.*
5. *Imię to oznacza „Bóg z nami”.*
6. *Miejsce narodzenia Jezusa.*

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

– Czym jest Adwent?

Katecheta uzupełnia wypowiedzi uczniów.

Słowo „adwent” pochodzi od łacińskiego słowa *adventus* i oznacza przyście. Znaczenie tego terminu jest dwojakie. Adwent to czas przygotowania do Bożego Narodzenia oraz czas oczekiwania na powtórne przyście Pana Jezusa w dniu Sądu Ostatecznego.

W liturgii współczesnej Adwent zaczyna się (od pierwszych niesporów) w niedzielę najbliższą uroczystości św. Andrzeja Apostoła, czyli między 29 listopada a 3 grudnia i trwa od 23 do 28 dni (cztery niedziele). Adwent kończy się w wigilię Bożego Narodzenia (przed pierwszymi niesporami), która niekiedy zbiega się z czwartą niedzielą Adwentu. Pierwszą niedzielą Adwentu rozpoczyna się nowy rok liturgiczny.

Katecheta wyjaśnia pojęcie „paruzja”.

Paruzja – pochodzi od greckiego słowa *parousi* (obecność) i oznacza ponowne przyście Chrystusa na końcu czasów, na Sąd Ostateczny.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

ROZWINIĘCIE

Jan Chrzciciel, wzywając do nawrócenia, przywoływał słowa proroka Izajasza.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego.

„Głos się rozlega: Drogę dla Pana
przygotujcie na pustyni,
wyrównajcie na pustkowiu
gościniec naszemu Bogu!” (Iz 40,3).

- Do czego wzywał Jan Chrzciciel?
- Co oznacza przygotowanie „drogi”, „gościńca” naszemu Bogu?

Izajasz wzywał do prostowania krętych dróg swojego życia, które są synonimem zła, grzechu. Przygotowanie „gościńca” naszemu Bogu oznacza przemianę serca, nawrócenie.

Prorocy Starego i Nowego Testamentu wzywali do przemiany życia – nawrócenia, by w ten sposób przygotować się na spotkanie z mającym przyjść Mesjaszem.

Nasz Zbawiciel – Jezus Chrystus wzywa nas do czuwania:

(odczytanie tekstu z Pisma Świętego)

„Czuwajcie więc, bo nie wiecie, w którym dniu Pan wasz przyjdzie” (Mt 24,42).

- Do czego zachęca nas Chrystus?
- Dlaczego powinniśmy czuwać?

Pan Jezus poucza nas, że powinniśmy być czujni w każdej chwili swego życia:

(odczytanie tekstu z Pisma Świętego)

„Dlatego i wy bądźcie gotowi, bo w chwili, której się nie domyślacie, Syn Człowieczy przyjdzie” (Mt 24,44).

- Do czego wzywa nas Chrystus?
- Co oznacza bycie gotowym?

Oczekiwanie oznacza dobre przygotowanie na nasze spotkanie z Chrystusem w chwili naszej śmierci i w czasie Sądu Ostatecznego, gdy nastąpi paruzja, czyli powtórne przyjście Syna Człowieczego na ziemię.

Św. Piotr określa cechy dobrego przygotowania na spotkanie z Jezusem:

(odczytanie tekstu z Pisma Świętego)

„Dlatego umiłowani, oczekując tego, starajcie się, aby [On] was zastał bez plamy i skazy – w pokoju” (2P 3,14).

- Jak powinniśmy być przygotowani na spotkanie z Chrystusem?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Kościół stale przypomina nam o potrzebie oczekiwania na Mesjasza. W Katechizmie Kościoła Katolickiego czytamy:

„Celebując co roku *liturgię Adwentu*, Kościół aktualizuje to oczekiwanie Mesjasza; uczestnicząc w długim przygotowaniu pierwszego przyjścia Zbawiciela, wierni odnawiają gorące pragnienie Jego drugiego Przyjścia” (KKK 524).

– W jaki sposób Kościół aktualizuje oczekiwanie Mesjasza?

Adwent ma nie tylko przygotować wiernych na uroczystość Bożego Narodzenia, ale powinien mieć również wydźwięk eschatologiczny, to znaczy przygotowywać na powtórne przyjście Jezusa Chrystusa w Dniu Sądu Ostatecznego, czyli paruzję. Oczekiwanie na powtórne przyjście Pana rodzi radość. Dlatego Adwent jest nie tyle czasem pokuty, ile czasem pobożnego i radosnego oczekiwania.

Odczytanie tekstu nauczania Jana Pawła II, zamieszczonego w podręczniku ucznia:

„W liturgii adwentowej nieustannie rozbrzmiewają wezwania do radosnego oczekiwania Mesjasza; pomaga nam ona zrozumieć w pełni wartość i znaczenie tajemnicy Bożego Narodzenia. To święto nie jest tylko upamiętnieniem historycznego wydarzenia, które przed dwoma tysiącami lat miało miejsce w małym miasteczku Judei.

Konieczne jest raczej, byśmy zrozumieli, że całe nasze życie powinno być «adwentem», czujnym oczekiwaniem na ostateczne przyjście Chrystusa. Aby przygotować nasze serce na przyjęcie Pana, który – jak mówimy w «Credo» – pewnego dnia przyjdzie sądzić żywych i umarłych, musimy nauczyć się dostrzegać Jego obecność w wydarzeniach codziennego życia.

Adwent jest więc, by tak powiedzieć, intensywnym przygotowaniem do przyjęcia w sposób zdecydowany Tego, który już przyszedł, który przyjdzie i który nieustannie przychodzi” (Jan Paweł II, Watykan, 18 grudnia 2002 r.).

– Na czym ma polegać nasze oczekiwanie w czasie Adwentu?

Katecheta umieszcza na tablicy planszę z napisem: CZUWAĆ.

– Co to znaczy „czuwać”?

„Czuwać” – znaczy być gotowym, nie dać się zaskoczyć.

Ojciec Święty Jan Paweł II mówi także o potrzebie „czuwania” i szczegółowo określa tę postawę.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na cztery grupy. Uczniowie otrzymują karty pracy. Na podstawie wybranych tekstów z nauczania Jana Pawła II odpowiadają na pytanie: Co to znaczy „czuwać”. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Co to znaczy: «czuwać»?”

To znaczy, że staram się być człowiekiem sumienia. Że tego sumienia nie zagłuszam i nie zniekształcam. Nazywam po imieniu dobro i zło, a nie zamazuję. Wypracowuję w sobie dobro, a ze zła staram się poprawiać, przewycięzając je w sobie. To taka bardzo podstawowa sprawa, której nigdy nie można pomniejszać, zepchnąć na dalszy plan. Nie. Nie! Ona jest wszędzie i zawsze pierwszoplanowa. Jest zaś tym ważniejsza, im więcej okoliczności zdaje się sprzyjać temu, abyśmy tolerowali zło, abyśmy się łatwo z niego rozgrzeszali. Zwłaszcza, jeżeli tak postępują inni.

Moi drodzy przyjaciele! Do was, do was należy położyć zdecydowaną zaporę demoralizacji – zaporę tym wadom społecznym, których ja tu nie będę nazywał po imieniu, ale o których wy sami doskonale wiecie. Musicie od siebie wymagać, nawet gdyby inni od was nie wymagali. A więc: czuwajcie!” (Jan Paweł II, Częstochowa, 19 czerwca 1983 r.).

– Co to znaczy „czuwać”?

Grupa II

„Czuwać – to znaczy dostrzegam drugiego. Nie zamykam się w sobie, w ciasnym podwórku własnych interesów czy też nawet własnych osądów. Czuwać – to znaczy miłość bliźniego – to znaczy podstawowa międzyludzka solidarność.

Na świecie istnieją przejawy nędzy, które muszą wstrząsnąć sumieniami chrześcijan i przypomnieć im o pilnym obowiązku

przeciwdziałania, zarówno indywidualnego, jak i społecznego. Także dzisiaj otwierają się przed nami rozległe dziedziny, w których miłość Boża powinna być obecna przez działanie chrześcijan – tak napisałem w ostatnim Orędziu na Wielki Post (15 października 1998 r.). Chrystusowe «dziś» winno zabrzmieć z całą mocą w każdym sercu i uwrażliwić je na dzieła miłosierdzia. «Krzyk i wołanie biednych» domaga się od nas konkretnej i wielkodusznej odpowiedzi. Domaga się gotowości służenia bliźniemu. Jesteśmy wzywani przez Chrystusa. Wciąż jesteśmy wzywani. Każdy na inny sposób. Na różnych bowiem miejscach cierpi człowiek i woła o człowieka. Potrzebuje jego obecności, potrzebuje jego pomocy. Jakże ważna jest ta obecność ludzkiego serca i ludzkiej solidarności” (Jan Paweł II, Ełk, 8 czerwca 1999 r.).

- Co to znaczy „czuwać”?

Grupa III

„Czuwam – to znaczy także: czuję się odpowiedzialny za to wielkie, wspólne dziedzictwo, któremu na imię Polska. To imię nas wszystkich określa. To imię nas wszystkich zobowiązuje. To imię nas wszystkich kosztuje.

Może czasem zazdrościmy Francuzom, Niemcom czy Amerykanom, że ich imię nie jest związane z takim kosztem historii, że o wiele łatwiej są wolni, podczas gdy nasza polska wolność tak dużo kosztuje.

Nie będę, moi drodzy, przeprowadzał analizy porównawczej. Powiem tylko, że to, co kosztuje, właśnie stanowi wartość. Nie można zaś być prawdziwie wolnym bez rzetelnego i głębokiego stosunku do wartości. Nie pragniemy takiej Polski, która by nas nic nie kosztowała. Natomiast czuwajmy przy wszystkim, co stanowi autentyczne dziedzictwo pokoleń, starając się wzbogacić to dziedzictwo. Naród zaś jest przede wszystkim bogaty ludźmi. Bogaty człowiekiem. Bogaty młodzieżą! Bogaty każdym, który czuwa w imię prawdy, ona bowiem nadaje kształt miłości” (Jan Paweł II, Częstochowa, 19 czerwca 1983 r.).

- Co to znaczy „czuwać”?

Grupa IV

„Czuwać – to znaczy strzec wielkiego dobra. Przy sposobności tysiąclecia chrztu uświadomiliśmy sobie z nową siłą, jak wielkim dobrem jest nasza wiara i jak wielkim dobrem jest całe to dziedzictwo ducha, które z niej bierze początek w naszych dziejach. Czuwać – to znaczy pamiętać o tym wszystkim. Mieć wyostrzoną świadomość wartości, jakie zawierają się w życiu każdego człowieka po prostu przede wszystkim dlatego, że jest człowiekiem. Dlatego, że został stworzony na obraz i podobieństwo Boga samego, dlatego, że został odkupiony Krwią Chrystusową. Czuwać – to znaczy pamiętać o tym wszystkim. Pamiętać za siebie i bardzo często, z regułą, za drugich. Za rodaków. Za bliźnich.

Moi drodzy, trzeba tak czuwać, tak troszczyć się o każde dobro człowiecze, bo ono jest dla każdego z nas wielkim zadaniem. Nie można pozwolić na to, by marnowało się to, co ludzkie, to, co polskie, to, co chrześcijańskie, na tej ziemi” (Jan Paweł II, Częstochowa, 4 czerwca 1979 r.).

– Co to znaczy „czuwać”?

Prezentacja pracy w grupach.

Uczniowie zapisują główną myśl przepowiadania papieskiego na temat „czuwania” wokół planszy ze słowem: CZUWAĆ.

Człowiek, oczekując na spotkanie z Chrystusem, ma nieustannie czuwać, czyli:

- być człowiekiem sumienia (nazywać po imieniu dobro i zło),
- trwać w łączności z Chrystusem przez modlitwę i sakramenty święte,
- służyć bliźniemu, dostrzegać potrzeby innych,
- być odpowiedzialnym za losy Ojczyzny,
- wybierać to, co jest dobrem prawdziwym i nie dać się zniewolić pseudowartościom,
- strzec wielkiego dobra, jakim jest wiara.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Odczytanie wypowiedzi papieża Benedykta XVI, zamieszczonej w podręczniku ucznia.

Ojciec Święty Benedykt XVI, 30 listopada 2008 r. – w homilii podczas Mszy świętej w rzymskiej parafii św. Wawrzyńca za Murami mówił: „Czuwać to iść za Panem, wybierać to, co wybrał Chrystus, kochać to, co On ukochał, upodabniać swoje życie do Jego życia; czuwać to przeżywać każdą chwilę w cieniu Jego miłości, nie dając się pokonać nieuniknionym trudnościom i problemom codziennego życia”.

– Co mówił Benedykt XVI na temat „czuwania”?

Czuwać, według Ojca Świętego Benedykta XVI, to trwać i być wiernym Bogu, mimo różnych trudności.

☺ ZAKOŃCZENIE

Pogadanka na temat: W jaki sposób w możemy realizować adwentowe czuwanie?

Propozycja 1

Praca w grupach.

Katecheta dzieli uczniów na zespoły 5-6 osobowe. Następnie rozdaje karty przedstawiające różne widoki i poleca, aby uczniowie szukając skojarzenia pod wpływem losowo wybranej karty, ułożyli własną modlitwę uwielbienia, kończąc rozpoczęte zdanie: Wielbi dusza moja Pana... Sekretarz danej grupy zapisuje wypowiedzi uczestników. Modlitwy można odczytać na zakończenie rachunku sumienia. Czas pracy: 7 minut.

Propozycja 2

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Oczekiwany przyjdzie niespodziewanie, wieczorem, bądź o północy, bądź o pianiu koguta nad ranem. Trzeba stale czuwać. Pierwsi chrześcijanie czuwali przekonani, że Jezus przyjdzie lada dzień. My – dzisiejsi chrześcijanie – zapominamy o czuwaniu. Jednych uspiło przekonanie, że Bóg jest niepotrzebny – to rozum wyjaśni wszystkie tajemnice. Inni – nawet jeśli wierzą –

kiedy mówią o końcu świata, myślą więcej o bombie atomowej niż o Bogu. Ewangelia nawołuje do czujności w oczekiwaniu na przyjście Pana. Nie chodzi tu o czuwanie bierne – byle nie zasnąć – lecz takie, które jest przygotowaniem na przyjście Chrystusa. Są i tacy, co uważają, że Chrystus przyjdzie, kiedy na całym świecie zapanuje zło. Można jednak sądzić inaczej. «Umiłowani – pisał św. Piotr w Drugim Liście – oczekując, starajcie się, aby Pan was zastał bez plamy i skazy – w pokoju. Gdy tak oczekujecie, starajcie się przyspieszyć przyjście Dnia Bożego». Można więc spodziewać się, że Pan przyjdzie, kiedy więcej dobra będzie w nas” (ks. Jan Twardowski, „Noc szczęśliwego rozwiązania”, Poznań 2000).

Autorefleksja.

Życie każdego z nas jest „adwentem”. Oznacza to, że powinienem być „człowiekiem adwentu”, który w duchu miłości chrześcijańskiej oczekuje swego Ostatecznego spotkania z Chrystusem – naszym Panem i Zbawicielem.

Pomyślmy:

- Jakie jest moje adwentowe oczekiwanie na przyjście Pana Jezusa?

Przedstawiciel każdej grupy odczytuje modlitwę uwielbienia: Wielbi dusza moja Pana...

lub

katecheta po krótkiej refleksji odczytuje modlitwę adwentową.

„Modlitwa adwentowa”

Słowo Twoje jest już blisko,
Panie, nasz Boże.
Blisko jest Twa łaska.
Wyjdź nam naprzeciw
z mocą i łagodnością.
Spraw, abyśmy nie byli głusi
na Twe wezwanie,
ale otwarci i gotowi

na przyjęcie Chrystusa, Twego Syna,
który przychodzi nas odszukać,
aby nas zbawić
teraz i na zawsze.
Amen.

PRACA DOMOWA

Poproś Pana Boga w wieczornej modlitwie o dobre przeżycie
Adwentu.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 6)

MODLITWA

„Chwała Ojcu...”

59. UROCZYSTOŚĆ BOŻEGO NARODZENIA WEZWANIEM DO MIŁOŚCI

Cel główny

Ukazanie sensu świąt Bożego Narodzenia.

Kształtowanie postawy właściwego przeżywania świąt Bożego Narodzenia.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje pojęcie: „unia hipostatyczna”,
- przytacza treść Ewangelii o Bożym Narodzeniu,
- wymienia tradycje związane z Bożym Narodzeniem,
- wyjaśnia sens zwyczajów i tradycji bożonarodzeniowych,
- uzasadnia, że Boże Narodzenie jest wezwaniem do miłości,
- określa, na czym polega chrześcijański charakter przeżywania świąt Bożego Narodzenia,
- przyjmuje odpowiedzialność za właściwe przeżycie świąt Bożego Narodzenia,
- planuje systematyczną troskę o realizację przykazania miłości Boga i bliźniego w swoim życiu.

Metody

Pogadanka, prezentacja multimedialna, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, śpiew, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami), praca w grupach, analiza tekstów z nauczania Kościoła, rozmowa kierowana, łamanie się opłatkiem i składanie życzeń, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, świeca, biały obrus, opłatek, stroiki świąteczne, nagranie z kolędami, prezentacja multimedialna na temat zwyczajów i tradycji świątecznych.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Po raz pierwszy spędzałyśmy święta Bożego Narodzenia z dala od domu, od rodziny. Przyznam się, że takich świąt jeszcze nigdy nie miałyśmy (...). Wigilia, a raczej dzielenie się opłatkiem było takie... opłatek był mokry od naszych łez, ale nie były to łzy smutku tylko szczęścia, że narodził się Jezus, a wraz z Nim początek tego «nowego», co doda nam nowych sił do walki o Anię. Ja nigdy nie dzieliłam się opłatkiem z tyloma ludźmi, jak tam na szpitalnym korytarzu, tam wszyscy stanowiliśmy jedną dużą rodzinę, nie zważając na tytuły czy pochodzenie, byliśmy jednością złączeni tylko małym, białym okruskiem opłatka. (...) Wspomnienie tamtej Wigilii pozostanie głęboko w moim sercu” (Renata).

Każde Boże Narodzenie jest dla chrześcijan nie tylko okazją do przypomnienia wydarzeń z Betlejem, czy też zwyczajów związanych z przeżywaniem tych świąt, ale nade wszystko ma ich prowadzić do kontemplacji Tajemnicy Wcielenia i do życia miłością na co dzień, tak by osiągnąć cel swego życia – zbawienie.

Katecheta wyjaśnia pojęcia: „Wcielenie” i „unia hipostatyczna”.

Wcielenie – to nadzwyczajne i jedyne połączenie dwu natur: Boskiej i ludzkiej w jednej Osobie Syna Bożego – Jezusa Chrystusa, nazywane unią hipostatyczną (od greckiego słowa *hipostasis* – osoba). Przez Wcielenia Syn Boże stał się Człowiekiem i wszedł w dzieje ludzkości.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Propozycja 1

Pogadanka na temat wigilii i tradycji z nią związanych. Możemy wcześniej zlecić uczniom przygotowanie notatek na ten temat, a na katechezie dzielimy się zdobytymi informacjami.

Korzenie tradycji związanych z Bożym Narodzeniem sięgają odległych czasów, bo kształtowały się przez całe stulecia. Polskie zwyczaje Bożonarodzeniowe, przede wszystkim Wigilia, nawiązują do dawnych świąt słowiańskich. Do wieczery wigilijnej zasiadano po zapadnięciu zmroku, z chwilą ukazania się pierwszej gwiazdy na niebie. Na wsi stawiano kiedyś często snopy zboża w czterech kątach izby, w której odbywała się wigilijna wieczerza. Dzisiaj powszechnym obyczajem jest kładzenie siana pod obrus, którym nakrywa się stół wigilijny. Najważniejszym momentem jest dzielenie się opłatkiem. Staropolskie opłatki były różnokolorowe i bardzo ozdobne. Dziś opłatki są białe i ozdobnie wytłaczane. Nazwa „opłatek” pochodzi od łacińskiego słowa „oblatum”, czyli dar ofiarny. Opłatki, jakie my dziś znamy, pierwsi zaczęli wypiekać zakonnicy z klasztoru benedyktyńskiego we Francji. Stamtąd zwyczaj ten rozprzecznił się na całą Europę i wraz z chrześcijaństwem przybył także do Polski. Pięknym staropolskim zwyczajem jest zapraszanie na Wigilię ludzi samotnych – tak, aby w ten wieczór nikt nie był opuszczony i smutny. Nierozłącznym elementem Świąt Bożego Narodzenia jest tradycja śpiewania pobożnych pieśni, sławiących narodziny Chrystusa.

Na wigilię Bożego Narodzenia niemal każda polska rodzina umieszcza w swoim mieszkaniu i dekoruje choinkę. Jest to jedna z najmłodszych tradycji wigilijnych. Początkowo popularna była „jodełka”, czyli wierzchołek sosny, jodły lub świerku zawieszony przy suficie. Choinka w obecnej formie przyjęła się w Polsce dopiero w XVIII w., a zwyczaj ten przeniósł się z Niemiec. Kościół nadal choince chrześcijańską symbolikę „biblijnego drzewa rozeznania dobra i zła”. Na choince nie może zabraknąć jabłek, bo właśnie te owoce były na owym biblijnym drzewie, a ponadto jabłko symbolizuje zdrowie. Wśród iglastych gałązek wiją się łańcuchy, które są obrazem węża-kusiciela. Gwiazda na szczycie drzewka symbolizuje gwiazdę betlejemską, która wiodła Trzech Króli do Dzieciątka Jezus. Świeczki na gałązkach to jak okruchy ognia, który dawniej płonął

w izbie przez całą noc wigilijną, aby przychodzące na ten czas dusze przodków mogły się ogrzać. Choinki ubierano także w piernikowe figurki ludzi i zwierząt, lukrowane kolorowo, posypane makiem. Tak ustrojona choinka stała w domu od Wigilii do Trzech Króli.

Żłóbek w dzisiejszej postaci zawdzięczamy św. Franciszkowi. Historia tej tradycji jest jednak znacznie dłuższa i sięga piątego wieku. Wtedy żłóbek Jezusa przeniesiono z Betlejem do Rzymu i umieszczono w bazylice Matki Bożej Większej.

Wigilijny zwyczaj obdarowywania się prezentami przez Kościół został nazwany Gwiazdką, gdyż prezenty wręczano, gdy na niebie zauważono pierwszą gwiazdę. Ową gwiazdę utożsamiano z Gwiazdą Betlejemską.

Propozycja 2

Prezentacja multimedialna na temat tradycji świątecznych.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Uczniowie wraz z katechetą mogą przygotować stół wigilijny – biały obrus, opłatek, siano, świece, stroiki itp.

ROZWINIĘCIE

Jest taka noc, taki wieczór, w którym ludzie gromadzą się w domu przy rodzinnym stole, aby przeżyć raz jeszcze to, co jest tajemnicą Kościoła – Wcielenie Syna Bożego. My teraz tu, we wspólnocie klasowej postarajmy się przeżyć jak najgłębiej tę tajemnicę.

Uroczyste odczytanie tekstu z Pisma Świętego: Łk 2,1-14.

„W owym czasie wyszło rozporządzenie Cezara Augusta, żeby przeprowadzić spis ludności w całym państwie. Pierwszy ten spis odbył się wówczas, gdy wielkorządcą Syrii był Kwiryniusz. Wybierali się więc wszyscy, aby się dać zapisać, każdy do swego miasta. Udał się także Józef z Galilei, z miasta Nazaret, do Judei, do miasta Dawidowego, zwanego Betlejem, ponieważ pochodził z domu i rodu Dawida, żeby się dać zapisać z poślubioną sobie Maryją, która była

brzemienna. Kiedy tam przebywali, nadszedł dla Maryi czas rozwiązania. Porodziła swego pierworodnego Syna, owinęła Go w pieluszki i położyła w żłobie, gdyż nie było dla nich miejsca w gospodzie.

W tej samej okolicy przebywali w polu pasterze i trzymali straż nocną nad swoją trzodą. Naraz stanął przy nich anioł Pański i chwala Pańska zewsząd ich oświeciła, tak że bardzo się przestraszyli. Lecz anioł rzekł do nich: «Nie bójcie się! Oto zwiastuję wam radość wielką, która będzie udziałem całego narodu: dziś w mieście Dawida narodził się wam Zbawiciel, którym jest Mesjasz, Pan. A to będzie znakiem dla was: znajdziecie Niemowlę, owinięte w pieluszki i leżące w żłobie». I nagle przyłączyło się do anioła mnóstwo zastępów niebieskich, które wielbiły Boga słowami:

«Chwała Bogu na wysokościach,
a na ziemi pokój
ludziom Jego upodobania» (Łk 2,1-14).

Chcąc zbliżyć się do Boga trzeba uklęknąć przed żłóbkiem betlejemskim i adorować Go ukrytego w Dzieciątku. Trzeba w duchu miłości Boga i bliźniego realizować swoje cele i zadania, by osiągnąć zbawienie. Niech zatem Boże Dziecię narodzi się i zamieszka w sercu każdego z nas.

*Śpiew kolędy: „Wśród nocnej ciszy”
(można odtworzyć nagranie z kolędą)*

Propozycja 1

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na cztery grupy. Uczniowie otrzymują karty pracy. Zapoznają się z tekstami nauczania Kościoła, odpowiadają na pytania do tekstu i układają hasło podsumowujące ten tekst. Czas pracy: 8 minut.

Grupa I

„Jezus narodził się w nędznej stajni, w ubogiej rodzinie; prości pasterze są pierwszymi świadkami tego wydarzenia. Właśnie w tym ubóstwie objawia się chwala nieba. Kościół nie przestaje opiewać chwały tej nocy:

Dzisiaj Dziewica wydaje na świat Wiecznego,
A ziemia użycza groty Niedostępnemu.

Wysławiają Go aniołowie i pasterze,
Zbliżają się mędrcy, idąc za gwiazdą,
Ponieważ narodziłeś się dla nas,
Małe Dzieciątko, wieczny Boże!" (KKK 525).

- Co Bóg objawił człowiekowi w ubóstwie i prostocie?
- Utwórz hasło podsumowujące ten tekst.

Grupa II

„«(...) Dziecię nam się narodziło,
Syn został nam dany» (Iz 9,5).

Przeżywamy dziś na nowo tajemnicę Bożego Narodzenia: również dla ludzi naszego czasu rodzi się to Dziecię, niosące światu zbawienie, a wszystkim ludziom radość i pokój. Wzruszeni stajemy przed szopką, aby wraz z Maryją spotkać Oczekiwanego przez narody, Odkupiciela człowieka, którego pragną wszystkie ludy. (...) Z Maryją kontemplujemy oblicze Chrystusa: w Dziecięciu owiniętym w pieluszki i złożonym w żłobie (por. Łk 2,7) przychodzi Bóg, aby nas nawiedzić i skierować nasze kroki na drogę pokoju (por. Łk 1,79). Maryja kontempluje Go, tuli i ogrzewa. Rozważa sens cudownych znaków, jakie otaczają tajemnicę Bożego Narodzenia" (Jan Paweł II, Orędzie „Urbi et Orbi”, z 25 grudnia 2002 r., nr 1).

- Czym charakteryzuje się coroczne przeżywanie tajemnicy Bożego Narodzenia?
- Utwórz hasło podsumowujące ten tekst.

Grupa III

„Boże Narodzenie to tajemnica miłości! To miłość Ojca, który posłał jednorodzonego Syna na świat, aby ofiarował nam dar swojego życia (por. 1J 4,8-9), Miłość «Boga-z-nami», Emmanuela, który przyszedł na świat, aby umrzeć na Krzyżu.

W zimnej stajni, pogrążonej w ciszy, dziewicza Matka, z sercem pełnym przeczuć, już przeżywa bolesny dramat Kalwarii. To będzie wstrząsająca walka pomiędzy światłem i ciemnością, pomiędzy śmiercią i życiem, nienawiścią i miłością. Książę Pokoju, narodzony dziś w Betlejem, odda na Golgocie swoje życie, aby na świecie zapanowała miłość" (Jan Paweł II, Orędzie „Urbi et Orbi”, z 25 grudnia 2002 r., nr 3).

- Dlaczego Boże Narodzenie jest tajemnicą miłości?
- Utwórz hasło podsumowujące ten tekst.

Grupa IV

„«Zajaśniał nam dzień święty». Dzień wielkiej nadziei: dziś narodził się Zbawiciel ludzkości! Narodziny dziecka zazwyczaj niosą światło nadziei wszystkim, którzy go niecierpliwie oczekiwali. Kiedy w grocie betlejemskiej narodził się Jezus, «wielkie światło» zajaśniało nad ziemią; wielka nadzieja wstąpiła w serca tych, którzy Go oczekiwali, lux magna, jak słyszymy w śpiewie liturgii w tym dniu Narodzenia Pańskiego. Z pewnością nie było ono «wielkie» według miary tego świata, gdyż początkowo widzieli je tylko Maryja, Józef, kilku pasterzy, potem Mędrcy, starzec Symeon, prorokini Anna – ci, których wybrał Bóg. A jednak pod osłoną i w ciszy tej świętej nocy dla każdego człowieka zajaśniała wspaniała, niegasnąca światłość; na świat przyszła wielka nadzieja, niosąca szczęście: «Słowo stało się ciałem (...). I oglądaliśmy Jego chwałę» (J 1,14)” (Benedykt XVI, Orędzie „Urbi et Orbi”, z 25 grudnia 2007 r.).

- Jakie dary otrzymała ludzkość wraz z przyjściem Syna Bożego na ziemię?
- Utwórz hasło podsumowujące ten tekst.

Prezentacja wyników pracy w grupach i podsumowanie katechety.

Propozycja 2

Uczniowie w ciszy zapoznają się z fragmentami z Katechizmu Kościoła Katolickiego i orędzi papieskich zamieszczonych w podręczniku. Następnie wyjaśniają, czym jest Boże Narodzenie.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

☺ ZAKOŃCZENIE

Po analizie wybranych tekstów źródłowych, przystępujemy do łamania się opłatkiem, odmawiając wcześniej modlitwę: „Ojczy nasz”.

Przy cichym akompaniamencie kolęd uczniowie składają sobie życzenia. Następnie zasiadają do stołu i śpiewają wspólnie kolędy.

PRACA DOMOWA

Podczas wieczornej modlitwy podziękuj Panu Bogu za Jego miłość.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Chwała Ojcu...”

60. WIELKI POST

• 40-DNIOWE PRZYGOTOWANIE DO WIELKANOCY

Cel ogólny

Ukazanie znaczenia Wielkiego Postu dla chrześcijanina.
Przedstawienie wartości pokuty w pogłębianiu wiary i miłości do Boga.
Kształtowanie postawy właściwego przeżycia Wielkiego Postu.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- identyfikuje Wielki Post z czasem umartwienia, pokuty i nawrócenia,
- streszcza teksty Pisma Świętego wzywające do pokuty,
- wyjaśnia duchową wartość postu i pokuty,
- objaśnia znaczenie Wielkiego Postu dla chrześcijanina,
- wskazuje na Środę Popielcową jako początek Wielkiego Postu,
- określa, na czym polega prawdziwe nawrócenie i pokuta,
- uzasadnia konieczność nawrócenia i pokuty,
- wybiera sposób przeżycia okresu Wielkiego Postu,
- analizuje swoje życie w świetle Chrystusowej nauki o pokucie,
- ocenia swoje dotychczasowe postępowanie,
- podejmuje wysiłek na rzecz duchowego przeżycia Wielkiego Postu.

Metody

Śpiew, techniki multimedialne, pogadanka, wykład, ekspozycja, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami, dialog z tekstem biblijnym), dialog z tekstem biblijnym, analiza tekstów z nauczania Kościoła, metoda hierarchizacji (uszeregowanie diamentowe), praca w grupach, rozmowa kierowana, dyskusja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, nagranie z pieśnią, karty pracy, „Diament” – kartoniki z tekstem, fragmenty Orędzia Jana Pawła II na Wielki Post 2005 r., Orędzie Benedykta XVI na Wielki Post 2010 r.

✠ MODLITWA

Śpiew: „Serce wielkie nam daj”.
(można odtworzyć nagranie z pieśnią)

☰ WPROWADZENIE

Propozycja 1

Odczytanie i analiza tekstu z podręcznika ucznia.

„Wielki Post, to szczególny czas uczenia się radości, poznawania siebie i dochodzenia do prawdy. Nie można zatrzymywać się na popiele sypanym na nasze głowy, na wyrzeczeniach i surowości wobec siebie samego. Pokuta wiąże się z odejściem od siebie i zmianą myślenia. Szukanie winy u innych, licytowanie, kto jest większym winowajcą, nawet rozczulanie się nad własną słabością nie mają większego sensu. Jeśli nie pojmiemy, że całe nasze życie jest uczeniem się radości – zaginiemy: najpierw w życiu, bo zabraknie nam optymizmu, później zaś w perspektywie wieczności – bo pesymizm udusi naszą nadzieję. Czas pokuty, to okazja powrotu do tego, co zagubiło się gdzieś w gąszczu terminów, problemów i spraw do załatwienia. Wracać powinniśmy przede wszystkim do... Boga. On jest zasadniczym celem człowieka i jako jedyny jest w stanie wymienić nasze zagubienie na radość” (Tadeusz Drozdowicz, *O radości Wielkiego Postu*).

Propozycja 2

Pogadanka na temat Wielkiego Postu.

Główną uroczystością roku liturgicznego jest Zmartwychwstanie. Okresem przygotowującym do tej uroczystości jest Wielki Post – czas osobistej pokuty i nawrócenia. Na pamiątkę postu Jezusa Chrystusa na początku IV wieku w Kościele wprowadzono post czterdziestodniowy. W VII wieku wyznaczono jako początek Wielkiego Postu Środę Popielcową, która na stałe weszła do tradycji Kościoła rzymskiego w 1570 roku. Zwyczaj posypywania głów popiołem na znak żałoby i pokuty znany był w wielu kulturach i tradycjach, min. w starożytnym Egipcie, u Arabów i w Grecji. W liturgii pojawił się w VIII wieku.

W Środę Popielcową obowiązuje wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych (od 14 roku życia) i post ścisły tj. trzy posiłki w ciągu dnia, w tym jeden do syta (od 18 do 60 roku życia).

Kościół w okresie Wielkiego Postu proponuje trzy drogi przybliżania się do Boga. Są nimi: post, jałmużna i modlitwa. Szaty liturgiczne są koloru fioletowego, a zamiast radosnej aklamacji „Alleluja” przed odczytaniem Ewangelii śpiewane jest „Chwała Tobie, Królu wieków” lub „Chwała Tobie, Słowo Boże”. Zakazane jest przyozdabianie ołtarza kwiatami, a gra na instrumentach muzycznych dozwolona jest tylko w celu podtrzymywania śpiewu. Zabroniony jest udział w zabawach. W Wielkim Poście są odprawiane nabożeństwa Drogi Krzyżowej i Gorzkich Żali. Organizuje się także kilkudniowe rekolekcje, które mają pomóc wiernym w dobrym przygotowaniu do Wielkanocy. Już samo rozpoczęcie tego okresu liturgicznego w Środę Popielcową, połączone z postem, z modlitwą oraz uczestnictwem w obrzędzie posypania głów popiołem, sprzyja głębokiej, duchowej przemianie.

Na dzisiejszej katechezie zastanowimy się, jak najlepiej przeżyć ten szczególny czas naszego zbliżania się do Boga, naszego nawrócenia i pokuty.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na sześć grup. Każda grupa otrzymuje kartę pracy. W oparciu o tekst Pisma Świętego, uczniowie wskazują powody podjęcia postu i jego znaczenie. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Oto dla was ustawa wieczysta: Dziesiątego dnia siódmego miesiąca będziecie pościć. Nie będziecie wykonywać żadnej pracy, ani tubylec, ani przybysz, który osiedlił się wśród was. Bo tego dnia będzie za was dokonywane przebłaganie, aby oczyścić was od wszystkich grzechów. Przed Panem będziecie oczyszczeni. Będzie to dla was

święty szabat odpoczynku. Będziecie w tym dniu pościć. (...) Będzie to dla was ustawa wieczysta, ażeby raz w roku dokonywano prześlągnięcia za wszystkie grzechy Izraelitów” (Kpł 16,29-31.34a).

Grupa II

„I był tam [Mojżesz] u Pana czterdzieści dni i czterdzieści nocy, i nie jadł chleba, i nie pił wody. I napisał na tablicach słowa przymierza – Dziesięć Słów” (Wj 34,28).

Grupa III

„Zwróciłem więc twarz do Pana Boga, oddając się modlitwie i błągnięciu w postach, pokucie i popiele” (Dn 9,3).

Grupa IV

„Wzięli potem ich kości i pogrzebali pod Tamaryszkiem w Jabesz. Pościli potem przez siedem dni” (1Sm 31,13).

„Dawid błągał Boga za chłopcem i zachowywał surowy post, a wróciwszy do siebie, całą noc leżał na ziemi. Dostojnicy jego domu, podszedłszy do niego, chcieli podźwignąć go z ziemi: bronił się jednak; w ogóle z nimi nie jadł” (2Sm 12,16-17).

Grupa V

„Wówczas oni rzekli do Niego: «Uczniowie Jana dużo poszczą i modły odprawiają, tak samo uczniowie faryzeuszów; Twój zaś jedzą i piją». Jezus rzekł do nich: «Czy możecie gości weselnych nakłonić do postu, dopóki pan młody jest z nimi? Lecz przyjdzie czas, kiedy zabiorą im pana młodego, i wtedy, w owe dni, będą pościli»” (Łk 5,33-35).

Grupa VI

„«Ten zaś rodzaj złych duchów wyrzuca się tylko modlitwą i postem»” (Mt 17,21).

Po zakończeniu pracy w grupach następuje jej omówienie i podsumowanie katechety.

Odczytanie i analiza tekstu z Pisma Świętego.

„Kiedy pościcie, nie bądźcie posępni jak obłudnicy. Wybierają oni wygląd ponury, aby pokazać ludziom, że poszczą. Zaprawdę, powiadam wam: już odebrali swoją nagrodę. Ty zaś, gdy pościsz, namaść sobie głowę i umyj twarz, aby nie ludziom pokazać, że pościsz, ale Ojcu twemu, który jest w ukryciu. A Ojciec twój, który widzi w ukryciu, odda tobie” (Mt 6,16-18).

– Jakiej postawy w czasie postu oczekuje od nas Chrystus?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Post w niektórych sytuacjach łączony był z określoną intencją, np. przebłaganie Boga za popełnione grzechy, wybłaganie łaski u Boga czy przygotowanie się na spotkanie z Bogiem. Jezus zaś zwraca uwagę na wewnętrzną, duchową wartość postu.

Dialog z tekstem biblijnym.

Uczniowie pracują z tekstem biblijnym (Iz 58,5-8). Wybrana przez katechetę grupa uczniów przyjmuje rolę, która polega na udzielaniu odpowiedzi na stawiane pytania, jakie kierują do nich pozostali uczniowie (w pracy należy zwrócić uwagę na odczucia i oceny, jakie pojawiają się w związku z przeczytanym tekstem).

„Czyż to jest post, jaki Ja uznaję, dzień, w którym się człowiek umartwia? Czy zwieszanie głowy jak sitowie i użycie woru z popiołem za posłanie – czyż to nazwiesz postem i dniem miłym Panu? Czyż nie jest raczej ten post, który wybieram: rozerwać kajdany zła, rozwiązać więzy niewoli, wypuścić wolno uciśnionych i wszelkie jarzmo połamać; dzielić swój chleb z głodnym, wprowadzić w dom biednych tułaczy, nagiego, którego ujrzysz, przyodziać i nie odwrócić się od współziomków. Wtedy twoje światło wzejdzie jak zorza i szybko rozkwitnie twe zdrowie. Sprawiedliwość twoja poprzedzać cię będzie, chwała Pańska iść będzie za tobą” (Iz 58,5-8).

Podsumowanie pracy uczniów przez katechetę.

Izajasz poucza, iż zachowywanie postu nie jest wartością samą w sobie, lecz zobowiązuje nas do uczynków miłosierdzia względem bliźniego, do stawania się lepszym człowiekiem, mającym wielkie serce.

Analiza tekstów z nauczania Kościoła.

Ojciec Święty Jan Paweł II wskazuje:

(odczytanie tekstu Orędzia, zamieszczonego w podręczniku ucznia)

„Wielki Post każdego roku jawi się nam jako czas sprzyjający wzmożeniu modlitwy i pokuty, otwierając serce na pokorne przyjęcie woli Bożej. W tym okresie wskazywana jest nam duchowa droga, będąca przygotowaniem do ponownego przeżywania wielkiej tajemnicy śmierci i zmartwychwstania Chrystusa, przede wszystkim poprzez pilniejsze słuchanie słowa Bożego oraz bardziej wielkoduszne praktykowanie umartwienia, dzięki czemu możemy hojniej przyjść z pomocą bliźniemu w potrzebie” (Jan Paweł II, Orędzie na Wielki Post, 2005 r.).

– Co o Wielkim Poście mówi Ojciec Święty Jan Paweł II?

O znaczeniu Wielkiego Postu poucza także papież Benedykt XVI:

(odczytanie tekstu Orędzia, zamieszczonego w podręczniku ucznia)

„Drodzy bracia i siostry, uwieńczeniem Wielkiego Postu jest Triduum paschalne, podczas którego również w tym roku będziemy wysławiać sprawiedliwość Bożą, która jest pełnią miłości, daru i zbawienia. Oby ten czas pokuty był dla każdego chrześcijanina czasem prawdziwego nawrócenia i intensywnego zgłębiania tajemnicy Chrystusa, który przyszedł, by stało się zadość wszelkiej sprawiedliwości” (Benedykt XVI, Orędzie na Wielki Post, 2010 r.).

– Do czego powinien prowadzić człowieka post?

– Jaką wartość nadprzyrodzoną niesie ze sobą praktyka postna?

Aby czas Wielkiego Postu był przez nas owocnie przeżyty, musi mu towarzyszyć duch żywej wiary.

Odczytanie i analiza tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Podobnie jak u Proroków, wezwanie Jezusa do nawrócenia i pokuty nie ma na celu najpierw czynów zewnętrznych, «wora pokutnego i popiołu», postów i umartwień, lecz nawrócenie serca, pokutę wewnętrzną. Bez niej czyny pokutne pozostają bezowocne i kłamliwe. Przeciwnie, nawrócenie wewnętrzne skłania do uzewnętrznienia tej postawy przez znaki widzialne, gesty i czyny pokutne” (KKK 1430).

Częsta modlitwa, udział w nabożeństwach wielkopostnych i w rekolekcjach pozwolą nam zbliżyć się do Boga, stać się nowym człowiekiem. Powinniśmy pamiętać także, że post jest również dobrowolnym odmówieniem sobie różnych przyjemności, by w ten sposób okazać Bogu swoją miłość. Spróbujmy zatem w czasie Wielkiego Postu podjąć taki wysiłek.

Autorefleksja.

W chwili ciszy, przepróśmy Boga za nasze grzechy.

Pomyślmy:

- Jak dotychczas przeżywałem czas Wielkiego Postu?
- Co mogę uczynić, aby w Wielkim Poście przybliżyć się do Boga?
- Jakie są moje postanowienia wielkopostne?

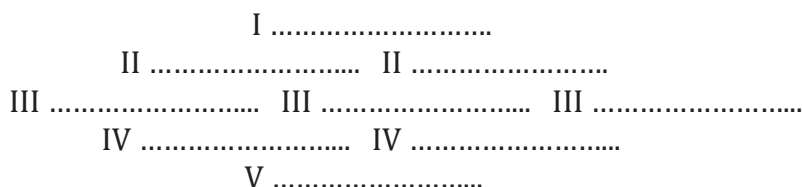
Po rachunku sumienia następuje osobista modlitwa o dobre przeżycie Wielkiego Postu.

☺ ZAKOŃCZENIE

Praca w grupach – metoda hierarchizacji (uszeregowanie diamentowe).

Dzielimy uczniów na grupy. Każda grupa otrzymuje 9 kartoników, na których zapisane są różne sposoby dobrego przeżycia Wielkiego Postu. Uczniowie układają tzw. „diament”, według hierarchii. Czas pracy: 3 minuty.

Udział w rekolekcjach wielkopostnych	Udział w nabożeństwach wielkopostnych	Wyrzeczenia wielkopostne	Wytrwanie w podjętych wyrzeczeniach	Poprawa swojego życia
Częsta autorefleksja.	Spowiedź wielkopostna	Uczynki miłosierdzia	Propozycja grupy	

Prezentacja pracy. Uczniowie uzasadniają swoją hierarchię.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Zachęcamy uczniów do udziału w liturgii Środy Popielcowej. Omawiamy obrzęd posypania głów popiołem.

Popiół jest symbolem znikomości świata oraz pokory i pokuty. Poddając się publicznie obrzędowi posypania głów popiołem, uznajemy naszą grzeszność i wyrażamy chęć poprawy.

PRACA DOMOWA

Napisz, co możesz zrobić, aby w okresie Wielkiego Postu właściwie przygotować się do przeżywania Wielkanocy.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Któryś za nas cierpiął rany...”

61. PRZYGOTOWANIE DO REKOLEKCJI WIELKOPOSTNYCH

Cel ogólny

Ukazanie wartości i sensu rekolekcji w oparciu o przypowieści o siewcy.
Zachęcenie do sumiennego uczestniczenia w rekolekcjach wielkopostnych.
Kształtowanie postawy odpowiedzialności za dobre przeżycie rekolekcji wielkopostnych.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- podaje warunki dobrego przeżycia rekolekcji wielkopostnych,
- streszcza treść przypowieści o siewcy – Mt 13,1-9,
- wyjaśnia sens udziału w rekolekcjach wielkopostnych,
- uzasadnia swój udział w rekolekcjach wielkopostnych,
- wskazuje na związek rekolekcji z przypowieścią o siewcy,
- wnioskuje, że rekolekcje wielkopostne prowadzą do nawrócenia,
- przyjmuje odpowiedzialność za dobre przeżycie rekolekcji wielkopostnych.

Metody

Rozmowa kierowana, praca w grupach, „metaplan”, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami, zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego), analiza tekstów z nauczania Kościoła, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, kartki – format A3, markery.

✠ MODLITWA

„Któryś za nas cierpiał rany”.

WPROWADZENIE

Wielki Post to czas nawrócenia i pokuty. W dobrym przeżyciu tego okresu pomocne są rekolekcje wielkopostne.

Rozmowa kierowana na temat rekolekcji.

- Czym są rekolekcje?
- Kiedy przeżywamy rekolekcje?
- W czym są pomocne rekolekcje?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Praca w grupach – „metaplan”.

Dzielimy uczniów na cztery grupy. Rozdajemy kartki – format A3 i markery. Zadaniem uczniów jest podzielić kartkę na cztery kwadraty („na krzyż”). W kolejnych kwadratach uczniowie notują pytania i odpowiedzi (według wskazań schematu). Czas pracy: 10 minut.

PRZEŻYWANIE REKOLEKCJI WIELKOPOSTNYCH	
A. Jak jest?	B. Jak powinno być?
C. Dlaczego nie jest tak, jak być powinno?	D. Wnioski:

*Prezentacja pracy uczniów. Wnioski notujemy na tablicy.
Podsumowanie katechety.*

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

ROZWINIĘCIE

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Mt 13,1-9.

Analiza tekstu biblijnego – opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

„Owego dnia Jezus wyszedł z domu i usiadł nad jeziorem. Wnet zebrały się koło Niego tłumy tak wielkie, że wszedł do łodzi

i usiadł, a cały lud stał na brzegu. I mówił im wiele w przypowieściach tymi słowami:

«Oto siewca wyszedł siał. A gdy siał, niektóre [ziarna] padły na drogę, nadleciały ptaki i wydziobały je. Inne padły na miejsca skaliste, gdzie niewiele miały ziemi; i wnet powschodziły, bo gleba nie była głęboka. Lecz gdy słońce wzeszło, przypaliły się i uschły, bo nie miały korzenia. Inne znowu padły między ciernie, a ciernie wybują i zagłuszyły je. Inne w końcu padły na ziemię żyzną i plon wydały, jedno stokrotny, drugie sześćdziesięciokrotny, a inne trzydziestokrotny. Kto ma uszy, niechaj słucha!» (Mt 13,1-9).

- Kogo oznacza siewca?
- Co oznacza ziarno?
- Jakie obrazy można wyróżnić w przypowieści?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Pracując dalej z tekstem Ewangelii wg św. Mateusza, dowiemy się, co te obrazy oznaczają.

Odczytanie tekstu z Pisma Świętego – Mt 13,19-23.

Analiza tekstu biblijnego – zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Uczniowie przedstawiają swoje odczucia, jakie wywołał w nich odczytany tekst (Co podoba mi się? Co mnie drażni? Dlaczego? Które zdanie w tekście biblijnym przemawia do mnie, które nie i dlaczego?).

lub

Uczniowie mogą zająć stanowisko wobec całego tekstu:

- Jak mogę urzeczywistnić tekst Pisma Świętego w życiu?
- Co należałoby w życiu zmienić, by żyć w zgodzie z tekstem Pisma Świętego?

„Do każdego, kto słucha słowa o królestwie, a nie rozumie go, przychodzi Zły i porywa to, co zasiane jest w jego sercu. Takiego człowieka oznacza ziarno posiane na drodze. Posiane na miejsce skaliste oznacza tego, kto słucha słowa i natychmiast

z radością je przyjmuje; ale nie ma w sobie korzenia, lecz jest niestały. Gdy przyjdzie ucisk lub prześladowanie z powodu słowa, zaraz się załamuje. Posiane między ciernie oznacza tego, kto słucha słowa, lecz troski doczesne i ułuda bogactwa zagłuszają słowo, tak że zostaje bezowocne. Posiane w końcu na ziemię żyzną oznacza tego, kto słucha słowa i rozumie je. On też wydaje plon: jeden stokrotny, drugi sześćdziesięciokrotny, inny trzydziestokrotny” (Mt 13,19-23).

Podsumowanie katechety.

Tak jak od gleby zależy, czy ziarno wyda dobre plony, tak od nas zależy, czy czas rekolekcji zaowocuje w naszym życiu. Czas dany od Boga na rekolekcje warto dobrze wykorzystać, aby stać się żyzną glebą, która wyda plony i to stokratne.

Odczytanie i analiza tekstów z nauczania Kościoła.

Odczytanie tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Jezus zaprasza grzeszników do stołu Królestwa: «Nie przyszedłem, aby powołać sprawiedliwych, ale grzeszników» (Mk 2,17). Zaprasza ich do nawrócenia, bez którego nie można wejść do Królestwa, ale ukazuje im słowem i czynem bezgraniczne miłosierdzie Ojca wobec nich i ogromną «radość z jednego grzesznika, który się nawraca» (Łk 15,7). Największym dowodem tej miłości będzie ofiara Jego własnego życia «na odpuszczenie grzechów» (Mt 26,28)” (KKK 545).

- Jaką postawę przyjmuje Jezus wobec grzeszników?
- Co jest dowodem miłości Jezusa do grzeszników?

Odczytanie fragmentu adhortacji Jana Pawła II – „Nowa nadzieja dla Libanu”, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Dlatego, razem z ich pasterzami, zachęcam wiernych katolików do umacniania przyłągnięcia do Chrystusa przez studium, czytanie Biblii w rodzinie, uczestniczenie w zajęciach grup biblijnych, w spotkaniach i czuwaniach poświęconych Biblii w parafiach, szkołach, uniwersytetach i ruchach kościelnych. Proszę, żeby dla młodzieży i dorosłych organizowano rekolekcje oparte na słowie Bożym

i na dogmacie chrześcijańskim. W dziedzinie techniki i nauki większość wiernych zdobywa w istocie rzeczy coraz większą wiedzę. Poznanie tajemnicy chrześcijańskiej powinno dorównywać kroku temu postępowi, tak żeby życie duchowe mogło rozjaśniać życie codzienne” (Jan Paweł II, adhortacja „Nowa nadzieja dla Libanu”).

- Do czego zachęca wierzących Ojciec Święty Jan Paweł II?
- W jaki sposób realizuje się nasze mocne przyłgnięcie do Chrystusa?
- Co daje nam przyłgnięcie do Chrystusa?

☺ ZAKOŃCZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Od dzieciństwa kochałem Boga, nigdy nie było w moim życiu jakiegoś totalnego odwrótu od Chrystusa i wiary. Dziś mogę podziękować za to moim rodzicom, którzy swoją wiarą budowali moją wiarę. Ciągle jednak miałem poczucie, że moje życie chrześcijańskie jest konsekwencją oddziaływania innych ludzi na mnie, a nie mojego osobistego spotkania i rozpoznania Chrystusa. Zdarzyło się to podczas szkolnych rekolekcji wielkopostnych. Nigdy nie przeżywałem takich rekolekcji i nie wiedziałem, że Ewangelia może być tak atrakcyjna. Ostatniego dnia podczas Mszy świętej była modlitwa oddania swojego życia Jezusowi. Uczyniłem to z wielkim pragnieniem, aby Chrystus wszedł w moje życie całkowicie, abym mógł Go rozpoznawać w drugim człowieku, na modlitwie, a przede wszystkim, abym każdą Mszę świętą przeżywał tak, jak tę rekolekcyjną” (Przemek).

Bóg czeka, abyśmy przybliżyli się do Niego, otworzyli na to, co On chce nam powiedzieć. Wsłuchajmy się w Jego słowo, które do nas kieruje. Nie dajmy się zagłuszać tym, co nieważne. Niech czas rekolekcji będzie czasem naszego spotkania z Bogiem, a w codziennej modlitwie prosimy Boga o dobre i owocne przeżycie rekolekcji.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Co czynię, by przybliżyć się do Chrystusa?
- W jaki sposób przyjmuję słowo, które Bóg do mnie kieruje?
- Co mogę zrobić, aby właściwie wykorzystać czas rekolekcji wielkopostnych?

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę o dobre przeżycie rekolekcji wielkopostnych.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

Pomódlmy się o dobre przeżycie rekolekcji wielkopostnych.

„Ojcze nasz”.

62. TRIDUUM PASCHALNE UPAMIĘTNIENIEM TAJEMNIC NASZEJ WIARY

Cel ogólny

Przedstawienie prawdy, że Triduum Paschalne jest upamiętnieniem tajemnic naszej wiary.

Wychowanie do właściwego uczestnictwa w liturgii Triduum Paschalnego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- wylicza wydarzenia zbawcze związane z Wielkim Tygodniem,
- wymienia znaki liturgiczne związane z Triduum Paschalnym,
- przytacza wybrane teksty biblijne dotyczące świętych dni paschalnych,
- wyjaśnia znaczenie znaków liturgicznych związanych z wydarzeniami Triduum Paschalnego,
- objaśnia znaczenie wydarzeń Triduum Paschalnego dla człowieka,
- opisuje najważniejsze elementy liturgii Wielkiego Tygodnia,
- wskazuje na konieczność osobistego zaangażowania w liturgię Wielkiego Tygodnia,
- dowodzi, że Triduum Paschalne upamiętnia tajemnice naszej wiary,
- planuje udział w liturgii Triduum Paschalnego.

Metody

Wykład, rozmowa kierowana, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (przyporządkowanie tekstu biblijnego, zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego), analiza tekstów z nauczania Kościoła, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, „Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza”, świeca.

✠ MODLITWA

„Akt nadziei”.

☰ WPROWADZENIE

Przeżywamy okres Wielkiego Postu. Powinien być to dla nas czas odnowy wiary, nawrócenia i pokuty, przemiany życia, aby jak najlepiej przygotować swoje serca do przeżywania świąt Zmartwychwstania Pańskiego.

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Święte Triduum Paschalne. (...) Wielki Czwartek stał się pamiątką i dziękczynieniem za dar Eucharystii i dar kapłaństwa. Nie był to dzień smutku, lecz radości, że Jezus wiedząc, że zbliża się Jego godzina daje nam Swoje Ciało i Krew, abyśmy się nimi umacniali. Dał nam Siebie. (...) Wielki Piątek, który dotychczas był dla mnie znakiem wielkiego smutku i żałoby stał się świętem zwycięstwa. Chrystus po to przyszedł na świat, żeby obmyć nas swoją świętą krwią. Pokłon w stronę tajemnicy krzyża miał dla mnie charakter dziękczynny. (...) W Wielką Sobotę przeżywałem ciszę, która była oczekiwaniem na zmartwychwstanie, na powrót Oblubieńca. (...) I w końcu nadszedł szczyt całego Świętego Triduum Paschalnego – Msza Wigilii Paschalnej – czas radosnego Alleluja. (...) Pierwszym ważnym symbolem było zapalenie Paschału, który następnie rozjaśnia ciemności nocy i wyprowadza nas z niej, tak jak Bóg wyprowadzał Izraela z ziemi egipskiej (...). Liturgia słowa w swym bogactwie doskonale ukazywała wagę tego święta. Następnie odbyła się liturgia chrzcielna, w czasie której przyjęliśmy z wielką radością nowego chrześcijanina. Prawdziwym szczytem tej Mszy była liturgia Eucharystii, w czasie której mogłem uczestniczyć w wielkiej tajemnicy, w której Zmartwychwstały Chrystus dał nam samego siebie na pokarm dla nas. Wspaniałym zakończeniem było uwielbienie śpiewem. Warto było czuwać w tę wspaniałą noc, w której Jezus Chrystus zmartwychwstał. Warto było pokazać swą radość z tego wydarzenia śpiewem. Ta radosna uroczystość na zawsze zostanie w mej pamięci” (Michał Z.).

Wielki Tydzień rozpoczyna się Niedzielą Palmową, która jest wspomnieniem uroczystego wjazdu Jezusa do Jerozolimy. Punktem kulminacyjnym Wielkiego Tygodnia jest Triduum Paschalne, którego istotą jest celebracja Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Chrystusa.

Odczytanie tekstu z podręcznika ucznia.

„Ponieważ dzieła odkupienia ludzi i doskonałego uwielbienia Boga Chrystus dokonał przez paschalne misterium swojej błogosławionej Męki, przez które umierając zniweczył naszą śmierć i zmartwychwstając przywrócił nam życie, święte Triduum Męki i Zmartwychwstania Pańskiego jaśnieje jako szczyt roku liturgicznego. Takie znaczenie, jakie niedziela ma w tygodniu, uroczystość Wielkanocy ma w roku liturgicznym.

Paschalne Triduum Męki i Zmartwychwstania Pańskiego rozpoczyna się od wieczornej Mszy Wieczerzy Pańskiej, ma swoje centrum w Wigilii Paschalnej i kończy się Nieszporami Niedzieli Zmartwychwstania” (*Ogólne normy roku liturgicznego kalendarza*, nr 18).

- Czym jest Triduum Paschalne?
- Kiedy rozpoczyna się i kiedy kończy Triduum Paschalne?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Uroczyste odczytanie tekstu biblijnego przez katechetę i podsumowanie jego treści.

„Jeśliście więc razem z Chrystusem powstali z martwych, szukajcie tego, co w górze, gdzie przebywa Chrystus zasiadając po prawicy Boga. Dążcie do tego, co w górze, nie do tego, co na ziemi. Umarliście bowiem i wasze życie jest ukryte z Chrystusem w Bogu. Gdy się ukaże Chrystus, nasze życie, wtedy i wy razem z Nim ukażecie się w chwale” (Kol 3,1-4).

Wydarzenia związane z męką, śmiercią i zmartwychwstaniem Chrystusa przeżywamy w szczególny sposób w czasie liturgii Triduum Paschalnego.

Praca w grupach.

Propozycja 1

Analiza tekstu biblijnego – przyporządkowanie tekstu biblijnego.

Katecheta dzieli uczniów na 4 grupy. Na podstawie fragmentów Pisma Świętego uczniowie przyporządkowują poszczególne dni Wielkiego Tygodnia odpowiednim wydarzeniom. Czas pracy: 10 minut.

Propozycja 2

Analiza tekstu biblijnego – zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Grupa I

„Ja bowiem otrzymałem od Pana to, co wam przekazałem, że Pan Jezus tej nocy, kiedy został wydany, wziął chleb i dzięki uczyniwszy, połamał i rzekł: «To jest Ciało moje za was wydane. Czyńcie to na moją pamiątkę!» Podobnie, skończywszy wieczerzę, wziął kielich, mówiąc: «Ten kielich jest Nowym Przymierzem we Krwi mojej. Czyńcie to, ile razy pić będziecie, na moją pamiątkę!» Ilekroć bowiem spożywacie ten chleb albo pijecie kielich, śmierć Pana głosicie, aż przyjdzie” (1Kor 11,23-26).

Grupa II

„Zabrali zatem Jezusa. A On sam dźwigając krzyż, wyszedł na miejsce zwane Miejscem Czaszki, które po hebrajsku nazywa się Golgota. Tam Go ukrzyżowano, a z Nim dwóch innych, z jednej i drugiej strony, pośrodku zaś Jezusa. Wypisał też Piłat tytuł winy i kazał go umieścić na krzyżu. A było napisane: «Jezus Nazarejczyk, Król Żydowski»” (J 19,16b-19).

Grupa III

„Pod wieczór przyszedł zamożny człowiek z Arymatei, imieniem Józef, który też był uczniem Jezusa. Udał się on do Piłata i poprosił o ciało Jezusa. Wówczas Piłat kazał je wydać. Józef zabrał ciało, owinał je w czyste płótno i złożył w swoim nowym grobie, który kazał wykuć w skale. Przed wejściem do grobu zatoczył duży kamień i odszedł. Lecz Maria Magdalena i druga Maria pozostały tam, siedząc naprzeciw grobu” (Mt 27,57-61).

Grupa IV

„Po upływie szabatu, o świcie pierwszego dnia tygodnia przyszła Maria Magdalena i druga Maria obejrzeć grób. A oto powstało wielkie trzęsienie ziemi. Albowiem anioł Pański zstąpił z nieba, podszedł, odsunął kamień i usiadł na nim. Postać jego jaśniała jak błyskawica, a szaty jego były białe jak śnieg. Ze strachu przed nim zadrżeli strażnicy i stali się jakby umarli.

Anioł zaś przemówił do niewiast: «Wy się nie bójcie! Gdyż wiem, że szukacie Jezusa Ukrzyżowanego. Nie ma Go tu, bo zmartwychwstał, jak powiedział. Chodźcie, zobaczcie miejsce, gdzie leżał. A idźcie szybko i powiedzcie Jego uczniom: Powstał z martwych i oto udaje się przed wami do Galilei. Tam Go ujrzycie. Oto, co wam powiedziałem»” (Mt 28,1-7).

Prezentacja pracy w grupach.

Podsumowanie pracy w grupach.

TRIDUUM PASCHALNE:

- Wielki Czwartek (wieczór) – Msza Wieczery Pańskiej, ustanowienie sakramentu Eucharystii i kapłaństwa;
- Wielki Piątek – Droga Krzyżowa Jezusa;
- Wielka Sobota – ciało Pana Jezusa spoczywa w grobie;
- Wigilia Paschalna (noc z soboty na niedzielę) – Wielka Noc Zmartwychwstania Pańskiego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Odczytanie i analiza nauczania Ojca Świętego Jana Pawła II, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„W tych dniach Wielkiego Tygodnia wchodzimy w samo serce Bożego zamysłu zbawienia. Kościół pragnie przypomnieć wszystkim, (...) że Chrystus umarł za każdego człowieka, ponieważ dar zbawienia jest powszechny. Kościół ukazuje oblicze Boga ukrzyżowanego, który nie budzi lęku, ale promieniuje miłością i miłosierdziem. Nie sposób pozostać obojętnym wobec ofiary Chrystusa! W sercu człowieka, który rozważa mękę Pana, budzi się spontanicznie uczucie głębokiej wdzięczności. Towarzysząc Mu duchowo w drodze na Kalwarię, można w pewien sposób doświadczyć światłości i radości,

promieniujących z Jego zmartwychwstania” (Jan Paweł II, Watykan, 19 kwietnia 2000 r.);

„Historia zbawienia to zasadnicze stwierdzenie jednej wielkiej interwencji Boga w dzieje człowieka. Interwencja ta osiąga swój punkt kulminacyjny w Tajemnicy Paschalnej – Męki, Śmierci, Zmartwychwstania i Wniebowstąpienia Jezusa – a dopełnia się Pięćdziesiątnicą” (Jan Paweł II, *Przekroczyć próg nadziei*, Lublin 1994).

– Co jest punktem kulminacyjnym historii naszego zbawienia?

☺ ZAKOŃCZENIE

Liturgia Triduum Paschalnego jest niezwykle bogata w znaki i symbole. Znajomość znaczenia znaków liturgicznych, związanych z liturgią Świętych Dni Paschalnych, pomaga nam wnikać głębiej w wielkie Sprawy Boże, które będziemy przeżywać w czasie tych świętych dni.

Znaki liturgiczne związane z wydarzeniami Wielkiego Tygodnia służą do ukazania niewidzialnych spraw Bożych i mają moc sprawiania skutków duchowych, zgodnie z ich naturą. Wpatrując się w te święte znaki, pobudzajmy naszego ducha do kontemplacji wydarzeń zbawczych, które ofiarował nam Boski Zbawiciel – Jezus Chrystus. Umocnieni Jego miłością, dołożmy wszelkich starań, aby nasza miłość do Boga i człowieka była wielka i autentyczna.

Znaki liturgiczne Wielkiego Czwartku:

– kielich – symbol nowego grobu Pańskiego, ponieważ służy do składania w nim Krwi Chrystusa Eucharystycznego; przypomina również Wieczernik;

– chleb i wino – z jednej strony symbolizują trud i pracę człowieka, a z drugiej zjednoczenie wiernych z Chrystusem i udział w Jego Bóstwie; to także symbole pokarmu duchowego;

– ołtarz – symbol jednego Zbawiciela – Jezusa Chrystusa oraz jednej Eucharystii.

Znaki liturgiczne Wielkiego Piątku:

– krzyż – znak Ofiary Krzyżowej Chrystusa, która uobecnia się we Mszy świętej; symbol życia wiecznego, miłości i przebaczenia; to najświętszy znak ze wszystkich znaków.

Znaki liturgiczne Wielkiej Soboty:

– światło – symbolizuje Chrystusa – „Światłość” świata, która prowadzi nas do Boga; to także symbol radości w Panu;

– woda święcona – znak chrztu świętego, oczyszczenia i wszczęcia nas w misterium Chrystusa.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Podsumowanie istoty Trzech Świętych Dni Paschalnych, upamiętniających tajemnice naszej wiary.

W Wielki Czwartek sprawowana jest rano Msza Krzyżma świętego, celebrowana w kościele katedralnym przez biskupa i prezbiterów danej diecezji. Podczas tej Mszy świętej biskup błogosławi oleje święte. Wieczorem jest sprawowana uroczysta Msza Wieczery Pańskiej, która rozpoczyna *Święte Triduum Paschalne*. Jest ona sprawowana na pamiątkę Ostatniej Wieczery, podczas której Chrystus ofiarował Bogu Ojcu pod postaciami chleba i wina Swoje Ciało i Swoją Krew. Podczas tego wydarzenia, Pan Jezus ustanowił dwa sakramenty święte – Kapłaństwo i Eucharystię. Następnie po Mszy świętej przenosi się puszki z Najświętszym Sakramentem do kaplicy adoracji, zwanej Ołtarzem Wystawienia.

W Wielki Piątek nie sprawuje się Mszy świętej, z powodu wielkiego szacunku dla ofiary Jezusa Chrystusa, poniesionej na krzyżu za grzechy całego świata. Jest to dzień powagi, skupienia i postu, w którym szczególnie czci się drzewo krzyża. Od rana trwa adoracja Najświętszego Sakramentu. Odbywa się także nabożeństwo Drogi Krzyżowej. Centrum tego dnia stanowi Liturgia Męki Pańskiej. Zgodnie z wielowiekową tradycją na koniec Liturgii, Najświętszy Sakrament przenosi się do Grobu Pańskiego.

W Wielką Sobotę Kościół trwa przy Grobie Pańskim, rozważając Mękę i Śmierć Chrystusa. W Polsce i niektórych sąsiednich krajach

tradycyjnie wierni przynoszą w tym dniu w koszach potrawy wielkanocne, aby je poświęcić.

W Wigilię Paschalną (po zapadnięciu zmroku) odbywa się uroczyste poświęcenie ognia i paschału, a następnie w obrzędach liturgii Wigilii Wielkanocnej następuje poświęcenie wody chrzcielnej i odnowienie przyrzeczeń chrztu świętego.

Wydarzenia Wielkiego Tygodnia są wyrazem zwycięstwa życia nad śmiercią i przejawem bezgranicznej miłości Chrystusa do ludzi. Dają nam możliwość zrozumienia tajemnic naszej wiary.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak często spotykam się z Jezusem w Eucharystii?
- Jak wyrażam wdzięczność Jezusowi za to, że umarł na krzyżu dla naszego zbawienia?
- W jaki sposób angażuję się w przeżycia liturgii Wielkiego Tygodnia?

PRACA DOMOWA

Napisz, co to znaczy, że wydarzenia Wielkiego Tygodnia są upamiętnieniem tajemnic naszej wiary.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4).

MODLITWA

Módlmy się o dobre przeżycie czasu Wielkiego Tygodnia.

„Ojcze nasz”.

63. ZMARTWYCHWSTAŁY CHRYSYTUS ZBAWICIELEM WIERZĄCYCH

Cel ogólny

Ukazanie prawdy o zmartwychwstaniu Chrystusa.

Umocnienie wiary w Zmartwychwstałego Chrystusa – Zbawiciela wierzących.

Kształtowanie postawy wdzięczności za odkupienie i zmartwychwstanie Chrystusa.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- definiuje słowo „zmartwychwstanie”,
- podaje, że Zmartwychwstały Chrystus jest Zbawicielem wierzących,
- streszcza teksty źródłowe z nauczania Kościoła mówiące o zmartwychwstaniu Chrystusa,
- objaśnia, co to znaczy, że Zmartwychwstały Chrystus jest Zbawicielem wierzących,
- stwierdza, że przez zmartwychwstanie Chrystus pokonał śmierć, grzech, szatana,
- wnioskuje, że zmartwychwstanie Chrystusa jest fundamentalną prawdą naszej wiary,
- uzasadnia, że zmartwychwstanie Chrystusa jest faktem i największym cudem,
- przyjmuje odpowiedzialność za kształtowanie postawy wdzięczności za odkupienie i zmartwychwstanie Chrystusa.

Metody

Pogadanka, praca w grupach (w parach), analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami, zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego – notatka biblijna), analiza tekstów z nauczania Kościoła, dyskusja, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, karty pracy, tekst modlitwy z Orędzia „Urbi et Orbi”, Ojca Świętego Jana Pawła II, na Wielkanoc 2005 r.

✠ MODLITWA

„Wierzę w Boga”.

☰ WPROWADZENIE

Odczytanie i analiza świadectwa z podręcznika ucznia.

„Jezus spotkał mnie w bardzo trudnym momencie mojego życia. W momencie, kiedy wszystko straciło sens, wszystko się dla mnie skończyło. Wtedy pewna osoba powiedziała mi: *Bóg cię kocha i zależy Mu na tobie!* Wraz z podjęciem decyzji, że oddaję Jezusowi moje życie, wszystko zaczęło się na nowo:

- mogę na wiele spraw spojrzeć inaczej,
- zaufałem Jezusowi, że wszystkim się zajmie,
- mój umysł odzyskał spokój, moje serce wypełnia pokój,
- stoję obok problemów, oddałem je Jezusowi, który je zabrał, aby dać mi nowe życie.

Dzisiaj wiem, że Jezus jest ze mną, jest moim najlepszym Przyjacielem. Dzisiaj wiem, że wszystko zyskałem w *Nim – Jezusie Zmartwychwstałym* (Jan).

- Czego dokonał Jezus zmartwychwstały w życiu autora świadectwa?

Pogadanka na temat zmartwychwstania Chrystusa.

- Co wiemy o zmartwychwstaniu Chrystusa?
- Jakimi słowami wyznajemy wiarę w to, że Chrystus zmartwychwstał?

Zmartwychwstanie Chrystusa jest podstawową prawdą chrześcijaństwa, spełnieniem obietnic Starego Testamentu, a Wielkanoc największym świętem Kościoła Chrystusowego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

ROZWINIĘCIE

Św. Paweł w Liście do Koryntian głosi najbardziej radosną prawdę. Świadczy o wydarzeniu, które stanowi centrum chrześcijaństwa. Podaje prawdę będącą fundamentem naszej wiary, a mianowicie to, że Chrystus zmartwychwstał.

Propozycja 1

Praca w grupach.

Analiza tekstu biblijnego – opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Dzielimy uczniów na trzy grupy. Uczniowie otrzymują karty pracy. Na podstawie tekstów biblijnych odpowiadają na pytania. Czas pracy: 10 minut.

Grupa I

„Przypominam, bracia, Ewangelię, którą wam głosiłem, którąście przyjęli i w której też trwacie. Przez nią również będziecie zbawieni, jeżeli ją zachowacie tak, jak wam rozkazałem... Chyba żebyście uwierzyli na próżno. Przekazałem wam na początku to, co przejąłem; że Chrystus umarł – zgodnie z Pismem – za nasze grzechy, że został pogrzebany, że zmartwychwstał trzeciego dnia zgodnie z Pismem; i że ukazał się Kefasowi, a potem Dwunastu, później zjawił się więcej niż pięćciuset braciom równocześnie; większość z nich żyje dotąd, niektórzy zaś pomarli. Potem ukazał się Jakubowi, później wszystkim apostołom. W końcu, już po wszystkich, ukazał się także i mnie” (1Kor 15,1-8).

- O jakich zbawczych wydarzeniach wspomina święty Paweł?
- Dlaczego dla chrześcijan zmartwychwstanie Chrystusa jest wyjątkowym wydarzeniem?

Grupa II

„Tymczasem jednak Chrystus zmartwychwstał jako pierwszy spośród tych, którzy pomarli. Ponieważ bowiem przez człowieka [przyszła] śmierć, przez Człowieka też [dokona się] zmartwychwstanie. I jak w Adamie wszyscy umierają, tak też w Chrystusie wszyscy będą ożywieni, lecz każdy według własnej kolejności. Chrystus jako pierwszy, potem ci, co należą do Chrystusa, w czasie Jego przyjścia” (1Kor 15,20-23).

- O czym przypomina św. Paweł mówiąc o zmartwychwstaniu?
- Co dokonało się dzięki zmartwychwstaniu Chrystusa?

Grupa III

„Misterium paschalne ma dwa aspekty: przez swoją śmierć Chrystus wyzwala nas od grzechu; przez swoje Zmartwychwstanie otwiera nam dostęp do nowego życia. Jest ono przede wszystkim usprawiedliwieniem, które przywraca nam łaskę Bożą, «abyśmy i my wkroczyli w nowe życie – jak Chrystus powstał z martwych» (Rz 6,4). Polega ono na zwycięstwie nad śmiercią grzechu i na nowym uczestnictwie w łasce. Dokonuje ono przybrania za synów, ponieważ ludzie stają się braćmi Chrystusa, jak sam Jezus nazywał uczniów po Zmartwychwstaniu: «Idźcie i oznajmijcie moim braciom» (Mt 28,10; J 20,17). Stają się oni braćmi nie przez naturę, ale przez dar łaski, ponieważ to przybrane synostwo udziela rzeczywistego uczestnictwa w życiu jedyne Syna, który objawił się w pełni w swoim Zmartwychwstaniu” (KKK 654).

- Jakie znaczenie ma zmartwychwstanie Chrystusa dla człowieka?

Propozycja 2

Praca w grupach (w parach).

Analiza tekstu biblijnego – zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego (notatka biblijna).

Uczniowie pracują w grupach lub w parach. Otrzymują karty pracy z powyższymi tekstami i zapoznają się z nimi. Następnie w formie krótkiej notatki wyjaśniają, dlaczego zmartwychwstanie jest najważniejszym wydarzeniem dla chrześcijan. Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja pracy w grupach i podsumowanie dokonane przez katechetę.

Św. Paweł mówi nie tylko o zmartwychwstaniu Chrystusa, ale przypomina również o obietnicy naszego zmartwychwstania. Prawda o zmartwychwstaniu Chrystusa jest podstawą nadziei chrześcijańskiej i tego, że i my choć umrzemy, żyć będziemy z Chrystusem, będziemy mieli udział w Jego zwycięstwie. W każdej Mszy Świętej spotykamy Chrystusa zmartwychwstałego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

O znaczeniu zmartwychwstania poucza papież Benedykt XVI w orędziu „Urbi et Orbi” :

(odczytanie tekstu z podręcznika ucznia)

„«Zmartwychwstałem i jestem nadal i zawsze z Tobą». Te słowa zachęcają nas do kontemplowania zmartwychwstałego Chrystusa, tak aby w naszych sercach rozbrzmiewał Jego głos. Przez swoją odkupieńczą ofiarę Jezus z Nazaretu uczynił nas przybranymi dziećmi Boga, tak że teraz my również możemy włączyć się w tajemniczy dialog pomiędzy Nim i Ojcem. Przypomina się nam to, co pewnego dnia powiedział do swoich słuchaczy: «Wszystko przekazał Mi Ojciec mój. Nikt też nie zna Syna, tylko Ojciec, ani Ojca nikt nie zna, tylko Syn i ten, komu Syn zechce objawić» (Mt 11,27). W tej perspektywie rozumiemy, że słowa, jakie dziś zmartwychwstały Jezus kieruje do Ojca – «jestem nadal i zawsze z Tobą», odnoszą się również do nas, «dzieci Boga i współdziedziców Chrystusa, jeżeli naprawdę z Nim cierpimy, by mieć udział w Jego chwale» (por. Rz 8,17). Poprzez śmierć i zmartwychwstanie Pan mówi także do nas: zmartwychwstałem i zawsze jestem z tobą” (Benedykt XVI, Orędzie Wielkanocne „Urbi et Orbi”, 23 marca 2008 r.).

- Na co wskazuje Ojciec Święty Benedykt XVI, gdy mówi o zmartwychwstaniu?
- Do czego zobowiązuje nas zmartwychwstanie Chrystusa?

Papież Benedykt XVI wskazuje, że zmartwychwstały Chrystus jest zawsze z nami.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Katechizm Kościoła Katolickiego naucza:

(odczytanie tekstu z podręcznika ucznia)

„Zmartwychwstanie Chrystusa jest kulminacyjną prawdą naszej wiary w Chrystusa. Pierwsza wspólnota chrześcijańska wierzyła w nią i przeżywała ją, jako prawdę centralną, przekazaną przez Tradycję, jako prawdę fundamentalną, potwierdzoną przez pisma Nowego Testamentu” (KKK 638).

☺ ZAKOŃCZENIE

Prowadzimy dyskusję na temat: Jak powinniśmy świadczyć swoim życiem o Zmartwychwstałym Chrystusie.

Wierzymy w zmartwychwstałego Chrystusa – Zbawiciela wierzących. On nas zapewnia „Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem. Kto we Mnie wierzy, choćby i umarł, żyć będzie. Każdy, kto żyje i wierzy we Mnie, nie umrze na wieki” (J 11,25-26). Powinniśmy spotykać się ze Zmartwychwstałym i odkrywać swój udział w Jego zwycięstwie, swoją radość płynącą z Jego zmartwychwstania.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jaka jest moja wiara w zmartwychwstanie Chrystusa i Twoje zmartwychwstanie?
- Jak staram się pogłębiać więź ze Zmartwychwstałym Chrystusem – Zbawicielem wierzących?
- Co robię, aby zmartwychwstać z Chrystusem?

Odczytanie tekstu modlitwy z Orędzia „Urbi et Orbi”, Ojca Świętego Jana Pawła II, na Wielkanoc 2005 r.

„Potrzebujemy Ciebie, zmartwychwstały Panie,
także i my, ludzie trzeciego tysiąclecia!
Zostań z nami teraz i po wszystkie czasy.
Spraw, by materialny postęp ludów

nigdy nie usunął w cień wartości duchowych,
które są duszą ich cywilizacji.
Prosimy Cię, wspieraj nas w drodze.
W Ciebie wierzymy, w Tobie pokładamy nadzieję,
bo Ty jeden masz słowa życia wiecznego (por. J 6,68).
Mane nobiscum, Domine! Alleluja!”

(Jan Paweł II, Orędzie „Urbi et Orbi” na Wielkanoc 2005 r.)

PRACA DOMOWA

Napisz, czym dla chrześcijan jest zmartwychwstanie Chrystusa.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

MODLITWA

„Akt wiary”.

64. DUCH ŚWIĘTY UMACNIA KOŚCIÓŁ

Cel ogólny

Ukazanie prawdy, że Duch Święty, obdarzając darami, umacnia Kościół. Kształtowanie postawy wdzięczności za dary Ducha Świętego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- identyfikuje Zesłanie Ducha Świętego z „narodzinami” Kościoła,
- wymienia dary Ducha Świętego,
- podaje, że dary Ducha Świętego otrzymujemy nie tylko dla osobistego dobra, ale także dla pożytku wspólnoty Kościoła,
- objaśnia znaczenie darów Ducha Świętego dla chrześcijanina,
- uzasadnia potrzebę modlitwy do Ducha Świętego,
- wskazuje na postawę wdzięczności za dary Ducha Świętego,
- charakteryzuje „życie według Ducha”,
- przyjmuje odpowiedzialność za dobre przygotowanie się do sakramentu bierzmowania.

Metody

Wykład, uroczyste odczytanie tekstu biblijnego, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami, zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego), praca w grupach (w parach), analiza tekstów źródłowych z nauczania Kościoła, metoda zdań niedokończonych, autorefleksja.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, świeca, karty pracy, karty dialogowe.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

WPROWADZENIE

Przypominamy wiadomości na temat Zesłania Ducha Świętego i narodzin Kościoła.

Wniosek:

Duch Święty pomaga nam, aby nasza wiara stała się mocniejsza i trwalsza, a przez to umacnia Kościół.

ROZWINIĘCIE

Odczytanie i analiza tekstów Pisma Świętego.

Propozycja 1

Praca w grupach (w parach).

Analiza tekstu biblijnego – opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Uczniowie otrzymują karty pracy z poniższymi tekstami Pisma Świętego. W ciszy zapoznają się z nimi i w parach odpowiadają na pytania. Czas pracy: 10 minut.

„Wtedy Piotr napełniony Duchem Świętym powiedział do nich: «Przełożeni ludu i starsi! Jeżeli przesłuchujecie nas dzisiaj w sprawie dobrodziejstwa, dzięki któremu chory człowiek uzyskał zdrowie, to niech będzie wiadomo wam wszystkim i całemu ludowi Izraela, że w imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka – którego wy ukrzyżowaliście, a którego Bóg wskrzesił z martwych – że przez Niego ten człowiek stanął przed wami zdrowy” (Dz 4,8-10).

– Co uczynił Piotr mocą Ducha Świętego?

„Po tej modlitwie zadrżało miejsce, na którym byli zebrani, wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym i głosili odważnie słowo Boże” (Dz 4,31).

– Co uczynili Apostołowie napełnieni Duchem Świętym?

„Szczepan pełen łaski i mocy działał cuda i znaki wielkie wśród ludu. Niektórzy zaś z synagogi, zwanej [synagogą] Libertynów i Cyrenejczyków, i Aleksandryjczyków, i tych, którzy pochodzili

z Cylicji i z Azji, wystąpili do rozprawy ze Szczepanem. Nie mogli jednak sprostać mądrości i Duchowi, z którego [natchnienia] przemawiał” (Dz 6,8-10).

– Co czynił Szczepan napełniony mocą Ducha Świętego?

„Gdy to usłyszeli, przejęli się do głębi serca: «Cóż mamy czynić bracia?» – zapytali Piotra i pozostałych Apostołów. «Nawróćcie się – powiedział do nich Piotr – i niech każdy z was ochrzci się w imię Jezusa Chrystusa na odpuszczenie grzechów waszych, a weźmiecie w darze Ducha Świętego. Bo dla was jest obietnica i dla dzieci waszych, i dla wszystkich, którzy są daleko, a których powoła Pan Bóg nasz».

W wielu też innych słowach dawał świadectwo i napominał: «Ratujcie się spośród tego przewrotnego pokolenia!». Ci więc, którzy przyjęli jego naukę, zostali ochrzczeni. I przyłączyło się owego dnia około trzech tysięcy dusz” (Dz 2,37-41).

– Do czego św. Piotr wzywał słuchaczy?

Propozycja 2

Praca w grupach (w parach).

Analiza tekstu biblijnego – zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Uczniowie otrzymują karty pracy z tekstami Pisma Świętego. W ciszy zapoznają się z nimi i w parach zapisują, jak Apostołowie dawali świadectwo wiary w Chrystusa umocnieni Duchem Świętym. Następnie zastanawiają się, jak mogą postawę Apostołów urzeczywistnić w życiu i co powinni zmienić w swoim życiu? Czas pracy: 10 minut.

Prezentacja pracy uczniów i podsumowanie katechety.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1)

Po zesłaniu Ducha Świętego Apostołowie świadczyli o śmierci i zmartwychwstania Jezusa Chrystusa. Odważnie głosili Jego naukę, czynili cuda, udzielali chrztu świętego. Dawali świadectwo, nie bojąc się nawet męczeńskiej śmierci.

Uroczyste odczytanie tekstu z Pisma Świętego.

„Różne są dary łaski, lecz ten sam Duch; różne też są rodzaje posługiwania, ale jeden Pan: różne są wreszcie działania, lecz ten sam Bóg, sprawca wszystkiego we wszystkich. Wszystkim zaś objawia się Duch dla [wspólnego] dobra. Jednemu dany jest przez Ducha dar mądrości słowa, drugiemu umiejętność poznawania według tego samego Ducha, innemu jeszcze dar wiary w tymże Duchu, innemu łaska uzdrawiania w jednym Duchu, innemu dar czynienia cudów, innemu prorocтво, innemu rozpoznawanie duchów, innemu dar języków i wreszcie innemu łaska tłumaczenia języków. Wszystko zaś sprawia jeden i ten sam Duch, udzielając każdemu tak, jak chce” (1Kor 12,4-11).

- Jakich darów udziela Duch Święty?
- Komu Duch Święty udziela swoich darów?
- W jakim celu Duch Święty udziela swoich darów?

Duch Święty jest obecny w naszym życiu. Obdarza nas swymi darami i charyzmatami – zarówno dla naszego dobra, jak i dla dobra wspólnoty całego Kościoła.

Wyjaśnienie znaczenia słowa „charyzmat”.

Charyzmat – (od greckiego słowa *charisma* – podarunek, dar, umiejętność, talent) – dar Ducha Świętego udzielany pojedynczemu człowiekowi lub określonej wspólnocie dla dobra społeczności Kościoła, a przez nią dla dobra całego świata.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 2)

Odczytanie tekstu Katechizmu Kościoła Katolickiego, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Siedmioma darami Ducha Świętego są: mądrość, rozum, rada, męstwo, umiejętność, pobożność i bojaźń Boża” (KKK 1831).

- Jakich darów udziela Duch Święty?

Wyjaśnienie znaczenia darów Ducha Świętego.

- Dar mądrości jest uczestnictwem w mądrości Jezusa. Pomaga spojrzeć na otaczający świat oczami Boga.

- Dar rozumu uzdalnia do rozumienia prawd wiary i Bożych tajemnic.

- Dar rady jest źródłem pasji życia. Przystosowuje używane przez nas środki do wyznaczonych celów.

- Dar męstwa obdarza wytrwałością wobec próby.

- Dar umiejętności pozwala rozeznąć wartości, budować wiedzę o sobie, ludziach i świecie.

- Dar pobożności pomaga zachwycać się Bogiem, wychwalać i kochać Go.

- Dar bojaźni Bożej jest miłością do Boga, która jest świadoma własnej kruchości. To lęk przed tym, żeby nie zerwać relacji z Bogiem.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Szczególną łaską Ducha Świętego zostajemy obdarowani w sakramencie bierzmowania.

Uczniowie w ciszy zapoznają się z tekstami Katechizmu Kościoła Katolickiego, zamieszczonymi w podręczniku i odpowiadają na pytania do tych tekstów.

„Jak wynika z samej celebracji, skutkiem sakramentu bierzmowania jest pełne wylanie Ducha Świętego, jakie niegdyś stało się udziałem Apostołów w dniu Pięćdziesiątnicy” (KKK 1302).

„Bierzmowanie przynosi zatem wzrost i pogłębienie łaski chrzcielnej:

- zakorzenia nas głębiej w Bożym synostwie, tak że możemy mówić «*Abba, Ojcze!*» (Rz 8,15);

- ściślej jednoczy nas z Chrystusem;

- pomnaża w nas dary Ducha Świętego;

- udoskonala naszą więź z Kościołem;

- udziela nam, jako prawdziwym świadkom Chrystusa, specjalnej mocy Ducha Świętego do szerzenia i obrony wiary słowem i czynem,

do mężnego wyznawania imienia Chrystusa oraz do tego, by nigdy nie wstydzić się Krzyża” (KKK 1303).

- Jaki jest skutek sakramentu bierzmowania?
- Jakich łask udziela człowiekowi sakrament bierzmowania?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Odczytanie przez ucznia tekstu z podręcznika.

„Bracia i siostry, w naszych czasach, gdy nie potrzeba już świadectwa krwi, tym bardziej czytelne musi być świadectwo codziennego życia. O Bogu winno się świadczyć słowem i czynem, wszędzie, w każdym środowisku: w rodzinie, w zakładach pracy, w urzędach, szkołach, biurach, w miejscach, gdzie człowiek się trudzi i gdzie odpoczywa. (...) Każdy chrześcijanin jest powołany, by zawsze i wszędzie tam, gdzie go Opatrzność postawi, przyznawać się do Chrystusa przed ludźmi” (Jan Paweł II, Gorzów Wielkopolski, 2 czerwca 1997 r.).

- Do czego zachęca nas Ojciec Święty Jan Paweł II?

Ojciec Święty Jan Paweł II zachęca nas do dawania świadectwa Chrystusowi dzięki otrzymanej mocy Ducha Świętego. To świadectwo ma być głoszone i słowem, i czynem, w każdym dniu naszego życia.

☺ ZAKOŃCZENIE

Propozycja 1

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na sześć grup. Każda grupa otrzymuje kartę pracy. Uczniowie zapoznają się ze świadectwami osób na temat działania Ducha Świętego w ich życiu i odpowiadają na pytanie zamieszczone pod tekstem świadectwa. Czas pracy: 5 minut.

Grupa I

„Nigdy się nad tym nie zastanawiałam, ale myślę, że Duch Święty, potrzebny jest do pełnego zbawienia. Duch Święty przez

cały czas pomaga ludziom. Duch Święty ogłasza naukę Jezusa Chrystusa, abym poznała Go i Jego Ojca lepiej i abym się zbliżyła do nich bardziej”.

Uczennica, lat 14.

– Jakie świadectwo daje uczennica?

Grupa II

„Działanie Ducha Świętego odkrywam w wielu dziedzinach mego życia. Duch Święty pomaga mi wytrwać w życiu, podejmować trudne i trafne decyzje. Pomaga mi żyć godnie i postępować według przykazań Bożych”.

Uczeń, lat 14.

– Jakie świadectwo daje uczeń?

Grupa III

„Duch Święty to trzecia Osoba Boska. On jest dla mnie stróżem, opiekunem, był również obecny w czasie mojego chrztu świętego. Mogę z Nim również rozmawiać w czasie modlitwy, On w pewnym sensie czuwa nade mną. Mogę Go o coś prosić, dziękować Mu za okazane łaski”.

Uczennica, lat 14.

– Jakie świadectwo daje uczennica?

Grupa IV

„Duch Święty pomaga mi w życiu codziennym. Chroni mnie, pomaga w różnych sytuacjach życiowych, dodaje mi siły i utrzymuje mnie w wierze”.

Uczeń, lat 16.

– Jakie świadectwo daje uczeń?

Grupa V

„Myślę, że dzięki Duchowi Świętemu mogę sobie dać radę w szkole. Myślę, że Jego działanie mogę dostrzec w mojej wierze. Pomaga mi podejmować słuszne decyzje. Dzięki Jego pomocy wiem, że czasem choć inni tego nie rozumieją, robię słusznie i nie muszę tego

żałować. Staram się rozwijać i korzystać z otrzymanych w sakramencie bierzmowania darów”.

Uczennica, lat 16.

– Jakie świadectwo daje uczennica?

Grupa VI

„Działalność Ducha Świętego w swoim życiu dostrzegam przez dary Ducha Świętego: męstwo, mądrość, rozum, bojaźń Bożą, radę. Ducha Świętego odnajduję także przez modlitwę, spotkanie na Eucharystii”.

Uczeń, lat 17.

– Jakie świadectwo daje uczeń?

Propozycja 2

Odczytanie i analiza świadectwa, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Wróciłam z Lednicy do domu. Poczułam chęć podzielenia się tą wielką radością z innymi, radością Bożej Miłości. Zaczęłam opowiadać znajomym o moich wrażeniach i większość patrzyła na mnie z pobłażaniem. Teraz wiem, że to był, to JEST dar Ducha Świętego. Dar – łatwość mówienia o Panu Bogu... Wcześniej nie odczuwałam takiej potrzeby, a może się bałam? Bałam się odrzucenia, niezrozumienia... Wtedy ten strach pękł... stałam się bardziej odważna, nieco śmielsza w kontaktach z ludźmi. Spotkanie lednickie zmieniło też nieco mój stosunek do Mszy świętej i modlitwy. Zaczęłam bardziej przeżywać Eucharystię i doceniać jej wartość. Zaczęłam się modlić bardziej spontanicznie, radośnie, całym sercem, pieśniami lednickimi... W niedługim czasie zajrzałam do Pisma Świętego, szukając tam inspiracji do modlitwy. Czytam Słowo Boże, szukam znaczenia Bożego przesłania i czuję, jakby Pan mówił to właśnie do mnie. Dzięki temu też uważniej słucham liturgii słowa. Moja wiara stała się bardziej «moja», przeżywana na swój sposób, bogatsza, pełniejsza” (Dorota).

Podsumowanie wypowiedzi uczniów.

Dyskusja na temat: Kim jest Duch Święty?

Metoda zdań niedokończonych – karty dialogowe.

Uczniowie pracują z kartami dialogowymi. Każdy z nich wybiera jedną kartę. W oparciu o jej widok i uczucia, jakie on spowodował kończą zdanie: Duch Święty jest jak ...

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Każdy z nas może otrzymać od Ducha Świętego Jego dary. Dlatego powinniśmy jak najczęściej prosić Ducha Świętego o ich udzielanie.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak często zwracam się w modlitwie do Ducha Świętego?
- W jaki sposób staram się być świadkiem Chrystusa w swoim środowisku?
- Jak wykorzystuję dary Ducha Świętego, aby umacniać swoją wiarę?
- Jak troszczę się o potrzeby wspólnoty Kościoła?

Śpiew: „O Stworzycielu, Duchu, przyjdź”.

(odtworzenie nagrania z hymnem)

O Stworzycielu, Duchu, przyjdź,
Nawiedz dusz wiernych Tobie krąg.
Niebieską łaskę zesłać racz
Sercom, co dziełem są Twych rąk.
Pocieszycielem jesteś zwan
I najwyższego Boga dar.
Tyś namaszczaniem naszych dusz,
Zdrój żywy, miłość, ognia żar.

PRACA DOMOWA

Pomódl się w wieczornej modlitwie o dary Ducha Świętego.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

✠ MODLITWA

„Dziękujemy Ci, Boże, za światło tej nauki...”.

65. UWIELBIENIE PANA JEZUSA EUCHARYSTYCZNEGO

• BOŻE CIAŁO

Cel ogólny

Zapoznanie z historią i znaczeniem uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pana Jezusa.

Ukazanie, że adoracja Najświętszego Sakramentu wypływa z wiary i miłości do Boga.

Kształtowanie postawy uwielbienia Pana Jezusa Eucharystycznego.

Cele szczegółowe

Uczeń:

- przytacza wydarzenia związane z kultem Bożego Ciała,
- streszcza teksty biblijne na temat Eucharystii,
- rozróżnia formę adoracji indywidualnej i publicznej Najświętszego Sakramentu,
- objaśnia znaczenie przeżywania uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pana Jezusa,
- wyjaśnia, czym jest adoracja i kult Eucharystii,
- określa, kiedy ustanowiono w Kościele uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pana Jezusa,
- wskazuje sposoby uwielbienia Pana Jezusa Eucharystycznego,
- redaguje modlitwę dziękczynienia za obecność Boga w Eucharystii,
- planuje osobistą adorację Najświętszego Sakramentu,
- ocenia swoje zaangażowanie w Eucharystię i procesję Bożego Ciała.

Metody

Pogadanka, wykład, praca w grupach, analiza tekstu biblijnego (opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami, zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego), analiza tekstów z nauczania Kościoła, dyskusja, autorefleksja, śpiew, techniki multimedialne.

Środki dydaktyczne

Pismo Święte, Katechizm Kościoła Katolickiego, dokumenty Soboru Watykańskiego II (konstytucja „Lumen gentium”), list Jana Pawła II „Dominicae cenae”, tekst Orędzia Benedykta XVI na 46. Światowy Dzień Modlitw o Powołania, nagranie z pieśnią.

✠ MODLITWA

„Duchu Święty”.

☰ WPROWADZENIE

Pogadanka na temat Eucharystii.

Wykład katechety.

Na dzisiejszej katechezie będziemy przygotowywać się do dobrego przeżycia uroczystości Bożego Ciała, które jest wyrazem naszego uwielbienia dla Jezusa Eucharystycznego. To uwielbienie, zwane adoracją jest jedną z form eucharystycznej pobożności.

Adoracja jest modlitwą uwielbienia Boga i wyrazem składanego Mu hołdu. Inną formą eucharystycznej pobożności są: procesje, nabożeństwa czterdziestogodzinne i prywatne modlitwy przed Najświętszym Sakramentem. Te formy eucharystycznej pobożności poza Mszą świętą mają jednak sens tylko w powiązaniu z celebracją eucharystyczną Mszy świętej – jako jej owoc i przygotowanie do niej.

Kościół od samego początku głosi realną obecność Chrystusa w Najświętszym Sakramencie. Możemy oddawać cześć Bogu w Najświętszym Sakramencie podczas indywidualnej i wspólnotowej adoracji. Szczególnym wyrazem uwielbienia i czci Jezusa Eucharystycznego jest uczestnictwo w uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pana Jezusa, zwanej również Bożym Ciałem. Ustanowił ją papież Urban IV w 1264 roku. Procesje eucharystyczne, podczas których niesiono krzyż z Najświętszym Sakramentem wprowadzono później. W XV wieku procesje eucharystyczne odbywały się w Niemczech, Anglii, Francji, północnych Włoszech i Polsce. Udział w nich traktowano jako publiczne wyznanie wiary. W Polsce w czasie rozbiorów z uczestnictwem

w procesji łączyła się w świadomości wiernych manifestacja przynależności narodowej, a po II wojnie światowej był to znak jedności narodu i wiary.

Od XVI wieku z Niemiec wprowadzono zwyczaj śpiewania czterech Ewangelii przy czterech ołtarzach. Lud przynosił wianki ziół, gałązki drzew, które poświęcone wieszano na ścianie domu, aby chroniły od choroby lub niektóre umieszczano na polach, aby lepiej rosły plony, a Bóg zachował je od robactwa i nieurodzaju. W niektórych stronach część gałązek palono na polach, aby dym odstraszał chmury niosące grad i pioruny.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 1 i 2)

ROZWINIĘCIE

Propozycja 1

Analiza tekstu biblijnego – opracowanie tekstu biblijnego ukierunkowane pytaniami.

Praca w grupach.

Dzielimy uczniów na grupy. Na podstawie wybranych tekstów z Pisma Świętego uczniowie odpowiadają na pytanie: Czym jest Eucharystia dla chrześcijan? Czas pracy: 8 minut.

Propozycja 2

Analiza tekstu biblijnego – zajęcie stanowiska wobec tekstu biblijnego.

Grupa I

„W pierwszy dzień Przaśników przystąpili do Jezusa uczniowie i zapytali Go: «Gdzie chcesz, żebyśmy Ci przygotowali Paschę do spożycia?» On odrzekł: «Idźcie do miasta, do znanego nam człowieka, i powiedzcie mu: «Nauczyciel mówi: Czas mój jest bliski; u ciebie chcę urządzić Paschę z moimi uczniami». Uczniowie uczynili tak, jak im polecił Jezus, i przygotowali Paschę. (...) A gdy oni jedli, Jezus wziął chleb i odmówiwszy błogosławieństwo, połamał i dał uczniom, mówiąc: «Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje». Następnie wziął kielich i odmówiwszy dziękczynienie, dał im, mówiąc: «Pijcie z niego wszyscy, bo to jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana

na odpuszczenie grzechów. Lecz powiadam wam: Odtąd nie będę już pił z tego owocu winnego krzewu aż do owego dnia, kiedy pić go będę z wami nowy, w królestwie Ojca mego» (Mt 26,17-19; 26-29).

Grupa II

„W owym czasie, gdy znowu wielki tłum był z Nim i nie mieli co jeść, przywołał do siebie uczniów i rzekł im: «Żal Mi tego tłumu, bo już trzy dni trwają przy Mnie, a nie mają co jeść. A jeśli ich puszcze zgłodniałych do domu, zasłabną w drodze; bo niektórzy z nich przyszli z daleka». Odpowiedzieli uczniowie: «Skąd tu na pustkowiu będzie mógł ktoś nakarmić ich chlebem?» Zapytał ich: «Ile macie chlebów?» Odpowiedzieli: «Siedem». I polecił ludowi usiąść na ziemi. A wzięwszy siedem chlebów, odmówił dziękczynienie, połamał i dawał uczniom, aby je rozdzielali. I rozdali tłumowi. Mieli też kilka rybek. I nad tymi odmówił błogosławieństwo i polecił je rozdawać. Jedli do sytości, a pozostałych ułomków zebrali siedem koszów. Było zaś około czterech tysięcy ludzi. Potem ich odprawił» (Mk 8,1-9).

Grupa III

„Słyszac to, jeden ze współbiesiadników rzekł do Niego: «Szczęśliwy ten, kto będzie ucztował w królestwie Bożym». Jezus mu odpowiedział: «Pewien człowiek wyprawił wielką ucztę i zaprosił wielu. Kiedy nadszedł czas uczy, posłał swego sługę, aby powiedział zaproszonym: Przyjdźcie, bo już wszystko jest gotowe. Wtedy zaczęli się wszyscy jednomyślnie wymawiać. Pierwszy kazał mu powiedzieć: «Kupiłem pole, muszę wyjść aby je obejrzeć; proszę cię, uważaj mnie za usprawiedliwionego!» Drugi rzekł: «Kupiłem pięć par wołów i idę je wypróbować; proszę cię, uważaj mnie za usprawiedliwionego!» Jeszcze inny rzekł: «Poślubiłem żonę i dlatego nie mogę przyjść». Sługa powrócił i oznajmił to swemu panu. Wtedy rozgniewany gospodarz nakazał słudze: «Wyjdź co prędzej na ulice i zaułki miasta i wprowadź tu ubogich, ułomnych, niewidomych i chrymch!» Sługa oznajmił: «Panie, stało się, jak rozkazałeś, a jeszcze jest miejsce». Na to pan rzekł do sługi: «Wyjdź na drogi i między opłotki i zmuszaj do wejścia, aby mój dom był zapełniony. Albowiem powiadam wam: Żaden z owych ludzi, którzy byli zaproszeni, nie skosztuje mojej uczy»» (Łk 14,15-24).

Grupa IV

„Nie tylko za nimi proszę, ale i za tymi, którzy dzięki ich słowu będą wierzyć we Mnie; aby wszyscy stanowili jedno, jak Ty, Ojczy, we Mnie, a ja w Tobie, aby i oni stanowili w Nas jedno, aby świat uwierzył, żeś Ty Mnie posłał. I także chwałę, którą Mi dałeś, przekazałem im, aby stanowili jedno, tak jak My jedno stanowimy. Ja w nich, a Ty we Mnie! Oby się tak zespolili w jedno, aby świat poznał, żeś Ty Mnie posłał i żeś Ty ich umiłował, tak jak Mnie umiłowałeś. Ojczy chcę, aby także ci, których Mi dałeś, byli ze Mną tam, gdzie Ja jestem, aby widzieli chwałę moją, którą Mi dałeś, bo umiłowałeś Mnie przed założeniem świata. Ojczy sprawiedliwy! Świat Ciebie nie poznał, lecz Ja Ciebie poznałem i oni poznali, żeś Ty Mnie posłał. Objawiłem im Twoje imię i nadal będę objawiał, aby miłość, którą Ty Mnie umiłowałeś, w nich była i Ja w nich” (J 17,20-26).

Prezentacja pracy uczniów.

Podsumowanie wypowiedzi uczniów na temat, czym jest Eucharystia.

- Eucharystia jest ofiarą.
- Eucharystia jest pokarmem duszy.
- Eucharystia jest zadatkiem życia wiecznego.
- Eucharystia jest sakramentem jedności Kościoła.

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 3)

Procesje kościelne należą do jednych z najstarszych obrzędów liturgicznych i są formą eucharystycznej pobożności, czyli kultu. Uczestnictwo w nich jest świadectwem naszej wiary i wyrazem uwielbienia Jezusa obecnego w Najświętszym Sakramencie, którego wówczas adorujemy.

Odczytanie przez ucznia tekstu z Katechizmu Kościoła Katolickiego.

„*Kult Eucharystii.* W liturgii Mszy świętej wyrażamy naszą wiarę w rzeczywistą obecność Chrystusa pod postaciami chleba i wina, między innymi klękając lub skłaniając się głęboko na znak adoracji Pana. «Ten kult uwielbienia, należny sakramentowi Eucharystii, okazywał zawsze i okazuje Kościół katolicki nie tylko w czasie obrzędów Mszy

świętej, ale i poza nią, przez jak najstaranniejsze przechowywanie konsekrowanych Hostii, wystawienie ich do publicznej adoracji wiernych i obnoszenie w procesjach»” (KKK 1378).

- Co wyrażamy w liturgii Mszy świętej?
- Jak wyrażamy naszą wiarę w rzeczywistą obecność Chrystusa w Najświętszym Sakramencie?
- W jaki sposób Kościół okazuje kult uwielbienia należny Eucharystii?

(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 4)

Ojciec Święty Jan Paweł II w Liście apostolskim o tajemnicy i kulcie Eucharystii naucza:

(odczytanie tekstu, zamieszczonego w podręczniku ucznia)

„Kościół i świat odczuwają wielką potrzebę kultu eucharystycznego. Jezus oczekuje nas w tym Sakramencie miłości. Nie żałujmy naszego czasu na spotkanie z Nim w adoracji, na kontemplację pełną wiary i gotowości wynagrodzenia wielkich win i występków świata. Niech nigdy nie ustanie nasza adoracja!” (Jan Paweł II, *Dominicae Cenaе*, 3).

- Do czego zachęca nas papież Jan Paweł II?

W kulcie eucharystycznym tkwi wielka siła, która może przemieniać każdego z nas i cały świat.

Odczytanie tekstu nauczania papieża Benedykta XVI, zamieszczonego w podręczniku ucznia.

„Gdy kontemplujemy tajemnicę Eucharystii, która wyraża w najwyższy sposób dobrowolny dar, który Ojciec złożył w Osobie Jednorodzonego Syna dla zbawienia świata, oraz pełne uległości oddanie Jezusa pijącego do końca «kielich» woli Bożej (por. Mt 26,39), rozumiemy lepiej, że «ufność w inicjatywę Boga» kształtuje «odpowiedź człowieka» i nadaje jej wartość. W Eucharystii, będącej darem doskonałym, w którym urzeczywistnia się plan odkupienia świata przez miłość, Jezus dobrowolnie składa w ofierze samego siebie

za zbawienie ludzkości. Mój umiłowany poprzednik, Jan Paweł II napisał: «Kościół otrzymał Eucharystię od Chrystusa, swojego Pana, nie jako jeden z wielu cennych darów, ale jako dar największy, ponieważ jest to dar z samego siebie, z własnej osoby w jej świętym człowieczeństwie, jak też dar Jego dzieła zbawienia» (Encyklika *Ecclesia de Eucharistia*, 11)” (Benedykt XVI, Orędzie na 46. Światowy Dzień Modlitw o Powołania, Watykan, 20 stycznia 2009 r.).

– Co Ojciec Święty Benedykt XVI mówi o Eucharystii?

☺ ZAKOŃCZENIE

Dyskusja na temat: „Eucharystia jest źródłem a zarazem szczytem całego życia chrześcijańskiego” (por. Sobór Watykański II, konstytucja „Lumen Gentium”, 11).

Odczytanie i pogadanka na temat tekstu z podręcznika ucznia.

„Idąc w Pieszej Pielgrzymce z Koszalina do Częstochowy, uczestniczyłem we Mszy świętej. Wydawać by się mogło, że była to taka sama Eucharystia, jak wiele wcześniejszych w moim życiu. Ale pod pewnym względem była inna, wyjątkowa. (...) Tak naprawdę dopiero wtedy zrozumiałem to, że Jezus przemieniając chleb w swoje Ciało przemienia także i mnie. Nie przez to, że otrzymuję to, o co Go proszę, ale przez to, że w każdej Eucharystii umacnia i ożywia moją słabą wiarę” (kl. Piotr Recki SP).

lub

„W całym świecie dziś na ulice wychodzą tłumy katolików, za monstrancjami niosącymi drogocenny skarb – Ciało Chrystusa, realnie obecne w hostii. Nie protestujemy przeciw niczemu. Nie będziemy wznosić wrogich okrzyków czy nienawidzić kogokolwiek. Przeciwnie, procesja Bożego Ciała ma pokazać Kogo i cokolwiek kochaliśmy, to co w naszym życiu ważne. (...) Przypominamy sobie, że Chrystus uczył miłości, a nie podzegał do wojen, choćby o wiarę. (...) Tu także jest ważny element znaczenia (...) procesji – nie wolno wiary i zasad moralnych zamknąć w kościele. Masz wyjść

z naszym Panem na ulice, pozwolić mu na obecność w codziennym życiu. Podporządkowywać się Jezusowi, podejmując decyzje. Wiara ma przecież prowadzić do Zbawienia. (...) Zjednocz się z Nim tak, żeby ktoś patrząc na ciebie nie wiedział – to jeszcze ty, czy już Chrystus?” (ks. Piotr Wojnar, *Dumni z wiary*, „Biblioteka Kaznodziejska” maj/czerwiec 2011).

Eucharystia jest pamiątką ofiary Chrystusa, jest dla nas umocnieniem, pokarmem duszy w drodze do domu Ojca, jest zadatkami życia wiecznego, jest sakramentem jednoczącym cały Kościół.

Autorefleksja.

Pomyślmy:

- Jak przyjmuję prawdę o Eucharystii?
- Jak wyrażam wdzięczność za obecność Jezusa w Eucharystii?
- Jak często adoruję Jezusa w Najświętszym Sakramencie?
- Jakie jest moje uczestnictwo w procesji Bożego Ciała?

PRACA DOMOWA

Ułóż modlitwę dziękczynienia za obecność Jezusa w Eucharystii.
(Zeszyt ćwiczeń – ćw. 5)

MODLITWA

Śpiew: „Jeden chleb” lub „Dzięki Ci Panie”.
(można odtworzyć nagranie z pieśnią)

ŚCIEŻKI INTERNETOWE

- katecheza 1:
http://www.sciaga.pl/tekst/29125-30-kim_jestem
- katecheza 3:
<http://turystyka.wp.pl/kat,14,strona,3,wid,11250062,title,piotr-kurylo-moj-ostatni-bieg,artykul.html>
- katecheza 4:
<http://michael.odnowa.org/index.php?dzial=swiadectwa>
- katecheza 5:
<http://zywawiara.pl/swiadectwa/art-39.html>
- katecheza 7:
<http://www.jednegoducha.pl/owiadectwa/do-tej-pory-myslam-ze-jestem-goracy>
- katecheza 13:
<http://www.bosko.pl/wiara/Odeszlam-z-Bractwa-Himawanti.html?page=0,0>
- katecheza 14:
http://www.opoka.org.pl/biblioteka/T/TS/wam_2009_wiara_pomogla_02.html
- katecheza 16:
<http://zywawiara.pl/swiadectwa/art-41.html>
- katecheza 17:
http://www.centrumduchowosci.pl/twu_swwiadectwa_6.php
- katecheza 18:
http://regnumchristi.org/polish/site/index.php?option=com_content&task=view&id=103&Itemid=55
- katecheza 19:
<http://www.rodziny.omi.opoka.org.pl/swieci/02baudouin/spi-stresci.htm>
- katecheza 20:
<http://www.opoka.org.pl/biblioteka/K/fafara-dar-madroski.html>

- katecheza 21:
http://www.fronda.pl/news/czytaj/tytul/pokonac_chorobe_i_pamietac_o_bohaterach_14958
- katecheza 23:
http://www.fronda.pl/news/czytaj/tytul/pokonac_chorobe_i_pamietac_o_bohaterach_14958
- katecheza 24:
<http://www.jednegoducha.pl/owiadectwa/zakochana-w-milosci-nieskonczonej>
- katecheza 25:
<http://www.bosko.pl/wiara/Bog-moze-zmienic-zycie-czlowieka-w-jedna-minute.html?page=0,1>
- katecheza 27:
<http://bosko.pl/wiara/patrzy-na-mnie-z-miloscia-i-wyciaga-do-mnie-Swa-reke.html>
- katecheza 29:
<http://www.pielgrzymki.org.pl/akw32doswiadczyz.htm>
- katecheza 30:
<http://betania.odnowa.org/?zm=swiadectwa>
- katecheza 31:
<http://www.zywawiara.pl/swiadectwa/art-154.html>
- katecheza 33:
<http://www.mbkp.info>
- katecheza 34:
<http://zywawiara.pl/swiadectwa/art-33.html>
- katecheza 36:
<http://adonai.pl/swieci/drukuj.php?id=142>
- katecheza 37:
<http://adonai.pl/czystosc/?id=69>
- katecheza 38:
<http://www.montligeon.org/Poszukiwac-pokoju-wywiad-z-o.html>
- katecheza 40:
<http://www.jednegoducha.pl/owiadectwa/bog-pozwolil-mi-narodzic-sie-na-nowo>
- katecheza 42:
http://www.jp2w.pl/pl/28471/0/Drozki_rozancowe.html

- katecheza 43:
<http://chojniceodnowa.blogspot.com/p/nasza-odnowa.html>
- katecheza 44:
<http://www.bosko.pl/wiara/Czuje-sie-jedyna-i-niepowtarzalna-w-oczach-Boga.html>
- katecheza 45:
<http://www.apostol.pl/czytelnia/rozne-artykuly/dzieje-apostolskie-z-jerozolimy-a%C5%BC-po-kra%C5%84ce-ziemi>
- katecheza 46:
http://www.jp2w.pl/pl/37711/0/Opatrznościowe_wydarzenia_dla_Kościola_i_swiata.html
- katecheza 47:
http://www.opoka.org.pl/biblioteka/T/TF/rg_zmartwychwstanie2012.html
- katecheza 48:
<http://bosko.pl/book/export/html/16505>
- katecheza 49:
http://www.historion.pl/historia/starozytnosc/rzym/wplyw_chrzescijan_na_przemiany_kulturowe/1.html
- katecheza 50:
<http://www.emmanuel.pl/wspolnota/formacja/2003/praca.htm>
- katecheza 51:
http://www.jp2w.pl/pl/46914/52347/Swieci_w_zyciu_Jana_Pawla_II_Swieci_Cyryl_i_Metody.html
- katecheza 53:
<http://www.naszdziennik.pl/index.php?typ=wi&data=20110323&id=wi03.txt>
- katecheza 56:
http://www.bkaznodziejska.pl/nr/forum_homiletyczne/spotkanie_ze_sw_stanislawem.html
- katecheza 57:
<http://www.rozaniec.dominikanie.pl/009.html>
- katecheza 59:
<http://adonai.pl/boze-narodzenie/drukuj.php?id=27>
- katecheza 60:
http://www.opoka.org.pl/biblioteka/T/TS/radosci_wpostu.html

- katecheza 61:
<http://www.bosko.pl/wiara/Od-dziecinstwa-kochalem-Boga.html>
- katecheza 62:
<http://www.oaza.kapucyni.pl/index.php/wiadectwa/wite-tridum-paschalne>
- katecheza 63:
<http://kalisz.koinoniagb.pl/index.php/content/blogcategory/28/79/>
- katecheza 64:
<http://www.bosko.pl/wiara/Jestem-Ambasadorem-Lednicy.html>
- katecheza 65:
http://www.bkaznodziejska.pl/nr/sugestie_homiletyczne/boze_cialo/dumni_z_wiary.html

Katecheza 1

„Temat «Ja – Kim jestem? Po co jestem?» zaintrygował mnie, czułam, że powinnam pojechać i poznać odpowiedź na te dwa pytania. (...) Był to czas na poznanie siebie. Dostaliśmy 10 minut na pobycie z samym sobą, ten czas postanowiłam spędzić w kaplicy adoracyjnej. Klęcząc w niej poczułam, że nie mogę tłumić mojego żalu, o którym dowiedziałam się dzień wcześniej, ale że powinnam dać mu upust tu i teraz. I zaczęło się... wygarnęłam Jezusowi wszystko co do Niego miałam (...). Ale najpiękniejsze, w tym wszystkim było to, że czułam jak on nade mną stoi, uważnie mnie słucha i czeka, czeka jak wszystko z siebie wyrzucę... Nagle zamilkłam, odczułam jakby to Jezus przyłożył mi palec do ust, aby mi coś powiedzieć: że mnie kocha, tak niewinną i dziecinną jaka jestem, że zawsze tak będzie, że ciągle będę takim Maluszkiem Pana Boga. Więc czemu mam jeszcze pretensje? Czego oczekuję skoro uparcie powtarzam że nie chcę dorosnąć, tylko pozostać dzieckiem? Dlaczego Mu nie ufam!” (Kasia).

Katecheza 3

„Jestem bardzo zajęty i mam wiele obowiązków ale w codzienny plan dnia staram się wpisać także 25 minut na modlitewne «zatrzymanie się». Gdy oddaję ten czas Bogu, cały dzień staje się inny. Dostrzegam wtedy jego obecność i działanie w różnych sytuacjach i wydarzeniach, w których uczestniczę. Jeśli naprawdę się modłę, to nie ma we mnie rozdwojenia na świat zewnętrzny i kościół, na uczelnię i wspólnotę. Wtedy mogę być chrześcijaninem «codziennym», a nie tylko «niedzielnym» (Paweł)” („Jezus żyje”, nr 19, s. 23).

Katecheza 5

„«Jak niewiele potrzeba do szczęścia» – powiedziała uczestniczka pieszej wycieczki, wyciągając się na łące i wdychając zapach ziół.

Reszta paczki też z ulgą zrzuciła bagaże i wyciągnęła zbolące nogi po ostrej «rundce» pod górkę. Jeszcze niedawno ktoś się buntował, po co się wlecze po takim błocie, jeśli mógłby spokojnie oglądać mecz, ale teraz już tak nie mówi. Wszyscy z radością odpoczywają, rozmawiają ze sobą, żartują. To była piesza wycieczka niedaleko od miejsca zamieszkania. Taka wycieczka nic nie kosztuje: ani złotówki. Trzeba się tylko zdecydować, opracować trasę i może się okazać, że niewiele kilometrów od naszego domu jest naprawdę pięknie. Pozostają wspomnienia i pogłębione przyjaźnie” (H. Gawęcka, *Między Hiszpanią a Iłką*, „Wzrastanie”, nr. VII-VIII, 2002, s. 39).

Katecheza 7

„Tak, z pewnością mogę stwierdzić, że Biblia ma w moim życiu ogromne znaczenie. Staram się postępować według Dekalogu, choć to nie zawsze jest łatwe, ale dzięki temu, że wiem, jak powinienem postępować, wiem też, kiedy postępuję źle. Niektórzy uważają, że zasady Dekalogu są zbyt surowe. Dla mnie to prawdziwa busola moralna, którą mogę się kierować w życiu. Wiem też, że łatwiej obcuje mi się z ludźmi postępującymi podobnie, mam do nich większe zaufanie, wiem, że są odpowiedzialni, że można na nich zawsze liczyć” (Katarzyna Nowak).

Katecheza 13

„Pan sprawił, że dane nam było w czasie wakacji przeżyć wspaniałe rekolekcje w Ziemi Świętej. (...) Przez dziewięć dni wędrowaliśmy śladami Jezusa, stąpaliśmy po ziemi, po której On chodził. (...) Nazaret – bazylika Zwiastowania. Tam się wszystko zaczęło. Święta Rodzina żyła takim samym życiem jak każda rodzina. (...) Największym przeżyciem myślę, że nie tylko naszym była Kana Galilejska, miejsce pierwszego cudu Pana Jezusa i odnowienie przyrzeczeń małżeńskich przez cztery małżeństwa. (...) Jezioro Galilejskie, przejazd łodzią i w oddali rybacy na swoich łodziach, tak jak za czasów Chrystusa. Góra Błogosławieństw. Tu na tym miejscu Bóg najpełniej objawia nam swoje błogosławieństwo. (...) Jerozolima – Droga Krzyżowa uliczkami miasta wśród zgiełku codziennego dnia. W czasie Eucharystii, kończącej nasze pielgrzymowanie, Bóg przez usta kapłana powiedział do nas: «Tutaj doświadczyliśmy miłości

Chrystusa. Chrystus powinien żyć w nas, aby przez nas uobecniało się Jego Królestwo»” (Halina i Janek z Lublina).

Katecheza 21

„«Panie uczyni mnie narzędziem Twego Pokoju» – te słowa umieściłem na moim obrazku prymicyjnym wierząc, że staną się one hasłem przewodnim mojego kapłańskiego życia (...) W pracy na misjach poza Polską starałem się być bardzo stanowczy, szorstki (...). Teraz, kiedy przyszła choroba i powrót do kraju coraz bardziej widzę, jak zaprzedałem Chrystusowe Kapłaństwo na coś, co nie było autentycznym świadectwem Bożej dobroci i pokoju. Ciągłe podenerwowanie, złość, napięcie (...) – gdzie tutaj pokój? Pragnąłem być narzędziem pokoju a tutaj coś odwrotnego. Mam obecnie dużo czasu, aby o tym myśleć i prosić Boga o odnowę, o dobro, o pokój we mnie, by umieć go dawać innym. Już po paru miesiącach w Polsce widzę, jak wiele osób tego pokoju potrzebuje i szuka, aby go choć trochę doświadczyć. Zachorowałem na «trąd», ale wierzę, że Bóg i to doświadczenie wykorzysta, abym znowu mógł wrócić na drogę dawania pokoju innym w myśl słów św. Pawła: «Dążność, bowiem ciała prowadzi do śmierci, dążność zaś Ducha – do życia i pokoju»” (ks. Piotr).

Katecheza 24

„W tym momencie poczułem, że za szyję złapała mnie jakaś Siła i zaczęła mnie prowadzić ulicami, którymi nigdy nie chodziłem. (...) Poddałem się całkowicie tej Sile i pozwoliłem się jej prowadzić. Wtedy jeszcze nie wiedziałem, że to jest Pan Bóg. Pewna kobieta powiedziała mi o miejscu, gdzie mogą mi pomóc. Poszedłem pod wskazany adres i opowiedziałem o sobie pracującym tam ludziom. (...) To byli dla mnie aniołowie, których Pan Bóg postawił na mojej drodze. (...) Chodziłem na grupy wsparcia, a do tego jeszcze zacząłem klękać wieczorami do modlitwy (...). Oni modlili się na głos i prosili o to wszystko, co dobre dla mnie i mojej rodziny. To było dla mnie niesamowite – po tylu latach robienia złych rzeczy uklęknąć i w prostocie poprosić Boga o dobro dla kogoś innego. Kiedy tak sobie «mądrze» myślałem, zobaczyłem światło wychodzące z Najświętszego Sakramentu, które zaczęło otaczać wszystko dookoła. Było koło mnie,

a ja w Nim. W tym momencie zacząłem mocno płakać. Po prostu ryczałem, a mój kolega na mnie patrzył i nie rozumiał, co się dzieje. To był powrót syna marnotrawnego. (Ludwik)” (*Moje zmartwychwstanie*, „Miłujcie się”, nr 2 [2008]).

Katecheza 25

„Św. Edyta Stein, która zginęła w Oświęcimiu, tak odpowiada na pytanie o sens cierpienia: «Natura ludzka, którą Chrystus przyjął, dała Mu możliwość cierpienia i śmierci. Natura Boska, którą posiadał odwiecznie, nadała temu cierpieniu i śmierci wartość nieskończoną moc odkupieńczą. Męka i śmierć Chrystusa powtarzają się w Jego ciele Mistycznym i jego członkach. Każdy człowiek musi cierpieć i umierać, lecz jeśli jest żywym członkiem Mistycznego Ciała, jego cierpienie i śmierć nabierają odkupieńczej mocy dzięki Boskości Tego, który jest jego głową. Oto istotny powód, dla którego każdy święty tak pragnął cierpienia»” (ks. Mieczysław Piotrowski TCh, *Tajemnica cierpienia*, w: „Miłujcie się”, nr 3-4 [1999]).

„Pan dał mi dar zrozumienia sensu cierpienia. Zdjął łuski z oczu i pokazał, że zadawanie ran jest obustronne. Modlitwy i adoracja prowadziły mnie ku temu, co naprawdę stanowiło parasol ochronny przed źródłem miłości – to był wyrzut Bogu i niezrozumienie, dlaczego Pan tak mnie doświadcza. Dlaczego zsyła na mnie to wszystko, dlaczego muszę znosić upokorzenia od najbliższych i wzgardzenie uczuciami od innych osób. W imię Chrystusa udało mi się przebaczyć. Sama nie byłabym do tego zdolna. (...) Odpowiedź na pytanie o sens cierpienia, przyniosły Słowa na nocnej adoracji Najświętszego Sakramentu: «...My sami chlubimy się... we wszystkich prześladowaniach i uciskach, które znosicie. Są one zapowiedzią sprawiedliwego sądu Boga; celem jego jest uznanie was za godnych Królestwa Bożego, dla którego też cierpicie». Bo wszystko mogę w Tym, który mnie umacnia... Bo On woła, bym przyszła, a On mnie pokrzepi... A moc w słabości się doskonalili» (2Tes 1,4-5).

W pełnej świadomości i wolności chcę umrzeć dla świata, stracić swe życie, by zacząć życie nowe – w Chrystusie Jezusie, moim Panu i Zbawcy. Myśl, którą obdarował mnie Pan na zakończenie

adoracji najpełniej oddaje to, czym chcę się karmić w trudzie cierpienia: Już teraz we mnie kwitną Twe ogrody, Panie. Chwała Panu!”

Katecheza 27

„Właściwie to od zawsze Bóg był dla mnie ważny, choć na początku mojej drogi nie do końca uświadamiałam sobie, że jest naprawdę blisko. (...) Przez kilka lat, w czasie studiów, uczestniczyłam w spotkaniach duszpa-sterstwa akademickiego. (...) Brałam udział w rekolekcjach w (...) Taize i to okazało się dla mnie bardzo ważnym momentem w życiu, bardzo mocno doświadczyłam obecności Boga w ciszy. (...) Przyjęłam po raz pierwszy tak świadomie mój krzyż, historię mojego życia, odkryłam nadzieję i błogosławieństwo płynące z tego krzyża. (...) Doświadczyłam głębokiego miłosierdzia i konfrontowałam prawdę Słowa Bożego z tym, co we mnie... Mój dzień już od wielu lat najczęściej rozpoczynam modlitwą i Eucharystią, w miarę możliwości też adoracją w ciszy” (Agnieszka).

Katecheza 28

„Ludzie, których głęboka wiara w Boga wywarła na mnie wielkie wrażenie, w większości przemknęli przez moje życie epizodem. Ale epizodem tak silnym, że do dziś zadziwiają mnie niesamowitą ufnością i zawierzeniem. Postawą prawdziwego Dziecka Bożego. (...) Mąż w sile wieku, którego znam od niedawna, ale darzę coraz większym podziwem i szacunkiem. Człowiek niezwykle oddania i zawierzenia Mądrości Bożej. Wiele się od Niego nauczyłam. Ale pewnie odpowiedziałby swoim zwyczajem: «Nie nam Panie, nie nam, lecz Twemu imieniu daj chwałę...»” (Iwona, „Wieczernik” nr 110, lipiec-sierpień [2001]).

Katecheza 30

„Czego szukają młodzi? Młodzi z wszystkich krajów świata zadają fundamentalne pytania o Chrystusa, o sens życia, o drogę, którą mają przemierzyć, o siebie samych w tej drodze. Dynamika poszukiwań każdego z nich staje się donośnym wołaniem w sercu Kościoła: pomóż mi zobaczyć Jezusa i stać się Jego głosicielem w świecie! Światowe Dni Młodzieży są też czasem dziękczynienia

dla wielu młodych za dar wiary i dar spotkania innych młodych, czerpania z ich entuzjazmu i wewnętrznego bogactwa. To specyficzna «wymiana darów duchowych» między młodymi całego świata oraz wspólnotami przyjmującymi młodych, która świadczy i niesie Jezusa całemu światu. Światowe Dni Młodzieży to również momenty uprzywilejowane w odkrywaniu i wyznawaniu wiary w Jezusa. Wzmacniają one wspólnotę Kościoła od wewnątrz. Młodzi tworzący jedną wspólnotę, mimo że pochodzą z różnych narodów, kultur i języków, odkrywają w tej różnorodności tego samego Boga” (Monika Sadowska – Krajowe Biuro Światowych Dni Młodzieży).

Katecheza 31

„W imieniu Chrystusa kryje się Ten, który został namaszczony. Tym, który namaścił jest Ojciec, Tym, który został namaszczony jest Chrystus, a został namaszczony w Duchu, który jest Namaszczeniem” (św. Ireneusz).

„Nigdy w życiu nie czytałam Pisma Świętego, sprawiało mi to trudności, trudno mi było zanurzyć się w głąb ciszy, ciężko było zwalczyć i uciszyć wszystkie niepotrzebne myśli, które zagłuszały mi głos Boga. Po trudnej walce z tymi pokusami dostrzegłam w sobie zmiany. (...) Nauczyłam się trwać przy Bogu, oddałam się Mu do dyspozycji. Na każdej modlitwie powtarzam wciąż te słowa: «Mów Panie, bo sługa Twój słuca»” (Magda).

Katecheza 32

„To były pierwsze rekolekcje, które nie polegały jedynie na ODCZUCIU bliskości Boga. Uczucia są ważne, ale nie najważniejsze, przychodzą same, nie trzeba ich wymuszać, żeby udowodnić sobie, iż Bóg w tej chwili jest blisko mnie! Po za tym uczucia, przemijają. Często, kiedy są, mamy niewiarygodną chęć modlitwy, kiedy jednak miną, niknie nasz zapał i nie mamy już takiego pragnienia uwielbienia... Dlaczego?! Przecież Pismo Święte mówi nam: Nie bądźcie jak dzieci, którymi miotają fale, ale stójcie z wiarą na skale, którą jest sam Chrystus. W dzisiejszym świecie wszystko staje do góry nogami, musimy iść pod wiatr! Pod prąd! Chrystus potrzebuje odważnych,

którzy bez względu na uczucia będą szli za Nim! Wcześniej wiedziałam, że Chrystus żyje i jest obecny, po tych rekolekcjach wierzę, że Chrystus żyje – On jest życiem!” (Dominika).

Katecheza 33

„Czasem myślimy, że szukamy Boga. Ale to On nas szuka i często sprawia, że znajduje Go ten, kto Go nie szukał” (Henri de Lubac).

Katecheza 36

„Sprawiedliwość jest odwiecznym marzeniem człowieka, choć jej zarys nie jest szczególnie jasny. Przez sprawiedliwość każdy człowiek rozumie na ogół swoją własną sprawiedliwość, która ze sprawiedliwością Bożą najczęściej ma niewiele wspólnego. Faktem jest, że każdy pragnie czyjejś sprawiedliwości i często głośno deklaruje, że niczego poza tym nie chce. Gdy kogoś spotyka niesprawiedliwość, wtedy cierpi, zamyka się w sobie i gorzknije.

Fakt, że pragnienie sprawiedliwości jest bardzo silne, co znaczy, że ludzie ciągle wierzą, że sprawiedliwość można urzeczywistnić; że sprawiedliwość może i powinna być fundamentem porządku społecznego. Nawet ludzie, którzy odeszli od Dekalogu, zawierającego najlepsze wskazówki, jak żyć sprawiedliwie, wiedzą, że bez sprawiedliwości życie jest nieznośne i człowiek prędzej czy później staje się ofiarą samowoli i niewoli. Gdy sprawiedliwość społeczna zostaje przytłumiona przez przemoc, egoizm lub partyjnych baronów, wtedy następuje zazwyczaj koniec godnego życia i o wolności można zapomnieć” (ks. Zygmunt Podlejski, *Błogosławieni sprawiedliwi*, „Czas Serca” nr 99).

„Sprawiedliwość, o której mówi czwarte błogosławieństwo, polega na ciągłej walce z własnym egoizmem. Kieruje się ona przede wszystkim poczuciem obowiązku i głosem sumienia. Człowiek sprawiedliwy stara się nie ulegać emocjom, nastrojom i własnym, fałszywym wyobrażeniom, że należy mu się więcej niż innym, ale skupia się na swoich obowiązkach, na tym, co winien w imię sprawiedliwości uczynić dla bliźnich. Prawdziwa sprawiedliwość nie bierze pod uwagę własnych życzeń,

prestżu czy posiadanej władzy. Jej miarą jest wierność obowiązkom – nawet, gdy ich wypełnienie nie sprawia radości” (ks. Zygmunt Podlejski, *Błogosławieni sprawiedliwi*, „Czas Serca” nr 99).

Katecheza 38

„Pokój – tak wiele od niego zależy. Tak dużo się o nim mówi, tak dużo pozornie dla niego robi, a pomimo to wciąż wybuchają konflikty, ciągle żyjemy w zagrożeniu. Dlaczego? O co tak naprawdę walczymy? Co może być warte śmierci drugiego człowieka? Wojna jest głupia i bezsensowna. Wybucho z chorych ambicji bezdusznych ludzi. Zabija wartości i człowieczeństwo... Nawet ta rzekomo «w imię Boga». Bóg jest miłosierny, nigdy nie pozwoliłby zabić drugiego człowieka, tylko dlatego, że w Niego nie wierzy. Prędzej nauczyłby go miłować siebie i kochać innych. Takiego Boga kocham (...) i w takiego Boga wierzę (...)” (Justyna Steczkowska, „Być szczęśliwym. Osiem błogosławieństw we współczesnym życiu Polaków”, red. M. Krzyżanek, Wyd. „Księgarnia Świętego Wojciecha”, 1999).

Katecheza 40

„Zainicjowane przez Jana Pawła II Światowe Dni Młodzieży są też czasem spotkania z postaciami świętych Kościoła. Są żywą lekcją historii Kościoła, która jest historią świętości. Świętość Boga, która ujawniła się w życiu licznych świętych i błogosławionych, staje się przedmiotem nie tylko podziwu ze strony młodych, lecz także pewnością, że życie według wiary, według prawd ewangelicznych jest możliwe. To prowadzi ich do odważnych decyzji, aby swoje młode życie uczynić sensownym i dać mu perspektywę czegoś, co nie przeminie, co będzie trwać” (Monika Sadowska – Krajowe Biuro Światowych Dni Młodzieży).

Katecheza 42

„Jezusa poznawałam w głębszy sposób, najpierw poprzez Maryję, którą napotykałam na co dzień w stowarzyszeniu. Ukazała mi się ona jako wzór wspaniałej Matki, jako towarzyszka każdego człowieka na jego drodze życiowej, nieustająca w swej pomocy, zawsze gotowa wysłuchać prośb, żalów, przeprosin, podziękowań, gotowa otrzeć łzy

smutku i radości, przytulić do siebie skruszonych. To właśnie ona była Matką Jezusa Chrystusa – naszego Zbawiciela. (Kasia, *Jezusa poznałam poprzez Maryję*, „Espe”, nr 50, marzec-maj 1 [2000], s. 61-62).

Matko Boga, Królowo świata,
Matko ludzi – módl się za nami.
Matko Boga, Królowo świata,
Matko ludzi – prowadź nas!

O Maryjo, Ty w mój każdy dzień –
Prowadź mnie, kieruj mną, ze mną bądź!
Chciej, o Pani, dziś modlitwy przyjąć te:
Za siostrę, brata i za mnie też.

(słowa piosenki religijnej)

Katecheza 47

„Pochodziła z zamożnej, inteligentnej rodziny z Szanghaju. Tradycje jej rodziny były bardzo mocno zakorzenione w buddyzmie. W czasie studiów na uniwersytecie, jako młoda dziewczyna została chrześcijanką. Jej nawrócenie spotkało się natychmiast z oporem ze strony rodziny. Przy pomocy gróźb i najprzeróżniejszych perswazji próbowano nakłonić ją do porzucenia tej obecnej wiary. Ona jednak odmówiła. W końcu wykluczono ją z klanu rodzinnego. Wiadomość o tym, że znana i wielka rodzina wykluczyła ze swego grona swą najmłodszą córkę, rozeszła się szybko po całych Chinach. Wkrótce rozpoczęła naukę w szkole biblijnej (...). Po jej ukończeniu stała się niezwykle dynamiczną ewangelistką. (...) Setki i tysiące osób przychodziło, aby ją słuchać i wiele z nich zostało chrześcijanami” (madapitu).

Katecheza 49

„Chrześcijaństwo, gdy zaczęło się rozrastać, a tym samym zagrażać pozycji wierzeń i obrzędów ludów starożytnych wyznawcy Chrystusa byli prześladowani. Wiara chrześcijan w Jezusa i życie po śmierci była tak wielka, że mimo prześladowań, cierpień, jakich doświadczali religia przetrwała do dzisiaj. A właściwie nie tylko przetrwała, ale została uznana za religię dominującą. Gdyby nie bardzo

znacząca rola chrześcijaństwa w dawnych czasach, nie byłoby wielu pieśni, dobrej literatury, nie byłoby dzisiaj w szkołach takiego przedmiotu, jakim jest religia, a dawniej teologia, historia nie byłaby tak interesująca bez ciekawych, związanych z chrześcijaństwem wydarzeń. (...) Chrześcijaństwo w omawianych wiekach było bardzo znaczącą instytucją i było popierane przez większość obywateli Antycznej i Średniowiecznej Europy” (iwi).

Katecheza 51

„Średniowiecze to okres, w którym Kościół odgrywał bardzo ważną rolę polityczną, społeczną oraz kulturową. Papieże, głowy Kościoła, mieli realny i duży wpływ na sytuację polityczną ówczesnej Europy. (...) Nie można również zapominać, iż Kościół w tej epoce odegrał olbrzymią rolę cywilizacyjną – doprowadził do rozwoju kultury, sztuki, literatury i filozofii. Dążył do uniwersalizacji kultury – czyli jej zjednoczenie na obszarze całej Europy na chrześcijańskiej podstawie. Olbrzymią rolę odegrały chrześcijańskie klasztory, które bardzo prężnie się rozwijały. Powstawały liczne nowe reguły (czyli zasady, na jakich ma funkcjonować nowy klasztor). Naj-słynniejszą regułę stworzył św. Benedykt, założyciel opactw benedyktyńskich. Reguła ta brzmiała ora et labora (czyli módl się i pracuj)”.

Katecheza 53

„Wiara nie jest (...) czymś, co sprzeciwia się rozumowi, ani czymś, co istnieje w nas niezależnie od rozumu. Jednakże wiara nie jest także wytworem rozumu, nie jest konsekwencją rozumowych dowodów czy eksperymentalnej oczywistości, jak prawdy naukowe. Zupełnie inne racje skłaniają człowieka do uznania za prawdę twierdzeń nauki i twierdzeń wiary. Dlatego zasadniczym błędem jest szukanie uzasadnienia prawd, które się przyjęło wiarą w dzieciństwie, na tej samej drodze, na jakiej szuka się uzasadnienia prawd przyjętych na skutek świadectwa uczonych i badaczy” (ks. Franciszek Blachnicki, *Wiedza i wiara*).

Katecheza 54

„W zapelnionym wiernymi kościele, po uroczystej koncelebrze, w której uczestniczyli przedstawiciele wszystkich Kościołów chrześcijańskich istniejących w Istambule, i po krótkim przedstawieniu postaci o. Kolbego, ówczesny wikariusz apostolski Mons. Pierre Dubois odstłonił popiersie i poświęcił je. Następnie przysłała kolej na modlitwy w różnych językach – było ich około dziesięciu – które zostały odmówione przez przedstawicieli różnych chrześcijańskich wyznań: greckiego, ormiańskiego, syryjskiego, Chaldejskiego, nadto w językach: angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim, polskim, tureckim... (...). Było to jedyne w swoim rodzaju przeżycie, którego nigdy nie zapomnę (...). Mogę szczerze powiedzieć, że odkąd poznałam o. Kolbego, jego postać i przykład wspierają mnie i dają natchnienie, szczególnie w trudnych momentach życia. Co więcej, (...) jego przesłanie miłości sięgającej aż do największej ofiary – z własnego życia – pozwoli zrozumieć tym, którzy go podziwiają, że tylko kochając bliźniego będziemy mogli zbudować bardziej sprawiedliwe społeczeństwo i lepszy świat, w którym zapanują pokój i harmonia” (Sermin Giiner – rzeźbiarka).

Katecheza 55

„Początkiem mojego życia chrześcijańskiego był chrzest. Oczywiście nie zdawałem sobie sprawy z tego, ale właśnie wtedy wstąpiłem do wspólnoty chrześcijańskiej, doznając pełni łask Ducha Świętego. Pozbyłem się grzechu pierworodnego (...). Tak zaczął się pierwszy etap mojej wiary. Kiedy byłem małym dzieckiem (...) modliłem się co wieczór, prosząc Boga o zdrowie dla mnie i mojej bliskiej rodziny, opiekę nad mną i nad zmarłymi, ale nigdy nie zadawałem sobie takich pytań jak: «Dlaczego Bóg mnie stworzył?», «Co ja tu robię?» itd. Byłem nieświadomy wielu rzeczy, nie myślałem o Bogu częściowo dlatego, że byłem zajęty swoimi małymi sprawami, a częściowo dlatego, że jeszcze nie dorosłem psychicznie do tego, aby myśleć nad czymś więcej niż nad przyziemnymi sprawami. Później, stopniowo i pomału zacząłem dojrzywać podczas lekcji religii. (...) Małego oświecenia zaznałem po sakramencie I Komunii świętej. Poczuję się wtedy zobowiązany do przestrzegania zasad wiary. Sakrament Pokuty skłonił mnie do rozważania

(...). Zaczęłam zastanawiać się nad swoim postępowaniem, zadawałam sobie pytanie czy to, co robię jest dobre. (...) Zrodziło to we mnie wątpliwości, starałam się szukać odpowiedzi w otaczającym mnie świecie i ludziach a także na lekcjach religii. (...) Poznałam teorie podważające jak i dowodzące istnienia Boga (...). Ciągłe szukam Boga, czuję taką potrzebę. (...) Szukam podstaw do wiary, na których miałyby się opierać. Nie przestanę, bo zdaję sobie sprawę, że życie bez Boga ze świadomością, że po śmierci nic nie będzie, po prostu nie ma sensu” (pavlus007, *Historia mojej wiary*).

Ks. Andrzej Jarosiewicz wypowiedział się o działalności św. Wojciecha i św. Stanisława na ziemiach piastowskich w następujących słowach: „prowadzili swoją posługę ewangelizacyjną w okresie tworzenia się naszej państwowości i głosząc Ewangelię nadziei umacniali w polskim narodzie wiarę chrześcijańską oraz życie zgodne z etosem ucznia Chrystusowego”.

Katecheza 56

„Każdy człowiek chce być szczęśliwy. Cała historia ludzkości jest jedną długą i pełną cierpień przygodą człowieka, szukającego szczęścia. Nie jest ono łatwe do zdobycia. W tej samej chwili, gdy człowiek sądzi, że je trzyma w dłoniach, spostrzega jego granice, musi patrzeć, jak mu obumiera i zaraz zaczyna pogoń za nowym szczęściem. Poszukujący szczęścia zachowuje się nieraz jak ślepiec błądzący w zaułku, szuka tam, gdzie niczego znaleźć nie można; rezygnuje i zadawała się przyjemnościami chwili lub też wątpi i uważa, że szczęście jest urojeniem. A przecież istnieje prawdziwe szczęście – możesz się z nim spotkać” (Michel Quoist, *Między człowiekiem a Bogiem*, Wyd. „Wrocławska Księgarnia Archidiecezjalna TUM”, 1999).

Katecheza 59

„Zimna biel świata i ogrzewająca wszystko Maleńka Miłość. Które to już Boże Narodzenie w moim życiu? Jakie będzie to, które niebawem? Chyba się starzeję, bo przed oczami, jak kadry z filmu, przesuwają się te najwcześniejsze, zapamiętane z dzieciństwa radosne Boże Narodzenia, a właściwie Wigilie (...). Wielki stół,

nakryty białym obrusem. (...) Życzenia, opłatek, kolędy, suszone grzyby (...) i łyż, którym się wtedy stale dziwiłam, i ten podniosły, sakralny nastrój. (...) A potem... Kolejne święta, gdy główną troską po Wigilii (wieczerzy) była wigilia (czuwanie), by nie usnąć przed pasterką (...). I pierwsze święta poza rodzinnym domem, w nowej rodzinie – u boromeuszek w Trzebnicy. Pierwsze dorosłe i wybrane samodzielnie. A potem «egzotyka» Bożego Narodzenia w Irkucku i Krasnojarsku. Jakże daleko od Ojczyzny, a jakże blisko do miłości. (...)

Przeżywając ponownie Tajemnicę Wcielenia Bożego Słowa, stajemy w zadumie wobec największej, może wręcz jedynej tajemnicy – Tajemnicy Bożej Miłości... Pozwólmy się jej ogarnąć, pozwólmy jej nas pochłonać, pozwólmy się uszczęśliwić (...). Niech kontemplacja Miłości, która stała się Ciałem i zamieszkała między nami, stanie się dla nas źródłem nowej nadziei i radości w Duchu Świętym” (s. Ewa Jędrzejak SMCB, *Syberyjskie Boże Narodzenie*, „Nowe Życie” grudzień – 2008).

Katecheza 63

„Zmartwychwstanie. Dziś w mojej wierze ta prawda zajmuje centralne miejsce. Jezus umarł i zmartwychwstał dla mojego zbawienia. Wiem, że moja wiara bez zmartwychwstania nie miałyby korzeni. Ale nie zawsze tak było. (...) Dopiero w szkole średniej, gdy przeżyłem świadome nawrócenie, zawierzyłem Jezusowi jako swemu Panu i Zbawicielowi, odkryłem całe misterium paschalne Jezusa, od Niedzieli Palmowej, przez Wielki Tydzień, na niedzieli wielkanocnej kończąc. Prawda, że Jezus zmartwychwstał, że żyje, że jest obecny w moim życiu, zajęła swoje właściwe miejsce. Doświadczyłem spotkania z Nim. Widziałem, jak zmienia On życie innych ludzi. Uświadomiłem sobie, że moje życie ma sens tylko z Jezusem i w Jezusie. Wtedy w moim życiu doświadczyłem działania Boga, który wszedł w nie i trwa to do teraz. (...) Pełen radości, pokoju i nadziei wyjechałem na jeden rok na Syberię, aby tam głosić prawdę o Zmartwychwstałym, którego doświadczyłem w swoim życiu. Stało się tak, że byłem tam 4 lata. (...) Na Syberii doświadczyłem wielu trudności, problemów, łez, ale też i wiele radości, widząc nawracających się ludzi i będąc świadkiem chrztu osób, które do tego sakramentu przygotowywałem.

W ciężkich chwilach zawsze podtrzymywała mnie wiara, że «Pan rzeczywiście zmartwychwstał» (Jarek).

Katecheza 65

„Idąc w Pieszej Pielgrzymce z Koszalina do Częstochowy, uczestniczyłem we Mszy świętej. Wydawać by się mogło, że była to taka sama Eucharystia, jak wiele wcześniejszych w moim życiu. Ale pod pewnym względem była inna, wyjątkowa. (...) Tak naprawdę dopiero wtedy zrozumiałem to, że Jezus przemieniając chleb w swoje Ciało przemienia także i mnie. Nie przez to, że otrzymuję to, o co Go proszę, ale przez to, że w każdej Eucharystii umacnia i ożywia moją słabą wiarę” (kl. Piotr Recki SP).

ŚCIEŻKI INTERNETOWE:

- katecheza 1:
<http://zfm.odnowa.waw.pl/swiadectwa/ja-kim-jestem-po-co-jestem/swiadectwo-kasi>
- katecheza 7:
http://www.bryk.pl/teksty/liceum/j%C4%99zyk_polski/antyk_i_biblia/21986-biblia_w_moim_%C5%BCyciu.html
- katecheza 13:
<http://www.end.org.pl/swiadectwa/swiadectwo-z-pielgrzymki-do-ziemi-swietej/>
- katecheza 21:
http://www.kaplani.com.pl/mysli/czytelnia/sw_obr_3.html
- katecheza 25:
http://wodazycia.czegoszukasznazwa.pl/woda_zycia/www/swiadectwa/swiadectwo118.html
- katecheza 27:
http://www.wmu.pl/swiadectwa/swiadectwa/swiadectwo_agnieszki_czyz_madrosc_i_slodycz_slowa.html
- katecheza 30:
http://www.jp2w.pl/pl/37711/0/Opatrznościowe_wydarzenia_dla_Kosciola_i_swiata.html

- katecheza 31:
<http://www.mbkp.info>
- katecheza 32:
<http://www.mbkp.info>
- katecheza 36:
http://www.czasserca.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=191&Itemid=88
- katecheza 40:
http://www.jp2w.pl/pl/37711/0/Opatrznościowe_wydarzenia_dla_Kościola_i_swiata.html
- katecheza 47:
<http://namaszczenie.blox.pl/2009/05/SwiadectwoBog-zyje-i-ma-sie-dobrze-byc-radykalnym-2.html>
- katecheza 49:
http://www.sciaga.pl/tekst/39808-40-chrzescijanstwo_wobec_kultury_antycznej
- katecheza 51:
<http://sredniowiecze.klp.pl/a-6310.html>
- katecheza 53:
<http://blachnicki.oaza.pl/2009/06/08/wiedza-i-wiara/>
- katecheza 54:
<http://www.zywawiara.pl/swiadectwa/art-154.html>
- katecheza 55:
http://zadane.pl/wypracowanie/Historia_mojej_wiary-31401
http://www.niedziela.pl/arttykul_w_niedzieli.php?doc=ed200913&nr=18
- katecheza 59:
<http://nowezycie.archidiecezja.wroc.pl/numery/122008/05.html>
- katecheza 60:
<http://www.katolik.pl/forum/read.php?f=1&i=298362&t=298359>
- katecheza 63:
<http://www.bosko.pl/wiara/Doswiadczylem-ogromnej-ulgi-radosci-i-wewnetrznego-pokoju.html>
- katecheza 65:
<http://www.seminarium.pijarzy.pl/tekst/doswiadczenieeucharystii.pdf>